

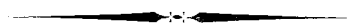
HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGES

TRYCKTA

HANDLINGAR

FÖR

1892.

HELSINGFORS,

TIDNINGS- & TRYCKERI-AKTIEBOLAGETS TRYCKERI,

1893.

Innehåll.

- N:o 1. Förteckning öfver hos Stadsfullmäktige diariiförda, den 31 december 1892 oafgjorda ärenden.
- ” 2. Handlingar rörande ifrågasatt inlösen af en kustbana mellan Helsingfors och Åbo.
- ” 3. Utskottsbetänkande angående ny plan för Broholmen.
- ” 4. Drätselkammarens utlåtande i fråga om anläggandet af en kanal emellan Tölö- och Edesvikarne.
- ” 5. Drätselkammarens utlåtande angående omorganisation af stadens Byggnadskontor.
- ” 6. Drätselkammarens utlåtande i anledning af Byggnadskontorets förslag om tillbyggande af Magasinskajen.
- ” 7. Utskottsbetänkande angående handtvärksskoleundervisningens i staden ordnande.
- ” 8. Utskottsbetänkande angående reglering af området mellan Norra hamnen och östra chausséen.
- ” 9. Drätselkammarens framställning angående ändringar i gällande taxa för beräkning af bro-, mättnings- och packningsafgifter m. m.
- ” 10. Drätselkammarens andra skrivelse i anledning af förslaget om tillbyggande af Magasinskajen
- ” 11. Utskottsbetänkande med förslag till ny förordning angående polisinrättningen i Helsingfors.
- ” 12. Drätselkammarens framställning angående indelning af Helsingfors stads förstäder.
- ” 13. Drätselkammarens utlåtande i anledning af väckt förslag om modifikation af den projekterade planen för Broholmen.
- ” 14. Utskottsbetänkande angående förvaltningen af de till staden donerade fonder.
- ” 15. Drätselkammarens utlåtande angående ifrågasatt inlösen af Gumtäckt egendom för Helsingfors stads räkning.
- ” 16. Utskottsyttrande angående temporär förstärkning af stadens poliskår.
- ” 17. Utskottsbetänkande angående nytt reglemente för stadens folkskolor.
- ” 18. Beredningsutskottets betänkande i anledning af Drätselkammarens utlåtande angående ifrågasatt inlösen af Gumtäckt egendom för Helsingfors stads räkning.
- ” 19. Utskottsyttrande angående särskilda förändringar af rådhuset.
- ” 20. Drätselkammarens utlåtande i fråga om reglering af området mellan norra hamnen och östra chausséen.
- ” 21. Utskottsbetänkande angående förslag till ordningsregler och taxa för formännen i Helsingfors.
- ” 22. Utskottsbetänkande rörande fördelningen af Helsingfors utminuteringsaktiebolags vinstmedel.
- ” 23. Utskottsbetänkande angående utvidgning af det kommunala sjukhuset.
- ” 24. Handlingar rörande revision af Helsingfors stads räkenskaper för år 1891.
- ” 25. Förslag till reglemente för handtvärksskoledirektionen i Helsingfors.
- ” 26. Drätselkammarens skrivelse angående disposition af lokalerna i gården N:o 22 vid Alexandersgatan.
- ” 27. Utskottsbetänkande angående inrättande af nya filtra vid stadens vattenledning.
- ” 28. Drätselkammarens framställning angående villkoren för tomtinlösen.
- ” 29. Handlingar angående förslag till kontrakt emellan finska statsverket och Helsingfors stad om utförandet af stadens hamnbana.
- ” 30. Utskottsbetänkande N:o 2 i fråga om ny förordning angående polisinrättningen i Helsingfors.
- ” 31. Förslag till utgifts- och inkomststat för Helsingfors år 1893, upprättadt af Drätselkammaren.
- ” 32. Handlingar angående Helsingfors stads utgifts- och inkomstförslag för år 1893.
- ” 33. Utskottsbetänkande i anledning af en ifrågasatt förbättringsanstalt för sedeslösa kvinnor.

- N:o 34. Utskottsbetänkande angående tiden då utskänkning af spritdrycker må ega rum.
- „ 35. Utlåtande angående Helsingfors stads folkskoleväsende, afgifvet af en af Stadsfullmäktige tillsatt delegation.
- „ 36. Folkskoledirektionens skrifvelse med utredning angående särskilda, stadens folkskolor rörande förhållanden.
- „ 37. Helsingfors stads utgifts- och inkomstförslag för år 1893, upprättadt af Magistraten.
- „ 38. Utskottsbetänkande angående elektriska ljus- och kraftanläggningar
- „ 39. Utskottsbetänkande angående försäljning och utskänkning af spritdrycker.
- „ 40. Drätselkammarens skrifvelse med förslag till reorganisation af stadens räkenskapsväsen.
- „ 41. Utskottsbetänkande angående stadens utgifts- och inkomstförslag för år 1893.
- „ 42. Poliskammarens utlåtande angående förslagen till ny förordning angående polisinnrättningen i Helsingfors.
- „ 43. Helsingfors stads utgifts- och inkomststat för år 1893, fastställd af Stadsfullmäktige den 29 december 1892.
- „ 44. Handlingar rörande Vestra Chausséens öfvergång öfver hamnbanan.
-

Förteckning öfver hos Stadsfullmäktige diariiförda, den 31 Dec. 1891 oafgjorda ärenden.

Tiden, då ärendet inkom.	Ärendets beskaffenhet.	På hvad ärendet beror.
a) Från föregående år balanserande.		
1876. Dec. 22.	Ang. utarbetande af en plankarta i stor skala öfver staden och dess omgifningar.	Beror på slutförandet af uppmätningen af stadens arrendemarkar.
1880. Sept. 3.	Ang. gatuunderhållets öfvertagande af staden.	Enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 10 Dec. 1889 har ärendet remitterats till ett utskott af Hrr H. Borenius, R. Elving och W. Eneberg.
1884. Nov. 24.	Särskilda villaegares i Brunnsparakens vestra område anhållan att få till ego inlösa sina tomter.	Den 9 Dec. 1884 remitteradt till Drättselkammaren, hvars utlåtande beror på hamnbanefrågans afgörande.
1886. Mars 26.	Ang. uppförande af ett tredje varuskjul.	Den 15 Febr. 1887 remitteradt till Drättselkammaren, hvars utlåtande beror på hamnbanefrågans afgörande.
1887. Nov. 28.	Ang. Sandvikshamnens tillgodogörande för trafiken.	Sedan det för frågans behandling tillsatta utskottet den 15 Dec. 1891 befriats från sitt uppdrag, beror ärendet på vidare åtgärd.
1888. Mars 5.	Ang. särskilda föreskrifter för bebyggande af fabriksomter.	Den 24 Febr. 1891 remitterades ärendet till ett utskott, bestående af Hrr R. Huber, T. J. Boisman, E. Berggren, O. Eklund och K. G. Nyström.
Dec. 1.	Ang. uppförande af en kaj å Kejsargrundet.	Sedan det för frågans behandling tillsatta utskottet den 15 Dec. 1891 befriats från sitt uppdrag, beror ärendet på vidare åtgärd.
" "	Ang. inrättande af en fiskarhamn vid Hafsgatan.	
" "	Ang. anläggning af ett varuskjul å södra kajarmen i södra hamnen.	
" "	Ang. utfyllande af en del af Gräsviken.	

1889. Nov. 5.	Ang. särskilda fabrikanter anhållan om tryggad besittningsrätt till arrendetomter i Sörnäs.	Sedan Drätselkammaren den 24 Sept. 1891 afgifvit förslag till reglering af området mellan östra chausséen och norra hamnen, remitterades ärendet den 10 Nov. 1891 till utskottet för afgifvande af utlåtande i fråga om ny plan för Broholmen.
1890. Mars 10.	Ang. Direktionens för finska konstföreningen anhållan att få inlösa villan n:o 22 i östra Brunnsparken.	Sedan drätselkammaren inkommit med utlåtande i ärendet, lemnades frågan den 10 Juni 1890 på vidare åtgärd beroende.
Sept. 30.	Ang. utarbetande af detaljeradt förslag till fullständig kommunalstatistik för Helsingfors stad.	Den 21 Okt. 1890 tillsattes för frågans behandling ett utskott, bestående af Hrr F. Neovius, L. v. Pfaler och K. H. Lindholm.
Dec. 16.	Ang. reorganisation af stadens byggnadskontor.	Sedan ett af Stadsfullmäktige tillsatt utskott i Dec. 1891 inkommit med utlåtande i ärendet, beror detsamma på föredragning.

b) Under året inkomna.

1. Från Magistraten.

Febr. 21.	Ang. uppgörande af förslag till ny förordning angående polisinrättningen i Helsingfors.	Den 30 Maj 1891 remitterades ärendet till ett utskott af Hrr H. Åkerman, B. O. Stenius, W. Brummer, A. Norrmén och T. J. Boisman.
Maj 30.	Ang. ifrågasatt omreglering af handverksskolorna i staden.	Den 30 Maj 1891 remitterades ärendet till ett utskott, bestående af Hrr C. G. Estlander, K. A. Nordman och F. Rosberg.
Juni 10.	Handlanden A. Kovins framställning angående disposition af lilla Broholmen.	Den 16 Juni 1891 remitterades ärendet till utskottet för afgifvande af utlåtande angående ny plan för Broholmen.
Okt. 19.	Enkedotorinnan S. L. Lybecks anhållan att få uppföra en sjukhusbyggnad å villan Kamnio.	Den 14 Dec. 1891 remitterades ärendet till Drätselkammaren.

Nov. 21.	Guvernörens i länet remiss i anledning af fiskhandlaren V. A. Sjölund's m. fls. besvär öfver Stadsfullmäktiges den 6 Oktober 1891 fattade beslut angående fiskhandelns ordnande.	Den 23 Nov. 1891 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
Dec. 12.	Ingeniören A. Stenbergs m. fls. framställning angående inlösen af deras arrendetomter i Sörnäs.	Den 14 Dec. 1891 öfverlemnades ärendet till utskottet för afgifvande af utlåtande angående ny plan för Broholmen.
” 14.	Magistratens skrifvelse med underrättelse att Stadsfullmäktiges förslag till nytt folkskolereglemente icke blifvit af Skolöfverstyrelsen fastställt.	Den 15 Dec. 1891 remitterades ärendet till ett utskott, bestående af Hrr F. Gustafsson, H. Holsti, Th. Wegelius, R. Heimberger och Fröken V. Hjelt.
” 23.	Finska trädgårdsföreningens anhållan om disposition af en del af Meilans hemman.	Den 28 Dec. 1891 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
” ”	Direktionens för arbetshemmet ansökan att få disponera och bebygga en tomt invid „Folkets hem“ i Sörnäs.	Den 28 Dec. 1891 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
<i>2. Från Drätselkammaren.</i>		
Jan. 26	Ang. dispositionen af särskilda till staden donerade fonder.	Den 10 Mars 1891 remitterades ärendet till ett utskott, bestående af Hrr K. Antell, V. Öhberg, C. B. Federley, A. Norrmén och A. Auvinen.
Mars 9.	Ang. ny plan för Broholmen.	Den 30 Maj 1891 remitterades ärendet till ett utskott, bestående af Hrr Th. Wegelius, W. Brummer och Th. Höijer.
Maj 29.	Ang. Ingeniören J. Stenbergs rättsinnehafvares anmärkningar mot Drätselkammarens förslag till ny plan för Broholmen.	Den 30 Maj 1891 remitterades ärendet till utskottet för afgifvande af utlåtande angående ny plan för Broholmen.
Nov. 21.	Ang. rådhusets ombyggnad.	Den 29 Dec. 1891 remitterades ärendet till ett utskott, bestående af Hrr H. Åkerman, A. Nyberg, F. W. Grönqvist, K. G. Sivenius och K. G. Nyström.

Dec. 14.	Ang. upptagande af lån för konsolidering af stadens sväfvande skuld.	Den 15 Dec. 1891 öfverlemnades åt Magistraten att utlysa val af förstärkta Stadsfullmäktige för frågans behandling.
” ”	Ang. tillsättande af ett utskott för afgifvande af förslag till lämpliga åtgärder i afseende å filtrering af stadens vattenledningsvatten.	Den 15 Dec. 1891 tillsattes ett utskott, bestående af Hrr E. Qvist, K. M. Moring och H. Holsti.
” 28.	Ang. utarrendering af lägenheterna Bäckdal, Höggård, Strandkulla och Bergudd.	Beror på föredragning.
” ”	Ang. utarrendering af lägenheten N:o 61b Hesperia.	Beror på föredragning.
<i>3. Från öfriga myndigheter, nämnder och bestyrelser.</i>		
Mars 2.	Stadsfullmäktiges i Uleåborg anhållan om åtgärd till uppgörande af förslag till reglemente för en enke- och pupillkassa för städernas tjänstemän.	Den 24 Mars 1891 remitterades ärendet till ett utskott, bestående af Hrr U. Kurtén, E. Schybergson, Th. Holmberg, K. H. Lindholm och S. Kullhem.
Okt. 6.	Helsovårdsnämndens framställning angående nytt kommunal-sjukhus.	Den 6 Okt. 1891 remitterades ärendet till ett utskott, bestående af Hrr J. W. Runeberg, E. Ohman, Aug. Granfelt, A. Art och M. Schjerfbeck såsom ledamöter samt Hrr E. Schybergson och G. Asp såsom suppleanter.
Dec. 23.	Helsovårdsnämndens redogörelse för resultatet af verkställda undersökningar angående lysgasens i staden svafvelhalt.	Beror på föredragning.
” ”	Folkskoledirektionens hemställan om uppförande af nya byggnader för folkskolorna i Tölötrakten.	Den 28 Dec. 1891 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
” ”	Budgetutskottets förslag angående reglering af hamnkaptensens och hamnkontorsbokhållarens aflöning.	Den 29 Dec. 1891 bordlades ärendet.
<i>4. Enskilda personers ansökningar; hos Stadsfullmäktige väckta förslag.</i>		
Jan. 10.	Herr Federleys motion om tryckning i större omfång af Stadsfullmäktiges handlingar, m. m.	Beror på föredragning.

Sept. 8.	Herr Bengelsdorffs motion om anläggande af en kanal mellan Tölövisken och hafvet vester om Helsingfors.	Den 21 Sept. 1891 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
Dec. 29.	En för friherre H. Standertskjöld-Nordenstam till Stadsfullmäktige inlemnad skrift, deri Gumtäckt säteri i Helsinge socken erbjudes staden till inlösen.	Den 29 Dec. 1891 remitterades ärendet till Drätselkammaren.

Helsingfors Stadsfullmäktige hafva under år 1891 sammanträdt 22 gånger. De under året inkomna ärendenas antal utgör 290, hvarjemte från föregående år voro beroende 43 ärenden. De afgångna breffvens antal uppgår till 295.

Helsingfors, den 31 December 1891.

Elis Furuhjelm.

*Redogörelse för de af Helsingfors Stadsfullmäktige tillsatta
särskilda utskottens verksamhet under år 1891.*

Vid ingången af år 1891 funnos 6 af Stadsfullmäktige tillsatta utskott, hvilka icke afslutat sina arbeten. Under året tillkommo, förutom allmänna beredningsutskottet, 22 nya utskott, hvarför utskottens totalantal utgjort 28 (emot 22 under år 1890 och 29 under år 1889).

Af dessa hafva 21 under året varit i verksamhet, af hvilka 14 slutfört sina uppdrag, hvarjemte utskottet för renhållningsväsendets ordnande af Stadsfullmäktige fritagits från sitt uppdrag, som i stället öfverlemnats åt Helsovårdsnämnden, samt de återstående medlemmarne i det för frågan om Sandvikens tillgodogörande för trafikens behof m. m. tillsatta utskott från sitt ledamotskap befriats. Vid årets slut qvarstå således 12 utskott (emot 6 vid utgången af år 1890 och 7 vid utgången af år 1889).

Utskotten hafva afgifvit 9 tryckta och 8 skriftliga utlåtanden eller inalles 17 betänkanden (mot 10 tryckta och 9 skriftliga yttranden under år 1890 samt 15 resp. 11 under år 1889).

De till år 1892 qvarstående utskotten äro följande:

1:o) För afgifvande af förslag till underdånig hemställan i fråga om gatuunderhållet, tillsatt den 10 december 1889 och bestående af herrar H. Borenius, R. Elving och W. Eneberg.

2:o) För kommunalstatistikens ordnande, tillsatt den 21 oktober 1890 och bestående af herrar F. Neovius, L. v. Pfaler och K. H. Lindholm.

3:o) För afgifvande af förslag till nytt reglemente för folkskolorna i Helsingfors, tillsatt den 13 januari 1891 och bestående af herrar F. Gustafsson, R. Heimberger, H. Holsti och Th. Wegelius samt fröken W. Hjelt. *)

4:o) För utarbetande af byggnadsstadga för fabriksqvarteren, tillsatt den 24 februari 1891 och bestående af herrar R. Huber, T. J. Boisman, G. E. Berggren, O. Eklund och K. G. Nyström.

---

*) Utskottets förslag, som godkänts af Stadsfullmäktige, har af Öfverstyrelsen för skolväsendet återremitterats till ny behandling af Fullmäktige samt af desse medels remiss af den 15 december 1891 ånyo öfverlemnats till utskottet.

5:o) För afgifvande af förslag rörande stadens donerade fonder, tillsatt den 10 mars 1891 och bestående af herrar K. Antell, C. B. Federley, V. Öhberg, A. Norrmén och A. Auvinen.

6:o) För frågan om en pensionskassa för städernas tjänstemän, tillsatt den 24 mars 1891 och bestående af herrar U. Kurtén, E. Schybergson, Th. Holmberg, S. Kullhem och K. H. Lindholm.

7:o) För utarbetande af förslag till författning angående polisinrättningen i Helsingfors, tillsatt den 30 maj 1891 och bestående af herrar H. Åkerman, B. O. Stenius, W. Brummer, A. Norrmén och T. J. Boisman.

8:o) För frågan om ny plan för Broholmen samt reglering af området mellan östra chaussén och Norra hamnen, tillsatt den 30 maj 1891 och bestående af herrar Th. Wegelius, W. Brummer och Th. Höijer.

9:o) För handtverksskoleundervisningens i staden omorganisation, tillsatt den 30 maj 1891 och bestående af herrar C. G. Estlander, K. A. Nordman och F. Rosberg. *)

10:o) För frågan om nytt kommunalt sjukhus, tillsatt den 6 oktober 1891 och bestående af herrar J. W. Runeberg, E. Öhman, Aug. Granfelt, A. Årt och M. Schjerfbeck samt, såsom suppleanter, G. Asp och E. Schybergson.

11:o) För frågan om rådhusets ombyggnad, tillsatt den 29 december 1891 och bestående af herrar H. Åkerman, A. Nyberg, F. W. Grönqvist, K. G. Sivenius och K. G. Nyström.

12:o) För frågan om filtrering af vattenledningsvattnet, tillsatt den 29 december 1891 och bestående af herrar E. Qvist, H. Holsti och K. M. Moring.

Antalet af utskottens sammanträden under året har uppgått till inemot 60 (emot 80 under hvardera af åren 1889 och 1890).

Helsingfors, den 31 december 1891.

W. F. Heimbürger.

---

*) Utskottet har slutfört sitt uppdrag, men är betänkandet ännu ej justerat och tryckt.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1892.

*Handlingar rörande ifrågasatt undersökning af en kustbana
emellan Helsingfors och Åbo städer.*

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan hos Stadsfullmäktige fråga väckts derom, att Helsingfors kommun skulle inbjuda Åbo stad att gemensamt med sig bekosta undersökning af en jernvägslinie mellan Helsingfors och sistnämnda stad öfver Karis och Salo samt hos regeringen anhålla, att sådan undersökning blefve genom statsverkets försorg men på nämnda städers bekostnad verkställd, hafva Fullmäktige vid ärendets föredragning den 16 sistlidne Juni åt undertecknade, delegerade för Helsingfors stad, uppdragit att med de för samma ändamål af Åbo stad utsedde ombud träda i öfverläggning angående de åtgärder, om hvilka de begge städerna lämpligen kunde för ifrågavarande ändamål sig förena, och yttrande till Fullmäktige i sinom tid aflemna; hvarjemte Stadsfullmäktige uppdragit åt Drätselkammaren att i förslaget till budget för 1892 upptaga ett belopp af 40,000 mark för att användas till bekostande af den ifrågasatta jernvägsundersökningen.

Till fullgörande af uppdraget sammanträdde delegerade jemte de för Åbo stad utsedde ombud den 31 Augusti i denna stad. Vid företagen behandling af ärendet framgick önskvärdheten deraf, att delegerade skulle sättas i tillfälle att göra sig närmare förtrogna med förhållandena i den landsort, som af den föreslagna banan komme att betjenas, äfvensom att samråda med der bosatta personer och sålunda för saken söka intressera jemväl landskommunerna. Till detta ändamål beslöto delegerade att företaga en resa genom ifrågavarande del af landet samt att genom cirkulärskrifvelser, ställda till framstående kommunalmedlemmar å olika orter, uppmana för saken intresserade personer att sammankomma å vissa af delegerade antydda orter, för att gemensamt med delegerade öfverlägga i ämnet.

Under den, till fullföljande af nämnda plan, utaf delegerade i medlet af September företagna resan, hafva sammanträden hållits i Åbo stad den 14 September, i Salo köping den 16 i samma månad, å Sonabacka gästgifveri i Pojo den 17 samt å Bobäck gästgifveri i Kyrkslätt socken den 18 September. Å dessa möten, hvilka öfververrades af personer från de flesta i den blifvande jernvägens närhet befintliga kommuner och hvarvid diskuterades särskilda detta företag berörande frågor, beslöts uppmana vederbörande kommuner att å utlysande kommunalstämmor upptaga frå-

gan derom, huruvida icke kommunen vill förena sig om Helsingfors och Åbo städers ansökning om att den åsyftade jernvägslinien blefve genom regeringens försorg, men på nämnda städers bekostnad undersökt, hvarvid kommunerna jemväl skulle ombedjas uttala sig om den lämpligaste sträckningen för banan.

Delegerade hafva ock sedermera fått emottaga protokollsutdrag från samtliga de kommuner, hos hvilka förenämnda anhållan blifvit gjord, hvilka protokollsutdrag härhos biläggas.

Sedan delegerade sålunda sökt göra sig förtrogna med de frågor, hvilka med den beramade jernvägen egde sammanhang, hafva delegerade utarbetat bilagda framställning om denna jernväg (Bilaga I), hvarvid delegerade sökt såväl belysa dess ekonomiska betydelse för städerna Helsingfors och Åbo samt för landsorten i banans omnejd, som äfven lemna utredning om den sträckning hvilken, enligt delegerades tanke, borde blifva föremål för undersökning.

Derjemte hafva delegerade uppgjort härhos bilagda förslag (Bilaga II) till underdånig ansökan, jemlikt Stadsfullmäktiges tidigare fattade beslut, derom att banan blefve genom regeringens försorg, men på Helsingfors och Åbo städers bekostnad instrumentalt undersökt.

Med stöd af det anförda få delegerade vördsamt föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta:

att till Hans Kejsertliga Majestät ingå med underdånig ansökan derom

a) att instrumental undersökning för anläggande af en jernväg mellan Helsingfors och Åbo städer måtte, så snart årstiden det medgifver, genom statens ingenjörer, men på nämnda städers bekostnad, verkställas å följande alternativa sträckningar:

I. från Helsingfors, nära förbi Esbo och Kyrkslätt socknars kyrkor, genom Ingå socken till Karis station å Hangö-Hyvinge jernväg samt från Karis, förbi Skuru lastageplats i Pojo socken till Koskis jernbruk i Koskis kapell, genom Paarskylä egendom i Bjerno socken eller ock denna sockens kyrkoby till Salo köping och sedan derifrån genom Pemar och Piikkis socknar förbi Littois klädesfabrik till Åbo, med öfvergång af Aura å i närheten af S:t Karins kyrka; samt

II. för öfrigt lika med alt. I, utom att linien från Kyrkslätt blefve dragen genom Sjundeå till trakten af Kyrkstad ångsåg invid Hangö banan; äfvensom

b) att kostnadsförslag för banbyggnaden skulle uppgöras såväl enligt det byggnadssystem, hvilket afser större farhastighet, som ock enligt systemet med lätt öfverbyggnad och ringa farhastighet;

---

och jemte det delegerade få anmäla, att kostnaderna för ifrågavarande undersökning kunna beräknas uppgå till högst 60,000 mark, få delegerade vördsamt tillstyrka vidtagandet af den bestämning

*att dessa kostnader skola så fördelas, att Helsingfors stad bestri-
der två tredjedelar och Åbo en tredjedel af desamma.*

Helsingfors den 8 januari 1891.

L. Mechelin.

Alfred Norrmén.

C. B. Federley.

Lennart Gripenberg.

Handlingar rörande ifrågasatt undersökning af en kustbana emellan Helsingfors och Åbo städer.

Helsingfors—Salo—Åbo jernväg.

Då det gällt att framhålla betydelsen af en jernväg från Helsingfors till lämplig punkt å Hangöbanan samt derifrån vidare genom Salo till Åbo, har man härintills i allmänhet främst lagt vikt uppå den förkortning i afstånd emellan städerna Helsingfors och Åbo samt från hvardera af dem till Hangö, som genom en sådan jernväg skulle vinnas och den väsendtligt underlättade och ökade samfärdsel emellan dessa städer hvilken häraf blefve en följd. Det kan därför vara på sin plats att jemväl i nedanföljande framställning af den projekterade jernvägens ekonomiska berättigande främst egna uppmärksamhet å denna sida af saken.

Afståndet från Helsingfors till Åbo per jernväg är för närvarande 275 kilometer. Antages den föreslagna banan blifva dragen i den riktning som, såvidt man kan finna, för närvarande synes ega starkaste opinion för sig, d. ä. från Helsingfors genom Esbo, Kyrklätt och Sjundeå socknar till någon punkt å Hangö banan nära Kyrkstad samt vidare från Karis genom Salo till Åbo, blefve afståndet per jernväg emellan ifrågavarande städer 200 kilometer, eller något derunder, alltså en förkortning med 27 %. Inbesparingen i kostnad för passageraretrafiken blefve ej fulla 25 % samt för fraktgodsförsändningar i allmänhet något mindre. För passagerarerörelsen kan den besparing i tid och kostnad som ernås visserligen redan i och för sig betecknas såsom en ganska väsendtlig lättnad i samfärdseln emellan dessa städer, men af ännu vida vägnar större betydelse är, att tågordningen å den nya banan med större frihet kan anordnas på det sätt som bäst motsvarar trafikbehovet, medan Åbotågen nu vid Toijala måste kombineras med de genomgående tågen till och från Österbotten. För närvarande kräfver hvarje resa från Åbo till Helsingfors minst tvenne natters och en dags uppehåll å sistnämnda ort samt tvenne resedagar. Vid en lämplig anordning af tågen å den nya banan bör en resa emellan dessa städer och tillbaka, kunna ega rum med uppoffrande af högst 2 dagar och en natt eller möjligen till och med kunna ske på en och samma dag.

Afståndet emellan Helsingfors och Hangö är för närvarande per jernväg 219 kilometer; längs den nya banan blefve detta 139 kilometer, således en förkortning med 36 %. Afståndet emellan Åbo och Hangö är 364 kilometer, men blefve efter

Åbo—Karis banans tillkomst 163 kilometer, alltså en besparing på 55 %. I hvardera dessa fall är minskningen i afstånd sådan, att den ännu mera kännbart kan inverka på samfärdselns intensitet.

För att ställa frågan i dess rätta belysning är det dock nödvändigt, att, vid sidan af den förkortning i jernvägsafstånd som kan vinnas, anföra äfven storleken af den trafik som häraf komme att draga nytta. För att på samma gång antyda den utveckling som denna trafik härintills haft att uppvisa, upptagas siffror för åren 1886 och 1889. Härvid framgår följande:

<i>Persontrafik.</i>				Antal passagerare.		
				1886	1889	tillväxt
Från Helsingfors till Hangö och tvärtom				1,013	2,391	136 %.
” d:o ” Ekenäs ” d:o				2,032	2,073	2 %.
” d:o ” Åbo ” d:o				4,689	6,314	34 %.
” Åbo ” Hangö ” d:o				175	265	51 %.
Summa				7,909	11,043	40 %.

<i>Godstrafik.</i>				Ton fraktgods.		
				1886	1889	tillväxt
Från Helsingfors till Hangö och tvärtom				466	1,437	208 %.
” d:o ” Ekenäs ” d:o				244	310	27 %.
” d:o ” Åbo ” d:o				673	834	24 %.
” Åbo ” Hangö ” d:o				122	497	307 %.
Summa				1,505	3,078	104 %.

Af de anförda siffrorna synes, att vid passageraretrafiken den emellan Åbo och Helsingfors samt vid godstrafiken den emellan Helsingfors och Hangö för närvarande intager främsta rummet; att, medan samfärdseln emellan Helsingfors och Ekenäs endast obetydligt ökats, rörelsen emellan de öfriga tre städerna varit stadd i en ganska stark tillväxt under ifrågavarande treårsperiod, och att detta i synnerhet gäller trafiken emellan Helsingfors och Åbo å ena sidan samt Hangö å den andra; samt att man på grund häraf, vid den lätnad i samfärdsel som den nya banan komme att medföra, har rättighet antaga, att den inbördes trafiken emellan dessa tre städer inom ganska kort tid komme att yttermera anseeligt växa och delvis flerdubblas. För jämförelses skull må nämnas, att under samma treårsperiod passagerareantalet å jernvägsnätet i dess helhet vuxit från 1,814,861 till 2,166,968 eller med 20 % samt godsmängden från 606,730 ton till 854,024 ton eller med 41 %. Under perioden har jernvägsnätet dock äfven utvidgats genom tillkomsten af Uleåborgsbanan.

Å andra sidan åter synes, att den absoluta storleken af den nu ifrågavarande trafiken är ganska obetydlig samt att äfven under förutsättning af dess mångdubblande, den icke är nog stor för att ensam för sig eller ens i någon väsendtligare mån kunna betinga utförandet af en ny jernväg af sådan längd som den ifrågavarande. För att

finna detta, behöfver man endast framhålla, att å den vida kortare och med afseende å trafik ganska svaga Hangöbanan under 1889 frambefordrats in summa 55,754 passagerare och 68,667 ton fraktgods, samt å Uleåborgsbanan 102,722 passagerare och 42,770 ton fraktgods. Enahanda slutsats måste för öfrigt dragas jemväl af det utaf jernvägsutskottet vid senaste landtdag påvisade faktum, att den trafik som den nya banan kunde förmå draga från de nu existerande jernvägarne endast var en ganska ringa bråkdel af dessas totaltrafik och att betecknandet af den föreslagna jernvägen såsom företrädesvis en konkurrentbana till de förefintliga jernvägarna således ej har stöd för sig i verkligheten.

Den ifrågavarande banan har dock ingalunda som sin enda eller ens hufvudsakligaste uppgift att förkorta afståndet emellan de anförda tre orterna.

Ju mera ett stadssamhälle tillväxer, i dess större beroende blifver det af tidsenliga kommunikationer med den omgifvande landsorten. Ett sådant samhälle kan nemligen sjelf i regeln ej producera tvenne i nu förevarande fall viktiga hufvudslag af för dess fortbestånd oundgängliga alster: födoämnen och bränsle. Helsingfors är visserligen allt fortfarande icke någon storstad, om man ställer måttstocken efter de stora kulturländernas förhållanden, men i jmförelse med gestaltningen inom eget land, med der rådande lefnads- och prisförhållanden, begynna å denna ort redan många af de stora städernas olägenheter att göra sig ganska kännbara.

Tillförseln af lifsförnödenheter är i bokstaflig vitalt mening af intresse för stadens bestånd och utveckling. Denna tillförsel sker nu företrädesvis till sjös eller till lands med häst samt endast i mindre omfång per jernväg. Uti ett sådant sakförhållande ligger dock en uppenbar olägenhet som ganska märkbart gifver sig tillkänna genom ojemn tillförsel och ojemna priser, hvilket i synnerhet är fallet under menförestid och vid ogynnsamma väderleksförhållanden. En underlättad transport per jernväg vore därför af ostridig betydelse.

Den mängd lifsmedel som per jernväg införes till hufvudstaden bör dock ej heller nu förbises. Det kan vara nog att i sådant afseende anföras endast några siffror. 1889 hemtades till Helsingfors per jernväg 929,889 kilo smör, hvilket i medeltal per dag utgör 2,548 kilo. Kött och fläsk infördes under samma år 1,950,652 kilo, eller i medeltal 5,344 kilo per dag; mjölk 2,937,809 kilo, eller öfver 8,000 liter per dag. Dessa siffror gifva en antydning om hvilken väsendtlig nytta byggandet af en ny jernväg skall medföra för hufvudstaden, särdeles då denna jernväg ledes genom så produktiva trakter som dem den nu föreslagna banan komme att genomlöpa. En genom dess uppkomst minskad stegring i priset på ofvannämnda tre förnödenhetsartiklar med endast 1% representerar för stadens innevånare allaredan en summa på flere tiotal tusen mark i året.

Af icke mindre vikt är Helsingfors stads förseende med bränsle. Sedan de af senaste års stormar kullvräktas skogarna hunnit inom några år realiseras, qvarstå längs kusten nära Helsingfors så starkt decimerade skogsmarker, att deras förmåga att förse hufvudstaden med bränsle för en lång tid framåt blifvit ansenligt reducerad.

Staden blifver vid denna tidpunkt i ännu långt högre grad än förut beroende af vedtillförseln landvägen och per jernväg. Härtill kommer att stadens, med dess hastiga tillväxt, ständigt ökade behof af bränsle ej kan bygga på en motsvarande ökning i tillgången derpå inom den närmaste omgifningen; tvärtom måste man emotse en minskning på dessa tillgångar genom den växande kulturen. En följd af allt detta blifver nödvändigheten att år för år utvidga det område från hvilket ved tillföres Helsingfors, hvilket i sin tur medför ständigt växande vedpriser, de der i någon mån kunna modereras endast genom öppnande af nya tillförselvägar.

För att tydliggöra huru betydande Helsingfors vedbehof nu redan är må anföras, att från det inre af landet ved afsändes till Helsingfors ända från Lahtis, på ett afstånd af 130 kilometer, undantagsvis t. o. m. ända från Nyby, vidare från Tavastehus omnejder och i mindre partier ända från Parola—Kuurila på ungefär enahanda afstånd samt från Svartå på ett afstånd för närvarande af 140 kilometer. Hela vedinförseln per jernväg till staden utgjorde under 1889 50,812,5 ton, hvilket i medeltal per dag utgör ungefär 18 fulla vagnslaster. Huruledes Helsingfors för denna tillförsel för närvarande främst är beroende af tillgångarna i den närmaste omnejden framgår deraf, att af ofvannämnda kvantitet ved afsändts: från Dickursby 3,520 ton, från Kervo 2,412, från Träskända 5,521, från Jokela 6,450 och från Hyvinge 8,359. En bana genom Esbo, Kyrkslätt och Sjundeå till någon punkt vid Lojo sjö skulle för Helsingfors bereda underlättad vedtillförsel från en ganska betydande landsort. Främst gäller detta Lojo vattenområdet, som härvid komme i nära förbindelse med Helsingfors; men äfven från öfriga punkter af banan bör en ej obetydande vedtransport vara att påräkna. Ensamt den omständighet, att genom den nu föreslagna jernvägens utförande en alltför hastig stegring af vedpriserna helst i någon mån kan motverkas, berättigar till ett allvarligt sträfvande från Helsingfors stads sida för detta företags förverkligande.

Till det anförda komma yttermera några omständigheter, hvilkas vigt ej får lemnas obeaktad. De ökade lefnadskostnader och andra olägenheter dem lifvet i en större stad medför verka städse derhän, att ett antal personer, hvilkas verksamhet egenteligen afser staden, finna det fördelaktigt att antingen stadigvarande eller för någon tid bosätta sig å landsbygden i närheten. Enahanda omständigheter framkalla uppkomsten på landsbygden af industriela inrättningar och andra produktiva företag, hvilka hafva sin grund i tillvaron af den närbelägna staden. Härigenom alstras städse å landsbygden kring uppåtgående städer en ökad lifaktighet och företagsamhet som fortplantas till en sig utåt vidgande krets och framkallar en stadigt växande samfärdsel i riktning till och från den i centrum belägna staden. I hvad mån denna lag gör sig gällande beträffande Helsingfors och dess omgifningar framgår af följande siffror, utvisande den trafik som egt rum emellan Helsingfors och närliggande stationer.

<i>Antal passagerare.</i>				1886	1889	tillväxt	
Från	Helsingfors	till	Malm och tvärtom	26,068	31,648	21 %.	
"	d:o	"	Dickursby " d:o	13,303	18,838	42 %.	
"	d:o	"	Kervo " d:o	16,676	27,719	66 %.	
"	d:o	"	Korso " d:o	—	494	—	
"	d:o	"	Träskända " d:o	10,792	13,084	21 %.	
"	d:o	"	Jokela " d:o	2,793	7,276	161 %.	
"	d:o	"	Hyvinge " d:o	5,601	7,414	32 %.	
"	d:o	"	Riihimäki " d:o	3,605	3,924	9 %.	
<u>71 kilometer</u>				Summa	78,838	110,397	40 %.

<i>Godstrafik, ton.</i>				1886	1889	tillväxt	
Från	Helsingfors	till	Malm och tvärtom	12,107	26,289	116 %.	
"	d:o	"	Dickursby " d:o	5,889	7,430	26 %.	
"	d:o	"	Kervo " d:o	5,883	8,236	40 %.	
"	d:o	"	Korso " d:o	—	192	—	
"	d:o	"	Träskända " d:o	9,906	11,932	20 %.	
"	d:o	"	Jokela " d:o	24,711	19,318	— 22 %.	
"	d:o	"	Hyvinge " d:o	8,247	9,770	19 %.	
"	d:o	"	Riihimäki " d:o	1,969	3,622	84 %.	
<u>71 kilometer</u>				Summa	68,712	86,789	26 %.

Vid granskningen af de ofvananförda siffrornas absoluta storlek finner man lätt huru öfvervägande de äro i jemförelse med de tidigare anförda siffrorna rörande samfärdseln emellan städerna Helsingfors, Åbo och Hangö; så är samfärdseln mellan Helsingfors och stationerna Malm—Riihimäki nära 20 ggr större än emellan Helsingfors och Åbo, samt nära 50 gånger större än emellan Helsingfors och Hangö. Då totalantalet från Helsingfors afgångna och dit anlända passagerare för år 1889 utgör 238,748, finner man att den ifrågakvarande lokaltrafiken utgör närapå hälften af Helsingfors hela passagerarerörelse. Summa godstrafik, såväl afsänd som anländ utgjorde samma år för Helsingfors 205,852 ton eller cirka $2\frac{1}{2}$ ggr den ofvan angifna lokala trafiken.

Äfven nu påvisade sakförhållande ådagalägger derfor tydligt i huru hög grad hufvudstadens ekonomiska intressen måste befrämjas genom uppkomsten af en ny i staden utmynnande jernväg, ledd genom trakter hvilka för närvarande icke kunna tillgodogöra sig detta samfärdsmedel.

Hvad ofvan anförts om Helsingfors gäller till någon del, ehuru i betydligt modifierad skala Åbo.

För stadens förseende med lifsförnödenheter har Åbo förmånen att kunna stöda sig uppå en omgifvande landsort, som med afseende å odlingens såväl spridning som ståndpunkt intager kanske det främsta rummet i landet. Tillfölje häraf

samt emedan den nu förefintliga jernvägen berört de minst produktiva delarne af Åbo stads närmaste omnejd, är tillförseln af sådana alster till staden per jernväg tillsvidare ännu af mindre vikt. Så t. ex. infördes till Åbo per jernväg under 1889 endast 52 ton kött och fläsk emot 1,950 till Helsingfors samt mjölk 348 ton emot 2,938 till den senare staden.

Hvad åter tillförseln af bränsle vidkommer, befinner sig Åbo, likasom öfriga kustorter i sydvestra Finland, i en något annan ställning än Helsingfors. Inom de närmaste omgifningarna af Åbo, i den nya banans riktning, utgör den odlade jorden en så stor procent af totalarealen, att ved till afsalu der endast i mindre omfång förefinnes. Från hela kusttrakten och skärgården är kommunikationen på Stockholm åter så lätt, att en ganska betydande vedutförsel dit eger rum. Vedpriserna i Åbo stå därför i ett ganska nära beroende af dem i Stockholm och äro i allmänhet ännu högre än i Helsingfors. Tillfölje häraf borde den vedtransport som per jernväg kan ega rum till Åbo vara af icke ringa vikt för staden. År 1889 infördes per jernväg 7,308 ton, eller i medeltal $2\frac{1}{2}$ vagnslast per dag. Häraf hade 4,322 ton afgått från Aura och 1,812 ton från Kyrö. Någon nämvärd vedtransport kan å den nya banan ej vara att förvänta på sträckan Åbo—Salo. Från landsorten emellan Salo och Hangöbanan bör sådan dock kunna ega rum samt framdeles blifva för staden icke utan betydelse.

För bedömande af intensiteten och utvecklingen af Åbos samfärdsel i öfrigt med angränsande landsort, må följande siffror anföras:

<i>Passageraretrafik.</i>		1886	1889	tillväxt
Från Åbo till Lundo	och tvärtom	3,056	4,920	61 %.
” d:o ” Aura	” d:o	5,944	8,044	36 %.
” d:o ” Kyrö	” d:o	2,332	3,192	37 %.
” d:o ” Mellilä	” d:o	1,227	1,742	42 %.
” d:o ” Loimijoki	” d:o	5,201	7,319	40 %.
66 kilometer	Summa	17,760	25,217	43 %.

<i>Godstrafik, ton.</i>		1886	1889	tillväxt
Från Åbo till Lundo	och tvärtom	590	699	19 %.
” d:o ” Aura	” d:o	4,234	6,992	65 %.
” d:o ” Kyrö	” d:o	3,430	3,180	— 8 %.
” d:o ” Mellilä	” d:o	631	444	— 30 %.
” d:o ” Loimijoki	” d:o	3,290	2,424	— 26 %.
66 kilometer	Summa	12,175	13,739	13 %.

Vid en jernförelse af dessa siffror med dem som ofvan anförts för Helsingfors framstår på ett i ögonen fallande sätt det starka inflytande en större stad har på trafiken med den omgifvande landsorten. Stegringen i persontrafiken emellan Åbo och angränsande stationer är emellertid relativt nog nära lika med den som egt rum vid Helsingfors, eller 43 % emot 40 %. Dessa procenttal förtjena så mycket

mera beaktande, som passagerareantalet för jernvägsnätet i dess helhet på samma tid, såsom ofvan angifvits, stigit med endast omkr. 20 %. En annan samstämmighet emellan Åbo och Helsingfors kan också förtjena antecknas, nemligen att, enär totalantalet från Åbo afgangna och dit anlända passagerare utgjorde 49,591, denna stads samfärdsel med den närbelägna landsorten också här i persontal utgör omkring hälften af stadens hela passageraretrafik.

Tillväxten i den lokala godstrafiken, som för öfrigt är underkastad flere tillfälliga vexlingar, är för Åbo mindre än för Helsingfors. Då Åbos hela godstrafik, såväl afsänd som anländ, representeras af 35,662 ton, är deremot proportionen emellan den lokala och den totala godstrafiken här ungefär densamma som vid Helsingfors.

Den stora anpart som trafiken emellan Åbo och den närmast omgivande landsorten utgör af stadens hela samfärdsel och den hastiga tillväxt denna trafik särskildt hvad beträffar passagerarerörelsen har att uppvisa, ådagalägger emellertid huru vigtig uppkomsten af den nya jernvägen skulle vara för denna stad, helst här i ännu högre grad än för Helsingfors gäller, att denna bana komme att gå genom trakter som med afseende å odling och befolkningstäthet stå ansenligt framom de existerande jernvägarnes omgifningar.

Såsom af det ofvananförda synes, representerar samfärdseln emellan Åbo å ena sidan samt Helsingfors och Hangö å den andra in summa 6,579 passagerare, såväl anlända som afgangna, eller omkring 13 % af Åbos hela persontrafik. För Åbo stad utgör såsom naturligt är sålunda närmandet till Helsingfors och Hangö en relativt vida vigtigare angelägenhet än för Helsingfors.

Af allt det anförda torde sålunda framgå, att utförandet af den nya jernvägen för de båda städer som skola bilda dess ändpunkter är af stor betydelse — man kan hvad Helsingfors beträffar nästan säga af vitalt intresse — främst enär härigenom till dessa städer öppnas en ny tillförselväg från en landsort, som i odling och folktäthet står vida högre än den som nu kan af jernvägen draga nytta, men äfven därför, att samfärdseln emellan dessa båda städer inbördes samt emellan dem och Hangö sålunda ansenligen komme att förbättras. Att turisttrafiken emellan Stockholm och S:t Petersburg samt i synnerhet emellan förstnämnde stad och Helsingfors af denna jernväg kunde i väsendtlig mån betjenas, är jemväl en icke alldeles oväsentlig omständighet.

Det sagda innebär i sig redan en antydning om den betydelse, som den föreslagna jernvägen komme att hafva för den närliggande landsorten. Denna sida af saken är dock af den vigt att den betingar en närmare undersökning. Det är i sådant afseende lämpligt att skildt för sig skärskåda enhvar af följande tre delar af banan: 1:o) linien *Helsingfors—Hangöbanan*, 2:o) delen *Hangöbanan—Salo* och 3:o) bansträckan *Salo—Åbo*.

Hvad den första delen vidkommer, hafva hufvudsakligen trenne olika sträck-

ningar tidigare ifrågasatts, nemligen; *Helsingfors—Nummela*, *Helsingfors—Kyrkstad*, och *Helsingfors—Karis*.

Den förstnämnda af dessa sträckningar har sitt hufvudsakliga berättigande deruti, att på denna väg den kortaste och billigaste förbindelsen emellan Helsingfors och Hangöbanan kan ernås. Linien Helsingfors—Esbo—Nummela komme nemligen att blifva omkring 25 kilometer kortare än linien öfver Kyrkslätt och Sjundeå till Kyrkstad. För den genomgående trafiken blefve denna väg emellertid den längsta, ehuru sannolikt icke mera än omkr. 5 kilometer längre än vägen öfver Kyrkstad och cirka 10 kilometer längre än längs en direkt linie till Karis. Likaså är denna linie för den lokala trafiken uppenbarligen af mindre betydelse än de båda andra. Ända till trakterna af Bemböle by i Esbo skulle alla tre linierna hafva gemensam sträckning. På vägen härifrån till Nummela skulle nu ifrågavarande linie upptaga trafik endast från nordöstra delen af Kyrkslätt, medan Kyrkstad linien komme att betjena de bästa delarna af denna och Sjundeå socknar. Med afseende å anförda omständigheter synes denna linie icke böra vid undersökningen ifrågakomma.

Af de båda andra alternativerna synes den till Kyrkstad ganska allmänt anses såsom den lämpligaste. Onekligen finnas också rätt talande skäl för en sådan linie. Ofvan har redan framhållits hvilken betydande plats i banans trafik måste inrymmas åt tillförseln af lifsförnödenheter och ved till Helsingfors. I detta afseende är emellertid en beröring af Lojo sjö, dit afståndet per jernväg blefve 64 kilometer, d. ä. endast obetydligt mera än till Hyvinge, af synnerlig vikt, enär härigenom för detta ganska vidsträckt vattenområde med dess rikliga tillgångar på skog skulle beredas en väsentligt förkortad väg till Helsingfors. Att Lojo nu redan äfven i andra afseenden är en framstående trafikort framgår af följande uppgifter om passageraretrafiken från och till Helsingfors 1889.

Från Helsingfors till Nummela och tvärtom, antal passagerare	2,201.
" d:o " Lojo " d:o " "	3,267.
" d:o " Svartå " d:o " "	618.
" d:o " Karis " d:o " "	934.
" d:o " Ekenäs " d:o " "	2,073.
" d:o " Hangö " d:o " "	2,391.

Af de nämnda stationerna intager sålunda Lojo i antydt afseende främsta rummet, hvilken omständighet har sin förklaring dels i denna stations stora naturliga trafikområde, dels ock deri att de omliggande synnerligen natursköna nejderna draga till sig ett betydande antal sommargäster.

Enär Lojo linien således bättre komme att tillgodose Helsingfors intressen samt betjena ett betydligare trafikområde — förutom Sjundeå och Lojo kommuner Karislojo, Sammatti och Nummis — medan Karislinien hufvudsakligen skulle tillgodose endast Ingå och Degerby på samma gång den blefve icke obetydligt längre och kostsamare, synes den förra linien ega företräde i ekonomiskt afseende framför den senare, ehuru en afgörande jämförelse svårigen kan ega rum, innan undersök-

ningen definitivt utredt distanserna, kostnaden och andra på saken verkande omständigheter.

Härvid är emellertid en omständighet att beaktas. Af skäl som längre fram skola anföras bör banans fortsättning från Hangöbanan vesterut utgå från nejden af Karis station. Jernvägens dragande till Kyrkstad förutsätter alltså å sträckan härifrån till Karis en samtrafik med Hangö—Hyvinge jernväg. Komme den nya banan att för statens räkning utföras, erbjuder detta ingen olägenhet. Realiseras företaget deremot på privat väg, kan en sådan samtrafik möjligen medföra så väsendtliga svårigheter, att detta ensamt betingar liniens ledande till Karis. En undersökning af denna sträckning är därför äfven af nu berörda skäl nödvändig.

Hvad detaljsträckningen vidkommer, torde frågan huruvida den nya banan bör ledas direkt från Helsingfors, sannolikt från den föreslagna nya bangårds filialen å Kampmalmen, eller från Fredriksberg jemväl i någon mån bero derpå om banan utföres för statens eller ett privat bolags räkning. För Kyrkstad linien hafva vederbörande kommuner för öfrigt framhållit följande sträckning såsom den ändamålsenligaste: genom *Bemböle* by, der vägar såväl norr- som söderifrån sammanstöta, förbi *Esbo* kyrka, söder om *Hvitträsk* och norrom *Kyrkslätt* kyrka, hvarest flere vägar förenas, genom *Sjundeå*, så nära till kyrkan som lämpligen ske kan, till någon punkt i närheten af *Kyrkstad*. Beträffande Karis linien hafva kommunerna vid kusten uttalat sig för dess ledande genom *Degerby* och *Ingå* kommuner, utan att utlåta sig om detaljsträckningen.

Beskaffenheten af den trafik som å nu ifrågavarande del af banan vore att påräkna har ofvan redan antydts. I kvantitativt hänseende skall sannolikt främsta rummet intagas af ved och andra skogsprodukter, såväl från ändpunkten Lojo som från mellanliggande delar. Det kan här förtjena anföras, att från Kyrkstad och Wirkby ångsågar äfven nu sågade och hyflade varor sändts till Helsingfors, ehuru i mindre mängd tillfölje af det långa afståndet. En annan vara som sannolikt inom ganska kort skall blifva föremål för transport är tegel, enär det föga nog kan dragas i tvifvelsmål att ej nya tegelbruk invid denna bana skola uppstå. För öfrigt torde landtmannaprodukter och diverse konsumtionsartiklar här ifrågakomma; någon nämnvärd industri finnes i banans omnejd för närvarande ej.

Att en liflig lokal persontrafik skall uppstå ligger utom allt tvifvel. Ingen som helst något känner den landsort hvarom nu är fråga, kan undgå att finna huru väsendtligt den, såväl hvad folktäthet som kultur vidkommer, står framom Helsingfors—Tavastehus banlinies omnejd. Den står framom denna, om möjligt än mera i ett annat afseende, nemligen i naturskönhet, hvilken omständighet har väsendtligt inflytande på sommartrafiken till och från hufvudstaden. Allt talar sålunda för att lokaltrafiken här skall komma att öfverstiga den å Helsingfors—Tavastehus banan, hvilken emellertid, såsom af de ofvananförda siffrorna framgår, redan den är af rätt aktningsbjudande omfång.

För den följande delen af banan, d. ä. emellan Hangö banan och Salo, hafva följande fyra hufvudsträckningar ifrågasatts:

- 1:o) Från någon punkt nordost om *Lojo* genom *Nummis* och *Suomusjärvi*;
- 2:o) från *Svartå* genom *Karislojo* och *Kisko*;
- 3:o) från *Karis* genom *Pojo* och *Bjerno*; samt
- 4:o) från *Ekenäs* genom *Tenala* och *Bjerno*.

Mot den första linien kunna ganska vägende invändningar göras. Den blefve enligt all sannolikhet den längsta och dyraste. Afståndet mellan Åbo och Hangö blefve betydligt längre än längs de andra linierna. Med afseende å odlings-, befolknings- och industriela förhållanden i banområdet står denna linie efter de öfriga. Den torde därför böra lemnas ur räkningen.

Linien *Svartå—Kisko—Salo* torde blifva den kortaste af alla. Huru kostnaderna komme att gestalta sig kan svårigen utan en instrumental undersökning afgöras. Vidkommande odlings- och befolkningsförhållandena i liniens närmaste omnejd måste den anses vara något underlägsen de båda andra. Hvad som under sådana förhållanden måste blifva afgörande vid valet af linie, är läget af de industriela verken uti nu ifrågavarande landsdel i förhållande till de olika linierna.

Det mest karakteristiska för nu berörda bandel är nemligen utan gensägelse den mängd industriela verk, som af densamma kunna draga nytta. Dessa verk äro följande: *Billnäs*, *Åminnefors* och *Fiskars* jernverk m. m. nära intill *Karis* linien, och hvilka af ingen annan kunna draga någon nytta; *Koskis* masugn och kimröksfabrik alldeles invid samma linie, men hvilket verk kan hafva fördel jemväl af *Ekenäs* linien; *Näse* bruk, invid *Ekenäs* linien, men som jemväl kan begagna *Karis* linien; *Trollshofda* bruk som kan draga nytta endast af *Ekenäs* linien; *Kirjakkala*, *Tykö* och *Matildedals* jernverk m. m., på ett afstånd af 8 till 15 kilometer från den för *Karis* och *Ekenäs* linierna gemensamma delen och hvilka icke kunna draga nämnvärd nytta af någon annan sträckning; *Antskog* klädesfabrik, på ungefär lika afstånd från *Karis* och *Svartå* linierna samt *Orijärvi* koppargrufva, nära intill *Svartå* linien, men som jemväl komme att draga väsendtlig fördel af *Karis* linien.

På betydligare afstånd från *Karis* och *Ekenäs* linierna, men ännu längre från de två förstnämnda sträckningarne falla *Dahlsbruk* jernverk, *Björkboda* jernmanufakturverk och *Skinnarvik* glasbruk. I någon mån kunna äfven dessa verk begagna sig af jernvägen.

Blotta uppräknandet af de industriela verken lemnar dock icke erforderlig belysning åt frågan, utan är det af nöden att något närmare ingå på densamma.

Billnäs bruk ligger för närvarande på ett afstånd af endast några kilometer från jernväg. Det kunde med afseende härå synas att tillkomsten af den nya jernvägen icke för detta verk borde vara af nämnvärd betydelse. Så är dock icke fallet, enär för den del af brukets tillverkningar, hvilken kan finna afsättning i den sydvestligaste delen af landet, tillkomsten af den föreslagna banan blefve till väsendtlig nytta. Sedan bruket under senaste tider upptagit tillverkningen af jordbruks- och

andra redskap samt af sådan anledning väsendtligen utvidgats, bör varuförsändningen vesterut blifva af icke ringa omfång.

Åminnefors och *Fiskars* bruk, hvilka nu ligga på ansenligt längre afstånd från jernväg, komme att af den nya banan naturligtvis draga än större nytta. Utom hvad ofvan redan nämnts om afsättningen vesterut eger här det förhållande rum, att tillfölje deraf att kommunikationerna från dessa bruk till Skuru hamn varit vida lättare än till Karis, härintills sjöledes sändts en mängd varor, hvilka framdeles med större fördel komme att per jernväg transporterats.

Af utomordentlig betydelse blefve jernvägen för brukens förseende med kol. Härintills hafva flertalet af de sydfinska jernverken varit tvungna att taga sitt behof af träkol från den närmaste omnejden, enär en så skrymmande och billig vara som kol icke bär långa landtransporter. Vid de i denna del af landet rådande höga priserna på skogsprodukter ställer sig detta brännmaterial emellertid ganska dyrt, hvarför också ej så få verk — Matildedal, Fiskars, Dalsbruk — funnit det fördelaktigt eller nödvändigt att använda jemväl en del stenkol. Af alla nu ifrågavarande verk är Billnäs det enda som härintills, tack vare Hangö banans närhet, kunnat per jernväg förse sig med en del af sitt kolbehof. Sålunda anlände under 1889, antagligen för detta bruks behof, till Karis station 193,380 kilo träkol, sannolikt kolade af sågaffall vid de invid Hangö banan belägna Wirkby och Kyrkstad ångsågarne. Då brukets hela förbrukning af träkol för år emellertid uppgår till emellan 4 och 5,000 m³ utgjorde det per jernväg hemtade belopp endast en mindre del af årsbehofvet.

För Fiskars och Åminnefors bruk, hvilka härintills alls ej per jernväg kunnat förse sig med träkol, skulle genom den nya jernvägen en total omgestaltning af förhållandena inträffa. Såsom bekant eger å de norrländska banorna i Sverige en ytterst liflig koltransport rum emellan sågverken och jernbruken. Något motsvarande förekommer ej i vårt land, tillfölje af den omständigheten att, på ett par undantag när, alla våra jernbruk ligga på större eller mindre afstånd på sidan om jernvägarne. Den nya banan komme emellertid att löpa omedelbart förbi Åminnefors bruk samt sättas i beröring med Fiskars genom den smalspåriga jernväg som egarene af detta verk byggt från bruket till Skuru hamn. Det lider intet tvifvel att vid sådant förhållande det väl skulle löna sig att, äfven från gamla aflägsset invid jernväg belägna sågverk, afsätta kol hit. Vid sidan af den uppenbara vinst som härigenom tillföle såväl bruken som respektive sågverk, komme äfven ett godt tillskott i trafik att beredas ej allenast för den nya banan utan också för redan existerande jernvägar.

Jemväl i öfrigt komme särskildt Fiskars bruks förbindande med jernvägarne att framkalla ej ringa trafik, då detta verk såsom känt är ett af de mera betydande i landet. Sammaulagda folkmängden å bruket — arbetarene jemte deras familjer — kan för närvarande å Fiskars uppskattas till omkring 1,000 samt å Åminnefors till något öfver 200 personer.

Enligt uppgift vore från sistnämnda tvenne verk följande varumängder årligen att för den nya jernvägen emotses:

Tackjern	ton 1,700.	Gjut- & maskingods	ton 100.
Qvarts	” 85.	Plåt	” 300.
Kol	” 250.	Landtbruksredskap	” 100.
Ved	” 5,700.	Skrot	” 100.
Tegel	” 120.	Sågblad m. m.	” 10.
Smältstycken	” 200.	Finsmide	” 10.
Stångjern	” 2,600.		
			Summa ton 11,275.

Dessa belopp som beräknats innan Fiskars—Skuru banan ännu var besluten och under den förutsättning att Skuru blefve närmaste station för Fiskars bruk, äro sannolikt för lågt antagna, särskildt hvad mängden kol vidkommer.

Koskis bruk kan nu endast i ringa mån draga nytta af jernväg. För den händelse att banan, såsom med Karis linien blefve fallet, komme att ledas invid bruket, hafva följande årliga godsquantiteter för detta bruk uppgifvits kunna beräknas:

Kimröks fabriken	ton 250.
Malm	” 3,400.
Kalksten	” 350.
Tackjern & gjutgods	” 1,700.

Summa ton 5,700.

Folkmängdssiffran å bruket uppgår till omkring 200.

Näse bruk är ett mindre betydande stångjernsverk, med en bruksbefolkning uppgående till endast några tiotal personer. Den godstrafik som härifrån kunde påräknas uppgifves till 100 ton stångjern.

Trollshofda bruk är af ungefär enahanda omfång som *Koskis*. Då detta verk emellertid komme att ligga på omkring en mils afstånd från den närmaste linien Ekenäs—Tenala—Salo, blefve trafiken härifrån betydligt mindre än från *Koskis*.

Tykö, *Kirjakkala* och *Matildedal* bruk, hvilka ligga alldeles invid hafskusten, men på betydande afstånd från jernväg, hafva härintills klarligen endast undantagsvis kunnat anlita sistnämnda kommunikationsmedel, utan hafva dessa verk i allmänhet varit tvungna att koncentrera hela sin varutrafik under den del af året hafvet är navigabelt. Äfven den nu föreslagna jernvägen kan icke utan mycket betydande olägenheter ledas så, att dessa verk dermed kunde direkt beröras, utan måste afståndet från dem till banan blifva omkring 8 à 15 kilometer, beroende på detaljsträckningen. Men äfven på sådant afstånd skall jernvägen för dem medföra högst beaktansvärda förmåner, i det att de onekligen måste finna fördel uti att framdeles sända en betydande del af sin vinterproduktion med jernväg samt anlita detta transportmedel jemväl för en del af den sommartillverkning som kan afsättas i det inre af landet. Isynnerhet gäller det anförda *Matildedals* verk, hvilken inom den finska jordbruksmaskinfabrikationen intager en synnerligen framstående plats. Så hafva allenast af detta bruks tröskverk härintills omkring 3,000 stycken spridts i landet. En ganska betydande godstrafik bör från dessa verk därför vara att emotse, ehuru

dess belopp svårligen låter sig på förhand beräkna. Bruksbefolkningen vid nämnda tre verk tillsammans uppgifves stiga till inemot 1,000 personer.

Antskog ullspinneri och klädesfabrik är ett mindre verk, från hvilket gods-
trafiken uppskattats till omkring 100 ton. Verket utvidgas för närvarande. Vid *Ori-
järvi* koppargrufva hafva arbetena först nyligen, efter en längre tids hvila, återupp-
tagits. Resultatet kan ännu ej med tillbörlig säkerhet emotses, hvarför hvarje be-
räkning af den trafik som härifrån kunde tillföras jernvägen är omöjlig. Om, så-
som ifrågasatt varit, *Skuru—Fiskars* banan komme att fortsättas ända till *Antskog*,
dit från *Orijärvi* grufva finnes en lätt sjökommunikation, skulle den trafik som här-
ifrån uppstode kunna draga väsendtlig nytta af *Karis—Pojo* linien.

Af det anförda torde med erforderlig tydlighet framgå, att för nästan hela
den ganska betydande industriella verksamhet som i denna del af landet förefinnes,
en linie *Svartå—Kisko—Salo* blefve närapå utan hvarje betydelse och torde af sådan
anledning denna linie ej böra ifrågakomma.

Det återstår att träffa valet emellan *Karis* och *Ekenäs* linierna. Längden
af dem båda torde blifva ungefär densamma. Hvad å *Ekenäs* linien skulle vinnas
genom förkortning af afståndet *Åbo—Hangö*, förloras genom förlängning af vägen
från *Åbo* till *Helsingfors*. Den trafik som genom beröring af *Tenala* viken skulle
från den angränsande skärgården tillföras *Ekenäs* linien, uppväges af den trafik som
vid *Koskis* komme att tillföras den andra linien vattenvägen från *Kisko*. Den omstän-
dighet slutligen att *Ekenäs* linien utmynnar i en stad, hvarvid en ökad lokaltrafik vore
att påräkna, är onekligen en fördel, hvars betydelse dock väsendtligt försvagas genom
den anspråkslösa plats *Ekenäs* intager som trafikort. Denna fördel uppväges också
derför mångfaldigt deraf att *Ekenäs* linien dels alls icke, dels högst bristfälligt
komme att betjena *Billnäs*, *Fiskars*, *Åminnefors* och *Koskis* bruk. Detta sakför-
hållande framstår särskildt tydligt, om man lägger märke dertill, att den ofvan för
allenast de tre sista af dessa bruk uppgifna sannolika godstrafiken representerar i
rundt tal 17,000 ton, medan, enligt hvad tidigare anfördes lokaltrafiken emellan en
så betydande ort som *Åbo* och stationerna *Lundo—Loimijoki*, fram och åter, för 1889
uppgick till allenast 13,739 ton samt *Ekenäs* hela godstrafik, såväl afsänd som an-
länd, för samma år utgjorde 5,049 ton.

Man skall på anförda skäl därför svårligen kunna tveka att gifva företräde
åt linien *Karis—Pojo—Bjerno—Salo* framför alla andra.

Hvad detaljsträckningen för denna linie vidkommer, har en linie från *Karis*
till *Skuru* hamn, förbi *Koskis* i riktning emot *Paarskylä* i *Bjerno* och till *Salo* gan-
ska allmänt betecknats såsom den lämpligaste. Dock har jemväl den åsigt uttalats,
att banan borde ledas i närheten af *Bjerno* kyrka, enär här flere vägar sammanstöta
och särskildt trafiken från *Kimito* landet häraf hade betydande fördel. Då dessa
skäl ej kunna fränkännas ett visst berättigande samt genom liniens ledande från
Koskis emot *Bjerno* kyrka samt derifrån vidare på vestra sidan om *Bjerno* å, någon

mera betydande förlängning af vägen ej synes uppstå, torde en alternativ undersökning af båda dessa linier vara befogad.

Beskaffenheten af den trafik som å nu ifrågavarande del af banan kunde emotses framgår af hvad som ofvan anförts. Främsta rummet komme här nemligen att intagas af industrialster samt råvaror för sådana, d. ä. jern och jern tillverkningar, maskiner, redskap, malmer, kol, ved m. m. En icke ringa mängd skogsprodukter äro dock jemväl att emotse. Särskildt skulle sådana sannolikt i större mängd tillföras banan från Kisko sidan längs det vattendrag hvilket jernvägen komme att vid Koskis bruk skära. Ladugårds- och jordbruksprodukter vore att från Pojo och Bjerno kommuner emotse.

För den tredje delen af banan, Salo—Åbo, är hufvudsträckningen ganska otvetydigt gifven. Beträffande detaljsträckningen hafva smärre skiljaktigheter förspotts. Allmännast synes såsom den lämpligaste anses en linie, dragen från *Salo*, emellan *Halikko* kyrka och *Äminne* gård i någorlunda rak riktning emot *S:t Jakobs* kyrka, hvarifrån vidare öfver *Viksbergs* gårds fält förbi *Ainis* hemman och söder om *Piikkis* kyrka till *Littois* klädesfabrik och derifrån emot *Åbo*, med öfvergång af *Aura* å i närheten af *S:t Karins* kyrka. Vid kommunalstämma i Pemar har man åter uttalat sig för liniens dragande i närheten af *Pemar* kyrka. Valet af den ena eller andra af dessa linier torde böra göras beroende företrädesvis af terrängförhållandena.

Den landsdel genom hvilken denna del af jernvägen komme att dragas framstår genom sin åldriga och högt drifna kultur äfvensom det stora antalet här belägna betydande herregårdar. Den lokala rörelsen å denna bandel kommer därför att utmärka sig genom en liflig persontrafik, äfvensom transport af ladugårds- och jordbruksprodukter.

För ladugårdsskötseln komme banan i all synnerhet att bereda lättnad. Så som mejeriväsendet hos oss numera begynnigt gestalta sig, fordrar detsamma en lätt och snabb afsättning hela året om. Allom bekant är den vikt Hangö såsom vinterhamn med afseende härå vunnit. Hvilka mängder ladugårdsprodukter jernvägen här kunde hafva att påräkna är synnerligen vanskligt att förutsäga. Såsom gifvande en antydning härom torde några siffror dock få anföras. Enligt de för öfrigt ganska bristfälliga uppgifter om i landet förefintliga separator mejerier som till Industristyrelsen inlemnats, förefunnos under 1890 i *Halikko* härad 26 sådana mejerier med en sammanlagd produktion af 192,361 kilo smör och 39,636 kilo ost samt i *Piikkis* härad 9 mejerier med en tillverkning af 64,869 kilo smör och 13,927 kilo ost. Nästan alla dessa mejerier, hvilkas sammanlagda produktion alltså representerar en varumängd af 230 ton eller i rundt tal 30 vagnslaster, äro så belägna att de komme att draga omedelbar nytta af jernvägen. Att nu angifna belopp dock är ansenligt mindre än det som i verkligheten bör vara att påräkna framgår deraf, att ensamt från *Loimijoki* station under 1889 afsändts 233 ton smör.

Ej mindre svårt faller det sig att närmelsevis förutsäga mängden af spannmål

som kunde komma att på denna bandel försändas. Antydningvis må dock anföras, att ensamt från Loimijoki station under 1889 afsändts 2,247 ton eller cirka 256 vagnslaster hafre och råg.

Alldeles utan industri är icke heller denna del af landet. Det mest betydande verket här är *Littois* klädesfabrik, hvars produktion för 1889 uppgick till 310,000 alnar kläden m. m. medan de förbrukade råvarorna utgjordes af 425,000 E ull, 125,000 E oljor & tvål, 155,000 E färgämnen och kemikalier m. m., tillsammans 705,000 E eller 300 ton. Bruket begagnar för närvarande stenkol som bränsle. Antingen detta äfven efter jernvägens tillkomst komme att fortfara eller att i dess ställe ved finner användning, skulle äfven härigenom jernvägen tillföras ej ringa trafik-tillskott.

Bland andra industriela verk hvilka af denna bandel kunna begagna sig, förtjena nämnas *Johanneslunds* och *Iloniemi* glasbruk, *Viurila* bränvinsbränneri och *Juwankoski* pappersbruk.

Att invid denna linie, likasom i närheten af Helsingfors, tegelbruk komme att uppstå för Åbo stads förseende med denna vara, synes otvifvelaktigt. För att gifva en antydning om den tegelindustri som nu i denna landsort förefinnes, om än de existerande bruken fortsättningsvis komme att transportera sin vara sjöledes, må nämnas att inom Halikko härad under 1889 funnos 5 samt i Piikkis härad 6 tegelbruk med en sammanlagd produktionsmängd af 2,160,000 st. tegel.

Hvad för öfrigt den lokala trafiken å denna bandel vidkommer, kan här med afseende å Åbo tillämpas alldeles detsamma som om bandelen Helsingfors—Hangö banan sagts med afseende å Helsingfors.

Den totalbild som med ledning af det anförda erhålles af den föreslagna jernvägen mellan Helsingfors och Åbo är sålunda den, att denna bana, utan att i någon nämnvärdare grad afleda trafik från redan existerande jernvägar, komme att betjena mycket betydande intressen och därför äfven otvifvelaktigt blifva ett af de mest produktiva jernvägsföretag i vårt land. Ringa få ej heller skattas de fördelar som ernås derigenom, att landets tvenne främsta städer sättas i möjligast lätta förbindelse med hvarandra, hvaraf en lifligare samverkan dem emellan på alla områden onekligen skall blifva en följd.

Helsingfors den 8 Januari 1892.

L. Mechelin.
Alfred Norrmén.
C. B. Federley.

Ferd. Juselius.
Ernst Rönnbäck.
G. A. Petrelius.

Lennart Gripenberg.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets Tryckeri, 1892.

Förslag till ansökningskrift i frågan om undersökning af en jernvägslinie mellan Helsingfors och Åbo.

Stormäktigste, Allernådigste Kejsare och Storfurste!

Åstadkommandet af en direkt jernvägsförbindelse mellan städerna Helsingfors och Åbo har redan länge framstått såsom ett önskningsmål af den största betydelse såväl för nämnda städer som för den mellanliggande landsorten.

Då förverkligandet af detta önskningsmål i främsta rummet förutsätter att utredning förefinnes angående ej mindre den lämpligaste sträckningen för en sådan bana, än ock dess anläggningskostnad och öfriga på rentabiliteten inverkan omständigheter, hafva Stadsfullmäktige i Helsingfors och Åbo velat, så långt för dem görligt är, bringa till stånd en sådan utredning.

I detta afseende har till en början genom delegerade för hvardera staden, under samrådan med framstående kommunalmedlemmar från de socknar jernvägen antagligen skall genomlöpa, en förberedande undersökning egnats frågan om de ekonomiska förhållanden som inverka på trafiken, äfvensom den deraf beroende frågan om den ändamålsenligaste sträckningen för banan. Såsom resultat af sin undersökning hafva de delegerade afgifvit en framställning, hvaraf ett tryckt exemplar härhos i underdånighet bilägges.

Ehuru sagda framställning i åtskilliga delar erfordrar förfullständigande genom mera i detalj gående beräkningar, hvilka ej kunna anställas innan en teknisk undersökning af banprojektet föreligger, torde densamma, till upplysning om frågans ekonomiska sidor och om grunderna för de alternativ hvilka för bansträckningen förordats, få underdånigst åberopas då Stadsfullmäktige för Helsingfors och Åbo härmed i djupaste underdånighet hänvända sig till E. K. M:t med den anhållan, att den instrumentala undersökningen af ifrågavarande jernvägslinie måtte varda genom statens ingenjörer verkställd.

Jemte anmälan att de båda städerna, på sätt bilagan II utvisar, anslagit resp. 40,000 och 20,000, eller sammanlagdt 60,000 mark för bestridande af de kostnader undersökningen beräknats högst erfordra, torde såsom hufvudsakligt skäl för denna anhållan få framhållas, att, då i detta land endast statens ingenjörer varit i tillfälle att förvärfva omfattande erfarenhet och insigt i dylika arbetens verkställande, möjlighet ej synes förefinnas att annorledes än om statens ingenjörer

dertill förordnas, åvägabringa sådana tekniska banprojekt och derpå grundade kostnadsförslag, som skulle af dem, hvilka kunde intresseras för företagets realiserande, såsom fullt tillförlitliga anses.

På sätt redan i det föregående blifvit antydt hafva, med hänsigt till de olika ändamål den ifrågavarande jernvägen skall betjena, alternativa sträckningar för vissa delar af linien kommit i betraktande. Dessa alternativ äro följande:

1:o Från Helsingfors nära förbi Esbo och Kyrkslätt socknars kyrkor genom Ingå socken till Karis station å Hangö—Hyvinge jernväg, samt från Karis förbi Skuru lastageplats i Pojo socken till Koskis jernbruk i Koskis kapell, genom Paarskylä egendom i Bjerno socken eller ock denna sockens kyrkoby till Salo köping och vidare derifrån genom Pemar och Piikkis socknar förbi Littois klädesfabrik till Åbo, med öfvergång af Aura å i närheten af S:t Karins kyrka.

Enligt detta alternativ skulle jernvägen utgöra ett sammanhängande helt, hvaremot det följande afser att en del af Hangö-banan skulle bilda en sammanbindnings länk mellan de resp. från Helsingfors och Åbo ledda nya linierna.

2:o För öfrigt lika med n:o 1, utom att linien från Kyrkslätt blefve dragen genom Sjundeå socken till trakten af Kyrkstad ångsåg invid Hangö banan.

Med fästadt afseende å den ekonomiska betydelsen deraf att Lojo sjö, hvars omgifningar äro både skogrika och väl odlade, blefve genom jernväg på kortaste afstånd förbunden med Helsingfors, har alternativet n:o 2 vid förberedande öfvervägande syntts ega företräde i ekonomiskt afseende framför det första, men en afgörande jemförelse kan sjelffallet icke ega rum innan undersökningen definitivt utredt distanserna, kostnaden och andra på saken verkande omständigheter.

Äfven för bandelen mellan Hangö banan i öster och Salo köping i vester hafva olika alternativ, nämligen en sträckning norr om och en annan söder om den i alternativet N:o 1 oförmälda, haft sina förespråkare; men nästberörda sträcknings företräden hafva befunnits så öfvervägande att en undersökning af de afvikande linjerna icke kunnat anses erforderlig.

Hvad sedan vidkommer det byggnadssystem, som vid de tekniska projektens och kostnadsförslagens uppgörande borde hafvas i sigte, få Stadsfullmäktige underdånigst anmäla, att det ansetts önskvärdt att den största i Finland brukliga farhastighet må kunna å denna bana tillämpas, enär utvecklandet af liffigare person- och affärsförbindelse mellan landets tvenne största städer är häraf beroende. Förslagen borde således uppgöras i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det vid Riihimäki—S:t Petersburg jernväg följda byggnadssystem. Då det likväl kan inträffa, att det för anläggningens möjliggörande blefve nödvändigt att utföra banan enligt det billigare byggnadssystem, med ringare farhastighet, som blifvit tillämpadt vid de senaste jernvägsanläggningarna i landet, hafva Stadsfullmäktige, som inhemtat att uppgörandet af alternativa kostnadsförslag enligt tvenne något olika byggnadssystem icke kräfver synnerlig ökning af arbetet eller stegring af undersökningskostnaden, trott sig böra underdånigst hemställa att ingenjörerna finge sig

anvisadt att alternativt utarbete tekniska projekt och kostnadsförslag jemväl enligt nästberörda billigare byggnadssystem.

Slutligen få Stadsfullmäktige underdånigst anmäla, att alla de landskommuner hvilka komma att betjenas af en direkt jernväg mellan städerna Helsingfors och Åbo, — nämligen Esbo, Kyrkslätt, Sjundeå, Lojo, Snappertuna, Degerby, Ingå, Karis, Pojo, Karislojo, Kisko, Finnby, Bjernå, Kiikkala, Kuusjoki, Angelnemi, Muurla, Uskela, S:t Bertils, Salo köping, Halikko, Pemar, Pikkis och S:t Karins, — på sätt af hosföljande utdrag af protokollen vid kommunalstämmorna framgår, förenat sig om förevarande underdåniga ansökning, under uttalande af det lifligt kända behovet af jernvägskommunikation för näringarnas utveckling i dessa trakter, hvilka, om ock en del af dem hafva fördelen att kunna begagna sjökommunikation, dock för den öfvervägande delen af sin samfärdsel äro hänvisade till den kostsamma och tidsödande transporten med fordon.

I den förhoppning, att åstadkommandet af en direkt jernväg mellan Helsingfors och Åbo, hvilken komme att genomlöpa en landssträcka som i odling, industri och folktäthet är att räknas till de allrafrämsta i landet och hvilken, utom sin betydelse i öfrigt för landets båda största städer, utgör ett vilkor för att dessa städer må kunna med verklig fördel och i allt större grad begagna sig af Hangö vinterhamn, skall erkännas vara ett allmännyttigt företag, förtjent af att från statens sida åtminstone i någon mån befrämjas, få Stadsfullmäktige, med sammanfattning af hvad i det föregående blifvit anfördt, i djupaste underdånighet anhålla, det täcktes E. K. M:t i nåder förordna, att intrumental undersökning för anläggning af en jernväg mellan Helsingfors och Åbo skall, så snart årstiden det medger, genom statens ingenjörer verkställas å de här ofvan angifna alternativa sträckningarna, samt att kostnadsförslag för banbyggnaden skall uppgöras såväl enligt det byggnadssystem, hvilket afser större farhastighet, som ock enligt systemet med lätt öfverbyggnad och ringare farhastighet; hvarhos Stadsfullmäktige, som utbe sig att de genom undersökningen tillkomna handlingar måtte till Stadsfullmäktige i Helsingfors öfverlemnas, härmedels i underdånighet upprepa Helsingfors och Åbo kommuners förbindelse att för bestridandet af de med omförmälda undersökning förenade kostnader utbetala ända till sextiotusen mark.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1892.

Utskottsbetänkande angående ny plan för Broholmen.

Emedan arrendetiden för jordlotten n:o 32 å Stora Broholmen utgår med år 1892, har af nuvarande arrendatorn, bankkassören C. Ignatius, hos Drätselkammaren framstälts anhållan att, enär han å sagda lägenhet hade byggnader till betydligt värde, åtgärd måtte vidtagas derhän att han finge blifva i fortfarande besittning af lägenheten antingen sålunda, att denna jemte angränsande delar af Broholmen omedelbart underkastades den för holmens intagande i stadsplanen erforderliga omreglering och de nuvarande villainnehafvarene derefter berättigades att efter vanliga grunder inlösa hvar sin lott, eller ock, om sådant ännu icke ansåges utförbart, arrendetiden för det af sökanden innehafvande området blefve ytterligare förlängd.

Med afseende härå och då arrendetiden äfven för öfriga lägenheter å Stora Broholmen inom icke alltför lång tid härefter tilländagår, har stadsingeniören, till hvars yttrande Drätselkammaren öfverlämnat ofvanberörda, af kassören Ignatius gjorda framställning, ansett sig höra ånyo upptaga den redan för några år sedan, i anledning af då ansökt utbrytning af en villalägenhet, väckta, men af förekommen anledning tillsvidare beroende lemnade frågan om uppgörande af förslag till ny indelning af Broholmarne i och för deras införlifvande med stadsplanen. Å byggnadskontoret har därför utarbetats ett af stadsingeniören sedermera till Drätselkammarens pröfning öfverlemnadt förslag till stadsplan för Broholmarne eller 10:de stadsdelen, bildad af Broholmarne och mellan dem liggande landområde.

Sagda förslag har af Drätselkammaren i skrifvelse af den 26 februari 1891 n:o 26, införd bland Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för sagda år under n:o 8, insändts till Stadsfullmäktige, jemte det Drätselkammaren, som vid granskning af förslaget funnit detsamma vara ändamålsenligt och väl afpassadt efter terrängens fordringar, för sin del förordat att förslaget måtte af Stadsfullmäktige godkännas samt fastställelse derå i vederbörlig ordning ansökas.

Sedermera hafva innehafvarene af villan n:o 33 å Broholmen, aflidne ingenjören John Stenbergs sterbbusdelegare uti en till Drätselkammaren inlemnad skrift, inefattande påminnelser mot ifrågavarande förslag, anført följande:

„Arrendetiden för den af John Stenbergs arfvingar innehafvande villan n:o 33 Broholmen utgår icke, såsom i framställningen till Stadsfullmäktige uppgifves, år 1901, utan år 1921, enär arrendetiden genom Magistratens utslag af den 23 september 1876, på sätt dess i styrkt afskrift bifogade, under § 4 sagda dag förda protokoll utvisar, förlängts med tjugo år.

I fall den föreslagna utvidgningen af Broholmsgatan till 100 fots bredd värkställes på det sätt förslaget vid handen gifver åt begge sidor, måste följden blifva, att det å villan n:o 33 i närheten af den nuvarande landsvägen befintliga, af sten uppförda, dyrbara och prydliga boningshuset komme att rifvas. För att undvika detta, tillåta vi oss hemställa, huruvida icke hela den ifrågakommande utvidgningen af Broholmsgatan kunde få ega rum på den motsatta, vestra sidan, hvarest endast ringa pryddande, godtköps byggnader förekomma, hvilka enligt förslaget ändock komme att undanskaffas. Till stöd för det amendement, vi sålunda tillåta oss framställa, kan vidare anföras att, ifall trafiken å Broholmsgatan verkligen kommer att erfordra gatans utvidgande till 100 fots bredd, en motsvarande utvidgning påkallas jemväl icke allenast af Långa bron utan äfven af Unionsgatan, hvilken sistnämnda, såsom varande på östra sidan bebyggd ända till gatan å tomterna n:ris 39, 41 och 43, icke torde kunna utvidgas annorlunda än åt vestra sidan, på bekostnad af Botaniska trädgården och Kajsanniemi parks område. Det synes således i alla afseenden vara ändamålsenligast, att utvidgningen af Broholmsgatan sker endast åt vester.

Af förslaget framgår vidare, att afsigten är att anlägga en kaj utmed villan n:o 33 mot Brobergshamnen. Häremot vore från vår sida ingenting att anmärka, så framt icke någon uppfarts väg ifrågakommer från kajen till Broholmsgatan på södra sidan af villan n:o 33, hvilket skulle inskränka fabriken område och blifva för densamma så menligt att rörelsens framtida drifvande blefve försvåradt, — ja omöjliggjordt. Fabriken har allaredan trängt om utrymme, och vid redan ifrågasatt utvidgning af driften kommer denna svårighet att blifva allt känbarare. Enär såväl stadens välförstådda intresse, som uttryckliga lagbestämningar angående stadsjords upplåtande till förädlingsverk påkalla hänsyn för anläggningar af den beskaffenhet som ifrågavarande å villan n:o 33 inrättade maskinfabrik, våga vi tillförse oss att fabriken behof af utrymme vid besluts fattande om stadsplanens utsträckande till Broholmen skäligen tillgodoses. I sådant afseende tillåta vi oss hemställa att, ifall den projekterade Hagnäs kajen kommer till utförande, gränslinjen mellan villaområdena 32 & 33 må varda utdragen ända till sjön och fabriken sålunda må komma i besittning af den mark invid Brobergshamnen, som finnes söder om denna utdragna linje, hvilken mark vore för vår fabriks drift alldeles nödvändig.⁴

Ofvanintagna skrift har af sökandene bifogats afskrift af utdrag ur Magistratens i Helsingfors den 23 september 1876 under § 4 förda protokoll, utvisande att Stadsfullmäktige, på ansökan af civilingenjören John Stenberg, för sin del ansett hinder icke möta ingenjören Stenbergs anhållan att, under derom i öfrigt gällande besittningsvilkor, begagna villan n:o 33 Broholmen till tomtplats för anläggande af en maskinfabrik och dermed förenadt gjuteri, jemte det Stadsfullmäktige, för den händelse fabriksinrättningen komme till stånd samt hålles i verksamhet, medgifvit ingenjören Stenberg och hans rättsinnehafvare rättighet att, utöfver arrendetiden, för fabriksrörelsens fortsättande besitta ofvannämnda villa i högst tjugu års tid eller till

1921 års utgång emot sådan förhöjd arrendeavgift och de vilkor i öfrigt, som stadsmyndigheterna, då den medgifna förlängningen af besittningstiden vidtogs, kunde finna skäligt bestämma; hvarefter Magistraten beslutit, att Stadsfullmäktiges beslut skulle lända till efterrättelse.

Drätselkammaren, som i enlighet med sökandenes önskan insändt förenämnda skrift till Stadsfullmäktige, har i anledning af densamma uti skrifvelse af den 28 maj 1891 n:o 117 anfört som följer:

„Ifrågavarande skrift inledes med en erinran derom, att arrendetiden för villan n:o 33 utgår först med år 1921 och icke 1901, som uti Drätselkammarens framställning angifvits. Den af Stadsfullmäktige genom beslut af den 5 september 1876 medgifna förlängningen af arrenderättigheten till villan efter utgången af år 1901 är dock, på sätt det af sökandena bilagda protokollsutdraget vidhandengifver, endast villkorlig och förenad med skyldighet för villainnehafvaren att underkasta sig de förändrade bestämmanden, som stadsmyndigheterna vid den ursprungliga arrendetidens utgång kunde vidtaga, i följd hvaraf denna eventuella förlängningsrätt icke torde kunna tillmätas någon synnerlig betydelse vid uppstående fråga om reglering af villaområdets gränser med afseende å dess intagande i stadsplanen, helst afsigten varit att genomföra ifrågavarande plan först i den mån, marken åter kan af staden disponeras.

Af de i öfrigt framställda anmärkningarna hänför sig den första till den omständigheten att å stadsplansförslaget utmärkts en utvidgning af den nuvarande vägen öfver Broholmarna (Broholmsgatan), hvarigenom skulle påkallas undanskaffandet af en å villan n:o 33 befintlig boningsbyggnad af sten. Som dock ifrågavarande utvidgning ej är afsedd att utföras innan de vid vägen belägna lägenheterna vid utgången af arrendetiden för desamma blifva disponibla, anser kammaren skäl ej förekomma att på grund af nyssanmärkta omständighet vidtaga ändring i stadsplansförslaget, helst detsamma synes i denna del vara motiveradt såväl af terrängens beskaffenhet som af gatans förhållande till Långa bron.

Vidare anmärkes, att den projekterade Hagnäskajen, om den fortsattes ända till Broholmsgatan, komme att inskränka den å villan n:o 33 anlagda fabriken område och försvåra, om ej omöjliggöra, fabriksdriften. Drätselkammaren kan dock ej heller tillmäta denna anmärkning någon större betydelse, enär kajanläggningen, såsom af kartan framgår, komme att ske genom utfyllning i sjön och i följd deraf i endast högst obetydlig mån skulle inkräkta på det nuvarande villaområdet. Det har för öfrigt äfven i andra dylika fall, då stadsplan uppgjorts för områden, gränsande till sjön, ansetts nödigt att för stadens räkning undantaga sjelfva stranden, för att reserveras till nödiga kaj- och gatuanläggningar.

På grund af det anförda får Drätselkammaren värdsamt hemställa, att de af ingenjören Stenbergs sterbhusdelegare framställda anmärkingar icke måtte föranleda till någon åtgärd.“

Slutligen hafva Stadsfullmäktige uti skrifvelse från Magistraten af den 4 juni 1891 fått emottaga nedanstående, af handlanden A. A. Kovin till Magistraten inlemnade, till Fullmäktige ställda skrift:

„Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Af de i stadens tidningar synliga redogörelserna för stadsfullmäktiges förhandlingar har jag inhemtat, att vid ifrågasatt reglering af Stora Broholmen stadsingenjören föreslagit, att den af mig på arrende innehafvande, såsom bostadstomt bebyggda lägenheten n:o 31 Lilla Broholmen skulle „tagas i anspråk för att jemte den invid belägna mudderpplagsplatsen användas till torg och upplagsplatser.“ Då denna lägenhet af mig innehafves å arrende intill utgången af år 1929 samt vid dess utgifvande på arrende uttryckligen föreskrefs, att „arrendator inom fyra år, räknadt från arrendetidens början, borde hafva holmen bebyggd med boningshus, i enlighet med vederbörligen fastställda ritningar“, så kan jag icke annat än på det högsta förvåna mig öfver detta tillvägagående, att sålunda fyratio år före arrendetidens utgång, inom hvilken tid förhållandena kunna i många afseenden förändras och nya synpunkter göra sig gällande, bestämma att de af mig uppförda byggnader skola slopas och sålunda nu redan beröfva dem deras saluvärde. Då staden genom omförmälda föreskrift i arrendekontraktet icke allenast förledde, utan rent af tvang mig att bebygga holmen med dyrbara boningshus samt jag i enlighet med föreskrifterna i arrendekontraktet samt i hopp att i sinom tid erhålla förlängd besittningsrätt, på sätt innehafvare af stadens arrendejord i allmänhet varit förunnadt, på förbättrande af sjelfva terrängen nedlagt betydande kostnader, anser jag mig vara ej mindre juridiskt än moraliskt berättigad att, för den händelse stadsfullmäktige komma att godkänna stadsingenjörens reglerings plan i denna del, påyrka att nu genast varda befriad från mina förbindelser till staden enligt arrendekontraktet samt att staden må inlösa mina byggnader, enligt det värde, de för mig för närvarande ega, och ersätta de kostnader jag på holmens planerande och utvidgande nedlagt, enligt syn och värdering. Det ligger nämligen i sakens natur, att, sedan det blifver bekant att byggnaderna icke få stå kvar efter arrendetidens utgång, deras värde såsom säkerhet för lån förminskas; — de personer som försträckt mig penningar till byggnaderna, önska att åter indraga sina medel; — af samma orsak har jag svårt, ja omöjligt att finna en köpare, som återbetalar mig hvad jag på företaget nedlagt; — intresset och förmågan att underhålla byggnaderna i dugligt skick förminskas och alltsammans måste, ju närmare det lider till arrendetidens slut, allt mera förfalla. Rättvisa och billighet kräfva derföre, att staden öfvertager detta företag, i hvilket den inledt mig och som genom dess förvållande kommer att blifva förfeladt. Helsingfors den 4 juni 1891.

A. A. Kovin
Handlande.“

I anledning af förestående förslag hafva Stadsfullmäktige, vid sammanträden den 30 maj och 16 juni 1891, uppdragit åt undertecknade att till Fullmäktige inkomma med yttrande i ärendet.

Med Drätselkammaren är utskottet ense derom, att beslut om den definitiva regleringen af Broholmarna icke bör längre uppskjutas. Att genom ett sådant beslut arrendatorernes å Broholmarna rätt skulle på något sätt trädas för nära, kan utskottet icke finna. Genom de med dessa arrendatorer afslutade kontrakt har staden icke afsagt sig rätt att efter arrendenas utgång få fritt disponera öfver de utarrenderade lägenheterna, och måste det vid sådant förhållande vara staden obetaget att nu redan utstaka planen för sitt framtida tillvägagående beträffande detta område. Då staden vidare, i betraktande af dess snabba utveckling särskildt åt ifrågavarande håll, måste vara betänkt på att i en snar framtid införlifva Broholmarna med öfriga delar af staden, synes det derjemte vara med ej mindre stadens än arrendatorernes fördel mest förenligt att grunderna för den reglering, Broholmarna dervid måste undergå, nu redan bestämmas på det att sålunda ett rättesnöre vinnas för behandlingen af området rörande ärenden samt hvarje arrendator så tidigt som möjligt förvissas derom, på hvilket sätt den af honom innehafda lägenhet kommer att efter arrendets utgång disponeras. Beklagligt är att staden icke redan, innan ifrågavarande område upplåtits på arrende i olika lotter, hade uppgjort en plan för den framtida dispositionen af området, ty derigenom hade om ej alla, så åtminstone en stor del af de med regleringen nu förbundna ledsamheter kunnat undvikas.

Vidkommande sjelfva förslaget till stadsplan för Broholmen, finner utskottet, att densammas genomförande föranleder delvis eller fullständig nedrifning eller bortflyttning af några nu å Broholmen befintliga byggnader. Förutom att villalotten n:o 31 komme att införlifvas med torget, påkallar utvidgningen af Broholmsgatan flyttning eller väsentlig ändring af några byggnader, mest äldre trähus, men ett å lotten n:o 33, af sten i två våningar uppfördt boningshus, Cirkusgatan är dragen sålunda att den afskar en större, icke synnerligen gammal villabyggnad i två våningar å lotten n:o 36. Utskottet har dock vid omsorgsfull pröfning af förslaget kommit till det resultat att dylika olägenheter uti intet fall kunna undvikas. Det kan nemligen icke råda mera än en mening derom att det är ogörligt att på det för torg afsedda området inrymma en enstaka bostadstomt, motsvarande nuvarande af handlanden Kovin arrenderade lotten n:o 31. Utskottet har tidigare framhållit stadens ovilkorliga rätt att vid arrendetidens utgång disponera öfver området, och de ersättningsanspråk, handlanden Kovin säger sig erna mot staden framställa i händelse Drätselkammarens förslag bifalles, är därför ej berättigade. Men då Kovin påstår att staden icke blott förledt utan rent af tvungit honom att bebygga sitt arrendeområde med dyrbara boningshus, kan utskottet ej underlåta erinra derom att Drätselkammaren i tiden tvärtom motsatt sig särskilda af Kovins byggnadsföretag, ehuru denne sådant oaktadt lyckats skaffa sig tillstånd till desamma.

Den nuvarande Broholmsgatan är icke tillräckligt bred för att motsvara krafven af den alltmera stigande trafiken å denna gata. Det har anförts att en något mindre utvidgning än den föreslagna vore tillfyllesgörande, helst Långa bron och Unionsgatan längre fram icke hafva så stor bredd. Men den omständigheten att Unionsgatan, denna viktiga infartsgata till staden, längre fram blir smalare bör väl icke utgöra skäl för att äfven på andra sträckor af densamma tillämpa samma måttstock, helst redan nu och särskildt sedan spårvägen tillkommit behovet af en större bredd för gatan begynt göra sig gällande å berörda del af Unionsgatan. Då det nu gäller att för framtiden fastslå dimensionerna af Broholmsgatan, kan utskottet icke taga på sitt ansvar att föreslå det steget icke skulle fullt uttagas, om ock beklagligen derigenom icke kan undvikas en väsentlig ändring af den jemförelsevis värdefulla stenhusbyggnaden å arrendelotten n:o 33. På de af Drätselkammaren framhållna skäl anser sig utskottet ej heller kunna förorda någon ändring i planen med anledning af hvad innehafvarene af nästberörda lotten n:o 33, ingenjören Stenbergs arfvingar anført beträffande regleringen af området för och invid sagda lott. Att genom förlängningen af Hagnäskajen till Broholmsgatan den å området inrättade fabriken skulle väsentligen hindras i sin verksamhet, har utskottet svårt att förstå, likasom utskottet finner det ogörligt att staden skulle, på sätt sökandene äska, afstå från någon del af sitt strandområde.

En förskjutning af Cirkusgatan åt ena eller andra sidan i syfte att möjliggöra bibehållandet af den förut berörda större villabyggnaden å lotten n:o 36 skulle åter kränka andra intressen och i hvarje fall helt och hållet förderfva tomtindelningen å hvardera sidan om gatan.

Om utskottet sålunda icke funnit någon utväg att utan åsidosättande af skäliga anspråk på en stadsplan undgå eller förminska förberörda med planeringen förenade olägenheter för arrendatorerne, torde desse kunna påräkna att vid genomförandet af planen möjlig hänsyn till deras intressen tages. Det ankommer icke å utskottet att beträffande sättet för detta genomförande framställa något betänkande. I den mån, anledning dertill föreligger, kommer Drätselkammaren att till Stadsfullmäktige öfverlemna förslag i detta afseende. Utskottet tillåter sig endast några antydningar. Arrendetiden till villalotten n:o 31 utgår först år 1929, och derved kan sålunda den afsedda utvidgningen af Broholmsgatan ej genomföras. Intet synes därför hindra att öfriga nu befintliga byggnader vid samma gata tillåtas intill denna tid kvarstå, äfven om de utskjuta å det för gatan i dess blifvande skick reserverade område. Då tomterna vid Hagnäskajen särskildt n:o 4 icke torde kunna försäljas innan kajen utfyllts åtminstone så långt att de blifvande egarene erhålla tillträde till sina tomter annorledes än genom tomterna vid Broholmsgatan, torde något interimsaftal med innehafvaren af lotten n:o 32, hvartill arrendet utgår innevarande år, böra träffas. Under förutsättning att Långa bro kajen och Sparbankskajen mellan Broholmsgatan och Holmnäsgatan förut göras farbara, är planeringen af Cirkusgatan i hela dess utsträckning icke af så presserande natur, och möjligen kunde därför innehafvaren af förra s. k.

Riekska villan medgifvas att några år efter 1920, då hans arrende torde utgå, bibehålla byggnaden orubbad och sålunda i större mån utnyttja det i villan nedlagda kapital.

Hvad förslaget till plan för Broholmen i öfrigt beträffar kan utskottet icke finna annat än att detsamma är afpassadt efter terrängens fordringar och för det stora flertalet värdefullare byggnader bereder sjelfständiga tomter. Det kan måhända anmärkas att de föreslagna kajerna rundt om området i förhållande till dettas storlek och stadens reventy af detsamma blifva nog kostbara. Långa bro kajen och Sparbankskajen, hvilka till hufvudsaklig del anläggas på fast mark, torde dock påkalla jemförelsevis små kostnader, helst på dessa ställen behof göres mera af en väg för att komma fram till enskilda tomter än af en kaj i vanlig mening. Betydligt dyrare ställer sig Hagnäskajen, som så godt som helt och hållet måste utfyllas i vattnet. Men på denna sida af långa bron, der djupet är större och dit farkoster kunna inkomma, blifver en ordentlig kaj invid det blifvande torget i alla fall ett behof.

Utskottet får på grund af det anförda med anslutning till Drätselkammarens förslag hemställa det Stadsfullmäktige ville besluta

att ansöka om vederbörlig stadfästelse å ifrågavarande förslag till stadsplan för Broholmarne samt å den i sammanhang dermed föreslagna förändringen i gällande stadsplan för staden; äfvensom

bemyndiga Drätselkammaren att i sinom tid inkomma med förslag till de för genomförande af förenämnda förslag nödiga åtgärder.

Helsingfors, den 29 januari 1892.

W. Brummer.

Th. Vegelius.

Th. Höijer.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets Tryckeri, 1892.

---

*Drätselkammarens utlåtande med anledning af en inom
Stadsfullmäktige väckt motion om anläggandet af en kanal
emellan Tölö- och Edesvikarna.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 14 januari 1892.

N:o 30.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Genom remiss af den 21 september sistlidet år har Stadsfullmäktiges beredningsutskott anmodat Drätselkammaren att efter Hälsovårdsnämndens hörande till Fullmäktige inkomma med utlåtande i anledning af en remissen bilagd, af herr Ludvig Bengelsdorff hos Fullmäktige väckt motion i syfte att Byggnadskontoret och Drätselkammaren måtte få i uppdrag att verkställa nödig undersökning och utarbeta kostnadsförslag för anläggande af en kanal, afsedd för skärgårdstrafik med mindre farkoster mellan Tölövikens och hafvet vester om hufvudstaden.

Ärendet remitterades af Drätselkammaren omedelbart till Hälsovårdsnämnden, hvilken i skrifvelse af den 20 därpåföljande november framhöll, att de sanitära fördelar, som genom anläggandet af den föreslagna kanalen kunde för en tid framåt vinnas, enligt hvad nämnden hade skäl att förmoda, icke vore af den betydelse att de för sig kunde hafva inflytande på beslutet om kanalens byggande, helst dessa fördelar sannolikt icke komme att stå i något rimligt förhållande till de dryga kostnader företaget skulle medföra. Dock ansåg nämnden, i betraktande af sakens vikt, önskvärdt att en närmare utredning angående ej mindre Tölövikens djupförhållanden än äfven den eventuellt af en kanal emellan sagda och Edesviken föranledda strömning och omsättning af vattnet blefve åvägabragt.

I en Hälsovårdsnämndens utlåtande bilagd, af tvänne nämndens medlemmar undertecknad reservation, hvilken afviker från sagda utlåtande hufvudsakligen därigenom att hvarje omdöme om kanalansläggnings betydelse i sanitärt afseende tills vidare däri anses förhastadt, föreslås jämväl vidtagandet af åtgärder i det af Hälsovårdsnämnden afgifna syfte, hvarvid såsom särskildt önskelig påpekas en undersökning af vattenståndets variationer i Edesviken, Tölövikens och Norra hamnen.

Drätselkammaren öfverlämnade härå ärendet till Byggnadskontoret med anhållan om dess yttrande, särskildt i fråga om sättet för anordnande af de utaf Hälsovårdsnämnden föreslagna mätningarna i Tölövikens. Sedan Byggnadskontoret numera aflämnat det infordrade utlåtandet, får Drätselkammaren härjämte vördsam till Stadsfullmäktige insända samtliga uti ärendet hittills tillkomna handlingar.

Till Byggnadskontorets framställning, hvilken synes så uttömmande som

i betraktande af den föreliggande delvis ofullständiga utredningen varit möjligt, har Drätselkammaren för egen del föga att tillägga. De undersökningar Byggnadskontoret under hösten 1889 företagit, med tanke på just den af motionären åsyftade kanalaneläggningen, gifva vid handen icke allenast att det ifrågavarande företaget komme att medföra ofantliga kostnader, utan därjämte att en sådan kanal, i anseende till terrängförhållandena, icke kan för den här i en ej altför aflägsen framtid uppkommande stadsdelen blifva till nämnvärdt gagn, utan fastmer till ej ringa hinder för trafiken. Då man, på de i Byggnadskontorets utlåtande angifna skäl, ej heller torde kunna tillmäta kanalen någon större betydelse för samfärdseln, framställer sig frågan, huruvida den vinst i sanitärt afseende staden hade att påräkna af en förbindelse mellan Tölöviken och hafvet i vester verkligen vore så stor, att densamma, i förening med den för samfärdseln sålunda jämförelsevis obetydliga fördelen af kanalaneläggningen, till äfventyrs kunde anses uppväga den med företaget förenade kostnad, uppgående enligt Byggnadskontorets påtagligen mycket för låga beräkning, till 1,123,000 mark. Denna fråga låter emellertid med den utredning, som för närvarande föreligger, icke besvara sig och tvifvelaktigt torde vara, huruvida nödiga förutsättningar för bedömandet häraf må kunna vinnas ens genom de af Hälsovårdsnämnden förordade och i Byggnadskontorets skrifvelse närmare omförmälda mätningar.

Huru som helst och äfven under förutsättning att i antydt afseende föranstaltade undersökningar skulle lämna stöd för det ifrågavarande förslaget måste enligt Drätselkammarens förmenande, på grund af den kännedom om hithörande förhållanden, som allaredan vunnits, all tanke på utförandet af detta kostsamma företag för en längre tid framåt uppgifvas. Att, då så är, staden nu skulle underkasta sig en, om ock jämförelsevis mindre betydande uppoffring för anställande af undersökningar, hvilkas betydelse sannolikt skulle inskränka sig till ett med desamma förenadt vetenskapligt intresse, kan Drätselkammaren ej finna välbetänkt. Härvid bör dessutom icke förbises, att på den å Byggnadskontoret uppgjorda, ännu icke fastställda planen för reglering af det område, genom hvilket den tilltänkta kanalen skulle löpa, på sätt i kontorets skrifvelse framhålles, den för kanalen erforderliga sträckan disponerats för en plantering, hvilken anordning möjliggör anläggandet i framtiden af en kanal, i händelse en sådan af en eller annan orsak anses böra komma till utförande.

På anförda grunder tillåter sig Drätselkammaren ödmjukast föreslå,

det Stadsfullmäktige ville lämna den förevarande motionen utan afseende.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon. v. Pfaler.

Carl Mannerheim.
t. f.

HELISOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors,

den 20 november 1891.

N:o 77.

Till drätselkammaren i Helsingfors.

Med anledning af drätselkammarens till helsovårdsnämnden aflåtna remiss af den 24 sistlidne september, deri nämnden affordrats yttrande i anledning af ett inom stadsfullmäktige väckt förslag om anläggande af en kanal emellan Tölö- och Edesvikarna har nämnden äran afgifva att ehuru nämnden på grund af redan nu kända förhållanden antager att vissa sanitära fördelar för en tid framåt kunde vinnas af den föreslagna kanalen, har nämnden likväl skäl att förmoda det dessa fördelar icke äro af den betydelse att de ensamt för sig kunde hafva inflytande på beslutet om kanalens byggande, likasom de antagligen icke heller kunna komma att stå i något rimligt förhållande till de dryga kostnader som kanalaneläggningen otvifvelaktigt måste antagas medföra. Då ärendet emellertid kan anses vara af sådan vikt att en närmare utredning i hvarje händelse synes önskvärd, torde skäl förefinnas att genom under längre tid fortsatta mätningar söka utreda hvilken strömning samt deraf uppstående omsättning af vattnet möjligen vore att förvänta af en kanal emellan Edesviken och Tölövikens, likasom ock att Tölövikens djupförhållanden måtte noggrant utrönas.

Afskrift af den till nämndens protokoll ingifna reservationen bifogas härjemte.

På helsovårdsnämndens vägnar:

Axel Holmberg.

R. Vuorio.

Reservation.

I den mon staden Helsingfors utvecklar sig, kommer frågan om Tölö vikens betydelse och inflytande i sanitärt hänseende att alltmera ådraga sig stadsmyndigheternas uppmärksamhet. Afstängd genom jernvägsbanken, men emottagande tillflöden såväl från en stor kloak som från ett vidsträckt bebygdt område, tenderar denne vik

alltmera att blifva en osund pöl. Alla åtgärder, som kunna förekomma eller förbättra detta missförhållande, förtjena därför från sanitär synpunkt ett allvarsamt beaktande. Förslaget om Tölövikens sammanbindande med Edesviken genom en kanal bör på sådan grund undergå en omsorgsfull granskning. Emellertid saknas tillsvidare kännedom om åtskilliga viktiga data, som vore nödiga för att bedöma en sådan kanal-anläggnings sanitära betydelse. I främsta rummet vore en noggrann utredning af Tölövikens djupförhållanden och dess bottens beskaffenhet oundgänglig. Men derjemte vore önskligt att vattenståndets variationer i Edesviken, Tölövikens och norra hamnen under en tid bortåt underkastades undersökning, på det någon föreställning kunde vinnas om de strömningsförhållanden, som i den föreslagne kanalen kunde uppstå. Innan några tillförlitliga data vinnas i förenämnda afseenden anse vi i allo förhastadt att från sanitär synpunkt vedervåga ett omdöme om sagde kanals betydelse.

Axel Holmberg.

M. W. af Schultén.

HELSINGFORS STADS

BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 9 januari 1892.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Återställande hit remitterade handlingar angående hos Stadsfullmäktige väckt förslag om anläggandet af en kanal mellan Tölö- och Edesvikarna, har jag äran, jemlikt Drätselkammarens beslut af den 3 sistlidne december, till mig affordradt yttrande, särskildt i fråga om sättet för anordnande af de af Helsovårdsnämnden föreslagna mätningarne till utrönande af hvilken strömning och deraf föranledd vattenomsättning möjligen vore att förvänta, meddela följande:

För bedömande af det inflytande en genom ifrågavarande kanal åstadkommen vattenomsättning utöfvar, måste man främst känna den kvantitet som man önskar omsätta. Öfver Tölövikens finns emellertid inga kartor eller handlingar som skulle ange vattendjupet och af hvilka vattenmängden kunde beräknas, utan måste pejlingar här för ändamålet utföras. Likaså är det nödigt att känna vidden af de vatten, mellan hvilka strömmen skall åstadkommas, men äfven häri äro förefintliga kartor ofullständiga, enär vattnets djup i Edesviken icke är bekant utan måste genom pejling undersökas.

Vattenvariationerna, hvarigenom ström till och ifrån Tölövikens uppkommer, torde bero uteslutande på barometerståndet och rådande vindar i Östersjön och Finska viken, men öfver dessa variationer finnas mig veterligen inga andra data än Hamnkontorets dagligen verkställda mätningar. Under antagande att vatten till följd af hafsytans utanför vår kust stigande och fallande skulle in- eller utströmma samtidigt genom öppningen i jernvägsbanken och den föreslagna kanalen kunde man, med tillhjälp af dessa mätningar bilda sig någon föreställning om vattenombytet i den instängda delen af Tölövikens; men då detta icke är fallet utan erfarenheten visat att ström t. ex. genom långa sund kan gå i ensidig riktning, antagligen beroende af kustens formation, hafsströmmens riktning, det tryck som barometervariationer och lokala vindar utöfva på hafsvikarne och möjligen ännu andra omständigheter, kunna nämnda vattenståndsmätningar icke komma till användning i detta fall. Särskilda observationer äro således nödiga, gående ut på att utröna det varierande vattenståndet på hvardera sidan om Tölövikens d. v. s. i Edesviken och Djurgårdsviken österom jernvägsbanken. Då det emellertid är en känd sak att vattnets stigande och fallande försiggår under en kort tid, de häftiga, större variationerna, som för alstrande af ifrågavarande ström äro de mest betydande, under några få timmar, så inses äfven

att en eller två gånger dagligen skeende mätningar icke äro tillfyllesgörande utan borde mätningar helst försiggå oafbrutet under en följd af år för ernående af ett tillförlitligt resultat. För dylika mätningar finnas t. ex. de automatiska limnigraferna, men stiga kostnaderna för anskaffande af en enda dylik till flere tiotaltusen mark. Det synes sålunda som om man för detta fall finge nöja sig med mindre säkra mätningar. Antagligen blefve det tillfredsställande att t. ex. genom anställda personer på de två nämnda ställena göra observationer hvarje timme under 14 timmar dagligen i ett års tid eller hellre under tvenne somrar och en vinter, ty vattenvariationerna äro vid öppet vatten större och snabbare än under den tid hafvet är isbelagdt och sålunda af vida större inflytande. Ofvannämnda undersökningar, d. v. s. pejling och pliktning af Tölö och Edesviken samt observationer under 20 månader, skulle kräfva en kostnad af 4,000 å 5,000 Fmk, men då jag emellertid icke i hithörande saker eger insigter och erfarenhet torde det vara nödigt att inhemta någon fackmans uttalande om lämpligaste sätt för ifrågavarande mätningars anställande.

Den naturliga dalgången mellan Tölö- och Edesvikarna har som bekant äfven gifvit Byggnadskontoret anledning att vid det småningom skeende utarbetandet af förslag till stadsplan för trakterna nordvest om staden, taga i öfvervägande lämpligheten af dessa vikars förbindande med en kanal. För sådant ändamål verkställdes under hösten 1889 undersökningar för att utröna huruvida marken utgjordes af ett jordlager eller huru mäktigt detta lager var på underliggande berg, och upprättades, på grund af dessa, en längdprofil som här närslutes. Af densamma framgår att dälden eller passet på lägsta sträckan är 26 å 28 fot öfver hafsytan samt att tvenne höjder genomskära: den ostligare inom området Taipale 48 å 70 fot, den vestliga 36 å 57 fot hög samt att berg, högre än hafsytan, på största delen af sträckan möter och vid nämnda höjder stiger till 30 å 40 fot. Genom att föra kanalen i flere krökningar kunna dessa höjder till större delen kringgås, men har marken öfverallt en höjd af 18 å 41 fot öfver hafsytan. Ett approximativt kostnadsförslag, afseende anläggning af en kanal i rak sträckning med 50 fots bottenbredd och 8 fots vattendjup, nedtill innesluten af vertikala murar och med beklädda doceringar jemte anläggning af fyra st. broar der gator komme att korsa kanalen, men utan muddring i Edesviken, hvars djup är ringa, och anläggning af kajer vid mynningarne, som ej kan beräknas utan mera omfattande undersökningar, slutar å Fmk 1,123,000. Då anläggningen sålunda, hvilka modifikatione r än må göras, visade sig blifva en miljonaffär och icke ansetts kunna blifva till särdeles nytta och allra minst till prydnad för en här uppkommande stadsdel, enär vattenytan ligger 30 å 40 fot lägre än omgifvande gator, samt ej heller någon synnerlig praktisk betydelse för samfärdseln ansetts kunna tillmätas denna vattenväg, der endast pråmar och andra farkoster utan mäster kunna färdas och hvilken föga nog komme att begagnas för varutrafik af någon betydelse annat än då oväder undantagsvis hindrar begagnandet af den fria och sålunda snabbare passagen söderom staden, har på förslaget till stadsplan ej upptagits någon kanal, men i samma sträckning en plantering omgifven af gator, hvartill dalgången med sin jämförelsevis djupa

redan odlade jord väl egnar sig. Denna anordning utesluter icke möjligheten att i en framtid vare sig för trafikbehof, af sanitets- eller andra af förhållandena frammående skäl, begagna sträckan för en kanalanläggning.

Otto Ehrström.

Approximativt kostnads förslag till kanal mellan Tölö- och Edesviken.

9,340 kub. fmnr bergsprängning,				
incl. transport	å	34: —	317,560: —	
19,000 kub. fmnr jord att utschakta	„	9: —	171,000: —	
2,505 qv. fmnr stödje & beklädnadsmur längs sidorna	„	120: —	300,600: —	
320 kub. fmnr mur i cement till landfästen	„	280: —	89,600: —	
3,485 qv. fmnr revetering af sidodosseringarna	„	15: —	52,275: —	
3 st. jernbroar (sp. v. 50') å		30,000: —	90,000: —	1,021,035: —
C:a 10 % tillskott				<u>101,965: —</u> 1,123,000: —

Helsingfors Stads Byggnadskontor,
i januari 1892.

- Anm.* 1. Priset för bergsprängning och jordschaktning förutsätter att användning skall finnas för materialet; i annat fall ökas kostnaden.
- „ 2. Kajerna vid kanalmyningarne och muddring har ej kunnat beräknas ens närmelsevis och ingå ej i ofvanstående.
- „ 3. Enhetsprisen äro i öfverensstämmelse med kostnadsförslaget för Helsingfors hamnbana.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets Tryckeri, 1892.

Motion om anläggandet af en kanal mellan Tölö- och Edesvikarne.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Under det landets hufvudstad på ett berömvärdt sätt utvecklat sig i många hänseenden och altmer tillvinner sig af utländingar och landsmän dessas uppmärksamhet och beundran, finnes det dock en ganska betydlig del af vår vackra stad, som icke kommit i åtnjutande af samma förbättrade förhållanden och ändamålsenliga anordningar, hvilka kommit den öfriga staden till del.

Genom Tölövikens afstängning och nu skeende utfyllning har hela nejden vid detta vidsträckta vatten lidit menlig inverkan.

De stagnerade vattensamlingarna, uppblandade med det osunda innehållet ur kloaker och talrika gårdars dit trängande aflopp, begynna för hvarje år altmer kämbart erinra om nödvändigheten att i tid något må göras förnämligast för undanröjande af de stora sanitära vådor, som otvifvelaktigt uppstå af dem.

Man behöfver blott en stilla afton under den varmaste högsommar färdas på dessa vatten och man förnimmer redan att det af orenhet mångskiftande vattnet utspider en vämjelig lukt och förlorat det behag, som dessa vatten fordom erbjudit dem, hvilka besökt och bebott dessa tilltalande nejder.

Hvarför glesna besöken i det minnesrika Kajsaniemi? Hvarför vinna ej Hesperia park samt Trädgårdsföreningens och Djurgårdens väna anläggningar allmänhetens uppmärksamhet och sympatier, så som de det dock förtjena?

Måhända till stor del äfven därför att man af den genom de instängda vatten förskämda luften icke mer känner det vederkvickande och inbjudande att vistas i dessas närhet.

Fäster man derjemte vigtt dervid att värdefulla villor och dyrbara inrättningar redan finnas och hålla på att uppföras i närheten af Tölövikens och utmed Djurgårds vägen — bland hvilka sistnämnda må framhållas hemmen för obotligt sjuka, för de gamla och för de blinda — samt att den kring hela Tölö viken vester om Långa bron bosatta befolkningen redan blifvit ganska talrik, så torde ett beaktande af densammas lifsintressen från Stadsstyrelsens sida redan nu vara af nöden.

Det enda och ändamålsenligaste, som kunde göras till afhjelpande af här vidrörda olägenheter, synes mig vara att genom en kanal bringa Tölövattnen i för-

ening med hafvet i vester. Derigenom skulle desamma tillföras friska tillflöden från tvenne håll och alt skadligt stagnerande af vattensamlingarna upphörde.

Den lifliga skärgårdstrafiken till staden vesterifrån med lifsmedel, ved, byggnadsmaterial m. m. blefve genom denna kanal mindre mödosam under sommarens och höstens stormar samt genom betydligt förkortad distans fördelaktig icke blott för denna utan äfven för andra delar af staden.

Samfärdseln mellan östra och vestra skärgården blefve denna väg mycket bekväm. En då möjlig färd sjöledes rundtom staden blefve derjemte högst angenäm.

Den mellan Tölövikens och Edesvikens befintliga däld synes redan af naturen ämnad till plats för en kanal; kortaste afståndet mellan nämnda vikar utgör här endast omkr. 2,800 fot eller 830 meter, motsvarande omkr. $4\frac{1}{2}$ gång Skatuddkanalens längd.

Medan denna trakt ännu är af arrendenatur, är staden i tillfälle att fritt disponera densamma.

Den utgräfdas jorden blefve nyttig för välbehöflig strandfyllning och bergen i närheten lemna bästa material till kanalbeklädnad, kajer och strandskoning.

Dessutom synes, åtminstone för den ytliga betraktaren, den lågländta marken från Djurgårdsstranden öfver kålplantagen och Rosavilla till den djupare Hummelvikens icke heller erbjuda altför stora svårigheter för anbringande af en kanal med denna sträckning, ehuru väl den då blefve omkr. 1000 fot längre.

Ett företag, sådant som det föreslagna, skulle helt säkert blifva hufvudstaden till prydnad och vara af största betydelse särdeles i sanitärt hänseende, men ock i ekonomiskt; bl. a. skulle värdet för blifvande bostadstomter anseeligt stegas.

Omkostnaden, jemförd med nämnda fördelar, torde sålunda för den framåtgående hufvudstaden icke blifva altför känbar eller afskräckande.

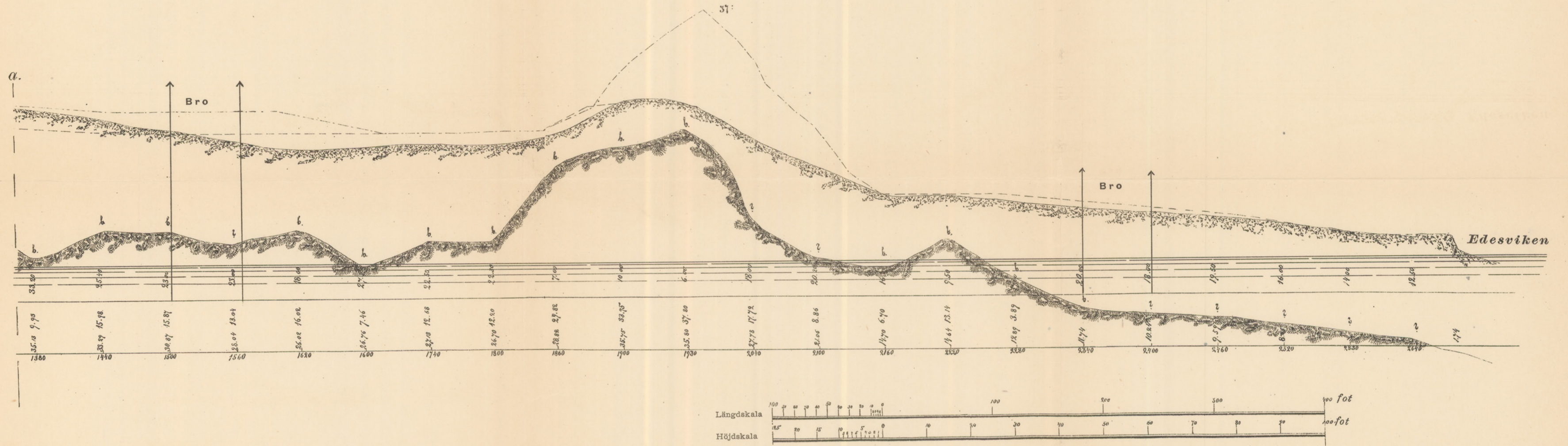
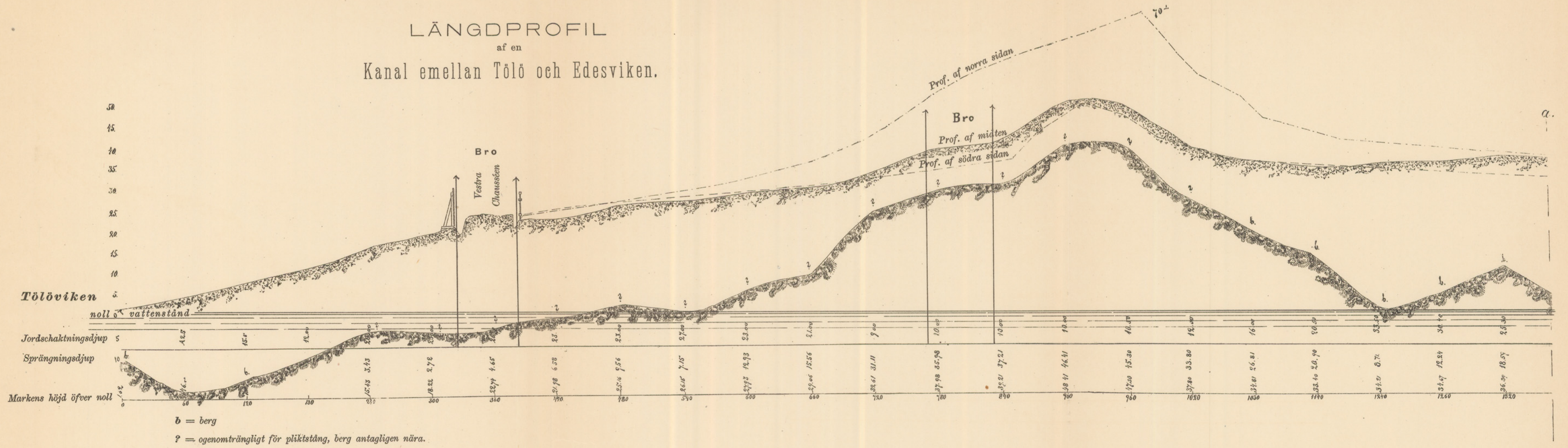
Men då företaget emellertid är af den art och det omfång att detsamma fordrar noggrann undersökning och grundlig förberedelse, får jag vördsammast och i förhoppning att Herrar Stadsfullmäktige välvilligt uppbära denna motion hos Herrar Stadsfullmäktige föreslå:

att, för anläggande af en kanal afsedd för skärgårdstrafik med mindre farkoster mellan Tölövikens och hafvet vester om hufvudstaden, Byggnadskontoret och Drätselkammaren måtte få i uppdrag att verkställa nödig undersökning och utarbete kostnadsförslag.

Helsingfors, den 5 September 1891.

Ludvig Bengelsdorff.

LÄNGDPROFIL af en Kanal emellan Tölö och Edesviken.

Drätselkammarens utlåtande angående omorganisation af stadens Byggnadskontor.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

den 21 januari 1892.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N° 31.

Af Stadsfullmäktige genom remiss af den 19 innevarande januari anmodad att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i anledning af ett remissen bilagdt utskottsbetänkande angående omorganisation af stadens Byggnadskontor, får Drätselkammaren i sådant afseende värdsamt anföra följande.

Den organisation det af Stadsfullmäktige för granskning af Drätselkammarens tidigare i ämnet afgifna förslag tillsatta utskottet föreslår för Byggnadskontoret öfverensstämmer i det väsentligaste med Kammarens berörda förslag. Af de förändringar, som vidtagits, äro en stor del af endast formel natur, och kunna dessa på få undantag när af Drätselkammaren förordas, såsom medförande en förbättrad redaktion af instruktionsförslaget. Och äfven de sakliga afvikelser från Drätselkammarens förslag utskottet ansett sig böra företaga äro sådana, att de föranledt blott ett fåtal erinringar från Kammarens sida.

Uti § 2 har utskottet upptagit antalet af de personer, som vid Byggnadskontoret äro anställda, men då det ej synes lämpligt att anställandet af en ny skogsvakt m. m. skall nödvändiggöra en förändring af instruktionen, torde härvid den obestämda formen vara mera ändamålsenlig.

Den del af utskottets förslag till instruktion, som hänför sig till ordnandet af Stadsingenjörens verksamhet, är i det närmaste likalydande med motsvarande bestämmingar i det ursprungliga förslaget. Dock är af utskottet (andra mom. af 3 §) det tillägg infördt, att bemälda tjänsteman ej finge „åtaga sig annat uppdrag så framt icke Drätselkammaren finner det kunna utföras utan hinder för hans tjänst“. Drätselkammaren är visserligen ense därom, att Stadsingenjören, hvars synnerligen arbetsdryga tjänsteåligganden utan tvifvel upptaga nästan hela hans tid, i allmänhet icke borde åtaga sig utförandet af enskilda uppdrag. Att emellertid för hvarje fall, då det af en eller annan anledning kunde befinnas lämpligt för honom att åtaga sig ombesörjandet af något vid sidan af hans tjänst liggande tillfälligt enskildt uppdrag, föreskrifva, det Stadsingenjören vore tvungen att hos Drätselkammaren hemställa, huruvida häraf något hinder för hans tjänst kunde uppstå, vore synnerligen odiöst, medan å andra sidan den af Drätselkammaren förordade formuleringen dock tydligen ger vid handen att Stadsingenjören i allmänhet bör undvika att åtaga sig enskilda

uppdrag. Föreskrifvandet af den af utskottet tillstyrkta omgången, hvilken sannolikt komme att inskränka sig till en betydelselös formalitet, tyckes därför föga motiveradt och kunde ifrågavarande bestämning, enligt Drätselkammarens förmenande, lämpligen utbytas mot den i Kammarens tidigare förslag ingående.

I mom. b) af 3 § har utskottet ersatt uttrycket „vid Byggnadskontoret anställda personer“ med „vid Byggnadskontoret anställda tjänstemän och betjente“, en förändring, som Drätselkammaren icke anser lämplig, då i Byggnadskontoret alls icke förefinnes den skilnad mellan de där anställda, som vid statens ämbetsverk betingar en sådan kategorisering.

För Arbetschefen har utskottet föreslagit en något själfständigare ställning än Drätselkammaren i sitt förslag afsett och i sammanhang därmed hemställt om höjandet af hans aflöning från 4,600 till 6,000 mark med 10 % förhöjning af grundlönen efter 5 samt lika mycket efter 10 års tjänst. Denna förändring anser sig Drätselkammaren icke böra afråda, enär densamma väl motiveras däraf att bland Arbetschefens åligganden inryckts det, att vid förfall för Stadsingeniören ersätta denne, ett uppdrag som utan tvifvel kan anses lämpa sig bättre för Arbetschefen än för Vattenledningsingeniören. Den enda ändring i bestämningarna om Arbetschefen, som Drätselkammaren trott sig böra föreslå, är uteslutandet af det vilkorliga förbudet för honom att åtaga sig uppdrag utom tjänsten. Då nämligen om Drätselkammarens pröfningsbefogenhet i detta afseende gäller samma anmärkning, som beträffande Stadsingeniören ofvan anfördes, och ett absolut förbud för Arbetschefen att åtaga sig hvarje annat uppdrag utan tvifvel vore altför strängt, synes afgörandet kunna lämnas åt honom själf, så mycket hellre som han står under Stadsingeniörens inseende.

Om Arbetschefen rättvisligen bör lämnas frihet att åtaga sig något tillfälligt uppdrag som kan utföras utan hinder af hans tjänst, gäller detta så mycket mera Geodeten, hvars aflöning blir betydligt oförmånligare och hvars tjänstebefattning torde vara förenad med mindre arbete. I anseende härtill och då det för öfrigt blott kan vara till fördel att denne tjänsteman, såvidt hans tid medger, biträder äfven enskilde inom sitt fack har Drätselkammaren ansett sig böra förorda återinförandet af den utaf utskottet i första mom. af 5 § uteslutna mening.

Bokhållaren har af utskottet befriats från skyldigheten att förvalta Byggnadskontorets material- och instrumentalförråd, hvilket åliggande i stället öfverlämnats åt en särskildt för ändamålet tillsatt förrådsförvaltare. Såsom Bokhållarens verksamhet enligt den nuvarande organisationen gestaltat sig, är det visserligen svårt för denne funktionär att på ett tillfredsställande sätt förvalta det ifrågavarande, ofta nog rätt värdefulla förrådet. För den direkta uppsigten öfver detsamma har därför, såsom utskottet nämner, en person varit vid materialgården anställd, hvilken där uppehållit sig samt hos bokhållaren gjort anmälan om från förrådet utlämnade och dit inlevererade arbetsmaterialier och redskap. Om, på sätt utskottet föreslår, en på ordinarie stat uppförd förrådsförvaltare skulle omhändertaga förvaltningen af Byggnadskontorets förråd och ansvaret för dettas behöriga vård blefve öfverflyttadt från

bokhållaren på den nye funktionären, komme detta visserligen att bereda möjlighet till ökad kontroll, men tillika nödvändigöra särskilda anordningar, hvilka utskottet icke synes hafva beaktat. Den oundvikliga påföljden blefve nämligen den, att en fullständig bokföring öfver förrådet borde af förrådsförvaltaren handhafvas. På grund häraf och i följd af de kvalifikationer, som denne funktionär därför måste innehafva, torde det åter blifva nödvändigt att icke obetydligt öka hans löneförmåner utöfver de af utskottet föreslagna. Och för att vara i stånd att föra fullständiga och tillförlitliga räkenskaper, skulle förrådsförvaltaren tvifvelsutan blifva förhindrad att personligen utgifva och emottaga till förrådet hörande materialier och redskap, hvarför vid hans sida borde ställas ett eller flera biträden, hvilka då komme att stå i ungefärligen samma förhållande till honom, hvori den nuvarande uppsyningsmannen å materialgården står till den ansvarige bokhållaren å Byggnadskontoret. Hårtill kommer, att om en gång en sådan funktionär som förrådsförvaltaren tillsättes, bör honom uppenbarligen ombetros förvaltningen ej allenast af Byggnadskontorets förråd utan därjämte af de materialier och instrument, hvilka hänföra sig till vattenledningen och för närvarande förvaltas af Vattenledningskontoret. Att fortfarande särskilja förvaltningen af dessa tvänne förråd och, jämlikt utskottets förslag till 4 § i instruktionen för Vattenledningskontoret, fortfarande låta bokhållaren vid sistnämnda kontor förvalta det för vattenledningens behof samlade förrådet, synes nämligen så mycket mindre påkalladt, som båda förråden äro upplagda tillsammans å samma materialgård samt Vattenledningskontorets förråd just är det mest värdefulla samt särskildt genom mångfalden af därtill hörande artiklar i behof af en noggrann förvaltning. De nu angifna konsekvenserna af utskottets förslag i denna del, hvilka äfven torde utgöra en förklaring därtill att Drätselkammaren bibehållit den nuvarande anordningen, har Kammaren ansett sig böra framhålla till Stadsfullmäktiges öfvervägande, då dessa synpunkter icke tyckas hafva blifvit af utskottet tillräckligt beaktade.

I mom. f) (motsvarande mom. g) i Drätselkammarens förslag) af 7 § torde ordet „kontrollera“ rätteligen böra föregå „sammanställa“, hvarförutom något skäl väl icke finnes för att i detta moment utesluta Trädgårdsmästarens åliggande att i och för bokföring till Byggnadskontoret aflämna de här ifrågavarande listorna och räkningarna, enär meningen icke torde vara att ytterligare splittra den för de allmänna arbetena af Byggnadskontoret handhafda bokföringen.

Mot den af utskottet iakttagna ordningsföljden för Byggnadskontorets tjänstemän kan anmärkas att Byggmästaren måhända borde nämnas framför Förrådsförvaltaren, hvadan §§ 8 och 9 komme att ombyta plats i instruktionen.

Med den ställning, som i förslaget gifvits Arbetschefen, har Drätselkammaren funnit det vara i sin ordning att denne funktionär tillerkändes en viss myndighet öfver Byggmästaren, hvars hufvudsakliga sysselsättning, att ombesörja mindre re-
montarbeten äfvensom uppköp af verktyg och redskap, i alla fall gör hans beroende af Arbetschefen till en praktisk nödvändighet. På grund däraf synes i § 8 böra

nämnas, att byggmästaren under Stadsingenjörens eller Arbetschefens uppsigt bör utföra de honom åliggande göromål.

Öfriga af utskottet i förslaget till instruktion för Byggnadskontoret vidtagna ändringar hafva ej föranledt någon erinran från Drätselkammarens sida.

Vidkommande utskottets förslag till instruktion för stadens Vattenledningskontor har Drätselkammaren intet annat att anmärka, än att, enligt Kammarens åsigt och på de tidigare, i fråga om möjligheten för Stadsingenjören att åtaga sig enskilda uppdrag, anförda skäl, 3 § angående Vattenledningsingenjören borde så omformuleras att denne tjänsteman i antydt afseende blefve likställd med Stadsingenjören.

Slutligen bör Drätselkammaren ännu nämna, att enligt Kammarens tanke måhända skäl kunde förefinnas för en sådan anordning, att för ingenjörerna vid Byggnads- och Vattenledningskontoren blefve fastställd en viss uppsägningstid, exempelvis af sex månader, att gälla såväl från deras som från stadens sida. Enahanda bestämning är af Stadsfullmäktige senast fastställd för Drätselkammarens sekreterare, och ungefär samma skäl, som i afseende å denna funktionär, torde äfven beträffande de nu nämnda tjänstemännen kunna anföras till förmån för en dylik anordning.

Leon. v. Pfaler.

Carl Mannerheim.
t. f.

Drätselkammarens skrifvelse med utlåtande i anledning af Byggnadskontorets förslag till tillbyggande af Magasinskajen.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 28 januari 1892.

N:o 46.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan Byggnadskontoret i sitt för uppgörandet af stadens utgifts- och inkomststat för innevarande år afgifna specialförslag bland projekterade allmänna byggnadsarbeten, för hvilka anslag i budgeten erfordrades, framställt en af Stadsingeniören uppgjord plan för tillbyggande af Magasinskajen, hafva Stadsfullmäktige vid fastställandet af sagda budget, i öfverensstämmelse med Drätselkammarens hemställan, beslutit att ifrågavarande förslag, enligt hvilket ett förut opröfvadt konstruktionssätt skulle tillämpas, borde innan detsamma komme till utförande, underställas granskning af fackmän, hvarhos Drätselkammaren anmodats befordra Fullmäktiges beslut till verkställighet.

Med anledning häraf har Drätselkammaren utsett Ingeniörerne Karl Appelberg, Werner Lindberg och Herman Norrmén att såsom sakkunnige underkasta Stadsingeniörens projekt en noggrann pröfning; och hafva nämde herrar benäget åtagit sig uppdraget samt numera till Drätselkammaren öfverlämnat sitt i ärendet skriftligen afgifna utlåtande.

Jämte det Drätselkammaren får till Stadsfullmäktige öfversända sagda utlåtande med därtill hörande ritning, anser sig Kammaren, med hänsyn till hvad som blifvit i saken anfördt, böra tillstyrka utförandet af den projekterade kajanläggningen enligt det af Stadsingeniören uppgjorda förslaget, modifieradt i enlighet med de sakkunniges utlåtande.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon. v. Pfaler.

Carl Mannerheim.

t. f.

Till Helsingfors stads Drätselkammare.

Sedan Drätselkammaren på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 29 december förlidet år låtit inkalla undertecknade för att granska och afgifva utlåtande angående det af Stadsingeniören föreslagna konstruktions-sättet för Magasinskajens tillbyggnad och förlängning, sammankommo vi härstädes den 18 innevarande januari för att utföra det oss anförtrodda uppdraget.

Enligt af stadens byggnadskontor oss tillhandahållna ritningar och profiler framgår, att den föreslagna kajens yttre kant är projekterad att förläggas 28,5 meter utanför den nu förefintliga gamla kajen.

Profilerna visa derjemte ett vattendjup af omkring 2 meter samt att grunden består af lerlager, hvilka vid den blifvande kajens yttre kant hafva en mäktighet af omkring 13 meter. Räknadt från medel-vattenytan uppnås fast botten sålunda först vid omkring 15 meters djup. Den fasta grunden höjer sig mot stranden med en dossering af i medeltal 1:6.

För att erhålla en på personlig erfarenhet grundad uppfattning af bottnens beskaffenhet verkstälde vi undersökning af densamma medelst pliktning å särskilda ställen af den blifvande byggnadsplatsen. Härvid funno vi att vattendjupet utanför den blifvande kajlinien och närmast innanför densamma genom muddring ökats till omkring 5 meter samt att jordlagret till ett djup af omkring 5 meter under den nya bottnen eller till 10 meter under medelvattenytan är ganska löst, men att djupare lagren deremot visa en icke obetydlig fasthet, som är i tilltagande mot berggrunden.

På inre sidan af den tillernade kajens yttre linie, cirka 20 meter från densamma, inslogos äfvenså plikthål och visade sig dervid att lagren närmast ytan här bestodo af sandblandad lera af skälig fasthet, men under dessa af lera.

Det af Stadsingeniören upprättade förslaget till ifrågavarande kaj visar i tvärgenomskäring en kajmur, hvilande på pålar, nedslagna till den fasta grunden samt afsträfvade genom en snedpåle. Utfyllningen bakom kajmuren är föreslagen att ske med spint nedsänkt på den genom muddring planerade bottnen.

Den bärande pålkonstruktionen är derjemte förankrad uti denna bakom liggande spintfyllning samt begränsas utåt af en spontvägg. För att reducera belastningen på bottnen till den minsta möjliga och sålunda äfven i möjligaste mån minska faran för förskjutning är spintfyllning föreslagen.

För att under sådana förhållanden, med afseende å grundens beskaffenhet, som de nu ifrågavarande, använda konstruktionsmetoder, hvilka erbjuda absolut säkerhet mot rubbningar och förskjutningar, skulle man komma till kostnader för

kajbyggnadens utförande, hvilka uppgå till kanske dubbla beloppet eller mera af det nu föreliggande kostnadsförslaget.

Efter granskning af Stadsingeniörens förslag samt efter jämförande af densamma med andra möjligen användbara konstruktioner tveka vi därför ej att i likhet med Stadsingeniören uti ifrågavarande fall uttala oss till förmån för ett billigare byggnadssystem, äfven om systemet ej erbjuder absolut säkerhet mot rubbningar af den färdiga kaj-konstruktionen.

Såsom i det efterföljande skall närmare framhållas, bör nemligen den risk man underkastar sig, om arbetet utföres i öfverensstämmelse med Stadsingeniörens af oss i detalj något modifierade förslag, ej vara af den beskaffenhet, att den ej med trygghet kan vedervägas, då det gäller besparingar af hundratusenden.

Utförandet af arbetet är nemligen af Stadsingeniören föreslaget att tillgå på följande sätt:

Efter det muddring blifvit verkställd i ungefärlig öfverensstämmelse med bifogade ritning, utfylles en spintbank till en höjd, som med omkr. 1,5 meter öfverskrider den höjd, just nämnda ritning utvisar för spintbanken. Spintfyllningens yttre kant ställes på omkring 1 meters afstånd från den blifvande pålkonstruktionen, för att lemna största möjliga spelrum för kanske förekommande förskjutningar. På detta spintlager fyller en sandbank, hvars tjocklek är den uti ritningen utvisade, ökad med 1 meter. Banktillskottet af 1 meter kan nemligen anses motsvara den tillfälliga belastning, med hvilken kajen framdeles under rörelsens handhafvande vid densamma kommer att belastas. Under trycket af denna belastning anses spintbanken efter någon tids förlopp komma att inpressas uti grunden, så att dess öfre yta ligger i den höjd ritningen utvisar.

Sedan denna inpressning kan anses hafva upphört och möjligen inträdande förskjutningar försiggått, skrides till utförande af pålkonstruktionen, som uppbär muren.

Denna pålkonstruktion föreslå vi att utföras i öfverensstämmelse med ofta nämnda, här bilagda ritning. De hufvudsakliga afvikelserna från Stadsingeniörens förslag denna har att uppvisa, bestå uti att flere snedpål-rader och en vertikal pålrad införts, medan deremot de af Stadsingeniören föreslagna förankringspålarna uti spintfyllningen samt spontväggen framför pålkonstruktionen åt sjösidan bortlemnats.

Kajmuren hafva vi gifvit något större tvärsnitt både för att göra densamma mera egnad att motstå stötar och för att genom dess ökade vikt gifva pålkonstruktionen större stadga. Pålkonstruktionen och kajmuren på densamma stå sålunda fria från spintbanken.

Skulle denna ej hafva skjutit sig utåt, begränsas dess yttre kant, såsom af ritningen synes, med en pålrad, på hvilken fästes ett hammarband, hvilket jemte pålrusten tjénar såsom stöd för halfrund stock till uppbärande af sandbanken. —

Nu undanskaffas den del af banken som kan anses såsom profbelastning och sandfyllningen utsträcker ända till muren.

Såsom af det sagda framgår, hafva vi ej trott det af Stadsingeniören på spinten föreslagna lerlagret nödigt i hela sin utsträckning, utan föreslå dess bibehållande endast närmast kajmuren.

Vid utförande af pålkonstruktionen bör enligt vår åsigt endast pålar af minst 22 centim. toppdiameter användas. Vidare torde vid anläggande af ifrågasatta varuskjul i enlighet med Stadsingeniörens förslag böra iakttagas, att desamma till hela sin ytvidd uppbäras af pålrust. Samma tillvägagående anse vi dessutom böra tillämpas äfven för hvarje upplagsplats, som kommer att anordnas på området mellan gamla och nya kajlinierna.

Genom dessa af oss nu föreslagna förändringar uti Stadsingeniörens kajbyggnadsförslag torde inga nämnvärda rubbningar uti kostnadsförslaget slutsumma åstadkommas.

I betraktande af att med afseende å den förordade konstruktionsmetoden ej tillräckligt stor erfarenhet föreligger och då det är omöjligt att på förhand med full säkerhet bedömma bottenens bärighet och benägenhet för förskjutning, tillåta vi oss föreslå, att till en början en kajsträcka af endast 30 à 40 meters längd skulle utföras.

Skulle emot förmodan vid profbelastningen af spintbanken större förskjutningar, än förutsatts, uppstå, återstår ej annat än att till erforderlig bredd upptaga spintbanken, hvilket ej är förenadt med hvarken större kostnader eller svårigheter, samt utsträcka pålrusten inåt.

Sålunda vinnes, ehuru väl med ökade kostnader, större säkerhet mot förskjutningar och torde förfaringssättet också i sådant fall hafva att uppvisa mindre anläggningskostnad för kajen än någon annan metod.

Slutligen föreslå vi i enlighet med hvad äfven af Stadsingeniören påtänkts, att för utrönande af grundens bärförmåga, under innevarande vinter profbelastning af botten på särskilda ställen af byggnadsområdet måtte verkställas. Dessa profbelastningar komma då äfven att lemna värdefulla fingervisningar för arbetets utförande samt möjligen ge anledning till ytterligare modifikationer af kajens konstruktion.

Helsingfors den 22 Januari 1892.

Karl Appelberg.

Werner Lindberg.

Herm. Norrmén.

*Utskottsbetänkande angående handverksskoleundervisningens
i staden ordnande.*

Jemte skrifvelse från Magistraten af den 21 maj sistlidet år hafva Stadsfullmäktige emottagit Handels- och Industri-Expeditionens i Kejsersliga Senaten nedanstående skrifvelse:

„HANDELS-
och
INDUSTRI-EXPEDITIONEN
i
KEJSERLIGA SENATEN
för
Finland.
Helsingfors,
den 30 April 1891.
N:o 239.

Till Guvernören i Nylands län.

På grund af en emellan Stadsfullmäktige i Helsingfors och bestyrelsen för konstflitsföreningen år 1887 träffad öfverenskommelse har undervisningen för arbetare vid handverk och fabriker i Helsingfors varit sålunda anordnad att den af konstflitsföreningen här i staden inrättade i Ateneumbyggnaden inrymda slöjdskola ansetts motsvara en högre handverksskola och en förberedande klass till slöjdskolan, äfvenledes förlagd till Ateneum, har fungerat såsom lägre handverksskola. Denna provisoriska anordning af handverksskoleundervisningen synes emellertid icke vidare vara i alla afseenden tillfredsställande. Redan den omständighet att handverksskolekurserna så mycket inkräktat på utrymmet i Ateneumbyggnaden att de ändamål, för hvilka denna byggnad uppförts, på sätt jemväl af konstföreningens och konstflitsföreningens målsmän på senare tid upprepadt framhållits, icke kan behörigen tillgodoses, synes påkalla förändring. Härtill kommer att ifrågakvarande undervisning med nuvarande anordning icke heller till fyllest motsvarar hvad uti nådiga förordningen om näringarna af den 31 Mars 1879, nådiga förordningen af den 15 April 1889, angående skydd för arbetare i de industri-

ela yrkena, och nådiga kungörelsen af den 25 November 1885, angående handtverksskolor, afses för beredande af tillfälle till undervisning för lärlingar och andra arbetare vid handtverkerier och fabriker. Programmet för konstflitsföreningens slöjdskola upptager visserligen de ämnen, som ingå i högre handtverksskolas kurs, men dessutom omfattar slöjdskolans kurs särskilda andra ämnen, hvilka ligga utöfver den egentliga handtverksskolekursen, och i sjelfva verket har det gestaltat sig derhän, att det vida öfvervägande antalet elever i slöjdskolan hör hvarken till kategorin handtverks- eller fabriksarbetare. En reglering af handtverksskoleväsendet här i staden vore därför ju förr dess hellre af behovet påkallad. Och som det jemlikt åberopade nådiga kungörelse angående handtverksskolorna ankommer främst å kommunerna att inrätta och underhålla handtverksskolorna samt anvisa lokal för desamma, har Handels- och Industri-Expeditionen velat inhämta Stadsfullmäktiges i Helsingfors yttrande i denna angelägenhet, och får Expeditionen förty anmoda Herr Guvernören att affordra Stadsfullmäktige antydda yttrande. Dervid borde Herr Guvernören tillika delgifva Stadsfullmäktige att Expeditionen anser det berörda reglering för vinnande af med densamma åsyftadt gagn borde gå ut på handtverksskoleundervisningens särskiljande från konstflitsföreningens slöjdskola, hvilken, på sätt också ursprungligen afsetts, skulle funktionera endast såsom en handtverksskolorna öfverordnad centralskola för hela landets konstflit. Sålunda skulle icke allenast erforderligt utrymme erhållas i Ateneumbyggnaden för de inrättningar, för hvilka densamma är afsedd, utan ock handtverksskolorna kunna förläggas till sådana delar af staden att arbetare vid handtverkerier och fabriker blefve bättre än härintills i tillfälle att besöka dessa skolor, samt undervisningskurserna och läsetimmarne lämpas uteslutande efter lärlingars och andra vid handtverk och fabriker anstälde arbetares behof. Slutligen skulle den nu åsyftade regleringen af handtverksskoleväsendet här i staden bereda möjlighet till anordnande af en verksammare tillsyn öfver handtverksskolorna och i dem intagna lärlingars flit och framsteg än som kunnat ske vid den nuvarande gemensamma undervisningen för de egentliga handtverksskoleeleverna och en mängd vid näringarne icke anställda personer — en omständighet, hvilken i väsentlig mån borde bidraga till ett mera fruktbringande resultat af handtverksskoleundervisningen.

A. E. Arppe.

Fredr. Palmroth."

Sedermera hafva Fullmäktige vid sammanträde den 30 maj 1891 åt under-tecknade uppdragit att såsom särskildt utskott inkomma med betänkande i ämnet.

Med anledning af det utskottet i anförd mätto ombetrodda uppdrag har utskottet aktat nödigt att hos bestyrelsen för föreningen för konstfliten i landet anhålla om upplysning rörande särskilda, med förevarande ärende i samband stående frågor. Till svar å utskottets i sådant afseende till bestyrelsen aflåtna skrifvelse har utskottet fått emottaga följande handlingar:

„FÖRENINGEN
för
KONSTFLITEN

1
FINLAND.

Helsingfors,

den 26 November 1891.

Till Stadsfullmäktiges utskott för handverksskoleundervisningens ordnande.

Uti skrifvelse af den 12 i denna månad har utskottet i anledning af att Handels- och Industri-Expeditionen affordrat Stadsfullmäktige yttrande rörande huru handverksskoleundervisningen i Helsingfors borde anordnas, anhållit att Bestyrelsen måtte meddela utskottet, huruvida hinder för Föreningen för konstfliten mötte mot att bibehålla den nuvarande anordningen af såväl den lägre, som den högre handverksskoleundervisningen i staden, äfvensom upplysning beträffande antalet svenska och finska talande elever, veckotimmar och lärare i den lägre handverksskolan samt kostnaden för denna undervisning. Tillika och då inom utskottet fråga väckts derom, att utvidga sistnämnda undervisning sålunda att, jemte det undervisningen i Ateneum skulle förblifva i det närmaste oförändrad, lägre handverksskolor skulle inrättas jemväl i andra delar af staden, har utskottet hos Bestyrelsen förfrågat sig om Föreningen vore villig att, på uppdrag af Fullmäktige, uppställa och upprätthålla äfven dessa nya skolor.

I anledning häraf får Bestyrelsen äran till utskottet insända utdrag ur utgiftsstaten för Föreningens skolor under år 1892 upptagande jemväl antalet veckotimmar i hvarje ämne samt tillika beträffande lägre handverksskolan meddela att antalet elever under höstterminen 1891 var 79, hvaraf 21 svenska och 58 finska talande samt 66 med yrke och 13 utan yrke. Af dessa senare äro likväl alla sådana som vänta på att vinna inträde i yrke eller förut i yrke anställda men för tillfället utan arbete. Skolan består af 3 afdelningar, nämligen 1 svensk och 2 finska, och undervisningen handhafves af 5 lärare och 4 lärarinnor. Eleverna, af hvilka 11 äro kvinliga, besöka skolan 11 timmar i veckan. Härintills hafva 122 af lägre handverksskolans elever fortsatt sina studier vid centralskolan, hvilken under höstterminen 1891 besöktes af 393 elever, hvaraf 198 svenska och 194 finska talande. Af dessa voro 314 i yrke anställda samt 78 utan yrke, men bland

dessa sistnämnda omkring 30, hvilka vänta på att inträda i yrke eller förut i yrke anställda men för tillfället saknande anställning. Af de i yrke anställda hafva endast 13 sådan sysselsättning som icke kan hänföras till handtverk, fabrik eller handel. Bland eleverna i centralskolan äro 88 kvinliga.

Hvad sedan vidkommer de af utskottet framställda förslag och till Bestyrelsen ställda frågor får Bestyrelsen, med bifogande af ett betänkande af centralskolans föreståndare magister E. Nordström beträffande handtverksskoleundervisningens anordnande, äran meddela att Bestyrelsen, som i alla afseenden omfattar det program för såväl högre som lägre handtverksskolan hvilket af magister Nordström uppgjorts, för sin del finner från Föreningens sida intet hinder möta att bibehålla den nuvarande anordningen af såväl den lägre som den högre handtverksskoleundervisningen i staden, derest densamma af Stadsfullmäktige anses tillfyllestgörande, men om, på sätt äfven inom utskottet föreslagits, lägre handtverksskolor skulle inrättas jemväl i andra delar af staden, anser Bestyrelsen för sin del lämpligast att äfven den af Bestyrelsen nu upprätthållna lägre handtverksskolan i Ateneum indrages och alla stadens lägre handtverksskolor ställas under samma förvaltning, hvilken Bestyrelsen, äfven med beaktande af de fördelar en enhetlig ledning af såväl den högre som den lägre handtverksskoleundervisningen skulle bereda denna, anser icke böra åhvälfvas Föreningen för konstfliten, hvars verksamhet derigenom skulle splittras och dragas bort från dess hufvudsakliga uppgift, hvarutom svårighet torde uppstå för Föreningens bestyrelse att med tillbörlig noggrannhet öfvervaka undervisningen och disciplinen uti flere i vidt skilda delar af staden förlagda skolor. Skulle emellertid den af magister Nordström i öfrigt föreslagna anordningen af handtverksskoleundervisningen vinna utskottets och Stadsfullmäktiges godkännande, möter från Bestyrelsens sida intet hinder att den föreslagna undervisningen i linjalritning och teckning på lägre handtverksskolans andra årskurs meddelas om söndagseftermiddagarne i centralskolans ritsalar.

De Bestyrelsen tillsända handlingar får Bestyrelsen äran återställa.

På Bestyrelsens vägnar:

J. af Lindfors.

C. B. Federley."

„Till Föreningen för konstfliten.

Ur K. F. af 25 november 1885 framgår att hvarje stad bör för handtvärkslärningars utbildning inrätta åtminstone en lägre handtvärksskola, hvari undervisning meddelas minst 5 timmar i veckan i åtminstone följande ämnen nämligen teckning och ritning, räkning, modersmålets rättskrifning och enkel bokföring. Kejsrerliga Förordningen af 15 April 1889 bestämmer åter att för arbetare, hvilkas folkskoleundervisning försumrats, inrättas kurser med minst 12 timmar i veckan. För tillfredsställelse af dessa behof har i samband med centralskolan för konstflit inrättats en förberedande af 3 å 4 parallel afdelningar bestående klass, kallad lägre handtvärksskola, till hvilken inga inträdesfordringar uppställts och från hvilken sålunda ingen elev tillbakavisats. I densamma har undervisats 11 timmar i veckan i innanläsning, rättskrifning, räkning, geografi, enkel bokföring och teckning och har undervisningen varit så stald att eleverna efter ett års undervisning i denna afdelning utan svårighet kunnat begagna undervisningen i centralskolan för konstflit, hvars inträdesfordringar efter lägre handtvärksskolans inrättande icke i någon mån förändrats. Till erhållande af betyg för att godkännas såsom gesäll har uppställts: genomgången lägre handtvärksskola samt ett års undervisning i centralskolan, där undervisning meddelas 12 aftontimmar i veckan förutom ett stort antal dagtimmar. Elevernas skolbesök antecknas för hvarje lektion och de försummade lektionernas antal inskrifvas efter hvarje månads slut i elevernas dagböcker. Dessa dagböcker erbjuda arbetsgifvarene fullt tillfälle att kontrollera deras lärlingars skolgång. De å skolan förda journalerna stå vidare tillgängliga för de myndigheter, som önska utöfva kontroll öfver handtvärkslärningars skolgång. Härintills har emellertid ingen sådan kontroll af någon myndighet utöfvats. Då det tillkommer kommunerna att bestämma om skolornas organisation och Helsingfors kommun öfverlämnat denna organisation åt Föreningen för konstfliten, som på ofvan anfördt sätt värkstält densamma, borde icke med fog någon väsentlig anmärkning mot handtvärksskoleundervisningen i Helsingfors kunna göras.

Då emellertid Handels- och Industri-Expeditionen ansett att lägre handtvärksskolan bör för vinnande af större utrymme i Ateneum därifrån uteslutas och det för underlättande af elevernas skolgång är önskligt att skolan fördelas på olika delar af staden, kunde Helsingfors kommun inrätta i skilda delar af staden belägna lägre handtvärksskolor, enhvar med 5 undervisningstimmar i veckan, samt i samband med folkskolorna någon kurs för sådana personer, hvilkas folkskoleundervisning blifvit försummad. Dessa olika kurser kunna dock förenas och då skäligt är att Helsingfors kommun inrättar skolor, som icke endast fylla minimi-

fordringarna i nådiga förordningar, utan till fullo motsvara arbetarenes behof af grundlig undervisning, synes det nyttigt att lägre handtvärksskolan erhåller flere undervisningstimmar i veckan, och då det tillika är önskligt att dessa skolor bilda ett helt för sig med rättighet för de elever, som genomgått desamma, att vinna gesällbref, kunde de nyinrättade handtvärksskolorna erhålla 2 klasser, hvardera med 12 timmars undervisning i veckan. Genom en sådan anordning blefve det äfven möjligt för centralskolan att höja inträdesfordringarna samt bortlämna några elementära ämnen, i hvilkas ställe kunde införas andra för längre försigkomne elever afsedda ämnen. Den svårighet, som föreligger uti anskaffandet af lämpliga lärorum för elevernas i lägre handtvärksskolan ritöfningar, kan afhjälpas derigenom att lektionerna i teckning och ritning på den högre årskursen förläggas till söndagseftermiddag och försiggå i centralskolans ritsalar med begagnande af den undervisningsmateriel, som där finnes att tillgå. De som vid centralskolan utbilda sig till lärare för handtvärksskolor finge sålunda tillfälle att auskultera och biträda vid undervisningen i teckning och ritning. I betraktande däraf att Helsingfors kommuns egna barn i allmänhet besöka folkskola och sålunda kunna direkte vinna inträde i centralskolan torde en svenskspråkig lägre handtvärksskola fylla behofvet, då däremot flere finskspråkiga blifva af nöden för den från andra orter inflyttade befolkningens behof.

Handels- och Industri-Expeditionens yrkande att all handtvärksskoleundervisning särskiljes från centralskolan för konstflit synes icke fullt öfverensstämma med häfd, gällande lag och billighet. Föreningen för konstfliten har genom slöjdskolans inrättande tagit det första steget till åstadkommande af en grundligare handtvärksskoleundervisning i landet. Skolan har med stora personliga uppoffringar af föreningens medlemmar i 20 års tid vidmakthållits och utbildats. Skolans beskaffenhet har vidare utgjort den väsentligaste grunden för de bestämningar angående handtvärksskolornas inrättande, som ingå i K. F. af 25 november 1885, och den del af denna förordning, som särskildt talar om centralskolan för konstflit, framhåller uttryckligen att densamma skall motsvara bestämningarna för högre handtvärksskolor. Vidare har Ateneum blifvit af staten uppbyggd för Konstföreningens och Föreningens för konstfliten skolor och samlingar och sålunda just afsetts att inrymma Föreningens skola med sådant program skolan hade, då byggnadens uppförande beslöts. Att Föreningen för konstfliten, som under sitt särskilda hägn tagit handtvärksskoleundervisningen i Helsingfors, äfven framdeles håller vård om lägre handtvärksskolan härstädes är icke oförenligt med Föreningens syftemål utan tjänar fastmera till fastare sammanhållande af det undervisningssystem, som dessa skolors inrättande afser. Då denna vård icke sträcker sig utom området af Helsingfors stad, torde densamma icke håller blifva för Föreningens bestyrelse alltför betungande.

Utgående från ofvananförda synpunkter har jag upprättat följande

Förslag till omorganisation af handtvärksskoleundervisningen i Helsingfors.

För undervisnings meddelande åt mindre förberedde handtvärkslärningar och arbetare, hvilkas folkskoleundervisning blifvit försummad, inrättas i Helsingfors 3 lägre handtvärksskolor, hvaremot den med centralskolan för konstflit förenade lägre handtvärksskolan indrages. Af lägre handtvärksskolorna förlägges en finskspråkig till Berghäll, en finskspråkig till trakten af Rödbärgsgatan och en svensk och finskspråkig till trakten af Henriksgatorna. Såsnart elevantalet i någon klass öfverstiger 40 inrättas parallelklass. Undervisningen fördelas på 2 årskurser, hvardera med 12 timmar i veckan under 8 månader. Den första kursen, som inrättas hösten 1892, omfattar följande ämnen: innanläsning 2 timmar, välskrifning 2 timmar, rättskrifning 2 timmar, räkning med hela tal 2 timmar, Finlands historia och geografi 2 timmar samt teckning 2 timmar i veckan. Den andra årskursen, som inrättas hösten 1893, omfattar följande ämnen: rättskrifning 2 timmar, räkning med decimaltal och bråk 2 timmar, allmän historia och geografi 2 timmar, enkel bokföring 2 timmar, linjalritning 2 timmar och teckning 2 timmar i veckan. Undervisningen i linjalritning och teckning å högre årskursen förlägges till söndags eftermiddag och meddelas i centralskolans ritsalar.

Centralskolan för konstflit, som allt framgent i enlighet med K. F. af 25 november 1885 „motsvarar bestämningarna angående högre handtvärksskolor“, ändrar hösten 1893 sina kurser därhän att undervisningen i rättskrifning och enkel bokföring samt lägre kursen i aritmetik indragas, hvaremot undervisning i algebra och fysik införes. Inträdesfordringarna ökas samtidigt till genomgången folkskole- eller lägre 2-årig handtvärksskolas kurs.

Lägre handtvärksskolorna handhafvas af Föreningens för konstfliten i Finland bestyrelse, som inom sig utser 3 personer, hvilka bilda skolornas direktion. Ordförande i denna direktion tillförordnas af Industristyrelsen.

Helsingfors den 25 november 1891.

Ernst Nordström.

**Utdrag ur Utgiftsstaten för Föreningens för konstfliten
skolor år 1892.**

	Veckoim- mar.	Pris för timme.	Antal Vec- kor under året.	Vårtermi- nen.	Hösttermi- nen.	Summa.
Centralskolan för konstflit.						
Föreståndare	—	—	—	1,500	1,200	2,700
7 lärare i teckning, tillsammans .	28	4	32	2,016	1,568	3,584
2 " " d:o	8	3	32	432	336	768
1 " " figurteckning	6	4	32	432	336	768
1 " " högre ornamentteckn. .	6	4	32	432	336	768
1 " " modellering	4	4	32	288	224	512
1 " " träskulptur	16	—	—	1,500	1,500	3,000
1 " " xylografi	4	4	32	288	224	512
1 " " dekorationsmålning . .	12	4	25	624	576	1,200
1 " " yrkes- och ornament- målning	8	4	25	416	384	800
1 " " porslins- och blomster- målning	8	3	18	432	336	768
1 " " läderplastik	4	3	32	216	168	384
2 " " perspektivlära, tillsam- mans	4	4	32	288	224	512
2 " " deskriptiv geometri d:o	4	4	32	288	224	512
2 " " ornamentik d:o	4	4	32	288	224	512
1 " " maskinritning	4	4	32	288	224	512
1 " " byggnadsritning	4	4	32	288	224	512
1 " " linjalritning	2	4	32	144	112	256
1 " " aritmetik	4	4	32	288	224	512
1 " " "	6	3	32	324	252	576
2 " " dubbel bokföring, till- sammans	4	4	32	288	224	512
Desamme för korrigerering . . .	—	—	—	50	50	100
2 lärare i enkel bokföring, till- sammans	4	3	32	216	168	384
Desamme för korrigerering . . .	—	—	—	50	50	100
2 lärare i rättskrifning, tillsammans	8	3	32	432	336	768
2 lärare i skönskrifning och text- ning, tillsammans .	8	4	32	576	448	1,024
Öfvertimmar och extra arvoden .	—	—	—	250	350	600
Amanuens vid biblioteket . . .	—	—	—	150	150	300
Försäljning af ritmaterialier . .	—	—	—	50	50	100

	Veckoim- mar.	Pris för timme.	Antal ve- kor under året.	Vårtermi- nen.	Hösttermi- nen.	Summa.
Vaktmästare	—	—	—	350	450	800
Städerska	—	—	—	120	150	270
Undervisningsmateriel	—	—	—	600	600	1,200
Diverse	—	—	—	500	500	1,000
Summa	—	—	—	14,404	12,422	26,826
Lägre handtvärksskolan.						
Föreståndare	—	—	—	200	200	400
3 lärare i teckning, tillsammans	6	3	32	324	252	576
3 " " räkning, d:o	6	3	32	324	252	576
3 " " rättskrifning, d:o	6	3	32	324	252	576
3 " " bokföring, d:o	3	3	32	162	126	288
3 " " innanläsning, d:o	6	3	32	324	252	576
3 " " geografi, d:o	6	3	32	324	252	576
Vaktmästare	—	—	—	100	100	200
Diverse	—	—	—	50	50	100
Undervisningsmateriel	—	—	—	100	100	200
Summa	—	—	—	2,232	1,836	4,068

Det tidigaste och förnämsta af nu gällande stadganden angående yrkesundervisning ingår i nådiga förordningen om näringarna af den 31 mars 1879, hvar-est i § 32 föreskrifves, att yrkesidkare är pligtig tillhålla sina lärlingar att flitigt besöka söndagsskola eller annan för näringarna afsedd läroanstalt. Har han hos sig i lära eller arbete barn under 15 år, som hvarken genomgått folkskola eller annorledes inhemtat kunskap i de för lägre folkskola föreskrifna ämnen, bör han kunna i bevis leda, att han beredt dem tillfälle till sådan, sagda skolas lärokurs motsva-rande undervisning, som i kommunen kan erhållas. Uti 39 § af samma förordning stadgas vidare såsom vilkor för erhållande af gesällbref att hafva med goda fram-steg genomgått söndagsskola eller annan för näringarna afsedd läroanstalt. För att i högre grad, än sådant genom söndagsskolorna skett, befrämja den tekniska undervisningen, förordnades sedermera genom nådiga kungörelsen af den 25 no- vember 1885 att söndags- och aftonskolorna i landet efterhand skulle ombildas till handtvärksskolor, hvilkas syftemål vore att meddela sådana kunskaper och färdig- heter, som för handtvärksidkare vore af nöden. Dessa skolors såväl inrättande som administration beräknades komma att öfvertagas af kommunerna, yrkesföre- ningar eller enskilda personer, och statens medverkan inskränktes derhän att bi-

drag till skolornas underhåll, uppgående till hälften af aflöningen för skolans föreståndare och lärare, beviljas af statsverket, med vilkor att de i nyssnämnda kungörelse fastställda vilkor iakttagas, hvarjemte staten förbehållit sig att genom Industristyrelsen tillförordna ordförande i de direktioner, som handhafva den närmaste tillsynen öfver skolorna. I afseende å sina lärokurser äro skolorna indelade i lägre och högre, af hvilka de lägre meddela undervisning i sådana ämnen, såsom teckning och ritning, räkning, modersmålets rättskrifning jemte uppsättande af räkningar och andra smärre skriftstycken äfvensom enkel bokföring, hvilka äro till lika gagn i ett flertal yrken, medan de högre handverksskolornas program omfattar elementar- och ornamentteckning, fackritning, aritmetik, geometrins elementer samt projektionslära, skönskrifning, modersmålets rättskrifning jemte skriföfningar och bokföring — sålunda ämnen, hvilka delvis äro af mera speciel natur. Förutom dessa högre och lägre handverksskolor omnämner kungörelsen föreningens för konstfliten slöjdskola, hvilken skall betraktas såsom en centralskola för landets konstflit, så länge den behörigen vidmakthålles. Bidrag af statsmedel till denna skolas underhåll beviljas, så framt undervisningen deri motsvarar bestämmingarna angående högre handverksskolor och derjemte omfattar högre ornamentteckning, ornamentmålning, modellering och ornamentskulptur, deskriptiv geometri och byggnadsritning samt med vilkor att vid skolan anordnas kurser för blifvande lärare i handverksskolor. Uti Kejserliga förordningen af den 15 april 1889, angående skydd för arbetare i de industriela yrkena, stadgas slutligen att, i händelse uti fabriks- eller annat yrkesarbete användes barn, som icke genomgått högre folkskola eller deremot svarande läroinrättning, skall det tillika erhålla regelbunden skolundervisning minst 12 timmar i veckan. För fullgörandet af denna föreskrift eger yrkesidkaren ansvara, och bör för meddelande af sådan undervisning i stad vederbörande kommunalmyndighet vidtaga erforderliga åtgärder.

Då nu uti Handels- och Industri-Expeditionens skrifvelse af den 30 april 1891 uppgifves, att den nuvarande anordningen af handverksskoleundervisningen i staden icke tillfylles motsvarade, hvad uti ofvan åberopade författningar afsåges för beredande af tillfälle till undervisning för lärlingar och andra arbetare i de industriela yrkena, kan utskottet, ifall detta uttalande skall anses innebära att staden icke stält sig föreskrifterna i sagda författningar, för så vidt de angå handverksskoleundervisningen, fullständigt till efterrättelse, icke finna ett sådant klander befogadt. Kungörelsen af den 25 november 1885 föreskrifver väl, såsom redan nämndt, att konstflitföreningens slöjdskola skall utgöra en centralskola för landets konstflit; men utesluter denna slöjdskolans funktion icke att den tillika tjenstgör såsom en högre handverksskola. Omordade kungörelse förutsätter tvärtom uttryckligen, att uti undervisningsplanen för en högre handverksskola kunna ingå äfven andra läroämnen än de för skolan uttryckligen påbjudna, och utlofvar kungörelsen jemväl statsanslag för sådan undervisning. Härtill kommer att undervisningen i dessa. till högre handverksskolans kurs icke uttryckligen hörande läroämnen

ej är för eleverna i slöjdskolan obligatorisk. Att centralskolan i sjelfva verket väl fyllt behovet af en högre yrkesskola i staden, framgår af det stora antalet yrkesidkare, som besökt nämnda skola. Af de elever, som under höstterminen 1891 åtnjöto undervisning i slöjdskolan, voro 81 målare, 61 jernarbetare, 23 snickare- och timmermän, 18 kontors- och handelsbiträden, 11 murare, 10 kolportörer och springgossar, 10 lärare, 10 skräddare, 8 bleck- och plåtslagare, 8 garfware, 8 sömmerskor, 6 gravörer och guldsmeder, 6 stenhuggare, 6 typografer, 5 gips- och cementarbetare, 4 skomakare, 4 tjenare och tjenarinnor, 3 handlande, 3 kopparslagare, 3 tobaksarbetare, 3 urmakare, 2 gardister, 2 påsarbetare, 2 svarfware, 1 bagare, 1 bildhuggare, 1 bokbindare, 1 fotograf, 1 jordarbetare, 1 kemigraf, 1 litograf, 1 porslinsarbetare, 1 posttjensteman, 1 ritare, 1 sadelmakare, 1 sjöman, 1 skarpskytt, 1 sotare, 1 trädgårdselev, 1 vaktmästare, 1 vågmästare, 1 xylograf och 79 utan yrke. De yrkesidkandes antal är således vida öfvervägande. Ofattligt är, isynnerhet vid sådant förhållande, hvarför den nuvarande gemensamma undervisningen för yrkesarbetare och vid näringarna icke anställda personer skulle, såsom Handels- och Industri-Expeditionen uppgifver, omöjliggöra eller ens försvara en verksam kontroll öfver skolorna och de i dem intagna elevers flit och framsteg. Och när det i Handels- och Industri-Expeditionens skrifvelse slutligen säges att handtverksskolekurserna så mycket inkräktat på utrymmet i Ateneum att de ändamål, för hvilka denna byggnad uppförts, på sätt jemväl af konstföreningens och konstflitföreningens målsmän på senare tid skulle upprepadt framhållits, icke kunde behörigen tillgodoses, måste utskottet häremot invända, att bland de syften, för hvilka Ateneum i tiden uppförts, just ingått beredandet af lokal för konstflitföreningens skola samt att veterligen hvarken konstföreningen eller konstflitföreningen framställt någon anmärkning mot att handtverksskolorna äro inrymda i Ateneum.

Men om äfven dessa anmärkningar mot handtverksskoleundervisningen i staden torde vara obefogade, hindrar sådant ej att icke sagda undervisning likväl kunde i någon del annorlunda organiseras för att fullständigare än för närvarande motsvara det med densamma afsedda ändamålet. Sålunda synes, beträffande den lägre handtverksskolan, Handels- och Industri-Expeditionen hafva rätt deri att en enda anstalt af detta slag icke är tillfylles i betraktande af stadens stora utsträckning, hvarigenom, då arbetarebefolkningen är bosatt mest i stadens utkanter, på ofta en kilometers afstånd och mera från skolan, en mängd arbetare måste afhållas från att draga nytta af undervisningen i skolan. Antalet elever i lägre handtverksskolan, som af bestyrelsen för konstflitföreningen uppgifves hafva under höstterminen 1891 utgjort 79, kan ock, ehuru ganska tillfredsställande för en skola, icke anses stå i skäligt förhållande till antalet personer inom den klass af yrkesarbetare i staden, för hvars behof skolan är afsedd. Efter utskottets tanke borde, på det att om ej alla, så åtminstone det öfvervägande antalet af dessa arbetare komme att söka draga nytta af handtverksskoleundervisningen, densamma göras så lätt tillgänglig som möjligt samt förty minst två lägre handtverksskolor

inrättas, förlagda i de trakter af staden, i hvilka arbetarebefolkningen är mest talrik, sålunda exempelvis den ena vid östra chaussén och den andra i trakten af Kamptorget, jemte det den i Ateneum för närvarande inrymda lägre handtverksskolan skulle indragas. Då bestyrelsen för konstflitföreningen afböjt att fungera såsom direktion för de lägre handtverksskolorna, i händelse dessa skulle förläggas utom Ateneum, borde för dessa skolor anställas en ny direktion, utsedd af Stadsfullmäktige och med en af Industristyrelsen förordnad ordförande, åt hvilken direktion, i händelse utskottets förslag vinner Fullmäktiges bifall, skulle öfverlemnas jemväl att vidtaga de förberedande åtgärderna till de nya skolornas inrättande och administration. Undervisningen i dessa skolor har utskottet tänkt sig böra fortgå under 12 aftontimmar i veckan, af hvilka 4 skulle egnas åt teckning och ritning, 4 åt rättskrifning och välskrifning, 3 åt räkning och 1 åt bokföring. I teckning borde eleverna efter en termins öfning på klass kunna öfvergå till individuelt anordnad undervisning, och borde ett af rummen i skollokalen utses tillräckligt rymligt för sådant ändamål. Utskottet kan nemligen icke förorda, att eleverna från de lägre handtverksskolorna skulle i Ateneum erhålla undervisning i högre teckning och ritning, såsom magistern Nordström föreslagit, enär, äfven om ekonomisk fördel derigenom skulle uppstå, förvecklingar antagligen icke skulle kunna undvikas. Efter ett års undervisning i lägre handtverksskola borde eleverna vara mogna att inträda i den högre; dock att elev kunde tillåtas att i teckning och ritning fortsätta i den lägre skolan under ett påföljande år.

Då uti dessa lägre handtverksskolor erbjödes undervisning under 12 timmar i veckan, skulle de jemväl motsvara det kraf, som uti 14 § af nådiga förordningen den 15 april 1889 angående skydd för arbetare i de industriela yrkena ställes på kommunen att inrätta undervisning för lärlingar, de der icke genomgått högre folkskola, men dock på annat sätt vunnit nödig läskunnighet. För öfrigt borde dock, efter utskottets mening, handtverksskolorna ingalunda afses för barn och ungdom, hvilkas skolgång blifvit försummad, hvarför ock från ofvan angifna plan såväl innanläsning som andra folkskoleämnen uteslutits. Det vore att försvaga och undanskjuta fackbildningen om åt dessa skolor gäfves en sådan allmännare syftning, genom hvilken all den försummade ungdom, som tillhör den tjenande klassen lika mycket som den fabriksarbetande, skulle föranledas att strömma till dem, ehuru handtverksskolornas specialämnen — teckning, ritning och bokföring — äro för sådana elever aldeles obehöfliga. En dylik utvidgning skulle föra handtverksskolan tillbaka till söndagsskolans missförhållanden, då undervisningen i teckning var nästan aldeles åsidosatt. Åliggandet att bereda undervisning åt de personer, hvilkas första undervisning blifvit försummad, tillhör ock ett annat område än handtverksskolans, nemligen folkskolans gebit. Enligt 109 och 110 §§ i Kejserliga förordningen om folkskoleväsendet af den 11 maj 1866 åligger det kommunen att sörja för försummade barns undervisning, och är det uppenbart att unga personer, som befinna sig i samma läge, böra åtnjuta enahanda omvårdnad. Att den försummelse,

för hvilken de i barndomen varit utsatta, skett annorstädes än i Helsingfors, och att andra kommuner än hufvudstaden borde vara skyldiga att afhjelpa den, är nog riktigt, men då det emellertid icke kan komma ifråga att hemsända dessa personer för att i landsorten inhemta läs- och skrifkunnighet, blir staden sådant oakadt lidande derpå, om den låter okunnigheten tillväxa i sitt sköte. Den kostnad, stadens folkskoleväsende får vidkännas för inrättandet af aftonkurser för försummade barn och ungdom, kommer för öfrigt att tagas i beräkning vid utmätandet af det bidrag, kommunen skall för underhållet af sitt folkskoleväsende erhålla af bevillningsmedel.

Men, såsom redan nämnt, tillhör denna fråga icke handverksskoleundervisningens område, och har utskottet därför ansett sig icke böra inkomma med något förslag i ämnet utan endast förorda, att, då den lägre handverksskolan hittills faktiskt tjenat äfven ändamålet att bereda undervisning åt barn och ungdom med försummad skolbildning, men denna handverksskolans funktion numera, efter utskottets förslag, skulle komma att bortfalla, åt folkskoledirektionen skulle uppdragas att taga frågan om beredandet af sådan undervisning under öfvervägande.

Med ledning af de uppgifter, bestyrelsen för konstflitföreningen lemnat, kan kostnaden för underhållet af en lägre handverksskola utaf den art, utskottet ofvan förordat, samt med två elevgrupper — den ena svensk- och den andra finskspråkig — beräknas på följande sätt:

1 föreståndare	<i>Fmf</i>	400: —
2 lärare i teckning och ritning (enhvar å 3 mark timmen samt 4 timmar i veckan under 32 veckor) tillsammans	”	768: —
2 ” ” rätt- och välskrifning d:o d:o	”	768: —
2 ” ” räkning (enhvar å 3 mark timmen samt 3 timmar i veckan under 32 veckor) tillsammans	”	576: —
1 ” ” bokföring (å 3 mark i timmen och 2 veckotimmar under 32 veckor)	”	192: —
Lokal, 3 rum	”	1,000: —
Ved, belysning m. m.	”	300: —
1 vaktmästare	”	300: —
Undervisningsmateriel	”	250: —
		Summa <i>Fmf</i> 4,554: —

Blefve derjemte en aflönad inspektör för skolorna nödig, hvilken funktionär väl lämpligast kunde ingå i direktionen för skolorna, komme härtill ett arvode åt denne, exempelvis 1,000 mark. Budgeten för begge skolorna skulle sålunda sammanlagdt uppgå till omkring 10,000 mark. Från detta belopp afgår statens bidrag — hälften af föreståndarens aflöning och lärarenes arvode — med cirka 2,700 mark,

hvadan, om stadens nuvarande bidrag till underhållet af den lägre handtverksskolan, 2,336 mark, jemväl afräknas, stadens utgifter för handtverksskoleundervisningen genom denna ändring komme att höjas med vidpass 5,000 mark. Skulle antalet af parallellkurser vid någondera skolan måsta ökas till tre, erfordrades dertill endast ett tillskott till lärarearvodena med omkring 1,200 mark, hvaraf statsverket betalar hälften.

Hvad slutligen vidkommer den högre handtverksskoleundervisningen, hålles utskottet före att icke något skäl finnes att skilja densamma från centralskolan i Ateneum, der för den högre fackbildningen finnas både lärarekrafter, undervisningsmaterial och erfarenhet samlad i den mängd, som svårigen på något annat ställe skulle kunna åstadkommas. Det synes utskottet ändamålsenligare och för yrkesutbildningen mera fruktbringande om i staden finnes en enda högre skola, med möjligast rika tillgångar och väl organiserad undervisning, framför att man på bekostnad af undervisningens gedigenhet genom inrättandet af flera sådana skolor sökte popularisera densamma. Och redan den omständigheten att centralskolan, såsom ofvan framhållits, anlitas af yrkesarbetare i stort antal, talar mot en förändring af denna anstalts verksamhet.

Utskottet får derfor vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

att fortfarande bibehålla Konstflitföreningens centralskola såsom högre handtverksskola för Helsingfors;

att deremot indraga den för närvarande i Ateneum befintliga lägre handtverksskolan samt i stället inrätta två nya lägre handtverksskolor i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det program, utskottet ofvan föreslagit, för hvilket ändamål Stadsfullmäktige skulle åt en direktion af tre personer uppdraga att vidtaga de för saken nödiga åtgärder;

att i afseende å det Fullmäktige affordrade underdåniga utlåtandet anmäla om det beslut, hvori Fullmäktige vid behandlingen af saken stannat; samt

att åt Folkskoledirektionen uppdraga att taga under öfvervägande de åtgärder, som borde vidtagas för beredande af undervisning åt barn och ungdom med försummad skolbildning.

Helsingfors, den 10 februari 1892.

C. G. Estlander.

K. A. Nordman.

Fredr. Rosberg.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1892.

Utskottsbetänkande angående reglering af området mellan Norra hamnen och östra chaussén.

Uti en den 30 oktober 1889 dagtecknad, till Stadsfullmäktige ingifven skrift hafva fru Pauline Stenberg samt herrar Adolf Stenberg, C. H. Norrman, Wilh. Andsten, J. C. Burmeister och Julius Osberg, i egenskap af arrendatorer af särskilda, staden tillhöriga lägenheter emellan östra chaussén och norra hamnen, framställt anhållan om att det område af stadens afhysta mark, som ligger emellan sagda chaussé samt Sörnäs- och Gammelstadsvikarna, blefve regleradt och indeladt till rymliga fabrikstomter att åtkommas med full eganderätt eller ständig besittningsrätt; hvarjemte sökandene förklarar sig beredvillige att, med förbehåll af sina kontraktsenliga rättigheter i öfrigt, för en sådan reglering upplåta sina arrendedområden samt från desamma afstå den mark, som icke komme att för deras industriela företag behövas. Sagda ansökning har af Fullmäktiges beredningsutskott remitterats till Drätselkammaren med anhållan om Kammarens utlåtande i ärendet; derå byggmästaren J. H. Helenius uti en till Drätselkammaren ingifven skrift såsom äfven innehafvare af arrenderätten till en staden tillhörig lägenhet å det ifrågasvarande området förenat sig om förenämnda framställning.

Efter den omgång, ärendet haft, har Drätselkammaren, jemte skrifvelse af den 24 september 1891, införd bland Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för sagda år under n:o 19, till Fullmäktige insändt ett af byggnadskontoret uppgjordt förslag till reglering af området mellan östra chaussén och norra hamnen samt dess indelning i fabrikstomter. Drätselkammaren, som förordar att Stadsfullmäktige ville godkänna förslaget, anför, beträffande fabriksegarenes anhållan att fabrikstomterna skulle upplåtas med full eganderätt eller ständig besittningsrätt, att Kammaren, med fullt behjärtande af det berättigade i detta önskningsmål, icke kunnat förbise de synpunkter, som tidigare förmått Kammaren att afstyrka Berghälls intagande i stadsplanen och hvilka till stor del äfven här hade sin tillämpning. En annan omständighet, som talade mot att tomterna i fabriksstaden för närvarande skulle upplåtas med eganderätt, vore saknaden af en byggnadsordning, gällande för fabriksanläggningar i staden. Dock hade Kammaren ansett att det med ansökningen afsedda ändamålet — tillförsäkrandet åt fabriksstaden af en säker ställning med afseende å grunden — kunde uppnås derigenom att, efter det förslaget till reglering faststälts, vid de nu gällande arrendekontraktens utgång eller redan derförinnan de indelade tomterna utgäfves på arrende för längre tid, med rättighet och skyl-

dighet för innehafvaren att, ifall innan arrendetidens utgång den af honom besuttna tomten införlifvades med stadsplanen, till ego inlösa densamma efter då företagen värdering. En sådan anordning, hvarigenom en industriidkare redan nu kunde förvissa sig om den för hans affär nödiga grunden, skulle, enligt Drätselkammarens förmenande, utan tvifvel, i förening med de häraf följande utsigterna till stadig kredit, kraftigt bidraga till industrins förkofran på orten.

Sedermera hafva Stadsfullmäktige ytterligare, medels skrivelse från Magistraten af den 7 december 1891, fått emottaga en till Fullmäktige stäld skrift, deri herrar Otto Andstén, för Wilh. Andsténs Fabriks Aktiebolag, Adolf Stenberg, Joh. Henr. Helenius, Julius Osberg, J. C. Burmeister och A. Gustafsson återhemta förut omordade anhållan om fullt betryggad eganderätt till grunden för sökandenes anläggningar och i sådant afseende anföra följande:

„I anledning af vår till Herrar Stadsfullmäktige ingifna ansökning om vidtagande af åtgärder derhän, att den del af stadens afhysta område, som ligger mellan östra chaussén och norra hamnen, kunde varda reglerad och indelad till rymliga fabrikstomter, till hvilka full eganderätt kunde förvärfvas, har Drätselkammaren till Stadsfullmäktige aflemnat ett förslag till reglering och indelning af sagda område, men derjemte afstyrkt området intagande i stadsplanen samt föreslagit, att de genom regleringen uppkommande tomterna måtte „utarrenderas på längre tid med rättighet och skyldighet för innehafvaren att, ifall tomten inom arrendetidens utgång intages i stadsplanen, inlösa densamma efter då skeende värdering“.

Emedan vi icke kunna känna oss tillfredsställda med den af Drätselkammaren föreslagna lösning af frågan, utbedja vi oss få till Stadsfullmäktiges behjertande framställa de skäl, hvilka förmå oss att fortfarande yrka på en sådan reglering af sagda område, hvarigenom en möjlighet erbjudes att omedelbart förvärfva full eganderätt till fabrikstomterna.

Vi hafva i vår ansökningskrift framhållit huruledes en fullständig eganderätt eller stadgad besittningsrätt till grunden utgör ett väsentligt vilkor för att större industriella inrättningar skola kunna uppstå och trifvas å Helsingfors stads område. Men emedan stadsjord, såsom bekant, icke får abalieneras, är det endast genom en sådan reglering, hvarå högvederbörlig stadfästelse utverkas, d. v. s. med andra ord genom det reglerade områdets intagande i stadsplanen, som en orubblig besittningsrätt, hvilken med skäl anses motsvara full eganderätt, kan till stadsjord vinnas. En reglering, hvilken godkännes af Stadsfullmäktige, men icke erhåller högvederbörlig stadfästelse, har i sjelfva verket ingen laglig betydelse, och torde näppeligen kunna anses för bindande för andra än de stadsfullmäktige, som deltagit i beslutet derom. Likaså ringa laglig verkan torde man kunna tillerkänna den tillförsäkran Drätselkammaren föreslår att erbjuda arrendatorerna af fabriks- tomter, att i framtiden få tillösa sig eganderätt till desamma. Erfarenheten har nemligen visat, att afhändande af stadsjord, som, utan utverkad högvederbörlig

stadfästelse, egt rum under form af eganderätt eller ständig besittningsrätt, af domstolarne betraktats som olagligt och upphäfts, jemväl i sådana fall då afhändandet blifvit bekräftadt genom lagfart. Någon laglig säkerhet kan således icke anses innebäras i ett löfte af nuvarande Stadsfullmäktige att arrendet i framtiden kan få förnyas eller tomten, sedan området intagits i stadsplanen, till full ego inlösas.

Vid anfördt förhållande kan den utarrendering på längre tid, som af Drättselkammaren föreslås, icke af oss betraktas såsom erbjudande tillförlitlig säkerhet för besittningen af grunden vid fråga om nedläggande af ett större fast kapital på derstädes förlagda industriella anläggningar.

Vi måste äfven befara att penningeverk, vid fråga om att genom begagnande af kredit på längre tid lösgöra någon del af det i anläggningarne fixerade kapitalet, icke skola kunna undgå att fästa afseende vid denna besittningsrätts vansklighet. Åtminstone ligger det för öppen dag, att det i anläggningarne nedlagda fasta kapitalet skall blifva af mindre värde för egarens kredit, ju mera arrendetiden närmar sig sitt slut, enär utsigten att få förnya arrendet eller tillösa sig eganderätt till tomten är förbunden med eventualiteten att arrendeafgiften eller lösesumman kan af stadsmyndigheterna godtyckligt bestämmas till huru högt belopp som helst, utan att fabriksidkaren eger någon möjlighet att undandraga sig de stegrade fordringarna.

För att komma till insigt af det hämmande inflytande, besittningsrättens osäkerhet eller inskränkning till en begränsad tid samt den deraf förorsakade minskningen i krediten måste utöfva på en industriell verksamhet, bör man erinra sig, att i de flesta fall en sådan rörelse icke kan utan kännbar förlust afvecklas inom en bestämd tidsperiod. Man får nemligen icke tänka sig kapitalplaceringen i en fabriksanläggning såsom varande af enahanda natur med den som sker t. ex. vid uppförandet af ett boningshus, hvilket, sedan det är färdigbygdt, endast erfordrar underhållskostnad, till hvars bestridande den årliga hyresinkomsten kan anlitas. En fabrik kräver, förutom underhållet, beständiga förbättringar, anskaffandet af nya maskiner m. m. för att följa med tidens fordringar, i hvilket afseende nya kapitalplaceringar fortfarande påkallas. Fabriksidkaren kan således icke, med hänsyn till besittningens osäkerhet eller därför att denna närmar sig till slut, undandraga sig att fortsätta rörelsen med oförminskad kapitalanvändning, ty i motsatt fall kan han vänta sig att inom kort öfverflyglas af konkurrensen och gå under.

Enär Drättselkammaren fullt behjertat det berättigade i det af oss framställda önskningsmål att få öfvertaga de genom regleringen uppkommande fabriks-
tomterna med samma rättigheter, som enahanda tomter utgifvas i 6:e och 7:de stadsdelarne, samt vi våga hoppas jemväl hos Herrar Stadsfullmäktige få röna medkänsla i detta afseende, tillåta vi oss ifrågasätta huruvida de skäl, som af Drättselkammaren anförts mot änberörda områdes intagande i stadsplanen, böra få utgöra

hinder för en definitiv reglering af vår rätt till den grund, å hvilken våra industriella verk äro anlagda.

Drätselkammaren har vid fråga om Berghälls intagande i stadsplanen framhållit de dryga planeringskostnader, som vore dermed förenade, samt ansett det nuvarande finansläget icke vara lämpligt för påbörjande af nya kostsamma företag, åtminstone innan det tillärnade nya obligationslånet blifvit upptaget. Detta argument har Drätselkammaren äfven funnit tillämpligt på förevarande fråga, men vi för vår del äro af motsatt åsigt. För de färdiga fabrikernas räkning påkallas ingen forcering af planeringsarbetet, enär de tillsvidare kunna begagna sig af sina gamla kommunikationsvägar, och då några af de nyindelade tomterna försäljas kan staden genom lämpliga förbehåll tillsvidare frikalla sig från drygare kostnader i och för gatuplaneringar m. m. Det tvifvelsmål angående *önskligheten* af områdets intagande i stadsplanen, som framhölls i fråga om Berghäll, föreligger såsom ofvannö utveckelts aldeles icke i detta fall. Bristen på en byggnadsordning för fabriks- tomter torde lätt kunna afhjelpas.“

Vid sammanträde den 10 november 1891 hafva Stadsfullmäktige åt utskottet, som tidigare behandlat frågorna rörande reglering af Berghäll och Broholmarna, uppdragit att inkomma med betänkande i jemväl detta ärende, hvarjemte utskottet genom remiss från beredningsutskottet af den 14 december 1891 fått emottaga fabriksägarenes senast inlemnade skrift.

Innan någon granskning af föreliggande regleringsförslag i detalj kan ifrågakomma, torde det, efter utskottets åsigt, böra öfvervägas, om icke fabriksägarenes anhållan att med eganderätt eller ständig besittningsrätt få förvärfa tomter inom fabriksområdet, kan bifallas eller ej. Drätselkammaren har med anledning af fabriksägarenes tidigare till Fullmäktige inlemnade skrift redan yttrat sig om denna anhållan, men fabriksägarenes senare skrift, hvari desse närmare utveckla skälen för sin begäran och söka gendrifva Drätselkammarens deremot gjorda invändningar, har Kammaren icke haft tillfälle att bemöta. Efter utskottets tanke torde därför, innan vidare i ärendet tillgöres, Kammarens yttrande jemväl öfver sistnämnda skrift böra infordras. Tillika skulle utskottet till beaktande vilja framhålla följande:

Såsom Drätselkammaren i sin skrifvelse omnämnt, hafva Fullmäktige tidigare, beträffande Berghäll, förkastat utskottets förslag att intaga detta område i stadsplanen och lemna arrendatorerne derstädes tillfälle att inlösa sina tomter till full ego. Handlingarna i sagda ärende ingå bland Fullmäktiges tryckta handlin-

gar för år 1891 under nr:is 13 och 16. Enligt Drätselkammarens åsigt vore de skäl, som föranledt Fullmäktiges berörda beslut, afgörande äfven för förevarande fråga. Denna åsigt kan utskottet för sin del icke omfatta. Sagda skäl hänförde sig närmast till de svårigheter, den starkt kuperade terrängen å Berghäll lade i vägen för en sådan påskyndad planering af området, som ansågs blifva nödig ifall Berghäll skulle intagas i stadsplanen. Vidare anfördes förhållandet, att Berghäll vore afsedt att bebyggas med bostäder, inrättade för den arbetande klassens behof, samt att byggnadsättet å Berghäll skulle fördyras, om giltigheten af stadens allmänna byggnadsordning utsträcktes äfven till Berghäll. Dertill kom ännu att det af utskottet för Berghäll förordade billigare lösningssättet syntes innebära en orättvisa mot tomtägarene i den egentliga staden, hvilka icke erhållit enahanda lättnader vid inköpet af sina tomter.

Alla dessa motiv kunna, för så vidt utskottet kan finna, anses giltiga blott så vidt fråga är om Berghäll. — Då den del af nu ifrågavarande område, som sökandenes anhållan åsyftar, är afsedd endast för fabriksanläggningar, föreligger, efter utskottets uppfattning, icke någon nödvändighet att, äfven om området skulle intagas i stadsplanen, påskynda planeringen af detsamma på sätt fallet kunde vara om området skulle disponeras till bostadstomter. Det är för en fabriksegare af underordnad vikt, om hans anläggning ligger vid en fullständigt planerad och stensatt gata eller ej, blott gatan är så trafikabel att fabriksens omedelbara behof är tillgodosedt. Genom gatornas planering ökas de vid dem belägna fabrikernas värde ej. På sätt Drätselkammaren vid fråga om Berghäll framhållit, medför ett fullständigt iståndsättande af en gata, stensättning och trottoarläggning deri inbegripet, icke obetydliga kostnader äfven för innehafvarene af de invid gatan belägna tomter. Dessa kostnader äro för en fabrik af improduktiv natur. För fabriksegarene måste det därför vara ej blott likgiltigt, om planeringen af gatorna inom fabriksområdet påskyndas eller ej, utan snarare af intresse att en fullständig planering af desamma sker så sent som möjligt. Den nödtorftiga planering af gatorna inom fabriksområdet, som omedelbart måste verkställas, blefve nödvändig äfven om området upplåtes på arrende. Hvad som gäller beträffande planeringen gäller, efter utskottets tanke, ock beträffande inrättandet af gatubelysning m. m. Äfven i dessa afseenden torde fabriksegarene gerna inskränka sina anspråk till ett minimum, blott deras önskningsmål beträffande inlösen af sina tomter, hvilket för dem måste vara en fråga af största vikt, kan tillgodoses. Skulle något tvifvelsmål förekomma om deras beredvillighet att i dessa afseenden underkasta sig de bestämmingar, som kunna finnas vara för stadens rätt och fördel nödiga, kan för öfrigt uttryckligt förbehåll härom inryckas i de köpebref, som om tomterna komme att upprättas. Härigenom vore stadens intresse i hvarje händelse säkerställt.

Ej heller torde Drätselkammarens åsigt, att saknaden af en byggnadsordning för fabrikstomter skulle försvåra bifall till fabriksegarenes framställning, vid

närmare pröfning befinnas fullt hållbar. Såsom bekant, är en sådan byggnadsordning för närvarande under behandling af Stadsfullmäktige, och kommer sagda brist sålunda att vara afhjelpat inom icke lång tid. Att den nya byggnadsordningen för fabriker, när den sedermera vunnit fastställelse, utan vidare blir gällande äfven för ifrågavarande fabriksområde, är sjelffallet. För öfrigt har ju saken af en byggnadsordning för fabrikstomter icke hindrat staden att föryttra fabrikstomterna inom femte och sjetta stadsdelarna.

Torde sålunda, efter utskottets förmenande, några grundade invändningar icke kunna göras mot förslaget att upplåta ifrågavarande fabrikstomter till inlösen, hyser deremot utskottet betänkligheter emot Drätselkammarens förslag att öfverlåta dessa tomter på arrende. Den längsta tid, på hvilken jord kan utarrenderas, är 50 år, och denna tid, ehuru lång, är föga tillfylles för amortering af en fabriksanläggning. Sökandene hafva redan erinrat derom, huru en fabrik kräver ständigt nya kapitalplaceringar för att kunna med framgång möta konkurrensen med andra, enahanda inrättningar, hvarför en fabriksegare icke kan, blott af hänsyn till besittningens osäkerhet eller därför att arrendetiden närmar sig sitt slut, undandraga sig att fortsätta sin rörelse med samma kapitalanvändning som förut. Han är sålunda vid arrendetidens utgång tvungen att underkasta sig hvilken värdering som helst blott den icke öfverstiger det värde, hans anläggning med hvad dertill hör för honom vid tillfället eger. Man kan väl taga för gifvet att staden icke vid arrendenas utgång skall begagna sig häraf för att öfverhöfvän höja arrendet eller, om inlösen då skulle ifrågakomma, löseskillingen. Men i hvarje fall göres fabriksegarenes besittning derigenom osäker, och kan denna omständighet ingalunda verka uppmuntrande för de industrier, dem man tänkt sig skola å detta område uppstå, hvarjemte möjligheten för fabriksegarene att anskaffa eller, när arrendetiden närmar sig slutet, vid fabrikskvarnarna qvarhålla lånadt kapital derigenom förminska. Emot Drätselkammarens förslag att utarrenderingen skulle, såsom vid utgifvande af tomter å Berghäll torde förfarits, ske med ej blott rättighet utan äfven skyldighet för innehafvaren att, i fall tomten inom arrendetidens utgång intages i stadsplanen, inlösa densamma efter då skeende värdering, synes den anmärkning påkallas att en dylik bestämning kunde blifva för tomtinnehafvarene synnerligen betungande, icke blott därför att det sålunda blefve lagdt i stadens hand att bestämma tiden, när värderingen af tomterna till inlösen skall ske, utan äfven af orsak att tomtinnehafvaren icke städse kan vara beredd att genomföra en sådan inlösen. Staden kan visserligen medgifva att den köpeskillning, hvilken för ifrågavarande till arealen delvis mycket stora tomter stiger till betydliga belopp, må få småningom afbetalas, men kan svårigen underlåta att för det innestående beloppet betinga sig in-teckning, och det är icke sagdt att de tidigare in-teckningshafvarne skola befinnas villige att utan afbetalningar åtnöja sig med en väsentligen tillbakaskjuten in-teckningsförmån.

På anförda skäl skulle utskottet alltså vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

att, jemte det Fullmäktige såsom önskligt uttala, att fabriksegarernes ifrågavarande anhållan kunde bifallas samt, i öfverensstämmelse dermed, åtminstone den del af området, som är indeladt till egentliga fabriksqvarter, eller sålunda ungefär området emellan östra chaussén och den föreslagna planteringen, i stadsplanen intagas och de inom området befintliga fabriksomter till inlösen upplåtas, anmoda Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med yttrande och förslag angående en sådan disposition af berörda område.

Helsingfors, den 11 februari 1892.

Wilh. Brummer.

Th. Wegelius.

Th. Höijer.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1892.

DRÄTSELKAMMAREN
i
Helsingfors,
den 4 februari 1892.

*Framställning angående ändringar i gällande taxa för
beräkning af bro-, mättnings- och packningsavgifter m. m.*

N:o 47.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Hos Drätselkammaren har Hamnkontoret i skrifvelse af den 14 sistlidne januari anmält, att då med ingången af detta år metersystemet skall tillämpas äfven vid Hamnkontorets uppdebitering af broavgifter, svårigheter vid denna debitering inträffa i följd däraf att de jämna enhetsmått enligt gamla systemet, för hvilka broavgiften i den af Kejsrerliga Senaten den 10 april 1888 fastställda taxan beräknas, icke motsvaras af jämna enhetsmått enligt metersystemet, hvarigenom det t. ex. blefve nästan omöjligt att, då måttet, för hvilket broavgiften är utsatt i taxan, utgör $16\frac{1}{2}$ eller $12\frac{1}{2}$ hektoliter och 4 eller 6 kubikmeter, vid debiteringen erhålla en summa som slutar i hela tal, och den kontroll öfver debiteringens riktighet som hittills egt rum, sålunda att måttkolumnens summa, multiplicerad med enhetspriset, jämförts med summan af talen i kolumnen för broavgifter, för framtiden omöjlig kunde verkställas. Med hänsyn härtill har Hamnkontoret anhållit, att Drätselkammaren ville åvägabringa en sådan förändring af trafiktaxan att avgifterna blefve fastställda för jämna mått enligt metersystemet; hvarjämte förslag i sådant afseende af Hamnkontoret uppgjorts.

Uti skrifvelse af den 2 innevarande februari har åter Trafikkontoret till Kammararen inkommit med hemstallan att äfven mättningsavgiften, hvars uppdebitering ankommer å detta kontor, måtte i samma syfte omställas, enär den i taxan fastställda beräkningen af ifrågavarande afgift efter 10 tunnor eller $16\frac{1}{2}$ hektoliter, sedan all beräkning efter tunna upphört, gör uträkningen mer än nödigt omständlig, och har Trafikkontoret ansett mättningsavgiften lämpligast kunna i taxan fastställas för 10 hektoliter, hvilken mättenhet i allmänhet förekommer i trafiktaxan.

Hamn- och Trafikkontorets ofvannämnda framställningar, hvilka härhos till Stadsfullmäktige insändas, hafva synts Drätselkammaren i allo befogade, och har Kammararen i anseende härtill uppgjort förslag till de nödiga förändringarna i beräkningen af bro- och mättningsavgifterna, på sätt här nedan angifves:

Broafgift:

för 1 m ³ ved	(enl. gällande taxa 2 ¹ / ₂ p:ni)	3 p:ni
„ 1 hl spanmål	„ „ „ 1,21	„ 2 „
„ 1 „ salt eller kalk	„ „ „ 0,61	„ 1 „
„ 1 „ lakegods	„ „ „ 1,60	„ 2 „
„ 1 m ³ sand, jord eller fyllningsämnen	„ „ „ 3,33	„ 4 „
„ 1 „ gat- eller gråsten	„ „ „ 3,33	„ 4 „

Mätningsafgift:

för 1 hl spanmål, ärter, gryn, frö eller rotsaker	(enl. gällande taxa 2,42 p:ni)	3 p:ni
„ 1 „ salt, stenkol eller kalk	„ „ „ 3,63	„ 4 „

I sammanhang härmed har Drättselkammaren ansett jämväl packnings- och parmmätningafgifterna, hvilka för närvarande beräknas efter en enhet af 12¹/₂ hektoliter lakegods, resp. 4 kubikmeter ved böra undergå enahanda förändring och fastställas förslagsvis på följande sätt:

Packningsafgift:

för 1 hl lakegods	(i enl. med gällande taxa)	16 p:ni
-----------------------------	----------------------------	---------

Parmmätningafgift:

för 1 m ³ ved	(enl. gällande taxa 7 ¹ / ₂ p:ni)	8 p:ni
------------------------------------	---	--------

De föreslagna afgifterna öfverensstämman, såsom synes, i det närmaste med motsvarande bestämmingar i nu gällande taxa. Den obetydliga förhöjning en del afgifter vid denna utjämning komme att undergå är, efter Drättselkammarens förmenande, fullt motiverad genom det synnerligen låga belopp, hvartill sagda afgifter i allmänhet äro fastställda. — Mätningafgiften torde lämpligast beräknas efter en enhet af 1 hektoliter, icke efter 10 såsom Trafikkontoret föreslagit, alldenstund mätning af en mindre kvantitet än 10 hektoliter ofta kan förekomma.

I stöd af det anförda får Drättselkammaren vördsamt hemställa,

det Stadsfullmäktige ville besluta att till Kejsrerliga Senaten ingå med ansökan om fastställelse å ofvan angifna förändringar i nu gällande taxa, hvarefter, bland andra, bro-, mätning-, packnings- och parmmätningafgifter i Helsingfors stad skola beräknas och uppbäras.

Till ärendet hörande, bilagda handlingar torde sedan behovet af desamma för Stadsfullmäktige upphört, benäget till Drätselkammaren återställas.

På Drätselkammarens vägnar:

Carl Nummelin.

Carl Mannerheim.

t. f.

HAMNKONTORET

i

Helsingfors.

den 14 januari 1892.

№ 2.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Då med ingången af detta år metersystemet kommer att tillämpas i alla förhållanden, äfven vid hamnkontorets uppdebitering af Bropenningar, inträffa flere svårigheter för denna debitering i följd deraf, att de jemna enhetsmått enligt gamla systemet för hvilka broavgiften i taxan angifves, icke motsvaras af jemna enhetsmått enligt metersystemet; sålunda blir det nära nog omöjligt, att då måttet för hvilket broavgiften är utsatt i taxan utgöres af 16 $\frac{1}{2}$ eller 12 $\frac{1}{2}$ hektoliter och 4 eller 6 kub meter, vid debiteringen erhålla en summa, som slutar i hela tal och den kontroll på debiteringens riktighet, som hittills ägt rum sålunda, att summan af måttkolumnen multiplicerad med enhetspriset jemförts med summan af talen i kolumnen för bropenningar, kommer för framtiden omöjligen att kunna verkställas.

Jag får derföre vördsammast anhålla, att Kammaren ville på lämpligt sätt åvägabringa en sådan förändring af trafiktaxan, att prisen blefve utsatta för jemna mått enligt metersystemet och tager jag mig friheten här nedan göra ett förslag huru taxan kunde uppställas, utan att förorsaka väsendtlig höjning eller sänkning af nu gällande broavgifter:

1 kub.meter ved	(enl. nu gäll. taxa 2 $\frac{1}{2}$ p:ni)	. . . . .	3 p:ni
1 hektoliter spanmål	" " " "	1,21 "	. . . . . 1 "
1 " salt och kalk	" " " "	0,61 "	. . . . . 1 "

1 hektoliter lakegods	(enl. nu gäll. taxa 1,60 p:ni)	. . . . .	2 p:ni
1 kub. meter sand, jord etc.	" " " " 3,33	"	3 "
1 " gat- och gråsten " " " " 3,33	"	3 "	"

Oscar Wilh. Andstén.
Hamnkapten.

HELSINGFORS
TRAFIKKONTOR.

Den 2 Februari 1892.

N:o 3.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Då hamnkontoret läser ingått med hemställan om vissa förändringar i beräkningsgrunden för broavgifterna m. m., anhåller jag ödmj. få föreslå, att äfven mätningssafgiften, hvars uppdebitering ankommer å Trafikkontoret, måtte i samma syfte omställas. Enligt nuvarande taxan beräknas mätningssafgiften *efter 10 tunnor eller 16 $\frac{1}{2}$ hektoliter*, hvilket naturligtvis gör uträkningen onödigtvis omständlig nu sedan all beräkning efter tunna upphört. — Uträknad efter hektoliter eller helst 10 hl, som öfverallt i trafiktaxan är iakttaget, skulle mätningssafgiften — nu 40 p:ni för 16 $\frac{1}{2}$ hl — för spannmål, ärter, gryn, frö eller rotsaker sluta sig på 24,2 p:ni för 10 hl, samt — i stället för nuvarande 60 p:ni pr 16 $\frac{1}{2}$ hl — för salt, stenkol eller kalk ställa sig på 36,3 p:ni för 10 hl. — Jag ber få föreslå att *mätningssafgiften*

för spannmål, ärter, gryn, frö eller rotsaker måtte fastställas till 24 p:ni för 10 hl; samt

för salt, stenkol eller kalk till 36 p:ni för 10 hl.

Helsingfors Trafikkontor, den 2 Februari 1892.

Karl H. Lindholm.

Obs! Föredrages den 1 mars 1892.

Drätselkammarens andra skrivelse i anledning af förslaget till tillbyggande af Magasinskajen.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 25 februari 1892.

N:o 61.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan den af Stadsingeniören uppgjorda planen för tillbyggande af Magasinskajen, jämlikt Stadsfullmäktiges beslut, blifvit underkastad granskning af sakkunnige och Drätselkammaren uti skrivelse för den 28 nyssvikne januari, hos Stadsfullmäktige tillstyrkt utförandet af den tilltänkta kajanläggningen enligt Stadsingeniörens projekt, modifieradt på sätt bemälde sakkunnige i deras till Fullmäktige samtidigt insända utlåtande föreslagit, hafva Stadsfullmäktige vid handläggning af detta ärende, den 16 i denna månad, „med fäst afseende därå att den afsedda tillbyggnaden till Magasinskajen endast utgör en del af nödiga ansedda vidare kajanläggningar vid denna del af Södra hamnen, aktat nödigt att, innan vidare tillgöres i nu förevarande fråga, anmoda Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med förberedande upplysningar om de för antydda anläggningar uppgjorda förslag och beräkningar, hvilka i sinom tid, sedan de blifvit definitivt utarbetade, skola Stadsfullmäktiges pröfning underställas“. Med anledning häraf får Drätselkammaren, som i saken inhämtat Stadsingeniörens yttrande, värdsamt meddela följande.

Redan år 1889 föreslog det af Stadsfullmäktige tillsatta s. k. hamnutskottet, att i Södra hamnen utanför kokhuset utfyllning skulle ega rum och i linie med södra kajarmen en kaj anläggas, hvilken tillsvidare i rektangulär form skulle sträcka sig till vinkeln mot Magasinskajen, men *framdeles i mån af behof vidare fortsättas längsmed sistsagda kaj*. Det sålunda framkastade förslaget till Magasinskajens utvidgning visade sig äfven vara af Stadsfullmäktige omfattadt, då Fullmäktige vid fastställandet af sistlidet års budget beviljade ett anslag af 15,000 mark för utförande af för en sådan utvidgning nödiga förberedande arbeten.

Sedan numera de ofvan berörda kajarbetena utanför kokhuset blifvit slutförda och den nybygda T-formiga kajarmen i Norra hamnen möjliggjort förflyttandet af vedhandeln från Magasinskajen, har tiden synt vara inne att vidtaga med utförandet af den i princip beslutna utvidgningen af sistnämnda kaj.

Enligt en å Byggnadskontoret uppgjord beräkning, grundad uteslutande på den vid Packhuskajens utvidgning vunna erfarenheten, skulle tillbyggandet af Magasinskajen i fortsättning från Packhuskajen söderut till den punkt, där vattnets djup

är tillräckligt för större fartyg, eller långs en sträcka af 238 löpande meter, medtaga en kostnad af omkr. 380,000 mark med användande af det förut brukade byggnadssättet, eller omkr. 314,000 mark, såvida det af Stadsingeniören senast föreslagna systemet komme till användning. Dessa approximativa kostnadsberäkningar hafva upplysningsvis blifvit Stadsfullmäktige delgifna, senast i Byggnadskontorets specialförslag till innevarande års budget, utan att emellertid något förslag till kajens utvidgning i sådan utsträckning hittills blifvit framställt. Däremot angifves i sagda budgetförslag längden af den förestående tillbyggnaden å Magasinskajen till 153 meter, för hvilken anläggning kostnaderna med afseende å det tidigare beviljade anslaget af 15,000 mark beräknats uppgå till 183,000 mark. Denna tillbyggnad af Magasinskajen, från vinkeln emot Packhuskajen intill det första knä den nuvarande kajlinien bildar, utgör altså ett arbete, som enligt Byggnadskontorets förslag skulle, oberoende af framdeles möjligen ifrågakommande ytterligare utvidgningar af kajen under innevarande år komma till utförande.

Nödvändigheten af en sådan anläggning torde redan hafva blifvit tillräckligt framhållen. Drätselkammaren inskränker sig därför till att erinra därom, att med byggandet af den T-formiga kajarmen i Norra hamnen hufvudsakligast afsetts beredande af plats i denna hamn för de farkoster, från hvilka handeln med ved härintills bedrifvits vid Magasinskajen, samt därigenom af ökad kajutrymme för djupgående fartyg i Södra hamnen äfvensom att för ernående af djupt vatten invid denna del af Magasinskajen en tillbyggnad af densamma måste ega rum. Därjämte vill Drätselkammaren ytterligare påpeka, hurusom hamnbanan, såvida den här skall medföra åsyftadt gagn för trafiken, med nödvändighet påkallar ett större utrymme än kajen med dess nuvarande bredd kan erbjuda.

Dessa synpunkter äfvensom öfriga förut anförda skäl hafva varit för Drätselkammaren bestämmande, då Kammaren förordat icke allenast tillbyggandet af Magasinskajen till den utsträckning Byggnadskontoret föreslagit, utan därjämte ett omedelbart vidtagande af de för ifrågavarande anläggning nödiga arbeten. Härvid har Drätselkammaren icke ansett afgörandet af denna fråga vara beroende däraf att möjligen framdeles tillbyggandet af Magasinskajens återstående del befinnes nödigt. Det är visserligen att förutse, det den nu föreslagna utvidgningen af kajen skall visa sig så ändamålsenlig att samma anordning å den återstående kajsträckningen inom en ej aflägsen framtid anses böra komma till stånd, men det förslag som i sådant syfte kunde uppgöras, skulle icke hänföra sig till den nu ifrågavarande kajsträckan, hvars tillbyggande, på sätt redan framhållits, kan och bör utföras oberoende af möjligen projekterade andra kajanläggningar. Ej heller synes det vara nödvändigt att arbetena å själva kajbyggnaden göras beroende af de förslag som framdeles kunna emotses beträffande anläggande å den nya kajen af varuskjul, kranar, spår o. d., enär dessa anordningar, till hvilka några projekt ej heller ännu utarbetats, om ock de eventuella kostnaderna härför kunnat approximativt kalkyleras, ingalunda med nödvändighet betingas af kajens utvidgande.

Då det för företagens gynsamma utgång är af vigt att, medan isen ännu bär, en större sammanhängande spintbädd försöksvis nedsänkes utanför kajen på en sträcka, där muddring under senaste höst egde rum, och Byggnadskontoret för dessa arbeten gjort förberedelser redan till tiden för Stadsfullmäktiges senaste sammanträde samt tiden, under hvilken pålstock kan anskaffas för de till sommaren förestående arbetena snart är förliden, hade Drätselkammaren funnit det högeligen önskligt att arbetets vidtagande ej behöft ytterligare uppskjutas.

Kammaren får därför ödmjukast föreslå:

det Stadsfullmäktige ville besluta, att den föreslagna utvidgningen af Magasinskajen skall utföras i öfverensstämmelse med Stadsingenjörens projekt, modifieradt på sätt de i ärendet anlitade sakkunnige föreslagit; samt

att Drätselkammaren blefve bemyndigad, att omedelbart vidtaga åtgärd till dessa arbetens påbörjande.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon. v. Pfaler.

Carl Mannerheim.

t. f.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri 1892.

---

*Utskottsbetänkande med förslag till ny förordning angående
polisinrättningen i Helsingfors.*

Jemte skrifvelse af den 17 februari 1891 har Magistraten tillsändt Stadsfullmäktige afskrift af nedanstående, utaf Kejslerliga Senaten aflåtna skrifvelse:

„I Hans Kejslerliga Majestäts Höga Namn, Dess Senat för Finland.

Till Guvernören i Nylands län.

I anseende till lagstiftningens utveckling under senare tid och med hänsyn till ifrågasatt förstärkning af polisen i Helsingfors stad, har Kejslerliga Senaten funnit godt anbefalla Eder att anmoda stadsfullmäktige derstädes att, efter polismästarens i Helsingfors hörande, uppgöra fullständigt förslag till ny förordning angående polisinnrättningen i sagda stad jemte stat för densamma; och åligger det Eder att med nämnda förslag jemte Magistratens i staden yttrande och eget underdånigt utlåtande deröfver till Kejslerliga Senaten inkomma. Helsingfors, den 20 Januari 1891.

I Hans Kejslerliga Majestäts Höga Namn, Dess Senat för Finland:

J. Ph. Palmén.	S. W. von Troil.	G. v. Alfthan.
J. G. Sohlman.	Emil Streng.	Isak Fellman.
C. Tudeer.	Oskar Gylling.	

Theod. Bergelund.“

I anledning af förestående skrifvelse hafva Fullmäktige vid sammanträde den 30 maj 1891 ått ett särskildt utskott, till ledamöter hvare undertecknade Åkerman, Brummer, Stenius och Norrmén jemte protokollssekreteraren T. J. Boisman invalts, uppdragit att till Fullmäktige inkomma med utlåtande och förslag i ämnet; derå Fullmäktige, vid möte den 7 sistlidne januari, på derom gjord framställning utsett undertecknad Jansson till ledamot i utskottet i stället för protokollssekreteraren Boisman, som varit af embetsgörömål hindrad att vidare taga del i utskottets förhandlingar.

Till ledning vid utskottets arbete har tjenat ett af undertecknad Åkerman uppgjort förslag till polisförfattning för Helsingfors, hvilket förslag utarbetats på grundvalen förnämligast af nu gällande bestämmingar angående polisinnrättningen och med beaktande af Stadsfullmäktiges beslut den 10 februari 1891 angående ett af Poliskammaren väckt förslag

om reorganisation af stadens polisnrättning och förstärkning af dess poliskår. Handlingarna i sistnämnda ärende ingå bland Fullmäktiges tryckta handlingar för år 1890 under N:o 30. Dock har utskottet ansett sig böra föreslå särskilda afvikelser från hvad för närvarande gäller samt genom sagda beslut bestämts.

Enligt Nådiga förordningen af den 6 maj 1861 angående polisnrättningen i Helsingfors, hvilken förordning för närvarande i hufvudsak ordnar polisens i staden verksamhet, handhafves befälet öfver stadens poliskår, under Guvernörens i länet öfverinseende, af en polismästare och en underpolismästare, hvardera inom sitt område nästan fullkomligt sjelfständiga. Efter utskottets tanke borde dock chefskapet för polisen icke sålunda fördelas mellan två, hvarandra likställda tjänstemän, helst denna fördelning icke kan genomföras så att konflikter skulle kunna undvikas; utan torde polisen, i händelse den skall kunna med nödig energi fullgöra sina åligganden, böra underställas en enda polismästare, å hvilken sålunda ock ansvaret för att polisvården behörigen skötes kommer att i främsta rummet hvila. Underpolismästaretjensten borde därför, efter utskottets åsigt, indragas, och har utskottet fördelat denne tjänstemans åligganden på två nya funktionärer, polisinspektören och polisdomaren. Med afseende å besättandet af polismästare- samt polisinspektörs- och polisdomaretjensterna borde för öfrigt den ordning iakttagas att polismästaren, som för närvarande, enligt Nådiga kungörelsen af den 5 november 1866, utses af Generalguvernören, skulle, på sätt äfven enligt 1861 års förordning varit fallet, utnännas af Hans Kejsrerliga Majestät (§ 5) samt polisinspektören och polisdomaren af Senatens Ekonomiedepartement (§ 6).

Af nämnde nya tjänstemän komme efter utskottets förslag polisinspektören att fungera såsom polismästarens adjoint och i sådan egenskap närmast under polismästaren utöfva chefskap öfver poliskåren (§ 20). Honom åligger att i tjensten tillhandagå polismästaren och vid förfall eller tjänstledighet förrätta hans tjänst, om annan person ej blifvit dertill förordnad. Polisinspektören, som är i första rummet ansvarig för att den bevakande polisstyrkan fullgör sina åligganden, tillkommer vidare hufvudsakligast att med biträde af underlydande befäl bibringa polispersonalen praktisk undervisning och öfning i deras tjänståligganden samt tillse, att denna personal eger nödig kännedom om polisordningen samt de delar af allmän lag, hvilkas efterlefnad dem åligger öfvervaka, och om gällande instruktioner och order äfvensom nödig personal- och lokalkännedom. För sådant ändamål bör polisinspektören vara i besittning af den lagkunskap, som erfordras för afläggandet af domareexamen (§ 6). Han bör derjemte utöfva en fortgående kontroll deröfver, att polisstyrkan fullgör sina åligganden, samt att god ordning å torg, gator och allmänna platser iakttages, och bör han om det, som han i sin tjensteutöfning iakttager, samt angående polispersonalens förhållande i tjensten och duglighet hos polismästaren anmäla. — Polisdomaren åter eger handlägga och afdöma förseelser mot polisordningen, hvilka icke enligt lag ankomma å allmän domstols upptagande och afdömande (§ 21). Vidare skall polisdomaren verkställa noggrann förberedande undersökning i alla brottmål af gröfre beskaffenhet, hvilka af polismästaren hänskjutas till hans behandling. I sådant afseende åligger det polisdomaren särskildt att, då misstanke uppkommit derom att brott

blifvit föröfvadt, undersöka, om det verkligen timat; att sammanföra och utreda alla till brottet hörande omständigheter; att, der giltig anledning förekommer, förordna om häktning af för brott misstänkt eller derom förvunnen person; att tillse, det den för efterspaningar anställda personalen med insigt och omsorg fullgör sina åligganden; samt att, sedan undersökning angående timadt brott afslutats, ofördröjligen för ransakning vid vederbörlig domstol till allmänne åklagaren öfverlemna noggrann och fullständig skriftlig berättelse om hvad vid den förberedande undersökningen inlupit af beskaffenhet att tjena till upplysning i målet. För att behörigen kunna fullgöra dessa åligganden bör polisdomaren hafva aflagt rättsexamen samt förvärfvat sig erfarenhet i domarevärf (§ 6).

Hvad särskildt beträffar polisdomaren såsom domare i mål angående förseelser mot polisordningen, så komma, såsom bekant, åtskilliga af de mål, som för närvarande behandlas af polisrätten, att genom nya strafflagens införande undandragas polisrättens domsrätt samt öfverlemnas åt allmän domstols behandling och afgörande. De mål, hvilka derutöfver för polisrätten återstå, angå förnämligast renhållning af gård och gata samt öfverträdelse af de för hyrkuskar, formän, legoroddare m. m. utfärdade reglementen. Men dessa mål kunna svårigen anses vara af den beskaffenheten, att för deras behandling kräfves en domstol af sådan sammansättning som den nuvarande polisrätten, i hvilken underpolismästaren är ordförande samt en af stadens justitierådmän äfvensom en af Guvernören i samråd med Magistraten utsedd tredje man fungera såsom ledamöter, medan två juridiskt bildade notarier tjenstgöra vid protokollet. Än mindre kan det då ifrågakomma att belasta Rådstufvurätten eller stadens Magistrat med handläggningen af dessa mål, hvilka, ehuru enkla till sin beskaffenhet, genom sin mängd blifva tidsödande. Efter utskottets tanke torde dessa mål utan äfventyr kunna — på sätt exempelvis i Stockholm redan skett — öfverlemnas åt en ende domare, helst rättegångens offentlighet innebär en tillräcklig garanti mot möjliga missbruk.

För handläggande och afdömande af polismålen borde polisdomaren dagligen hålla session (§ 34), så att dessa mål måtte, om möjligt genast efter det de anmäls, upptagas till behandling. För att ytterligare förenkla rättegången vid polisdomstolen har utskottet tillåtit sig föreslå att, i händelse den, som angifves för förseelse mot polisordningen, genom skriftligt och tydlig bestyrkt erkännande å polisrapporten medgifvit riktigheten af hvad honom derigenom till last tages, saken må kunna afgöras utan hans vidare hörande inför polisdomstolen (§ 36). Denna anordning erbjöde dessutom fördelen att icke onödigtvis behöfva med kallelse i dylika mål besvara angifvare och vittnen, de der dessutom oftast tillhöra poliskåren och genom uppvaktningen vid polisdomstolen hindras i sin tjenstgöring.

Kanslipersonalen och fördelningen af göromålen mellan densamma samt den inre organisationen af poliskåren blefve i hufvudsak densamma som för närvarande med de ändringar, Stadsfullmäktige redan den 10 februari 1891 beslutit. I följd häraf komme poliskåren att i afseende å tjenstgöringen indelas i följande afdelningar nemligen: ordnings- eller distriktpolisen för upprätthållande af den yttre ordningen; spanings- eller detektiva polisen för upptäckande och utredning af gröfre brott; central- eller instruktionspolisen för öfvervakande af allmän trafik, kontrollerande af bevakningen och extra konstaplars

inöfvande; samt sedlighetspolisen för öfvervakande af allmän sedlighet samt motarbetande af veneriska sjukdomars spridning (§ 23). För den yttre bevakningens handhafvande komme staden jemte dess afhysta område att, såsom hittills, vara indelad i polisdistrikt, hvart och ett med sin polisstation, samt hvarje distrikt fördeladt i särskilda mindre områden under namn af polisqvarter. Indelningen i distrikt och qvarter skulle fastställas af Guvernören på förslag af polismästaren efter Stadsfullmäktiges hörande (§ 24). I stället för att utarbete detaljerade föreskrifter angående de särskilda polisafdelningarnas verksamhet och åligganden har utskottet öfverlemnadt åt Guvernören att utfärda sådana på förslag af polismästaren (§ 31).

Vidkommande kostnaden för polisinställningen, så har utskottet i förslaget intagit bestämning derom att dessa kostnader skola af statsverket och staden bäras i proportion af 2 till 1 eller ungefärligen i samma förhållande som enligt i 1876 års stat för polisinställningen, dock att staden derutöfver såsom hittills komme att för polisens behof upplåta tjenliga lokaler med värme och upplysning äfvensom bekosta polisens beväpning samt erforderliga hästar och ridtyg.

Slutligen har utskottet upprättat samt närsluter förslag till ny stat för polisinställningen. Den icke obetydliga tillökning i utgifterna för polisinställningen, hvilken fastställandet af detta förslag till stat skulle innebära, betingas af den ökade folkmängden och stadens utbredning. Dock torde detta förslag till stat bära, liksom äfven tidigare varit fallet, af Stadsfullmäktige antagas endast villkorligt eller under förutsättning att statsverket bidrager till staten i ofvannämnda proportion af 2 till 1. I motsatt fall torde Stadsfullmäktige bära förbehålla sig att få pröfva, hvilka förändringar i polisens organisation äro så oafvisligen nödvändiga att de bära genomföras äfven i fall staden skulle nödgas ensam bekosta densamma.

Hvad detaljerna af förslaget till stat beträffar, vill utskottet endast anmärka att kommissarierna för närvarande, i deras egenskap af åklagare vid polisrätten, åtnjuta åklagareandelen, motsvarande hälften, af de vid polisdomstolen ådömda böter. Då poliskommissariernes bötesandelar emellertid genom nya strafflagens införande komme att bortfalla, har deras aflöning af utskottet utsatts under förutsättning att någon andel i böterna dem icke vidare tillkommer.

På anförda skäl får utskottet vördsamt föreslå

att Stadsfullmäktige ville godkänna samt till Kejsarliga Senaten insända bilagda förslag till förordning angående polisinställningen i Helsingfors stad samt till ny stat för densamma äfvensom i afseende å motivering framhålla, hvad utskottet ofvan uttalat.

En reservation medföljer.

Helsingfors, den 31 mars 1892.

H. Åkerman.

Wilh. Brummer.

A. Norrmén.

B. O. Stenius.

F. Jansson.

Förslag till förordning angående Polisnrättningen i Helsingfors stad.

Kap. I.

Om polisnrättningens uppgift, organisation och underhåll.

§ 1.

Polisnrättningen i Helsingfors har till uppgift att inom staden och dess afhysta område öfvervaka och upprätthålla ordning och säkerhet till person och egendom.

§ 2.

Polisnrättningens verksamhet utöfvas under guvernörens i länet öfverinseende af en polismästare, en polisinspektör, en polisdomare, en sekreterare, en notarie och tre kanslister samt nödigt antal kommissarier, öfverkonstaplar och konstaplar.

§ 3.

Förslag till stat för polisnrättningen uppgöres af stadsfullmäktige och underställes genom guvernören i länet Senatens Ekonomiedepartements pröfning och fastställelse.

§ 4.

Utgifterna för polisnrättningen enligt faststald stat bestridas till två tredjedelar af statsverket och till en tredjedel af Helsingfors stadskommun.

Derutöfver åligger det staden att för polisnrättningens behof upplåta tjenliga lokaler med värme och upplysning äfvensom att bekosta polisens beväpning samt erforderliga hästar och ridtyg.

Kap. II.

Om polisnrättningens tjenstemän och betjente.

§ 5.

Polismästaren, som bör vara väl förtrogen med landets administrativa förhållanden och kunnig i landets språk, utnämnes af Kejsaren och Storfursten.

§ 6

Polisinspektören och polisdomaren, af hvilka den förre bör hafva aflagt åtminstone domare examen och den senare hafva undergått rätts examen samt förvärfvat sig erfarenhet i domarevärf, utnämnas af Senatens Ekonomiedepartement.

§ 7.

I afseende å besättandet af polismästare-, polisinspektörs- eller polisdomare-tjensterna åligger det guvernören i länet att kungöra tjensten ledig att ansökas inom trettio dagar samt de inkomna ansökningarna jemte eget förord till Civil-expeditionen i Senaten insända.

Ansökningar om afsked från nämnda tjenster inlemnas till guvernören i länet, som öfversänder handlingarna till Civilexpeditionen i Senaten.

§ 8.

Sekreteraren, notarien och kommissarierna tillsättas och entledigas af guvernören i länet. Blir sådan tienst ledig, skall Polismästaren efter behörigen kungjord trettio dagars ansökningstid till guvernören öfverlemna de ansökningar, hvilka i anledning deraf inkommit, samt till tienstens erhållande föreslå den af sökandene, som dertill anses lämpligast.

§ 9.

Kanslisterna tillförordnas och afskedas af guvernören i länet på framställning af polismästaren, men öfverkonstaplar och konstaplar eger polismästaren antaga och afskeda.

Polismästaren är jemväl berättigad att i fall af behof och med guvernörens begifvande anställa extra konstaplar, hvilkas aflöning utgår ur de för polisvårdens befrämjande till guvernörens i länet disposition ställda medel.

§ 10.

Polismästaren tillkommer rang i sjunde, polisinspektören och polisdomaren i åttonde, sekreteraren och notarien i tolfte äfvensom kommissarierna i trettonde klassen af den för Storfurstendömet gällande rangordning, hvarutom dem tillkommer delaktighet i civilstatens enke- och pupillkassa i den pensionsklass, hvartill de i stadgad ordning varda hänförda.

§ 11.

Guvernören eger vid förefallande behof bevilja polismästaren, polisinspektören och polisdomaren tjenstledighet, dock icke för längre tid än sex veckor, och förordna annan lämplig person att tienst emellertid bestrida. Sökes ledighet för längre tid, anmäle guvernören derom hos Senatens Ekonomiedepartement.

§ 12.

Polismästaren, polisinspektören, polisdomaren, sekreteraren och notarien hafva, då de för ålderdom eller sjuklighet från tjensten afgå eller derifrån entledigas, att för sin återstående lifstid tillgodonjuta pension enligt de för civila tjänstemän i landet gällande författningar, men för kommissarierna, öfverkonstaplarna och konstaplarna beräknas pensionsrättigheten enligt samma grunder, som uti kungörelsen af den 17 juli 1849 finnas stadgade för betjente vid tullverket. Dessa pensioner utgå af statsmedel.

§ 13.

Mål angående tjänstefel, hvarmed polismästaren, polisinspektören eller polisdomaren beträdas, skola upptagas och af dömas i Åbo hofrätt. Öfrige polisinsättningen tillhörande tjänstemän och betjente skola tilltalas och dömas för af dem begångna tjänstefel af underdomstol i gerningsorten.

Öfverkonstaplar och konstaplar kunna för försummelse eller fel i tjensten, såvida dessa icke befinnas vara af den beskaffenhet att jemväl ansvar enligt allmän lag eller författning bör ega rum, af polismästaren bestraffas med tillrättavisning eller varning, åläggande af extra tjänstgöring intill åtta gånger, suspension med eller utan tjänstgöring på högst två månader, nedflyttning i löne- eller tjänstegrad, äfvensom med afsättning.

§ 14.

Hvad i lag stadgas angående vaktkarlars och rättsbetjentes vittnesmål eger tillämpning jemväl å kommissarier, öfverkonstaplar och konstaplar.

Kap. III.

Om polisens äligganden i allmänhet.

§ 15.

Polisinrättningen har till ändamål att befrämja ordning och säkerhet såväl inom sjelfva staden som inom dess afhysta område äfvensom att lemna nödig handräckning åt närmaste landtpolis; att förekomma och afböja brott, oordningar och vådliga händelser af alla slag; samt att, der förbrytelse egt rum, efter omständigheterna vidtagna mått och steg, som för den eller de brottsligas befordrande till laga ansvar befinnas nödiga; och eger polisen, då brott föröfvats i staden eller å dess afhysta område och den eller de personer, som begått brottet, ej blifvit anträffade, men antagas uppehålla sig å den kringliggande landsbygden, derstädes efterspana och, under iakttagande af hvad om häktning stadgas, gripa dylika personer, hvarvid polisman är berättigad till nödig handräckning af landtpolisen.

Polisen åligger förty:

1:o att vaka öfver sabbatens helgd och tillse att hvad deremot är stridande icke må ega rum eller utan laga åtal aflöpa;

2:o) att i afseende å lösdrivvare och tiggare förfara i enlighet med hvad lag och författningar derom stadga;

3:o) att hafva tillsyn öfver dem, som i afsigt att erhålla arbetsförtjenst infinna sig i staden, och öfver dem föra särskild förteckning;

4:o) att öfver resande, som anlända till staden, föra journal;

5:e) att vaka öfver ordningens upprätthållande i allmänhet och isynnerhet vid marknader och offentliga lustbarheter samt vid tillfällen, då större folksamlingar eller trängsel af åkdon inträffar, vidtagna nödiga åtgärder till förekommande af olycka, oordningar och brott;

6:o) att tillse det författningarna angående fylleri samt starka dryckers tillverkning och försäljning efterlevas, i hvilket afseende särskild uppmärksamhet bör fästas ej mindre å personer, som äro kända eller misstänkas för otillåtet bedrivande af slik näring, än på de i staden inrättade värdshus, konditorier, spisquarter och andra näringsställen;

7:o) att hafva tillsyn öfver formän, hyrkuskar och legoroddare samt de af dem begagnade biträden äfvensom stadsbud och den vid spårvägs-, omnibus- och ångslupstrafiken anställda betjeningen, så att de, under anständigt uppförande, med beredvillighet tillhandagå dem, som påkalla deras tjänst, samt äro ordentligt klädda och hafva sina fordon och farkoster i ordentligt skick;

Anm. Besigtningen af legoroddarnes farkoster och deras utredning tillkommer stadens hamnkontor.

8:o) att hålla enahanda uppsigt öfver stadens gästgifveri med dertill hörande skjutshästar samt åkdon och öfriga redskap äfvensom att, vid inträffande misshälligheter emellan resande och gästgifvare eller de skjutsande, tillhandagå den förorättade med nödig och laglig handräckning;

9:o) att afstyra beträdandet af svag is äfvensom öfverdådigt färdande å stadens gator och öppna platser samt misshandling af djur;

10:o) att hålla tillsyn deröfver att de för passageraretrafik afsedda ångbåtar icke intaga större antal passagerare eller mera last än författningarna medgifva;

11:o) att vaka deröfver att gatubelysningen under dertill bestämda tider vidmagthålles; att uppkomna brister i stenläggningen å stadens gator, torg och öppna platser skyndsamt afhjelpas; att renhållningen å dylika ställen äfvensom å gårdsplaner, afträden och slaskbrunnar icke försummas; att stadens gator och vägalotter vintertid hållas i godt och farbart skick; att trottoarerna hållas fria från snö och beströs, då sådant erfordras, med sand; att vanprydande bristfälligheter å byggnader, portar och plank emot gator och öppna platser ofördröjligen afhjelpas; att stadens esplanader, allmänna planteringar och andra offentliga prydnader behörigen fredas emot ohägn; äfvensom att gatulyktor, telegraf-, telefon- och andra elektriska ledningar, postlådor och andra för allmänt behof afsedda inrättningar skyddas emot våldsverkan;

12:o) att gemensamt med stadens hamnkaptän och hamnbetjening vaka

öfver hamnordningens efterlevande samt meddela dem den handräckning, som i sådant afseende och eljes till ordningens upprätthållande kan af behovet påkallas;

13:o) att omsorgsfullt vaka öfver efterföljden af hvad lag och författningar emot ovarsamt umgående med eld samt eldfarliga ämnens uppläggande stadga och således tillse, att olofligt skjutande inom staden samt tobaksrökning å eldfarliga ställen, äfvensom tobaksrökning af minderåriga och annat sådant, som medför fara för eldens löskomst, ej må ega rum samt, då eldsvåda inträffar, noga iakttaga allt, som enligt gällande brandordning på polisen ankommer;

14:o) att söka förekomma qvacksalveri och öfvervaka handeln med giftiga ämnen;

15:o) att under iakttagande af de bestämningar, som i allmänna författningar samt uti instruktioner för Helsingfors stads helsovårds- och fattigvårdsnämnder äro eller kunna vara meddelade, hafva tillsyn och vårdnad om hvad som afser sundhetens vidmagthållande och befrämjande i hufvudstaden samt fattigvården derstädes;

16:o) att hafva tillsyn deröfver att hvarken skadedjur eller hundar och andra husdjur må, emot stadgade förbud, lösa drifva omkring på stadens gator och allmänna platser samt, derest dylika djur sålunda öfverkommas, deras egare till ansvar befordras;

17:o) att tillse det de af stadens myndigheter utfärdade taxor behörigen efterlefas; att författningen angående mått, mål och vikt iakttages; att vid den dagliga torghandeln ordning och skick vidmagthållas; att densamma ej idkas å andra än dertill anvisade ställen eller å otillåten tid; att nyttigt villebråd icke under förbjuden tid till salu hålles; att kräft- och fiskyngel, som ej är lofligen fångadt, icke må någon tid af året försäljas; samt att olofligt utöfvande af näringsyrke ej må ega rum;

18:o) att, då personer utom hus och hem anträffas antingen affidna eller ock svårt insjuknade eller af starka drycker öfverlastade och sålunda oförmögna att sjelfva berga sig, genast vidtaga de åtgärder, omständigheterna påkalla;

19:o) att med sådan handräckning, som uti legostadgan påbjudes, tillhandtagå husbonde och tjenstehjon, hvars rätt dertill finnes ostridig; så ock, på anmälan af handtverkare, fabriksföreståndare eller skeppsbefälhafvare och på deras ansvar, efterslå och anhålla förrymda arbetare, lärlingar och sjömän samt dem jemväl i deras tjänst inställa, om laga hinder deremot ej förekomma;

20:o) att tillse det i gällande författningar stadgade iakttagelser vid barns sysselsättande uti handel, handtverk och fabriker noggrant efterföljas; samt att vid förefallande behof tillhandtagå stadens myndigheter äfvensom enskilda personer med nödig handräckning;

21:o) att hafva noggrann kännedom om befolkningen samt med ständig uppmärksamhet följa sådana personers förehafvanden, hvilka gjort sig kända för oordentligt lefverne och benägenhet för brott;

22:o) att utöfva den domsrätt, hvarom nedan sägs; samt

23:o) att jemväl i allt öfrigt, som bidrager till upprätthållande af god ordning och sedlighet i staden och dess omgifningar, både dag och natt utöfva jemn och noggrann tillsyn, så att hvad, som deremot strider, varder afstyrdt eller lagligen beifradt; egande polismästaren att hos guvernören anmäla om sådana påbud, som i afseende härå kunna vara af behovtet påkallade.

§ 16.

Påbud af den beskaffenhet, som i nästföregående punkt omförmälas, eger guvernören i samråd med stadens magistrat efter stadsfullmäktiges hörande utfärda och för öfverträdelser deraf utsätta lämpliga viten. Dessa påbud skola tid efter annan kungöras, hvarom polismästaren eger draga försorg, äfvensom, sammanfattade till en polisordning, tryckas på svenska, finska och ryska språken och för billigt pris allmänheten tillhandahållas.

Kap. IV.

Om polismästarens, polisinspektörens, polisdomarens samt öfrige polisinställningens tjänstemäns och betjentes särskilda åligganden.

§ 17.

Polismästaren, såsom chef för polisinställningen, eger fordra hörsamhet och lydriad af alla till densamma hörande tjänstemän och betjente samt är i följd deraf ansvarig för de åtgärder, som af dem, på hans befallning, vidtagas.

§ 18.

Till förekommande af brott och förseelser bör polismästaren tillhålla underlydande polispersonal att, der anledning är att befara lagöfverträdelser i följd af okunnighet om gällande föreskrifter, söka genom upplysning om desamma afböja sådana öfverträdelser; att hafva vaksamt öga på personer, hvilka gjort sig för brott misstänkta; vaka deröfver att brott, som under allmänt åtal höra, blifva upptäckta och åtalade; att, då någon finnes död utan veterlig sjukdom, låta kroppen af läkare i föreskrifven ordning besigtigas för utrönande af dödsorsaken; att efter tagen kännedom af de rapporter från polistjänstemännen, som dagligen afgifvas, efter målens beskaffenhet antingen till handläggning vid vederbörande domstol hänskjuta eller, der omständligare undersökning erfordras, till polisdomarens undersökning öfverlemnna desamma eller slutligen, der det utredes, att angifvelsen härflutit af missförstånd eller ock förseelsen är af ringa beskaffenhet och enskild person derigenom ej blifvit förnärad, låta angifvelsen förfalla eller bero på lämplig varning; att öfvervaka det behöriga åtgärder vidtagas till förekommande af smittosamma sjukdomars spridande samt att för detta ändamål lösaktiga personer underkastas erforderlig uppsigt och påbjuden besiktning; att, om folk-

samling uppkommer och störer lugnet eller allmän ordning samt icke åtskiljes på uppmaning af tillstädeskommande polistjensteman, ofördröjligen efter derom erhållen underrättelse å stället infinna sig och vidtaga de lagliga åtgärder, som till ordningens vidmagthållande kunna finnas af nöden samt, om ordningen ej genom dessa åtgärder omedelbart återställles, skyndsamt meddela guvernören om förhållandet, dock att polismästaren, under afbidan af guvernörens order eller bortfogande, icke är förhindrad att efter omständigheterna enligt lag förfara; samt att hvarje söcknedag å tid, som af guvernören bestämmes, hålla session för handläggning af de ärenden, som enligt denna författning ankomma å polismästarens åtgärd.

Då gröfre brott eller andra anmärkningsvärda händelser inträffa, bör polismästaren ofördröjligen hos guvernören anmäla derom och om de åtgärder, som i anledning af dem blifvit vidtagna.

§ 19.

Polismästaren må ej befatta sig med domareembetet, men der någon gör sig skyldig till uraktlåtenhet eller oakadt erhållen uppmaning tredskas att fullgöra hvad i allmän lag eller författning, polisordning eller helsovårdsstadga föreskrifves och hvarigenom hinder för samfärdseln eller våda för säkerhet och sundhet kan uppstå, eger polismästaren på den skyldiges bekostnad låta fullgöra hvad denne underlåtit, och böra kostnaderna derfor genast efter räkning genom exekutor uttagas, om också åtgärden öfverklagas. Den, som finner sig förnärad i sin rätt, anför klagomål deröfver hos guvernören i länet.

§ 20.

Närmast under polismästaren utöfvar polisinspektören chefskap öfver poliskåren. Han har att i tjensten tillhandagå polismästaren och vid förfall eller tjenstledighet förrätta hans tjenst, om annan person ej dertill blifvit förordnad. Polisinspektören, som i första rummet är ansvarig för att den bevakande polisstyrkan fullgör sina tjensteåligganden, tillkommer hufvudsakligen:

1:o) att med biträde af underlydande befäl bibringa polispersonalen praktisk undervisning och öfning i deras tjensteåligganden samt tillse, att denna personal eger ej mindre nödig kännedom om polisordningen samt de delar af allmän lag, hvilkas efterlefnad dem åligger öfvervaka, äfvensom angående de för dem gallande instruktioner och order, än ock erforderlig kunskap om sådana lokal- och personal-förhållanden, hvilka det tillhör polisen att känna;

2:o) att utöfva fortgående tillsyn och kontroll deröfver, att den inom särskilda trakter af staden tjenstgörande polisstyrkan fullgör sina åligganden och att lemnade föreskrifter varda af densamma rätt uppfattade och iakttagna, samt för detta ändamål lemna erforderliga upplysningar och handledning äfvensom att

hvarje dag besöka särskilda polisdistrikt och polisstationer samt hålla tillsyn deröfver, att föreskrifna journaler och förteckningar med noggrannhet föras;

3:o) att tillse, det ordning å gator, torg och andra allmänna platser och de till befrämjande deraf gifna föreskrifter iakttagas såväl i allmänhet, som ock särskildt af formän, hyrkuskar och legoroddare samt de af dem begagnade biträden äfvensom af stadsbud samt den vid spårvägs-, omnibus- och ångslupstrafiken anställda betjeningen samt af dem, som å allmänna platser idka handel; samt

4:o) att, beträffande hvad han för öfrigt i sin tjensteutöfning iakttager af sådan beskaffenhet, som skulle erfordra vissa åtgärders vidtagande eller böra komma till polismästarens kunskap, äfvensom angående polispersonalens förhållande i tjensten och duglighet hos polismästaren anmäla.

§ 21.

Polisdomaren handlägger och afdömer förseelser emot polisordningen och andra ordningsstadgar, hvilka icke enligt lag ankomma å allmän domstols upptagande och afgörande. Derjemte skall polisdomaren verkställa noggrann förberedande undersökning i alla brottmål af gröfre beskaffenhet, hvilka af polismästaren hänskjutas till hans behandling. I sådant afseende åligger det särskildt polisdomaren att sammanföra och utreda alla till brottet hörande omständigheter; att låta uppspåra och framdraga allt, som utgör bevis eller liknelse emot viss person såsom gerningsman; att der giltig anledning förekommer förordna om häktning af för brott misstänkta eller derom förvunna personer; att i viktigare fall sjelf på stället, der brott timat, anställa efterforskningar och hålla förhör för inhemtande af nödiga upplysningar; att tillse att den för efterspaningar anställda personalen med insigt och omsorg fullgör sina åligganden; samt att, sedan undersökning angående timadt brott afslutats, ofördröjligen för ransakning vid vederbörlig domstol till allmänne åklagaren öfverlemna noggrann och fullständig skriftlig berättelse om hvad vid den förberedande undersökningen inlupit af beskaffenhet att tjena till upplysning i målet.

§ 22.

Sekreteraren, som är föreståndare för kansliet, åligger att föra diarier, uppsätta och kontrasignera utgående bref och requisitioner samt förvalta polisrättningens penningemedel och redovisa för dem.

Notarien tillkommer att vid föredragningarna för polismästaren, der sådant erfordras, och vid polisdomstolens sessioner föra protokoll, att emottaga och diarieföra alla polisafdelningars rapporter rörande brott samt att expediera vid polisrättningen tillkomna handlingar, hvilka böra genom vederbörlig stadsfiskal tillställas domstol.

Kanslisterne biträda sekreteraren och notarien vid å dem ankommande göromål.

§ 23.

Poliskåren indelas i afseende å tjenstgöringen i följande afdelningar, nemligen: ordnings- eller distrikts-polisen för upprätthållande af den yttre ordningen; öppnings- eller detektiva polisen för upptäckande och utredning af gröfre brott; central eller instruktionspolisen för extra konstaplars inöfvande samt öfvervakande af allmän trafik och kontrollerande af bevakningen; samt sedlighetspolisen för öfvervakande af allmän sedlighet samt motarbetande af veneriska sjukdomars spridande.

§ 24.

För den yttre bevakningens handhafvande indelas staden och dess afhysta egoområde i distrikt, hvart och ett med sin polisstation. Hvarje distrikt fördelas i särskilda mindre områden under namn af polisqvarter. Indelningen i distrikt och qvarter fastställas af guvernören på förslag af polismästaren efter stadsfullmäktiges hörande.

§ 25.

Uti hvarje polisdistrikt handhafvas bevakningen af en kommissarie och hvarje polisqvarter står under närmaste uppsigt af en öfverkonstapel med biträde af nödigt antal konstaplar enligt den fördelning, som af polismästaren varder bestämd. Kommissarierna ega, hvar inom sitt distrikt, att fordra lydriad af dertill hörande bevakningspersonal, äfvensom öfverkonstaplar af dem underlydande konstaplar.

§ 26.

Kommissarierna vid distriktspolisen skola oafslåtligen vaka öfver ordningens upprätthållande i de dem anvisade distrikt; ständigt hafva sin uppmärksamhet fäst på konstaplarnes förhållande i och utom tjensten och meddela dem nödiga råd och föreskrifter; så ofta deras öfriga åligganden det medgifva, infinna sig å distriktets polisstation samt genomgå de underlydande betjentes rapporter om timade tilldragelser och anställa de på dem ankommande efterforskningar och utredningar samt om allt, som kan föranleda till vidare åtgärd, uppsätta skriftlig rapport, hvilken i vanliga fall bör senast klockan nio påföljande morgon inlemnas till kansliet för att genom notarien föredragas för polismästaren; att om alla sådana brott, som enligt arbetsfördelningen höra till detektiva polisafdelningen, oförtöfvadt underrätta denna afdelning samt i viktigare fall äfven polisinspektör eller polismästaren; samt att med biträde af dem underlydande öfverkonstaplar och konstaplar föra alla de journaler och förteckningar, hvilka enligt polismästarens föreskrifter böra finnas vid hvarje polisstation.

§ 27.

Af kommissarier, öfverkonstaplar och konstaplar fordras ock att de skola haiva en noggrann kännedom om befolkningen, hvar och en inom sitt bevakningsområde, samt med ständig uppmärksamhet följa sådana personers förehafvanden, som gjort sig kända för oordentligt lefverne och fallenhet för brott.

§ 28.

Detektiva polisafdelningen tillkommer i främsta rummet att söka uppåaga gröfre brott och, då sådant föröfvats, genast anställa nödig undersökning samt vidtaga däråf föranledda åtgärder.

§ 29.

Central- eller instruktionspolisen tillkommer särskildt:

1:o) att bibringa extra konstaplar de för deras utbildning till skickliga polismän nödiga kunskaper och praktisk öfning;

2:o) att öfvervaka samfärdseln inom staden och i följd däråf tillse att gällande föreskrifter noggrant efterleivas af formän, hyrkuskar och legoroddare samt de af dem begagnade biträden äfvensom af stadsbud samt af den vid spårvägs, omnibus- och ångslupstrafiken anställda personal;

3:o) att öfvervaka det patrulleringen i staden isynnerhet under nätterna behörigen verkställes;

4:o) att upprätthålla ordningen vid allmänna nöjen och lustbarheter; samt

5:o) att införskaffa upplysningar angående personer, som eftersökas, dock ej för begånget brott.

§ 30.

Sedlighetspolisen eger att öfvervaka det brott mot sedlighet och tukt, så vidt det på polisen ankommer, icke må ega rum; att personer, som göra sig skyldiga till ett genom sedeslöshet och otukt allmän förargelse väckande lif, omhändertagas och behandlas i enlighet med hvad lag och författningar påbjuda; samt att vidtaga lämpliga åtgärder till förekommande af veneriska sjukdomars spridande.

§ 31.

De närmare föreskrifter angående de särskilda polisafdelningarnes verksamhet och åligganden, hvilka befinnas vara af nöden, eger guvernören utfärda på förslag af polismästaren.

§ 32.

Då öfverkonstapel och konstapel vid distrikts- och instruktionspolisen är stadd i tiensteutöfning, skall han bära den för honom bestämda uniform eller, då af någon tillfällig anledning sådan icke anses lämplig, vara försedd med annat

påbudet kännemärke, hvars uppvisande berättigar honom att, inom gränserna af sin befogenhet, fordra åttlydnad.

Öfverkonstaplarna och konstaplarna vid detektiva- och sedlighets-polisafdelningarna bära civil beklädnad, men bära äfven de ständigt vara försedda med ett påbudna kännemärke.

§ 33.

Polisinrättnings tjenstemän och betjente skola höfligt och beredvilligt bemöta enhvar, som deras tjenstebitråde anlitar, samt uti alla sina tillgöranden iakttaga lämpa och foglighet, icke i oträngdt mål inblanda sig uti någons lofliga förhållanden, men med allvar och eftertryck begagna de medel lagen erbjuder till att afstyra sjelfsväld och hvarjehanda tilltag, hvaraf den allmänna ordningen och enskilda säkerheten kunna störas.

Kap. IV.

Om ärendenas behandling.

§ 34.

Hvarje helgfri dag å tid, som af guvernören bestämmes, skola polismästaren och polisinspektören, derest de icke af sjukdom eller annat laga förfall hindras, infinna sig å poliskammaren för att taga kännedom om de från distriktskommisarierna samt detektiva-, instruktions- och sedlighetspolisafdelningarna inkomna skriftliga rapporter äfvensom mottaga kommissariernes och afdelningsföreståndarenes muntliga meddelanden om allt, som under det förgångna dygnet ådragit sig bevakningspersonalens uppmärksamhet, samt i anledning såväl deraf som ock af hvad genom andra personer blifvit anmaldt vidtaga de åtgärder, hvarje saks beskaffenhet påkallar.

Likaledes hvarje helgfri dag å tid, som af guvernören bestämmes, håller polisdomaren session för handläggande och afdömande af de mål, hvilka ankomma å polisdomstolen.

§ 35.

Då anmälan sker om gröfre brott eller om brottet är af mindre svår beskaffenhet, men fullständig utredning för målets öfverlemnande till vederbörlig domstol saknas, bör utan tidsutdrägt undersökning i saken anställas.

Är brottet af sådan beskaffenhet, att den skyldige bör häktas, eger polisdomaren derom förordna. Har någon blifvit för brott i häkte inmanad, skall målet, derest icke omständligare förberedande undersökning eller närmare utred-

ning är af nöden, senast inom tjugufyra timmar efter det häktningen egt rum hänskjutas till ransakning vid vederbörlig domstol. Alla af polisen till åtal vid domstol öfverlemnade mål böra införas uti ett särskildt diarium med anteckning om hvad i saken tillgjorts. Då målets beskaffenhet sådant fordrar, eger stadsfiskal att på polisdomarens kallelse infinna sig å poliskammaren för att undersökningen öfvervara.

§ 36.

Enhvar åligger att på bevislig kallelse genom kommissarie eller annan polisman å tid, som dervid bestämmes, infinna sig å poliskammaren för att vid skedd angifvelse om brott, lagöfverträdelse eller förseelser i de på polisen ankommande undersökningar och mål höras eller meddela nödiga upplysningar. Tredskar någon att hörsamma slik kallelse, varde, efter polismästarens eller polisdomarens skriftligen utfärdade order, tjenligen på egen bekostnad instäld; ankommande det på vederbörande att vid ansvar tillse det icke någon må med slik kallelse eller inställelse i oträngdt mål besvaras. Lös eller okänd person vare på tillsägelse skyldig att till poliskammaren genast åtfölja den, som kallelsen verkställt, och må, om han det vägrar, utan vidare omfång tjenligen inställas.

Har den, som angifves för förseelse emot polisordningen eller annan ordningsstadga, genom skriftligt och tydlig bestyrkt erkännande å polisrapporten medgifvit riktigheten af hvad honom deri till last tages, må saken kunna afgöras afven utan hans vidare hörande inför polisdomstolen.

§ 37.

Begås brott eller annan lagöfverträdelse af militärperson eller finnes sådan persons hörande eljes nödigt, anmäle polismästaren derom hos stadens kommandant, som vidtager åtgärd om den ifrågavarande personens inställelse och i förra fallet jemväl om militär-fullmäktigs förordnande att öfvervara undersökningen.

§ 38.

Rättegången vid polisdomstolen är muntlig och offentlig. Åklagare är vederbörande poliskommissarie.

§ 39.

Förvandling af böter i mål, som blifvit af polisdomstolen afdömda, eger polisdomstolen att verkställa, så vida icke den sakfælde häftar jemväl för honom af allmän domstol ådömda böter, i hvilken händelse förfares på sätt lag stadgar. Förekommer i sådant mål fråga om verkställighet i annat afseende, må polisdomstolen jemväl derom förordna.

§ 40.

Besvär öfver polisdomstolens utslag anföras hos guvernören i länet sist före klockan tolf å den femtonde dagen efter det utslaget afkunnades, dervid, i fall besvärande blifvit dömd till böter, bevis bör besvären bifogas deröfver att medlen blifvit i landtränteriet nedsatte eller ock, om besväranden är dertill oförmögen, intyg deröfver jemte behörigen styrkt borgen för böternas erläggande eller, om han det icke förmår, bevis öfver sådan fattigdom, alt i den ordning, som lag bjuder. Den, som icke åtnöjes med guvernörens utslag, söke ändring deri genom underdåniga besvär, som inom trettio dagar efter erhållen bevislig del af utslaget skola ingifvas till Senatens Justitiedepartement jemte bevis öfver fullgörande af hvad besväranden genom guvernörens utslag blifvit särskildt ålagdt, börande såväl guvernören som polisdomstolen meddela den missnöjde behörig besvärsanvisning.

§ 41.

För öfrigt åligger det polisinrättningens tjenstemän att vid behandlingen af de på deras åtgärd ankommande mål och ärenden ställa sig lag och författningar samt andra lagliga stadganden till noggraun efterrättelse.

Förslag till stat för Polisinrättningen i Helsingfors.

		För en.		För alla.	
		<i>Fmk.</i>	<i>pi.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>pi.</i>
1	Polismästare, lön				
	hyresmedel				
	tjenstgöringsarvode				
		6,000		10,000	
1	Polisinspektör, lön				
	hyresmedel				
	tjenstgöringsarvode				
		4,000		7,000	
1	Polisdomare, lön				
	hyresmedel				
	tjenstgöringsarvode				
		5,000		8,000	
1	Sekreterare, lön				
	hyresmedel				
	tjenstgöringsarvode				
		2,000		3,200	
1	Notarie, lön				
	hyresmedel				
	tjenstgöringsarvode				
		2,000		3,200	
3	Kanslister, arvode				
1	Vaktmästare, arvode				
		800		1,200	
		400		1,100	
		400		3,600	
<i>Polisafdelningarna:</i>					
5	Kommissarier, lön				
	hyresmedel				
	tjenstgöringsarvode				
		2,000		3,600	
3	Öfverkonstaplar, lön				
	hyresmedel				
	tjenstgöringsarvode				
		1,000		1,800	
4	Öfverkonstaplar, lön				
	hyresmedel				
	tjenstgöringsarvode				
		900		1,700	
5	Öfverkonstaplar, lön				
	hyresmedel				
	tjenstgöringsarvode				
		800		1,600	
5	Öfverkonstaplar, lön				
	hyresmedel				
	tjenstgöringsarvode				
		750		1,500	
		250		7,500	
		500		81,800	
Transport					

	Transport	—	81,800
3 Konstaplar, lön	750		
hyresmedel	250		
tjenstgöringsarvode	500	1,500	4,500
12 Konstaplar, lön	650		
hyresmedel	250		
tjenstgöringsarvode	500	1,400	16,800
18 Konstaplar, lön	600		
hyresmedel	250		
tjenstgöringsarvode	450	1,300	23,400
25 Konstaplar, lön	600		
hyresmedel	200		
tjenstgöringsarvode	400	1,200	30,000
25 Konstaplar, lön	600		
hyresmedel	200		
tjenstgöringsarvode	300	1,100	27,500
30 Konstaplar, lön	500		
hyresmedel	200		
tjenstgöringsarvode	300	1,000	30,000
8 Extra konstaplar, arvode	750		6,000
1 Föreståndare för Detektiva afdelningen			1,200
1 Föreståndare för instruktionspolisen (åtnjuter tillika aflöning såsom kommissarie), arvode	400		400
1 Föreståndare för sedlighetspolisafdelningen (åtnjuter tillika aflöning såsom kommissarie) arvode	400		400
1 Magasinsföreståndare, arvode	120		120
1 Läkare, arvode	1,000		1,000
Till ersättning af oförskyld skada, ådragen i tjensten å kläder och munderingspersedlar, då godtgörelse därför, i brist af tillgångar hos den skyldige, ej kunnat uttagas, äfvensom till gratifikation för synnerlig utmärkelse i tjensten efter Polismästarens pröfning.	2,000		2,000
Dessutom till Guvernörens disposition att användas till polisvården befrämjande ändamål, mot redovisning	5,000		5,000
Expenser	3,000		3,000
Till beklädnad:			
för 13 öfverkonstaplar vid distriktpolisen och en vid instruktionspolisen	175		2,450
för 103 konstaplar vid distriktpolisen och instruktionspolisen samt 8 extra konstaplar	160		17,760
för 2 öfverkonstaplar, 10 konstaplar vid detektiva polisen samt 1 öfverkonstapel och 2 konstaplar vid sedlighetspolisen	100		1,500
Underhåll af den beridna polisens hästar förslagsvis	—		3,600
Summa	—		258,430

Häraf utgår: från statsverket *Tmf.* 172,286: 67.
från staden *Tmf.* 86,143: 33.

Reservation.

Emedan de embetsåligganden, som enligt utskottets förestående författningsförslag, ankomma å polisdomaren, utöfvande af domsrätt samt verkställande af ransakning i grofva brottmål, enligt min tanke oafvisligen kräfva den fulla sjelfständighet hos nämde embetsman, som af lag är annan domare tillförsäkrad, men polisdomaren emellertid af utskottets majoritet försatts i samma beroende och subordinerande ställning till polismästaren, som intages af kommissarier, konstaplar och deras vederlikar inom polisinnrättningen, och hvilken ställning på det tydligaste angifves af § 17 i författningsförslaget, finner jag mig förpligtad att emot denna anordning af utskotts-majoriteten inlägga min reservation. Då tillika polisdomarens förenämnda värf alls icke tillhöra polisinnrättningens egentliga verksamhetsområde, utan dessa tvärtom enligt särskilda utländska lagstiftningar torde vara från polismyndigheterna fullständigt afskiljda, och alltså föreburen våda för enhetlighet i polisens ledning och arbete icke heller hos oss borde vållas, der polisdomarens fulla oberoende tydligen stadgades, tillåter jag mig vördsamt föreslå, det ville Herrar Stadsfullmäktige förordna om

sådan omarbetning af författningsförslaget, att polisdomaren uti sina dermedels fastställda samtliga embetsåligganden blefve utom allt beroende af eller subordinationsförhållande till polismästaren stäld.

F. Jansson.

*Drätselkammarens framställning angående indelning af
Helsingfors stads förstäder.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 14 mars 1892.

N:o 90.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Från Byggnadskontoret har till Drätselkammaren inkommit en så lydande skrivelse:

**HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.**

Helsingfors

den 2 Mars 1891.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Under loppet af några få år har å Gumtäckt säteris mark, genom upplåtande på arrende af mindre jordparceller för bebyggande, uppstått förstäder till Helsingfors och måste orsaken hvarföre de byggande föredraga dessa arrendetomter, framför dem som staden haft att upplåta, sökas deruti att dels sjelfva arrendeafgiften är låg, dels deri att ett billigare byggnadssätt här är tillåtet än å stadens mark, der byggnadsordningen och särskilda andra bestämmelser inskränka och i väsentlig grad fördyra byggnadsverksamheten. Denna sträfvan och behovet att genom billiga bostäder i stadens närhet nedbringa de dyra lefnadskostnaderna kan af staden tillgodoses genom upplåtande af arrendelägenheter på förmånligare vilkor och anser jag försök härmed böra göras, oberoende af det ifrågasatta inköpet af nämnda säteri, isynnerhet som staden har vidlyftiga, härtill lämpliga och vida närmare belägna områden såsom: på Vallgård, Ås, Surutoin, N:o 17 och 18 Södernäs, Fjelldal, Humleberg och Mejlans, hvilka genast äro disponibla till indelning och utarrendering äfvensom på Echo, Hörneberg m. fl., hvilkas arrendetid inom några år utgår. För att emellertid kunna utarrendera mark till billigt pris och dock få de med anläggning af dylika förstäder förenade kostnader betäckta, måste ett billigt system inslås vid anläggning af gator, kloaker och vattenledning. Detta kan åstadkommas derigenom att gatorna utläggas längs naturliga dälder samt endast så breda som trafiken fordrar. Härvid måste den

för Helsingfors och de finska städerna i allmänhet följda schackbrådformen uppgifvas, hvilken icke heller fullt kan försvaras, hvarken ur praktisk, estetisk eller annan synpunkt. Man har hos oss i allmänhet stor obenägenhet emot snedvinkliga tomter, men den olägenhet, som å sådana vid bebyggandet uppstår, anser man annorstädes uppvägas deraf att trafikleder kunna korsas en stadsdel i olika riktningar, hvarigenom väglängder och transportkostnader minskas, äfvensom deraf att omvexling i utseendet uppnås. Der äldre städer omregleras och med nya stadsdelar utvidgas, följes numera vanligen den metod att hufvudgatorna utstråla från lämpliga centra åt alla håll, hvarvid sneda vinklar öfverallt måste uppstå. Då detta är ändamålsenligt för tätt bebygda städer kan väl ingen olägenhet uppkomma af att oregelbundna kvarter bildas uti en obetydlig förstad

För att med smala gator, såsom ofvan föreslås, dock erhålla tillräckligt afstånd mellan husen för luft och ljus tillträde äfvensom för att minska faran af uppstående vådeld, kunna tomterna förses med förgårdar, hvilka icke få bebyggas men hvilka, om trafiken någongång sådant fordrar, kunna intagas till gata.

Genom att med gatorna uppsöka de naturliga dälderna blir afvattningen lättast och kan vattenledning slutligen tillföras sådan förstad genom anläggning af en enda hufvudsträng, hvilken förses med poster för afhemtning, en anordning som ej är obekvämare än att afhemta vatten från brunnar såsom man gjorde i Helsingors för 15 år tillbaka.

De allmänna eller regleringsarbetena uti en sålunda anordnad förstad bli sjelffallet billigare genom att gatorna äro smala och stora genomsprängningar såväl som utfyllningar undvikas då markens naturliga nivå kan följas. Likaså kan sprängningen af grafvar för kloaker och vattenledning till stor del undvikas då dälderna äro betäckta af relativt djupare jordlager.

För den enskilde blir byggnadssättet billigare invid gata som ej är nedsprängd i berg, emedan han då kan undvika större sprängningar å sin tomt, men kan bebyggandet dessutom göras förmånligare genom att tillåta uppförandet af trähus i två våningar. Ett dylikt byggnadssätt medför inga större olägenheter blott husen icke stå för nära hvarandra, hvarför deras inbördes afstånd, genom särskilda bestämmelser, borde göras beroende af deras höjd. Den bebygda arealen blir härigenom i förhållande till tomtarean mindre men detta behöfver ej fördyra anläggningen om staden upplåter något större tomter utan att afgiften i samma proportion höjes, hvilket icke torde erfordras för att få omkostnaderna betäckta och dertill hafva skälig afkastning af jorden.

Då uppgörandet af förslag till indelning är förenadt med arbete och kostnader har jag emellertid ej ansett mig böra vidtaga härmed innan beslut fattas huruvida anordnandet af sådana förstäder anses önskligt samt om en, efter terrängförhållandena lämpad, om ock oregelbunden indelning, i princip godkännes, hvarföre jag tillåter mig öfverlemna ärendets pröfning till Drätselkammaren med vördsam anhållan att ifall Kammarerna finner förslaget beaktansvärdt hos Stadsfullmäktige derom göra framställning.

Otto Ehrström.

Den hastiga afsättning staden haft för bostadstomterna å den till utarrendering upplåtne delen af området Berghäll bevisar, i förening med den lifliga, altjämt fortgående byggnadsvärksamheten å dessa tomter, ej mindre att den företagna indelningen af ifrågavarande område varit välbetänkt, än äfven att ett oförminskadt behof af bostäder utanför den egentliga stadsplanens område alt ännu förefinnes. Tillväxten af den å Gumtäckt säteris mark strax invid stadens gräns uppkomna förstaden gifver likaså vid handen, hurusom billiga villkor för besittningsrätten till grunden, ett föga kostsamt byggnadssätt samt låga lefnadskostnader utgöra fördelar af så väsentlig betydelse, att de förmå åstadkomma efterfrågan på sådana arrendetomter, äfven då de äro belägna på jämförelsevis långt afstånd från själfva staden. Frågan, huruvida Helsingfors stad hittills vidtagit tillräckliga åtgärder för tillgodoseendet af det sålunda förefintliga behofvet af bostadstomter i stadens närhet, torde lämpligast besvaras genom en blick på uppkomsten och utvecklingen af den redan nämnda förstaden å Gumtäckt egendom.

Den 8 november 1887 biföllo Stadsfullmäktige det af Drätselkammaren gjorda förslaget till indelning af en del af lägenheten Berghäll och innan årets utgång hade 8 af de därigenom uppkomna bostadstomterna utarrenderats. Under år 1888 godkändes 14 anbud å öfvertagande af dylika arrendetomter och under år 1889, sedan ytterligare en mindre del af området indelats, utgäfvos 13 tomter. Men då frågan om utvidgning af den till bostadstomter indelade marken och utgifvande af nya tomter på arrende härå gjordes beroende af ett tillika väckt förslag om intagande af Berghäll i stadsplanen, afstannade utarrenderingen med sistsagda år. Det var vid denna tid efterfrågan å arrendelotter i stadens granskap men utanför dess rāmärken begynte göra sig gällande, och sedan egaren af Gumtäckt säteri, begagnande sig af det gynsamma tillfället, indelat ett närmast stadens gräns beläget område i bostadstomter, har under de två senast förflutna åren en tätt bebyggd förstad uppvuxit ej långt från den egentliga staden, men helt och hållet undandragen dennas ordnande myndighet.

Om altså förstaden å Gumtäckt icke tyckes hafva uppstått alldeles oberoende af stadens tillgöranden beträffande utarrenderingen af bostadstomter å dess egen mark, så är det också att antaga, det upplåtandet af arrendelotter från stadens sida skall utgöra det värksamaste medlet att förebygga tillväxten af den redan uppkomna förstaden på främmande mark. Och en oafvislig nödvändighet är det för staden, att, såframt denna icke skall blifva nödsakad att till hvilket pris som helst tillösa sig Gumtäckt säteri, med tillbudsstående medel motarbeta de svåra olägenheter som denna förstads fortsatta tillväxt hotar att medföra.

Att begärligheten af tomterna å Berghäll icke minskats under den tid sådana ej utgifvits, har nogsam visat sig efter det Stadsfullmäktige omsider den 6 oktober 1891 godkänt Drätselkammarens förslag till fortsatt indelning af området, enär, sedan Stadsfullmäktiges beslut härom delgifvits Drätselkammaren, intill utgången af sistlidet år 7 af de nyindelade tomterna och under de två första månaderna af innevarande år 4 sådana allaredan bortgifvits på arrende. Emellertid äro de åtgärder, hvilka här å

Berghäll vidtagits för tomtplatsers beredande, — om ock ej utan betydelse — icke tillfyllesgörande för hämmandet af förstadens å Gumtäckta vidare utveckling och följaktligen ej heller för tillgodoseendet af behovet utaf billiga bostadstomter utanför staden. Till följd af de kostsamma regleringsarbeten, som i enlighet med den antagna indelningsplanen måste utföras å Berghäll, samt med hänsyn till stadens omedelbara närhet betinga sig nämligen tomterna å detta område ett jämförelsevis så högt arrende, att en stor del af de öfverhufvudtaget mindre bemedlade arrendatorerne å Gumtäckta icke kunna anses såsom spekulanter å desamma.

Det är med afseende härå Stadsingeniören i sin ofvanintagna framställning väckt förslag om indelning af särskilda andra staden tillhöriga lägenheter i bostadstomter äfvensom i sammanhang därmed om dessa områdets reglering efter ett billigare system än det hittills följda. Drätselkammaren har heller icke kunnat undgå att finna, hurusom fullföljandet af den plan Stadsingeniören angifvit utan tvifvel erbjöde den säkraste utvägen att nå de nyssberörda genom härförinnan vidtagna åtgärder ännu icke vunna syftena.

De allmänna dragen af det system Stadsingeniören förordar för de tilltänkta förstädernas reglering äro äfven sådana, att desamma utan betänkande torde kunna godkännas. Den föreslagna oregelbundenheten i indelningen vore icke med nödvändighet påkallad, utan skulle regleringen blifva beroende af terrängförhållandena och någon betydligare irregularitet i indelningen sannolikt ingenstädes ifrågakomma.

Huru som helst är det framkastade projektet af sådan vikt, att, enligt Drätselkammarens förmenande, de för uppgörande af ett närmare utarbetadt förslag i angifvet syfte erforderliga höjdmätningar och öfriga undersökningar i hvarje händelse borde med det snaraste företagas.

Altså vågar Drätselkammaren, med åberopande af de skäl Stadsingeniören anført, värdsamt emotse,

det Stadsfullmäktige ville, för bekostande af förberedande höjdmätningar och andra nödiga undersökningar i det afseende Byggnadskontorets skrifvelse vidhandengifver, bevilja ett anslag af förslagsvis 1,500 mark att af Byggnadskontoret för ändamålet användas.

På Drätselkammarens vägnar:

Carl Nummelin.

Carl Mannerheim,
t. f.

Utlåtande i anledning af väckt förslag om modifikation af den projekterade planen för Broholmen.*)

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 3 mars 1892.

N:o 85.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti skrifvelse af den 2 sistlidne februari N:o 39 hafva Stadsfullmäktige, jämte öfversändande af ett transsumt af Fullmäktiges vid behandling af frågan om Broholmens indelning förda protokoll, infordrat Drätselkammarens och Byggnadskontorets utlåtande, huruvida icke, med afseende å önskvärdheten af en framtida utvidgning af Långa bron samt den emellan sagda bro och Trädgårdsgatan belägna delen af Unionsgatan, en modifikation af den föreslagna planen för Broholmen borde ega rum såvidt angår Broholmsgatan.

Uti dess i ärendet afgifna yttrande, har Byggnadskontoret anført, att vid utarbetandet af stadsplan för Berghäll och Broholmen, Broholmsgatan såväl som Tavastgatan, hvilka hafva olika bredd, blifvit symmetriskt utlagda med samma bredd å hvardera sidan från Unionsgatans förlängda midtlinie. Afsigten hade äfven varit att utvidga Långa bron symmetriskt i förhållande till nämnda gators gemensamma axel. Af ekonomiska skäl vore det knapt tänkbart att Långa bron komme att utvidgas till större bredd än 18 meter (60 fot), med möjligen på konsoler öfverhängande gångbanor, och kunde denna bredd anses tillräcklig, då trafiken, huru stor den än vore, kunde utan altför stora olägenheter sammanträngas på en kortare sträcka och farbanans å Långa bron bredd dessutom för närvarande uppginge till endast 7 meter, utan att någon besvärligare trängsel därstädes rådde, blott god ordning uppehöles. Tyvärr kunde Unionsgatan, som utgjorde den enda trafikleden mellan staden och förstäderna samt landsorten i öster, icke utvidgas symmetriskt åt hvardera sidan; men äfven om en ensidig utbredning af denna gata, på bekostnad af Kaisaniemi och Botaniska trädgården, skulle anses lämplig, så vore detta ej skäl till osymmetrisk utläggning af Långa bron och Broholmsgatan, i synnerhet om fortsättningen, Tavastgatan, vore symmetriskt utlagd. En

*) Se Sifges tr. handl. N:o 8 för 1891 och n:o 3 för 1892.

utvidgning af Unionsgatan emellan Långa bron och Trädgårdsgatan syntes emellertid lämpligast kunna åstadkommas genom anläggning af en körbana med mindre bredd, i markens naturliga nivå genom sagda planteringar, invid, men oberoende af Unionsgatan. En sådan anordning påkallade ingen kostsam ändring af Unionsgatans profil och dess vestra trottoar med barrier, utan kunde utföras med ojämförligt mindre kostnad, då denna väg icke behöfde förläggas på en hög bank med stödjemur och kunde förena sig med Trädgårdsgatans lägsta punkt utan sådana stigningar som de, hvilka besvarade Unions- och Trädgårdsgatorna; hvarförutom den föreslagna anläggningen icke komme att inverka på Unionsgatans symmetriska utseende. — Öfver Broholmen upptog förslaget till stadsplan en gata af 30 meters bredd, hvilket ansetts tillräckligt för hvarje framtida behof och tillika egadt att förtaga intrycket af trängsel å Långa bron. Det syntes vara riktigt att, då Helsingfors stads folkmängd vore under stark tillväxt och särskildt trakten öster om staden raskt utvecklades, Broholmogatan — den enda trafikleden åt detta håll — erhöle en äfven för framtiden fullt tillräcklig bredd, helst några svårare hinder härför icke förefunnes. Ett enstaka hus vore nämligen icke ett hinder för anordnande af en lämplig stadsplan och allra minst ett hus af ringa omfång på arrendemark. Det hus å arrendetomten N:o 33, som närmast torde gifvit anledning till förslaget att minska Broholmogatans bredd och förlägga denna gata osymmetriskt i förhållande till den längsta raka gata i staden, kunde antagligen af hänsynsskäl få kvarstå ännu länge efter den nu gällande arrendetidens utgång, men vore detta hus ingalunda af den betydelse, att en eljes ändamålsenlig stadsplans genomförande i framtiden borde med afseende å detsamma rubbas. Det syntes till och med vara ett farligt prejudikat om staden medgäfvade ett så vidtgående inflytande af anläggningar å arrendelägenhet, som det nu åsyftade. — Ansåges emellertid den föreslagna bredden af Broholmogatan alt för stor, borde i hvarje händelse, efter Byggnadskontorets förmenande, denna gata utläggas till lika bredd åt hvardera sidan från den för Unionsgatan och Tavastgatan gemensamma axeln, oaktadt byggnaderna å lotterna N:ris 32, 33, 34¹ och 34² vester om gatan af hvarje utvidgning rubbades. — Slutligen har Byggnadskontoret framhållit, hurusom beviljandet af arrendeförlängning för lägenheten N:o 32 innebure afståendet af de stora fördelar, som utan tvifvel komme att tillskyndas staden vid försäljningen af de här af bildade tomterna, hvilka, ifall Broholmen intoges i stadsplanen, kunde afyttras redan vid utgången af innevarande år.

Uti dess ofvan refererade utlåtande har Byggnadskontoret utförligt motiverat det till behandling hos Stadsfullmäktige föreliggande förslaget till indelning af Broholmen, till den del anmärkning deremot vid fullmäktiges sammanträde framstälts. Då de af Byggnadskontoret framhållna synpunkterna äro synnerligen beaktansvärda och intet giltigt skäl synes blifvit anfördt för modifikation af den uppgjorda indelningsplanen eller för uppskof med densammas antagande — om också blott i någon del, — tillåter sig Drätselkammaren, som i denna sak helt

---

och hållet ansluter sig till Byggnadskontorets uppfattning, att härmed endast återhämta det förslag Drätselkammaren tidigare haft äran hos Stadsfullmäktige framställa i fråga om Broholmens indelning och intagande i stadsplanen.

På Drätselkammarens vägnar:

Carl Nummelin.

Carl Mannerheim.
t. f.

Helsingfors Tidnings- & Tryckeri aktiebol:s tryckeri, 1892.

*Utskottsbetänkande angående förvaltningen af de till staden
donerade fonder.*

Från Drätselkammaren hafva Stadsfullmäktige fått emottaga nedanstående skrifvelse:

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

den 15 december 1890.

N:o 301.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Emedan af de under Drätselkontorets förvaltning stående fonder, hvilka äro donerade till någon särskild, ännu icke förefintlig välgörenhetsinrättning, under förbehåll om de donerade medlens förräntande till dess desamma uppgått till ett visst, af de respektive donatorerne bestämdt kapitalbelopp, en del redan äro och en annan del snarligen torde blifva för de af donatorerna afsedda ändamålen disponibla, har Drätselkammaren, då några af dessa fonder uppgå till ganska betydande belopp, ansett det böra i tid tagas i öfvervägande huru de åsyftade inrättningarna skola komma till stånd och, med behörigt beaktande af donationernas i sådant afseende uttalade önskningsmål, anordnas. Enligt Drätselkammarens förmenande kunde det lämpligast uppdragas åt ett af Stadsfullmäktige för ändamålet tillsatt utskott att härutinnan uppgöra och till Fullmäktige inkomma med förslag.

Bland de fonder, hvilka här äro i fråga, må nämnas: Fröken M. C. Olanders fond „till vanföra och sjukliga barns skötsel och vård“, Senatorskan Julie Thiléns fond „för fattiga barns sysselsättande med arbete“, Gårdsegaren Carl Rosengrens fond för värnlösa och fattiga gossebarns skolundervisning, J. F. Chrogelii fond för en barnhusinrättning äfvensom nu senast tillkomna, af Statsrådet F. J. von Becker donerade fond till en uppfostrings- och undervisningsanstalt för blind.

Drätselkammaren hemställer således att Fullmäktige ville besluta:

att åt ett för ändamålet utsedt utskott öfverlemna att till Fullmäktige inkomma med yttrande och förslag i fråga om dispositionen af ofvanberörda donationsfonder, sedan desamma blifvit för de af respektive donatorer afsedda ändamål disponibla.

På Drätselkammarens vägnar:

M. Hallberg.

Edvard Loo.

I anledning häraf hafva Fullmäktige vid sammanträde den 10 mars 1891 åt undertecknade uppdragit att såsom särskildt utskott behandla och till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

Sedermera har utskottet genom remiss från beredningsutskottet af den 20 april 1891 fått emottaga följande ansökning med deri åberopade bilagor:

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Bestyrelsen för arbetshuset för fattiga barn i Helsingfors har äran härmed öfverlemna sin årsberättelse och redovisning för år 1890 enligt föreskrifven ordning i § 8 af arbetshusens gällande stadgar. (Bilaga N:o 1 och 2).

Tillika får bestyrelsen, som omhänderhar förvaltningen för de båda inrättningarna gemensamt, ödmjukast anhålla, att arbetshuset måtte till årligt underhåll komma i åtnjutande af de medel, Senatorn, Generallöjtnanten T. Thilén i lifstiden genom testamente donerat „för fattiga barns i Helsingfors sysselsättande med arbete“, (Bilaga N:o 3) och våga vi hoppas, att de nuvarande arbetshusens rätt i sådant afseende skall anses tillförlitligen bestyrkt genom bifogade utdrag ur Helsingfors Rådstufvurätts protokoll för den 2 Oktober 1890. (Bilaga N:o 4).

Då behofvet påkallar att med snaraste förflytta arbetshuset i Kronohagen till Sörnäs, emedan omkring 200 barn från denna förstad dagligen besöka arbetsinrättningarna i staden, har bestyrelsen med ifver sträfvat att förverkliga denna tanke. Svårigheten är dock att finna en lämplig lokal. Endast små, låga och kalla rum stå till buds i Sörnäs, hvilka svårligen kunna inrymma 70 à 80 barn på en gång. Bestyrelsen har derföre efter noggrann pröfning omfattat planen att låta uppföra eget hus i denna del af staden och får härhos vördsamt anhålla att Stadsfullmäktige behagade understöda företaget antingen med första årets räntor af de Thilénska inkomstmedlen, eller ur disponibla tillgångar från utminuteringsbolaget. Härvarande utskänkingsbolag är betänkt att vid nästkommande års utdelning anslå en summa af femtontusen finska mark, eller hälften af den summa byggnaden är beräknad att kosta.

Då arbetshuset i Helsingfors under 8 år verkat för de fattiga barnens väl och sålunda betydligt underlättat den legala fattigvårdens sträfvanden, äfvensom motarbetat tiggeri och last genom att mätta barnen och befrämja ordning och arbetsamhet bland dem, vågar bestyrelsen hoppas att Herrar Stadsfullmäktige, med fästadt afseende å kommunens fördel i denna angelägenhet, måtte bifalla till bestyrelsens anhållan. Helsingfors den 11 April 1891.

På arbetshusbestyrelsens vägnar:

Sofie Rein.

Ordf.

Fanny Palmén.

Slutligen har utskottet, medels remiss från Stadsfullmäktige af den 2 sistlidne februari, fått emottaga Drätselkammarens i skrivelse af den 28 derförutgångna januari insända redovisning öfver förvaltningen af Klara Wilhelmina Törmäläs donationsfond, utvisande sagda redogörelse, att fonden vid 1891 års utgång uppgick till 32,115 mark 51 penni.

För att möjliggöra en öfverblick öfver ifrågavarande fonder har utskottet låtit utarbета och bilägger en förteckning öfver desamma. Ur denna förteckning torde framgå donatorernas namn, tiden för hvarje donation, donationens ursprungliga belopp, dess belopp vid utgången af sistlidet år samt i korthet de angående donationen gällande bestämmingar. De flesta af de donerade fonderna förvaltas af Drätselkontoret under Drätselkammarens inseende samt återstoden dels af Fattigvårdsstyrelsen, dels af Folkskoledirektionen.

Af dessa fonder disponeras flertalet redan för de utaf donatorerne afsedda ändamålen, utan att utskottet funnit skäl att beträffande dem inkomma med några påminnelser. Sådant är fallet äfven med den af handlanden J. P. Chrogelius done- J. P. Chroge-
rade „Barnhus Inrättningsfonden“, som omnämnes i Drätselkammarens ofvan intagna lii donation,
skrivelse och hvars räntor skola, enligt donators vilja, användas till att underhålla, kläda och sköta fattiga och värnlösa barn. Enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 2 mars 1886 tillhandahållas räntorna å fonden fruntimmersföreningen för att af föreningen disponeras i öfverensstämmelse med bestämmingarna i donationsurkunden,

och torde anledning icke finnas att häri göra någon ändring.

Räntorna å statsrådet Pippingsköld's donation till understöd åt värnlösa möd- Professorn
rar hafva hittills, efter donators önskan, lyftats af enskild person, som af donator Pippingskölds
härtill bemyndigats, för att i enlighet med donationens syftemål användas. Sedan donation.
donator numera affidit, skulle ändring häri borda ske. Då emellertid känt är, att statsrådet Pippingsköld i sitt testamente donerat ett betydligt belopp till samma syftemål som den tidigare donationen afser,

torde närmare meddelanden angående denna senare donation böra afvaktas, innan beslut i saken fattas.

Fortfarande odisponerade äro de fonder, som donerats staden af folkskollärarinnan Klara Wilhelmina Törmälä, fröken Alexandra Kiseleff, gårdsegaren Carl Rosengren, professorn Frans Josef von Becker och hans maka Johanna von Becker, senatorn Theodor Thilén, gårdsegarinnan Maria Charlotta Olander samt handlanden Erik Johan Silfvius och hans maka Gustava Fredrika Silfvius.

Klara Wilhelmina Törmäläs donation. Hvad främst Klara Wilhelmina Törmäläs donation till ett blifvande hem för trogna, ålderstigna tjenarinnor i Helsingfors beträffar, skall räntan å donationen, enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 2 mars 1886, tillsvidare icke utgifvas, utan årligen läggas till kapitalet, enär tillgångarna i fonden ansetts vara ännu alltför otillräckliga för att tillåta förverkligandet af donationens syftemål. Då fonden, efter Drätselkammarens anmälan, vid utgången af år 1891 utgjort endast 32,115 mark 51 p:ni,

torde enahanda förfarande som hittills fortfarande böra iakttagas och frågan om disponerandet af fondens afkastning lemnas beroende på upptagande framdeles.

Fröken Kiseleffs donation. Räntan å fröken Kiseleffs donation till en pensionsinrättning för ålderstigna och medellösa fruntimmer åtnjutes för närvarande, enligt donators föreskrift, af studeranden O. J. C. Paldani och skall efter hans död tillfalla fröken N. C. Paldani under hennes lifstid. Vid sådant förhållande synes det vara för tidigt att nu redan fatta beslut om användandet af denna fond,

utan torde frågan härom böra få hvila till dess donationen är för sitt ändamål disponibel.

Gårdsegarens Rosengrens donation. Enligt bestämningarna angående gårdsegaren Rosengrens donation skall denna, som är afsedd att användas till att bekosta fattiga gossars första, nödvändiga skolkunskaper, förräntas under tio år, innan räntorna å fonden få till sagda ändamål brukas. Då de donerade medlen fullständigt influtit till stadskassan först den 1 februari 1890,

torde jemväl beträffande denna donation beslut om användandet af densamma böra tillsvidare uppskjutas.

Makarna von Beckers donation. Ej heller professorn von Beckers och hans makas donation till inrättande och underhåll af en uppfostrings- och undervisningsanstalt för blinda i Helsingfors är för närvarande disponibel, enär donationen ännu icke blifvit till Drätselkontoret inlevererad. Innan vidare häri tillgöres,

torde donationens öfverlemnande till staden böra afvaktas.

Maria Charlotta Olanders donation. Vidkommande Maria Charlotta Olanders donation har af henne bestämts att utaf donationen, utgörande ursprungligen 16,800 mark och gården n:o 22 vid Mariegatan, skall bildas en fond, som bör förräntas till dess den uppgått till minst 80,000 mark, då räntan å fonden skall användas till vanföra och sjukliga barns skötsel och vård. Vid 1891 års utgång hade kapitalet vuxit till 20,681 mark 14 penni. Då gården, efter hvad utskottet inhemtat, är bofällig och icke inbringar någon nämnvärd

hyra, skulle utskottet föreslå att gården, der gynnsamt tillfälle erbjudes, föryttras, hvarefter och sedan man sålunda fått veta, huru mycket som kan för donationens syftemål disponeras, beslut om sättet att använda donationen kan fattas. Bestämmningarna beträffande donationen utsluta för öfrigt icke möjligheten af att fonden kan genom räntornas läggande till kapitalet ökas till ett belopp, öfverstigande 80,000 mark, innan densamma kommer att användas. Utskottet föreslår derfor att Stadsfullmäktige ville besluta,

att åt Drätselkammaren uppdraga att till salu utbjuda gården n:o 22 vid Mariegatan och, der gynnsamt tillfälle att försälja densamma yppas, till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till sådan försäljning,

samt att med vidare åtgärd emellertid måtte få bero till dess gården blifvit försåld.

Beträffande senatoren Thiléns donation, som ursprungligen uppgick till 226,202 mark 17 penni, så har densamma, enligt donators förordnande, öfverlemnats till Drätselkammaren för att under namn af „Senatorskan Julie Thiléns fond“ af Drätselkammaren förvaltas och förräntas under Stadsfullmäktiges kontroll, jemte det ur fonden skall utbetalas, för lyceieleven Arthur Malléns uppfostran åt hans förmyndare 300 mark årligen till och med år 1893, åt enkefru Adolfina Mallén 100 mark om året under hennes återstående lifstid och ända till 100 mark årligen för underhåll af vård, stacket och planteringar å makarna Thiléns graf; men när fondens kapital stigit till 250,000 mark, bör den derå upplöpande årliga räntan efter afdrag af nyssnämnda utbetalningar användas sålunda att räntan å 50,000 mark oafkortad öfversändes till Guvernören i S:t Michels län för att under namn af „Senatorskan Julie Thiléns legat“ af bemålde Guvernör i samråd med dem han för ändamålet vill tillkalla årligen fördelas bland arbetsamma gamla ogifta fruntimmer och nödställda enkor af ståndspersonsklassen i länet, hvaremot återstoden af räntan skall anslås till fattiga barns i Helsingfors sysselsättande med arbete samt i sådant afseende årligen öfverlemnas till den bestyrelse eller förening, som egnar sin verksamhet åt sådant ändamål. För att utreda, att senatoren Thilén med sistnämnda förordnande afsett föreningen för arbetshusen för fattiga barn, har bestyrelsen för nämnda förening bifogat sin ofvan intagna ansökan styrkt afskrift af protokollet öfver ett den 2 oktober 1890 vid Rådstufvurätten härstädes hållet vittnesförhör med hofrådet Wilhelm Dittmar och öfverstelöjtnanten Maximilian af Enehjelm, hvilka dervid intygat att senatoren Thilén någon dag på våren 1887 infunnit sig å finska krigskommissariatets embetslokal samt, med förmålan att senatoren ernade göra en testamentarisk disposition till förmån för någon välgörenhetsinrättning i staden, tillfrågat hofrådet Dittmar, hvilken såbeskaffad inrättning, enligt hofrådets mening, vore förtjent af att härvid ihågkommas. Hofrådet, som icke

varit beredd att genast yttra sig härom, hade förbehållit sig rådrum att tänka på saken. En vecka härefter hade senatorn Thilén åter besökt hofrådet på krigskommissariatet samt hofrådet, som emellertid vunnit kunskap om att det i gården n:o 14 vid Skarpskyttegatan då redan inrättade arbetshuset för fattiga barn vore synnerligen väl ordnad och skött samt särskildt förtjent af understöd, tillrådt senatorn att göra sin tilltänkta donation till förmån för nämnda arbetshus, hvartill senatorn genmält, att Dittmars förslag passade så mycket bättre som senatorn sjelf tänkt just på samma inrättning. Vid dessa besök har öfverstelöjtnanten af Enehjelm närvarit och åhört omvittnade samtal. Hofrådet Dittmar har härtill ännu tillagt, att han kort härefter på kallelse bevittnat senatorn Thiléns testamente, utan att han dock fått del af innehållet.

Af de föreningens ansökning i öfrigt åtföljda handlingar inhemtas beträffande föreningen, att Guvernören öfver länet genom resolution af den 4 april 1888 tillåtit fröken Fanny Palmén jemte särskilda andra personer att bilda en förening för att i Helsingfors upprätthålla arbetshus för fattiga barn samt fastställt stadgar för föreningen. Ändamålet med arbetshusen är att afvända fattiga barn från tiggeri och dermed förenade vådor samt bereda dem vård, praktisk sysselsättning och enkel kost. I arbetshusen emottagas barn från 5 till och med 14 års ålder, företrädesvis i Helsingfors hemmahörande. Åt barnen meddelas undervisning i enklaste handarbete och slöjd. I arbetsplanen böra främst sådana handarbeten upptagas, som uppfostra till omtanke, snygghet och ordning samt hufvudsakligen afse folkets och hemmens hvardagliga behof. Arbetshusen underlyda tolf principaler, hvilka inom sig utse en bestyrelse af åtminstone sex ledamöter. Närmaste tillsynen öfver hvarje arbetshus utöfvas af en direktion, hvars åligganden liksom föreståndarinnans och den öfriga lärarepersonalens göromål inom hvarje arbetshus närmare fastställas uti en gifven arbetsordning, stadfäst af principalerna. Arbetshusens utgifter betäckas genom årligen beviljade anslag och frivilliga bidrag. Gåfvor, testamenten och donationer till arbetshusen skola förvaltas och användas i deras syfte; har gifvare uttryckligen annorlunda bestämt, gäller det till noggrann efter rättelse. Bestyrelsens årsredogörelse bör offentliggöras i stadens svenska och finska tidningar samt inlemnas till Stadsfullmäktige.

Under år 1890 har föreningen arbetat i två lokaler, den ena Skarpskyttegatan 14 och den andra Vinkelgatan 12. Utrymmet i den sistnämnda har visat sig aldeles otillräckligt för den mängd af barn, som ditströmmat särskildt från Sörnäs, hvarför föreningen varit betänkt på att förlägga detta arbetshus till Broholmen eller Berg-häll. Arbetshusen hafva varit öppna från den 7 januari till den 24 maj och från den 2 oktober till den 18, resp. 19 december. Hvarje barn hade kostat i underhåll 11 penni dagligen vid Skarpskyttegatan 14 och 13 penni vid Vinkelgatan. Antalet barn, som varit inskrifna i arbetshusen, m. m. ses ur nedanstående öfversigt:

	Skarpskytte- gatan 14.	Vinkelgatan 12.
Barn, inskrifna i matrikeln	304	126
Högsta antalet barn, närvarande på dagen (under olika timmar)	161	112
Lägsta d:o d:o	22	17
eller i medeltal dagligen	119	76
Antalet arbetsdagar under 8 månader	178	178
Serverade portioner: till frukost	9,026	19,707
till förmiddagsmål	7,022	
till middag	22,243	
Antal bad åt barnen efter tur	842	953

Föreningens inkomster under 1890 hafva utgjort: anslag af Helsingfors Utskänkningsaktiebolag 5,600 mark, af Sparbankens principaler 4,000 mark och af Stadsfullmäktige 2,400 mark samt öfriga inkomster 551 mark 34 penni, hvarjemte utgifterna voro för arbetshuset vid Skarpskyttegatan 7,247 mark 80 penni och vid Vinkelgatan 4,242 mark 11 penni.

Hvad nu beträffar föreningens ansökan om att få åtnjuta räntorna å senatoren Thiléns donation, så anser utskottet, med stöd jemväl af hvad föreningen utredt, föreningen framför andra böra ifrågakomma vid dispositionen af berörda räntor, för så vidt de få för föreningens ändamål användas. Men då fonden än ej vuxit till 250,000 mark, äro dessa räntor, enligt föreskrifterna i donationsurkunden, ej ännu för saken disponibla. Då det emellertid måste vara för föreningen af synnerlig vigt, särskildt med afseende å föreningens tillernade byggnadsföretag, att kunna med säkerhet påräkna att framdeles få uppbära räntorna å donationen, tror sig utskottet böra föreslå beslut af Stadsfullmäktige i sådant syfte. Utskottet får därför förorda att Stadsfullmäktige ville besluta

att så snart ifrågavarande donation uppgått till det af donator bestämda beloppet af 250,000 mark, räntan i donationen skall, för så vidt den är för Föreningens för arbetshuset systemål disponibel, årligen utbetalas till Föreningen, dock mot redovisningsskyldighet.

Föreningens eventuellt framställda anhållan om anslag ur Helsingfors Utminuteringsaktiebolags vinstmedel

torde åter böra öfverlemnas till det för fördelningen af sagda vinstmedel tillsatta utskott.

Hvad slutligen angår makarna Silfvius' donation af 88,254 mark 52 penni, att Makarna Silfvius' donation under benämning „makarna Silfvii donationsfond“ „örubbadt förvaltas såsom ett stående

kapital, hvaraf årliga räntan bör af kommunen samvetsgrant användas såsom bidrag till bekostande af såväl finsk som svensk folkskola inom densamma“, så torde räntan å donationen böra, efter afdrag af utfäst legat, i öfverensstämmelse med donatorernes önskan

användas såsom bidrag till folkskolornas i staden underhåll och i sådant afseende årligen i budgeten observeras.

Ur den af utskottet utarbetade förteckning öfver de till staden donerade fonder torde, såsom nämndt, en allmän öfverblick öfver dessa fonder erhållas. Men denna förteckning möjliggör icke en närmare granskning af det sätt, hvarpå fonderna för närvarande disponeras, och ej heller en noggrannare inblick i de angående fonderna gällande bestämmingar. I betraktande af de betydande belopp, öfverstigande en miljon, (enligt bilagda förteckning 1,018,865: 95, hvartill kommer makarna von Beckers donation och gården n:o 22 vid Mariegatan), till hvilka dessa fonder emellertid numera uppgå, synes en utförligare redogörelse öfver förvaltningen af desamma icke vara obehöflig. I samband dermed torde äfven de angående donationerna förefintliga viktigaste urkunder böra till tryck befordras. Utskottet får därför ytterst föreslå

att Stadsfullmäktige ville anmoda Drätselkammaren att låta sammanställa en berättelse öfver förvaltningen af de till staden donerade fonder samt i sammanhang dermed låta till tryck befordra jemväl de angående dessa fonder förefintliga, viktigaste urkunder.

Helsingfors, den 1 april 1892.

C. Antell.

C. B. Federley.
Alfred Norrmén.

V. Öhberg.
A. Auvinen.

Öfversigt af de till Helsingfors stad donerade fonder.

Donators namn och titel.	Datum för donationen.	Ursprungligt belopp.	Belopp i <i>Fmk.</i> d. 31 Dec. 1891.	Anmärkingar.
Hanell, Carl Gustaf, Kronobräänneribokhållare.	17 ²⁹ / ₈ 98	Rdr 3,333 16 sk. Rgls.	5,200	6 % ränta förutsattes. Räntan utdelas årligen den 23 Februari till fattige. Ang. fonden finnes antecknad att densamma 1864 af Kyrkoförvaltningskomitén levererades till Fattigvårdsdirektionen, hvarvid tillika anmärktes att de af testator till förvaltningskostnader anslagne 333 rdr 16 sk. icke omhänderhafts af komitén.
Sederholm's, Johan, Kommerseråd, arvingar,	18 ¹¹ / ₃ 05	Rdr 1,000 Rgls.	2,057 14	Såsom „stående fond“ för en fattigvårdsinrättning.
Heidenstrauch, Nathanael, Kommerseråd.	18 ³¹ / ₁₀ 07	Rdr 500 B:co.	1,028 57	Donerad till „inrättning af en fattigvård“.
Nordenstam, C. J., Öfverste-löjtnant.	18 ³¹ / ₁₂ 12	R:c 1,000 B:co Ass.	1,142 86	6 % ränta af donator föreskrifven, Gifven till en fattigvårdsinrättning, såsom ett „stående kapital“.
Weckström, Jacob Daniel, Auditör.	18 ⁷ / ₁₃	Rdr 3,500 Rgls.	4,800	Donerad till en fattigvårdsinrättning.
Finske Frimurarelogerne.	18 ³⁰ / ₆ 15		8,160	Skänkt till Fattigvårdsinrättningen i Helsingfors.
Helsingfors Stads innevånare.	1815	R:co 3,325 R:s Ass. Rdr 750 Rgls. }	4,828 57	Kallas i äldre handlingar „Medborgarkassans Fond“. Insamlades för den nya fattigvårdsinrättningen gen. subskriptionslistor utsände bland Helsingfors innevånare.
Helsingfors Stads Kyrko-fattigkassa.	1816	Rdr 1,250 Rgls. R:o 500 B:co Ass. }	2,148 57	Öfverlemnades af Kyrkorådet till den nyinrättade Fattigvårdens Direktion.
Sveaborgs Skole-, Fattigvårds- och Arbetshusinrättning.	18 ¹ / ₁₁ 16	Rdr 5,978 43 sk. 2 rst. B:co. }	8,022 86	Donerad till Fattigvårds- och Undervisningsinrättningen i Helsingfors.
Sederholm, Lars, Kommerseråd.	18 ³ / ₈ 16	R:s 590 B:co Ass.	571 43	Donerad till Fattigvårdsinrättningen.
Forsellies, Carl Otto af Major.	18 ¹⁰ / ₁₀ 16	R:s 1,000 B:co Ass.	1,142 86	Skänkt till Fattigvårdsinrättningen.
Cronstedt, C. O., vice Amiral.	18 ⁵ / ₁₁ 16	R:o 1,000 B:co Ass. }	2,900	Donerade till Fattigvårds- och Undervisningsinrättningen i Helsingfors för bekostande af fattiga barns undervisning, såsom ett „stående kapital“.
Gutowski, J. H. von, Öfverste.		„ 1,000 d:o. }		
Nyberg, C. P., Krigsråd.		„ 500 d:o. }		
Moberg, Johan, Sjötullvaktmästare.	18 ¹³ / ₁₂ 19		1,708 57	Donerad till Fattigvårdsinrättningen i Helsingfors.
Sierck, Adolph Frederic, Handlande.	18 ¹¹ / ₇ 22	R:s 6,000 B:co Ass.	7,000	6 % förutsattes. Till medellöse främst af borgareståndet fördelas årsräntan den 7 Dec. sålunda att 6 personer erhålla 50 och en 60 Rdr b:co ass.

Elg, Wilhelm, Assessor.	18 ¹ / ₄ 23	Rdr 5,000 B:co.	10,300	— 6 % ränta föreskrifves. Årsräntan utdelas d. 17 Februari i lika lotter till nio personer af „les pauvres honteux“.
Ehrenström, J. A., Verkligt Statsråd.	18 ¹⁰ / ₆ 24	R:r 1,000 B:co Ass.	1,142	86 Till Fattigvårdsanstalten.
Elg, Wilhelm, Kapten.	18 ²³ / ₆ 28	Rdr 10,000 B:co.	34,200	— 6 % ränta förutsättes. Donerad såsom stående kapital till bättre organisation af fattigskolan, till „skolans underhåll med böcker och inventarier samt till skollärares aflöning“. Ang. fonden finnes antecknad att donationen egentligen utgör i <i>Fmyc</i> : 21,120: — men att fonden enligt allm. Kyrkostämmobeslut den 10 Maj 1865 godtgjordes för räntor, som emot testators föreskrift användts till fattigvårdens allmänna ändamål, med <i>Fmyc</i> : 12,926.
Chrogelius, J. P., Handlande.	18 ¹⁶ / ₆ 29	R:r 2,000 B:co Ass.	2,300	— Donerad till fond för en Barnhusinrättning, för underhåll af fattiga barn. Bör kallas „Barnhus Inrättningsfonden“. 6 % ränta föreskrifven.
Nikolai I.	1830		22,800	— Fonden utgöres af 200 aktier i Societetshusaktiebolaget i Helsingfors. Donerad till förmån för Fattigförsörjningsanstalten.
Siercken, Carl, Handlande.	18 ¹ / ₆ 32	Rdr 2,000 Rgls.	2,800	— 6 % ränta förutsättes. Årsräntan utdelas några dagar före den 17 Maj till tre enkor efter handlande i H:fors.
Dans-sällskapet i Helsingfors.	1833		9,200	— 80 aktier i Societetshusaktiebolaget. Donerade till en Bell-Lancasterskola i Helsingfors.
Nikolai I och Gemål.	18 ²² / ₇ 33	R:r 8,000 B:co Ass.	9,142	86 Donerad till H:fors fattigvårdsinrättning.
Demidoff, Paul, Verkligt Statsråd.	18 ²³ / ₁₁ 36	R:r 5,000 B:co Ass.	2,765	71 Af den ursprungliga donationen till fattigkassan 5,000 Rdr b:co Ass. utdelade fattigvårds Direktionen Rdr 2,640: — hvar efter återstoden har förvaltats såsom stående kapital.
Palmblad, Ottoliana, Barnmorska.	18 ¹⁹ / ₆ 40	R:r 1,172 B:co Ass.	1,451	43 Donerad till stadens fattiga.
Lampa, E. Maria, Mamsell.	18 ⁵ / ₂ 40	R:r 1,170: 61 S:r.	10,250	— 6 % ränta föreskrifven vilkorligt. Till en början fördelas räntan mellan högst 10 enkor eller oförsörjda döttrar af Handels- eller Embetsmän. Af räntan bör årligen minst 50 rub. läggas till kapitalet. Utdelningen af räntorna sker kort före Jul.
Ekholm, Adolf, Tullförvaltare.	18 ²⁵ / ₇ 42	R:r 857: 14 ² / ₇ S:r.	3,702	85 Donerad till Fattigvårdsinrättningen.
Broberg, Gustafva Catarina, Fru.	18 ¹⁰ / ₂ 45	R:r 500 B:co Ass.	571	44 Donerad till stadens fattiga.
Gripenberg, Hedvig Charlotta, Titulärrådinna.	18 ²⁴ / ₁₀ 46	R:r 600 S:r.	2,500	— Dessa 600 rub. donerades till en inrättning för vanvårdade barn. Så länge denna ej komme till stånd, skall årsräntan användas till en pension i samma syfte som

					den öfriga donationen, d. v. s. till en pensionslott för medellösa ogifta fruntimmer.
Gripenberg, Hedvig Charlotta, Titulärrådinna.	18 ²⁴ / ₁₀ 46	R:r 2,800 S:r.	11,200	—	Räntan fördelas årligen mellan 10 medellösa ogifta fruntimmer af den bildade samhällsklassen. Utdelningen sker vid årsskiftet.
Schulin, Carolina Charlotta, Bagarenka.	18 ¹⁰ / ₂ 51	R:r 500 S:r.	2,000	—	Donerad till H:fors fattigkassa.
Oikelin, Lovisa, Borgaredotter.	1852	R:r 113 S:r.	452	—	Donerad till stadens fattiga.
Mattheiszen, Maria Christina, Handlandeanka.	18 ¹⁶ / ₃ 58	R:r 1,000 S:r.	4,000	—	Donerad till H:fors fattigkassa, att efter fattigvårdsstyrelsens pröfning och godkännande användas.
Helsingfors stads innevånare.	1865	<i>Fmy:</i> 9,886.	10,000	—	Insamlade på föranstaltande af Generalguvernören Rokassowskij, för att vid det tillämnade feberlasarettet inrätta en särskild efter H. K. H. Tronföljaren Nikolai Alexandrowitsch benämnd afdelning. Förräntades sedermera till dess fonden uppgick till 10,000 <i>Fmy:</i>
Othman, Christina, Fängknektenka.	18 ² / ₃ 66	<i>Fmy:</i> 80: —	159	42	Donerad till Helsingfors stads fattige.
Arnell, Hedvig, Doktorinna.	18 ²¹ / ₄ 66	<i>Fmy:</i> 31,564: 92.	18,300	—	Fonden har ifrån sitt ursprungliga belopp minskats till det nuvarande hufvudsakligen genom den af Kapellänen Bonsdorffs iråkade konkurs föranledda afskrifningen af dennes skuld <i>Fmy:</i> 16,000. Donerad till underhåll af barnhemmet. Af räntan skall dock 400 <i>Fmy:</i> årligen utbetalas till den affidnes tjenarinna Wilhelmina Backström, så länge hon lever.
Weckström, Mathias.	18 ¹² / ₄ 69	<i>Fmy:</i> 3,189: 70.	4,000	—	Årsräntan användes sålunda: 1 % erhåller den, som har största besväret med förräntandet, återstående räntan, fördelad i tvänne lika lotter, utgifves till flere än tvänne af pauvres honteux, men företrädesvis till tvänne släktingar till donator eller hans hustru. Fonden bör kallas „Alexandras understöd“.
Gardberg, Lisette, Handlandeanka.	18 ²¹ / ₄ 70	<i>Fmy:</i> 1,000: —	1,000	—	Årsräntan bör hvarje jul tilldelas någon fattig handlandeanka.
Arosin, Anna Sara, Mamsell.	18 ¹⁸ / ₁₂ 73	<i>Fmy:</i> 62,626: 93.	64,950	—	Årliga räntan utdelas halfårsvis till fattiga, här bosatta, till 45 års ålder komna ogifta fruntimmer af ståndspersonsklassen. Hvarje understöd är 100 <i>Fmy:</i> årligen och uppbäres för lifstiden. Af flere syskon erhåller blott en, företrädesvis den äldsta,

					understöd. Pensionen upphör om understödstagarinnan träder i äktenskap eller kommer i ekonomiskt oberoende. Stadens Kyrkoherde i samråd med Magistraten bestämmer de personer, som från fonden skola erhålla understöd.
Soltikoff, Eugenie, Enkefru.	18 ⁵ / ₇₁	R:r 500 S:r.	2,500	—	Donerad till Feberlasarettet i Helsingfors stad. Det ursprungliga donationsbeloppet Rdr 500 s:r förräntades till en början, så att kapitalet numera uppgår till 2,500 <i>Fmk</i> .
H. Borgström, J. Ph. Palmén, F. von Willebrand, F. J. Rabbe, Z. Topelius m. fl.	18 ² / ₇₅	<i>Fmk</i> : 6,107: 60.	10,100	—	Fonden bildades genom insamling bland åtskilliga medlemmar af H:fors kommun åren 1844 & 1845 och öfverlemnades till Stadsfullm:s förvaltning ² / ₁₇₅ . Donerad till „fond för dygdigt tjenstefolks belöande“. Enl. Stdf. besl. ²⁶ / ₁₀ 1886 utdelas räntan å fonden årligen till förtjente sökande.
Törmälä, Klara Wilhelmina, Folkskolelärarinna.	18 ²⁹ / ₇₆		32,115	51	Donerad till en grundfond till ett blifvande hem för trogna och ålderstigna tjenarinnor i Helsingfors.
Helsingfors Utskännings Aktiebolag.	18 ²² / ₈₀	<i>Fmk</i> : 20,000: —	72,500	—	Donerad till fond för uppförande af en asyl för vanartade barn.
Helsingfors Utskännings Aktiebolag.	18 ¹¹ / ₈₈	<i>Fmk</i> : 3,000: —	3,000	—	Donerad till en stipendiifond för Realskolan. Af beloppet utbetaltes <i>Fmk</i> : 60 genast i stipendier, hvarefter för återstoden inköptes <i>Fmk</i> : 3,000 i obligationer af H:fors stads lån af år 1882 å kurs 98 %.
Helsingfors stads innevånare. (Alexander II:s stipendiifond för folkskolorna).	18 ³ / ₈₀	<i>Fmk</i> : 23,781: 16	28,000	—	Denna och nästföljande fond bildades genom insamling bland stadens innevånare å subskriptionslistor, som med anledning af Kejsar Alexander II:s 25-åriga regeringsjubileum utsändes. Fördelningen mellan realskolan och folkskolorna grundar sig på Stadsfullmäktiges beslut af den 23 Oktober 1883.
Helsingfors stads innevånare. (Alexander II:s stipendiifond för realskolan).	18 ³ / ₈₀	<i>Fmk</i> : 1,300.	1,300	—	Se föregående.
Silfvius, Erik Johan, Handlande, och hans hustru Gustafva Fredrika Silfvius.	18 ²² / ₇₇	<i>Fmk</i> : 88,254: 52	88,357	25	Donerad till en fond, benämnd „makarna Silfvius donationsfond“, att orubbad förvaltas såsom ett stående kapital, hvaraf årliga räntan bör användas såsom bidrag till bekostande af såväl svensk som finsk folkskola inom kommunen. Dock skall af räntan årligen utbetalas till trotjenarinnan Ulrika Lovisa Holmberg 1,200 <i>Fmk</i> .
Kiseleff, Alexandra, Fröken.	18 ³⁰ / ₇₉	<i>Fmk</i> : 10,000.	10,000	—	Donerade såsom grundplåt till en pensionsinrättning för här i staden födda och bo-

					sätta fruntimmer, som i följd af ålder och medellöshet äro i behof af bidrag till sin lifsbergning. Studeranden Oskar Johan Cornelius Paldani och efter hans död fröken Naema Cornelia Paldani uppbära under sin lifstid räntan å donationen.
Rosengren, Carl, gårdsegare.	18 ⁵ / ₁₁ 84	<i>Fmy:</i> 9,388: 14.	10,498	58	Donationen bör förräntas i tio år, hvarefter räntan skall användas till att bekosta värnlösa och fattiga gossars nödvändiga första skolkunskaper.
Nyström, Karolina, handlandecka.	1885	<i>Fmy:</i> 4,000.	4,000	—	Donerade till en fond, hvars räntor böra användas till att ersätta fattighuset för underhållet af till ryska församlingen hörande grekisk-ryska trosbekännare, som blifva i fattighuset emottagna.
Pippingsköld, J. A. J., professor.	18 ²⁹ / ₉ 86	<i>Fmy:</i> 20,000.	20,000	—	Donerade till en fond, hvars räntor böra användas till understöd åt värnlösa mödrar.
von Becker, Frans Josef, professor, och hans maka Johanna von Becker.	18 ²¹ / ₁ 87			—	Donerad till en fond till inrättande och underhåll af en uppfostrings- och undervisningsanstalt för blinda i Helsingfors, dock att tillträde till anstalten må stå öppet för blinde äfven från andra orter.
Thilén, Theodor, generallöjtnant.	18 ³ / ₆ 87	<i>Fmy:</i> 226,202: 17.	237,984	16	Donationen, som skall benämnas „Senatorskan Julie Thiléns fond“, bör förräntas till dess kapitalet uppgått till 250,000 mark, då räntan å 50,000 mark bör öfversändas till Guvernören i St Michels län samt den återstående räntan, efter särskilda närmare bestämda afdrag, anslås till fattiga barns i Helsingfors sysselsättande med arbete.
Olander, Maria Charlotta, gårdsegarinna.	18 ²² / ₁ 88	<i>Fmy:</i> 16,800.	20,681	14	Till donationen hör vidare gården n:o 22 vid Mariegatan. Af donationen skall bildas en fond, som bör förräntas till dess densamma uppgått till minst 80,000 mark, då räntan bör användas till vanföra och sjukliga barns skötsel och vård.
Laurell, Alexander, Hofrättsauskultant.	18 ²⁵ / ₉ 88	<i>Fmy:</i> 3,000.	3,088	86	Donerade till en fond, hvars ränta skall såsom Axel Fredrik Laurells stipendium utdelas till svenska eller finska talande skolelever från Helsingfors kommun, de der jemte ådagalagd flit och godt uppförande visat framstående matematisk begåfning.
Helsingfors söndagsskola (bildad af besparingar i förra småbarnsskolans kassa).	18 ¹ / ₅ 89	<i>Fmy:</i> 17,714: 72.	18,250	—	Räntan å donationen bör disponeras till stipendier i konstflitsföreningens skolor.
Thölgren, Mathilda, och Holmgren, Gustava.	18 ¹ / ₆ 91	<i>Fmy:</i> 20,000.	20,000	—	Donerade till en fond, benämnd „Adolf Holmgrens donationsfond för värnlösa mödrar och barn“, hvars räntor skola användas

till undersöd åt värnlösa mödrar och barn. Donatorerna hafva förbehållit sig att under sin listtid få uppbära räntan å fonden efter 5 %.					
Af Fattigvårdsstyrelsen förvaltade fonder.					
Bergman, Maria, Fröken.	18 ²¹ / ₂ 80	<i>Fmg.</i> 10,000.	10,000	—	Donerade till en stående fond, hvaraf räntan användes såsom understöd åt välkända och i ekonomiskt betryck stadda qvinliga medlemmar af Helsingfors stadskommun.
Åkerman, Helena Kristina, bokhållareenka.	18 ²⁰ / ₂ 83	<i>Fmg.</i> 6,933: 36.	8,113	34	Donerade till en grundplåt för ett hem åt fattiga, medellösa fruntimmer. Fattigvården eger bestämma, när ändamålet skall realiseras.
Af Folkskoledirektionen förvaltade fonder.)*					
Karamsin, Aurore, Öfverstinna. Hemgiftsfonden. Hemgiftsbreffonden.	18 ²¹ / ₁₁ 36		51,720	20	Af räntan utdelas årligen åt fyra, de bästa, från högre folkskolan för flickor i Helsingfors, efter fulländad kurs afgående elever hemgiftsbref å 500 <i>Fmg.</i> Denna hemgift får af dem dock lyftas först när de ingått af Skoldirektionen godkändt gifte, eller med beröm gonomgått folkskollärareseminarium eller handelsskola, eller i 20 års tid oförvitligt tjenat helst i samma familj. Intill dess något af dessa vilkor uppfylles, åtnjuta de endast årliga räntan på hemgiftsbeloppet.
			29,714	29	
Lindroos, J. H., Kommer-seråd.	18 ¹² / ₁₂ 54	R.r 2,500 S.r.	29,972	3	Donerade till en fond, hvars räntor böra användas till anskaffande af beklädnad åt medellösa elever i stadens folkskolor.
Ollonqvist, J. E., Handlande.	18 ³⁰ / ₁₁ 70	<i>Fmg.</i> 8,000.			
Helsingfors Sparbanks Principaler.	1874—77	<i>Fmg.</i> 4,000.	22,734	18	Donerade till en fond, hvars räntor användas till premier åt folkskoleelever. Donerade till en stipendiifond för gossar i stadens folkskolor.
Helsingfors Utskänknings Aktiebolag.	1856—78	<i>Fmg.</i> 10,000.			
Mindre Handelsborgaresocieteten.	1879	<i>Fmg.</i> 3,560.	4,336	41	Donerade till en understödsfond för mindre bemedlade barn af evangelisk-lutherska trosbekännelsen i stadens folkskolor.

*) Beloppet af dessa fonder upptaget för den 31 dec. 1890.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1892.

---

*Drätselkammarens utlåtande angående ifrågasatt inlösen af
Gumtäckt egendom för Helsingfors stads räkning.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 7 april 1892.

N:o 110.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Den 29 december sistlidet år hafva Stadsfullmäktige, med anhållan om Drätselkammarens utlåtande i saken, till Kammaren remitterat en af hofrättsauskultanten A. Laurell, såsom ombud för friherre H. Standertskjöld-Nordenstam, till Fullmäktige inlämnad skrift, hvori friherre Standertskjöld-Nordenstam tillhöriga Gumtäckt egendom i Helsing socken erbjudes Helsingfors stad till inlösen för en köpeskilling af 1,073,000 mark samt på närmare angifna vilkor*).

Sedan Drätselkammaren tagit ärendet i noggrant öfvervägande och numera slutfört de undersökningar och beräkningar, hvilka för frågans bedömande varit af nöden, får Kammaren härmed, jämte återställande af remisshandlingarna, vördsam a afgifva det begärda yttrandet.

Gumtäckt egendom, bestående af Wiksbergs allodialsäteri och halfva Kottby i sambruk därmed varande skattehemman, har en gång härförinnan, i november 1882, blifvit af dess dåvarande egare friherre Hjalmar von Bonsdorff hembjuden Helsingfors stad. Uti det yttrande Drätselkammaren med anledning däraf, på anfordran af Stadsfullmäktige, den 2 februari 1883 till Fullmäktige afgaf, framhöll Kammaren, hurusom förvärfvandet af Gumtäckt egendom nog kunde anses för staden förmånligt, med afseende å egendomens gynsamma läge och särskildt därå att den fölle inom staden tillhörig mark. Emellertid hade staden, enligt Kammarens förmenande, icke kommit att finna användning för någon betydligare del af lägenheten genom dess styckande i smärre jordlotter och dessas upplåtande för villanläggningar, enär lämpligare platser för sådana finnes i tillräckligt antal att tillgå annorstädes i stadens omgifningar, t. ex. å Mejlans hemman, utan skulle staden tillgodogjort sig lägenheten hufvudsakligen genom dess utarrenderande för jord-

*) Se bil. I och II.

bruks- och trädgårdskultur. Då Drätselkammaren af de förberedande beräkningar Kammaren före afgifvandet af sitt utlåtande anställt trodde sig finna att den begärda köpeskillingen, 250,000 mark, vore något högre än egendomens verkliga värde, och det pris staden kunnat erlägga för lägenheten icke bort bestämmas högre än att stadens säkra inkomst därifrån genast skulle motsvarat vanlig ränta å köpeskillingen, ansåg dock Drätselkammaren att det gjorda ombudet icke kunde, åtminstone omedelbart, af Stadsfullmäktige antagas, men att, så snart årstiden sådant medgäfvde, en fullständig uppskattning af lägenheten borde värkställas och frågan först därefter upptagas till slutlig pröfning.

Drätselkammarens omförmälda förslag godkändes af Stadsfullmäktige, men innan beräkningen af Gumtäckts värde försiggått, anmäldes att egendomen redan blifvit försåld till enskild person, hvarför frågan för denna gång måste förfalla.

Under de 9 år som förflutit sedan Gumtäckt egendom för första gången hembjödts Helsingfors stad till inlösen, hafva så betydande förändringar vidtagits med afseende å egendomens disposition, att grunderna för beräklandet af dess värde numera till stor del äro helt andra än de voro år 1883. Också har detta värde, sådant det uppskattats af Gumtäckts egare, sedan dess mångdubblats: från 250,000 mark år 1883 har den begärda köpesumman ökats till 1,073,000 mark.

De synpunkter, hvilka för 9 år tillbaka förmädde Drätselkammaren att, — låt vara med tvekan, och under förutsättning att staden omedelbart kunde från egendomen påräkna vanlig ränta å köpeskillingen — förorda Gumtäckts inlösen för stadens räkning, hafva bevarat sin fulla giltighet. Delvis omslutet af stadens egor, innehar godset ett läge, som måste göra förvärfvandet af denna mark till ett önskningsmål för staden. Och sedan, hufvudsakligen under de tre senaste åren, det närmast stadens rålinie belägna området af lägenheten upplåtits till smärre arrendetomter, har ett nytt vägande skäl för Gumtäckts inlösen tillkommit. Ty med den efterfrågan de indelade bostadstomterna rönt och med den fart byggandet af desamma tagit, har redan en ej obetydlig förstad här på främmande mark uppstått, medförande för staden alla de olägenheter, som själfallet icke kunna uteblifva, då en större komplex af billiga bostäder utvecklar sig i stadens omedelbara närhet, undandragen dess jurisdiktion, dess ordningsmakt, dess byggnadsordning och hälsovård.

Onekligen förefinnas altså viktiga skäl, hvilka tala för att Helsingfors stad borde, med begagnande af det tillfälle som erbjudes, försäkra sig om eganderätten till den angränsande lägenheten och genom dennas införlifvande med stadens område ej allenast förvärfva en möjligen i framtiden behöflig tillökning af sin mark, utan tillika aflägsna de antydde missförhållandena.

Då Drätselkammaren obetingadt ansluter sig till denna uppfattning, har Kammaren, för bedömandet af den begärda köpeskillingen, företagit en såvidt möjligt noggrann uppskattning af det värde Gumtäckt egendom innehar. Därvid har Drätselkammaren i hufvudsak följt de af hofrättsauskultanten Laurell uppgjorda

kalkyler, men tillika sökt taga i betraktande alla de omständigheter, hvilka kunna invärka på egendomens värde sedan densamma kommit i stadens hand.

Gumtäckts egor omfatta, enligt uppgift, 611,6 tunnland, hvaraf 8 tnl. utgöra trädgårdsjord, gårdsplan m. m. d., 186 tnl. odlad jord, 331 tnl. skogsmark, och 18 tnl. berg samt återstående 68,6 tnl. upptagas dels af arrendelotter, dels af till dylika lotter indelad mark. Värdet af själfva jorden har herr Laurell beräknat sålunda, att berg uppskattats till 91 mark per tunnland, skogsmark till 182 mark, samt odlad jord och trädgårdsjord till 909 mark per tunnland, hvarigenom en summa af 238,226 mark erhållits, motsvarande, efter den i kalkylen antagna beräkningen af $5\frac{1}{2}$ procent, en årlig inkomst af 13,102 mark. Årstiden har icke för Drätselkammaren möjliggjort en själfständig uppskattning af jorden, men då den nämnda beräkningen öfverhufvudtaget icke förefaller oskäligen, har Drätselkammaren ansett densamma kunna godkännas och förty upptagit de icke för arrendelotter disponerade egornas värde till 238,226 mark. Ej håller herr Laurell för funnit skäl att åsätta karaktärsbyggnaden å Gumtäckt ett annat värde än det i kalkylen upptagna, 10,000 mark.

Såsom nämnt äro omkr. 68,6 tunnland (eller 3,665,700 kv. fot) af Gumtäckts egor disponerade för arrendelotter. Af denna areal innehar Sörnäs aktiebryggeri ett område af 728,000 kv. fot samt en enstaka villa en lott af 33,700 kv. fot, hvar emot den öfriga delen, bestående af tre områden, kallade Hermanstad I (1,377,800 kv. fot), Hermanstad II (676,700 kv. fot) och Majstad (849,500 kv. fot), är indelad uti tomter, i areal växlande mellan 7,000 och 60,000 kv. fot. Det är här, särskildt inom området Hermanstad I, den tidigare omnämnda förstaden utvecklats sig. Den 14 november 1891, till hvilken dag herr Laurells kalkyl hänförs, voro omkr. 150 af de ifrågakvarande tomterna, upptagande en sammanlagd areal af 1,935,280 kv. fot, utgifna på arrende. Sagda dag erlades i årlig afgäld för dessa tomter jämte de två särskildt nämnda arrendelotterna tillsammans 23,800 mark 39 penni. Kapitaliserad efter $5\frac{1}{2}$ procent, motsvarar denna summa ett kapitalvärde af 432,734 mark. Då emellertid i största delen af de afslutna kontrakten aftalats om arrendesummans förhöjande under arrendetiden, hvilken för de flesta tomter är 30 år, men för de senast utgifna 50 år, ökas de ifrågakvarande lotternas kapitalvärde, och hafva i kalkylen dessa kapitalökningar intill å 1910, rabatterade enligt $5\frac{1}{2}$ procents ränta på ränta till närvarande tid, beräknats utgöra sammanlagdt 114,018 mark. Enligt kalkylen, hvilken Drätselkammaren äfven härutinnan finner antaglig, utgör alltså värdet af de för närvarande på arrende utgifna områdena af Gumtäckts egor, med hänsyn till den inkomst de nu gifva och för framtiden intill år 1930 komma att gifva, 546,752 mark.

Uti kalkylen ingår härförutom en beräkning öfver den ytterligare inkomst egaren af Gumtäckt kunde hafva att påräkna genom utgifvande under de närmaste 25 åren af nya arrendelotter å egendomen. Utan att ingå i någon närmare pröfning af denna sannolikhetsberäkning, som ökar inkomsterna i kalkylen med

647,514 mark, har Drätselkammaren, enär giltigheten af en sådan beräkning är helt och hållet beroende af frågan, huruvida Helsingfors stad, såsom egare af Gumtäckts mark, borde fortfarande utarrendera byggnadstomter å den nyförvärfvade lägenhetens mark, i detta sammanhang upptagit frågan härom till besvarande.

I Drätselkammarens den 14 sistlidne mars till Stadtsfullmäktige aflåtna framställning angående Helsingfors stads förstäder *) har Kammaren haft tillfälle att beröra uppkomsten af förstaden å Gumtäckts mark. Därvid har framhållits, hurusom den hastiga utvecklingen af denna bostadskomplex utanför stadens rålinie påtagligen varit i väsentlig mån beroende af stadens tillgörande beträffande utarrenderandet af dess egen mark, och den förmodan har uttalats, att utgifvandet af billiga arrendetomter å de staden tillhöriga lägenheter, hvilka för densamma äro eller i den närmaste framtiden blifva disponibla, vore ett medel, egnadt att fullständigt hämma den fortsatta utvecklingen af förstaden å Gumtäckts mark. Drätselkammaren är lifligt öfvertygad om att den af Stadsingenjören projekterade indelningen i byggnadstomter af särskilda staden tillhöriga lägenheter, hvartill nödiga undersökningar borde värkställas redan under instundande sommar, vore ett företag, som skulle lända en stor mängd af stadens mindre bemedlade innevånare till gagn, på samma gång det för staden medförde betydande fördelar. Och då billiga bostadsplatser, i enlighet därmed, kunde erbjudas vida närmare stadens egentliga område, funnes väl intet skäl för staden att, i händelse densamma blefve egare af Gumtäckts mark, genom fortsatt utarrenderande af tomter å denna lägenhets mark befrämja utvecklingen af en onekligen altför aflägsen förstad. Att staden skulle, på sätt uti kalkylen afses, i öfverensstämmelse med den af godsets nuvarande egare uppgjorda planen, utgifva nya arrendetomter, kan enligt Drätselkammarens förmenande så mycket mindre ifrågakomma, som emot denna plan särskilda icke oväsentliga anmärkningar med fog kunna göras, såsom beträffande kvarterens dimensioner och tomternas form, gatornas ringa bredd, de på flere ställen befintliga, ytterst olämpliga återvändsgatorna, m. m. Med hänsyn härtill och då Drätselkammaren förutsätter att Stadtsfullmäktige ansluta sig till det väckta förslaget om indelning af billiga tomtplatser å staden redan nu tillhörig, närmare belägen mark, har Drätselkammaren lämnat den i kalkylen ingående beräkningen angående inkomster af nya arrendetomters utgifvande å Gumtäckts mark utan afseende.

Vid beräkningen af det värde Gumtäckts egendom kunde hafva i stadens hand har Drätselkammaren icke lämnat den inkomst obeaktad, som staden har att påräkna af skattören från lägenheten, i händelse denna införlifvas med stadens område. De å Gumtäckts mark anlagda, till ett antal af närmare 150 uppgående bostäderna hafva härvid ansetts kunna i medeltal beskattas efter 5 skattören, hvarjämte Sörnäs aktiebryggeri åsatts 100 och öfriga å Gumtäckts mark befintliga industriela o. d. inrättningar taxerats till sammanlagdt 50 skattören. Skattörenas antal

*) Stadtsfullmäktiges tr. handlingar för 1892 N:o 12.

skulle sålunda uppgå till 800 eller, efter beräkning af 11 mark för skattöre, motsvara en årlig inkomst för staden af 8,800 mark.

Gumtäckts öfvertagande af staden komme att för denna medföra ej obetydliga kostnader. Då den största delen af egendomen är af allodialsäterinatur, uppgå väl de lägenheten åliggande kronoutskylder till ett jämförelsevis lågt belopp. Men utom de utgifter staden, i händelse Gumtäckt eller åtminstone den därå befintliga förstaden införlivades med dess område, komme att vidkännas i godtgörelse åt Helsinge kommun, presterskap, domare m. fl. myndigheter för frångångna inkomster, och hvilka Drätselkammaren icke varit i tillfälle att närmare beräkna, samt underhåll af den genom egendomen löpande landsväg, af Kammaren uppskattadt till 2,000 mark årligen, komme en mängd kostnader att, uteslutande med anledning af de å Gumtäckt anlagda bostadskomplexer, drabba staden. Vid uppskattningen af dessa utgifter hafva samma synpunkter som vid beräkningen af inkomsterna gjort sig gällande. Enär Drätselkammaren nämligen utgått från den förutsättningen att några nya bostadstomter å lägenhetens mark icke komme att af staden utgifvas, hafva de ifrågavarande kostnaderna beräknats endast med afseende å området Hermanstad I, hvilket bildar den egentliga förstaden, men hänföra sig icke till områdena Hermanstad II och Majstad, å hvilka hittills blott ett fåtal byggnadstomter blifvit å arrende upplåtna. Delvis med ledning af kostnadsförslag, uppgjorda af Byggnadskontoret och Vattenledningskontoret, *) har Drätselkammaren fördenskull här nedan beräknat de kostnader staden för nödiga företag inom Hermanstad I komme att vidkännas.

Bredden af de i förstaden planerade s. k. gator är i allmänhet 30 fot, med undantag af en med chaussén parallel gata, hvars bredd är 20 fot, och en mot densamma vinkelrät gata, som innehar 25 fots bredd. Ehuru denna bredd, i fall tomterna bebyggas intill gatlinien, är altför obetydlig för att bereda tillträde för luft och ljus i tillräcklig mängd samt erbjuda nödigt skydd mot eldfara, synes något förbehåll om lämnande af ett visst afstånd mellan byggnaderna och gatan icke förefinnas, utan äro åtskilliga bostäder uppförda invid gatlinien. I anseende härtill vore staden måhända nödsakad att, med nedsättande af arrendeafgifterna, förbjuda bebyggandet af tomterna närmast gatan. För åstadkommande af ett 50 fots fritt rum mellan husraderna, hvilket, efter Drätselkammarens mening, vore nödvändigt för att de nämnda behofven i någon mån blefve tillgodosedda, skulle staden sålunda nödgas undandraga arrendatorernas fria dispositionsrätt ett område å sammanlagdt 152,171 kv. fot, för hvilket den årliga godtgörelsen, beräknad efter ett pris af 1 penni per kv. fot, skulle utgöra 1,521 mark 71 penni samt efter 2 penni kvadratfoten 3,043 mark 42 penni. Då det emellertid finnes föga sannolikhet för att tomternas innehafvare vore villiga att afstå sin mark till samma pris som de i arrende betala för densamma, och en beräkning af stadens kostnader

*) Bil. III och IV.

för genomförande af den ifrågasatta åtgärden altså är synnerligen vansklig, har någon utgift i detta syfte icke ens approximativt upptagits i Drätselkammarens kalkyl. Däremot ingår i Byggnadskontorets kostnadsförslag en beräkning af kostnaden för anläggande af nödortfödig väg af 6 meters bredd längs de i Hermanstad I planerade gatorna. Denna kostnad, uppgående till 52,700 mark, har, med hänsyn därtill att tomterna i kvarteren N:ris 13 och 14 ännu äro odisponerade och deras utgifvande å arrende, sedan Gumtäckts öfvergång i stadens ego, på tidigare antydda skäl icke borde ifrågakomma, minskats med 10,400 mark eller kostnaden för de nämnda kvarter omgifvande gatorna.

Bland förstadens gator bilda två med chaussén parallella, af resp. 700 och 450 fots längd, återvändsgränder. Då deras slutpunkt är riktad mot staden, åt hvilket håll trafiken i regeln går, måste möjlighet till kommunikation här öppnas genom de utarrenderade tomterna N:ris 2, 7 och 8 i kvarteret N:o 1 samt N:ris 3 och 11 i kvarteret N:o 3. En i sådant afseende anlagd väg af 20 fots bredd skulle föranleda en minskning i de nämnda arrendetomternas areal med innalles 10,320 kvadratfot och i nedsättning af arrendeavgifter, efter beräkning af 2 penni för kvadratfot, medföra ett årligt afdrag från arrendeinkomsterna af 206 mark 40 penni.

Uti Byggnads- och Vattenledningskontorens specialförslag ingår kostnadsberäkning för anläggande af oundgängligen erforderliga kloak- och vattenledningar. De i det senare förslaget upptagna kostnaderna för framtida komplettering af rörnätet har Byggnadskontoret och Drätselkammaren uteslutit ur sin kalkyl, enär dessa kostnader icke syntes omedelbart af behovet påkallade.

Bland de utgifter Gumtäckts öfvertagande komme att medföra för staden böra vidare nämnas bekostandet af belysning och renhållning af förstadens gator, samt utgifter för sjuk- och fattigvård, för skolor äfvensom för ordningens upprätthållande. Alla härtill sig hänförande utgiftsposter har Drätselkammaren beräknat med ledning af den erfarenhet, som vunnits genom motsvarande anordningar i staden och å densamma underlydande villaområden. För en i någon mån tillfredsställande gatubelysning hafva 14 helnatts- och 12 halfnattslykter ansetts vara af nöden. — Sjukvården har beräknats medföra för staden en kostnad af 1,000 mark, hvartill komme aflönandet af en läkare med samma belopp som den i Sörnäs stationerade distriktsläkaren åtnjuter i lön. Utgifterna för fattigvården har Drätselkammaren trots sig böra, med hänsyn till invånarnes i förstaden jämförelsevis ogynnsamma ekonomiska vilkor, beräkna efter persontalet 50 procent högre än för den egentliga staden. — För folkskolor äro kostnaderna upptagna enligt det i Helsingfors gällande medelpriset 60 mark för elev; elevernas antal har beräknats till omkr. 200 *). Uppförandet af ett skolhus inom förstaden komme

---

*) Med anledning af därom utaf Drätselkammaren framställd förfrågan har inspektor för Helsingfors stads skolor i skrifvelse för den 3 sistlidne februari meddelat, att för närvarande från Gumtäckts egendom med därå uppförda Hermanstad och Majstad benämnda förstäder 144 barn

därjämte att betinga en utgift af omkr. 25,000 mark. — Slutligen hafva kostnaderna för ordningens upprätthållande genom en öfverkonstapel och en konstapel, jämte hyresmedel för en för detta ändamål nödig lokal upptagits i utgiftsberäkningen.

Drätselkammarens kalkyl öfver inkomster och utgifter har, på grund af det ofvan sagda, följande utseende:

Inkomster:

Inkomst från jorden, karaktärsbyggnaden och de utarrenderade byggnadstomterna (enl. herr A. Laurells kalkyl)	<i>Smk</i> 794,978
kapitaliseradt efter 5½ %	<i>Smk</i> 159,999
D:o af skattören à <i>Smk</i> 8,800 årligen	<i>Smk</i> 954,977
Summa <i>Smk</i>	954,977

<i>Utgifter:</i>	Årlig kostnad:	I ett för alt:
Anläggning af vägar	—	42,300
D:o af kloakledningar	—	68,700
D:o af vattenledningen	—	31,700
Underhåll af landsväg	2,000	—
Anläggning af nya vägar från återvändsgränderna	200	—
Gatubelysning	3,100	1,500
Gaturenhållning	300	—
Sjukvård (inber. läkare)	5,000	—
Fattigvård	7,500	—
Skolor	12,000	—
Skolhus	—	25,000
Polisvård	3,000	—
<i>Smk</i>	33,100	
som, kapitaliseradt efter 5½ %, utgör	—	601,800
<i>Smk</i>	—	771,000
Egendomens värde	—	183,977
Summa <i>Smk</i>	—	954,977

(Såsom tillägg till kalkylen bör märkas att, på sätt i tidigare framställningar påpekats, ytterligare utgifter, hvilka Drätselkammaren icke nu kunnat beräkna, tillkomme, såsom kronoutsylder, godtgörelse åt Helsinge kommun, presterskap, domare m. fl. för frångånget område, ersättning åt arrendatorer för förändringar i byggnadssätt, kostnader för brandväsen m. m.)

besöka stadens folkskolor. Den i Hermanstad af godsets egare inrättade folkskola torde besökas af omkr. 50 elever.

Det kan ej nekas att resultatet af kalkylen vid första påseende verkar något öfverraskande. Man frågar sig, huru det är möjligt, att Gumtäckt egendom, som redan för 9 år sedan af Drätselkammaren på grund af en efter 5 % kapitaliserad årsinkomst af 11,890 mark värderades till 237,800 mark (motsvarande vid kapitalisering efter $5\frac{1}{2}$ % 216,182 mark), nu icke skulle kunna åsättas ett högre värde än omkring 180,000. Kändt är emellertid, att de i närheten af Helsingfors belägna jordegendomarnas värde under de senast förflutna åren i allmänhet icke visat benägenhet att stiga. Och hvad Gumtäckt beträffar, har just den disposition af en del mark å godset, som under de senaste åren vidtagits för att öka dess afkastning, värvat därhän att Gumtäckt nu måste uppskattas lägre än då inlösen af egendomen första gången var ifrågasatt. Anläggningen af denna förstad å Gumtäckts mark är nämligen ett företag, som icke allenast bringar jordegaren förhöjda inkomster genom inflytande arrendeafgifter, utan därjämte, i samma mån den uppkomna förstaden tillväxer och den där bosatta befolkningens antal ökas, kräver betydande utgifter för tillgodoseende af de anspråk såväl samhället som den enskilde med fog ställer på egaren af den för ett sådant ändamål upplåtta jorden. Huruvida dessa anspråk blifva tillfredsställda, är, så länge jorden tillhör enskild man, med vissa smärre inskränkningar beroende uteslutande af dennes godtycke, tilläfväntys påverkad af sådana omständigheter som en befarad konkurrens. Men så snart en förstad af ifrågavarande slag öfvergått i stadens ego, framträda, utan att de längre kunna förbises, anspråken på åtgärder till innevånarenes gagn, bekvämlighet och säkerhet, till skyddande af deras helsa och till befordrande af deras barns uppfostran.

Det är tillgodoseendet af de mest trängande och beaktansvärda behofven hos förstadens redan rätt talrika befolkning, som Drätselkammaren ansett åligga staden i händelse denna förvärfvar eganderätten till Gumtäckt. Då de beräknade utgifterna, i öfverensstämmelse härmed, hänföra sig endast till omedelbart ifrågakommande och alldeles oundgängliga åtgärder, samt dessa utgifter af Kammaren gifvits en så noggrann uppskattning som det varit möjligt, torde någon väsentlig anmärkning mot Kammarens beräkning icke kunna göras. Under de förutsättningar, från hvilka Drätselkammaren vid uppgörande af sin kalkyl utgått, har altså Gumtäckt egendom i stadens hand ett värde af omkring 180,000 mark. Tidigare har Drätselkammaren framhållit, hurusom egendomens förvärfvande åt staden af särskilda skäl vore särdeles önskligt. Med hänsyn härtill och då jämväl i betraktande tages att Gumtäckt i den nuvarande egarens hand utan tvifvel innehar ett högre värde än staden kunnat åsätta lägenheten, borde staden, efter Drätselkammarens förmenande, icke tveka att för erhållande af Gumtäckt erlagga en köpeskilling, motsvarande 2 å 3 gånger det kalkylerade värdet. Äfven ett sålunda förhöjdt värde understiger emellertid den begärda köpesumman så betydligt, att ett från stadens sida framställt anbud icke torde hafva någon utsigt att antagas.

Drätselkammaren kan altså för sin del ej finna annat än att frågan om Gumtäckts inlösen för närvarande måste förfalla.

Att de missförhållanden, hvilka genom Hermanstads öfvergång i stadens ego kunde aflägsnas, sålunda komme att fortbestå, är visserligen att beklaga. Dock torde man icke behöfva frukta, att de olägenheter, som nu göra sig gällande till följd af förstadens belägenhet på främmande område, i framtiden skulle ökas. Ett medel att förekomma Hermanstads och Majstads ytterligare utveckling erbjudes genom antagandet af Drätselkammarens förslag om anordnande af billiga bostadsplatser på stadens mark. De jämförelsevis aflägsade belägna förstäderna å Gumtäckt skola helt visst icke förmå upprätthålla konkurrensen med af staden indelade byggnadstomter, hvilka jämte ungefär lika billiga arrendevilkor kunde erbjuda ett gynnsammare läge och för öfrigt fördelen af särskilda utaf staden bekostade allmännyttiga inrättningar. Också i händelse ingen åtgärd från stadens sida vidtoges, som skulle motarbeta utarrenderandet af bostadstomter å Gumtäckts mark, förefaller det högst tvifvelaktigt, att Gumtäckts egare under de närmaste 25 åren skulle, på sätt herr Laurell förutsätter, årligen kunna å arrende utgifva för dylika tomter 280,000 kv. fot jord. Ty den fördelaktigaste delen af den närmare staden liggande jorden har redan blifvit fullständigt utarrenderad och endast mindre lämpliga tomter återstå på detta område, medan de längre bort belägna områdena synas till följd af det aflägsna läget icke röna stark efterfrågan.

Hela den af Drätselkammaren uppgjorda beräkningen och det resultat, hvar till Kammaren kommit, äro, såsom ofta nämts, i väsentlig mån beroende af Drätselkammarens uppfattning af frågan, huruvida Helsingfors stad borde, efter förvärfvandet af Gumtäckt, upptaga den nuvarande egarens plan till fortsatt utarrendering af tomtplatser. Kammaren torde dock böra tillägga, att äfven under förutsättning att en sådan utarrendering ansåges böra äga rum samt att herr Laurells kalkyl jämväl i den del densamma hänför sig till påräknade nya arrendeafstal betraktades såsom fullt tillförlitlig och lades till grund för uppskattningen af inkomsterna, värdet af Gumtäckts egendom likafullt icke närmelsevis uppginge till den begärda köpeskillingens belopp, enär de nödvändiga utgifterna, hvilka i Drätselkammarens beräkning hänföra sig blott till en del af den utaf herr Laurell projekterade förstadskomplexen, naturligtvis skulle ökas i samma mån denna komplex utvidgades.

På anförda grunder får Drätselkammaren värdsamt afstyrka inlösendet af Gumtäckt egendom för Helsingfors stads räkning på nu erbjudna vilkor.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Carl Mannerheim.

t. f.

*Bilaga I.**Till Helsingfors Stadsfullmäktige.*

Af Friherre H. Standertskjöld-Nordenstam befullmäktigad att „till hvem mig för godt synes“ försälja hans egande Gumtäckt allodialsäteri med därunder lydande halfva Kottby skattehemman i Helsinge socken, i hvilken försäljning utan särskild ersättning skulle inbegripas arrenderättigheten till den af Friherren arrenderade, Helsingfors stad underlydande villan N:o 12 Sofielund, får jag ödmjukast förfråga mig, huruvida ej Herrar Stadsfullmäktige för Helsingfors stads räkning ville inköpa nämnda till salu erbjudna fastigheter.

Försäljningen, hvarom kontrakt senast den 1:sta nästinstundande Maj borde uppgöras, vore säljaren villig afsluta på hufvudsakligast följande vilkor:

1:o) Priset för fastigheterna 1,073,000 mark skulle liqvideras sålunda, att vid tillträdet den 1 Juli 1892 223,000 mark erlades kontant; att köparen öfvertog betalningsansvarigheten för tvenne i fastigheterna in-tecknade lån, det ena 125,000 mark och det andra 75,000 mark, med från och med den 1 November 1892 löpande resp. 5 och 5½ procents årlig ränta; samt att köparen den 1 November 1892 erlade den resterande köpeskillingen, 650,000 mark efter eget skön antingen i kontant eller i obligationer, som af staden komme att för ändamålet utfärdas å nominelt motsvarande belopp, löpande med 4½ procents årlig ränta från och med den 1 November 1892 och amortiserbara inom 30 år efter utgifvandet (enligt mall af Helsingfors stads 4½ % obligationslån af år 1882).

2:o) Säljaren förbehåller sig samtliga till tillträdesdagen från lägenheterna fallande inkomster samt af de därefter fallande inkomsterna arrendeafgifterna, som före 1 November 1892 förfalla till betalning.

3:o) Den till 1 November 1892 sig hänförande arrendeafgiften för villan Sofielund erlägges af säljaren; samt

4:o) En allaredan af förre egaren till Gumtäckt, Baron Bonsdorff till Ingeniör Brehmer öfverlåten mindre parcell inbegripes ej i försäljningen, hvarjämte säljaren förmodar det vara köparen bekant, att hela det område Sörnäs cellfängelse f. n. besitter från Gumtäckts mark utbrutits och sålunda ej heller i försäljningen kan ingå.

För motiverande af priset samt för lemnande af uppgifter angående fastigheterna, arrendekontrakter m. m. hänvisas till härhos bilagda, följande handlingar nämligen:

en af undertecknad uppgjord „kalkyl öfver Gumtäckts värde år 1891“ med bilagor, samtliga arrendekontrakter i original, kartor öfver lägenheterna äfvensom afskrift af Drätselkammarens skrifvelse af den 2 Februari 1883 till Helsingfors Stadsfullmäktige rörande då ifrågasatt inköp af Gumtäckt. Den för undertecknad utfärdade försäljninsfullmakten närslutes jämväl härhos.

Helsingfors den 29 December 1891.

A. Laurell.
Hofrättsauskultant.

Bilaga II.

Kalkyl öfver Gumtäkts värde år 1891.

1:o) Af de intill den 4 September 1891 afslutade arrendekontrakten framgår att för 2,619,592 qv. fot utarrenderad jord aftalats 22,460:36 mark i arrende, hvilken summa, kapitaliserad enligt $5\frac{1}{2}\%$, motsvarar i kapitalvärde	<i>Smc</i>	408,370: --
2:o) Enligt samma kontrakter ökas den årliga arrendeinkomsten och således äfven egendomens kapitalvärde. Rabatteras dessa kapitalökningar enligt $5\frac{1}{2}\%$ ränta på ränta till närvarande tid, så erhålles deras sammanlagda belopp	"	106,012: --
3:o) På grund af de för tiden 4 Sept.—14 Nov. 1891 afslutade arrendekontrakten (ej upptagna under punkterna 1 & 2, enär de tillkommit efter det planläggningen af förevarande kalkyl egt rum) framgår, att för 76,388 qv. fot utarrenderad jord aftalats 1,340:03 mark i arrende samt att arrendeinkomsten jämväl här kontraherats att framdeles ökas. Enligt samma beräkning som i punkterna 1 & 2 erhålles för dessa kontrakter ett nuvarande värde af	"	32,370: --
4:o) 188 tunland odlad jord och cirka 8 tunland trädgårdsjord å 909 mark per tnl.	<i>Smc</i>	176,346
5:o) 331 tunland skogsmark å 182 mark per tnl.	"	60,242
6:o) 18 tunland berg å 91 mark per tnl.	"	1,638
7:o) Karaktärsbyggnaden, 1,000 mark hyra per år, kapitaliserad enligt 10%	"	10,000: --
8:o) År 1890, då en rationel utarrendering egentligen begynte, utarrenderades 51 tomtplatser med en areal af 571,278 qv. fot mot <i>Smc</i> 6,798 eller ett medelvärde af 1,19 penni per qv. fot. Under de första 8 månaderna af år 1891 utgafs på samma sätt 46 arrenden med 594,003 qv. fots areal mot <i>Smc</i> 9,029 eller ett medelpris af 1,52 penni per qv. fot. På grund af denna erfarenhet samt med kändedom af utarrenderingen af Berghälls tomter samt andra staden tillhöriga tomtplatser har antagits att minst 280,000 qv. fot = 5 tunland årligen åtminstone under de närmaste 25 åren kunna å Gumtäkt utarrenderas mot ett årligt arrende af minst 1 penni per qv. fot, hvarigenom naturligtvis egendomen år för år skulle erhålla ett ökad kapitalvärde. Rabatteras dessa öknningar på samma sätt som i punkt 2 till närvarande tid erhålles	"	647,514: --
9:o) Årlig inkomst på grund af skattören och andra allmänna afgifter <i>Smc</i> 00, motsvarar i kapital	"	00: --
	Summa <i>Smc</i>	1,442,492: --

Afdrag.

1:o) Enär den i punkt 9 omnämnda inkomst, hvaraf i samma punkt antydda kapital är ett uttryck, enl. regeln jämt motsvarar de årliga utgifterna, afföres sagda kapital	<i>Fmk.</i>	00: —
2:o) Reservkapital } högst	"	369,492: —
3:o) Kapitalremont }	"	
N. B. Med afseende å den stora differens emellan det för egendomen åstundade priset och det belopp, hvartill densamma, såsom ofvan visats, kunnat uppskattas och äfven med hänsyn till egornas å egendomen utmärkta häfd och särskilda till arrendatorernas trefnad vidtagna kostsamma åtgärder, har en närmare undersökning om och till hvilket belopp „reservkapital“ och „kapitalremont“ borde upptagas och beräknas ej ifrågakommit, enär man ansett, att dessa poster sammanlagda äfven i ogynnsammaste fall ej ens närmel-sevis borde kunna uppgå till den summa af <i>Fmk.</i> 369,492 berörda differens utvisar.		
Återstår närvarande värde åtminstone	"	1,073,000: —
	Summa <i>Fmk.</i>	1,442,492: —

Helsingfors den 29 December 1891.

A. Laurell.

Bilaga III.

Kostnadsförslag för planering af vägar samt anläggning af kloaker och vattenledning i
Hermanstad I.

Quantiteter.	Arbetets beskaffenhet.	Pris i Finska Mark.	
		Detalj.	Summa.
<i>Vägar.</i>			
2375	1 m. väg att planeras till 6 m. bredd å 20.20	47,975 —	
	c:a 10 % tillskott för arbetsredskap etc.	4,725 —	52,700 —
<i>Kloaker.</i>			
1515	1 m. kloak af 12" glac. lerrör. å 7.50	11,362 50	
341,5	" " " 15" " " " å 10.10	3,449 15	
128	" " " cementrör typ. c. å 30.35	3,884 80	
1984,5	" graf att uppkasta, pumpa, stötta och igenfylla . . . å 6.00	11,907 —	
c. 1240	kub.m. kanalsprängning . . . å 17.70	21,948 —	
1530	" jord att i kanalgrafven ersätta sprängstenen. . . å 3.55	5,431 50	
6	st. ventilationsrör . . . . . å 100.00	600 —	
10	st. infallsbrunnar med sidoled- ningar . . . . . å 300.00	3,000 —	
6	st. instigningsschakt . . . . . å 150.00	900 —	62,482 95
	c:a 10 % tillskott för arbets- redskap etc.	— —	6,217 05
			68,700 —
<i>Vattenledning.</i>			
enligt Ing. C. Hausens bilagda kostnads- förslag.			
	I. Den första anläggningen	— —	21,600 —
350	1 m. graf att uppkasta, stötta, pumpa och igenfylla . . . å 11.00	3,850 —	
300	kub.m. bergsprängning för ut- vidgning af en del ofvan- beräknade kloakgrafvar å 17.70	5,310 —	
		9,160 —	
	c:a 10 % tillskott för arbetsredskap etc.	940 —	10,100 —
			31,700 —
Summa <i>Fmf</i> :		— —	153,100 —

Bilaga IV.

Kostnadsförslag till förstadens Hermanstad I förseende med vattenledning.

Qvanti- teter.	Arbetets beskaffenhet.	Pris i Finska Mark.			
		Detalj.			Summa.
	I. Den första anläggningen.				
350	Anslutning till 457 mm. tryckröret . . . m. 203 mm. tackjernsrör, incl. nedläggning (ifrån 457 mm. tryckröret ge- nom Guntäckts säteri till landsvägen å . . . . . <i>Fm.</i> 15:—	300	—	—	—
900	m. 152 mm. tackjernsrör, incl. nedläggning (ifrån och längs landsvägen samt genom Hermanstad, en- ligt situationsplan) å . . . . . " 9:75	5,250	—	—	—
16	st. brandposter (hvaraf 4 emellan 457 mm. tryck- röret och landsvägen, samt 3 st. provisoriska i Her- manstad I) å . . . . . " 200:—	3,200	—	—	—
2	st. 203 mm. slidventiler å . . . . . " 180:—	360	—	—	—
4	st. 152 mm. " å . . . . . " 135:—	540	—	—	—
6	st. vattenposter för afhem- ning å . . . . . " 200:—	1,200	—	19,625	—
	c:a 10 % för diverse oförutsedda arbeten	—	—	1,975	—
					21,600
	II. Framtida komplettering af röret.				
1,900	m. 102 mm. tackjernsrör, incl. nedläggning i Her- manstad I å . . . . . <i>Fm.</i> 5:75	10,925	—	—	—
17	st. brandposter å . . . . . " 200:—	3,400	—	—	—
10	st. 102 mm. slidventiler å . . . . . " 90:—	900	—	15,225	—
	c:a 10 % för diverse oförutsedda arbeten	—	—	1,575	—
					16,800
	Summa <i>Fm.</i>	—	—	—	38,400

Allt komplett nedlagdt och afprovadt med vattentryck, men excl. jord- och sprängningsarbeten. För 203 mm. rören torde jordarbetena, i anseende till den ogynsamma jordmänen, stiga till c:a 11 *Fm.* pr meter, för öfriga rör till 6 å 7 *Fm.*

För 203 mm. rör	erfordras	minst 0,6 m. bottenbredd,	2,4 m. djup	} i sprängning.
" 152 mm. "	"	" 0,55 m. "	2,35 m. "	
" 102 mm. "	"	" 0,5 m. "	2,3 m. "	

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1892.

Utskottsytttrande angående temporär förstärkning af stadens poliskår.

Sedan Kejslerliga Senaten i skrifvelse af den 20 januari 1891 låtit anmoda Stadsfullmäktige att uppgöra fullständigt förslag till ny förordning angående polisinställningen i Helsingfors jemte stat för densamma, och Guvernören i länet, jemte skrifvelse af den 1 påföljande augusti, till Senaten insändt Poliskammarens i staden framställning angående särskilda ändringar i polisens organisation samt ökande af polisstyrkan, har Senaten, emedan ovisst vore, huruvida den tilltänkta nya förordningen angående Helsingfors polisinställning hunne utarbetas samt granskas och vinna stadsfästelse innan behof af polispersonalens i staden förstärkning nödvändigtvis gjorde sig gällande, i skrifvelse af den 19 sistlidne januari anbefalt Guvernören att, efter tagen närmare kännedom om ifrågavarande behof, tillse att dylik förstärkning, der sådan erfordrades, genom vederbörande stadsmyndighets försorg egde rum, temporärt och till dess saken kunde genom omordnade författning med dertill hörande stat slutligen anordnas och behofvet för en längre tid tillgodoses.

I anledning deraf har Guvernören anbefalt Poliskammaren att uppgöra och sedermera tillsändt Stadsfullmäktige förslag till sådan temporär förstärkning af stadens polisstyrka, jemte det Guvernören ålagt Stadsfullmäktige att afgifva yttrande i ärendet, derå Fullmäktige vid sammanträde den 15 sistlidne mars uppdragit åt undertecknade, åt hvilka Fullmäktige redan tidigare ombetrott att uppgöra ofven omförmälda förslag till författning angående polisinställningen i Helsingfors, att inkomma med särskildt utlåtande i nu föreliggande fråga.

Poliskammaren framhåller i dess ofvanberörda förslag, att den år från år tilltagande tillväxten af befolkningen i staden samt den stora utsträckningen af det bebyggda området haft till påföljd, då polisstyrkan under senare år alls icke blifvit ökad, att stora, tätt bebyggda och företrädesvis af lös arbetarebefolkning bebodda områden icke hafva någon närmelsevis tillräcklig polisbevakning, hvilket orsakat svårighet att förebygga störingar af ordningen och säkerheten samt uppåtdaga begångna förbrytelser. Nödvändigheten af polispersonalens förökande framginge tydligast deraf, att antalet gröfre brott i häpnadsväckande grad stigit, me-

dan procenttalet upptäckta brott vore i nedåtgående. Då stadens indelning i flera polisdistrikt än nu är fallet ej för närvarande kunde ega rum, borde åtminstone 25 patrulleringslinjer inrättas. Enär för hvarje af dessa linjer erfordrades 3 konstaplar, blefve det behöfliga antalet konstaplar för dessas besättande 75 man dagligen, förutom 6 beridna konstaplar å chausséerna. För den dagliga tjenstgöringen erfordrades dessutom 1:o å hvardera af de 2 polisvaktkontoren i staden samt vaktkontoren i Sörnäs och Tölö en dejour dagligen, motsvarande 4 man; 2:o för polisbevakning vid offentliga nöjen, besigtning af gårdar och gator m. m. 8 man; 3:o för bevakning af Poliskammarens förvaringsrum 2 man; 4:o till sedlighetspolisen 2 man; 5:o till Poliskammarens kansli 1 man; 6:o till ordonnanser hos Generalguvernören, Guvernören och polismästaren 3 man; samt 7:o) för att aflösa konstaplarna och bereda dem tillfälle till att hvar fjortonde dag erhålla 1 dags ledighet 7 man. Sålunda borde antalet af ordningspoliser uppgå till inalles 108 man. För närvarande funnes 92 man vid ordningspolisen, däraf 86 ordinarie och 6 extra, af hvilka sistnämnda 4 aflönats medels ett af Kejsrerliga Senaten anvisadt extra anslag och ur Guvernörens dispositionsmedel för polisändamål. Då anslagen för dessa extra konstaplar, enligt Poliskammarens åsigt, vid den temporära förändringens införande antagligen komme att indragas, erfordrades till förstärkning af ordningspolisen tillsammans 22 man. Derjemte behöfdes en ökning af detektiva polisen med 4 man. Kostnaden för dessa 26 man blefve:

för 22 yngre konstaplar: lön å	<i>Fr.</i>	500	—
hyresmedel	"	200	—
tjenstgöringsarvode "	"	300	—
beklädnadshjelp	"	160	—
	<i>Fr.</i>	1160	— 25,520 —
„ 4 detektivkonstaplar: lön å	<i>Fr.</i>	600	—
hyresmedel	"	200	—
tjenstgöringsarvode "	"	400	—
beklädnadshjelp	"	100	—
	<i>Fr.</i>	1300	— 5,200 —
	<i>Summa Fr.</i>	30,720	—

Äfven efter utskottets tanke skulle anställandet af nämnda 26 nya konstaplar, 22 vid ordnings- och 4 vid detektivpolisen, innefatta en välbehöflig förstärkning af stadens poliskår, hvarför utskottet ur denna synpunkt skulle vilja understöda Poliskammarens anspråk, liksom utskottet ock vid uppgörandet af ny stat för polisinnrättningen tagit kammarens ifrågavarande anhållan i beaktande. Men tillika håller utskottet före, att frågan om anställandet af dessa 26 nya kon-

staplar i hufvudsak är en anslagsfråga, i det att utskottet ansett sig främst böra öfverväga, hurvida stadens tillgångar medgifva den ökning af kostnaderna för polisen, som af Poliskammaren kräfves. På sätt Stadsfullmäktige tidigare ofta i enahanda fall framhållit, måste polisen i Helsingfors betraktas såsom en statsinrättning, som tillkommit utan beaktande af stadens grundlagsenliga rätt att själf sköta sin polisvård och som därför ock främst bör bekostas af statsverket, mot åtnjutande af det bidrag från kommunen, som med hänsigt till polisens gagnelighet kan pröfvas skäligt. Förhållandet mellan statsverkets och stadens andelar i kostnaderna för polisinrättningen var ock enligt 1876 års stat bestämdt till 1,7: 1, fastän detta förhållande sedermera, oaktadt kommunens gensaga, rubbats. Sålunda har staden ensam fått vidkännas, förutom andra smärre utgifter för statsverket, kostnaden för 12 nya poliser, motsvarande 12,600 mark om året, hvilka anstälts enligt Fullmäktiges beslut af den 3 september 1885. Statsverkets och stadens utgifter för Helsingfors polisinrättning förhålla sig därför numera till hvarandra såsom 1,2 till 1.

Emellertid förefinnes icke, efter utskottets tanke, någon anledning för Fullmäktige att nu mera än förr frångå den uti 1876 års stat uppställda proportionen emellan statsverkets och stadens bidrag till polisinrättningens underhåll. I sitt förslag till ny författning för polisinrättningen i Helsingfors har utskottet icke kunnat undgå att beröra äfven denna fråga, och har utskottet der uttryckt proportionen, för större enkelhets skull, sålunda, att statsverket skulle bidraga med två tredjedelar och staden med en tredjedel till kostnaderna för polisen. Till att uppställa och vidhålla denna proportion är, efter utskottets förmenande, nu så mycket mera skäl som styrelsen, vid utfärdandet af ny förordning för polisinrättningen i Tammerfors och stat för densamma, deri bestämt ett större anslag för polisens underhåll i en landsortsstad än som nu skulle begäras för landets hufvudstad, hvarest dock polisen, på sätt erfarenheten ådagalagt, ofta användts till att tjena andra ändamål än de rent lokala och kommunala. Under den förutsättning således, att kommunen icke ålägges att bidraga till kostnaden för den ifrågasatta temporära förstärkningen af polisen med mera än en tredjedel, torde därför Poliskammarens framställning böra af Fullmäktige bifallas, hvaremot Fullmäktige torde böra förbehålla sig att, i händelse sådant icke vinner Nådigt bifall, få särskildt pröfva, hvilken förstärkning af polisen så oundgängligen påkallas att staden torde böra bifalla till densamma äfven för den händelse att staden skulle nödgas i högre proportion bestrida kostnaden därför.

Utskottet får alltså värdsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att, i afseende å det Fullmäktige affordrade yttrandet, framhålla, att Fullmäktige för sin del icke vilja motsätta sig den af Poliskammaren begärda förstärkningen af stadens polisstyrka, dock under förutsättning, att kommunen icke ålägges att till kostnaden för den

samma bidraga med mera än en tredjedel, men att Fullmäktige, för den händelse sådant icke skulle vinna bifall, nödgas förbehålla sig att särskildt pröfva, hvilken förstärkning af polisstyrkan i staden är så oundgängligen nödig att Fullmäktige skulle böra bifalla till densamma äfven för den händelse att staden skulle nödgas i högre proportion bestrida kostnaden därför.

Helsingfors, den 1 april 1892.

Alfred Norrmén.
Bengt Stenius.

Wilh. Brummer.

F. Jansson.
H. Åkerman.

Utskottsbetänkande angående nytt reglemente för stadens folkskolor.

I skrifvelse af den 12 december 1891 har Magistraten meddelat Fullmäktige, att sedan Magistraten i afseende å granskning och fastställelse tillsändt Öfverstyrelsen för skolväsendet ett af Fullmäktige antaget förslag till nytt folkskole-reglemente, så har Skolöfverstyrelsen i skrifvelse af den 27 november 1891 framhållit, att öfverinspektorn för folkskolorna vid granskningen af sagda förslag framställt särskilda anmärkningar mot detsamma, hvarför Skolöfverstyrelsen, som funnit dessa anmärkningar vara grundade å Nådiga förordningen af den 11 maj 1866, angående organisationen af folkskolväsendet, icke kunnat förslaget i dess nuvarande skick godkänna. Med anledning häraf hafva Fullmäktige vid sammanträde den 15 december 1891 uppdragit åt undertecknade, hvilka tidigare såsom särskildt utskott behandlat förslaget till ifrågavarande reglemente*), att inkomma med nytt förslag i ärendet.

Folkskoleöfverinspektorns första anmärkning åsyftar § 15, i hvilken § enligt hans åsigt borde införas bestämning derom att efter hvarje läseårs slut årsbetyg skall åt eleverna utdelas. Då eleverna för närvarande erhålla terminsbetyg och afsigten icke varit att härifrån afvika, ehuru förslaget ej nämner något om terminsbetyg,

torde följande lydelse af 15 § kunna godkännas:

Vid hvarje läsetermins slut skall till eleverna utfärdas betyg, som innehålla vitsord öfver uppförande, ordning och uppmärksamhet samt gjorda framsteg.

Elev, som genomgått lägre folkskolas kurs, dimitteras till högre folkskola med betyg af sådant innehåll, som ofvan sägs.

---

*) Se Fullmäktiges tryckta handlingar för år 1891 n:o 7.

Har elev behörigen genomgått högre folkskola, erhålle afgångsbetyg med vitsord öfver uppförande, ordning och kunskap i de olika lärostyckena.

För dessa betyg erlägges ingen afgift.

Folkskoleöfverinspektorns följande anmärkning gäller § 20, mot hvilken framhålles, att, jemlikt 112 § af folkskoleförordningen, läro- och arbetsplan bör ingå i reglementet och underställas Öfverstyrelsen för skolväsendet, å hvilken det ankommer att reglementet stadfästa eller, om det påkallar ändring, vidtaga den åtgärd, hvartill saken kan föranleda.

På det att tydligen måtte framgå, att reglementet icke afser att afvika från gällande bestämmingar i ämnet,

får utskottet föreslå följande lydelse af § 20:

I hvilken ordning de i § 19 uppräknade läroämnena skola inträda i undervisningen samt huru många timmar i veckan på de olika klasserna böra åt hvar och ett af dem egnas äfvensom omfånget af kursen i hvarje läroämne å de skilda klasserna bestämmas genom läroplaner, uppgjorda i enlighet med gällande föreskrifter.

Emot § 22 anmärkes, att förändringen af § 43 i det gamla reglementet, som motsvarar § 22 i det nya, icke kan godkännas. Denna anmärkning torde afse den omständigheten att meddelandet af skild religionsundervisning åt elever af annan kristen konfession än den evangelisk-lutherska i §:en göres beroende af deras målsmäns önskan och Folkskoledirektionens pröfning, hvilket ansetts vara olämpligt, särskildt vid fråga om elever af grekisk-ryska trosbekännelsen. För sådana elever finnes dock redan särskild religionsundervisning inrättad genom Folkskoledirektionens försorg, ehuru tillsvidare endast ett fåtal begagnat sig af densamma. Då afsigten icke varit, att häri göra någon ändring,

torde §:en kunna godkännas i följande, förändrade form:

Elever, hvilka tillhöra annan trosbekännelse än den evangelisk-lutherska, äro icke förpligtade att delta i föreskrifven religionsundervisning. Finnas elever af annan kristen konfession, eger folkskoledirektionen vidtaga åtgärd derhän, att sådana elever å skilda timmar erhålla religionsundervisning enligt sin troslära.

Beträffande 28 och 29 §§ sägs att dessa §§ icke stå i öfverensstämmelse med gällande författningar. Vid utnämning af lärare och lärarinna bör iakttagas hvad Nådiga kungörelsen af den 28 juni 1890 bestämmer angående behörighet till lärare- och lärarinnetjenster vid de högre folkskolorna i landet.

Hvad främst angår § 28, så torde anmärkningen afse den bestämningen, att till ordinarie lärare och lärarinnor skola utnännas endast de, som vid folkskola i landet under fem års tid oförvitligen tjenstgjort. Detta stadgande stöder sig emellertid å Kejserliga Senatens beslut af den 10 april 1889, hvarigenom en sådan förändring af det tidigare för folkskolorna fastställda reglementet godkänts. Med afseende härå

torde § 28 kunna oförändrad bibehållas.

Med anledning af Kejserliga kungörelsen af den 28 juni 1890 angående, utom annat, behörighet till lärare- och lärarinnetjenster vid de högre folkskolorna i landet, hvilken kungörelse tillkommit efter det Folkskoledirektionen uppgjort ifrågavarande förslag,

torde orden i § 29 „tillförlitliga intyg“ böra utbytas mot „behöriga intyg“.

Vidkommande 30 § sägs, att stadfästelsebref bör underskrifvas äfven af folkskoleinspektorn. Då enligt sagda § stadfästelsebrefvet bör undertecknas af folkskoledirektionens samtliga ledamöter samt folkskoleinspektorn, enligt 48 §, är medlem af direktionen, synes denna anmärkning icke vara påkallad, men skulle utskottet dock förorda

att §:en sådant oaktadt erhåller följande förtydligade lydelse:

Ordinarie lärare och lärarinna erhålle å tjensten stadfästelsebref, som af folkskoleinspektor och folkskoledirektionens öfriga ledamöter underskrifves.

I öfverensstämmelse med folkskoleöfverinspektorns yrkande

torde § 31 kunna erhålla följande tillägg:

Kunna folkskoleinspektor och folkskoledirektionens öfriga ledamöter icke blifva ense om den åtgärd som vidtagas bör, hänskjutes saken till Öfverstyrelsen för skolväsendet, som ärendet pröfvar och afgör.

Slutligen har folkskoleöfverinspektorn anmärkt att de §§, som gälla folkskoleinspektors och direktionens åligganden, böra uppgöras mera i öfverensstämmelse med folkskoleförordningens bestämmingar. För så vidt utskottet inhemtat, skulle denna anmärkning afse den omständigheten, att enligt förslaget folkskoleinspektor eger bevilja tjenstledighet endast på kortare samt folkskoledirektionen på längre tid, medan förhållandet enligt folkskoleförordningen är det motsatta. Ifrågavarande bestämmingar i folkskoleförordningen kunna dock icke mera anses

lämpade efter förhållandena i Helsingfors, der, under förutsättning att de skulle följas, folkskoledirektionen blefve nödsakad att en betydlig del af året hålla session hvarenda dag för att handlägga inkommande ansökningar om tjänstledighet. Enahanda stadgande ingår för öfrigt redan uti nu gällande folkskolereglemente, som faststälts af Kejsrerliga Senaten den 25 maj 1870 och således efter det folkskoleförordningen emanerat. Efter utskottets tanke

torde därför ifrågakomna anmärkning icke böra föranleda till ändring af förslaget.

Ytterst åligger det utskottet att hemställa om att Stadsfullmäktige ville besluta

att till Öfverstyrelsen för skolväsendet i afseende å granskning och fastställelse ånyo insända ifrågavarande förslag, ändradt i öfverensstämmelse med utskottets yttrande, samt dervid tillika beträffande anmärkningarna mot förslaget framhålla, hvad utskottet ofvan uttalat.

Helsingfors, den 6 april 1892.

F. Gustafsson.

Hugo Holsti.
Rich. Heimberger.

Th. Wegelius.
Vera Hjelt.

Beredningsutskottets betänkande i anledning af Drätselkammarens utlåtande „angående ifrågasatt inlösen af Gumtäckt egendom för Helsingfors stads räkning“. (Tryckt N:o 15).

Drätselkammaren har (på senare hälften af s. 2) framhållit de synpunkter, som tala för Gumtäckt egendoms inlösen för stadens räkning. Men enligt de af Drätselkammaren uppgjorda kalkyler skulle egendomen i stadens hand hafva ett värde af endast omkring 180,000 mark. Och ehuru staden, enligt Kammarens förmenande, „icke borde tveka att för erhållande af Gumtäckt erlägga en köpeskilling, motsvarande 2 à 3 gånger det kalkylerade värdet“, har Drätselkammaren, som förmodar att ett anbud äfven enligt sådan värdeförhöjning icke hade utsigt att antagas, kommit till det resultat att frågan om Gumtäckts inlösen för närvarande måste förfalla.

Beredningsutskottet delar Drätselkammarens åsigt, att förvärfvandet af Gumtäckt är önskvärdt ej blott med afseende å de förmåner den derigenom vunna fullständiga arronderingen af stadens egor skulle innebära, utan ock, fastmer, till förebyggande af de olägenheter staden får vidkännas från förstäder i dess närmaste granskap, hvilka icke underlyda stadens jurisdiktion och ordningsmakt. Utskottet har därför ansett sig böra granska Drätselkammarens uppskattning af egendomens värde. Denna granskning har ledt till följande förändrade uppställning af kalkylen:

Brutto kapitalvärde, då inkomsterna från jorden, karaktärsbyggnaden och de redan utarrenderade byggnadstomterna kapitaliseras efter $5\frac{1}{2}\%$ (lika med Drätselkammaren) . . . . . *Tmf.* 794,978: —

Härför afdrages de utgifter i ett för allt, som staden omedelbart efter inköpet finge vidkännas, nämligen:

Anläggning af vägar	42,300: —	
D:o af vattenledning	31,700: —	
D:o af gatubelysning	1,500: —	
Skolhus	25,000: —	
		" 100,500: —

Anm. Posten *Tmf.* 68,700 för kloakledningar har uteslutits emedan det säkerligen i långa tider icke skulle ifrågakomma att i en så beskaffad förstad som Hermanstad I, hvars kuperade läge medger att genom öppna diken tillgodose hygienins kraf, anlägga dyra kloaker. Om åter vattenledningen komme att inledas i byggnaderna och betjena hushållningen samt påkalla kloaker, så vore såsom vederlag härför att påräkna inkomst från vattenledningen.

Altså återstående värde *Tmf.* 694,478: —

Detta fastighetsvärde nedgår dock i stadens hand genom differensen mellan de årliga utgifter och inkomster, som äro att emotses. Beredningsutskottet har funnit följande årliga utgifter kunna upp- tagas enligt Drätselkammarens kalkyl:

Underhåll af landsväg	2,000: —		
Gatubelysning	3,100: —		
Gaturenållning	300: —		
Sjukvård (inber. läkare).	5,000: —		
Fattigvård	7,500: —	<i>Fmy.</i>	17,900: —

men deremot uteslutit den sannolikt på något misstag beroende po- sten „anläggning af nya vägar från återvändsgränderna, 200 mark“, reducerat utgiften för skolor, emedan denna post, då staden redan bekostar undervisningen för 144 af det uppgifna antalet 200 barn i skolåldern, icke bort beräknas å 60×200 , utan blott å 60×56 , således till . . . . . ” 3,360: —

Vidare har Beredningsutskottet uteslutit posten 3,000 mark för polis- vård, emedan denna utgift, hvori statsverket sannolikt komme att deltaga, med skäl kan anses uppvägd af fördelen för staden att sjelf få hålla ordning i dessa trakter.

Summan af de årliga utgifterna alltså	<i>Fmy.</i>	21,260: —
---------------------------------------	-------------	-----------

Häremot har staden enligt Drätselkammarens

beräkning att påräkna inkomst enligt skatt- ören, ...	8,800: —
---	----------

hvertill Beredningsutskottet ansett sig böra

tillägga personel fattigafgift	1,000: —	”	9.800: —
--	----------	---	----------

Saldo utgifter till last	<i>Fmy.</i>	11,460: —
--------------------------	-------------	-----------

hvilket å $5\frac{1}{2}$ % motsvarar ett kapital af	”	208,364: —
---	---	------------

Ofvan funna fastighetsvärde nedgår härigenom till	”	486,114: —
---	---	------------

<i>Fmy.</i>	694,478: —
-------------	------------

Detta kapitalvärde	”	486,114: —
------------------------------	---	------------

kan dock icke anses uttrycka det rätta värdet.

Beredningsutskottet finner det högst sannolikt, att staden ej skulle fullfölja tomtindelningen å den „Majstad“ benämnda mar- ken, men i stället indela den vackra terrängen utmed skogsbrynet till villalotter, hvarigenom snart nog ränta erhöles på approxima- tivt taget . . . . . ” 60,000: —

Vidare kan området Hermanstad II icke fränkännas lämp- lighet att framdeles upplåtas till bostadsplatser; och synes kapital- värdet häraf samt af de odisponerade kvarteren i Hermanstad I och

de strandpartier nedanför Majstad, som kunde upplåtas till fabriks-
anläggningar, böra uppskattas jemväl till . . . . .

. . . . .	<i>Tmf</i> 60,000: —
Summa	<i>Tmf</i> 606,114: —

Om slutligen härutöfver tages i betraktande:

att det af Drätselkammaren beräknade skattöretalet sannolikt efterhand
skall stiga;

att en arrondering af stadens egor derhän, att, bland annat, hela vattenled-
ningen komme att ligga inom staden tillhörig mark, måste anses hafva jemväl ett
ekonomiskt värde, om ock detta ej kan i siffror närmare uppskattas;

att arrendevärdet för blifvande bostadstomter å villan Vallgård ställer sig lägre
ifall dylika tomter jemväl stå till buds i Hermanstad II, än om staden har i sin hand
att tillsvidare hindra bosättning å näst nämnda plats; samt

att hufvudstadens tillväxt otvifvelaktigt har till följd att Gumtäckts egendom
med tiden stiger i värde och således i framtiden komme att återgifva hvad som nu
på dess förvärfvande blefve utgifvet utöfver det på närmaste rentabilitet grundade
kapitalvärdet;

så vore det, enligt Beredningsutskottets åsigt, välbetänkt att nu för stadens
räkning inköpa Gumtäckt, derest egendomen kan fås för ett pris af 650,000 mark.

Härvid vore det dock nödvändigt att staden icke blefve belastad med skyldig-
heten att utom för köpeskillingen ansvara för särskilda i Drätselkammarens utlåtande
s. 7 påpekade, men till beloppet icke ännu kända ersättningar till Helsinge kommun,
prestorskap, domare m. fl. för frångånget område, utan borde dessa ersättnings be-
lopp på förhand utredas och efter kapitalisering å köpeskillingen afräknas eller in-
nehållas.

Såväl för regleringen här af, som för tillvaratagandet i öfrigt af stadens rätt
och fördel, borde det jemväl i god tid utredas, huru stor del af egendomens mark
borde med stadens område införlifvas, hvilket så vidt beredningsutskottet kunnat finna
vore påkalladt åtminstone så vidt angår de i Drätselkammarens utlåtande å s. 3 fram-
hållna, för arrendelotter disponerade 68,6 tunnland.

Jemte det Beredningsutskottet lika litet som Drätselkammaren kan tillstyrka
inlösandet af Gumtäckt egendom på de i hr A. Laurells skrift upptagna vilkor, har
utskottet, med vördsam erinran att det tillhör förstärkte Stadsfullmäktige att om så-
dant inköp besluta, ansett sig böra föreslå:

*att Drätselkammaren uppdrages meddela egaren af Gumtäckt att,
vid ärendets förberedande pröfning befunnits att Helsingfors stad skä-
ligen icke kan erlægga för egendomen ett högre pris än 650,000 mark,
inberäknadt kapitalvärdet af de ersättningar som kunde tillkomma Hel-
singe kommun, prestorskap, domare m. fl. för frångånget område, hvar-
efter och sedan hans svar härå erhållits frågan om egendomens inköp
komme att till vidare behandling upptagas.*

Och torde Drätselkammaren derjemte anmodas att derest säljaren förklarar sig böjd för en uppgörelse på sådana vilkor,

inkomma med förberedande yttrande och förslag i frågan om de delar af egendomens mark, som borde med stadens område införlifvas.

Helsingfors den 20 april 1892.

L. Mechelin.

Wilh. Brummer.
K. A. Antell.
C. B. Federley.

Alfred Norrmén.
Arvid Nyberg.

Utskottsytrande angående särskilda förändringar af rådhuset.

Sedan Stadsfullmäktige vid uppgörandet af stadens utgifts- och inkomstförslag för år 1889, med anledning af ett utaf Drätselkammaren uppgjort förslag till ombyggnad af rådhusets östra flygel i syfte att bereda bättre utrymme för domstolarna och stadens förvaltande myndigheter, lemnat Drätselkammaren i uppdrag att inkomma med närmare förslag i saken, öfverlemnade Drätselkammaren i skrifvelse af den 27 september 1889, införd bland Fullmäktiges tryckta handlingar för sistsagda år under n:o 24, till Stadsfullmäktige eskissritningar och kostnadsförslag till den föreslagna ombyggnaden. Efter den omgång, ärendet haft, beslöto Fullmäktige den 11 februari 1890 att låta frågan om rådhusets om- och tillbyggnad för tillfället förfalla. Derjemte ansågo Fullmäktige emellertid nödvändigheten fordra, att såväl Poliskammaren som Byggnadskontoret erhöle ökad utrymme och att de åt dessa inrättningar nu upplåtna lokaler underginge ändring och reparation, hvarförutom det, enligt Fullmäktiges åsigt, var önskligt att jemväl Helsovårdsnämndens lokal förlades till rådhuset; och anmodade Fullmäktige förty Drätselkammaren att afgifva utredning och kostnadsförslag i ofvan antydt syfte. I anledning häraf har Drätselkammaren numera låtit uppgöra och med skrifvelse af den 15 oktober 1891, som ingår bland Fullmäktiges tryckta handlingar för sistlidne år under n:o 21, till Fullmäktige insändt ett förslag till en partiel ombyggnad af rådhuset, afseende att bereda större utrymme åt polisinrättningen, jämte det, enligt förslaget, en del af polisinrättningens nuvarande lokal skulle afstängas från öfriga delar däraf och upplåtas åt Drätselkammaren, hvarigenom den lifliga kommunikation, som eger rum mellan detta embetsverk och Drätselkontoret, blefve mindre besvärlig än nu är förhållandet. I öfversta våningen komme i stället Byggnadskontoret att erhålla ett något ökad utrymme, medan en del af de rum, i hvilka Byggnadskontoret för närvarande är förlagdt, skulle upplåtas åt Vattenledningskontoret. Någon lokal för Helsovårdsnämnden har Drätselkammaren uti förslaget icke kunnat anvisa i rådhuset, men anser Kammarerna att Nämnden utan större svårighet fortfarande kunde begagna sig af hyrd lokal. Kostnadsberäkningen för förslaget uppgår till 128,000 mark. Vid sammanträde den 29 december 1891, hafva derpå Fullmäktige åt ett särskildt utskott, till medlemnar hvari undertecknade invalts, öfverlemnadt att inkomma med yttrande i ärendet.

På sätt af det ofvanstående torde framgå, föreligger ett beslut af Fullmäktige att åt polisinrättningen bereda ökad utrymme i rådhuset; och kan nämnda inrättnings behof af förstorad lokal icke håller ifrågasättas. Genom de af Drätselkammaren nu föreslagna förändringar i rådhuset blefve ock nämnda behof på att någorlunda tillfredsställande sätt tillgodosedt. Men man kan icke förbise, att, utom polisinrättningen, flertalet af stadens öfriga embetsverk, hvilka äro inrymda i rådhuset, innehafva så knapt tillräckliga lokaler att de redan nu icke kunna anses vara fullt tillfylles för dessa inrättnings behof samt antagligen inom kort komma att visa sig alldeles otillräckliga, hvarför staden, äfven om nu förordade byggnadsarbete företages, ganska snart åter kommer att stå inför nödvändigheten att ytterligare utvidga sina embetslokaler, och synes det vara att befara, att man då mera icke skall komma tillrätta utan en fullständig nybyggnad af rådhuset.

Att nu uppföra det nya rådhuset å den tomt, der stadens rådhus för närvarande finnes, är dock, efter utskottets åsigt, knapt tänkbart i betraktande af det ringa utrymmet å sagda tomt och dess instängda läge. Såsom bekant, hafva derför ock tidigare särskilda andra platser i staden förutom den nuvarande rådhusomtens varit påtänkta till plats för ett nytt rådhus. Närmast har man väl i sådant afseende haft blicken fäst på den tomt vid Södra kajen, der tullkammaren för närvarande finnes. Denna tomt vore visserligen rymlig nog, men torde befogade tvifvelsmål kunna hysas derom, huruvida staden skall kunna för tullkammarens och packhusets räkning undvara tomtens, helst stadens hamn- och trafikförhållanden ännu icke äro så definitivt ordnade, att någon möjlighet att bilda sig en öfvertygelse härom förefinnes. Hvad åter öfriga platser vidkommer, så sakna de alla det centrala läge, som för ett stadshus otvifvelaktigt behöfves. Bäst synes därför utskottet vara, om stadens rådhus icke behöfde flyttas från Senatstorget, hvarest detsamma är såväl lämpligt beläget som innehar en dess betydelse motsvarande plats i stadens centrum.

Det förefaller utskottet som om för närvarande ett tillfälle erbjöde sig att undgå en sådan flyttning. Gården invid rådhusomtens, n:o 22 vid Alexandersgatan, hvilken gård eges af litteratören Max Krook, är såsom kändt, för närvarande utbjuden till salu, och torde densamma, i betraktande af de för tiden rådande tryckta konjunkturerna, kunna af staden inköpas för ett icke oskäligt pris. Genom att sammanslå denna tomt och nuvarande rådhusomtens skulle en i alla afseenden tillräckligt rymlig tomt för en ny rådhusbyggnad erhållas. I händelse gården här fås för ett skäligt pris, synes staden icke böra låta ifrågavarande tillfälle gå sig ur händer. Utskottet har icke förbisett önskvärdheten af att jemväl den tredje och återstående gården i samma kvarter med front mot Alexandersgatan eller n:o 24, tillhörig förre handlanden W. Baranoff, borde inköpas för att man derigenom kunde för det blifvande rådhusets räkning disponera öfver hela den sida af kvarteret, som vettar mot Senatstorget; men då staden äfven utan sistnämnda tomt erhöle ett tillräckligt område för rådhuset, samt en sådan

utvidning af platsen skulle medföra en icke ringa ekonomisk uppoffring, torde i detta fall gerna sparsamhetsskäl få tala.

Genom att staden tillhandlade sig nuvarande Krook'ska gården blefve staden derjemte i besittning af en byggnad, hvilken utan större ändringar skulle låta sig användas såväl till att bereda polisnrättningen ökad utrymme, som till lokaler för åtskilliga stadens nämnder, hvarjemte äfven särskilda af de i rådhuset nu inrymda embetsverk derigenom kunde få sina lokaler utvidgade. Nivåskilnaden emellan golfven i första och andra våningarna af rådhuset och karaktärsbyggnaden å Krook'ska gården är, efter hvad utskottet varit i tillfälle att öfvertyga sig om, så ringa, att någon svårighet att öppna kommunikation mellan de begge husen icke förefinnes. Enär gården torde kunna erhållas för ett sjelfva tomtens värde icke eller åtminstone endast obetydligt öfverstigande pris samt kostnaden för att inreda lokalerna i gården för stadens räkning föga blefve betydlig, komme staden genom inköpet att inbespara större delen af den till, såsom ofvan sagdt, 128,000 mark uppgående kostnaden för de nu föreslagna förändringarna i rådhuset samt tillika att erhålla lokaler rymliga nog för att man skall kunna med lugn afvakta den tid då förhållandena bättre än nu medgifva staden att skrida till uppförandet af ett nytt rådhus.

Då litteratören Krooks gård torde vara intecknad för omkring 200,000 mark, samt inteckningshafvarena icke torde hafva något emot att låta åtminstone större delen af dessa medel inestå i gården, torde för inköpet af gården och dermed förenade reparations- och byggnadsarbeten knapt något anslag erfordras utöfver de 95,000 mark, som, efter hvad Drätselkammaren upplyser, redan äro för byggnadsförändringar i rådhuset disponibla.

Då det likväl torde vara nödvändigt att, innan definitivt beslut i saken fattas, Drätselkammaren lemnas tillfälle att deri yttra sig, får utskottet värdsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

att öfver utskottets förslag att inköpa litteratören Krooks gård infordra Drätselkammarens yttrande samt tillika anmoda kammaren att inkomma med närmare förslag till disposition af lokalerna i sagda gård jemte nödiga kostnadsberäkningar.

Helsingfors, den 29 februari 1892.

H. Åkerman.
F. W. Grönqvist.

Arvid Nyberg.
K. G. Sivenius.

Gustaf Nyström.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 7 april 1892.

№ 114.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Den af Drätselkammaren föreslagna partiela tillbyggnaden af rådhuset är, såsom i Kammarens därom aflåtna skrifvelse nogsamnt framhålles, afsedd att med minsta möjliga kostnader fylla det för en del af stadens ämbetsverk synnerligen trängande behovet af utvidgadt utrymme. Också har Drätselkammaren framställt sitt förslag endast „för den händelse Stadsfullmäktige vidblifva sitt föregående beslut att låta frågan om en mera omfattande om- och tillbyggnad af rådhuset hvila.“ Drätselkammaren är altså fullt ense med utskottet därom, att en utväg för tillgodoseende af stadens behof af ämbetslokaler under en längre tid framåt är vida att föredraga framför det så att säga provisionela förslag Drätselkammaren enligt Stadsfullmäktiges önskan låtit utarbета.

En sådan utväg erbjuder sig i själfva verket, såvida den till rådhuset gränsande gården vid Alexandersgatan af staden inköpes och förenas med rådhus-tomten. Sistnämnda tomt, hvars utrymme är alldeles otillräckligt för uppförande här af ett tidsenligt rådhus, skulle på detta sätt erhålla en tillökning, som möjliggjorde förverkligandet af det ofta uttalade önskningsmålet om uppförande af ett stadshus, inrymmande lämpliga lokaler för samtliga hufvudstadens ämbetsverk. Och utsigten för staden att framdeles genom inlösen af den tredje och återstående gården i samma kvarter med front mot Alexandersgatan ytterligare utvidga den för ett tillämnadt stadshus afsedda platsen, så att denna blefve fullt värdig sitt ändamål, bör ej håller lemnas obeaktad.

Såsom utskottet påpekat, skulle användandet tillsvidare af den å Krookska gården i bredd med rådhuset befintliga karaktärsbyggnaden för stadens behof icke möta några hinder. Uti sagda byggnad kunde några af stadens nämder, närmast Inkvarteringsnämnden och Hälsovårdsnämnden hvilka för närvarande äro förlagda utom rådhuset, erhålla lämpliga lokaler. Första polisvaktkontoret, hvars omedelbara närhet till Poliskammaren alls icke är påkalladt, kunde jämväl inrymmas, uti Krookska gården och polisinrättningen medelst en sådan anordning erhålla det ökade utrymme, hvaraf densamma är i behof. De härför nödiga förändringarna skulle kunna utföras utan stora svårigheter; genombrytningen af väggarna

i rådhuset och den därinvid liggande byggnaden samt af rådhusets vestra flygelbyggnad, hvarigenom kommunikation mellan de bägge husen kunde anordnas, komme icke att medföra särdeles kännbara kostnader och den af Drätselkammaren tidigare projekterade kostsamma tillbyggnaden af östra flygeln blefve, likasom öfriga föreslagna förändringar med undantag af polishäktets utvidgning, öfverflödigt. Det af Stadsfullmäktige förut beviljade anslaget för särskilda förändringar i rådhusets inredning, af hvilket omkring 96,000 mark ännu äro odisponerade, synes mer än väl förslå till bekostande af de arbeten, som sålunda blefve erforderliga.

Med hänsyn härtill har Drätselkammaren ansett att staden borde för erhållande af den ifrågavarande gården betala ända till 225,000 mark.

För att kunna meddela Stadsfullmäktige, hvilka utsigter förefinnas för gårdens erhållande till skäligt pris, har Drätselkammaren underrättat sysslomännen i litteratören Krooks konkursmassa därom, att Kammaren beslutit att hos Stadsfullmäktige hemställa om inlösande af gården för en köpeskilling af 225,000 mark samt förfrågat sig, huruvida konkursmassan vore villig att, i händelse Stadsfullmäktige godkände Drätselkammarens hemställan, till staden afstå ifrågavarande fastighet för den föreslagna köpesumman. Härå har å konkursmassans vägnar det svar till Drätselkammaren aflåtits, att fastigheten, enligt litteratören Krooks borgenärsers fattade beslut, icke försäljes till lägre pris än 250,000 mark.

Då Drätselkammaren med afseende härå icke anser sig kunna förorda förslaget om inlösande af den Krookska gården, har Kammaren trott sig ej heller böra uppgöra något förslag till disposition af lokalerna i sagda gård med därtill hörande kostnadsberäkningar, utan får endast, med återhämtande af det ofvan sagda, vördsamt öfverlämna ärendet till Stadsfullmäktiges pröfning.

Remisshandlingarna återgå härjämte.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Carl Mannerheim.
tf.

Helsingfors, Tidnings- & tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1892.

Frågan om reglering af området mellan norra hamnen och östra chaussén. *)

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

den 7 april 1892.

N:o 116.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Drätselkammaren har haft äran emottaga Stadsfullmäktiges skrifvelse af den 1 sistlidne mars, hvari Fullmäktige meddela att vid samma dag skedd handläggning af ett skrifvelsen bilagdt utskottsbetänkande angående reglering af området mellan norra hamnen och östra chaussén, Fullmäktige ansett önskligt att åtminstone den del af berörda område, som är indelad till egentliga fabrikskvarter, eller sålunda ungefär området mellan östra chaussén och den föreslagna planeringen, i stadsplanen intages och de inom området befintliga fabrikstomter till inlösen upplåtas; hvarhos Stadsfullmäktige anmoda Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med yttrande och förslag angående en sådan disposition af ifrågavarande område. Med anledning häraf får Drätselkammaren anföra följande.

Uti den skrifvelse, af den 24 september 1891, hvarmed Drätselkammaren till Stadsfullmäktige beledsagat det af Byggnadskontoret uppgjorda förslaget till reglering af området mellan östra chaussén och norra hamnen samt dess indelning i fabrikstomter, har Drätselkammaren redan förklarat sig erkänna det berättigade i fabriksegarenes å detta område önskan att fabrikstomterna blefve upplåtna med full eganderätt eller ständig besittningsrätt. Med hänsyn hufvudsakligen till de kostnader det ifrågavarande områdets intagande i stadsplanen förutsågs komma att medföra afstyrkte emellertid Drätselkammaren fabriksegarenes berörda anhållan.

Det utskott, som af Stadsfullmäktige erhållit uppdraget att uttala sig om det af Drätselkammaren insända förslaget och hvars utlåtande nu föreligger, håller före, att de betänkligheter Kammarerna haft mot att intaga de nyreglerade fabrikskvarteren i stadsplanen vore mer eller mindre obefogade. Enligt utskottets uppfattning föreläge ingen nödvändighet att, äfven om det ifrågavarande fabriksområdet intoges i stadsplanen, påskynda planeringen af detsamma på sätt fallet kunde vara om området skulle disponeras till bostadstomter, och anser utskottet

*) Se St:s tr. handl. N:o 19 för 1891 och N:o 8 för 1892.

för den skull att med gatornas planering och stensättning, införande af gatubelysning m. m. kunde anstå ännu en längre tid efter det tomterna upplåtits till inlösen.

Drätselkammaren kan uti denna fråga icke frångå den uppfattning Kam-maren tidigare sökt göra gällande, nämligen att intagandet af det till fabrikskvarter indelade området i stadsplanen icke kunde undgå att för staden medföra särskilda icke obetydande kostnader. Iståndsättandet af gatorna skulle otvifvelaktigt inom den närmaste framtiden befinnas nödigt, och sannolikt är att tomt-egarene icke länge skulle underlåta att göra sina rättmätiga anspråk i detta af-seende gentemot staden gällande. Anläggandet af afloppskanaler skulle åter, efter hvad man har skäl att antaga, förestå på grund af stadgandet i 65 § af stadens byggnadsordning, hvares efterlevande Hälsovårdsnämnden nog skulle öfvervaka. I ordningens intresse och för underlättande af släckningsarbete vid inträffande elds-våda är införande af gatubelysning slutligen ovilkorligen nödvändig.

De kostnader staden sålunda komme att åsamkas genom intagandet af det ifrågavarande området i stadsplanen böra, efter Drätselkammarens förmenande, icke lämnas obeaktade, särskildt under det närvarande ogynnsamma finansläget. Detta oaktadt kunde staden emellertid, med hänsyn till det intresse innehafvarene af fabriksområdena onekligen hafva af att förskaffa sig eganderätten till grunden för sina anläggningar samt för befordrande af industrins uppblomstring på sta-dens mark, finna skäl att intaga fabriksområdet i stadsplanen samt upplåta de indelade tomterna till inlösen. Drätselkammaren vill för sin del icke motsätta sig en sådan åtgärd, utan har endast ansett sig böra fästa Stadsfullmäktiges upp-märksamhet vid de påföljder densamma otvifvelaktigt komme att medföra med afseende å stadens budget.

Slutligen får Drätselkammaren anmärka att det område, som af Stadsfullmäktiges utskott afses, rätteligen borde angifvas såsom: området mellan östra chaussén och norra hamnen från Broholmsgatan i vester till Wilhelmsbergsallé eller alternativt till Kvarnbrinken och det till „planteringar“ föreslagna kvarteret N:o 286 i öster.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Carl Mannerheim.
tf.

Utskottsbetänkande angående förslag till ordningsregler och taxa för formännen i Helsingfors stad.

Medels skrifvelse af den 9 sistlidne april har Magistraten anhållit om Fullmäktiges yttrande öfver ett af Magistraten utarbetadt förslag till ordningsregler och taxa för stadens formän; och hafva Fullmäktige vid sammanträde den 12 i sagda månad åt undertecknade uppdragit att såsom särskildt utskott inkomma med betänkande i ärendet.

Vid granskningen af förslaget till ordningsregler för formännen har utskottet icke funnit anledning till annan anmärkning mot detsamma än att utskottet i slutet af första meningen uti § 8 skulle vilja inskjuta efter ordet „taxa“ orden „*efter skedd öfverenskommelse.*“ — Förslaget till taxa innebär, efter utskottets tanke, en betydlig förbättring och förenkling af nu gällande formanstaxa, hvars invecklade uppställning och öfverdrifvet detaljerade bestämningar föranledt att densamma nästan aldrig tillämpas. Utskottet har dock trott sig kunna i någon mån ytterligare förenkla taxan samt förty något omarbetat Magistratens förslag, hufvudsakligen derhän, att de olika kategorierna af forlöner, hvilka i sistnämnda förslag äro 60 och 80 penni samt en mark och 1 mark 50 penni, af utskottet utsatts jemnare eller till 75 penni, 1 mark, 1 mark 25 penni och 1 mark 50 penni. Lägsta afgiften enligt utskottets förslag eller 75 penni kan måhända synas nog hög för körslor mellan alldeles nära hvarandra belägna ställen, men i sådana händelser står möjligheten öppen att lega formännen per timme, då för en timmes forlön, 1 mark, måhända flera än ett lass kunna medhinnas.

Utskottet får alltså värdsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville meddela Magistraten

att Fullmäktige förorda fastställandet af förslaget till ordningsregler för formännen (bil. 1) med det af utskottet ofvan föreslagna tillägg till § 8, men för sin del godkünt bilagda, af utskottet utarbetade förslag till taxa för desamma (bil. 3).

Helsingfors, den 6 maj 1892.

Julius Tallberg.

V. Ek.

Arvid Nyberg.

*Bilaga 1.***Ordningsregler****för formännen i Helsingfors stad.**

§ 1.

Den, som önskar erhålla rättighet att i Helsingfors utöfva formansyrket, eger att derom, med biläggande af frejdebevis och uppgift öfver antalet fordon han önskar begagna, ansöka hos Magistraten, hvilken efter pröfning meddelar beslut i ärendet. Innan forman får utöfva honom härutinnan meddelad rättighet, bör han hos poliskammaren förete utdrag ur Magistratens i ärendet förda protokoll.

Vid äfventyr af rättighetens förlust åligger forman att hvarje år i December månad, på derom kungjord dag, hos den magistratstjensteman, som Magistraten dertill utser, anmäla i händelse han önskar under det följande året sagda rättighet utöfva. Öfver denna anmälan utfärdas intyg, hvilket formannen sista helgfria dag i December skall till poliskammaren inlemnä.

Då forman med rörelsen upphör vare han skyldig att, med återställande af Magistratens protokoll, på grund hvaraf han utöfvat densamma, derom hos Magistraten göra anmälan.

§ 2.

Ej må någon betjena allmänheten såsom körsven hos forman utan att i sådant afseende vara af poliskammaren godkänd; och må såsom körsven endast den godkännas, som är välfrejdad, fyllt 18 år samt gjort sig känd för nykterhet och ordentlighet.

§ 3.

I händelse forman fälles till ansvar för brott, som medför vanfrejd, har han förverkat rättigheten till yrkets vidare utöfvande. Forman eller körsven, som upprepade gånger gjort sig förfallen till förseelse mot dessa ordningregler eller gör sig känd för oordentligt lefnadssätt, oskickligt uppförande eller ock annorledes visar sig vara olämplig för befattningen, kan af poliskammaren derifrån skiljas.

§ 4.

Forman skall till forsling begagna god och välskodd häst samt dugligt fordon med starkt och tjenligt rede; hvarjämte körsvennen städse bör bära hel och snygg dräkt.

§ 5.

Då formän icke äro upptagne af forsling må de ej stanna eller samlas på andra platser än sådana, som äro dertill anvisade af polismyndigheten; åliggande det forman att vid kall väderlek hafva sin häst försedd med varmt täcke, då densamma ej är i rörelse.

§ 6.

Forman iakttaga ett nyktert och anständigt uppförande och må icke, då han med sitt fordon befinner sig på anvisad allmän plats, vägra att verkställa körslor åt den, som honom derom anmodar, samt får hvarken der eller annorstädes genom oljud, häftigt och ovarsamt körande, opåkallad piskning af sin häst eller annorledes störa ordning och säkerhet.

§ 7.

Den nummer, under hvilken fordonet är i formanslängden upptaget, skall vid körslors förrättande vara anbragt å tvänne brickor af förtent jernplåt fästade på hästens rankor samt, vid begagnande af hjulåkdon, dessutom med minst 20 centimeter höga siffror på yttre sidan af fordonets skalmar eller, om numret icke kan på detta sätt lämpligen anbringas, på annat synligt ställe.

Derjemte åligger körsven att vara försedd med en lös nummerbricka äfvensom ett exemplar af gällande taxa och dessa ordningsregler.

§ 8.

Forslingslegan är forman berättigad att efter slutad forsling uppbära enligt faststald taxa. Ej må forman fordra högre lega än taxan medgifver, ej heller drickspengar.

Forman bör, då han för forsling anlitas, till den honom påkallar aflemna sin nummerbricka, hvilken till formannen återlemnas sedan han den honom ombetrodda forslingen ordentligen fullgjort.

§ 9.

Jämlikt den för staden gällande brandordning och vid deri utsatt ansvar åligger det forman att vara försedd med jernbandad vattentunna på hjul och vattenkar med släde samt att dermed deltaga i vattenforslingen till brandställe i enlighet med föreskrifterna i sagda brandordning.

§ 10.

Poliskammaren handhar närmaste tillsyn öfver formännen samt meddelar dem de vidare förhållningsregler, som kunna vara af behovet påkallade; och åligger forman att å tid, som poliskammaren bestämmer, låta å anvisad plats besigtiga häst och åkdon med rede samt att, ifall vid synen anmärkning i ett eller annat afseende göres, omedelbart afhjelpa de anmärkta bristfälligheterna; intill dess sådant skett må den polisman, som besigtningen förrättar, främtaga formannen hans nummerbrickor och förbjuda honom att yrket under tiden utöfva.

§ 11.

Öfverträdelse af bestämmingarna i dessa ordningsregler bestraffas enligt § 38 af den för staden gällande polisordning af den 29 Mars 1878 med böter från tio till femtio mark eller förlust af formansrättigheterna.

Taxa

för formännen i Helsingfors stad.

Betalning för forsling beräknas, derest särskild öfverenskommelse icke träffats mellan formännen och den honom anlitar, enligt nedanstående bestämningar:

Pris för helt dagsverk.

För ett ökedagsverk (tolf timmar) erlægges för karl, häst och körredskap	8: —
--	------

Små. ni.

Pris efter afstånd:

I forlön betalas för ett lass:

1. från jernvägens bangård och vedplan:
  - till gårdarna i 2:dra stadsdelen, 4:de stadsdelen öster om Fredriksgatan samt villorna Arkadia, Hagasund och Fjelldal . . . . . —: 60
  - ” gårdarne i 1:sta och 3:dje stadsdelarna, 4:de stadsdelen vester om Fredriksgatan samt 5:te stadsdelen äfvensom till Botaniska trädgården, Kajsaniemi, Broholmen, Kampmalmen samt villorna Alkärr, Berga, Taipale, Hesperia och Artillerigården . . . . . —: 80
  - ” öfriga gårdar i staden, Brunsparken och Berghäll samt villorna Hagnäs, Necken, Tölö sockerbruk, Nygård, Walo, Stengård, Kamio, Begravningsplatserna och Lappviks sjukhus . . . . . 1: —
  - ” öfriga villor å stadens afhysta område 1: 50
2. från Brobergskajen:
  - till gårdarna i 1:sta stadsdelen, 2:dra stadsdelen öster om Mikaelsgatan, Botaniska trädgården och Broholmen . . . . . —: 60
  - ” gårdarna i 2:dra stadsdelen vester om Mikaelsgatan, 3:dje stadsdelen, 4:de och 5:te stadsdelarna öster om Fredriksgatan, Kajsaniemi, Berghäll, samt villorna Hagnäs, Necken och Djurgårdsvillorna öster om jernvägen . . . . . —: 80
  - ” gårdarna i öfriga delar af staden och Brunsparken samt till villorna Aspäs, Fågelvik, Echo och Surutoin, Arkadia, Hagasund och Fjelldal . . . . . 1: —
  - ” öfriga villor å stadens afhysta område 1: 50
3. från kajerna i norra hamnen:
  - till gårdarna i 1:sta stadsdelen och 2:dra stadsdelen öster om Mikaelsgatan samt 8:de stadsdelen . . . . . —: 60

	till gårdarna i 2:dra stadsdelen vester om Mikaelsgatan, 3:dje stadsdelen, 4:de och 5:te stadsdelarna öster om Fredriksgatan samt Kajsaniemi, Botaniska trädgården och Broholmen	—: 80
	„ gårdarna i öfriga delar af staden och Brunnsparken samt till villorna Arkadia, Hagasund och Fjelldal, till Berghäll äfvensom Djurgårdsvillorna öster om jernvägen äfvensom villorna Hagnäs och Necken	1: —
	„ öfriga villor å stadens afhysta område	1: 50
4.	från Slottskajen och norra kajarmen i södra hamn:	
	till 1:sta stadsdelen söder om Elisabetsgatan, 2:dra stadsdelen öster om Mikaelsgatan samt 3:dje och 8:de stadsdelarna	—: 60
	„ 1:sta stadsdelen norr om Elisabetsgatan, 2:dra stadsdelen vester om Mikaelsgatan, 4:de och 5:te stadsdelarna öster om Fredriksgatan och 7:de stadsdelen norr om Bergmansgatan, Botaniska trädgården och Kajsaniemi	—: 80
	„ gårdarna i öfriga delar af staden och Brunnsparken, Kampmalmen samt villorna Arkadia, Hagasund och Fjelldal äfvensom Broholmen	1: —
	„ öfriga villor å stadens afhysta område	1: 50
5.	från södra kajarmen, kokhuskajen och magasinskajen i södra hamnen:	
	till gårdarne i 1:sta och 2:dra stadsdelarna söder om Alexandersgatan, 3:dje stadsdelen och 7:de stadsdelen öster om Kaserngatan och Jungfrustigen samt skeppsvarfvet	—: 60
	„ gårdarna i 1:sta stadsdelen, 2:dra stadsdelen norr om Alexandersgatan, 4:de och 5:te stadsdelarna öster om Fredriksgatan, 7:de stadsdelen vester om Kaserngatan och Jungfrustigen, 8:de och 9:de stadsdelarna äfvensom Brunnsparken	—: 80
	„ öfriga gårdar inom staden, Broholmen, Botaniska trädgården, Kajsaniemi, Kampmalmen samt villorna Arkadia, Hagasund och Fjelldal	1: —
	„ öfriga villor å stadens afhysta mark	1: 50
6.	från Sandviks och Gräsvikskajerna:	
	till gårdarna i 4:de och 5:te stadsdelarna vesterom Fredriksgatan samt 6:te stadsdelen	—: 60
	„ gårdarna i 2:dra stadsdelen vester om Mikaelsgatan, 3:dje stadsdelen vester om Kaserngatan, 4:de och 5:te stadsdelarna öster om Fredriksgatan, samt 7:de stadsdelen vester om Kaserngatan och Jungfrustigen	—: 80
	„ gårdarne i öfriga delar af staden, Brunnsparken, Botaniska trädgården, Kajsaniemi samt Kampmalmen, Alkärr, Begravningsplatserna, Lappviks sjukhus äfvensom villorna Arkadia, Hagasund och Fjelldal	1: —

- till öfriga villor å stadens afhysta mark 1: 50
7. från annan plats i staden:
- till gård belägen inom samma eller närgränsande stadsdel . . . . . —: 60
- ” öfriga gårdar inom staden . . . . . 1: —
- ” villorna å stadens afhysta område 1: 50
- Ann. 1.* Såsom ett lass beräknas:
- ved: $\frac{1}{2}$ metrisk famn
- säd: 8 hektoliter
- salt, stenkol och cokes: 6 hektoliter
- kalk: 8 hektoliter
- tegel: 125 stycken
- sand, lera och gatsten: $\frac{1}{3}$ kubikmeter
- vatten: vanlig tunna eller kar
- annat gods: högst 650 kilogram.
- Ann. 2.* I forlegan inbegripes ersättning för varans på- och aflastning, men icke för uppbärning ur farkost eller uppläggning i förvaringsrum.
- Ann. 3.* Fördröjes forman utöfver den tid, som för pålassning, forsling och aflastning af lasset erfordras, eger han i väntningslön för hvarje $\frac{1}{4}$ timme uppbära 20 penni.

Bilaga 3.

Utskottets förslag.

Taxa

för formännen i Helsingfors stad.

Betalning för forsling beräknas, derest särskild öfverenskommelse icke träffats mellan formännen och den honom anlitar, enligt nedanstående bestämmingar:

Pris efter tid:

	<i>Fmy. ni.</i>
För ett ökedagsverk (tio timmar) erlægges för karl, häst och körredskap	7: —
För ett halft d:o (fem timmar) d:o d:o	4: —
För en timmes körslor	1: —
samt för öfverskjutande tid, hvarje fjerdedels timme	—: 25

Pris efter afstånd.

I forlön betalas för ett lass:

- 1:o. från jernvägstorget och jernvägens vedplan:
- till gårdarna i 1, 2, 3, 4 och 5 stadsdelarna, Broholmen, villan Alkärr och villorna vid Vestra chaussén till Hesperia och villan Taipale —: 75

	till öfriga gårdar i staden, begravningsplatserna, Lappvikens sjukhus, villorna vid Vestra chaussén från och med Hesperia och Taipale intill vägen till Djurgården samt villorna vid Östra chaussén intill villan Echo	1: —
	” återstående villor vid Vestra chaussén, fattiggården och villorna vid Östra chaussén från och med villan Echo intill villan Hörneberg	1: 25
	” öfriga villor	1: 50
2.	<i>från Brobergskajen:</i>	
	till gårdarna i 1, 2, 3 och 8 stadsdelarna, de gårdar i 4 och 5 stadsdelarna, som äro belägna öster om Fredriksgatan, villan Arkadia samt villorna vid Östra chaussén intill villan Echo	—: 75
	” öfriga gårdar i staden, villan Alkärr samt villorna vid Vestra chaussén intill Hesperia och Taipale äfvensom vid Östra chaussén intill Hörneberg	1: —
	” begravningsplatserna och Lappvikens sjukhus samt villorna vid Vestra chaussén från och med Hesperia och Taipale intill vägen till Djurgården samt återstående villor vid Östra chaussén . . .	1: 25
	” öfriga villor	1: 50
3.	<i>från kajerna vid Norra hamnen, Skatuddskanalen och Slottskajen:</i>	
	till gårdarna i 1, 2, 3 och 8 stadsdelarna, de delar af 4 och 5 stadsdelarna, som äro belägna öster om Fredriksgatan, den del af 7 stadsdelen, som ligger norr om Bergmansgatan, samt Broholmen	—: 75
	” öfriga gårdar i staden, villan Alkärr samt villorna vid Vestra chaussén till Hesperia och vid Östra chaussén till villan Echo . . .	1: —
	” begravningsplatserna, Lappvikens sjukhus, villorna vid Vestra chaussén från och med Hesperia intill vägen till Djurgården och vid Östra chaussén från och med villan Echo till Hörneberg . . .	1: 25
	” öfriga villor	1: 50
4.	<i>från Vestra kajen och Magasinskajen:</i>	
	till gårdarna i 1, 2, 3, 7, 8 och 9 stadsdelarna samt de delar af 4 och 5 stadsdelarna, som äro belägna öster om Fredriksgatan	—: 75
	” öfriga gårdar i staden, Broholmen, villan Alkärr samt villorna vid Vestra chaussén till Hesperia och Taipale	1: —
	” begravningsplatserna och Lappvikens sjukhus samt villorna vid Vestra chaussén från och med Hesperia och Taipale intill vägen till Djurgården och vid Östra chaussén till villan Echo	1: 25
	” öfriga villor	1: 50
5.	<i>från Sandviks och Gräsvikskajerna:</i>	
	till gårdarna i 4, 5 och 6 stadsdelarna, begravningsplatserna, Lappvikens sjukhus och villan Alkärr	—: 75

till öfriga gårdar i staden samt villorna vid Vestra chaussén till Hesperia och Taipale	1: —
” villorna vid Vestra chaussén från och med Hesperia och Taipale intill vägen till Djurgården samt vid Östra chaussén till villan Echo	1: 25
” öfriga villor	1: 50
6. <i>från annan plats i staden</i> beräknas forlön lika med den från närmaste af ofvannämnda utgångspunkter.	

Ann. 1. Såsom ett lass beräknas:

ved: 0,5 metrisk famn

säd: 8 hektoliter

salt: 7 ”

stenkol: 8 ”

kalk: 8 ”

tegel: 150 st. rödbrända

sand, gatsten och lera: 0,3 kubikmeter

vatten: vanlig tunna eller kar

annat gods: högst 650 kilogram.

Ann. 2. I forlegan inbegripes ersättning för varans på- och aflastning, men icke för uppbärning ur farkost eller uppläggning i förvaringsrum.

Ann. 3. Fördröjes forman utöfver den tid, som för pålassning, forsling och aflastning af lasset erfordras, eger han i väntningslön för hvarje fjerdedels timme uppbära 20 penni.

*Utskottsbetänkande rörande fördelningen af Helsingfors ut-
minuteringsaktiebolags vinstmedel.*

Vid sammanträde den 15 sistlidne mars hafva Stadsfullmäktige uppdragit åt undertecknade att såsom särskildt utskott, efter inhemtadt yttrande af Helsingfors utminuteringsaktiebolags styrelse, till Fullmäktige inkomma med förslag till fördelning af sagda bolags vinstmedel för år 1891; derå utskottet från Drätselkammaren meddelats, att omordade vinstmedel till stadskassan inlevererats med 68,805 mark 20 penni.

Vidare har utskottet fått emottaga följande ansökningar om anslag ur vinstmedlen, nemligen från:

1:o Bestyrelsen för svenska teatern om 5,000 mark för att anordna folkrepresentationer till nedsatta pris.

2:o Finska teaterns direktion om minst 4,000 mark för samma ändamål.

3:o Aktiebolaget „Orkesterföreningen i Helsingfors“ om minst 5,000 mark för hållandet af folkkonserter.

4:o Bestyrelsen för kuranstalten „Turva“ om ett anslag utan uppgifvet belopp.

5:o Helsingfors Arbetareförening om 1,300 mark till bekostande af populära föredrag, 2,900 mark till föreningens elementarkurser och 2,000 mark till dess folkhögskolekurser för arbetare samt 1,000 mark till föreningens bibliotek.

6:o Föreningen „Arbetets vänner“ om 1,000 mark till bekostande af dess undervisningskurser.

7:o Mariaföreningen om 2,300 mark till underhåll af dess herberge för arbetsökande qvinnor.

8:o Doktorn Arthur Clopatz om 3,500 mark för underhållet af hans härstädes inrättade poliklinik för barn- och qvinnosjukdomar.

9:o Bestyrelsen för föreningen Helsingfors arbetshem och nattherberge om 40,000 mark såsom räntefritt lån att användas vid uppförandet af föreningens underbyggnad varande hus.

10:o Bestyrelsen för arbetshusen för fattiga barn om något anslag såsom bidrag till uppförandet af eget hus åt föreningen i Sörnäs.

11:o Föreningen „Ved åt de fattige“ om något anslag för föreningens syftemål.

12:o Bestyrelsen för föreningen för lyttas bistånd om 3,000 mark såsom understöd åt föreningen.

13:o Skulptören Robert Stigell om anslag till inköp och uppställande af ett utaf honom förfärdigadt konstverk, benämndt „De skeppsbrutne“, hvarför den slutliga utgiften, som kunde fördelas på flera år, blefve 34,000 eller 40,000 mark, beroende på storleken, hvori verket skulle utföras.

Derjemte åligger det utskottet att beakta ett af Finska Konstföreningen framställt förslag om inköp för stadens räkning af skulptören W. Wallgrens staty „Eko“, som herr Wallgren förklarar sig villig att leverera, utförd i brons, för 6,000 mark. Beträffande sagda förslag hade ett af Fullmäktige för dess pröfning tillsatt utskott föreslagit, bland annat, att statyn skulle genom Konstföreningens förmedling för stadens räkning inköpas med utminuteringsbolagets vinstmedel samt uppställas i midtelpartiet af kapellsqvären. Vid möte den 10 december 1889 bordlade derå Fullmäktige ärendet till dess projekt till omplanering af Kapellesplanaden till Fullmäktige inkommit; hvarefter Fullmäktige, vid behandlingen af frågan angående fördelningen af utminuteringsaktiebolagets vinstmedel för år 1890, beslöto lemna förslaget om inköp af nämnda konstverk tillsvidare beroende, i saknad af lämplig plats för konstverkets uppställande.

Ytterst bör här antecknas, att Stadsfullmäktige redan beviljat följande anslag ur vinstmedlen, nemligen den 16 nyssvikne februari åt bestyrelsen för arbetshusen för fattiga barn 5,000 mark till två provisoriska arbetshus i Sörnäs, det ena för barn och det andra för qvinnor, samt åt Fruntimmersföreningen 1,000 mark för en soppkokningsanstalt i samma stadsdel äfvensom den 29 sistlidne mars åt förstsagda bestyrelse ytterligare 1,000 mark för omordade provisoriska arbetshus för barn i Sörnäs.

Ärendet har af utskottet behandlats vid samfäldt sammanträde med utminuteringsaktiebolagets direktion; och hafva utskottet samt direktionen dervid enats om följande betänkande:

Svenska och finska teatrar-
na samt orke-
sterföreningen.

Under föregående år hafva Stadsfullmäktige beviljat åt garantiföreningen för svenska teatern 5,000 mark af utminuteringsaktiebolagets vinstmedel mot skyldighet att under spelåret gifva minst 5 folkrepresentationer, företrädesvis å sön- och helgdagar samt under lämplig årstid, hvarjemte bestämts, att priset för biljetterna icke finge öfverstiga 75 penni platsen i andra radens fond- och 50 penni i dess sidologer samt 25 penni å tredje raden äfvensom att för biljetter till öfriga delar af salongen en nedsättning i priset af minst 50 % skulle ega rum. Åt finska teatern har för samma ändamål och antal representationer anslagits 4,000 mark jemte det biljettpriset blifvit utsatt till högst 25 penni för plats å galleriet samt 75 resp. 50 penni för plats å andra raden, hvarhos priset för öfriga platser skulle nedsättas med minst 50 %. Olikheten i anslagens belopp har betingats af teatrarernas olika storlek. Likaledes har orkesterföreningen tidigare ihågkommit med anslag, åren 1890 och 1891 till belopp af 5,000 mark hvardera, att utbetalas i månatliga rater under tiden från den 1 oktober till den 1 maj mot skyldighet för föreningen att under sagda tid underhålla en god orkester af minst 34 man samt åtminstone en gång i månaden uti en för ändamålet lämplig lokal anordna folkkonserter mot entré af högst 25 penni, till hvilka konserter biljetterna borde försäljas främst genom Helsingfors arbetareförening och

föreningen „Arbetets vänner“ samt de oförsålda vid ingången. — Dessa anslag torde fortfarande bära utgå till samma belopp och på samma vilkor som hittills.

Ur den berättelse för år 1891, som bestyrelsen för kuranstalten „Turva“ bilagt sin ansöknings, inhemtas att anstaltens inkomster för året utgjorts af bidrag från särskilda kommuner 12,286 mark 60 penni, deraf 5,000 mark från Helsingfors, 3,000 mark från Wiborg, 2,000 mark från Åbo och 1,000 mark från Björneborg, årsafgifter 3,312 mark 35 penni samt arbetsinkomster m. m. 1,824 mark 98 penni, eller sammanlagdt 17,425 mark 93 penni, äfvensom att utgifterna varit 15,055 mark 35 penni. Vid årets början befunnos i anstalten 21 interner, under året tillkommo 29 samt afgingo 27, hvadan vid årets slut kvarstodo 23. Af de intagna voro 10 från Helsingfors (mot 16 året förut) och 1 (förut 5) från andra delar af Nyland. Af interner, hvilka i förtid afgått, äro absolut nyktra 3, osäker 1 och återfallna 3; af interner åter, hvilka efter fastställd tid med direktionens och föreståndarens samtycke lemnat anstalten, äro absolut nyktra 14, osäkra 4 och återfallna 2. — I betraktande af att antalet alumner från Helsingfors numera nedgått, och Helsingfors tidigare så godt som ensam bidragit till denna anstalt, åren 1888, 1889, 1890 och 1891 hvarje med 5,000 mark ur utminuteringsaktiebolagets vinstmedel samt åtminstone ett år med 6,000 mark från utskänkningsaktiebolaget, får utskottet föreslå en minskning af anslaget till anstalten från 5,000 till 3,000 mark. Detta anslag torde bära utgå på enahanda vilkor som förut eller mot skyldighet att under ett års tid i anstalten bereda plats för minst 3 medlemmar af Helsingfors kommun, utaf hvilka de, som af Fattigvårdsstyrelsen intygas vara medellösa, skola i asylen kostnadsfritt underhållas, samt öfver anstaltens verksamhet till Stadsfullmäktige aflemna årsberättelse, hvaraf Fattigvårdsstyrelsen bör undfå meddelande.

Turva.

Helsingfors Arbetareförening har, såsom nämnt, anhållit om a) 1,300 mark till bekostande af populära föredrag; b) 2,900 mark till föreningens elementarkurser för arbetare med försummad skolbildning; c) 2,000 mark till föreningens folkhögskolekurser; samt d) 1,000 mark till dess bibliotek. Åt föreningen torde kunna beviljas ett anslag till samma belopp som föregående år eller 2,500 mark med vilkor att anslaget främst användes till bekostande af de utaf föreningen anordnade elementarkurser för arbetare. — I likhet härmed torde äfven åt föreningen „Arbetets vänner“ kunna utgifvas begärda 1,000 mark till bekostande af dess undervisningskurser för arbetare. — Liksom under föregående år torde slutligen äfven Mariaföreningen bära understödas med af den ansökta 2,300 mark.

Helsingfors
Arbetareförening.Arbetets vän-
ner.Mariaförening.
gen.

Beträffande doktorn Clopatts ansökan om ett anslag af 3,500 mark för underhållet af den utaf honom härstädes inrättade polikliniken för barn- och qvinnosjukdomar yttrar sig Helsingfors stadsnämnden, som genom remiss från Beredningsutskottet blifvit i tillfälle att uttala sig, att Nämnden, med allt erkännande af doktorn Clopatts uppoffring af tid och arbete för upprätthållande af ifrågavarande sjukanstalt, icke kunnat underlåta att taga hänsyn till att staden — i samma trakt der doktorn Clopatts poliklinik varit placerad — allaredan understödde den s. k. allmänna poli-

Doktorn Clo-
patts poliklinik.

kliniken och att denna poliklinik, som dock erbjöde gratis behandling af alla slag utaf sjuka, kunnat uppehållas med ett bidrag af endast 3,000 mark *). Med afseende härå och då den enda del af staden eller trakten kring området Berghäll, som härintills icke kunnat anses vara tillbörligen tillgodosedd beträffande specielt läkarevården om barn, enligt hvad Nämnden inhemtat från och med nästa höst kommer att erhålla en poliklinik för barnsjukdomar i det att allmänna sjukhusets pediatriiska afdelning skall förflyttas till denna trakt, har Nämnden ansett sig icke kunna tillstyrka bifall till doktorn Clopatts anhållan. — På dessa skäl torde, äfven efter styrelsens för utminuteringsaktiebolaget och utskottets åsigt, ifrågavarande ansökan böra afslås.

Helsingfors

Arbetshem och

Nattherberge.

Föreningen för Helsingfors Arbetshem och Nattherberge erhöi senaste höst ett räntefritt byggnadslån ur utminuteringsaktiebolagets vinstmedel till belopp af 10,000 mark mot säkerhet af in-teckning i föreningens fastighet näst efter det statslån å 250,000 mark, som föreningen ansökt, samt återbetalningsskyldighet endast i fall föreningen komme att upphöra med sin verksamhet och dess fastighet att användas för annat ändamål. Tillika uttalades såsom önskligt att enahanda anslag till belopp af 10,000 mark kunde beviljas föreningen äfven framgent ur vinstmedlen under följande fyra år, på det att föreningens företag måtte säkerställas. Då sagda statslån emellertid erhållits till belopp af endast 200,000 mark, anhåller föreningen nu att på en gång utbekomma dessa 40,000 mark. — Föreningens berörda anhållan kan väl icke bifallas, enär vinstmedlen dertill icke förslå i händelse äfven andra, berättigade företag skola ur desamma understödas; men torde i betraktande deraf, att de ansökta medlen äro afsedda att icke genast förbrukas, utan att nedläggas i ett företag, hvaraf staden under lång tid bortåt kommer att kunna draga nytta, åt föreningen dock för detta år kunna beviljas ett förhöjdt anslag af 15,000 mark, att utgå mot samma vilkor som förut.

Arbetshusen

för fattiga

barn.

Då bestyrelsen för arbetshusen för fattiga barn enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 12 sistlidne april **) skall komma i åtnjutande af räntan å senatorn Theodor Thiléns donation för fattiga barns i Helsingfors sysselsättande med arbete, så snart donationen, som den 31 december 1891 utgjorde 237,984 mark 16 penni, uppgått till föreskrifvet belopp af 250,000 mark och detta i den närmaste framtiden kan emotes, samt anstalten för öfrigt, på sätt ofvan redan blifvit nämndt, af Stadsfullmäktige ihågkommit med anslag för föreningens syftemål af tillsammans 6,000 mark att utgå ur ifrågavarande vinstmedel, torde något ytterligare anslag åt föreningen icke kunna ifrågakomma.

Ved åt de
fattiga.

Föreningen „ved åt de fattiga“ har förut erhållit bidrag ur vinstmedlen med vilkor, att anslaget skulle användas såsom rörelsekapital, eller med andra ord, för att bereda föreningen möjlighet att uppköpa billigt i större partier god ved och utminutera denna utan förhöjning af priset. Om föreningen derutöfver ville åt behöfvande

*) *Ann.* Anslaget är upptaget i stadens ordinarie budget.

**) *Ann.* Se Fullmäktiges tryckta handlingar n:o 14 för år 1892 pag. 5 o. f.

skänka ved eller sälja ved till underpriser, vore detta något som tillhörde den enskilda välgörenheten, och borde utsträckningen af denna välgörenhet göras beroende af de privata gåfvor och årsbidrag, som föreningen kunde påräkna. I öfverensstämmelse härmed har, sedan föreningens rörelsekapital genom de tidigare understöden betryggats, föreningens anhållan om ytterligare bidrag senaste år afslagits, och torde ej heller nu skäl föreligga att bifalla densamma.

Bestyrelsen för föreningen för lyttas bistånd upplyser i sin ansöknings, att Föreningen för lyttas bistånd. föreningen, som stiftats i oktober 1889, har till ändamål att bibringa nämnda klass af vanlottade undervisning i lämpligt arbete genom öppnandet af för dem afpassade skolor, bereda dem, hvilkas lyten kunna afhjelpas, möjlighet till läkarevård, anskaffa arbetsförtjenst eller lämplig anställning åt lytta samt att äfven för öfrigt lemna dem det bistånd, hvaraf de kunna blifva i behof. Den 10 november 1890 öppnade föreningen den första arbetsskolan för vanföre i denna stad. Lärarinna är fröken Signe Häggman, som med understöd af statsmedel utbildat sig för sådant kall. Ehuru föreningens inkomster och utgifter under år 1891 gått ihop, torde föreningen dock, efter hvad den sjelf upplyser, under innevarande år icke kunna påräkna ett lika gynnsamt förhållande, enär, utom annat, en betydande post å inkomstsidan eller ständiga medlemsafgifter antagligen kommer att ansenligt minska. — Fastän ifrågavarande företag liksom abnormskolor i allmänhet rätteligen synes böra understödvas icke med kommunala utan med statsmedel samt föreningen för öfrigt torde kunna påräkna anslag ur Maria Charlotta Olanders donationsfond, så snart denna, som består af gården n:o 22 vid Mariegatan och 20,681 mark 14 penni, vuxit till föreskrifvet belopp af 80,000 mark, hvilket åter snart torde ske — beroende derpå, när gården kan säljas och hvilket pris för densamma erhålles — föreslås dock att Fullmäktige för denna gång må bevilja föreningen ett anslag på 2,000 mark.

Inom utskottet har fråga varit om att genom ett anslag af vinstmedlen bilda „Eko“ och en fond till inköp af konstverk för att uppställas å stadens allmänna platser, hvilken „De skeppsbrutne“. fond sedermera kunde få växa medels räntans läggande till kapitalet samt måhända äfven genom smärre bidrag till dess den blefve för ändamålet tillräcklig. Anskaffandet af sådana konstverk synes dock riktigare böra främst bero på allmän subskription eller medlen dertill eljes på enskild väg hopbringas, och torde med fog tvifvel kunna hysas derom, huruvida ifrågavarande medel kunna härtill lämpligen användas. Vid sådant förhållande och då vinstmedlen i år måste tagas i anspråk för mera trängande syftemål, torde frågan om inköp af „Eko“ eller skulptören Stigells arbete böra få för närvarande förfalla.

Återstoden af vinstmedlen torde slutligen böra användas till fortsättandet af Observatorii-bergens försköning. de påbörjade arbetena på Observatoriibergens försköning, helst dessa arbeten borde så fort som möjligt slutföras, åtminstone å den mot staden vettande sidan af bergen. Genom byggnadsföretag står för öfrigt för tillfället jord att fås för billigt pris, och synes staden icke böra låta gå sig detta tillfälle ur händer.

På anförda skäl föreslås vördsamt:

att Stadsfullmäktige ville lemna de af doktorn Clopatt, bestyrelsen för arbetshuset för fattiga barn, föreningen „Ved åt de fattiga“, Finska konstföreningen beträffande inköp af „Eko“ samt skulptören Stiggell inlemnade ansökningar utan afseende;

5,000: —.

att Fullmäktige deremot ville af vinstmedlen anslå:

a) till svenska teaterns bestyrelse, för anordnande under nästkommande spelår af 5 folkrepresentationer, 5,000 mark, att utgå med 1,000 mark för hvarje föreställning, med vilkor likväl att representationerna gifvas företrädesvis på sön- och helgdagar samt under lämplig årstid äfvensom att biljettprisen icke öfverstiga 75 penni för plats i andra radens fond- och 50 penni i dess sidolager, 25 penni på tredje raden och 50 % af vanliga biljettpriset för öfriga platser i salongen;

4,000: —.

b) åt bestyrelsen för finska teatern för samma ändamål 4,000 mark, med enahanda vilkor som för svenska teatern beträffande representationernas antal och anordning samt biljettprisen i öfrigt, utom att biljettpriset för plats å galleriet bestämmes till 25 penni;

5,000: —.

c) åt aktiebolaget „Orkesterföreningen i Helsingfors“ 5,000 mark att under tiden från den 1 oktober 1892 till den 1 maj 1893, utbetalas i månatliga rater mot skyldighet för bolaget att under sagda tid underhålla en god orkester af minst 34 man samt minst en gång i månaden uti en för ändamålet lämplig lokal anordna folkkonserter emot en inträdesafgift af högst 25 penni, till hvilka konserter biljetterna böra försäljas främst genom Helsingfors arbetareförening och föreningen „Arbetets vänner“ samt de oförsålda vid ingången;

3,000: —.

d) till anstalten „Turva“ 3,000 mark mot skyldighet att under ett års tid i anstalten bereda plats för minst 3 medlemmar af Helsingfors kommun, utaf hvilka de, som af fattigvårdsstyrelsen intygas vara medellösa, skola i asylen kostnadsfritt underhållas, samt öfver anstaltens verksamhet till Stadsfullmäktige aflemna årsberättelse, hvarom Fattigvårdsstyrelsen bör undfå meddelande;

2,500: —.

e) åt Helsingfors Arbetareförening 2,500 mark att användas främst till underhåll af elementarkurser åt arbetare med försummad skolbildning;

1,000: —.

f) åt föreningen „Arbetets vänner“ 1,000 mark till bekostande af dess undervisningskurser;

2,300: —.

22,800: —.

g) åt Mariaföreningen 2,300 mark till underhåll af dess herberge för arbetsökande kvinnor;

22,800:—.

15,000:—.

h) till Helsingfors Arbetshem och Nattherberge 15,000 mark på samma vilkor som föreningen tidigare beviljade 10,000 mark eller såsom räntefritt lån mot inteckning i föreningens fastighet näst efter föreningens statslån samt återbetalningsskyldighet endast i händelse föreningen kommer att upphöra med sin verksamhet samt dess fastighet att användas för annat ändamål;

2,000:—.

i) åt bestyrelsen för föreningen för de lyttas bistånd 2,000 mark; samt

öfver

merade:

7,000:—.

22,005: 20.68,805: 20.

att återstoden af vinstmedlen blefve använd till försköningsarbetena å Observatoriibergen.

Helsingfors, den 30 april 1892.

Th. Wegelius.

Aug. Osberg.

C. Nummelin.

V. Heikel.

P. Sinebrychoff.

Sedan förestående fördelning af vinstmedlen beslutits, har utskottet fått emotaga ytterligare tre ansökningar om anslag ur vinstmedlen, nemligen af:

1:o) Fruntimmersföreningen om 2,000 mark såsom bidrag till underhållet af föreningens arbetshem och barnkrubba.

2:o) Fröken Alexandra Trygg om a) 400 mark till bekostande af den samling gymnastikredskap, som anskaffats under vinterns lopp till Folkets hem i Sörnäs, samt b) 200 mark till betäckande af omkostnaderna för en del af undervisningskurserna för arbetare derstädes, främst för undervisningen i gymnastik.

3:o) Herrar Osc. Nordqvist och K. v. Alfthan om 600 mark för fortsatt underhåll af läsesalen i gården N:o 2 vid Båtsmansgatan.

Då dessa ansökningar vid sammanträdet för justering af utskottets förestående betänkande för utskottet föredragits, voro ledamöterna i styrelsen för Helsingfors utminuteringsaktiebolag icke tillstädes, och har utskottet, i betraktande äfven af att ansökningarna gälla ett jemförelsevis obetydligt belopp, ansett sig kunna behandla desamma utan att höra sagda styrelse.

Enär dessa ansökningar inkommit först efter det vinstmedlen redan blifvit, i samråd med utminuteringsaktiebolagets styrelse, af utskottet fördelade, har dock ut-

skottet ansett sig böra endast undantagsvis göra afvikelse från det redan upprättade förslaget till vinstmedlens fördelning. Af sådan anledning har utskottet af dessa senare inkomna ansökningar velat förorda blott fröken Tryggs anhållan om 400 mark för gymnastikredskapen till Folkets hem. Dessa redskap hafva redan nemligen på bekostnad af enskild person anskaffats i förlitan på anslag ur vinstmedlen för ändamålet. Såsom ett ytterligare skäl för anslaget må framhållas hvad Stadsfullmäktige vid fördelningen af ifrågavarande vinstmedel ofta uttalat eller att vinstmedlen främst böra användas till sådana syftemål, som blott erfordra en utgift en gång för alla, och endast undantagsvis till företag, som icke utan årligt bidrag kunna upprätthållas. I händelse anslaget beviljas, torde anslaget till Observatoriibergens försköning böra minskas med motsvarande belopp.

Utskottet får alltså föreslå:

att Stadsfullmäktige ville lemna Fruntimmersföreningens samt herrar Osc. Nordqvists och K. v. Alfthans ifrågavarande ansökningar utan afseende,

men deremot, med afslag å fröken Tryggs anhållan i öfrigt, bevilja det af henne begärda anslaget om 400 mark till gymnastikredskap för Folkets hem uti Sörnäs, att lyftas af bestyrelsen för sagda inrättning och mot redovisningsskyldighet, samt nedsätta anslaget till Observatoriibergens försköning med motsvarande belopp eller från 22,005 mark 20 penni till 21,605 mark 20 penni.

Helsingfors, den 13 maj 1892.

Th. Wegelius.

Aug. Osberg.

C. Nummelin.

V. Heikel.

P. Sinebrychoff.

Utskottsbetänkande angående utvidgning af det kommunala sjukhuset.

Med anledning af Helsovårdsnämndens framställning i skrifvelse af den 7 juni 1890 *) om nödvändigheten för staden att med det första låta uppföra ett tidsenligt epidemisjukhus samt att redan i den närmaste framtiden tillfredsställa det allt mera trängande behovet af ett ökad antal sjukplatser vid det kommunala sjukhuset och på fattiggårdens afdelning för sinnessjuka, bemyndigade Stadsfullmäktige vid sammanträde den 10 i samma månad Helsovårdsnämnden att vidtala en arkitekt och en läkare att i de skandinaviska länderna studera sjukhuskonstruktioner äfvensom uppdrogo åt Nämnden att på grund af sålunda vunnen erfarenhet låta utarbeta eskissritningar och kostnadsförslag till ett epidemisjukhus samt till utvidgning af kommunalsjukhuset och stadens dävårdsinrättning och att i sinom tid till Stadsfullmäktige insända handlingarna. Sedan stadsläkaren, doktorn Qvist och arkitekten O. Törnqvist, hvilka erhållit det af Stadsfullmäktige för ändamålet beviljade reseanslaget, öfver sin resa afgifvit föreskrifven berättelse, hvilken jemväl blifvit till tryck befordrad, har Nämnden, låtit uppgöra samt i skrifvelse af den 1 oktober 1891 till Fullmäktige inkommit med ritningar och kostnadsförslag till omordade sjukhusinrättningar. Vid sammanträde den 6 i sistsagda månad hafva Fullmäktige derå åt undertecknade uppdragit att såsom särskildt utskott bereda ifrågavarande ärende.

Sedermera hafva Fullmäktige vid sammanträde den 3 innevarande maj på framställning af utskottet vidtagit åtgärd om att låta utse förstärkta Stadsfullmäktige för ärendets behandling.

Helsovårdsnämndens ifrågavarande skrifvelse är af följande lydelse:

HELISOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors.

den 1 oktober 1891.

N:o 65.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Sedan Stadsfullmäktige, med anledning af Helsovårdsnämndens framställning om nödvändigheten för staden att med det första låta uppföra ett tidsenligt epidemisjukhus samt att redan i den närmaste framtiden kunna tillfredsställa det allt mera

*) Se Fullmäktiges tryckta handlingar n:o 20 för år 1890.

trängande behovet af ett ökad antal sjukplatser såväl vid det kommunala sjukhuset som ock på fattiggårdens afdelning för sinnessjuka, bemyndigat Helsovårdsnämnden i skrifvelse af den 10 juni 1890 att vidtala lämplig arkitekt och en läkare för att i de skandinaviska länderna studera nyare sjukhuskonstruktioner samt för detta ändamål beviljat ett anslag af 2000 mark, tilldelades detta reseanslag, som i behörig ordning blifvit till ansökning ledig anslaget af Helsovårdsnämnden, åt stadsläkaren doktor Qvist och arkitekten O. Törnqvist, sålunda, att den förre erhöll deraf 800 och den sednare 1200 mark. Den reseberättelse, Herrar Qvist och Törnqvist enligt den för dem af Helsovårdsnämnden utarbetade instruktion egde att afgifva, emottog Nämnden i oktober månad sistvikne år, och vidtog omedelbart derefter med arbetet för uppgörandet af förslag till de behöfliga sjukhusinrättningarne, jemte det Nämnden samtidigt uppdrog åt arkitekten Törnqvist att i enlighet dermed utarbeta eskissritningar och kostnadsförslag.

Då detta arbete nu är slutfördt och arkitekten Törnqvists ritningar blifvit af Helsovårdsnämnden behörigen granskade och godkända, har Helsovårdsnämnden äran härmed öfverlemna till Stadsfullmäktige ej mindre berörda ritningar jemte dertill hörande kostnadsförslag, än ock förslag till stat för förvaltnings- och sjukhuspersonalen, till kostnaden för den första uppsättningen af mobilier och öfriga sjukhusinventarier samt till sjukhusets approximativa årliga utgiftsstat. Derjemte bifogas arkitekten Törnqvists räkning öfver verkställdt arbete och en räkning af ingenjör Cæsar i Stockholm öfver uppgjordt kostnadsförslag till värme- och ventilationsinrättningar i särskilda af de här ofvan uppräknade sjukhusbyggnaderna, för att nödiga medel af Stadsfullmäktige må varda utanordnade till deras betalande.

För en närmare belysning af detta omfattande förslag och för att angifva den ordning, i hvilken detsamma enligt Helsovårdsnämndens åsigt borde komma till utförande, får Helsovårdsnämnden lemna följande framställning.

Tanken på att i Helsingfors uppföra ett epidemisjukhus inom ett särskildt sjukhusområde, såsom man har det i Köpenhamn och Göteborg och såsom man i Stockholm inrättat det, har Helsovårdsnämnden ansett böra öfvergifvas. De förut och till senaste tid hysta farhågorna att inom en och samma sjukhusinrättning upptaga patienter med smittosamma och icke smittosamma sjukdomar har erfarenheten uti Berlin från epidemian 1872 och 1873 visat vara ogrundade, blott de olika sjukdomsfallen isoleras paviljongvis och god ordning råder inom sjukhuset. De nyare sjukhusen i nästnämnda stad och det stora nya sjukhuset Eppendorf invid Hamburg inrymma derföre, jemte paviljonger för icke smittosamma sjukdomar, äfven dylika för smittosamma epidemiska sjukdomar. Likaså är uti Kristiania på Ullevold, der det nya epidemisjukhuset är uppfördt, plats reserverad för ett allmänt kommunalt sjukhus för icke smittosamma sjukdomar. Genom ett sådant sammanförande af de olika sjukhusen nedbringas icke blott administrationskostnaderna och utgifterna för en del af den öfriga sjukhusekonomin, utan äfven anläggningskostnaderna för ekonomi och förvaltningsbyggnaderna. För sjukhusanläggningar i mindre förhållanden med be-

gränsade materiella tillgångar, såsom våra, är detta naturligtvis en sak af den största betydelse. Dertill kommer ännu den fördel, som det allmänna sjukhuset har af att inom sig inrymma paviljonger för smittosamma sjukdomar, att, ifall smittosam sjukdom skulle yppas inom det allmänna sjukhuset, deri insjuknade lätt kunna öfverflyttas till epidemiafdelningen.

Sedan Helsovårdsnämnden jemförelsevis lätt kunnat ena sig derom, att epidemisjukhuset i Helsingfors skulle uppföras inom samma sjukhusområde som stadens allmänna sjukhus, var den närmaste frågan att bestämma platsen dit dessa sjukhus skulle förläggas. Med afseende på nödvändigheten att planen för här ifrågavarande sjukhus uppgjordes så, att möjlighet till utvidgning af detsamma i en framtid fans, för att kunna tillfredsställa det med stadens vidare utveckling åter yppade behovet af ökad antal sjukplatser, måste Helsovårdsnämnden draga i tvifvel lämpligheten af den tomt, som nu är disponerad för det kommunala sjukhuset. Dess ringa storlek — 334,000 qv. fot — dess ogynnsamma, smala form, den stora höjdskilnaden mellan norra och södra sidan af tomten och deraf betingade stora kostnader för tomtens behöriga planering, svårigheten att på densamma anlägga de vid sjukhus så angenäma och behöfliga planteringarna och slutligen dess läge vid gator, hvilka i eu framtid komma att förmedla en stor trafik, talade väl emot denna tomt såsom plats för den nya sjukhusanläggningen, men Helsovårdsnämndens försök att inom Mejlans området, på Sandudd, i Sörnäs trakten eller på villan Fjelldals område finna den lämpliga platsen, ledde efter flertalets af Nämnden åsigt icke till något gynnsamt resultat. Helsovårdsnämnden måste därför återgå till den nuvarande sjukhustomten och uppgöra förslaget till sjukhusbyggnaderna så, att detsamma hufvudsakligen afser nämnda tomt. Förslaget har dock utfallit så, att äfven i fall Stadsfullmäktige ville förlägga sjukhusanläggningen till annan plats med större område, än det område, för hvilket detsamma är afsedt, de deri upptagna byggnadernas storlek kan bibehållas, såsom fullt lämplig för förhållandena i Helsingfors, ifall man icke af ekonomiska skäl ville förlänga blocksalarna i sjukhuspaviljongerna för att inrymma 24 å 32 sängplatser i stället för nu föreslagne 16 å 18.

Beträffande det system, efter hvilket det nya sjukhuset skulle utföras, kunde, för epidemisjukhuset, endast paviljongssystemet komma i fråga. För den andra delen af sjukhuset ifrågasattes ett på några orter i Sverge på senaste tid tillämpadt system, hvarvid förvaltningsbyggnaden utgör sjukhusets centralparti, hvarifrån två flyglar utgå innehållande rum och salar för de sjuka. Men Helsovårdsnämnden, som anser att förvaltningsbyggnaden, hvarest mottagning af sjuka sker, bör vara alldeles skild från sjukpaviljongerna, för att icke äfventyra smittosam sjukdoms öfverförande till dem genom sjuka i mottagningsrummet, bestämde sig för det rena paviljongssystemet. I öfverensstämmelse härmed är det nya sjukhuset planlagdt och byggnadsritningarna utförda, hvilket framgår af följande beskrifning.

I. Kommunala sjukhuset.

a) Förvaltningsbyggnaden.

Uti första våningen, till höger om hufvudingången, hvilken vettar mot norr, äro tvänne mottagningslokaler belägna, en på hvardera sidan af en 2,6 m bred korridor, som på midten utvidgar sig till 3,7 m bredd och som sträcker sig genom hela byggnaden i dess längdriktning. Den är belyst i vestra ändan med direkt, och i östra med sekundärt ljus genom badrummet, samt på midten såväl genom trapprummet som hufvudingången. Hvardera af mottagningslokalerna hafva ett väntrum och ett undersökningsrum, och är den söderom korridoren belägna större lokalen afsedd för undersökning af och poliklinik för sjukdomar, hvilka icke äro att befara såsom smittosamma, hvaremot den mindre, norr om korridoren belägna lokalen användes vid fall af misstänklig natur. Till venster om ingången och närmast derintill är ett rum för portieren, vidare förrådsrum för medikamenter, förband etc., förvaltarens kontor, badrum och klosetter, äfvensom kökstrappan till de båda öfversta våningarna, hvarigenom en sidoutgång till första våningen äfven erhållits. Dessutom förekommer i denna våning ännu tvänne disponibla rum för diverse behof.

Andra våningen är inredd till sjukrum för patienter från den bildade klassen, då det visat sig att i staden stor brist på dylika rum är rådande. Bland dem äro 3 rum för enskilda sjuka: 2 för 2 och 1 för 3 (å 4) sjuka.

Tredje våningen upptager för sjukhussysslomannen en lokal om 4 rum, rum för betjening, tambur, pigkammare och kök äfvensom en dito för en å stället boende underläkare.

I omedelbart sammanhang med första våningen är på södra sidan vid utgången till sjukhusgården en skild operationsbyggnad, med operations-sal, förrum för såväl läkare som patienter, äfvensom rum för förbands och instrument förråd.

b) Sjukpaviljongerna

äro föreslagna att utföras af sten, fyra stycken, alla byggda enligt samma plan. Då den nuvarande ekonomiebyggnaden, efter det den projekterade har blifvit uppförd, nedrifves, kan systemet utvidgas med 1 paviljong. Man kan vidare antaga att det nuvarande kommunala sjukhuset, gjordt af trä och mindre tidsenligt, uti en framtid måhända kommer att bortflyttas och användas till något annat ändamål, hvarigenom plats vinnes för ytterligare en paviljong, så att denna del af sjukhuset uti sin fulla utveckling skulle bestå af sex i sten utförda sjukpaviljonger.

Ehuru paviljongernas riktning icke är den i norr och söder, som allmänt anses som den riktigaste, för att belysningen uti de stora blocksalarne skulle blifva jämnare under dagens lopp, och den intensiva middagssolen under sommartiden helt och hållet bortfalla, utan går i öster och vester, så har den dock antagits emedan arealen vid tomtens smala form sålunda bättre kunde tillgodogöras, och middagssolen hos oss nordbor kan anses till och med önskvärd.

Sjuk- och dagrummen äro derfor i plan belägna på sydsidan, med undantag af ett enda isoleringsrum, som har sitt fönster mot öster i paviljongerna på vestra sidan af tomten och mot vester i dem på östra sidan. Blocksalarnes fönster vetta alla mot gården, hvarigenom de sjuka minst störas af trafiken på närliggande gator. I hufvuddrag är planen densamma som uti paviljongerna vid Sabbatsbergs sjukhus i Stockholm och i synnerhet vid de under senaste 20 åren i Berlin och andra större städer i Tyskland utförda sjukhus med smärre förändringar, hvilka hufvudsakligen betingats just af deras förändrade riktning. Paviljongernas båda våningar äro fullkomligt lika hvarandra och innehålla 1 dagrum, 2 isoleringsrum med 1 säng och 1 isoleringsrum med 2 sängar, 1 blocksal för 16 eventuelt 18 sängar med 9,8 ev. 8,7 m² golf areal och 41 ev. 36,5 m³ luft rum pro säng, 1 sköterskerum i förening med the-kök, klosetter med förplatser försedda med tvättställ, 1 badrum, förvaringsrum för såväl rent som orent linne äfvensom ett rum som i första våningen disponeras af läkaren och i andra våningen af paviljongens städerska. Vidare ansågs det nödigt att förse hvar och en af paviljongerna med tvänne trappor, hvaremot en hiss ej ansetts nödig, utan har i dess ställe andra våningen blifvit försedd med balkonger för svårare sjuka, hvilka ej med lätthet kunna transporteras längs trapporna ut under den varmare årstiden. Storleken hos detta slag af paviljonger är beroende af den längd man gifver åt blocksalen, hvaremot de ej i öfrigt nämnvärdt avvika från hvarandra. I allmänhet göras blocksalarna större och inrymma 24—32 sjukplatser, hvaremot de i det föreliggande förslaget kunna upptaga endast 16 ev. 18 sjuke. Orsaken till denna förminskning har åter varit tomtens knappt mätta dimensioner, och blefve otvifvelaktigt det ekonomiska resultatet vid anläggningskostnaderna pro säng gynnammare, om sjukhuset utfördes på en plats, der paviljongerna kunde göras längre.

c) Ekonomibyggnaden.

Svårigheten vid anläggningen af denna byggnad har legat uti det stora antal olikartade rumkomplexer, hvilka alla på grund af ekonomiska skäl här blifvit inrymda under samma tak. Detta har dock kunnat ske utan åsidosättande af de förändringar, hvilka man allmänt i de olika komplexerna genom deras förhållande till hvarandra sträfvat att uppfylla. Sålunda har köket erhållit högt belägna fönster, äfvensom en motsvarande höjd för att luften nedtill skall hålla sig renare och väl kunna omsättas. I förening med köket står i första våningen förrådsrummet, diskrummet, betjenings matsal, äfvensom, medelst en korridor, bageriet med sina mjöl- och brödförrådsrum. Tvättstugan med sitt sorterings- och mottagningsrum för orent linne är helt och hållet afstängd från den föregående afdelningen.

För att undvika långa ledningar har maskin- och ångpannerummet blifvit placeradt i omedelbar närhet såväl till köket som tvättstugan.

Ehuru maten till epidemiefdelningen icke är afsedd att afhämtas af betjenningen derstädes, utan transporteras dit af en skild person, som aflemnar den utanför paviljongerna, hvarifrån den införes af sköterskan, så har dock för säkerhets skull

och för bättre ordning skilda skänkrum för såväl allmänna som epidemi afdelningen blifvit föreslagna. Dessutom förekomma i första våningen ännu en mindre finsk badstuga i förening med bad för betjeningen och en skild badafdelning för tillfrisknade patienter från epidemiafdelningen. Den senare består af ett afklädningsrum, der sjukhusets kläder aflämnas, ett badrum och ett påklädningsrum, der patienten iklädes sina egna tvättade och desinficerade kläder, hvarefter han omedelbart lämnar sjukhuset. Förutom öfversta delen af köket förekommer i andra våningen mangel- och torkrummet, hvilket står i förbindelse med den undertill belägna tvättstugan genom en hiss och en spiraltrappa, förvaringsrum för såväl rena kläder, som rent linne, föreståndarinnans för tvätt- och läkarens för epidemi-afdelningen bostäder. I tredje våningen har bostad blifvit inredd för maskinisten, föreståndarinnan för köket, tre köksor, sex tvätterskor, en qvinlig vaktmästare och två drängar.

d) Paviljongerna vid epidemiafdelningen

äro föreslagna att utföras af trä. De äro 3 till antalet, hvar och en egentligen afsedd för personer med samma sjukdom och inrymmande 15 sängplatser. Genom de i midten belägna bad- och klosettrummen är hvarje paviljong delad i två afdelningar, en för man- och en för kvinnokön. Vid behof kunna dessa afdelningar isoleras från hvarandra så att de kunna användas till och med för skilda sjukdomar, blott könen i de olika afdelningarna blifva behörigen åtskilda, hvilket isynnerhet då, när patienterna, — som oftast är fallet — bestå af barn, lätt låter verkställa sig medelst en skärm. Uti hvarje paviljong finnas 3 isoleringsrum, af hvilka ett uti difteri paviljongen inredes till operationsrum, 2 blocksalar, hvardera för 6 sängar, med 10,8 m² golfareal och 45 m³ luftrum pro säng, rum för läkaren, sköterskan och städerskan, thekök och ett rum för diverse, förutom väggsåp för linne, medikamenter etc.

Antalet sängplatser uti blocksalarne kan ökas till 10, om de äro upptagna af barn. — Isoleringsrummen komma att uppvärmas med ventilationskakelugnar, hvilka eldas från korridorerna. Blocksalarne äro äfven afsedda att uppvärmas med enkom konstruerade ventilationskakelugnar, men dessa eldas från källaren.

En skild beskrifning öfver desinfektionsherberget, observationspaviljongen, lik- och uthuset torde vara öfverflödig, då deras jemförelsevis enkla uppgift tydligen framgår ur plauritningarna.

II. Därhuset vid Fattiggården.

De fattiga sinnessjuka från Helsingfors kommun, hvilka efter genomgången kur på någon statens anstalt icke tillfrisknat, fördelas sålunda att af de oroliga en mindre del underhålles på stadens bekostnad på Sjählö och Kexholms asyl inrättningar för sinnessjuka, de öfriga måste kvarhållas uti celler på Fattiggården. Af de stillsammare inackorderas en del på landet och de öfrige bo tillsammans med arbets- och fattighjonen på Fattiggården. Därafdelningen på Fattiggården måste derföre hufvudsakligen bestå af celler. Vid den nu behöfliga utvidgningen af densamma har

Helsovårdsnämnden ansett att byggnaden bör uppföras af sten i två våningar och placeras i närheten af Fattiggårdens nuvarande dårhusbyggnad på villaområdet Stengårds mark, såsom medföljande situationsplan anvisar. Hvardera våningen är till sin plangestaltning fullkomligt lik den andra och delad i midten genom disk- och reningsrummen uti tvänne afdelningar, en för hvardera könen. Hvarje afdelning inefattar 9 celler, 2 gemensambetsrum, det ena för 3 och det andra för 5 sjuka, dagrum, som tillika är matsal, rum för betjening, förrådsrum, bad och klosetter äfvensom förenämnda disk- och reningsrum, hvilka äro gemensamma för hvardera afdelningen. Dessutom är framför cellerna en rymlig 3,6 m bred korridor, som användes såväl till promenadplats som matsal.

Från trapprummen leda dörrar till promenadgårdarne.

Cellerna såväl som gemensambetsrummen äro afsedda att uppvärmas med ugnar, hvilka eldas från korridorerna. För luftvexlingen anordnas en sugskorsten, som bortför den skämda luften och, i fall af behof, kan särskildt uppvärmas.

Det är Helsovårdsnämnden noggsamt bekant, att man ej gerna inrättar celler för sinnessjuka i två öfver hvarandra liggande våningar. Men som kostnaderna för en envåningsbyggnad med lika många celler ställer sig betydligt högre än om desamma förläggas i ett två våningshus, så anser Helsovårdsnämnden under nuvarande förhållanden — och efter att hafva inhemtat såväl Fattiggårdsinspektorns, som öfverläkarens för Lappvikens sjukhus åsigt i frågan — sig kunna förorda det uppgjorda ritningsförslaget under förutsättning att mellanbjelklagen utföras med större omsorg och styrka än som vanligen är fallet, — hvilket äfven i kostnadsförslaget blifvit iakttaget — och att likartade dårar placeras ofvanom hvarandra.

III. Uppvärmning och ventilation.

a) *Kommunala sjukhusbyggnaderna.*

Helsovårdsnämnden har varit tvungen att afstå från tanken att uppvärma förvaltningsbyggnaden, sjukpaviljongerna vid den allmänna afdelningen samt ekonomiebyggnaden från en gemensam centraluppvärmningsinrättning af orsak att kostsamma bergsprängningsarbeten blefve erforderliga för hufvudrörnätets dragning genom berggrunden, om sjukhuset kommer att utföras på den nu ifrågavarande platsen. Helsovårdsnämnden har af denna orsak ansett det lämpligast att hvar och en af dessa byggnader skulle förseas med skild uppvärmningsapparat.

I syfte att nedbringa såväl anläggnings- som underhållskostnaderna till det minsta möjliga belopp, har Helsovårdsnämnden enats om att ofvannämnda byggnader borde förseas med lågtrycksånguppvärmning. För erhållande af erforderligt projekt och kostnadsförslag för denna inrättning uppställde Nämnden ett program, som medföljer handlingarna, och afsände detsamma till värmeledningskonstruktören vid bolaget Atlas verkstäder i Stockholm, ingenjören Cæsar, med begäran att han måtte göra projekt och kostnadsförslag i öfverensstämmelse med programmet. Emot det

af ingenjör Cæsar uppgjorda projektet, som äfven här medföljer, utber sig Helsovårdsnämnden att göra följande anmärkningar:

Projektet är icke uppgjort i öfverensstämmelse med det af Helsovårdsnämnden uppställda programmet, utan i enlighet med ett af Herr Cæsar sjelf uppställt och handlingarna bilagdt program, hvilket afviker från det af Helsovårdsnämnden uppgjorda i följande hufvudpunkter:

- 1:o uppvärmning och ventilation äro icke åtskilda utan beroende af hvarandra.
- 2:o den införda luftmängden pro timme och säng uti sjuksalarna är nedsänkt från 60 till 50 m³.
- 3:o denna luftomsättning sker endast till dess temperaturen ute nedsjunkit till — 15 ° C, ehuru Helsovårdsnämnden anser denna gräns böra bestämmas till — 35 ° C.
- 4:o inströmningshastigheten för den varma luften har blifvit ökad från 0,5 m till 1 m i sekunden.
- 5:o ekonomiebyggnaden är föreslagen att uppvärmas med högtrycksånga.

Helsovårdsnämnden anser emellertid för sin del fortfarande att det af nämnden uppställda programmet bör oförändradt följas vid byggnadens utförande i öfrigt förutom att ekonomiebyggnaden kan uppvärmas i enlighet med ingenjören Cæsars förslag, då betydlig förenkling i anläggningen härigenom vinnes, och gränsen från — 35 ° C, hvarvid fulla ventilationskvantum bör uppnås, nedsättes till — 25 ° C.

Öfver detaljanordningarna uti Herr Cæsars förslag vore vidare att anmärka:

- 1:o. Luftbefuktningen blifver, enligt Helsovårdsnämndens åsigt, otillfredsställande, då vattenkärlet träffas hufvudsakligen af den inströmande kalla luftströmmen. Ej heller förekommer det några anordningar, medelst hvilka afdunstningen kunde regleras.
- 2:o. Det kan vara tvifvel underkastadt huruvida draget från fönstren uti de stora blocksalarna kan motarbetas, då värmekropparne stå midt på golvet. Temperaturen och ventilationen i dessa salar torde blifva ojemn äfven därför att evakueringen företages endast genom kanal belägen vid salens ena kortvägg. Vattenreservoirens för ekonomiebyggnaden placering på vinden torde vara mindre lämplig, hvarför dess flyttning till mangelrummet föreslås.

Vidare anser Helsovårdsnämnden att, då badvattenuppvärmningen uti förvaltningsbyggnaden och sjukpaviljongerna under sommartiden enligt Herr Cæsars förslag skulle erfordra uppeldning af den för hela centraluppvärmningen afsedda ångpannan, det vore lämpligare och framförallt billigare att skilda vattenuppvärmningskaminer uppställas uti badrummen, hvarigenom äfven varmvattenreservoirerna från dessa byggnader helt och hållet kunna bortfalla.

b) *Epidemi paviljongerna i kommunala sjukhuset och Dårhuset vid Fattiggården.*

Uppvärmnings- och ventilations systemet beskrifna under afdelning II.

Af ofvanstående beskrifning framgår, att på den nuvarande kommunala sjukhus- tomten, utom nödiga förvaltnings- och ekonomiebyggnader, desinfektionsherberge jemte den förut der befintliga desinfektionsugnen, inrymmas tre paviljonger för epidemisjuka med 15 sjukplatser hvarje, en observations paviljong med 4 platser, samt 5 eller, ifall det nuvarande kommunala sjukhuset i en framtid skulle nedrivras, 6 paviljonger för sjuka med icke smittosam sjukdom, inrymmande 40 å 44 sängar enhvar. Således kunde här beredas plats för 313 sjuka, om äfven alla rummen i mellersta våningen af förvaltningsbyggnaden, som till en början afsetts att emottaga sjuka från den bildade klassen, i en framtid, då alla sjukpaviljonger blifvit uppförda och upplåttna, skulle komma att disponeras för ökad antal sjukvårds- och förvaltningspersonal. Fördelas detta antal på hela tomt arealen, så belöper sig på hvarje sängplats omkring 90 m² tomtyta.

Nämnda antal sjukplatser torde väl kunna anses tillfredsställa stadens behof för några decennier framåt, efter hvilken tid staden först behöfde söka plats för ett annat sjukhus, som enligt flertalets af Nämnden åsigt då borde förläggas i en annan trakt af staden för att bättre tillgodose de olika stadsdelarnas behof af sjukvård. Då det är af vigt att långt förut tänka på en sådan lämplig plats, så vill Nämnden framhålla att arrendetomterna på Tölö vikens norra strand öster om jernvägsbanken borde efter utgången arrendetid reserveras för här nämnda ändamål.

Af situationsplauritningen framgår att epidempaviljongerna, observationspaviljongen, desinfektionsherberget, likhuset och liderhuset, alla af trä, skulle förläggas på södra delen af tomten och de andra byggnaderna på den öfriga delen. För nödigt utrymme å dess norra del måste tomten erhålla ett litet tillskott genom att vägen till Lappviks sjukhus, som nu går längs tomtens norra och nordvestra del, flyttas norrut såsom på sistnämnde ritning är angifvet.

Såsom Helsovårdsnämnden här ofvan framhållit, afser det nu inlemnade förslaget icke blott att fylla det närvarande behofvet af sjukhusplatser, utan äfven att angifva planen huru detta behof för staden under de närmaste decennierna genom tillbyggnader skall tillfredsställas. Enligt Nämndens förmenande vore det förra krafvet tillgodosedt om afdelningen för epidemisjuka och två paviljonger för icke-smittosjukdomar med nödiga ekonomie och förvaltningsbyggnader uppfördes, samt den föreslagna byggnaden för sinnessjuka vid Fattiggården komme till stånd. Men redan detta skall medföra en kostnad af i rundt tal 1,200,000 mark, (egentl. 1,102,000) om den första uppsättningen af inventarier medräknas. För den händelse, att staden icke ville eller kunde på en gång anslå en så stor summa för här afsedda sjukhusbyggnaders uppförande och iståndsättande, hvilket dock enligt Helsovårdsnämndens

tanke vore högeligen önskvärdt, tillåter sig Helsovårdsnämnden föreslå att sjukhusbyggnadernas uppförande skulle fördelas på 5 år och ske i följande ordning, för att bäst tillgodose de mest trängande behofven och göra stadens sjukvård de närmaste åren minst betungande.

För att hämma smittosamma sjukdomars spridning i staden, är det framför allt af vigt, att de sjuka från hem, der en betryggande isolering icke kan åstadkommas, snarast möjligt kunna förflyttas till sjukhus och att behörig desinficering af den sjukas bostad sker. De rum, som staden f. n. upphyrt för detta ändamål, äro emellertid högst otillfredsställande för ändamålet, men andra lämpligare hafva icke kunnat erhållas och stå ej att fås. Behovet af plats för sjuka med smittosamma sjukdomar och af ett desinfektionsherberge är derföre f. n. det mest trängande och bör till först afhjelpas. Med afseende derpå anser Nämnden att under det första byggnadsåret två epidemipaviljonger, observationspaviljongen, desinfektionsherberget och det för epidemifdelningen nödiga uthuset böra uppföras.

Enligt kostnadsförslaget skulle dessa byggnaders uppförande medtaga en kostnad af 148,100 mark, hvartill kommer, för deras förseende med vattenledning, förslagsvis 5,000 mark. Och då antagligen under det första året större delen af planeringsarbetet på tomten bör utföras, föreslår Nämnden att af hela planeringskostnaden, 48,000 mark, 30,000 under detta år disponeras.

Den första uppsättningen af inventarier till 30 sjukplatser i de två epidemipaviljongerna och till 4 i observationspaviljongen beräknas till 11,900 mark efter 350 mark för hvarje sjukplats. Sålunda skulle kostnaderna under det första året komma att stiga till omkring 195,000 mark.

Då ekonomien för dessa två paviljonger med tillsammans 30 sjuksängar enligt stadsläkarens uppgift kan bestridas med de nu vid kommunala sjukhuset befintliga ekonomiehusen, så kunna dessa paviljonger omedelbart efter deras inredning upplåtas till mottagning af sjuka. Så länge den nuvarande stadsläkaren kvarstår i tjensten, anser Nämnden att han bör kunna handhafva läkarevården på epidemisjukhuset under vanliga förhållanden, och att endast vid tider af större sjuklighet extra läkare honom till biträde behöfver antagas.

Fattigvårdsstyrelsen har upprepade gånger framhållit de stora svårigheter, som hon de senaste åren haft för att anskaffa plats och vård åt sinnessjuka från den fattiga klassen, jemte behovet af flere platser på Fattiggården för det allt mera ökade antalet af hjon med kroniska sinnessjukdomar, hvilka blifvit utskrifna från statens anstalter. Från Poliskammaren höres enahanda klagan. Upprepade gånger har det händt, att sinnesrubbade måste i brist på utrymme såväl på Lappviks sjukhus som ock på Fattiggårdens dårafdelning kvarhållas i Poliskammarens arrestrum under flere dagar, ja ända till 9 dygn.

Med anledning deraf anser Nämnden att under det andra byggnadsåret den här ofvan beskrifna stenbyggnaden i två våningar för sinnessjuka bör vid Fattiggården uppbyggas och inredas. Kostnadsförslaget för detsammans uppförande belöper

sig till 230,000 mark, hvartill ännu kommer för vattenlednings införande förslagsvis 5,000 mark. Den första inventarie uppsättningen för 68 sjukplatser måste beräknas till 20,400 mark efter 300 mark för hvarje plats. Sålunda blir ett anslag stort 255,400 mark härtill nödigt, utom kostnaden för behöflig utvidgning af köket och förvaringsrum på Fattiggården, för att den nya dårafdelningens särskilda behofver skola kunna derifrån tillgodoses.

Den nu föreslagna utvidgningen af Fattiggårdens afdelning för sinnessjuka kan måhända förefalla tilltagen i för stor skala, enär enligt fattigvårdsstyrelsens tidigare uppgifter endast 40 platser behöfdes för att fylla det närvarande behofvet. Men tager man i betraktande att den tillika skall utgöra en upptagningsanstalt för fattiga sinnessjuka tills de kunna vinna inträde på statens dåranstalter, enär det icke kan anses hufvudstaden värdigt att poliskammarens arrestrum göra tjenst som en sådan upptagningsanstalt, och att för detta ändamål omkring 8 platser äro nödiga, samt att antalet sinnessjuka, som fattigvårdsstyrelsen fått taga om hand, stigit från 80 år 1881 till 168 år 1890 och att en dylik stegring med stadens vidare utveckling fortfarande skall äga rum, så måste man erkänna att den nu föreslagna utvidgningen är nödvändig för att tillgodose den närmaste framtidens behof. De 168 sinnessjuka fattiga 1890 voro fördelade sålunda att 68 voro intagna på Fattighuset, 6 på Kexholms dåranstalt, 9 på fru Lybecks sjukinrättning, 39 på Lappviks sjukhus, 1 på Fagernäs anstalt och 16 på Sjählö samt 29 utackorderade på landet. Fattigvården i Helsingfors utbetalte 1890 för sinnessjuka, som voro intagna på dårvårdsanstalter utom Fattiggården, 13,500 mark.

För öfrigt äro ritningarna, såsom förut redan meddelats, till nu ifrågavarande dårinrättning uppgjorda efter samarbete med fattigvårdsstyrelsens ordförande, Fattiggårdsinspektorn och öfverläkaren vid Lappviks sjukhus.

Under det tredje året skulle den tredje epidempaviljongen och ekonomiebyggnaden uppföras. Det nuvarande ekonomiehuset vid kommunala sjukhuset hinner nemligen ej till för det tillskott i sjuka, som genom den tredje paviljongen tillföres sjukhuset. Under detta år bör äfven återstoden af planeringsarbetena på tomten utföras. Derigenom komma detta års utgifter för det nya sjukhusförslaget utförande att uppgå till 204,800 mark, hvaraf för epidempaviljongen 44,000, för ekonomiebyggnaden 127,000, för planeringsarbeten 18,000, för vattenledning 8,000, för första uppsättningen af inventarier till 15 sjukplatser 5,250 och för varmvattenberedning till ekonomiebyggnaden 2,550 mark.

Det fjerde året skulle förvaltningsbyggnaden, en sjukpaviljong af sten samt likhuset uppbyggas. Kostnaderna därför, jemte vattenledning 12,000, elektrisk belysning 13,000, varmvattenberedning till förvaltningsbyggnaden 900 mk, första uppsättningen af inventarier till 10 sjukplatser å 450 mark 4,500 och till 44 platser å 350 mk 15,400, skola utgöra 326,800 mk, ifrån hvilken summa dock får afdragas kostnaden för operationspaviljongen, hvars uppförande uppskjutes tills behofvet af en paviljong för kirurgiska sjukdomsfall gör sig gällande, omkring 20,000 mark.

När sjukhusförslagets utförande fortskridit derhän, att förvaltningsbyggnaden och en sjukpaviljong af sten blifvit uppförda, så torde den nuvarande qvinliga ekonomen vid kommunala sjukhuset böra ersättas af en syssloman, som för sjukhusets räkenskaper, handhar kontrollen med inventarier, inköp af lifsmedel etc. samt inkasserar inflytande sjuksängs-afgifter. Då måste äfven en annan läkare anställas vid sjukhuset och sjukhusets administration öfverlemnas åt en särskild sjukhusdirektion, ty det nu existerande förhållandet, att Helsovårdsnämnden skall handhafva förvaltningen af stadens sjukvård, kan väl då icke mera anses lämpligt.

Byggnadskostnaderna det femte året skulle belöpa sig till 119,000 mark för en stenpaviljong. För införande af elektrisk belysning 6,000 mark och för första uppsättningen af inventarier till 44 platser à 350 mark utgör kostnaden 21,400 mark.

Således skulle kostnaderna för sjukhusförslagets utförande såvidt detsamma afser tillgodoseendet af det närvarande behovet under 5 år fördela sig på de skilda åren så, att de under det första året belöpte sig till 195,000 mark.

”	det andra	”	”	”	”	255,400	”
”	det tredje	”	”	”	”	204,800	”
”	det fjerde	”	”	”	”	306,800	”
”	det femte	”	”	”	”	140,400	”
						<u>Summa 1,102,400</u>	”

Sjukhusets sannolika årliga utgiftsstat framgår af närslutna bilaga, hvilken äfven upptager sjukhusets förvaltnings- och öfriga personal.

Helsovårdsnämnden hade i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 9 Juni förlidet år anført att på alla sjukinrättningar i staden finnas för stadens behof sammanlagdt endast 175 sjukplatser för invärtes sjuka och 37 för kirurgiska fall att tillgå och framhållit otillräckligheten af detta antal. Under den tid, som sedan dess förflutit, har behovet af mera sjukhusplatser för patienter såväl i epidemiska, som andra invärtes sjukdomar gjort sig allt mera gällande. I kommunala sjukhuset med egentligen endast 36 sjuksängar har man denna höst varit tvungen att inrymma på en gång öfver 40 sjuka. Ifrån den upphyrda lokalen för skarlakansfebersjuka har man äfven nödgats af brist på utrymme tillbakavisa sjuka, som sökt och bort erhålla inträde på sjukhus. De tillbakavisade få nu i ofta fattiga och eländiga hem skötas så godt sig göra låter och komma derigenom helt säkert att bidra till att öka sjukligheten och dödligheten i staden. Isynnerhet under den kalla årstiden framträda dessa missförhållanden på det hjertaste sätt.

Hänvisande till hvad Helsovårdsnämnden här ofvan haft äran framställa får Nämnden anhålla att Stadsfullmäktige ville vidtaga åtgärd derhän att ofvan uppräknade nu närmast behöfliga sjukhusbyggnader omedelbart blefve uppförda eller, om så

icke kan ske, att byggnadsarbetet i antydt afseende åtminstone inom de närmaste fem åren vore slutfördt, samt att två epidempaviljonger redan den 1:sta Januari 1893 kunde upplåtas till begagnande.

På Helseovårdsnämndens vägnar:

Axel Holmberg.

R. Vuorio.

Enligt de insända kostnadsförslagen har uppförandet af ifrågakvarande sjukhusbyggnader beräknats kosta:

	<i>Fmf.</i>
Förvaltningsbyggnaden	145,000: —
4 st. sjukpaviljonger af sten å 119,000: —	476,000: —
Ekonomiebyggnaden	127,000: —
3 st. epidempaviljonger af trä å 44,000: —	132,000: —
Observationspaviljongen	26,000: —
Desinfektionsherberget	20,500: —
Lik- och obduktionshuset	17,000: —
Uthuset	13,600: —
Härtill kommer ännu kostnaden för vattenledning	32,000: —
Elektrisk belysning	27,250: —
Sprängning och planering af tomten	48,000: —
Varmvattenberedning till sjukpaviljongerna af sten och ekonomiebyggnaden	8,450: —
<u>Summa <i>Fmf.</i></u>	<u>1,072,800: —</u>

Slutligen har Helseovårdsnämnden bifogat sin skrifvelse följande förslag till stat:

Sedan alla tre barackerna för epidemiska sjukdomar, isoleringspaviljongen, ekonomie och förvaltningsbyggnaderna samt två stenpaviljonger för icke smittosamma sjukdomar blifvit uppförda, och kommit till begagnande, ställer sig det kommunala sjukhusets årliga utgiftsstat ungefärligen enligt följande program:

Epidemisjukhuset.

	<i>Fmf.</i>
1 läkare, fri bostad med möbler, värme och städning samt lön	3,000: —
3 sköterskor, bostad, ljus, kost samt lön å 25 mk per månad	900: —
1 städerska, bostad, ljus, kost samt lön å 15 mk per månad	180: —
1 dreng } som jemväl tjänstgöra vid desinfektionsinrätt-	
1 stalldreng } ningen, fri kost, bostad samt kontant lön å	
300 mk	600: —

Värme och belysning	1,500:—
Medicin	800:—
Underhåll af inventarier, förslagsvis	1,500:—
	<hr/>
	Summa <i>Smk</i> 8,480:—

Afdelningen för lungotspatienter.

	<i>Smk</i>
1 städerska, fri kost, lön	180:—
2 sjuksköterskor, bostad, kost samt lön	600:—
Läkemedel	1,200:—
Underhåll af inventarier	1,000:—
Värme och belysning	2,000:—
	<hr/>
	Summa <i>Smk</i> 4,980:—

Afdelningen för icke smittosamma sjukdomar.

1 öfverläkare tillika direktor för hela kommunala sjukhuset i lön	3,000:—
1 underläkare, fri bostad, värme samt lön	2,500:—
1 portier, fri bostad, möbel, kost, värme, ljus samt lön . .	300:—
1 städerska för centralbyggnaden och som hjälp vid poli- kliniken, bostad, kost samt lön	180:—
1 sköterska för d:o d:o, bostad, kost samt lön	300:—
4 sköterskor, två för hvarje paviljong, kost samt lön à 300 mk	1,200:—
2 städerskor, en för hvarje paviljong, kost samt lön à 180 mk	360:—
Värme och belysning	5,500:—
Medicin	3,000:—
Underhåll af inventarier	2,000:—
Predikant	500:—
	<hr/>
	Summa <i>Smk</i> 18,840:—

Ekonomie afdelningen.

1 syssloman, fri bostad, värme samt lön	1,500:—
efter 5 år förhöjning på lön 500 mk.	
1 hushållerska { fri bostad, värme, ljus och kost samt lön,	
2 köksor { som ingår i utgiften för kosthållet för hela	
2 pigor { sjukhuset, hvilken utgör för 130 sjuka à	
	80 p:ni . . . . . 37,960:—
4 kokerskor { för personalen à 1 mk	9,125:—
1 öfvertvätterska, fri bostad, värme, möbler samt lön . .	800:—
3 tvätterskor, fri bostad, möbel, kost, värme samt lön à 200 mk	600:—
1 maskinist, fri bostad, värme samt lön	1,200:—
2 eldare, fri bostad, kost samt lön	600:—

2 drängar, fri bostad, kost samt lön à 300 mk	600:—
1 nattvakt, fri bostad, kost samt lön	200:—
	Summa <i>Fmy.</i> 52,585:—“

I Helsevårdsnämndens skrivelse af den 7 juni 1890, hvarigenom Nämnden hos Stadsfullmäktige framställt om behovet af ifrågavarande sjukanstalter, framhåller Nämnden, hurusom bristen på ett tillräckligt antal sjukplatser för upptagande af akut och kroniskt insjuknade, särdeles af de fattigare klasserna, framträdtt allt tydligare i den mån, staden under de senare åren raskt tillväxt. Kommunens egna krafter hade tillsvärdare i jemförelsevis ringa utsträckning tagits i anspråk för beredande af sjukhusvård åt stadens sjuka. Dessa hade till stor del funnit plats i det af staten underhållna allmänna sjukhuset, hvilket emellertid vore afsedt för sjuka äfven från andra orter i Nylands län samt öfriga delar af landet. Hela antalet sjukplatser inom de i staden befintliga sjukhusen — de för militären oberäknade — vore 859. Om man härvid afsåge från specialsjukanstalterna (för barnaföderskor, ögonsjuka, qvinnosjukdomar, syfilitiska åkommor, sinnessjuka) och toge endast de sjukplatser i betraktande, som vore tillgängliga för de två stora grupperna: invärtes och kirurgiska åkommor, så vore antalet af sjukplatser för invärtes sjuka 232 och för kirurgiske patienter 153. Af dessa sjukplatser kunde dock, såsom förhållandena på senare år faktiskt gestaltat sig, för stadens egna innevånare påräknas endast, för invärtes sjuka 175 och för kirurgiska patienter 37, enär de öfriga, såsom sagdt, upptoges af sjuka från andra delar af landet. Huru föga emellertid detta antal motsvarade behovet, framginge äfven af en jemförelse med andra nordiska städer. Göteborg, som icke hade dubbelt så många innevånare som Helsingfors, erbjöde för här afsedda kategorier af sjuka öfver 600 sjukplatser, och Stockholm, som räknade knapt fyra gånger så många innevånare, omkring 1,100. Följden deraf, att sjukhusen icke erbjöde tillräckligt utrymme för invärtes sjuka, visade sig deri att talrika sådana, hvilka dock erfordrade vård i sjukanstalt, måste visas tillbaka för att i ofta fattiga och eländiga hem skötas så godt sig göra läte. Härigenom uppkomme jemväl den fara att vid smittosamma sjukdomar smittans spridning kunde i hög grad ökas. Detta gälde äfven beträffande de tuberkulösa sjukdomarna, och utvisade statistiken att $\frac{1}{4}$ till $\frac{1}{5}$ af alla dödsfall i Helsingfors föranleddes af tuberkulos samt att omkring 4 af 1,000 personer årligen doge i Helsingfors af lungdot. Slutligen hade äfven fattiggårdens lasarettssafdelning för sinnessjuka visat sig otillräcklig. Under vintern 1889—1890 hade ända till 76 sinnessjuka samtidigt vårdats i fattiggården, ehuru de för dem afsedda platser egentligen uppginge till högt 45. — Efter Helsevårdsnämndens åsigt borde därför ett epidemisjukhus uppföras med plats för minst 40 sjuka. För öfriga invärtes sjuka och för kirurgiska patienter borde det nuvarande kommunala sjukhuset, som omfattar 40 sängar, utvidgas genom nybyggnader, inrymmande 100 sjukplatser. Och ytterst borde,

för att bereda plats för ett ökad antal fattiga sinnessjuka, fattiggårdslasarettets dårvårdsafdelning förstoras genom tillbyggnader, afsedda att inrymma åtminstone 40 sjuka.

Med Helsovårdsnämnden är utskottet ense derom, att de af staden inrättade och underhållna sjukanstalerna för närvarande äro aldeles otillräckliga för stadens behof. De af Nämnden härför framhållna skäl äro ovedersägliga. I Nämndens uttalande torde ock enhvar instämman, som bevittnat emottagningarna i sjukhusen samt åsett, huru ofta patienter, som erfordrade vård i sjukanstalt, måste i följd af bristande utrymme bortvisas. Sedan staden i tiden med en kostnad af inemot 100,000 mark uppfört det nuvarande kommunala sjukhuset, som för öfrigt icke ens då ansågs motsvara behofvet, har staden — om man afser från det i sammanhang med fattiggården uppförda sjukhuset — nästan intet tillgjort för sina sjukanstalter, medan densamma likväl betydligt tillväxt samt behofvet af flere läkare och sjukplatser i samma mån ökats. Visserligen har statsverket under tiden inrättat två stora och rymliga sjukhus — barnbördshuset och det nya kirurgiska sjukhuset —, men dessa, för klinisk undervisning afsedda specialsjukhus kunna endast i ringa grad göra behofvet af en utvidgning af den kommunala sjukvården mindre kännbart, helst, såsom redan nämndt, alla dessa statens sjukhus afse ej blott Helsingfors behof, utan hela landets samt för öfrigt måste, i den mån kommunikationerna underlättas, blifva mindre tillgängliga för stadens innevånare, i det att långväga patienter främst måste hafva tillträde till dem. Hvad särskildt beträffar patienter, lidande af smittosamma sjukdomar, så är, såsom Nämnden anmärker, för att hämma sådana sjukdomars spridning framför allt af nöden att de sjuke från hem, der en betryggande isolering icke kan åstadkommas, snarast möjligt förflyttas till sjukhus. De rum, som staden för närvarande upphyrat för ändamålet, äro emellertid högst otillfredsställande, och hafva andra lämpligare icke kunnat erhållas. — En utvidgning af stadens egna sjukanstalter bör därför, äfven efter utskottets åsigt, ju förr dels hellre ega rum.

Enligt Helsovårdsnämndens förslag borde, för att fylla det omedelbara behofvet af sjukplatser, uppföras följande byggnader, nemligen tre paviljonger för smittosamma sjuke, två paviljonger för andra sjuke, en ekonomibyggnad, en förvaltningsbyggnad, en observationspaviljong, ett desinfektionsherberge, ett likhus och ett uthus till epidemiafdelningen, alla på kommunala sjukhusets tomt, samt, invid fattiggården, en byggnad för upptagaude af sinnessjuke. Härigenom komme plats att beredas för 45 patienter i epidemiske sjukdomar, 80 å 88 personer lidande af andra invärtes eller kirurgiska sjukdomar samt 68 sinnessjuke. Inberäknadt de platser, som redan finnas för ändamålet disponible, komme staden härigenom att förfoga öfver vidpass 350 sjukplatser för invärtes och kirurgiske sjuke samt platser för 68 dårar. Dessa byggnader borde uppföras helst genast eller åtminstone inom förloppet af närmaste fem år. I en framtid borde ytterligare, efter nedrifning af det nuvarande kommunala sjukhuset och den gamla ekonomibyggnaden, uppföras fyra sjukpaviljonger för icke smittosamma sjuka med 40 å 44 platser enhvar.

Emot såväl den allmänna planen som systemet för ifrågavarande sjukhusbyggnader har utskottet för sin del icke haft något att anmärka. Hvad platsen för de

tillernade sjukhusbyggnaderna beträffar, så anser väl äfven utskottet, i likhet med Helsovårdsnämnden, det nuvarande kommunala sjukhusets tomt vara i många afseenden mindre lämplig för ifrågavarande ändamål. Dess ringa storlek, 334,000 kvadratfot, samt ogynnsamma, smala form lägga hinder i vägen för en fullt ändamålsenlig placering af byggnaderna, hvarjemte den stora höjdskilnaden mellan norra och södra delarna af tomtens betingar stora kostnader för dess planering. Härtill kommer att tomtens läge vid den blifvande hamnbanan icke kan anses blifva så fredadt som för ändamålet vore önskligt. Men de andra platser, som inom utskottet kommit i fråga för anstalerna, äro dels för aflägsset belägna, såsom Mejlans, Sörnäs och Fjellidal, dels betinga de, såsom särskildt den sistnämnda, än större kostnader vid planeringen. Framför allt har dock utskottet stannat i beslutet att tillstyrka Helsovårdsnämndens förslag till plats för sjukhusen af orsak, att deras uppförande på ifrågakomna plats erbjuder möjligheten att i högre grad än eljes vore fallet begagna sig af de för närvarande å tomtens uppförda byggnaderna, af hvilket förhållande utskottet för sin del skulle vilja draga än större fördel än Helsovårdsnämnden ansett sig kunna göra.

Enligt Helsovårdsnämndens förslag borde nemligen sjukhusbyggnaderna, i händelse de icke kunde uppföras omedelbart, utan arbetet komme att fördelas på fem år, att uppbyggas i följande ordning: det första året två epidemipaviljonger, observationspaviljongen, desinfektionsherberget och epidemiafdelningens uthus; det andra året byggnaden för sinnessjuka; det tredje året den återstående epidemipaviljongen och ekonomiebyggnaden; det fjerde året förvaltningsbyggnaden, en sjukpaviljong af sten och likhuset; samt det femte och sista året den andra stenpaviljongen. Att Nämnden sålunda föreslagit ekonomiebyggnaden till uppförande under det tredje året och förvaltningsbyggnaden under det fjerde, ehuru Nämnden tänkt sig att etthvart af sjukhusen borde kunna genast efter det detsamma blifvit färdigt till begagnande upplåtas, beror derpå, att ekonomin för de under första och andra året uppförda sjukhusen, två epidemipaviljonger, enligt uppgift af stadsläkaren kunde bestridas med den för närvarande redan vid det kommunala sjukhuset befintliga ekonomiebyggnaden. Med anledning häraf har utskottet tagit under öfvervägande huruvida icke sagda ekonomiebyggnad kunde genom tillbyggnader förstöras derhän, att genom densamma uppförandet af den föreslagna nya ekonomiebyggnaden och förvaltningsbyggnaden kunde åtminstone tillsvidare inbesparas. Såsom bekant, har för öfrigt den nuvarande ekonomiebyggnaden i tiden afsigtligen planlagts sålunda att densamma utan svårighet skulle kunna genom tillbyggnader förstöras till sitt dubbla omfång.

Utskottet har för sådant ändamål i samråd med stadsläkaren och Helsovårdsnämndens vordne ordförande, doktorn Holmberg, låtit uppgöra och närsluter här ritning till en dylik tillbyggnad till nuvarande ekonomiebyggnaden. Genom denna tillbyggnad skulle nödigt utrymme vinnas för köket jemte bageri och mangelrum, vidare bostadslokaler för läkaren, föreståndarinnan, kosthållerskan och betjeningen. Mottagningsrum för patienterna skulle åter erhållas genom en utvidgning af den förra sjukpaviljongen, hvartill jemväl ritning bifogas.

I händelse de af Helsovårdsnämnden föreslagna ekonomie och förvaltningsbyggnaderna skola ersättas genom näst omordade tillbyggnader, uppstår väl den olägenheten, att utrymmet i dessa senare icke medger uppförandet af alla de sjukhusbyggnader, dem Nämnden ansett nödiga. En inskränkning i dessas antal måste därför ega rum. Hvad nu epidemipaviljongerna beträffar, så komma väl ej under vanliga förhållanden alla dessa tre paviljonger att behövas för sitt egentliga ändamål eller att herbergera smittosamma sjuka; dock skulle, om samtliga desse paviljonger kunde nu genast uppföras, häraf den fördel vinnas, att hela denna del af sjukhuskomplexen vore för framtiden färdig. Utskottet har för öfrigt ock tänkt sig att en af paviljongerna skulle tillsvidare användas till att inrymma andra patienter än sådana, som lida af smittosamma sjukdomar, samt endast vid ovanligt utbredda epidemier eller i händelse flera dylika samtidigt uppträdde behöfva tagas i anspråk såsom epidemisjukhus. Skulle sålunda återstå endast att minska stenpaviljongernas antal till en. Härigenom kommer visserligen de beräknade sjukplatserna att nedgå med 40 å 44. Men då, såsom redan nämnt, en af epidemipaviljongerna tillsvidare torde kunna användas för icke smittosamma sjuke samt man jemväl ännu åtminstone någon tid bortåt kan påräkna plats i statens sjukanstalter för kirurgiske patienter, skulle, äfven en af sjukpaviljongerna förutan, det mest trängande behofvet af sjukplatser, efter utskottets åsigt, för någon tid framåt vara afhjelpat. Dessutom kan det icke förbises, att staden svårligen för närvarande kan på en gång å sina sjukanstalter nedlägga så betydande belopp, som förverkligandet af Helsovårdsnämndens förslag i dess helhet erfordrade.

Af öfriga, utaf Helsovårdsnämnden å kommunala sjukhusets tomt föreslagna byggnader torde observationspaviljongen möjligen tillsvidare kunna lemnas ouppförd, hvarför utskottet uteslutit densamma, samt uthuset till epidemiafdelningen ersättas genom en tillbyggnad till det för närvarande å platsen befintliga uthuset.

Helsovårdsnämndens förslag till inredning af sjukhusbyggnaderna har utskottet granskat, utan att anledning till anmärkning förekommit. Beträffande situationsplanen måste nämnas, att utskottet, sedan detsamma i det närmaste redan avslutat sitt arbete, erfarit, att en ändring blifvit nödig i den ursprungliga sträckningen af hamnbanan, genom hvilken ändring denna komme att något inkräkta på östra och sydöstra kanten af sjukhustomten. Vidden af det område, som måste för hamnbanans räkning från tomtens afskiljas, är likväl icke ännu definitivt bestämdt; dess bredd kan komma att uppgå till inemot 35 fot, men kan dock äfven blifva mindre, beroende derpå, huruvida en möjlighet finnes för att genom en stödmur förminska omfånget af skärningen. En mindre förskjutning af några af de föreslagna byggnaderna å tomtens blir i följd häraf måhända nödig och kan äfven utföras; men då, såsom sagdt, tomtgränsen mot hamnbaneområdet ännu ej kan definitivt bestämmas, kan utskottet heller icke nu inkomma med något förslag i saken. Utskottet har dock äfven tänkt sig möjligheten af att genom att indraga södra delen af Kyrkogårdsgatan intill afvägen till grekisk-ryska begravningsplatsen vinna en ersättning åt sjukhustomten för det område, som för densamma genom hamnbanan går för-

loradt, enär, efter hvad utskottet tror sig veta, afsigten icke är att inrätta någon öfverfart öfver jernvägen vid Kakelgatan och nämnda sträcka af Kyrkogårdsgatan sålunda ändå blir onödig såsom trafikled.

Vidkommande slutligen dårhuset vid fattiggården, så har väl, då Fattigvårdsstyrelsen tidigare uppgifvit, att endast 40 platser skulle behövas för att fylla det närvarande behovet af platser i fattiggården för sinnessjuka, samt byggnaden är afsedd att inrymma 68 dårar, äfven inom utskottet, på sätt inom Helsovårdsnämnden skett, tal varit om att inskränka byggnadens storlek. Ritningarna till byggnaden möjliggöra ock, på sätt af dem torde framgå, att till en början endast ena hälften af byggnaden till och med disk- och reningsrummen i byggnadens midt blefve uppförd samt till begagnande upplåten sålunda, att dårar af mankön blefve inrymda i den ena och qvinliga dårar i den andra våningen. Men på de af Helsovårdsnämnden framhållna skäl, eller att byggnaden tillika borde tjenstgöra såsom upptagningsanstalt för fattiga dårar, för hvilket ändamål annan lokal icke finnes, samt att antalet sinnessjuka, om hvilka Fattigvårdsstyrelsen måste taga hand, ständigt stiger, har äfven utskottet ansett att någon afprutning på förslaget icke borde ifrågakomma, helst hinder för dårarnas behöriga skötsel otvifvelaktigt måste uppstå i händelse byggnaden sedermera måste fullbordas medan en del af densamma redan begagnas.

Utskottet har genom en delegation, bestående af undertecknade Granfelt, Ärt och Schjerfbeck, låtit granska de af Helsovårdsnämnden insända kostnadsförslagen och dervid på grund af detaljberäkningen, som bifogas, trott sig finna att, i betraktande af att prisen för byggnadsmaterialier på senare tid betydligt nedgått samt jemväl arbetslönerna något minskats, de af utskottet ofvan till utförande föreslagna byggnaderna borde kunna erhållas för följande priser:

	<i>Fråk.</i>
3 epidemipaviljonger af trä, efter 40,000 mk hvarje	120,000: —
1 sjukpaviljong af sten	102,000: —
1 lik- och obduktionshus	13,000: —
1 desinfektionsherberge	17,600: —
Tillbyggnad till ekonomiebyggnaden och nuvarande kommunala sjukhuset samt uthuset	34,500: —
Dårvårdsbyggnad vid fattiggården	200,000: —
Härtill kommer ännu kostnaden för sprängning och planering af hela tomten	48,000: —
vatten- och ljusledningar	30,000: —
	<hr/>
Summa <i>Fråk.</i>	565,100: —

För detta pris kunna dock byggnaderna uppföras endast under förutsättning att hela arbetet omedelbart vidtages. Enligt utskottets tanke borde, vid utbudandet af byggnaderna på entreprenad, föreskrivas att epidemipaviljongerna borde

blifva färdiga att till begagnande upplåtas vid 1893 års utgång samt de öfriga byggnaderna den 1 juni 1894.

Hvad det af Helsovårdsnämnden uppgjorda förslaget till ny stat för det kommunala sjukhuset beträffar, så torde detsamma böra närmare granskas och fastställas först sedan byggnaderna redan uppförts, hvarför utskottet ansett sig icke böra ingå i närmare pröfning af detsamma. Sagda förslag komme sjelfallet att kunna betydligt nedprutas, i händelse de af utskottet ofvan förordade ändringar i Helsovårdsnämndens förslag vinna Stadsfullmäktiges godkännande, liksom ock de i Helsovårdsnämndens skrivelse upptagna kostnaderna för första uppsättningen af mobilier och sjukhusinventarier under samma förutsättning komma att i motsvarande mån minskas.

De för uppförandet af ifrågakvarande byggnader nödiga medel torde böra upp- tagas genom lån på längre återbetalningstid än två år, enär någon möjlighet icke torde finnas för att genom uttaxerade medel på kortare tid anskaffa desamma.

På grund af hvad utskottet sålunda anfört får utskottet vördsamt föreslå att Förstärkta Stadsfullmäktige ville besluta:

att låta, i enlighet med de upprättade, af utskottet förordade ritningarna och efter nödig planering af hela kommunala sjukhustomten, uppföra tre epidemipaviljonger, en sjukpaviljong af sten, ett lik- och obduktionshus, ett desinfektionsherberge, en tillbyggnad till nuvarande sjukhuset och ekonomiebyggnaden jemte uthuset samt en dånvårdsinrättning vid fattiggården, af hvilka byggnader epidemipaviljongerna borde till begagnande upplåtas den 1 januari 1894 och de öfriga den 1 juni samma år; samt

att Förstärkte Stadsfullmäktige ville bemyndiga ordinarie Fullmäktige att vidtaga alla för ändamålet nödiga åtgärder och särskildt, der sådant erfordras, för byggnadsföretaget upptaga ett lån på längre återbetalningstid än två år till belopp af högst 565,000 mark.

I händelse förestående förslag vinna Förstärkta Fullmäktiges godkännande, torde slutligen ordinarie Fullmäktige vilja besluta

att åt Drätselkammaren uppdraga att till Fullmäktige inkomma med förslag till nödiga åtgärder i ärendet.

Helsingfors, den 17 maj 1892.

J. W. Runeberg.

E. Öhman.

A. Granfelt.

(Frånvarande vid justeringen.)

Alex. Ärt.

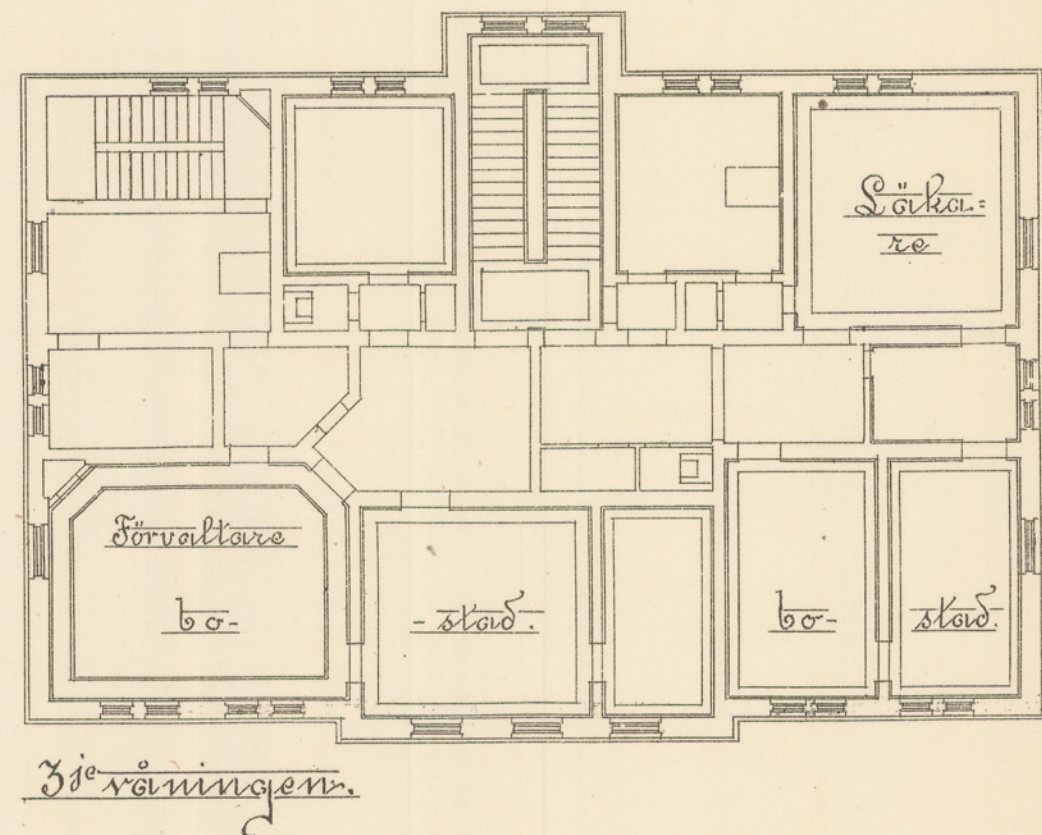
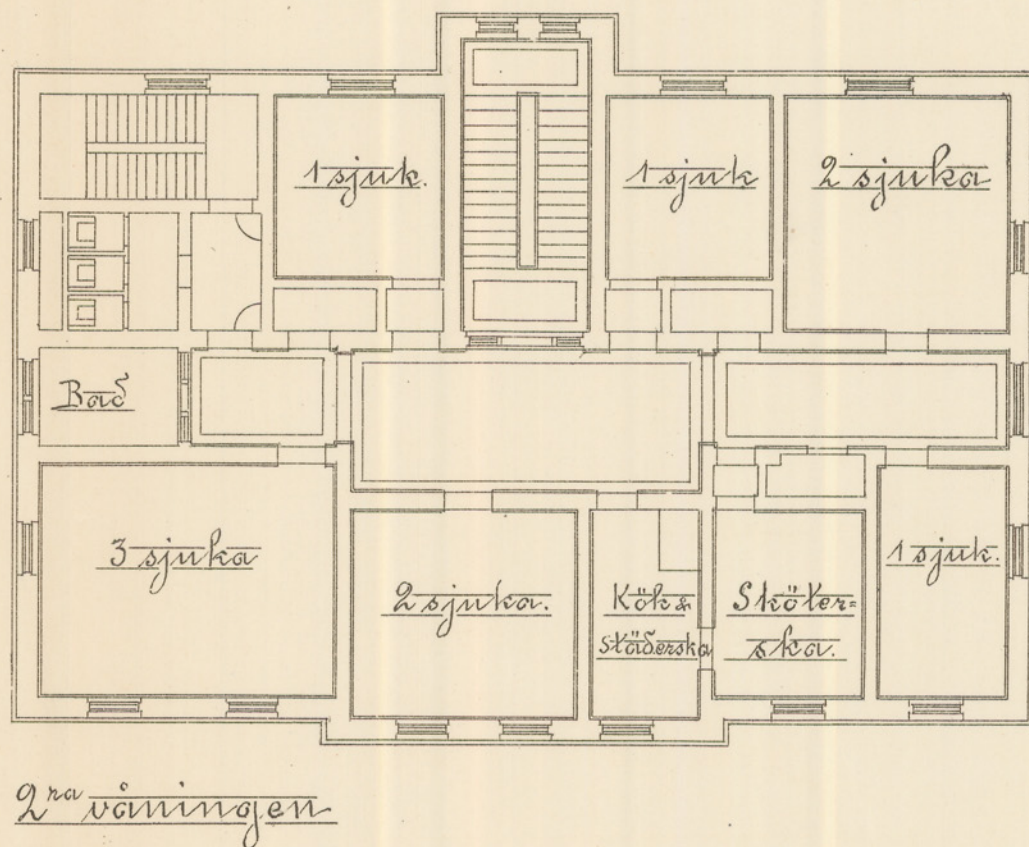
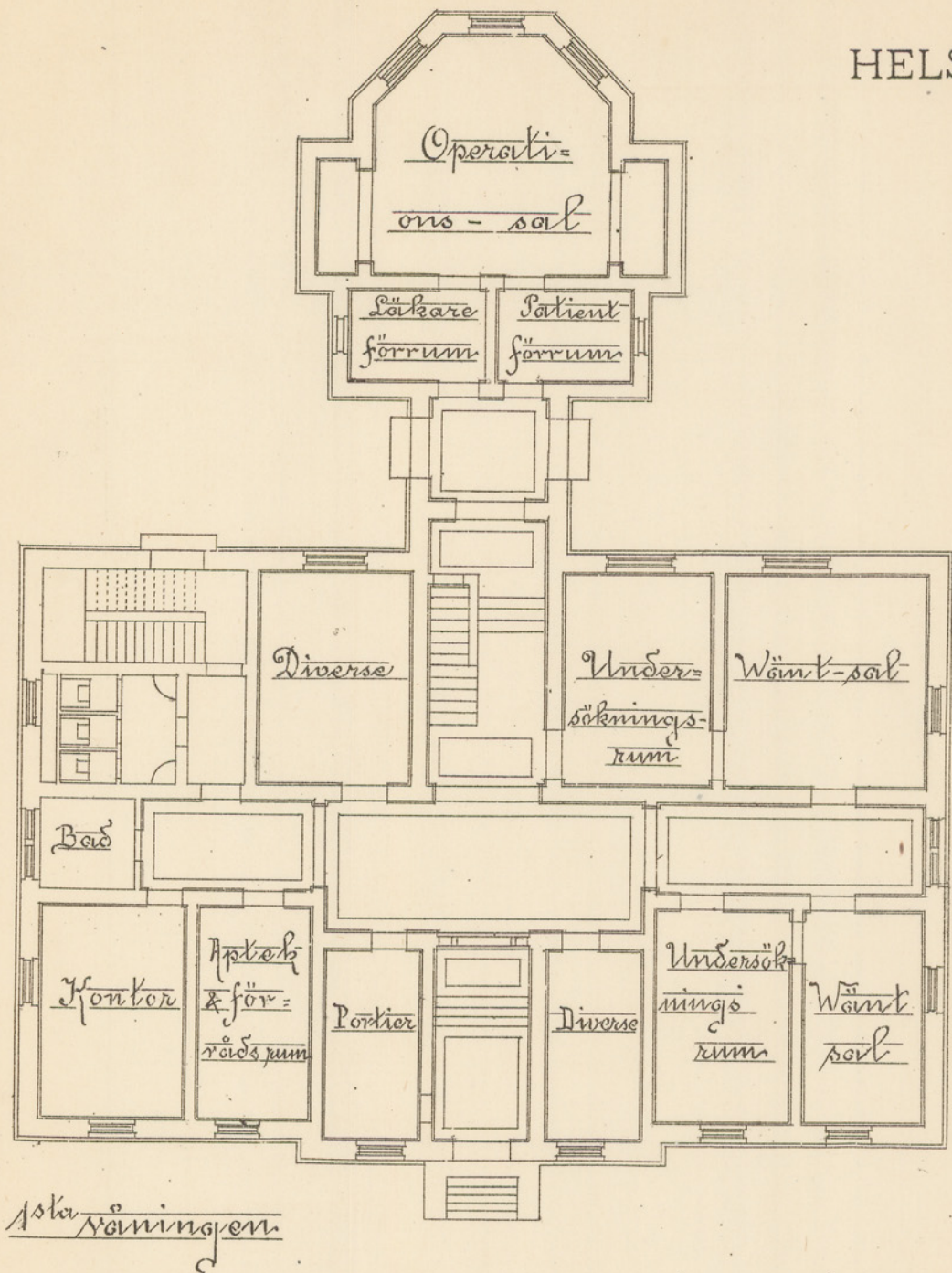
M. Schjerfbeck.

(Frånvarande vid justeringen.)

ESKISS TILL SJUKHUS FÖR
HELSINGFORS STAD.

Helsovårdsnämndens förslag.

FÖRVALTNINGS BYGGNAD

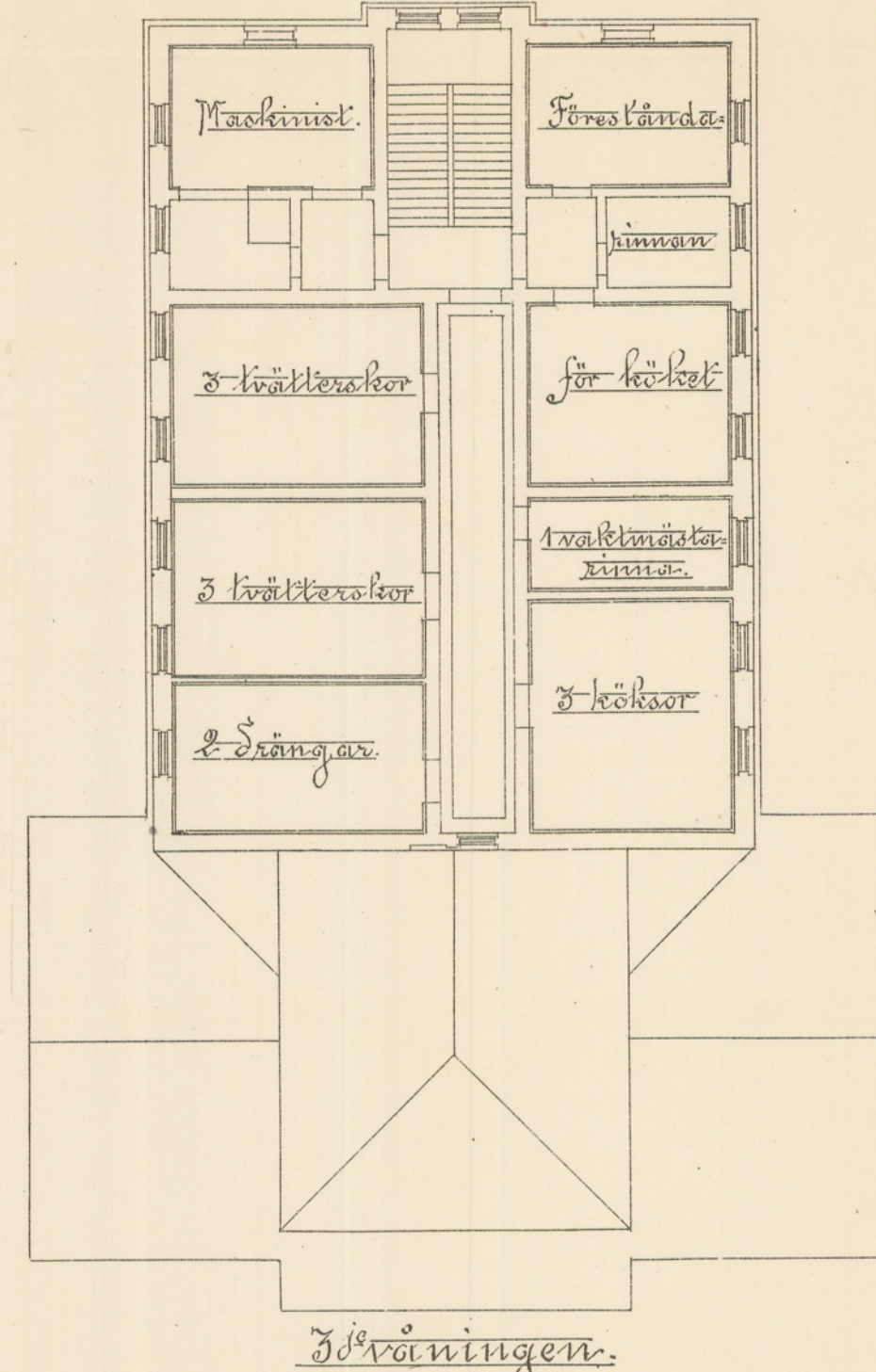
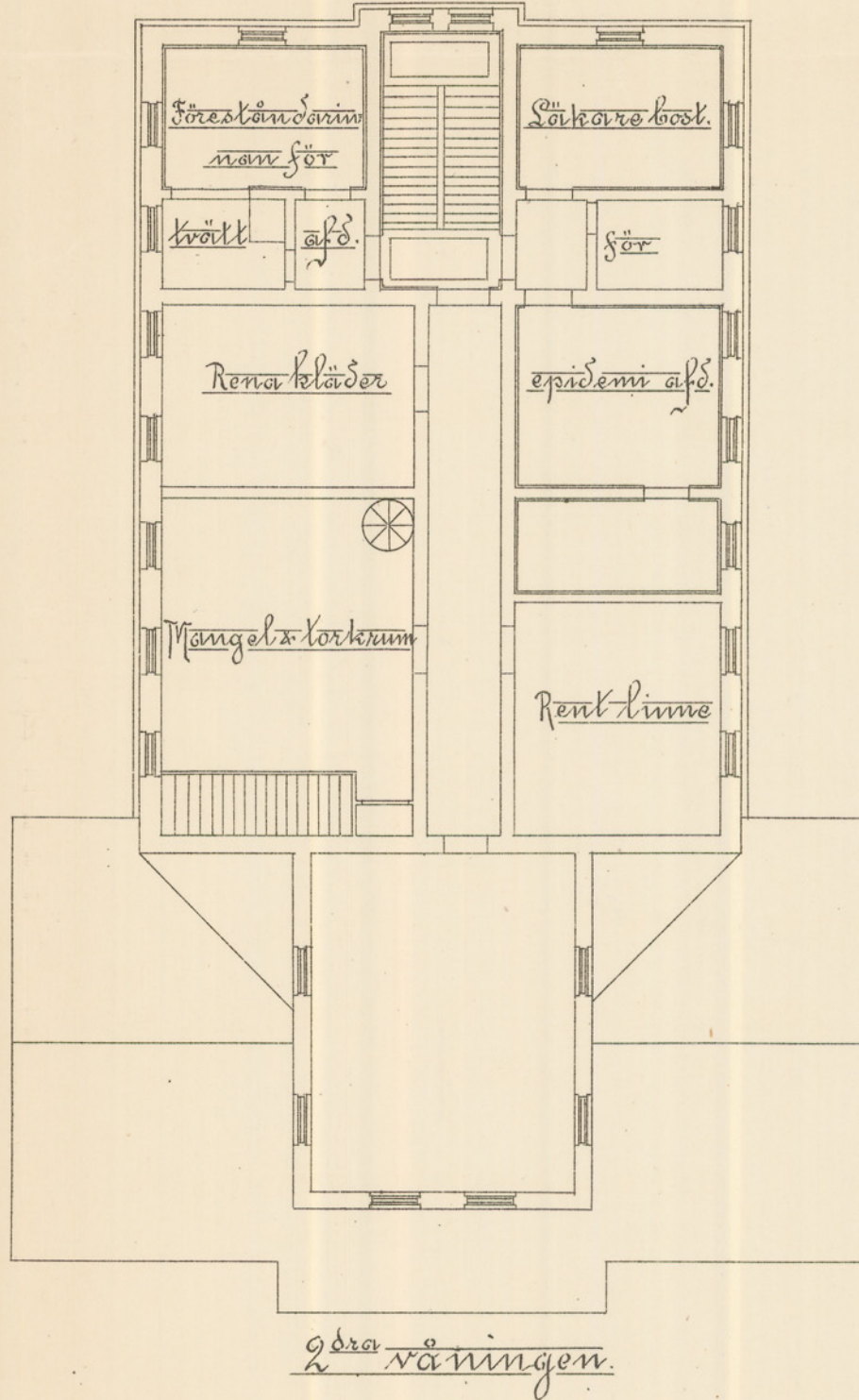
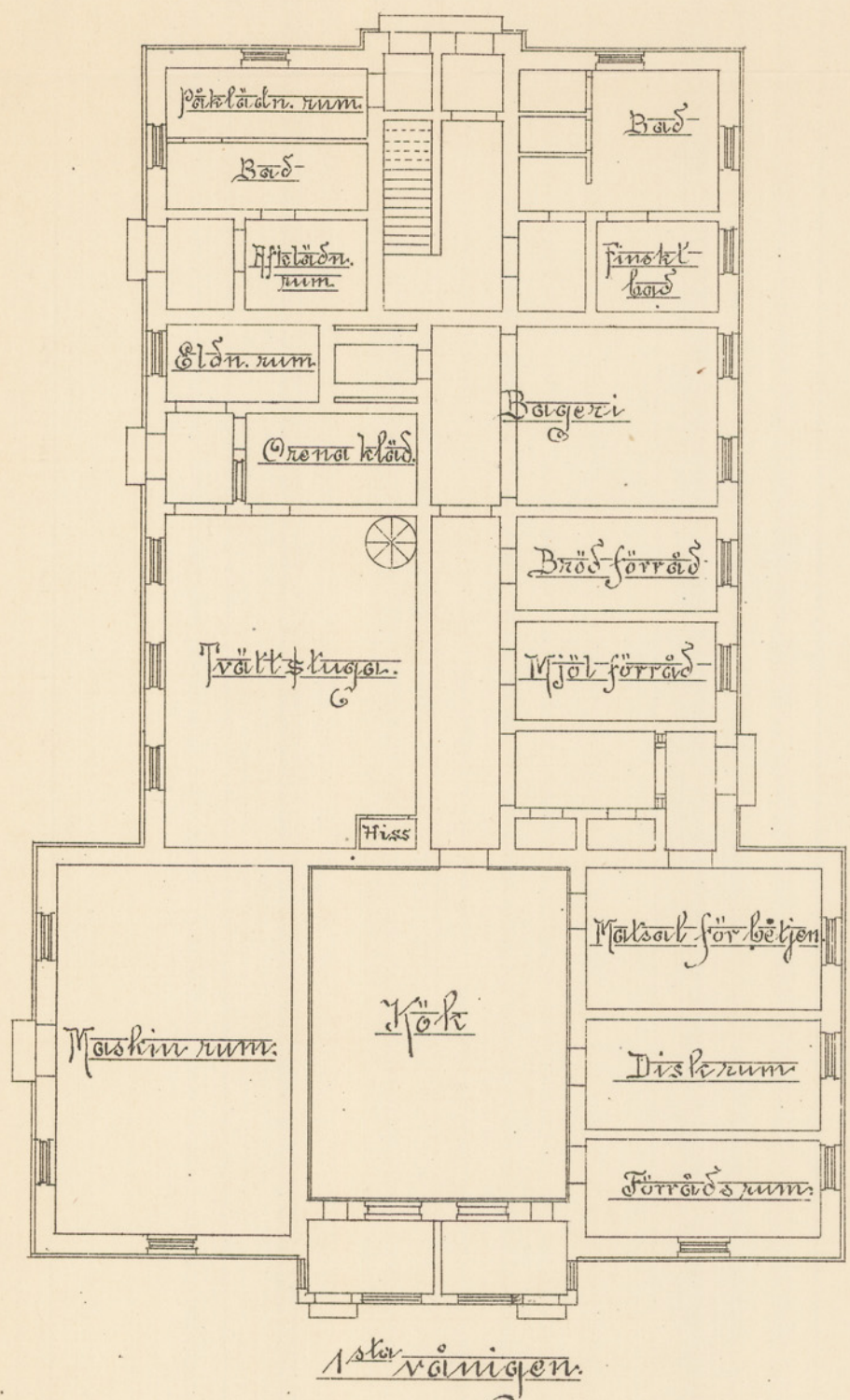

1^{sta} våningen

2da våningen

3de våningen

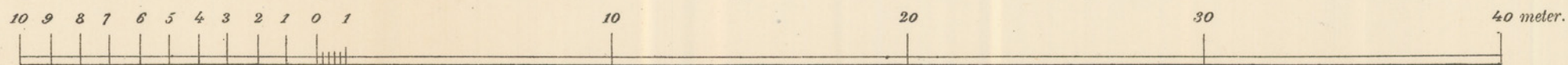
EKONOMI BYGGNADEN

1^{sta} våningen

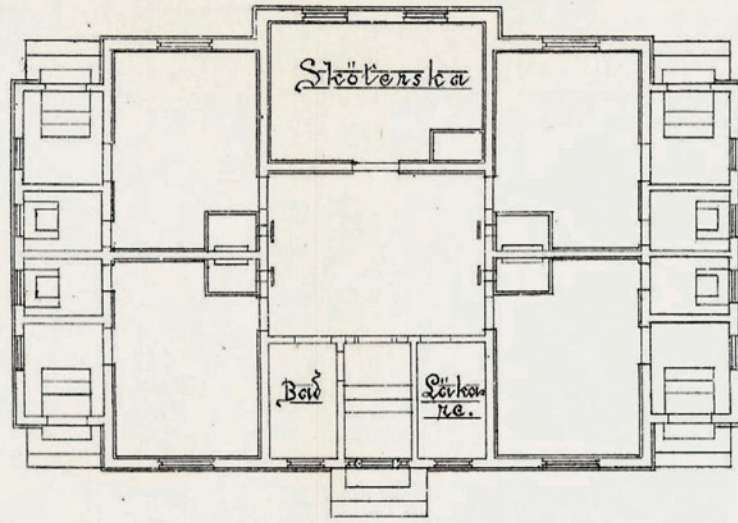
2da våningen

3de våningen

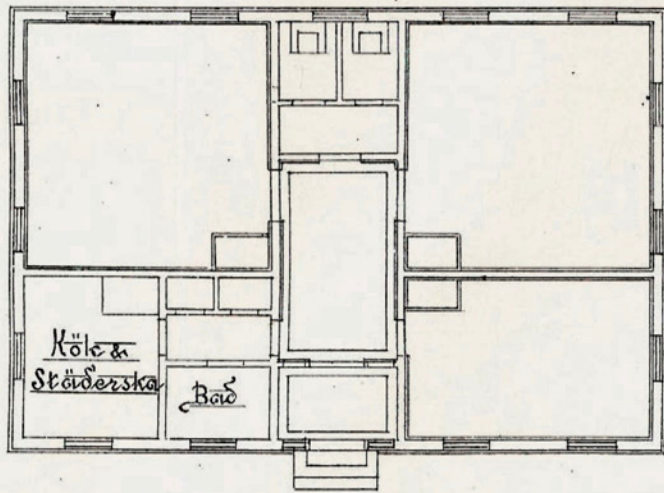

1 29/88

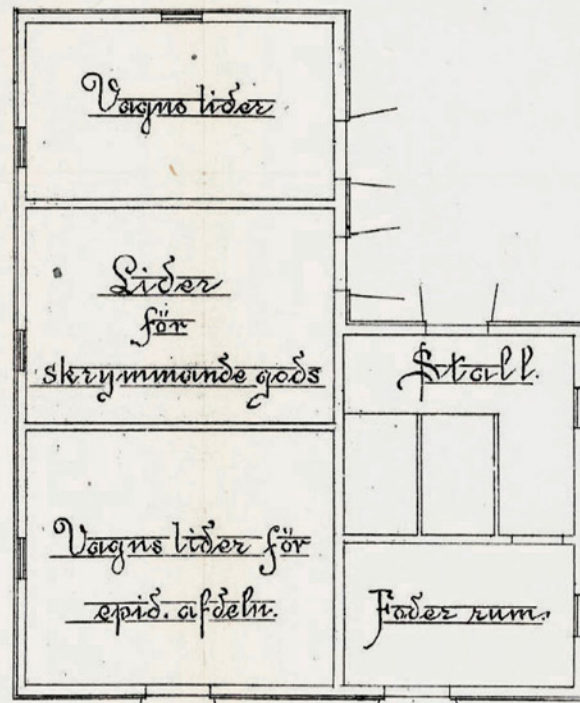
ESKISS TILL SJUKHUS FÖR
HELSINGFORS STAD.

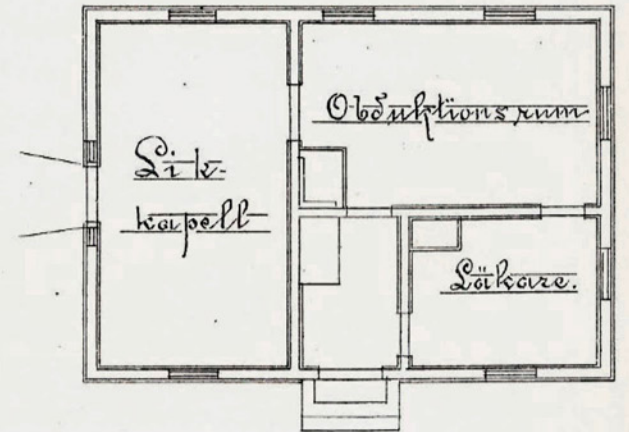
Observations-paviljong

Desinfektions bärbarge

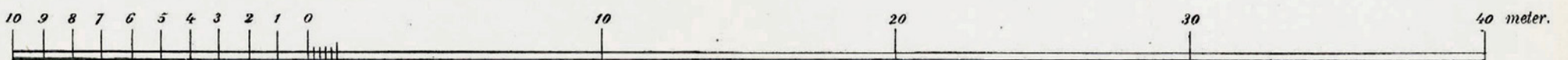
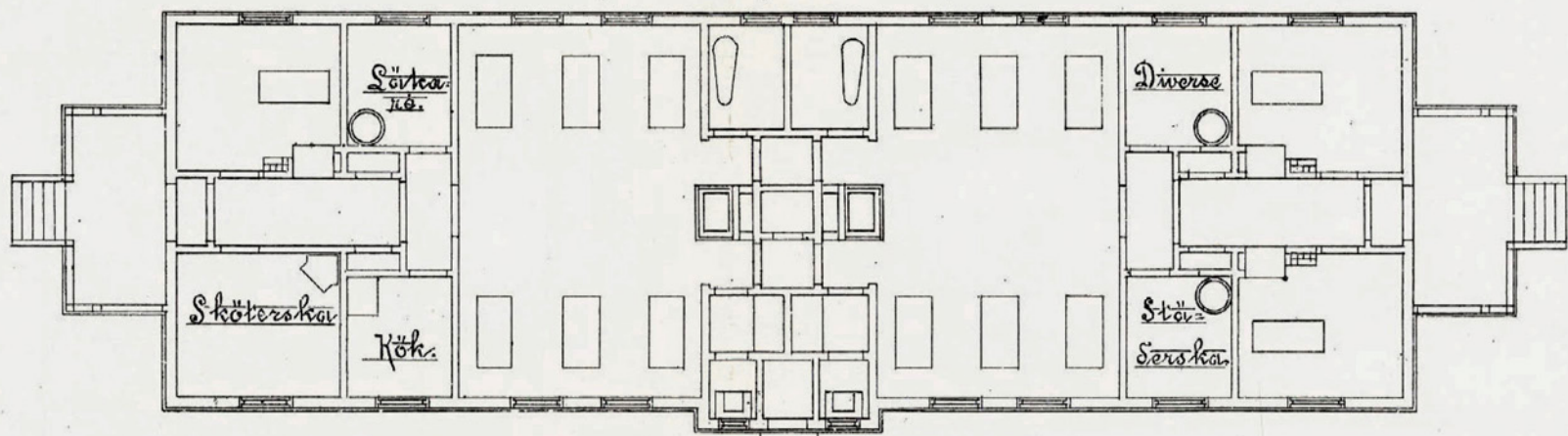

Ut-hus.

Lik & obduktions hus

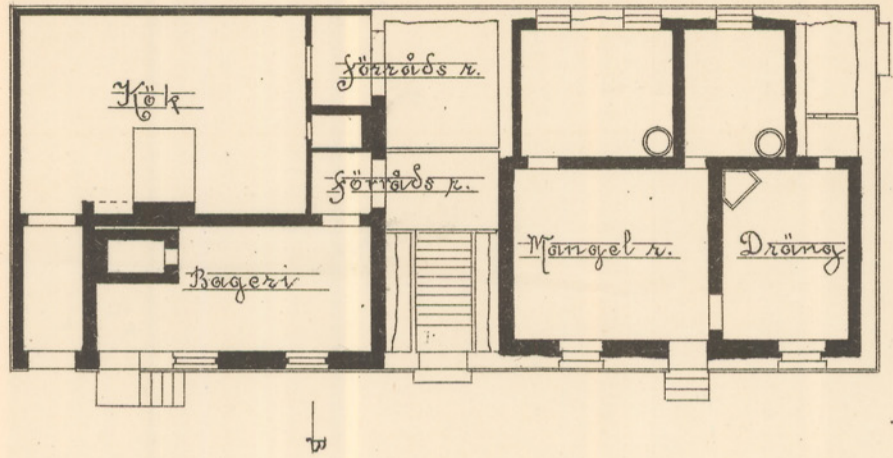
PAVILJONG FÖR EPID.
AFDELNINGEN

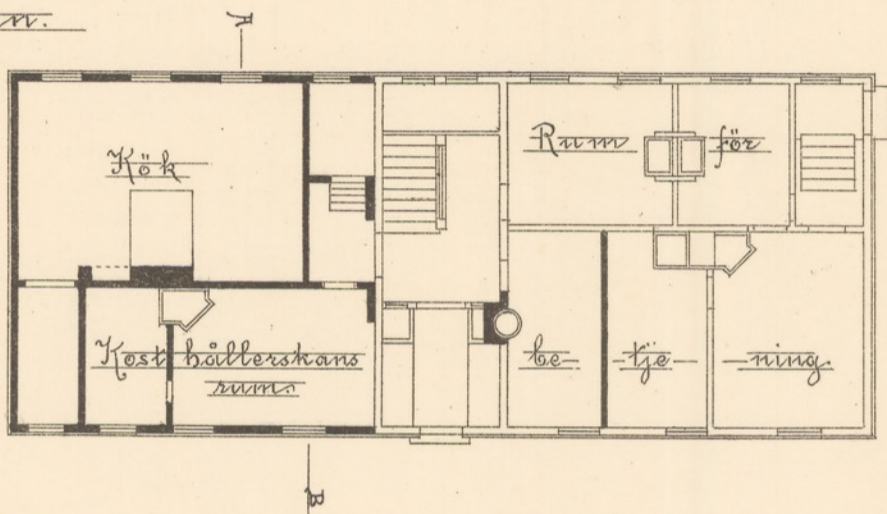
ESKISS TILL ETT KOMMUNALT SJUKHUS FÖR HELSINGFORS STAD.

UTVIDGNING AF GAMLA EKONOMIEBYGGNADEN.

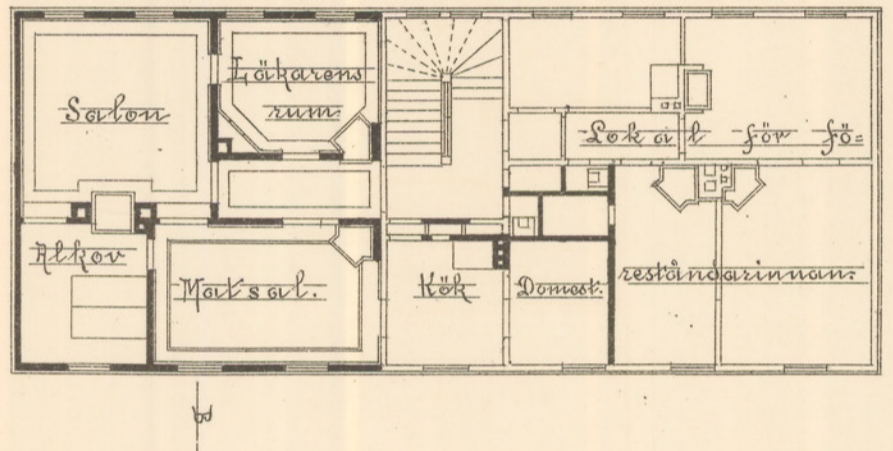
Källarvån.

1:a vån.

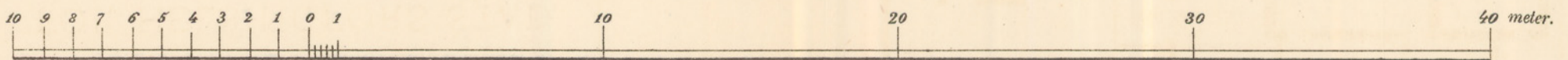
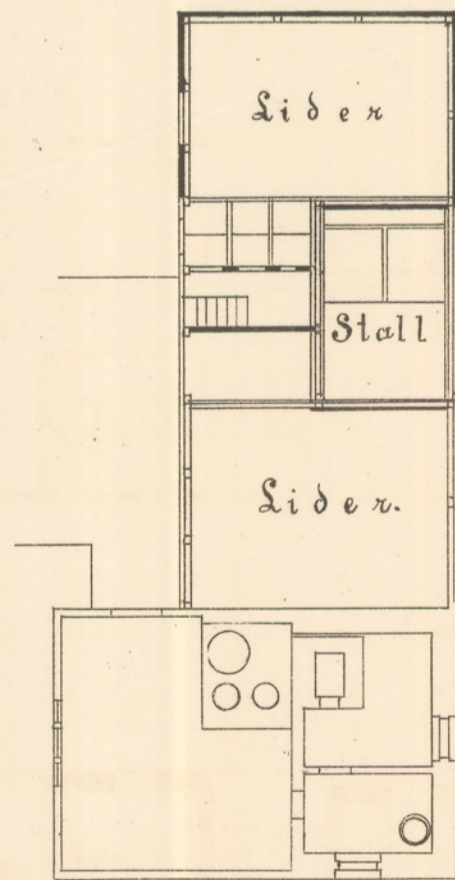
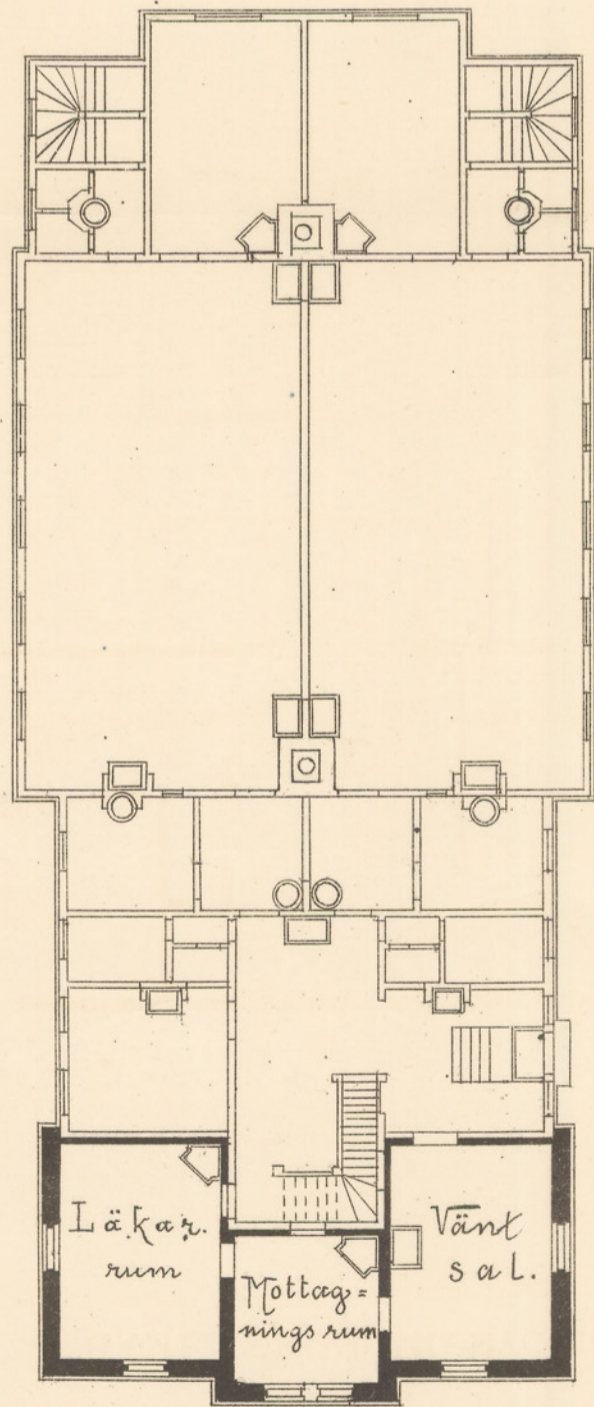

2:a vån.

ESKISS TILL ETT KOMMUNALT SJUKHUS FÖR HELSINGFORS STAD.

UTVIDGNING AF NUVARANDE KOMMUNALA SJUKHUSET
OCH UTHUSET.

Handwritten number: 53189

SITUATIONSPLAN ÖFVER FATTIGGÅRDEN

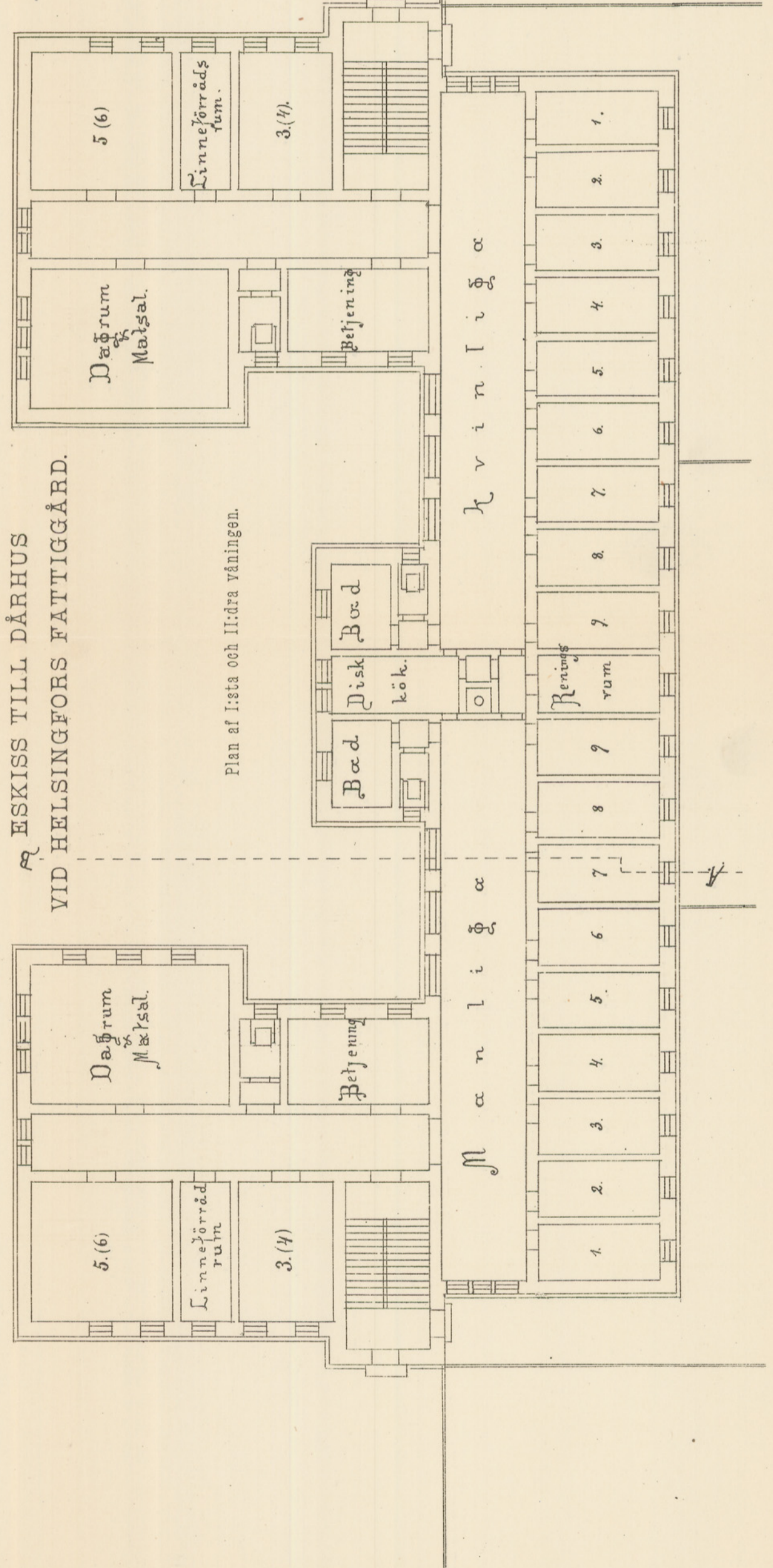
I HELSINGFORS.

Helsovårdsnämndens förslag.

Helsovårdsnämndens förslag.

ESKISS TILL DÅRHUS VID HELSINGFORS FATTIGGÅRD.

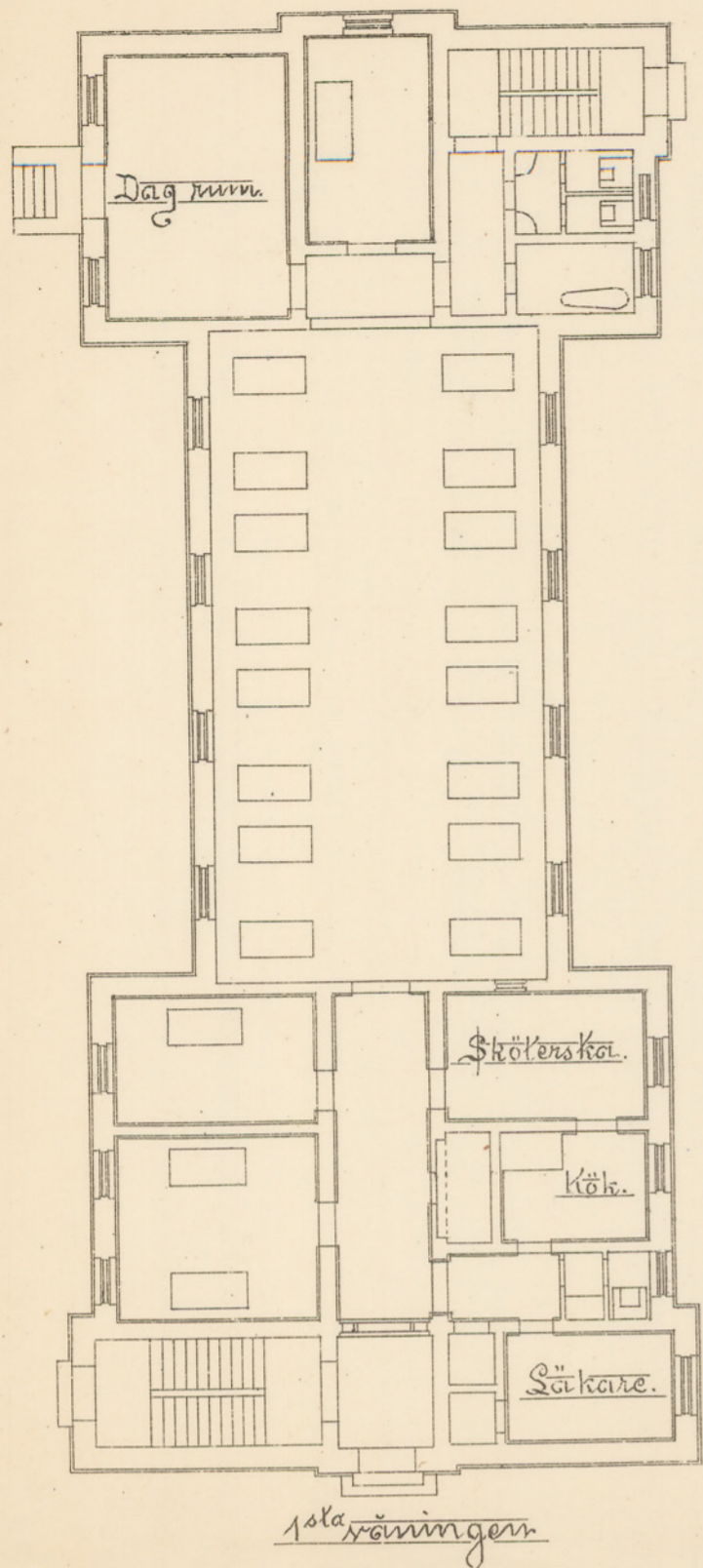
Plan af I:sta och II:dra våningen.

20 meter.

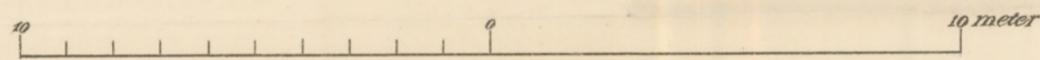
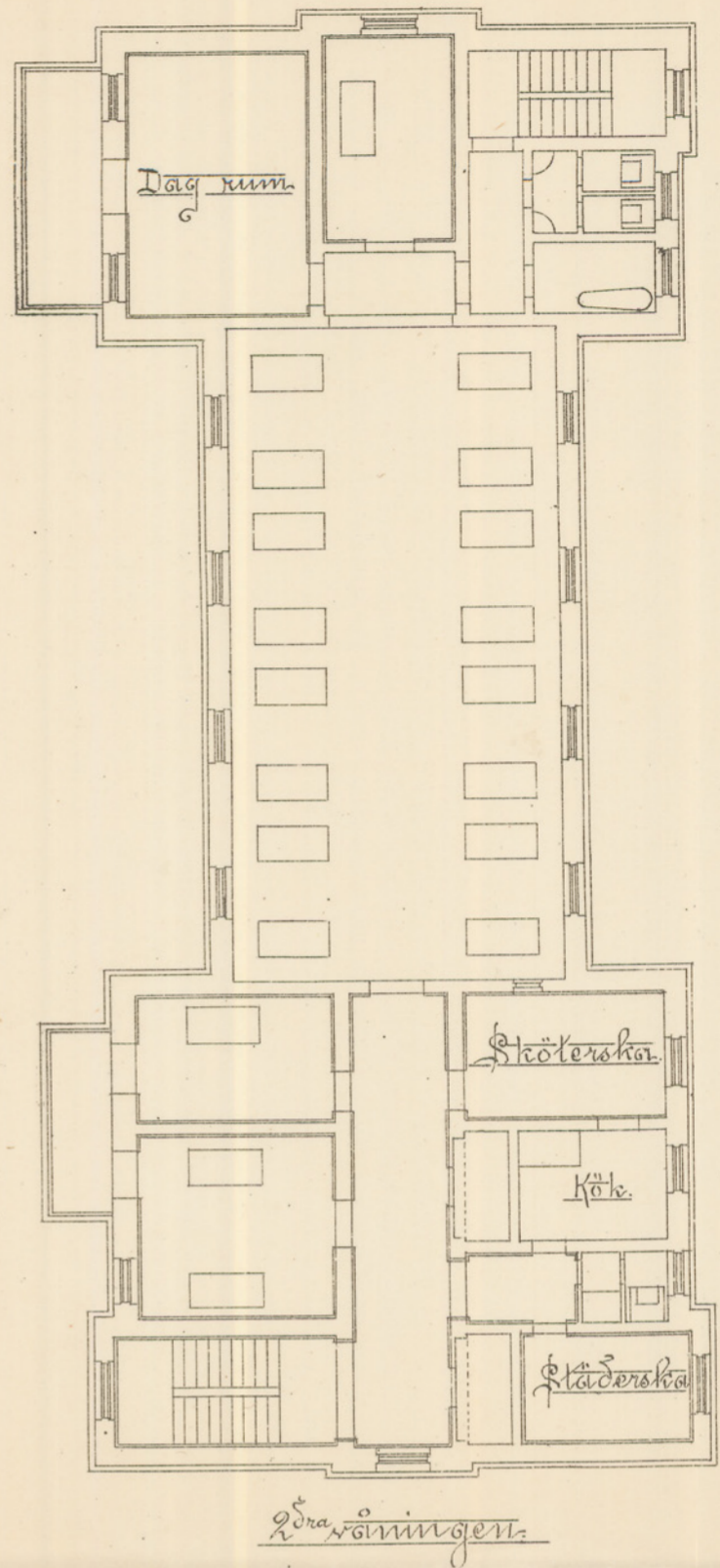
82/95 3.

ESKISS TILL SJUKHUS FÖR HELSINGFORS STAD.

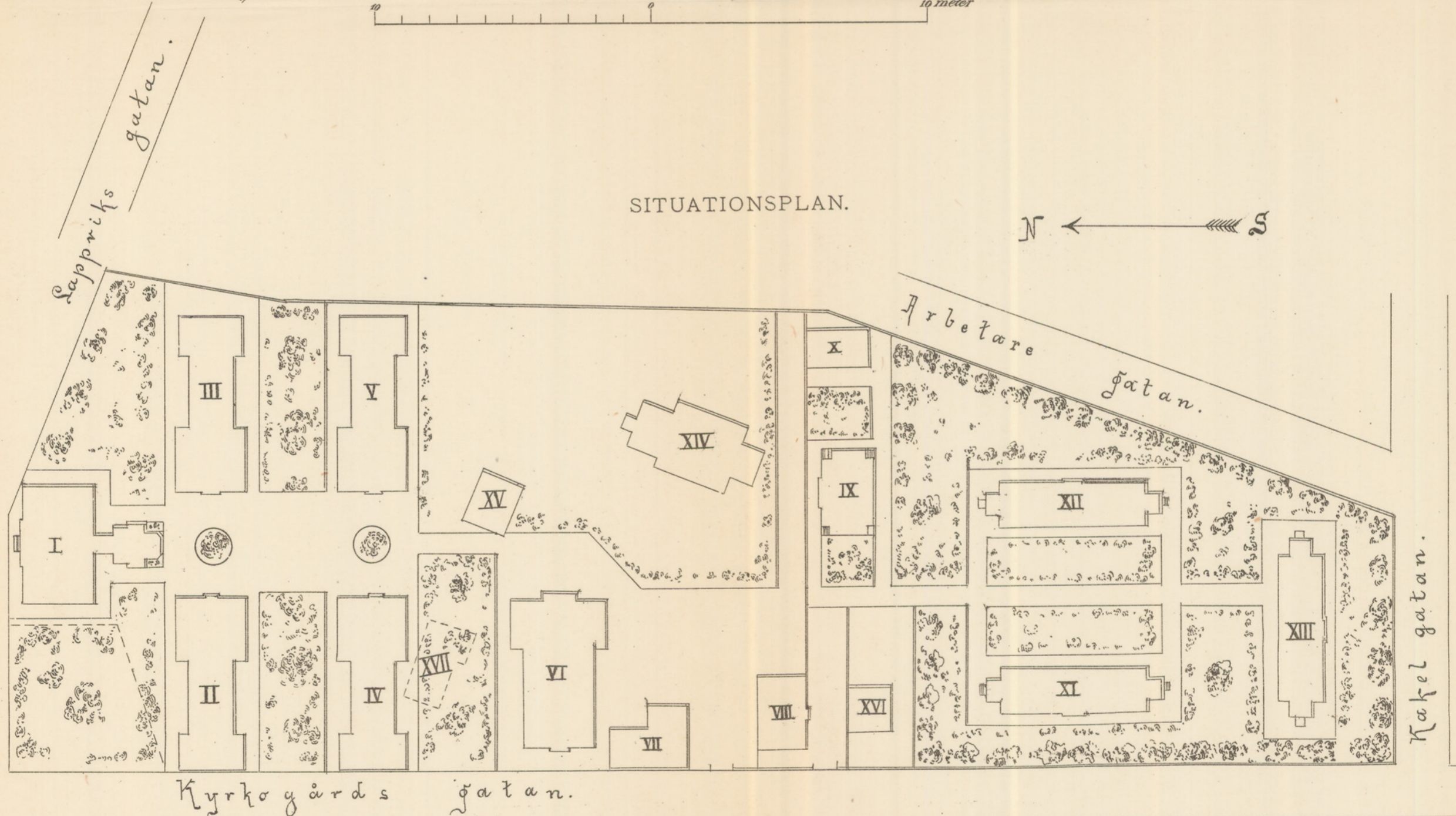
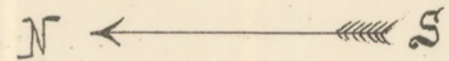
Helsovårdsnämndens förslag.

SJUKPAVILJONG

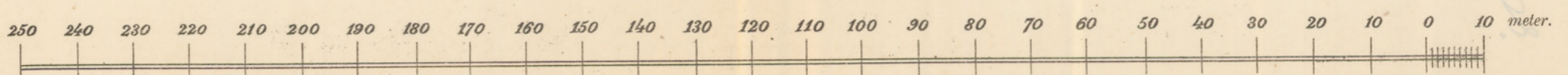

SITUATIONSPLAN.

Beskrifning:

I Förvaltningsbyggnad.	X Lik- och obduktionshus.
II-V Sjukpaviljonger.	XI-XIII Epidemi paviljonger.
VI Ekonomibyggnad.	XIV Kommunala sjukhuset.
VII Läder och stall.	XV Ekonomibyggnaden.
VIII Desinfektionshärberge.	XVI Desinfektionshuset.
IX Observations paviljong.	XVII Nuvarande uthus.

*Handlingar rörande revision af Helsingfors stads
räkenskaper för år 1891.*

Revisionsberättelse för år 1891.

Sedan undertecknade, utsedde revisorer af Helsingfors stads för år 1891 upprättade räkenskaper, hvilka inför Magistraten vid sammanträde den 7 sistlidne Maj till vår granskning öfverlemnats, numera slutfört detta uppdrag, få vi häröfver afgifva föreskrifven berättelse.

Granskningen har omfattat såväl drätselverkets böcker med dertill hörande verifikationer som dess protokoll och bref samt fattigvårdens, folkskolornas, folkbibliotekets, sundhets- och sjukvårdens, byggnads-, trafik- och hamnkontorens äfvensom inkvarteringsnämndens och poliskammarens för året afgifna redovisningar.

Förhållandet emellan det af Stadsfullmäktige för år 1891 fastställda budgets-förslag samt stadens verkliga inkomster och utgifter framgår ur nedanstående:

Tablå.

	Enligt budgeten.		Enligt böckerna.	
	<i>Fmk</i>	<i>pk</i>	<i>Fmk</i>	<i>pk</i>
Inkomster.				
Behållning från år 1890	744,500	—	1,770,727	16
I. Räntor.				
Å chausséeobligationer	1,900	—	2,016	—
„ tomtlösen	50,000	—	48,840	33
„ tomtlösen i Brunnsparken	6,500	—	7,030	37
„ donationsfonder	9,000	—	8,368	37
„ diverse	—	—	266	19
	<i>Fmk 67,400: — 66,521: 26</i>			
II. Tomtlösen.				
För arrende och odisponerade tomter	185,000	—	139,070	14
Transport	996,900	—	1,976,318	56

	Transport	996,900	1,976,318	56
III. Stadens fasta egendom.				
Räntor och arrenden från donerade hemman		13,000	12,730	22
Arrendemedel		115,000	117,217	61
Arrenden från Brunnsparken		12,000	9,728	37
Hyra för saluplatser å torg		15,000	17,040	—
Bod- och diskhyror		6,000	6,087	—
Hyror för saluhallen		30,000	33,506	25
D:o för fiskförsäljningsplatser		1,500	2,006	25
Simhusafgifter		400	311	—
Hötägt		300	95	—
Mulbetesafgifter		200	253	—
Tillfälliga arrenden och planhyror		4,000	7,840	77
<i>Fmk 197,400: — 206,815: 47</i>				
IV. Tomtören				
		1,900	2,203	46
V. Inkomstgivande rättigheter.				
Tolags- och trafikafgifter		365,400	412,556	52
Hamn- och vågafgifter m. m.		138,000	156,755	31
Auktionsprovision		700	1,262	12
Stadskällarerättigheter		2,000	2,000	—
Biljardafgifter		700	352	—
Bouppteckningsafgifter		35,000	55,329	34
Kollektmedel		200	295	40
Sakören		3,000	3,433	18
Böter för försummad betalning af kronoutskylder		1,500	1,443	60
Diverse böter		200	1,299	50
Arrende för Gammelstadskvarnen		3,500	3,500	—
Fattigafgifter af i Ryssland vistande personer		1,800	2,091	26
Börsprovision		50	114	16
<i>Fmk 552,050: — 640,432: 39</i>				
VI. Diverse.				
Personel fattigafgift		25,000	26,010	—
Sjukvård i kommunala sjukhuset		1,000	2,107	90
Inkomst från desinfektionsinrättningen		150	199	50
Fattigvårdens diverse inkomster		8,200	15,858	28
Elevers i folkskolorna afgifter		5,300	5,179	25
Elevers i folkskolorna handarbeten		500	451	90
Folkbibliotekets diverse inkomster		4,400	5,615	65
Hundskatt		5,000	4,758	—
Afgifter för klosetterna		7,000	9,307	20
D:o för spillningsafstjälning		500	993	10
	Transport	1,805,300	2,896,250	66

	Transport	1,805,300 —	2,896,250 66
Bidrag till brandverket af ryska Alexandersgymnasium		184 46	184 46
Bidrag till underhåll af riddarhuskvären		300 —	300 —
Ersätta inkvarteringskostnader		298,770 —	242,762 94
<i>Fmk 356,304: 46 313,728: 18</i>			
VII. Statsbidrag.			
Till folkskolorna		52,000 —	52,000 —
” polisinsrättningen		84,000 —	84,000 —
” gatubelysningen		17,500 —	17,500 —
” brandverket		8,210 —	8,210 —
Bränvinsskatten		8,000 —	10,563 35
<i>Fmk 169,710: — 172,273: 35</i>			
VIII. Vattenledningen.			
Vattenkonsumtionsafgifter		233,000 —	253,947 17
Förhöjning å d:o		300 —	1,084 24
Ersättning för verkställda anslutningar		10,000 —	42,761 46
<i>Fmk 243,300: — 297,792: 87</i>			
IX. Lån.			
Förskotterade lånemedel		91,500 —	193,300 —
X. Uttaxering.			
Kommunala utskylder		787,813 83	789,592 21
<i>Från tidigare år balanserade anslagsbelopp, hvilka ej kommit till användning eller inbesparats:</i>			
Rådmansgatan, vattenledning, planering och kanal .		— —	2,634 28
Petersgatan, ” ” ” ” .		— —	5,520 64
Gengatan, ” ” ” ” .		— —	2,768 79
Plank vid Folkskolegatan		— —	259 42
Brobergskajens simhus		— —	3,940 38
Skepparegatans planering		— —	7,907 54
Skeppsredaregatan, vattenledning, planering och kanal		— —	6,062 75
Mudderverket		— —	8,253 31
Sandviksgatan, vattenledning, planering och kanal .		— —	1,340 71
Wladimirgatan, ” ” ” ” .		— —	2,008 92
Erikskatan, ” ” ” ” .		— —	9,354 75
Gräsviksgatan, ” ” ” ” .		— —	7,413 43
Repslagaregatan, ” ” ” ” .		— —	11,638 23
Väfvaregatans planering		— —	4,612 47
Förberedande arbeten för fiskarhamnen vid Hafsgatan		— —	440 73
Grusning af lekplatsen samt uppförande af hägnad kring folkskolehuset vid Annegatan		— —	804 92
	Transport	3,396,878 29	4,667,417 76

	Transport	3,396,878 29	4,667,417 76
Kajarbeten i norra och södra hamnen	—	—	5 79
Fabriksgatan, vattenledning, planering och kanal . .	—	—	11,847 27
Rödning af stadens skogar efter stormen den 28 Augusti 1890	—	—	20,547 29
Vattenledningens förbindning af rörsträngar under Skilnads m. fl. gator	—	—	2,134 35
	Summa	3,396,878 29	4,701,952 46

Utgifter.	Anslag enligt budgeten.		Utgift enligt böckerna.		Anslaget öfverskridet.		Besparing å anslaget.	
	<i>Fmk.</i>	<i>kl.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>kl.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>kl.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>kl.</i>
I. Stadens skulder.								
Å lånet för stadens relering, amortering	5,288	—	5,288	—	—	—	—	—
A lånet för chausséerna, amortering 4,325: 05								
ränta 1,174: 95	5,500	—	5,500	—	—	—	—	—
Å lånet för folkskolehuset vid Annegatan, amortering 4,653: 98								
ränta 1,346: 02	6,000	—	6,000	—	—	—	—	—
Å chausséobligationerna, amortering . . . . . 5,000: —								
ränta . . . . . 3,960: —	8,960	—	8,960	—	—	—	—	—
Å vattenledningslånet af år 1876, amortering . . . . . 15,100: —								
ränta 71,947: 50	87,047 50	50	87,047 50	50	—	—	—	—
Å nybyggnads och regleringslånet af år 1882, amortering . . . . . 31,500: —								
ränta 62,763: 75	94,263 75	75	94,263 75	75	—	—	—	—
Afbetalning af lån på kortare återbetalningstid än två år .	80,000	—	80,000	—	—	—	—	—
A lån på kortare återbetalningstid och å kassakreditiv, ränta och provision	90,000	—	119,056 29	29	29,056 29	29	—	—
<i>Fmk 377,059: 25 406,115: 54</i> <i>29,056: 29</i>								
Transport	377,059 25	25	406,115 54	54	29,056 29	29	—	—

Transport	377,059 25	406,115 54	29,056 29	—	—
II. Stadens embetsverk.					
Rådstufvurätt och magistrat, aflöningar	176,041 67	161,041 31	—	—	15,000 36
expenser	9,000 —	8,607 46	—	—	392 54
<i>Fmk 185,041: 67 169,648: 77</i>					
<i>15,392: 90</i>					
III. Kommunalförvaltningen.					
Stadsfullmäktiges kansli	9,800 —	11,270 30	1,470 30	—	—
Drätselkammaren, aflöningar	22,900 —	22,300 —	—	—	600 —
expenser	6,000 —	6,426 86	426 86	—	—
Drätselkontoret, aflöningar	24,700 —	25,126 59	426 59	—	—
expenser	2,500 —	2,081 62	—	—	418 38
Trafikkontoret, aflöningar	15,450 —	17,022 58	1,572 58	—	—
expenser	900 —	569 37	—	—	330 63
mätarearvoden	1,500 —	1,741 96	241 96	—	—
Hamnkontoret, aflöningar	24,310 —	25,277 37	967 37	—	—
expenser	600 —	1,418 83	818 83	—	—
Byggnadskontoret, aflöningar	38,320 —	42,328 81	4,008 81	—	—
expenser	1,000 —	1,307 93	307 93	—	—
material och handtlangaredags- verken vid mätningar	6,000 —	4,034 11	—	—	1,965 89
<i>Fmk 153,980: — 160,906: 33</i>					
<i>10,241: 23 — 3,314: 90</i>					
IV. Gatubelysningen.					
Gasbelysningen	86,969 09	82,910 59	—	—	4,058 50
Petroleumbelysningen	32,092 45	27,496 38	—	—	4,596 07
Elektrisk belysning	1,885 —	1,830 —	—	—	55 —
<i>Fmk 120,946: 54 112,236: 97</i>					
<i>8,709: 57</i>					
V. Brandverket.					
Aflöningar m. m.	47,065 —	47,065 —	—	—	—
Brandstallet	5,316 —	5,316 —	—	—	—
Hyror	3,450 —	3,450 —	—	—	—
Eldning och belysning	2,882 —	2,458 35	—	—	423 65
Redskap och inventarier	6,900 —	5,873 88	—	—	1,026 12
Diverse utgifter	2,850 —	3,232 20	382 20	—	—
Brandverkets reorganisation	20,000 —	12,784 82	—	—	7,215 18
<i>Fmk 88,463: — 80,180: 25</i>					
<i>382: 20 8,664: 95</i>					
Transport	925,490 46	929,087 86	39,679 72	36,082 32	

Transport	925,490 46	929,087 86	39,679 72	36,082 32
VI. Polisrättningen . . .	173,658 —	158,304 97	— —	15,353 03
VII. Sundhets- och sjukvården.				
Läkarepersonal	23,700 —	23,699 88	— —	— 12
Helsovårdsnämnden	4,500 —	3,258 99	— —	1,241 01
Kommunala sjukhuset	16,123 —	15,417 76	— —	705 24
Reservsjukhuset för smittosamma sjuka	3,014 —	3,013 70	— —	— 30
Polikliniken	3,000 —	1,500 —	— —	1,500 —
Sundhetsinspektören och helso- polisen	16,430 —	18,025 43	1,595 43	— —
Undersökningsstationen för lifs- medel	5,830 —	6,480 72	650 72	— —
<i>Fmk 72,597: — 71,396: 48</i> <i>2,246: 15 3,446: 67</i>				
VIII. Fattigvården.				
Fattigvårdsstyrelsen	8,560 —	8,340 06	— —	219 94
Fattiggården	56,040 —	80,270 78	24,230 78	— —
Arbetsrättningen	23,440 —	13,705 94	— —	9,734 06
Understöd, ständiga	65,000 —	73,059 85	8,059 85	— —
D:o tillfälliga	9,060 —	11,353 75	2,293 75	— —
Sjuk- och dånvårdskostnader . .	21,500 —	28,335 58	6,835 58	— —
Diverse utgifter	6,500 —	7,226 80	726 80	— —
<i>Fmk 190,100: — 222,292: 76</i> <i>42,146: 76 — 9,954: —</i>				
IX. Undervisningsväsendet.				
Navigationsskolan	2,800 —	2,788 80	— —	11 20
Realskolan	12,500 —	12,313 69	— —	186 31
Handverksskolor	16,946 —	16,946 —	— —	— —
Handelsinstitutet	4,000 —	4,000 —	— —	— —
Slöjdskolan	1,500 —	1,500 —	— —	— —
Skolan för andesvaga barn . . .	4,500 —	4,050 —	— —	450 —
Blindanstalten	2,000 —	1,000 —	— —	1,000 —
Folkskolorna, aflönningar . . .	256,047 12	250,927 48	— —	5,119 64
hyror	18,790 —	20,123 33	1,333 33	— —
undervisningsma- terial	6,200 —	5,303 68	— —	896 32
material för hand- arbeten	4,000 —	2,514 16	— —	1,485 84
möbler	5,000 —	4,269 05	— —	730 95
Transport	1,696,128 58	1,706,818 26	85,405 96	74,716 28

Transport	1,696,128 58	1,706,818 26	85,405 96	74,716 28
bidrag till lärare- personalens pen- sionering . . .	4,090 —	3,920 —	— —	170 —
eldningsämnen .	10,600 —	9,610 40	— —	989 60
belysning . . .	10,800 —	7,573 32	— —	3,226 68
beklädnadskostna- nader	6,000 —	6,668 —	668 —	— —
renhållning . . .	6,600 —	4,934 06	— —	1,665 94
expenser	1,200 —	1,550 65	350 65	— —
reparationskostna- der för gårdar m. m.	9,000 —	5,105 67	— —	3,894 33
Folkbiblioteket och läsesalen .	19,890 —	23,304 34	3,414 34	— —
Folkbibliotek och läsesal i Sörnäs <i>Fmk 410,113: 12 396,052: 63</i> <i>5,766: 32 19,826: 81</i>	7,650 —	7,650 —	— —	— —
X. Allmänna onera.				
Skjutshållning	2,960 —	2,960 —	— —	— —
Kronoutlagor	53 04	53 04	— —	— —
Inkvarteringskostnader	298,770 —	242,762 94	— —	56,007 06
Inkvarteringsnämnden	8,100 —	8,000 —	— —	100 —
<i>Fmk 309,883: 04 253,775: 98</i> <i>56,107: 06</i>				
XI. Vattenledningen.				
Förvaltning och drift	37,630 —	47,253 59	9,623 59	— —
Remont af byggnader m. m. . . .	13,000 —	34,160 61	21,160 61	— —
Inköp af sand till filtrerna . . .	3,000 —	2,981 43	— —	18 57
Inhägnad af planen kring pump- husen i Gammelstaden	900 —	750 67	— —	149 33
Omläggning af rörledningen från Södra Magasinsgatan till kok- huset	1,000 —	321 96	— —	678 04
Reparation och justering af vat- tenmätare	1,500 —	818 98	— —	681 02
Rörledning från gamla pumphu- set till sandtvättningstanstalten vid filtrerna	2,500 —	2,382 54	— —	117 46
Förbindning af rörsträngar . . .	4,070 —	4,070 —	— —	— —
Kaptensgatan, vattenledning, pla- nering och kanal	104,400 —	104,400 —	— —	— —
Hafsgatan, d:o d:o d:o	13,900 —	13,900 —	— —	— —
Lilla Fabriks-gatan d:o d:o d:o .	51,000 —	51,000 —	— —	— —
Transport	2,314,741 62	2,292,950 46	120,623 15	142,414 31

Transport	2,314,741 62	2,292,950 46	120,623 15	142,414 31
Vattenledning till Djurgårdsvil- lorna	33,000 —	32,088 67	— —	911 33
Berghäll, vattenledning, planering och kanal	95,500 —	57,847 34	— —	37,652 66
Inköp af vattenmätare	40,000 —	43,865 47	3,865 47	— —
Tillbehör till vattenmätare	12,000 —	957 37	— —	11,042 63
Maskiner och verktyg	9,000 —	9,823 30	823 30	— —
Material för servisledningar m. m.	17,000 —	26,075 63	9,075 63	— —
Diverse mindre arbeten	2,900 —	2,924 27	24 27	— —
<i>Fmk 442,300: — 435,621: 83</i> <i>44,572: 87 51,251: 04</i>				
XII. Saluhallen	7,050 —	7,051 55	1 55	— —
XIII. Allmänna arbeten.				
<i>Byggnader och lägenheter.</i>				
Remont af golf m. m. i gamla packhuset	4,500 —	5,050 36	550 36	— —
Ombyggnad af simhus vid Munk- holmssundet	1,500 —	1,676 59	176 59	— —
Inredning af saluplatser för fisk- handel i saluhallen	4,950 —	5,476 71	526 71	— —
Diverse underhåll	17,000 —	30,015 47	13,015 47	— —
Plank och planering för folksko- lan å Berghäll	2,200 —	430 05	— —	1,769 95
Afträde inom Kajsaniemi park	2,800 —	3,284 39	484 39	— —
Byggnad för brandverket	28,000 —	35,965 30	7,965 30	— —
<i>Gator och allmänna platser.</i>				
Omläggning af Norra Esplanad- gatan från Unions- till Sofie- gatan	5,150 —	2,260 62	— —	2,889 38
Slottskajens omläggning	5,790 —	4,829 10	— —	960 90
Kanalstorgets ”	7,060 —	7,193 89	133 89	— —
Kaserntorgets ”	9,780 —	8,128 40	— —	1,651 60
Skilnadstorgets ”	6,210 —	4,710 30	— —	1,499 70
Unionsgatans ”	4,470 —	3,950 19	— —	519 81
Diverse underhåll	8,000 —	10,423 64	2,423 64	— —
Nikolaigatans planering	10,420 —	7,937 71	— —	2,482 29
Nykyrkobrinks ”	5,800 —	5,848 57	48 57	— —
Packhuskajens nyläggning	13,400 —	15,900 23	2,500 23	— —
Skatudds norra kajens d:o	8,500 —	7,466 17	— —	1,033 83
Sandvikens södra kajs d:o	5,170 —	6,328 88	1,158 88	— —
Sandvikstorgets d:o och planering	10,000 —	10,980 72	980 72	— —
Transport	2,691,891 62	2,651,441 35	164,378 12	204,828 39

Transport	2,691,891 62	2,651,441 35	164,378 12	204,828 39
Kamptorget's nyläggning	4,370 —	3,191 21	— —	1,178 79
Båtsmansgatans d:o	2,230 —	2,097 28	— —	132 72
Jungfrustigens gångbana, nyläggning	3,800 —	3,572 61	— —	227 39
Munkholmsgatans d:o	2,670 —	2,670 —	— —	— —
Observatoriigatans planering	7,240 —	6,546 06	— —	693 94
Strandgatans	13,700 —	13,700 —	— —	— —
Expropriationer af magasinier och tomter för Badhusgatans utvidgning	30,000 —	30,000 —	— —	— —
<i>Kanaler och afloppsdiiken.</i>				
Freds- och Riddaregatans kanal, ombyggnad	1,650 —	1,615 98	— —	34 02
Packhustorget's kanal, d:o	3,650 —	2,500 41	— —	1,149 59
Ombyggnad af äldre träkanaler	5,000 —	3,473 44	— —	1,526 56
Diverse underhåll	12,000 —	10,411 33	— —	1,588 67
Wladimirsgatans afloppskanal	2,300 —	1,740 80	— —	559 20
Villan Toivo, ”	5,600 —	4,181 75	— —	1,418 25
Docksgatan från Fabriks-gatan till hafsstranden, kanal	33,600 —	33,600 —	— —	— —
<i>Vägar.</i>				
Sanduddsvägens remont	2,980 —	3,021 59	41 59	— —
Mejlans vägens ”	830 —	864 20	34 20	— —
Sörnäs lastageplats, vägreмонт	1,370 —	1,262 45	— —	107 55
Diverse underhåll	12,000 —	10,674 55	— —	1,325 45
Väg genom Djurgårdsvillorna N:ris 13 och 14 samt väg från Kaisaniemi	6,380 —	8,774 13	2,394 13	— —
Väg från Vestra Chausséen till Humleberg	2,300 —	1,033 05	— —	1,266 95
<i>Chausséer.</i>				
Diverse underhåll	20,000 —	24,453 92	4,453 92	— —
Underhåll af chausséen i Brunns-parken	500 —	— —	— —	500 —
Djurgårdens chaussée	8,000 —	8,000 —	— —	— —
<i>Hamnar.</i>				
Ombyggnad af två duc d'alber i Sörnäs hamn	800 —	1,570 25	770 25	— —
D:o af lastbron å Fattiggården	4,760 —	3,760 48	— —	999 52
Diverse underhåll	5,000 —	6,683 35	1,683 35	— —
Transport	2,884,621 62	2,840,840 19	173,755 56	217,536 99

Transport	2,884,621 62	2,840,840 19	173,755 56	217,536 99
Norra hamnens kajbyggnad . .	88,500 —	72,013 60	— —	16,486 40
Magasinskajens tillbyggnad . .	15,000 —	15,000 —	— —	— —
Skatudds norra kajen, provisorisk lastbro	2,100 —	2,147 70	47 70	— —
Strandskoning och vågbrytare i Hafshamnen	15,000 —	15,000 —	— —	— —
Ångslupsbro vid badhuset i Brunns-parken	3,170 —	3,170 —	— —	— —
Klappbryggor i Hafshamnen, Gräsviken, Tölövikens och vid Fattiggården	2,800 —	2,800 —	— —	— —
Provisorisk lastbro i Brobergs-hamnen	3,500 —	3,500 —	— —	— —
Förlängning af vestra broarna i Sörnäs hamn	16,400 —	16,083 40	— —	316 60
Sörnäs lastageplats, hamnspår . .	35,000 —	35,000 —	— —	— —
” ” afstjälpnings-ställen	400 —	212 95	— —	187 05
Ballastlossnings anordnande . .	500 —	— —	— —	500 —
Mudderprämarnas ombyggnad . .	5,000 —	11,358 94	6,358 94	— —
Muddring i hamnarna	20,000 —	20,000 —	— —	— —
<i>Brunnar.</i>				
Kaserntorgsbrunnens ombyggnad .	1,130 —	509 91	— —	620 09
Skilnadstorgsbrunnens ”	1,020 —	220 —	— —	800 —
Diverse underhåll	800 —	148 65	— —	651 35
<i>Planteringar.</i>				
Diverse underhåll	34,000 —	42,052 95	8,052 95	— —
Observatoriibergens planering . .	5,000 —	5,000 —	— —	— —
Brunnsparken, plantering och drainering	10,300 —	10,859 51	559 51	— —
Kaisaniemi, dammarnes uppud-dring	1,000 —	1,232 08	232 08	— —
Vattenposter för Trekanten, Brunnsplanen och Elisabetstor-get	600 —	824 10	224 10	— —
Fabriksparken, planeringsarbeten och stängsel	5,000 —	5,072 55	72 55	— —
Inköp af soffor	3,000 —	3,000 —	— —	— —
Inköp af träd och buskar	1,500 —	1,440 80	— —	59 20
Djurgårdsvillorna, strandskoning och planering	2,000 —	1,116 84	— —	883 16
Lider för vinterupplag och repa-rationsvärkstad för soffor	2,500 —	2,552 90	52 90	— —
Transport	3,159,841 62	3,111,157 07	189,356 29	238,040 84

Transport	3,159,841 62	3,111,157 07	189,356 29	238,040 84
<i>Renhållningsväsendet.</i>				
Underhåll af afstjälpningsplatser m. m.	2,400 —	3,776 66	1,376 66	— —
Aflöning af vakter och pråmkar- lar m. m.	4,000 —	2,649 90	— —	1,350 10
Underhåll af latriner och pissoi- rer	7,000 —	10,500 46	3,500 46	— —
Renhållning af allmänna platser och gatuandelar	14,900 —	22,628 06	7,728 06	— —
Rengöring af hamnar och kajer	1,500 —	1,272 95	— —	227 05
Extra renhållning, snöplogning .	500 —	1,624 60	1,124 60	— —
Bevattning af centrala gator m. m.	3,000 —	2,438 88	— —	561 12
Ombyggnad af tvänne afstjälpnings- ningspråmar	600 —	1,202 60	602 60	— —
Inredning af afträde å Kasern- torget	550 —	1,269 19	719 19	— —
Pissoir i teateresplanaden . . .	2,060 —	2,157 53	97 53	— —
” vid Simonsgatan	400 —	459 20	59 20	— —
Två afstjälpningspråmar	9,000 —	10,325 75	1,325 75	— —
<i>Arbetsredskap.</i>				
Chaussée ångvält m. m.	33,000 —	29,556 42	— —	3,443 58
Inköp och remont af arbetsred- skap	11,000 —	10,570 09	— —	429 91
<i>Diverse.</i>				
Underhåll af klappbryggor, ved- mått m. m.	4,000 —	3,814 57	— —	185 43
<i>Fmk 722,560: — 741,819: 87</i> <i>71,476: 97 — 52,217: 10</i>				
XIV. Pensioner	7,276 67	6,975 01	— —	301 66
XV. Diverse.				
Taxerings- och pröfningsnämnden	2,900 —	2,862 79	— —	37 21
Revision af stadens räkenskaper	2,100 —	2,100 —	— —	— —
Eldnings- och lysningsämnen .	9,000 —	10,441 02	1,441 02	— —
Anslag för signalering af mid- dagstimmen och för stormvar- ningstelegram	550 —	415 —	— —	135 —
Brandstodsafgifter	7,500 —	7,334 19	— —	165 81
Anslag åt mantalsskrifvaren . .	2,000 —	2,000 —	— —	— —
” för byggnadsinspektör . . .	3,000 —	2,500 —	— —	500 —
Transport	3,288,078 29	3,250,031 94	207,331 36	245,377 71

Transport	3,288,078 29	3,250,031 94	207,331 36	245,377 71
Bidrag till Finska trädgårdsföreningen	1,000 —	1,000 —	— —	— —
D:o till länefängelsets ombyggnad	10,000 —	10,000 —	— —	— —
Utskrifning af vallängd jämte register	1,200 —	1,200 —	— —	— —
Anslag till juridiskt biträde åt obemedlade	2,500 —	2,499 96	— —	— 04
D:o till arbetshuset för fattiga barn	3,200 —	3,200 —	— —	— —
D:o till fängelseföreningens skyddsherberge	600 —	600 —	— —	— —
Omkostnader för hundskatten	200 —	25 —	— —	175 —
Inventarier till särskilda stadens hus	2,500 —	407 32	— —	2,092 68
Brandverkshusets möbler och inventarier	5,200 —	5,188 32	— —	11 68
Telefonavgifter	2,400 —	2,697 90	297 90	— —
Afkortning å uttaxerade medel	50,000 —	41,556 19	— —	8,443 81
<i>Stadsfullmäktiges dispositionsmedel.</i>				
Anslag för nytt kommunalt sjukhus	4,000 —	4,000 —	— —	— —
D:o för förberedande arbeten å en kustbana mellan Helsingfors och Åbo	3,000 —	3,000 —	— —	— —
D:o för studieresa å stadsingenjören	1,800 —	1,800 —	— —	— —
D:o för folkräkningen	483 30	483 30	— —	— —
D:o å Bokhållaren L. Dannholms enka	200 —	200 —	— —	— —
D:o till understöd å Tillsyningsmansenkan H. Lindholm	300 —	300 —	— —	— —
D:o för ombyggnad af vaktstugan vid Östra chausséen till brandstation	955 —	1,160 98	205 98	— —
D:o för underhåll af messlings-sjukhus	2,940 —	2,941 01	1 01	— —
D:o för tillbyggnad till norra brandtornet	9,749 50	11,378 11	1,628 61	— —
D:o för nya redskap till brandverket	5,000 —	5,000 —	— —	— —
D:o för inköp af en häst till polisstallet	550 —	550 —	— —	— —
Transport	3,395,856 09	3,349,220 03	209,464 86	256,100 92

Transport	3,395,856 09	3,349,220 03	209,464 86	256,100 92
D:o för aflönandet af fyra polis- konstaplar i Sörnäs	1,022 20	1,920 —	897 80	— —
D:o för tillsyningsman vid slag- inrättningen samt för diverse omkostnader vid besigtningen därstädes	— —	1,466 67	1,466 67	— —
D:o till understöd åt värneplig- tige Gesällen V. Heiskanens hustru	— —	150 —	150 —	— —
D:o till d:o åt värnepligtige A. F. Boströms hustru	— —	90 —	90 —	— —
D:o till d:o åt d:o A. F. A. Ny- bergs d:o	— —	70 —	70 —	— —
D:o till d:o åt d:o H. W. E. Ve- sterlunds d:o	— —	75 —	75 —	— —
D:o till beklädnadshjälp åt po- liskåren	— —	8,105 —	8,105 —	— —
D:o för inköp af metriska mått, vigter m. m.	— —	2,700 —	2,700 —	— —
Tillskottsanslag för vattenupp- fördringsverket i Gammelsta- den	— —	37,000 —	37,000 —	— —
D:o för vattenledningens nya sug- och tryckrör	— —	64,800 —	64,800 —	— —
Anslag för förlikningsnämndens expenser	— —	15 —	15 —	— —
D:o för undersökningar angående vattenledningsvattnet	— —	125 —	125 —	— —
D:o för uppförandet af ett brand- redskapslider vid vestra chaus- séen	— —	1,000 —	1,000 —	— —
D:o till arbetshuset för fattiga barn	— —	450 —	450 —	— —
D:o till Helsovårdsnämnden för undersökningar beträffande ren- hållningsväsendet	— —	3,000 —	3,000 —	— —
D:o för inventarier till gamla packhuset	— —	2,700 —	2,700 —	— —
D:o för uppresande af en min- nesvård å Fröken M. C. Olan- ders graf	— —	400 —	400 —	— —
<i>Fmk 135,850: — 250,907: 76</i> <i>126,618: 99 — 11,561: 23</i>				
Transport	3,396,878 29	3,473,286 70	332,509 33	256,100 92

Transport	3,396,878 29	3,473,286 70	332,509 33	256,100 92
<i>Från föregående år balanserade allmänna arbeten m. m.</i>				
Remont af äldre pumpverket i Gammelstaden	— —	6,732 20	6,732 20	— —
Östra Henriksgatans omläggning	— —	826 33	826 33	— —
Omläggning af Norra Esplanadgatan mellan Unions- och Mikaelsgatorna	— —	709 —	709 —	— —
Badbusgatans utvidgning	— —	659 87	659 87	— —
Långa brons remont	— —	12,176 49	12,176 49	— —
Hamnbanan	— —	4,233 35	4,233 35	— —
Remont af plank, tak m. m. efter stormen den 28 Aug. 1890	— —	2,918 62	2,918 62	— —
Rödning i stadens planteringar efter d:o d:o	— —	1,615 09	1,615 09	— —
Växthus och trädskola i Fabriksparken	— —	26 —	26 —	— —
Alexanders-, Glo och Norra Esplanadgatornas kloakhöjning .	— —	10 10	10 10	— —
Broholmsvägen	— —	10,516 70	10,516 70	— —
Vattenledningens apparater för filtreringsförsök	— —	91 90	91 90	— —
Vattenledningens kol- och vedplan i Gammelstaden	— —	2,326 23	2,326 23	— —
Norra Esplanadgatans afloppskanal	— —	2,388 62	2,388 62	— —
Docksgatans planering	— —	666 70	666 70	— —
Summa	3,396,878 29	3,519,183 90	378,406 53	256,100 92
Behållning till år 1892	— —	1,182,768 56	— —	— —
Summa	— —	4,701,952 46	— —	— —

Helsingfors stadskassas ställning den 31 December 1891.

	<i>Fmg.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmg.</i>	<i>ni.</i>
Aktiva.				
Kassa	—	—	35,443	57
Obligationer	—	—	56,000	—
Tomtlösen	—	—	887,252	—
D:o från Brunnsparksområdet	—	—	174,177	15
Återstående löseskilling för åbyggnaderna å holmen Knekten	—	—	3,180	—
Byggnadsmaterialier	—	—	115,796	50
Vattenledningsmaterialier	—	—	201,304	59
Förskotterade lånemedel	—	—	2,135,486	05
D:o inkvarteringskostnader	—	—	181	03
Trafikkontorets uppbördskonto	—	—	1,671	19
Kostnader för materialgårdens flyttning	—	—	16,159	80
Olyftade statsbidrag.				
Inkvarteringskostnader	7,329	02		
Statsbidraget till gatubelysningen	17,500	—	24,829	02
Förskotter mot redovisningsskyldighet.				
Emil af Forselles	—	70		
E. Åberg	683	53		
Wilh. Malmberg	436	63		
C. Hausen	3	11	1,123	97
Utestående rester.				
Auktionsprovision	471	85		
Kollektmedel	295	40		
Arrende för Gammelstadskvarnen	1,750	—		
För sjukvård å kommunala sjukhuset	2,107	90		
Inkomster från desinfektionsinrättningen	199	50		
Bidrag till brandverket af ryska Alexanders gymnasium	184	46		
1891 års vattenkonsumtionsavgifter	64,165	52		
1891 års tolags och trafikavgifter	5,720	53		
Diverse rester	80,767	93	155,663	09
Diverse debitorer.				
Ersättningar för verkställda anslutningar	5,701	—		
D:o för vägaunderhåll i Brunnsparken	400	50		
Förskotters konto	821	80		
Transport	6,923	30	3,808,267	96

	Transport	6,923 30	3,808,267 96
Helsingfors Elektriska belysningsaktiebolag		2,790 —	
R. Huber		658 50	10,371 80
Kapitalkonto, netto gäld		— —	3,721,338 16
	<i>Samt.</i>	— —	7,539,977 92
Passiva.			
Lån af statsvärdet.			
Lånet för stadens reglering af 1812		25,992 —	
Lånet för chausséebyggnaden af 1863		25,048 58	
Lånet för folkskolehuset vid Annegatan		22,266 33	73,306 91
Obligationslån.			
Chausséeobligationslånet af år 1865		110,000 —	
Vattenledningslånet af år 1876		1,436,897 50	
Nybyggnads och regleringslånet af år 1882		1,392,981 25	2,939,878 75
Öfriga lån.			
Föreningsbanken i Finland, kassakreditiv		512,100 —	
Borgå sparbank		200,000 —	
Petter och Alexander v. Nottbeck		606,860 77	
Finlands Bank, hypotekslån		895,839 10	
Städernas i Finland brandstodsbolag		311,250 —	2,526,049 87
Utelöpande kuponger.			
Till chausséelånet		176 40	
” vattenledningslånet		3,262 50	
” nybyggnads och regleringslånet		3,127 50	6,566 40
Olyftade anslag.			
Polikliniken		1,500 —	
Vattenledningens förbindning af rörsträngar		913 50	
Kaptensgatan, vattenledning, planering och kanal		37,644 46	
Lilla Fabriksgatan, ” ” ”		19,413 20	
Munkholmsgatans nyläggning		2,652 —	
Strandgatans planering		9,154 58	
Docksgatans afloppskanal		6,262 24	
Djurgårdens chaussée		6,583 28	
Magasinskajens tillbyggnad		12,597 10	
Hafshamnen, strandskoning och vägbrytare		2,877 81	
Ångslupsbro vid Brunsparkens badhus		451 13	
	Transport	100,049 30	5,545,801 93

Transport	100,049	30	5,545,801	93
Klappbryggor i Hafshamnen, Gräsviken, Tölövikén och vid Fattiggården	1,359	64		
Brobergshamnens lastbro	1,921	96		
Sörnäs lastageplats, hamnspår	11,415	27		
Muddring i hamnarne	8,367	76		
Observatoriibergens planering	722	75		
Inköp af soffor	1,222	11		
Expropriationer af magasiner och tomter vid Badhusgatan	21,776	63		
Anslag för minnesvård å fröken C. M. Olanders graf till arbetshuset för fattiga barn	400	—		
” åt hälsovårdsnämnden för undersökningar beträffande renhållningsväsendet	2,500	—		
Anslag för inköp af metriska mått, vigter m. m.	1,657	88		
Rådhusets ombyggnad	95,559	20		
Anslag för nytt kommunalt sjukhus	1,321	20		
Saluhallar, ritningar och undersökning af platser	1,339	25		
Ritarebiträde för uppgörande af generalkarta	712	90		
Hafsgatan, vattenledning, planering och kanal	3,441	82		
Anslag för uppgörande af ny tomtbok	952	—		
Realskolans hus, nybyggnad	177,700	—		
Anslag åt orkesterföreningen	2,900	—		
” åt svenska teatern	5,000	—		
” åt finska teatern	2,400	—		
” åt anstalten Turva	5,000	—		
” åt arbetarföreningen	2,500	—		
” åt föreningen för Helsingfors arbetshem och nattherberge	10,000	—		
Vattenuppföringsverket i Gammelstaden	32,106	52		
Anslag för förberedande arbeten å en kustbana mellan Helsingfors och Åbo	2,426	—		
Skogsvaktarbiträden, plantskola och inköp af plantor	736	55		
Vattenledningen, nytt sug- och tryckrör	52,760	30	548,699	04
Förskottsbetalningar.				
Arrenden från Brunnsparken	1,850	—		
Bod och diskhyror	206	75		
Saluhallens hyror	1	50		
Hundskatt	6	—	2,064	25
Diverse kreditorer.				
Chausséeobligationslånets amorteringsfond	28,690	—		
Inlösen af Brunnsparken	11,413	74		
Vanhäfd å Mejlsans	1,141	20		
Uttaxerade landtdagskostnader	1,286	90		
Transport	42,531	84	6,096,565	22

	Transport	42,531 84	6,096,565 22
1891 års olikviderade räkningar		177,474 05	
Adolf Holmgrens rättsinnehafvares donation		20,000 —	
A. Zilliacus		156 02	
B. Sirén		14,356 10	
C. Qvist		386 70	
G. Tallgren		20 12	
S. Smirnoff		3,000 —	
C. Mannerheim		10 53	
O. Aschan		— 08	
Th. Croll		1,600 —	
Elis Furuhjelm		1,070 38	
A. H. Kivekäs		18 32	
J. Ahde		20 —	260,644 14
Behållning till år 1892		— —	1,182,768 56
	<i>Samt.</i>	— —	7,539,977 92

Till Helsingfors stad donerade fonder.

	Balans från år 1890	Balans till år 1892	Under redogörelseåret			
			Influtit	Utbetalt		
A) Under Drätselkammarens förvaltning stående fonder.						
1. Till förmån för fattigvården donerade fonder.						
<i>J. Sederholms arfvingars fond . . . . .</i>	2,057 14	2,057 14	}	}		
<i>N. Heidenstrauchs fond . . . . .</i>	1,028 57	1,028 57				
<i>C. J. Nordenstams fond . . . . .</i>	1,142 86	1,142 86				
<i>J. D. Weckströms fond . . . . .</i>	4,800 —	4,800 —				
<i>Finska Frimurarelogernas fond . . . . .</i>	8,160 —	8,160 —				
<i>Medborgarekassans fond . . . . .</i>	4,828 57	4,828 57				
<i>Helsingfors Kyrkofattigkassas fond . . . . .</i>	2,148 57	2,148 57				
<i>Sveaborgs skole-, fattigvårds- och arbetsinrättnings fond . . . . .</i>	8,022 86	8,022 86				
<i>L. Sederholms fond . . . . .</i>	571 43	571 43				
<i>C. O. af Forselles fond . . . . .</i>	1,142 86	1,142 86				
<i>J. Mobergs fond . . . . .</i>	1,708 57	1,708 57				
<i>J. A. Ehrenströms fond . . . . .</i>	1,142 86	1,142 86				
<i>H. M:t Nikolai Is fond . . . . .</i>	22,800 —	22,800 —				
<i>D. M:r Nikolai Is och hans gemåls fond . . . . .</i>	9,142 86	9,142 86				
<i>C. C. Schulins fond . . . . .</i>	2,000 —	2,000 —				
<i>A. Ekholms fond . . . . .</i>	3,702 85	3,702 85				
<i>K. Nyströms fond . . . . .</i>	4,000 —	4,000 —				
Å dessa fonder uppburna räntor	1,295 72	2,780 —				
79,695: 72. — 81,180: —						
2. Till förmån för feberlasarettet donerade fonder.						
<i>Nikolai Alexandrowitschs fond . . . . .</i>	10,000 —	10,000 —	}	}		
<i>E. Soltikoffs fond . . . . .</i>	2,500 —	2,500 —				
Å dessa fonder upplupna räntor	355 90	625 —				
12,855: 90. — 13,125: —						
3. Till förmån för folkskolorna donerade fonder.						
<i>V. Elgs fond för en fattigskola . . . . .</i>	34,200 —	34,200 —	}	}		
<i>Bell-Lancasterskolefonden . . . . .</i>	9,200 —	9,200 —				
Å dessa fonder upplupna räntor	973 75	1,710 —				
44,373: 75. — 45,110: —						
Transport	136,925 57	139,415 —	10,995 —	8,505 37		

	Transport	136,925 37	139,415 —	10,995 —	8,505 37
4. Fattigvårdens fonder utan uppgifvet ändamål.					
<i>C. G. Hanells fond</i>		5,200 —	5,200 —	} 811 57	} 739 43
<i>G. C. Brobergs fond</i>		571 44	571 44		
<i>Paul Demidoffs fond</i>		2,765 71	2,765 71		
<i>O. Palmblads fond</i>		1,451 43	1,451 43		
<i>L. Oikelins fond</i>		452 —	452 —		
<i>M. C. Mattheizens fond</i>		4,000 —	4,000 —		
<i>C. Othmans fond</i>		159 42	159 42		
Å dessa fonder upplupna räntor		739 43	811 57		
15,339: 43. — 15,411: 57.					
5. Fattigvårdens fonder för bestämda ändamål.					
<i>V. Elgs fond pour pauvres honteux</i>		10,300 —	10,300 —	} 2,621 44	} 2,486 01
<i>C. Sierckens fond</i>		2,800 —	2,800 —		
<i>E. M. Lampas fond</i>		10,150 —	10,250 —		
<i>H. C. Gripenbergs fond</i>		11,200 —	11,200 —		
<i>Alexandras understödsfond</i>		4,000 —	4,000 —		
<i>L. Gardbergs fond</i>		1,000 —	1,000 —		
<i>A. F. Siercks fond</i>		7,000 —	7,000 —		
Å dessa fonder upplupna räntor		2,749 61	2,785 04		
49,199: 61. — 49,335: 04.					
6. J. P. Chrogelii barnhusinrättningsfond.		2,300 —	2,300 —	138 02	125 75
Upplupna räntor		125 75	138 02		
2,425: 75. — 2,438: 02.					
7. Cronstedts, Gustoffskys och Nybergs fond		2,900 —	2,900 —	163 17	175 39
Upplupen ränta		175 39	163 17		
3,075: 39. — 3,063: 17.					
8. Hedvig Arnells fond		18,100 —	18,300 —	920 37	848 39
Upplupen ränta		1,048 29	920 37		
19,148: 29. — 19,220: 37.					
9. Fonder, donerade till en asyl för vanartade barn.					
<i>H. C. Gripenbergs fond</i>		2,500 —	2,500 —	} 3,727 55	} 1,200 —
<i>Helsingfors Utskänkningsaktiebolags fond</i>		69,700 —	72,500 —		
Å dessa fonder upplupna räntor		3,035 13	2,762 68		
75,235: 13. — 77,762: 68.					
	Transport	301,348 97	306,645 85	19,377 12	14,080 34

Transport	301,348 97	306,645 85	19,377 12	14,080 34
10. Alexander II:s stipendiifond för folkskolorna	27,200 —	28,000 —	1,413 09	775 —
Upplupna räntor . . . . . <i>29,307: 88. — 29,945. 97.</i>	2,107 88	1,945 97		
11. Klara Wilhelmina Törmäläs fond	30,602 99	32,115 51	1,512 52	
12. Fonden för dygdigt tjenstefolks belönande	10,100 —	10,100 —	506 26	1,030 —
Upplupna räntor . . . . . <i>10,631: 81. — 10,108: 7.</i>	531 81	8 07		
13. Realskolans stipendiifonder	4,300 —	4,300 —	217 78	149 47
Upplupna räntor . . . . . <i>4,449: 47. — 4,517: 78.</i>	149 47	217 78		
14. Anna Sara Arosins testamentsfond	65,242 —	64,950 —	3,625 23	3,036 —
Upplupna räntor . . . . . <i>66,446: 06. — 67,035: 29.</i>	1,204 06	2,085 29		
15. J. A. J. Pippingskiölds fond	20,000 —	20,000 —	936 89	872 19
Upplupna räntor . . . . . <i>20,872: 19. — 20,936: 89.</i>	872 19	936 89		
16. Axel Fredrik Laurells stipendiifond	3,088 86	3,088 86	114 22	150 09
Upplupna räntor . . . . . <i>3,250: 07. — 3,214: 20.</i>	161 21	125 34		
17. K. Rosengrens fond	10,012 60	10,498 58	485 98	
18. Helsingfors söndagsskolas fond	18,200 —	18,250 —	926 96	877 36
Upplupna räntor . . . . . <i>19,077: 36. — 19,126: 96.</i>	877 36	876 96		
19. Alexandra Kiseleffs fond	9,795 25	10,000 —	637 08	
Upplupna räntor . . . . . <i>9,795: 25. — 10,432: 33.</i>	— —	432 33		
Transport	505,794 65	514,577 43	29,753 13	20,970 45

Transport	505,794 65	514,577 43	29,753 13	20,970 45
20. Maria Charlotta Olanders fond .	22,800 —	60,681 14	43,099 95	6,056 65
Upplupna räntor	837 84			
23,637: 84. — 60,681: 14.				
21. Julie Thiléns fond . . .	225,550 —	237,984 16	12,709 24	300 —
Upplupna räntor	24 92			
225,574: 92. — 237,984: 16.				
22. E. J. Silfvius donationsfond .	— —	88,357 25	2,940 73	2,838 —
B) Under Folkskoldirektionens förvaltning stående fonder.				
<i>Aurore Karamzines hemgiftsfond . .</i>	51,720 20	53,799 88	5,268 25	3,188 57
<i>Hemgiftsbrefsfonden . . . . .</i>	29,714 29	29,714 29	2,000 —	2,000 —
<i>J. H. Lindroos' beklädnadsfond . . .</i>	18,880 78	18,678 75	1,089 43	1,291 46
<i>J. E. Ollonqvists beklädnadsfond . .</i>	11,091 25	10,972 58	639 95	758 62
<i>Mindre handelsborgaresocietetens beklädnadsfond . . . . .</i>	4,336 41	4,292 44	250 20	294 17
<i>Helsingfors sparbanks stipendiifond .</i>	5,596 55	5,919 49	322 94	— —
<i>Helsingfors utskänkningsaktiebolags stipendiifond . . . . .</i>	17,137 63	14,826 49	988 86	3,300 —
138,477: 11. — 138,203: 92.				
C) Under Fattigvårdsstyrelsens förvaltning stående fonder.				
<i>Maria Bergmans testamentsfond . .</i>	10,000 —	10,000 —	500 —	500 —
Upplupna räntor	194 44	194 44		
<i>Helena Kristina Åkermans fond . . .</i>	7,718 12	8,113 34	395 22	
17,912: 56. — 18,307: 78.				
Summa <i>Fråc.</i>	911,397 08	1,058,111 68	99,957 90	41,497 92
Sammandrag.				
Kapital	893,936 93	1,038,592 76	— —	— —
Upplupna räntor	17,460 15	19,518 92	— —	— —
Summa <i>Fråc.</i>	911,397 08	1,058,111 68	— —	— —

Då vid granskningen af räkenskaperna skäl till någon anmärkning af betydhet icke förekommit samt mindre oriktigheter redan af vederbörande rättats, hafva vi nöjet intyga att räkenskaperna blifvit med ordning och noggranhet förda samt stadens drätsel med sakkännedom förvaltad. Helsingfors, den 1 Juni 1892.

Gerh. Henrikson.

Emil W. Stråhlman.

O. F. Saren.

Frans Falcken.

Lennart Nyberg.

O. Hakulin.

Berättelse om förvaltningen under år 1891 af Helsingfors stads nybyggnads- och regleringslån af år 1882.

Jämlikt Kejsarliga Senatens resolution af den 4 Augusti 1882 rörande det af Helsingfors stad upptagna $4\frac{1}{2}\%$ lån för nybyggnads- och regleringsarbeten få undertecknade, revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1891 afgifva följande redogörelse öfver lånets förvaltning under nämnda år:

Stadens ansvarssumma för utelöpande obligationer utgjorde den 1

Januari 1891 . . . . . *Fmk.* 1,421,532: 50

Den 1 November utlottades följande obligationer:

Litt. A à 3,000 *Fmk.* N:ris 87, 96, 148, 3 st. = . . . *Fmk.* 9,000: —

Litt. B à 1,000 *Fmk.* N:ris 4, 105, 115, 190, 222,
279, 329, 389, 435, 514, 522, 599, 644, 672,
699, 15 st. = ... " 15,000: —

Litt. C à 500 *Fmk.* N:ris 44, 218, 235, 256, 340,
365, 382, 412, 458, 479, 545, 554, 635, 736,
750, 753, 765, 783, 18 st. = ... " 9,000: —

hvilka utgöra sammanlagdt . . . . . *Fmk.* 33,000: —

Af förut utlottade obligationer blefvo under året

inlösta för ett belopp af . . . . . " 28,000: —

derå för saknade kuponger afdragits . . . . . " 112: 50

Fmk. 27,887: 50

Kuponger till utlottade obligationer inlöstes för

    sammanlagdt . . . . . " 663: 75 " 28,551: 25

Ansvarssumman för utelöpande obligationer ultimo December 1891

    var sålunda . . . . . *Fmk.* 1,392,981: 25

Lånets ränta, hvaraf den 1 Januari 1891 qvarstod från föregående

    år oguldet . . . . . *Fmk.* 4,916: 25

blef den 31 December 1891 uppdebiterad med . . . . . " 62,763: 75 " 67,680: —

hwaremot under 1891 inlöstes kuponger för . . . . . " 64,552: 50

och återstod oguldet den 31 December 1891 . . . . . *Fmk.* 3,127: 50

De inlösta obligationerna och kupongerna blefvo af oss uppräknade och insatta i förseglade paket, hvilket antecknas.

Helsingfors, den 1 Juni 1892.

Gerh. Henrikson.

Emil W. Stråhlman.

O. F. Sarén.

Frans Falcken.

Lennart Nyberg.

O. Hakulin.

Berättelse om förvaltningen under år 1891 af Helsingfors stads vattenledningslån af år 1876.

Jämlikt Kejsrerliga Senatens resolution af den 17 Maj 1876 rörande det af Helsingfors stad upptagna 5 % lån för inlösen af Vattenledningen få undertecknade, revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1891 afgifva följande redogörelse öfver lånets förvaltning under nämnda år:

Stadens ansvarssumma för utelöpande obligationer utgjorde den 1

Januari 1891 . . . . . *Fm.* 1,451,800: —

Den 1 November utlottades följande obligationer:

Litt. A à 1,000 *Fm.* N:ris 2, 12, 441, 478, 483 = 5 st. *Fm.* 5,000: —

Litt. B à 500 *Fm.* N:ris 80, 82, 155, 256, 433, 500,
674, 701, 721, 759, 774, 874, 908, 1,159,
1,216 = 15 st. . . . . " 7,500: —

Litt. C à 200 *Fm.* N:ris 32, 43, 98, 110, 257, 307,
351, 486, 575, 637, 724, 948, 971, 974, 1,082,
1,099, 1,226 = 17 st. . . . . " 3,400: —

hvilka sammanlagdt utgöra . . . . . *Fm.* 15,900: —

Af förut utlottade obligationer blefvo under året

inlösta för ett belopp af . . . . . " 14,700: —

derå för saknade kuponger afdragits . . . . . " 87: 50

Fm. 14,612: 50

Kuponger till utlottade obligationer inlöstes för

sammanlagdt . . . . . " 290: — " 14,902: 50

Ansvarssumman för utelöpande obligationer ultimo December 1891

utgjorde sålunda . . . . . *Fm.* 1,436,897: 50

Lånets ränta, hvaraf den 1 Januari 1891, kvarstod från föregående
år oguldet . . . . . *Fm.* 3,450: —

blef den 31 December 1891 uppdebiterad med . . . . . " 71,947: 50 *Fm.* 75,397: 50

hvaremot under 1891 inlöstes kuponger för . . . . . " 72,135: —

och återstod oguldet den 31 December 1891 . . . . . *Fm.* 3,262: 50

De inlösta obligationerna och kupongerna blefvo af oss uppräknade och in-
satta i förseglade paket, hvilket antecknas.

Helsingfors den 1 Juni 1892.

Gerh. Henrikson.

Emil W. Stråhlman.

O. F. Sarén.

Frans Falcken.

Lennart Nyberg.

O. Hakulin.

Framställning angående reglemente för handverksskoledirektionen i Helsingfors samt om anslag till handverksskolornas underhåll, m. m.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

I enlighet med Stadsfullmäktiges beslut af den 15 mars 1892 hafva under-tecknade uppgjort följande förslag till reglemente för direktionen för lägre handtvärksskolorna i Helsingfors:

För tillsynen öfver lägre handtvärksskolorna i Helsingfors utser Stadsfullmäktige en direktion af tre personer, af hvilka årligen en afgår, första gångerna genom lottning och därefter i tur. Ordförande i direktionen tillförordnas af Industristyrelsen.

Direktionen åligger:

1:o att ordna och leda de lägre handtvärksskolornas verksamhet, att an-taga föreståndare och lärare samt om så nödigt synes en särskild inspektor, hvil-ken äger säte och stämma i direktionen;

2:o att granska och godkänna de förslag till undervisningsordning och kostnadsberäkning, som af föreståndarene för det följande läsåret uppgöras;

3:o att årligen till Industristyrelsen insända berättelse öfver skolornas verk-samhet under det föregående läsåret samt anhålla om statsbidrag för det följande;

4:o att i föreskrifven tid uppgöra och till kommunen ingifva lägre handtvärksskolornas budget för nästkommande kalenderår;

5:o att förvalta och redovisa för de medel, som af staten och kommunen för skolornas upprätthållande beviljas;

6:o att anskaffa lokaler för skolorna;

7:o att tillse det skolornas inventarier och undervisningsmateriel motsvara sitt ändamål samt

8:o att i alt detta och hvad i öfrigt på direktionen ankommer ställa sig gällande förordningar till efterrättelse.

Direktionen, som funnit det jämförelsevis kostsamt för kommunen att upp-hyra särskilda lokaler för lägre handtvärksskolorna, de där komma att vara i verk-samhet 12 timmar i veckan och det endast om aftnarna samt söndag eftermiddag, medan lokalerna för öfrigt komma att stå obegagnade, har med Folkskoledirek-tionen träffat sådan öfverenskommelse att lägre handtvärksskolorna till en början

inrymmas i folkskolelokalerna å Bärghäll och vid Annegatan, till hvilken senare lokal likvisst särskildt kanslirum behöfde upphyras. Vidare har direktionen ansett att en särskild inspektor för skolorna tillsvidare kunde undvaras. I betraktande här af och med ledning af utskottsbetänkandet angående handtvärksskolornas i staden ordnande har direktionen uppgjort följande förslag till budget för två lägre handtvärksskolor, hvardera med en svensk och en finsk afdelning, under höstterminen 1892.

2 föreståndare å 200:—	400:—	
4 lärare i teckning och ritning enhvar 4 timmar i veckan å 3 mk under 14 veckor	672:—	
4 d:o i rätt- och välskrifning d:o d:o	672:—	
4 d:o i räkning, enhvar 3 timmar i veckan å 3 mk under 14 veckor	504:—	
4 d:o i bokföring enhvar 1 timme i veckan å 3 mk under 14 veckor	168:—	2,416:—
Kanslirum jämte ved	250:—	
Belysning och diverse	200:—	
2 vaktmästare å 150:—	300:—	
Undervisningsmateriel	300:—	1,050:—
		<u>Fmk 3,466:—</u>

Hälften af föreståndarenes och lärarenes aflöning kan enligt Nådiga Kungörelsen af 25 nov. 1885 påräknas af statsvärvet, hvarför kommunens kostnad för lägre handtvärksskolorna för instundande hösttermin stiger till Fmk 2,258:— Genom indragandet af lägre handtvärksskolan i Ateneum inbesparas af förut beviljadt anslag omkring 1,200 mk, hvarför ett tillskottsanslag af 1,050 mk för innevarande år erfordras.

Då de inventarier lägre handtvärksskolan härintills begagnat utgöra inventarier i Ateneum, anser direktionen nödigt att anskaffa följande inventarier beräknade för inalles 80 elever.

40 dubbla pulpeter	å	20:—	800:—
2 dussin stolar	”	90:—	180:—
2 skåp	”	120:—	240:—
2 bord	”	25:—	50:—
4 d:o	”	15:—	60:—
2 kommoder med servis	”	25:—	50:—
4 rittaflor	”	40:—	160:—
20 lampor	”	8:—	160:—
80 ritbräden	”	3:—	240:—
Diverse			200:—
			<u>Fmk 2,140:—</u>

Direktionen får vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

att godkänna ofvanstående reglemente för direktionen för lägre handtvärksskolorna i Helsingfors samt

att anslå Fmk 1,050: — såsom tillskott för handhafvande af lägre handtvärksskolorna under höstterminen 1892 äfvensom Fmk 2,140: — till inventarier för dessa skolor.

Rich. Heimberger.

Ernst Nordström.

Onni Törnqvist.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1892.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 9 maj 1892.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

№ 156.

Vid sammanträdet den 10 nyssvikne Maj hafva Stadsfullmäktige uppdragit åt Drätselkammaren att inkomma med förslag till disposition af lokalerna uti litteratören M. Krooks konkursmassa tillhöriga gården N:o 22 vid Alexandersgatan för beredande af erforderligt utrymme åt stadens embetsverk och nämnder, hvilken utredning Drätselkammaren vid tidigare behandling underlåtit att till Stadsfullmäktige afgifva af orsak att sagde konkursmassa förkastade det af Drätselkammaren gjorda anbudet, och den härvid erbjudna summan 225,000 mark var det högsta pris som Kammaren, efter föregången uppskattning, ansåg kunna för egendomen erläggas.

Drätselkammaren har med anledning häraf uppdragit åt ett utskott att uppgöra ofvannämnda förslag och har utskottet numera inlemnadt här närslutna planritningar af lokalerna såväl inom Krookska gården som i de delar af rådhuset hvilka beröras af härvid föreslagna anordningar. Enligt detta förslag, som vid skedd granskning i allo omfattats af Drätselkammaren, beredes utrymme åt embetsverk och nämnder på följande sätt:

Första våningen uti Krookska gården inrymmer Inqvarteringsnämnden och Detektiva polisafdelningen till hvilken dessutom komme att höra ett uti den mindre byggnaden på gården inredt häkte. Inom rådhuset skulle Drätselkontoret oförändradt bibehållas och, i likhet med det af Drätselkammaren senast inlemnade förslaget, anordnas lokaler för Drätselkammaren och 1:sta polisvaktkontoret samt dessutom, af de för rådhusvaktmästaren föreslagna rummen, beredas lokal åt Fattigvårdsstyrelsen emedan vaktmästaren fortfarande kan bebo sin nuvarande lokal uti den gamla flygeln vid Katrinegatan.

Andra våningen af Krookska gården är upplåten för Poliskammaren med nödiga rum för polismästarene samt sessionssal och kansli med nödiga förrum. Inom rådhuset har endast den förändring vidtagits att åt Magistraten till förrum upplåtits Rådstufvurättens I och IV afdelnings sessionssal;

Tredje våningen i Krookska gården inrymmer lokal för Rådstufvurättens I och IV afdelningar med rum för rättens ledamöter och tvenne förrum samt dessutom lokal för Helsovårdsnämnden. I rådhuset äro lokaler, i likhet med Drätselkammarens förenämnda förslag, inrymda åt Byggnads- och Vattenledningskontoren samt Rådstufvurättens II och III afdelning.

Polishäktet är bibehållet enligt Drätselkammarens förenämnda förslag men

har blifvit genombrutet af en gårdsplanerna förenande portgång. De celler, som af den sistnämnda undanträngas hafva ersatts med andra dylika i motsatta ändan af envåningsflygeln.

Såsom häraf framgår har det disponibla utrymmet begagnats dels för beredande af rymligare lokaler åt de förut inom rådhuset befintliga embetsverken dels till inrymmande af de för närvarande uti särskilda upphyrda lokaler inhysta nämnderna. I främsta rummet har blifvit sörgt för utvidgad lokal åt polisen som häraf är i största behof men äfven åt domstolarne och Byggnadskontoret hafva rymligare lokaler anordnats. Magistraten, som har ett för allmänheten alltför litet förrum, har erhållit ett stort sådant genom sammanslagning af det förstnämnda med Rådstufvurättens I och II afdelnings sessionssal. Sistnämnda domstol, som för närvarande endast har Stadsfullmäktiges tambur till förrum och intet rum för rättens ledamöter, erhåller såsom ofvan anförts en ny rymlig lokal. För Rådstufvurättens båda lokaler finnes ett gemensamt fångrum och äro desamma förbundna med hvarandra genom en korridor.

Föreliggande förslag kan dock icke betraktas såsom en definitiv disposition för hvars uppgörande skulle hafva erfordrats tidsödande förberedelser, hvarvid alla de embetsverk och nämnder, som häraf beröras bordt sättas i tillfälle att utlåta sig öfver de för deras lokaler vidtagna anordningarna, men utvisar förslaget huru stort det erbjudna utrymmet är och torde sålunda lemna tillräcklig utredning för bedömande af frågan huruvida uti gården N:o 22 vid Alexandersgatan med derå befintliga byggnader kan i sammanhang med rådhuslokalerna beredas tillräckligt utrymme för det mest trängande behofvet.

De med ofvannämnda anordningar inom Krookska gården förenade kostnaderna hafva blifvit beräknade till 74,400 mark under förutsättning att endast de för inredningen nödvändiga förändringarne af trappuppgångar, väggar och eldstäder komme att vidtagas, men byggnaderna för öfrigt bibehållas i sitt ursprungliga skick. Endast domstolssalens tak, 2 trappor upp, är föreslaget att höjas emedan de nuvarande rummen äro alltför låga. En undersökning huruvida en del vasar och andra konstruktioner äro solida eller böra med nya ersättas har sjelfallet ej kunnat utföras emedan en sådan är förenad med upprifning af golf och dylika åtgärder, hvilka uti det af hyresgäster bebodda huset ej kunnat ifrågakomma, och har några kostnader för sådana tilläfventyrs förekommande arbeten ej kunnat beräknas.

Af det för ombyggnad af rådhuset ännu återstående anslaget 90,000 mark åtgår enligt tidigare gjorda beräkningar för utförandet af förändringarne inom sjelfva rådhuset och polishäktet 22,400 mark, hvarföre detsamma ej skulle komma att nämnvärdt öfverskridas ifall icke under inredningsarbetets fortgång större, nu icke förutsedda ändringar och reponter blefve nödvändiga.

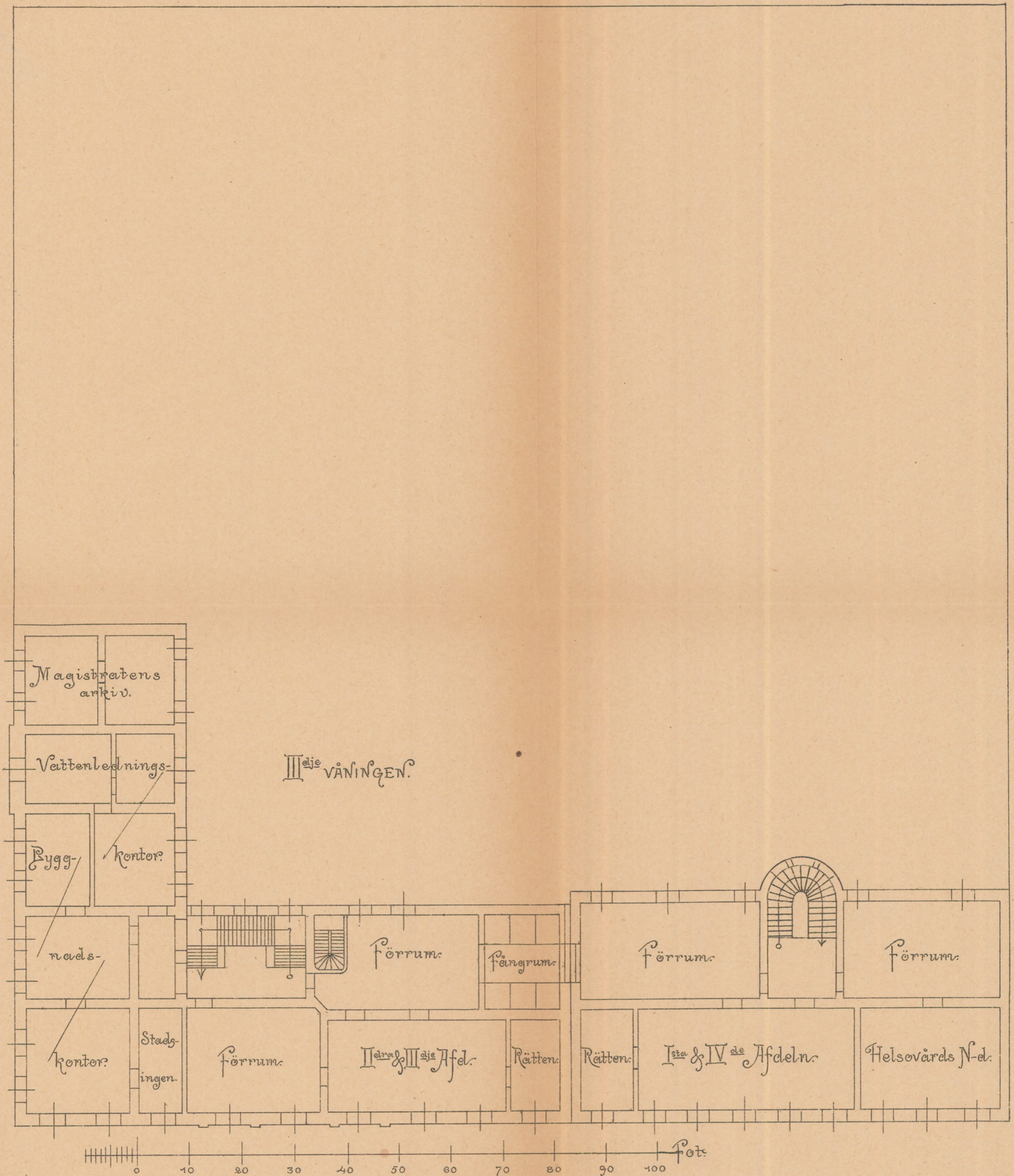
På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

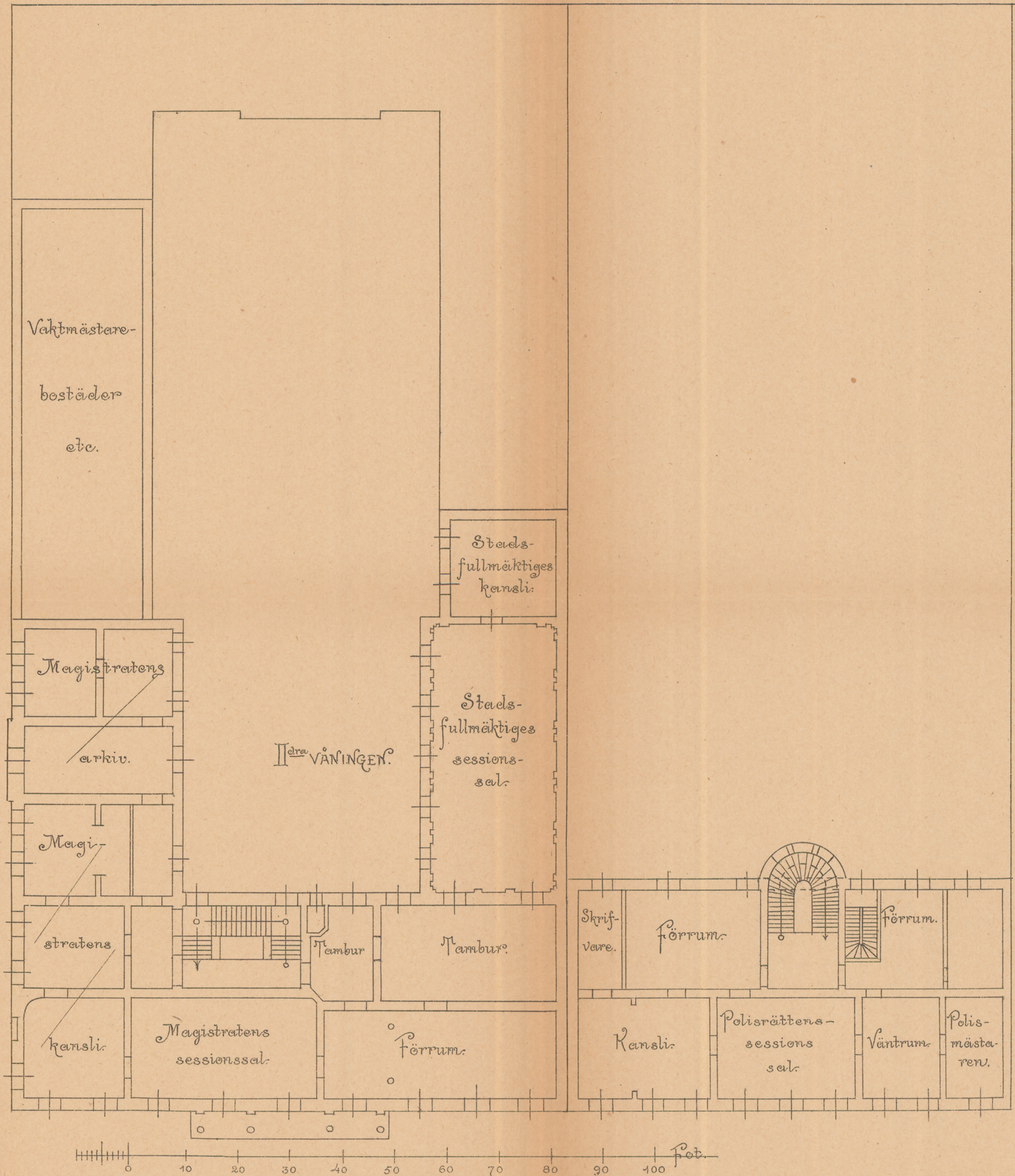
Otto Ehrström.

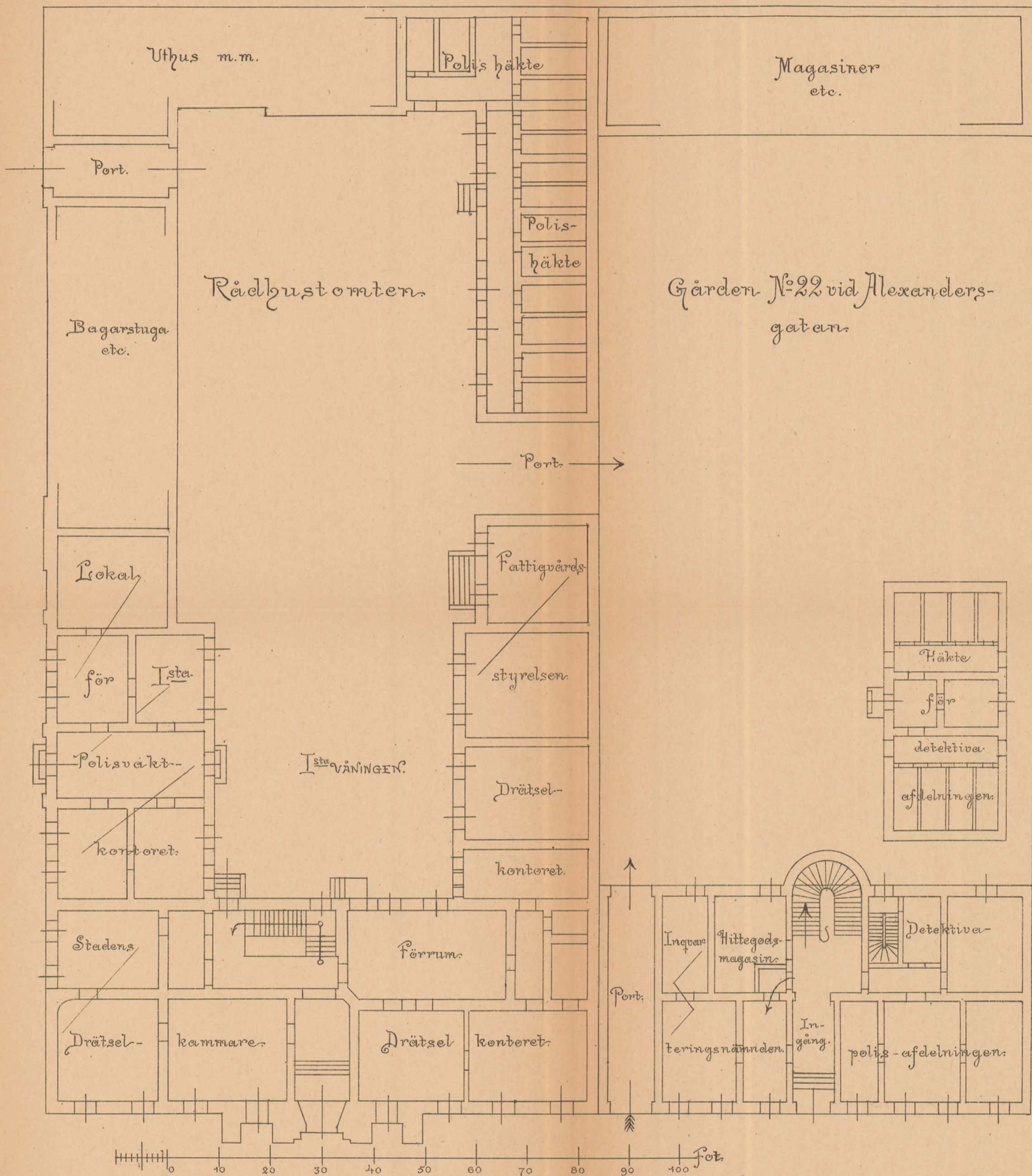
Förslag till disposition af lokalerna i stadens rådhus och gården N:o 22 vid Alexandersg.
för stadens embetsverk och nämnder.

Förslag till disposition af lokalerna i stadens rådhus och gården No 22 vid Alexandersg.
 för stadens embetsverk och nämnder.

Förslag till disposition af lokalerna i stadens rådhus och gården N:o 22 vid Alexandersg.
för stadens embetsverk och nämnder.

Utskottsbetänkande angående inrättandet af nya filtra vid stadens vattenledning.

Vid granskningen af stadens budget för år 1889 beviljade Stadsfullmäktige, på förslag af Magistraten, åt stadens vattenledningsingeniör, herr C. Hausen, ett reseanslag för att i utlandet studera vattenteknikens utveckling och nuvarande ståndpunkt samt tillika inhemta nyare metoder för filtrering af vattenledningsvattnen, på grund hvaraf måhända en af mången nödig ansedd förbättring härutinnan kunde i Helsingfors införas. Efter slutförd resa, hvaröfver ingeniören Hausen afgifvit berättelse, som ingår bland Fullmäktiges tryckta handlingar för år 1889, har ingeniören Hausen verkställt särskilda filtreringsförsök med vattenledningsvattnet äfvensom med ledning af den vid dessa försök vunna erfarenhet uppgjort förslag till inrättandet af tre nya filterbassiner vid vattenledningen, hvarefter han för detta arbete i vattenledningskontorets budgetförslag för år 1892 upptagit en utgiftspost af 100,000 mark, motsvarande en del af den till 260,000 mark beräknade kostnaden för förslagens realisering.

I den motivering, hvarmed ingeniören Hausen beledsagat budgetförslaget, framhåller ingeniören, att enär sagda reningsförsök med Vanda vatten, som af honom verkstälts, gifvit till resultat, att några kemiskt verkande metoder, märkliga att utan försämring af vattnets kvalitet förbättra dess utseende, för närvarande icke existerade, så återstode icke någon annan utväg än att fortfarande använda sandfiltra såsom reningsmedel, likväl i en större utsträckning än härintills. Af de tre filtra, dem staden för närvarande egde, etthvert å 690 m², kunde sällan flera än två, men ibland, om någon mellanmur skulle repareras eller ett filtertrum tömmas till botten och ett annat skummas, endast ett vara i gång, och blefve i sådant fall förhållandet mellan vattenmängd och filterarea så ogynnsamt, ett filterdriften deraf i yttersta grad försvårades, enär en filterafdelning endast under några dagar förmådde leverera det erforderliga vattnet. Härtill bidroge ytterligare den omständigheten, att filtrerna vore öppna, så att skumningen om vintern blefve ytterst svår och långvarig, särskildt om snöfall härunder inträffade, hvadan filtrationsprocessens regelbundna gång just under den tid af året, då den vore som mest maktpåliggande, nemligen vid islossningen, blefve beroende af så oberäkneliga faktorer som temperatur och nederbörd. Som känt hade det äfven förekommit att man vid dessa tillfällen varit

*) Se Fullmäktiges tryckta handlingar för år 1891 n:o 23, pagg. 38—40.

nödsakad att leverera ofiltrerad vatten. På grund häraf hade förslaget till de nya filterbassinerna, två à 450 och en à 350 m², blifvit uppgjort. Filterbassinerna blefve till nästan hela sin utsträckning insprängda i bärg och beklädda med betong, hvarigenom största möjliga täthet vunnes. De vore ämnade att öfverbyggas med dubbelt asfalttak på tegelmurar, hvarigenom icke allenast istäckets tjocklek borde om vintern nedbringas till ett minimum, utan ock nederbördens inflytande helt och hållet försvunne. Sjelfva filterbädden vore af bästa, hittills kända konstruktion, der nästan hela bassinens djup upptoges af filtrerande material i stället för sprängsten och grus, såsom i stadens gamla filtra till stor del vore fallet. Komme dessa nya filtra till stånd, så kunde man framdeles under alla omständigheter påräkna att minst 1,490 m² filteryta vore i gång (nemligen 2 nya och ett gammalt filter) samt i regeln 2,180 m², emot resp. 690 och 1,380 m² under närvarande förhållanden. För en uppföring af 168 m³ i timmen, som vanligast förekomme, blefve filtrationshastigheterna c. 113 mm, resp. 77 mm i timmen emot 243 resp. 122 för närvarande, och då man toge i betraktande, att c. 100 mm filtrationshastighet allmänt vore antagen som norm för t. o. m. bättre vatten än Vanda ås, samt att filtrerna äfven borde tillgodose framtidens behof, syntes deraf, att de icke vore tilltagna i alt för stor skala.

Uppstälde man nu frågan, om man med tillhjälp af dessa nya filtra kunde förvandla det bruna och grumliga Vanda vattnet till klart och färglöst, så måste densamma, enligt ingenjören Hausens åsigt, på grund af de utaf honom gjorda försöken besvaras nekande. Att filtrationsresultatet deremot blefve bättre än härintills, derom kunde man, efter ingenjörens tanke, icke hysa något tvifvel. Det vore dock icke några öfverdrifna förväntningar i sagda afseende som föranledt förslagen, utan endast följande fakta, som icke kunde bortresoneras, nemligen att vattenverket redan under nuvarande förhållanden och än mera i anseende till den växande konsumtionen vore i behof af en större filterarea för att öfverhufvudtaget kunna leverera filtrerad vatten under alla omständigheter, samt vidare att vattnets förbättring genom de nya filtrerna, om ock icke betydlig, dock i hvarje fall blefve någon.

Att bygga ett filter färdigt i sender, som måhända kunde synas motiveradt, ville ingenjören icke tillråda, ty för att hushålla med utrymmet hade filtrerna förlagts temligen nära hvarandra och bergsprängningen för ett nytt filter kunde menligt inverka på betoningen i ett redan färdigbyggt, hvilken betoning kunde skrällas lös och omintetgöra det på filtrernas tätning nedlagda arbetet.

Placeringen af filtrerna framginge närmare ur en situationsplan och konstruktionen ur plan- och genomskärningsritningar, dem ingenjören närslutit förslaget.

Vid granskningen af berörda, af ingenjören Hausen föreslagna utgiftspost fann väl Drätselkammaren — efter hvad Kammaren i skrifvelse för den 27 oktober 1891 n:o 264 hos Fullmäktige anmält — det ifrågasatta arbetet erbjuda utsigt till en be-

tydlig förbättring i afseende å vattenledningsvattnets renande. Emellertid skulle uppförandet af de ifrågavarande filterbassinerna, hvarför kostnaderna, fördelade på åtminstone två år, beräknats uppgå till sammanlagdt 260,000 mark, utgöra ett arbete af så omfattande beskaffenhet, att beslut om projektets utförande icke, enligt Drätselkammarens förmenande, borde fattas utan föregående noggrann undersökning om nyttan deraf. Då Drätselkammaren icke kunnat finna, att frågan ännu blifvit underkastad den förberedande behandling, densamma ovilkorligen påkallade, trodde Kammarren att frågan i dess dåvarande skede, med afseende dessutom å finansläget, som nödvändiggjorde en viss sparsamhet, ej kunde komma till utförande, och upptog Kammarren altså icke i sitt budgetförslag något anslag för ifrågavarande ändamål. Drätselkammaren uppskattade emellertid till fullo önskvärdheten af en genom omsorgsfull filtrering åstadkommen förbättring af vattenledningsvattnet, och förr eller senare måste, efter Kammarrens åsigt, en utvidgning af vattenledningens för närvarande otillräckliga filter ega rum. Vid kalkylerandet af det lånebelopp, som förstärkte Fullmäktige den 21 december 1889 bemyndigat Fullmäktige att disponera för särskilda utvidgningar af vattenledningen, hade också inberäknats en summa af 200,000 mark för utvidgning af den nuvarande sandfiltern eller öfvergång till järnfiltrering. Om också det af vattenledningskontoret uppgjorda projektet, med hänsyn till hvad ofvan anförts, icke kunde omedelbart bringas till verkställighet, ansåg dock Kammarren tiden vara inne att underkasta frågan om lämpliga åtgärder för vattenledningsvattnets förbättrande en grundlig pröfning samt söka fastställa det system, som vid framtida företag för nämnda ändamål borde följas. En del härför nödigt material torde ock föreligga i den redogörelse för försök med filtration af vattenledningsvatten, som ingenjören Hausen afgifvit till Drätselkammaren och blifvit till tryck befordrad. Med anledning häraf hemstälde Kammarren i dess ofvan omordade skrifvelse af den 27 oktober 1891 att Fullmäktige ville tillsätta ett utskott af sakkunniga personer för att bereda frågan om vidtagandet af lämpliga åtgärder i afseende å filtreringen af stadens vattenledningsvatten.

Vid sammanträde den 15 december 1891 uppdrogo sedermera Fullmäktige åt ett särskildt utskott, till medlemmar hvari undertecknade invaldes, att behandla och till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

Vid behandlingen af föreliggande ärende har utskottet främst ansett sig böra underkasta frågan derom, hvilka anmärkningar kunna göras mot vårt nuvarande vattenledningsvatten, en närmare granskning. Hvad först vattnets utseende och öfriga fysikaliska egenskaper vidkommer, så är det icke något tvifvel underkastadt, att det

ju icke i dessa hänseenden lemna åtskilligt öfrigt att önska. Det är särskildt höst och vår ganska grumligt och har ofta en brunaktig färg. Af ingenjören Hausens försök att rena vattenledningsvattnet framgår emellertid, att dessa egenskaper hos vattnet icke kunna fullt aflägsnas äfven om nya filtra anskaffades, emedan man icke genom sandfiltra kan bringa dessa olägenheter att försvinna. Men äfven om det vore möjligt att genom inrättandet af nya filtra och en derigenom åstadkommen långsamare filtrering erhålla en förbättring af vattenledningsvattnets utseende, anser utskottet det icke vara skäl för staden att af sådan anledning ikläda sig så betydande kostnader, som anläggandet af nu ifrågakvarande filtra skulle erfordra. Utskottet tror så mycket mindre skäl härtill förefinnas som af den mängd utaf omkring 60 liter per person, hvartill den dagliga förbrukningen af vatten stiger, knapt mera än 1 liter kan anses förbrukas såsom dricksvatten och det för den öfriga förbrukningen af vatten i hushållen och till industriella ändamål icke är af synnerlig vikt, hurudant utseende vattnet har.

Vida viktigare än frågan om vattnets utseende är då spørsmålet, huruvida några anmärkningar kunna göras mot vattnet ur sanitär synpunkt. Då denna fråga särskildt under närvarande tid, då kolerafarsoten stått hotande för oss, måste anses vara af stor vikt, har utskottet egnat densamma en närmare granskning, hvars resultat utskottet vill nedan framlägga.

Sedan år 1889 har vattenledningsvattnets bakteriehalt blifvit underkastad regelbundna undersökningar af doktorn Sucksdorff, och hafva resultaten af dessa undersökningar offentliggjorts i Helsingfors stadsnämndens årsberättelser. Fastställer man nu den bakteriehalt, som får finnas i ett dricksvatten utan att detta kan anses vara skadligt för helsen, till 200 per kubikcentimeter vatten, så framgår ur doktorn Sucksdorffs undersökningar, att detta maximum öfverskridits, under år 1889 bland 42 bestämningar 13 gånger, motsvarande 30 procent, år 1890 bland 46 bestämningar 7 gånger, motsvarande 15 procent, och år 1891 bland 54 bestämningar 8 gånger, motsvarande likaledes 15 procent. Under innevarande år hafva intill medlet af september månad 37 bestämningar af bakteriehalten i vattenledningsvattnet blifvit gjorda och dervid bakteriehalten endast två gånger eller vid 5,4 procent af undersökningarna befunnits öfverskrida ofvannämnda maximum. Sålunda har 1:o vattenledningsvattnet år från år blifvit mindre bakteriehaltigt — detta beroende sannolikt på en bättre skötsel af filtra — samt 2:o under innevarande år trots den ovanligt rikliga nederbörden, hvarigenom ytvattnets mängd i hög grad ökats, vattenledningsvattnet varit bättre än något af de föregående åren och till sin beskaffenhet fullt jemförligt med t. ex. vattenledningsvattnet i Berlin, som under åren 1886—1888 visat en bakteriehalt af öfver 200 i kubikcentimetern i 5,8 % af bestämningarna.*)

*) Närmare jemförelser mellan vattenledningsvattnet i Helsingfors och andra städer kunna göras med ledning af ingenjören Hausens förenämnda reseberättelse, ingående bland tryckta handlingarna för år 1889.

Vattenledningsvattnet måste därför ur sanitär synpunkt sedt anses vara af tillfredsställande beskaffenhet under största delen af året. Det är egentligen endast under två tider af året, nemligen vid snösmältningen vårtid och vid långvariga regn under hösten, som en så höggradig bakteriehalt visar sig deri, i sammanhang med det jemväl bakteriehalten i Vanda-åvattnet betydligt stiger, att vattnets beskaffenhet möjligen kunde innebära sanitära vådor. Undertecknad Holsti har därför försökt att med ledning af de i Helsovårdsnämndens årsberättelse offentliggjorda sjukdomsfallen utreda, huruvida någon ökad freqvens af de sjukdomar, på hvilkas förekomst dricksvattnet kan antagas utöfva det största inflytandet, kan skönjas under de tider, då bakteriehalten i vattenledningsvattnet öfverskrider den normala. Såsom sådana sjukdomar äro i främsta rummet att nämnas tarntyfus samt de akuta mag- och tarmkatarrerna. Det visar sig emellertid vid sådan granskning, att något samband mellan antalet af dylika sjukdomsfall och bakteriehalten i vattnet icke finnes. Sålunda var, för att anföra ett exempel, under år 1889 maximum af bakteriehalten i april med öfver 8,000 uti kubikcentimetern, medan af tyfusfall under senare hälften af sagda månad och under maj endast 4 fall af tarntyfus förekommo. Deremot anmältes under augusti och september månader, medan bakteriehalten icke öfversteg det normala, 101 tyfusfall. Hvad åter de akuta mag- och tarmkatarrerna vidkommer, så infaller deras maximum med stor regelbundenhet under sensommaren, då vattenledningsvattnet visar en låg bakteriehalt. Utskottet måste därför anse att vattenledningsvattnet sådant det nu är icke kan anses medföra några sanitära vådor och att därför från stadens sida några åtgärder icke äro af nöden för att förbättra vattnets beskaffenhet.

Det är emellertid icke blott för att förbättra vattenledningsvattnet som ingenjören Hausen föreslagit inrättandet af ifrågavarande filtra, utan fastmera för att säkerställa möjligheten för vattenledningsverket af att under alla förhållanden leverera filtrerad vatten. Hvilka svårigheter i detta afseende under närvarande förhållanden kunna yppa sig, har ingenjören Hausen i sin inledningsvis refererade motivering af förslaget utförligare framhållit. Men då vattenledningsverket äfven under ett i många hänseenden så pröfvande år som 1892 med dess starka köld samt ymniga nederbörd kunnat framvisa så lyckliga resultat som dem, utskottet ofvan framhållit, och då derjemte genom införandet af vattenmätare vattenåtgången antagligen en längre tid bortåt kommer att hålla sig jemn i följd af större sparsamhet vid konsumtionen och underlättad upptäckt af läckor i ledningarna, så skulle utskottet för sin del anse det icke ännu vara anledning att skrida till ifrågavarande arbeten. För ett sådant beslut talar jemväl hänsynen till det närvarande finansläget samt dessutom en annan, efter utskottets tanke, i sammanhang med förevarande fråga stående omständighet, nemligen den, att frågan om möjligheten att genom djupborringar i Vanda ådalen erhålla ett för vattenledningens behof lämpadt vatten ännu synes vara outredd. Det synes utskottet vara värdt att, innan de föreslagna filtrerna byggas, undersöka, om man icke på sådant sätt kunde erhålla ett vatten, som äfven i ofiltrerad skick vore fullt tjenligt för vattenledningsverkets behof samt därför egnadt att,

åtminstone när filtrerna af en eller annan anledning icke tjenstgöra, supplerande användas för att förse staden med vatten.

Utskottet får därför värdsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

att för närvarande låta frågan om anläggandet af nya filtra vid vattenledningen förfalla

samt uppdraga åt vattenledningskontoret att låta genom djupborringar i Vanda-ådalen utröna, huruvida icke derigenom ett för vattenledningsverket tjenligt vatten kan erhållas.

Helsingfors, den 22 September 1892.

H. Holsti.

E. Qvist.

K. M. Moring.

Framställning angående villkoren för tomtinlösen.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 15 september 1892.

N:o 260.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Med anledning af att gällande betalningssätt vid försäljning af stadens odisponerade tomter i många afseenden framstått såsom otillfredsställande såväl för staden som för köparene uppdrag Drätselkammaren åt ett för ändamålet nedsett utskott att taga i öfvervägande huruvida någon förändring uti betalningsvilkoren kunde ifrågakomma, och har Kammaren sedermera fått emottaga ett så lydande utskottsbetänkande:

„I protokollsutdrag för den 5 November 1891 erhöilo undertecknade af Drätselkammaren i uppdrag att taga i öfvervägande huruvida, till underlättande af bostadstomters försäljning, någon förändring uti härintills gällande betalningsvilkor borde ifrågakomma, samt att med förslag härutinnan till Kammaren inkomma.

Utgående från förutsättningen att uppdraget egentligen afsett förslag angående lättnader i betalningssättet för köpare af bostadstomter samt en rationellare anordning deraf, snarlikt det som gäller för fabriksstomterna, hafva vi sökt egna frågan en möjligast allsidig granskning, hvarvid vi trott oss finna följande synpunkter vara värda beaktande.

Staden eger i de oförsålda bostadstomterna ett kapital, hvilket i den mån det frigöres är afsedt att användas till planering m. m. af nya trafikleder, hvarvid åter nya tomter uppstå med deraf följande ny kapitalbildning. Afvägas dessa omständigheter noga mot hvarandra uppstår ett kretslopp, hvilket möjliggör ett fullt planmessigt arbete, utan plötsliga omkastningar från stark forsering till absolut stillastående. Sjelfallet blir ett sådant afvägande vanskligt nog, men om också ej det rent ideala målet kan uppnås, bör dock mycket kunna vinnas. Deremot är detta under nu rådande förhållanden icke möjligt, ty den snabba amorteringen i förening med gällande räntefot, 6%, lockar, så snart helst något gynsamare konjunkturer inträda, tomtinnehafvarene att afbördas sig sin skuld till staden. Men en hastig inbetalning å utestående tomtlösen — såsom här ofvan påpekats — medför den olägenheten för staden att antingen nödgas forseradt bedrifva reglerings- och planeringsarbetena, om icke de inflytande kapital afbetalningarna

skola finna användning för ändamål, hvilka icke borde härmed tillgodoses, eller ock att fondera; tillvägagående hvilka icke kunna ligga i stadens intresse.

Talar således stadens intresse emot det nuvarande systemet, synes icke heller tomtégarens vara derigenom tillgodosedt; ty det måste alltid blifva betungande för köparen att afbördas sig köpeskillingen per kontant eller inom 10 år. Vål är det sant, att vid köp enskilda emellan man förutsätter att köparen disponerar öfver en del af köpeskillingen, hvilken del då kunde anses motsvara t. ex. tomtvärdet. Men utom det, att så ej alltid är händelsen och i de flesta fall åtminstone ej i den omfattning att hela tomtvärdet vore betäckt, förefinnes den väsentliga skilnad, att köpet då gäller bebyggd tomt med en gifven räntefkastning samt att de lån, hvilka erhållas icke äro underkastade en så stark, om ens någon amortering, som den staden fordrar å köpeskillingen för sina tomter. Ännu kunde möjligen invändas, att en utsträckt amorteringstid för tomtlösen på sätt och vis innebure en fondering; härvid är dock att bemärka, att staden icke vid en försäljning af sina tomter på afbetalning upptager kapitalet af de byggnadslustne för att åter placera detsamma mot fremmande säkerhet, utan lemna just de personer, som önska bidraga till stadens bebyggande en lämplig kredit mot den säkerhet, som staden måste anse vara för sig förmånligast.

Förutom dessa synpunkter får ej heller lemnas obeaktadt, att om det också ej kan anses välbetänkt att tvinga till köp af tomter genom en inskränkning af möjlighet till vinnande af arrendetomter, det å andra sidan måste betraktas såsom önskligt, att tomterna vid redan planerade gator måtte kunna föryttras, redan därför att ej det nedlagda kapitalet skall vara fåfångt eller åtminstone för tidigt användt. Men härför fordras att köpet af tomt ej ställer så stora kraf på spekulanten, att han måste föredraga att uppträda såsom arrendator i stället för köpare.

Till vinnande af målet bör i främsta rummet köpeskillingen ej uppdrivas för högt. Värderingen måste ske ej allenast med afsigt att utvinna en största möjliga lösesumma, utan fastmer afpassas så, att densamma, på samma gång den ej understiger produktionsvärdet af tomten, d. v. s. de kostnader staden haft för att göra densamma byggnadsmöjlig och tillgänglig, lemna skäligen ersättning för marken, men dock icke stegrar priset derhän att egaren genast drifves till tomtens öfverbyggande. — Så önskligt detta än vore, kan någon regel emellertid ej uppställas, hvilken vid skeende värderingar kunde följas, och äfven om så ske kunde, skulle den mest hänsynsfulla värdering kunna fullständigt paralyseras af konkurrensanbud vid auktionen. Är det således ej möjligt att redan vid prisets fixerande beherska situationen, återstår likväl en möjlighet att underlätta åtkomsten af tomter för dem, hvilka önska bygga och bo å sjelfegande sådan, och detta genom uppställande af köpevilkor, som för tomtégaren äro beqvämast möjliga på samma gång de ej för staden innebära någon uppoffring.

Under förutsättning att dessa synpunkter af Drätselkammaren omfattas,

tillåta vi oss föreslå, att vid framtida tomtförsäljningar räntefoten för utestående tomtlösen nedsättes från 6 % till $5\frac{1}{2}$ % samt att i och för löseskillingens och räntans erläggande en årlig annuitet af 7 % fastställes, hvarigenom hela köpesumman blefve inom 29 år gulden. Att nedsätta räntefoten under $5\frac{1}{2}$ % kunna vi ej tillråda för det närvarande, ty staden erlägger å sitt, bland annat för tomtregleringen upptagna lån sjelf inemot 5 %, hvartill väl bör räknas förvaltningskostnader m. m. Att en beaktansvärd lindring genom detta betalningssätt uppstår, framgår om man t. ex. antager en tomt hvars löseskilling uppgår till Fmk 30,000. Den årliga annuiteten efter 7 % utgör härför Fmk 2,100 medan den nuvarande 10 åriga uppslukar 1:sta året Fmk 4,800, 2:dra 4,620, 3:dje 4,440, 4:de 4,260, 5:e 4,080 och ännu det sista året Fmk 3,180, varande således högst under de för tomttegaren svåraste åren“.

Mauritz Hallberg.

K. Moring.

Otto Ehrström.

Drättselkammaren, som i alla afseenden ansluter sig till ofvan uttalade åsikter, har härtill endast velat framhålla det de nu föreslagna betalningsvilkoren komme att gälla endast för bostadstomter och att desamma sjelffallet icke kunna tillämpas på redan härförinnan försålda tomter, enär dessa blifvit värderade under förutsättning att löseskillingen inom kortare tid skall erläggas och innehafvarene härigenom på stadens bekostnad skulle tillskyndas en fördel hvartill de icke äro berättigade. Att dessa lättnader i betalningssättet skulle befordra den i hög grad önskvärda försäljningen af odisponerade tomter vid de med dryga kostnader reglerade nya gatorna har Drättselkammaren skäl att antaga ej mindre på grund deraf att, tillochmed under nu rådande ogynsamma konjunkturer, tomter å Berghäll blifvit utarrenderade än äfven af den omständigheten att upprepade hos Kammaren gjorda ansökningar om fastställelse af ritningar angifva det byggnadsverksamheten här ej afstannat, till hvilka företeelser orsaken torde kunna sökas endast deruti att intet kapital bindes vid byggnadsplatsen utan den byggandes tillgångar äro disponibla för sjelfva byggnadsföretaget. Såsom lämplig för genomförandet af den föreslagna reformen synes äfven den närvarande tiden vara då tomtköpen i allmänhet afstannat och någon tid torde förgå innan större efterfrågan kan emotses.

Emellertid kunna fall förekomma då köpare önska genast eller efter det amortering någon tid egt rum gälda antingen hela köpeskillingen eller derå verkställa större amorteringar, en rättighet som icke framdeles mer än förut bör förmenas någon.

På anförda skäl tillåter sig Drättselkammaren vördsamt föreslå det ville Stadsfullmäktige besluta

att vid försäljning af odisponerade bostadstomter skall iakttagas, att köpeskillingen erlägges medelst inbetalning af en annuitet utaf sju procent hvaraf fem och en half procent beräknas såsom ränta och

återstoden såsom kapitalafbetalning, köparene dock obetaget att tidigare än nu är sagdt afbördas sig köpeskillingarna, vare sig fullständigt eller delvis.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Otto Ehrström.

Vid öfverläggning angående ofvanstående förslag har Beredningsutskottet funnit detsamma innebära en väsentlig förbättring af det hittills gällande systemet för tomtförsäljning, vare sig att saken betraktas ur synpunkten af stadens finansiella intressen eller med hänsigt till de enskilda tomtköparenas fördelar.

Ett forceradt utbudande af tomter, eller en speciel uppmuntran till tomtinlösen, innebär förändringen icke, enär en så hög räntefot som $5\frac{1}{2}$ % kommer att gälla för tomtens köpeskillning under amorteringstiden, och byggnadsföretagsamheten i alla fall hufvudsakligen regleras af det verkliga behovet af ökade bostadslokaler. Men om de nya villkoren för tomtlösen i någon mån bidraga att underlätta kapitalanskaffningen för byggnadsföretag, så kan detta ej vara annat än till gagn. I anledning af en inom Utskottet framkastad anmärkning att de sålunda för framtiden förbättrade köpevilkoren innebure en orättvisa mot dem, som härinnan tillöst sig tomter på mindre förmånliga villkor, bör framhållas dels att staden omöjlig kan vara förbunden att i alla tider orubbligt följa samma försäljningssystem, utan tvärtom måste anses icke blott berättigad utan äfven skyldig att i systemet införa sådana förändringar, som befinnas vara af tidsförhållandena påkallade, dels ock att förmånligheten af ett tomtköp ej så mycket beror af betalningsvilkoren som af köpeskillingens belopp i proportion till tomtens ekonomiska värde; och i allmänhet torde det anses fördelaktigare att innehafva tomter vid de gator, som tidigare blifvit reglerade, än vid de vanligen aflägsnare gator, som senare blifvit bragta i skick.

Åberopande i öfrigt de i Drätselkammarens skrifvelse anförda skäl, får Beredningsutskottet vördsamt tillstyrka

att Drätselkammarens nu framställda förslag blefve af Stadsfullmäktige godkändt.

HELSINGFORS
HAMNBANE BYGGNADS-
STYRELSE.

*Handlingar angående förslag till kontrakt emellan finska stats-
verket och Helsingfors stad om utförandet af stadens hamnbana.*

Den 19 Oktober 1892.

N:o 15.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Sedan Hamnbane-Byggnadsstyrelsen till fullgörande af Stadsfullmäktiges derom meddelade uppdrag med Jernvägsstyrelsen underhandlat om innehållet af det kontrakt, som bör afslutas emellan stadsverket och Helsingfors stad angående utförandet af hamnbanan härstädes, får Byggnadsstyrelsen äran härhos insända till Drätselkammaren för att öfverlemnas till Stadsfullmäktiges granskning ej mindre ett af Jernvägsstyrelsen godkänt förslag till omordade kontrakt, än ock de plan- och profiliritningar till amnbanan, hvilka jemte kontraktet böra underställas Kejserliga Senatens slutliga godkännande.

Helsingfors Hamnbane Byggnadsstyrelse.

Alfred Norrmén.

Sedan Hans Kejserliga Majestät, med bifall till Finlands Ständers därom gjorda framställning, i Nåder tillåtit, att Helsingfors—Tavastehus—S:t Petersburgs jernväg finge utsträckas till Helsingfors stads södra hamn och Skatudden under vilkor att Helsingfors stad, åt hvilken utförandet af nämnda banbyggnad med undantag af den del, som faller inom statsjernvägarnes nuvarande område, borde öfverlemnas, förbunde sig ej mindre att exproprieras och kostnadsfritt upplåta all för banan erforderlig mark samt tillskjuta hvad till arbetets utförande kunde erfordras utöfver det af allmänna medel beviljade anslag af 1,800,000 mark, än ock att bygga och underhålla alla för hamnbanan erforderliga kajer, samt efter det Helsingfors Stadsfullmäktige, förstärkte till det i § 25 af Kejserliga förordningen angående kommunalförvaltning i stad af den 8 December 1873 stadgade antal, förpligtat staden att på sagde vilkor utföra banbyggnaden, är emellan Jernvägsstyrelsen, å finska statsverkets vägnar, och Helsingfors stad genom dess Drätselkammare, följande närmare aftal träffadt angående nu ifrågavarande hamnbanebyggnad och dermed i sammanhang stående förhållanden:

1:o. Helsingfors stad förbinder sig att emot nedannämnda bidrag af statsmedel för statsverkets räkning utföra och i fullfärdigt skick till Jernvägsstyrelsen öfverlemla ofvan omförmälda hamnbana från gränsen af statsjärnvägarnes bangård invid vestra chausséen till banans ändpunkt å Skatudden jemte de till banan hörande lastningsspår, husbyggnader och öfriga för jernvägen erforderliga inrättningar.

Arbetet skall verkställas omsorgsfullt och solidt i noggrann öfverensstämmelse med de fastställda plan- och profilritningarnarne. Dock är staden berättigad att med afvikelse härutinnan från den fastställda planen för banans sträckning, tills vidare och intill dess trafikens behof af ökad bekvämlighet kan påkalla utläggningen af det direkta jernvägsspåret till Skatudden samt utförandet af de för detta ändamål erforderliga kajbyggnaderna i Södra hamnen, leda jernvägen till Skatudden omkring den nordligare båthamnen förmedels en vändskifva, inrättad för Statsjärnvägarnes tanklokomotiv och godsvagnar. Likaså förbehåller sig staden att endast i den mån behofvet af ökad kajutrymme sådant kräfvär, utföra kajbyggnaderna å Skatudden till deras projekterade utsträckning. — De arbeten inom statsjärnvägarnes nuvarande område, som äro nödvändiga för hamnbanans anslutning till statsjärnvägarna, utföras samtidigt af Jernvägsstyrelsen på statsverkets bekostnad.

2:o. För arbetets behöriga öfvervakande från stadens sida tillsättes af Stadsfullmäktige en särskild byggnadsstyrelse, hvilken i allt hvad järnvägsbyggnaden angår eller dermed gemenskap eger har att för staden tala och svara.

3:o. Å statsverkets vägnar utöfvar en af Kejsrerliga Senaten förordnad kontrollant, under Jernvägsstyrelsens öfveruppsigt, den närmaste kontrollen såväl öfver arbetets omsorgsfulla utförande som ock deröfver att detsamma sker i öfverensstämmelse med detta aftal och de fastställda ritningarne.

Kontrollanten aflönas af staden med 250 mark i månaden, räknadt från den 24 Maj 1892 då kontrollanten vidtagit med sin verksamhet, tills banbyggnaden blifvit fullbordad och till Jernvägsstyrelsen öfverlämnad.

4:o. Plan- och profilritningar till de i senare momentet af § 1 omförmälda temporära anordningarne skola genom kontrollanten inlemnas till Jernvägsstyrelsen för att Kejsrerliga Senatens pröfning underställas.

5:o. Önskar staden under arbetets utförande vidtaga någon mindre förändring uti bansträckningen, bör anmälan derom jemte behörig ritning till Jernvägsstyrelsen inlemnas för att till Kejsrerliga Senatens afgörande öfverlemlas.

6:o. Detaljritningar till kajer, broar, vändskifvor och andra vigtigare konstarbeten skola, så vidt jernvägens säkerhet och det ändamålsenliga anordnandet af jernvägstrafiken deraf beröres, genom kontrollanten underställas Jernvägsstyrelsens granskning och godkännande.

För öfrigt är den af Stadsfullmäktige tillsatta Byggnadsstyrelsen pliktig att ställa sig till noggran efterrättelse de erinringar beträffande arbetets utförande, som kunna göras af statens kontrollant, Byggnadsstyrelsen dock obetaget att i fall af missnöje med kontrollantens förordnande, underställa saken Jernvägsstyrelsens pröfning.

7:o. Jernvägsstyrelsen tillhandahåller staden ur sitt förråd nödiga jernvägs-skenor och skentillbehör af den vid statsjernvägarne begagnade typ emot ersättning, motsvarande det pris, som Jernvägsstyrelsen sjelf för desamma erlagt; och behöfva dessa skenor före nedläggningen icke vidare afprofvas. Deremot skall ritning och specifikation till de skenor af s. k. Haarmannsk eller annan lämplig typ, hvilka af staden anskaffas för jernvägsspåret å gator och kajer, af Jernvägsstyrelsen godkännas samt dessa skenor i afseende å hållbarheten underkastas sådant prof, som Jernvägsstyrelsen pröfvar lämpligt föreskrifva.

8:o. Helsingfors stad upplåter kostnadsfritt till statsverket nyttjanderätten till den mark, de gator, öppna platser och kajer, der jernvägsspåret utlägges, för så vidt och till den utsträckning desamma tagas i anspråk för sjelfva jernvägsanläggningen, jernvägens behöriga underhåll och upprätthållandet af en ostörd jernvägstrafik. Å kajer, gator och andra platser, som äro afsedda jämväl för annan trafik, får jernvägen icke till mehn för denna inbägnas. Ej må jernvägen utgöra hinder för staden att framdeles under jernvägen nedlägga nya rörledningar af alla slag eller att ändra eller reparera redan förefintliga sådana, ej heller för reglering, nyanläggning eller omläggning af gator och öppna platser, eller för ombyggnad af kajer eller hamnar, men bör staden bekosta de arbeten å jernvägen, som deraf kanna föranledas. Innan dylikt arbete af staden företages bör derom hos jernvägsförvaltningen anmälas, samt arbetet bedrifvas sålunda att jernvägens säkerhet icke äfventyras.

9:o. I den mån byggnadsarbetet fortskrider är staden berättigad att lyfta det för jernvägen beviljade anslag af statsmedel, stort en miljon åttahundra tusen (1,800,000) mark, hvilket emot bevis af statens kontrollant utbetalas af Finlands Statskontor till stadens Drätselkammare i poster af 100,000 mark. Dock skall intill dess den direkta bansträckningen från södra hamnen till Skatudden äfvensom de i kostnadsförslaget upptagna lastningsspåren därstädes blifvit fullständigt utförda, af statsanslaget innehållus ett belopp, motsvarande de beräknade kostnaderna för de återstående arbetena, hvilket belopp på framställning af kontrollanten och Jernvägsstyrelsen af Kejsrerliga Senaten bestämmes.

10:o. Sedan hamnbanan blifvit fullbordad och till Jernvägsstyrelsen i afseende å trafikering öfverlämnad, ankommer underhållet af banan jemte bispår å statsverket; åliggande det deremot staden att behörigen underhålla de jemväl för annan trafik upplåtna gator, öppna platser och kajer, å hvilka jernvägen är utlagd.

11:o. Sålänge seglationen pågår skola svängbroarna å bansträckningen öfver Sandviks hamn och öfver Skatudds kanalen hållas öppna å de tider, då jernvägståg icke passera, utan att sjöfarten må genom några afgifter härför betungas.

Af detta kontrakt äro två likalydande exemplar upprättade och undertecknade, det ena för Jernvägsstyrelsens det andra för stadens räkning.

GVERNÖREN
i
NYLANDS LÄN.
LANDSKANSLIET.

Afskrift.

Helsingfors,
den 30 maj 1892.

Till Magistraten i Helsingfors stad.

Efter det Finlands vid senaste landtdag församlade Ständer till behandling förehaft Nådiga propositionen angående anläggande för statsverkets räkning af en hamnbana från Helsingfors jernvägsstation till sagda stads södra hamn, hafva Ständerna i underdånig skrifvelse den 8 Maj 1891 anmält, att Ständerna, med godkännande i hufvudsak af den nådiga propositionen, för sin del beslutit att Helsingfors—Tavastehus—S:t Petersburgs jernväg i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af Stadsfullmäktige i Helsingfors framställda förslag för banan, på nedannämnda vilkor, utsträcker till stadens södra hamn och Skatudden:

att arbetet, med undantag af den del, som faller inom Statsjernvägarnes nuvarande område, öfverlemnas åt Helsingfors stad till utförande, enligt aftal mellan Styrelsen och staden samt under styrelsens kontroll;

att staden förbinder sig att expropriera och kostnadsfritt upplåta all för banan erforderlig mark samt tillskjuta, hvad till arbetets utförande kan erfordras utöfver af allmänna medel beviljade anslag; samt

att staden förpligtar sig att bygga och underhålla alla för hamnbanan erforderliga kajer.

Derjemte hafva Ständerna beslutit att, såsom tillskott till det af allmänna statsmedel utlofvade belopp 1,000,000 mark, för ändamålet anslå 800,000 mark ur kommunikationsfondens tillgångar.

I anledning häraf och på derom af Senaten gjord underdånig hemställan har Hans Kejsrerliga Majestät i Näder godkänt Ständernas förberörda framställning samt tillåtit Senaten att i den kungörelse, som i sinom tid kommer att utfärdas, angående de af Ständerna vid sisthållna landtdag beviljade anslag, upptaga jemväl ofvanomförmälda, af Ständerna ur kommunikationsfonden anvisade belopp.

Derjemte och som Senaten ansett det angeläget att för minskande af den arbetsbrist, som för närvarande förefinnes, ifrågavarande banbyggnad så fort som möjligt påbörjas, har Hans Kejsrerliga Majestät öfverlemnat åt Senaten att med Helsingfors stad träffa aftal om arbetets utförande samt att dervid fastställa banans definitiva sträckning och de vilkor och förbehåll, som af omständigheterna påkallas,

---

äfvensom på lämpligt sätt anordna kontroll öfver arbetets utförande, hvarhos Senaten bemyndigats att, för den händelse någon mindre förändring uti bansträckningen under arbetets utförande skulle befinnas vara nödvändig, vidtaga sådan ändring.

Hvilket Magistraten till kännedom och för att Stadsfullmäktige i Helsingfors delgifvas härigenom meddelas.

Hjalmar Palin.

Carl Lagermark.

Afskriftens riktighet bestyrker:

Elis Furuhjelm.

Utskottsbetänkande N:o 2 i fråga om ny förordning angående polisinrättningen i Helsingfors.

Vid behandlingen af utskottets förslag till ny förordning angående polisinrättningen i Helsingfors, hvilket förslag ingår bland Fullmäktiges tryckta handlingar för år 1892 under n:o 11, afgaf ledamoten, herr Boisman, följande yttrande:

„Då polisens å administrativ väg tillkomna domsrätt icke öfverensstämmer med gällande grundlagsstadganden;

då landets Ständer uttalat att denna dömande befogenhet borde polismyndigheterna frångå; och

då genom nya strafflagen större delen af de mål, som för närvarande behandlas af polisrätt, i all händelse kommer att öfverflyttas till Rådstufvurätt samt de mindre ordningsmål, hvilka derefter skulle kvarstå för polisrätten, utan större olägenhet borde kunna fördelas emellan Rådstufvurätt och Magistrat;

anser jag att uti nu ifrågavarande författningsförslag polisen icke vidare borde tilläggas någon domsrätt.

Då det åligger vederbörande stadsfiskaler att, såsnart ett brott yppas eller an gifves, verkställa noggrann förberedande undersökning om detsamma, ifrågasätter jag nödvändigheten och lämpligheten att, sålänge denna skyldighet för stadsfiskalerna kvarstår, tillskapa en ny högre funktionär med åliggande att verkställa förundersökningar i alla brottmål af gröfre beskaffenhet.

Då bestämmingar saknas rörande detektiva polisens ställning till domstolar och allmänne åklagare; och

då Helsingfors poliskammare — under framhållande af de olägenheter, som varit en följd deraf, att stadsfiskalerna och detektiva polisen skildt för sig lagt hand vid de på deras åtgärd ankommande undersökningar i brottmål — uppkastat ett jemväl Stadsfullmäktige delgifvet, men ännu icke behandladt förslag, att detektiva polisafdelningen skulle ställas under ledning af någondera stadsfiskalen (Stadsfullmäktiges tryckta handlingar n:o 30 för 1890 sid. 2 och 3);

anser jag att Stadsfullmäktige icke borde underlåta att i detta sammanhang yttra sig rörande nämnda förslag eller åtminstone i författningsförslaget beröra stadsfiskalernes och stadsmyndigheternas ömsesidiga ställning till förundersökningar i brottmål.

I anledning häraf hemställer jag att herrar Stadsfullmäktige ville åt utskottet uppdraga

att omarbeta förslaget i det syfte, att någon domsrätt icke tillerkännes polisen och att detektiva polisens ställning till domstolar och allmänne åklagare närmare bestämmes, i sammanhang hvarmed utskottet borde till förnyad pröfning upptaga, huruvida den under namn af polisdomare föreslagna funktionären kan anses behöflig.“

Vidare yttrade sig Fullmäktiges ordförande, herr Mechelin på följande sätt:

„I princip ense om de af herr Boisman framhållna synpunkter, anser jag mig dock böra framhålla följande omständigheter:

1:o. Chefskapets för polisinrättningen förstärkande med en tjänsteman kan vara erforderligt äfven om all befattning med afdömande af smärre s. k. politieöfverträdelser varder från poliskammaren afskild.

2:o. Att ställa den detektiva polisafdelningen helt och hållet under någondera stadsfiskalens ledning torde knappast vara utförbart utan att införlifva stadsfiskalen med polisinrättningen, — hvilket icke låter sig göra. Det är af vigt att den detektiva polisafdelningen står under fortgående ledning af en till polisverket hörande tjänsteman, hvilken bestämmer om personalens tjänstgöring, fördelar göromålen och kontrollerar fullgörandet. På honom bör tillika närmast ankomma att sörja för den samverkan med och handräckning åt stadsfiskal, som i förekommande fall erfordras. Denne föreståndare för den detektiva afdelningen borde dock i afseende å förundersökningen af brottmål icke erhålla den ställning af en instruktionsdomare, som utskottet föreslagit, utan blott den mera begränsade uppgift, som enligt 1861 års författning tillhört endera polismästaren i detta hänseende. Benämningen polisdomare borde sjelffallet utbytas mot någon annan, och kompetensvilkoren ställas lika som för den föreslagne polisinspektören.

Jemte vördsam tillstyrkan att ärendet måtte återremitteras i enlighet med herr Boismans förslag, hemställer jag att Stadsfullmäktige ville besluta

att de af mig nu påpekade omständigheter jemväl borde af utskottet tagas i öfvervägande.“

Genom beslut af den 10 maj 1892 hafva derå Fullmäktige åt utskottet uppdragit att omarbeta utskottets författningsförslag i det syfte, som innefattas i herr Boismans förslag jemte herr Mechelins dertill fogade tillägg.

Till åttlydnad af Fullmäktiges beslut har utskottet numera ur förslaget utmönstrat alla de bestämningar, som afsett bibehållandet af polisens domsrätt. De mål, i hvilka denna domsrätt för närvarande utöfvas, komme i följd häraf att — på sätt herr Boisman äfven anmärkt — handläggas en del af Magistraten, andra af

Rådstufvurätten. Fördelningen af målen mellan dessa begge myndigheter ordnar sig efter målens beskaffenhet och står icke i samband med förevarande fråga.

Genom det ökade arbete, som denna anordning komme att medföra för Magistraten, blifva antagligen ändringar nödiga i dess organisation, exempelvis sålunda, att Magistratens göromål blefve fördelade på två divisioner. Derjemte torde äfven Magistratens arbetsstyrka då behöfva något ökas. Men synes det utskottet vara för tidigt att redan nu uppgöra närmare förslag i ämnet.

När polisens domsrätt indrages, upphör derigenom den ena af den föreslagne polisdomarens två funktioner eller hans befattning att vara domare i alla polismål. Att bibehålla denne tjänsteman för hans andra, återstående uppgift enligt förslaget eller för att leda undersökningarna i grofva brottmål torde, efter utskottets tanke, vid sådant förhållande vara obehöfligt. Ändamålet med att öfverlemna detta sysslande åt polisdomaren, som var att vinna garantier för att undersökningarna ledas på ett sakkunnigt sätt, synes kunna ernås äfven genom att öka kompetensvilkoren för kommissarien vid detektiva afdelningen, i hvilket afseende utskottet tänkt sig, att denne borde hafva juridisk bildning samt att hans aflöning skulle bestämmas så hög att man vid tjänsten kunde fästa en duglig person. Derjemte har utskottet, för att uppnå en bättre samverkan emellan åklagarene och polismakten än som för närvarande är fallet, i förslaget inryckt bestämning derom, att detektiva afdelningen skall, så snart anmälan om något groft brott göres eller brott eljes till undersökning genom detektiva afdelningen dit förvisas, härom oförtöfvadt underrätta vederbörande stadsfiskal, hvarefter förutom polismästarens äfven stadsfiskalens anvisningar vid undersökningarna böra följas. Den fordran på enigt samarbete mellan polisen och stadsfiskalerna, som denna anordning förutsätter, torde icke vara större än den, som man i allmänhet bör kunna ställa på tjänstemän, de der samarbeta för samma mål. — Att åvägbringa en ännu närmare sammanslutning mellan polisen och åklagarene eller exempelvis, såsom tidigare varit påtänkt, ställa detektiva afdelningen under någondera af stadsfiskalerna såsom chef, vore visserligen önskligt, men torde icke låta sig göra utan en allmän författning, hvarigenom särskildt åklagarens ställning närmare bestämdes.

Genom att notariens befattning att vara protokollsförande vid poliskammarens sessioner bortfaller, synes en nedsättning af hans löneförmåner kunna ega rum.

Slutligen har utskottet gjort några rent redaktionela ändringar i förslaget.

Helsingfors den 20 oktober 1892.

H. Åkerman.

Wilh. Brummer.

A. Norrmén.

B. O. Stenius.

F. Jansson.

(Frånvarande vid justeringen.)

Förslag till förordning angående Polisrättningen i Helsingfors stad.

Kap. I

Om polisrättningens uppgift, organisation och underhåll.

§ 1.

Polisrättningen i Helsingfors har till uppgift att inom staden och dess afhysta område öfvervaka och upprätthålla ordning och säkerhet till person och egendom.

§ 2.

Polisrättningens verksamhet utöfvas under guvernörens i länet öfverinseende af en polismästare, en polisinspektör, (utesl.) en sekreterare, en notarie och tre kansli-ster samt nödigt antal kommissarier, öfverkonstaplar och konstaplar.

§ 3.

Förslag till stat för polisrättningen uppgöres af stadsfullmäktige och underställes genom guvernören i länet Senatens Ekonomiedepartements pröfning och fastställelse.

§ 4.

Utgifterna för polisrättningen enligt faststæld stat bestridas till två tredjedelar af statsverket och till en tredjedel af Helsingfors stadskommun.

Derutöfver åligger det staden att för polisrättningens behof upplåta tjenliga lokaler med värme och upplysning äfvensom att bekosta polisens beväpning samt erforderliga hästar och ridtyg.

Kap. II.

Om polisrättningens tjenstemän och betjente.

§ 5.

Polismästaren, som bör vara väl förtrogen med landets administrativa förhållanden och kunnig i landets språk, utnämnes af Kejsaren och Storfursten.

§ 6.

Polisinspektören, som bör hafva aflagt domare examen, utnämnes af Senatens Ekonomiedepartement.

§ 7.

I afseende å besättandet af polismästare och polisinspektörs (utesl.) tjänsterna åligger det guvernören i länet att kungöra tjänsten ledig att ansökas inom trettio dagar samt de inkomna ansökningarna jemte eget förord till (utesl.) Senaten insända.

Ansökningar om afsked från nämnda tjänster inlemnas till guvernören i länet, som öfversänder handlingarna till (utesl.) Senaten.

§ 8.

Sekreteraren, notarien och kommissarierna, af hvilka kommissarien för detektiva afdelningen bör hafva aflagt domare examen, tillsättas och entledigas af guvernören i länet. Blir sådan tjänst ledig, skall polismästaren efter behörigen kungjord trettio dagars ansökningstid till guvernören öfverlemna de ansökningar, hvilka i anledning deraf inkommit, samt till tjänstens erhållande föreslå den af sökandene, som dertill anses lämpligast.

§ 9.

Kanslisterna tillförordnas och afskedas af guvernören i länet på framställning af polismästaren, men öfverkonstaplar och konstaplar eger polismästaren antaga och afskeda.

Polismästaren är jemväl berättigad att i fall af behof och med guvernörens begifvande anställa extra konstaplar, hvilkas aföning utgår ur de för polisvårdens befrämjande till guvernörens i länet disposition ställda medel.

§ 10.

Polismästaren tillkommer rang i sjunde, polisinspektören i (utesl.) åttonde, sekreteraren och notarien i tolfte äfvensom kommissarierna i trettonde klassen af den för Storfurstendömet gällande rangordning, hvarutom dem tillkommer delaktighet i civilstatens enke- och pupillkassa i den pensionsklass, hvartill de i stadgad ordning varda hänförda.

§ 11.

Guvernören eger vid förefallande behof bevilja polismästaren och polisinspektören (utesl.) tjänstledighet, dock icke för längre tid än sex veckor, och förordna annan lämplig person att tjänsten emellertid bestrida. Sökes ledighet för längre tid, anmäla guvernören derom hos Senatens Ekonomiedepartement.

§ 12.

Polismästaren, polisinspektören, (utesl.) sekreteraren och notarien hafva, då de för ålderdom eller sjuklighet från tjensten afgå eller derifrån entledigas, att för sin återstående lifstid tillgodonjuta pension enligt de för *pensionering af civila tjänstemän* gällande författningar, men för kommissarierna, öfverkonstaplarne och konstaplarne beräknas pensionsrättigheten enligt samma grunder, som (utesl.) finnas stadgade för betjente vid tullverket. Dessa pensioner utgå af statsmedel.

§ 13.

Mål angående tjänstefel, hvarmed polismästaren *eller polisinspektören* beträddas, skola upptagas och afdömas i Åbo hofrätt. Öfrige polisinnrättningen tillhörande tjänstemän och betjente skola tilltalas och dömas för af dem begångna tjänstefel af underdomstol i gerningsorten.

Öfverkonstaplar och konstaplar kunna för försummelse eller fel i tjensten, såvida dessa icke befinnas vara af den beskaffenhet att jemväl ansvar enligt allmän lag eller författning bör ega rum, af polismästaren bestraffas med tillrättavisning eller varning, åläggande af extra tjänstgöring intill åtta gånger, suspension med eller utan tjänstgöring på högst två månader, nedflyttning i löne- eller tjänstegrad, äfvensom med afsättning.

§ 14.

Hvad i lag stadgas angående vaktkarlars och rättsbetjentes vittnesmål eger tillämpning jemväl å kommissarier, öfverkonstaplar och konstaplar.

Kap. III.

Om polisens åligganden i allmänhet.

§ 15.

Polisinnrättningen har till ändamål att befrämja ordning och säkerhet såväl inom sjelfva staden som inom dess afhysta område äfvensom att *derstädes lemna nödig handräckning åt polisen å andra orter i landet*; att förekomma och afböja brott, oordningar och vådliga händelser af alla slag; samt att, der förbrytelse egt rum, efter omständigheterna vidtagna mått och steg, som för den eller de brottsligas befordrande till laga ansvar befinnas nödiga; och eger polisen, då brott föröfvats i staden eller å dess afhysta område och den eller de personer, som begått brottet, ej blifvit anträffade, men antagas uppehålla sig å den kringliggande landsbygden, derstädes efterspana och, under iakttagande af hvad om häktning stadgas, gripa dylika personer, hvarvid polisman är berättigad till nödig handräckning af landtpolisen.

Polisen åligger förty:

1:o) att vaka öfver sabbatens helgd och tillse att hvad deremot är stridande icke må ega rum eller utan laga åtal aflöpa;

2:o) att i afseende å lösdrifvare och tiggare förfara i enlighet med hvad lag och författningar derom stadga;

3:o) att hafva tillsyn öfver dem, som i afsigt att erhålla arbetsförtjenst in-
finna sig i staden, och öfver dem föra särskild förteckning;

4:o) att öfver resande, som anlända till staden, föra journal;

5:o) att vaka öfver ordningens upprätthållande i allmänhet och isynnerhet vid
marknader och offentliga lustbarheter samt vid tillfällen, då större folksamlingar el-
ler trängsel af åkdon inträffar, vidtagna nödiga åtgärder till förekommande af olycka,
oordningar och brott;

6:o) att tillse det författningarna angående fylleri samt starka dryckers till-
verkning och försäljning efterleivas, i hvilket afseende särskild uppmärksamhet bör
fästas ej mindre å personer, som äro kända eller misstänkas för otillåtet bedrivande
af slik näring, än på de i staden inrättade värdshus, konditorier, spisqvarter och an-
dra näringsställen;

7:o) att hafva tillsyn öfver formän, hyrkuskar och legoroddare samt de af
dem begagnade biträden äfvensom stadsbud och den vid spårvägs-, omnibus- och
ångslupstrafiken anställda betjeningen, så att de, under anständigt uppförande, med
beredvillighet tillhandagå dem, som påkalla deras tjänst, samt äro ordentligt klädda
och hafva sina fordon och farkoster i ordentligt skick;

Anm. Besigtningen af legoroddarnes farkoster och deras utredning tillkom-
mer stadens hamnkontor.

8:o) att hålla enahanda uppsigt öfver stadens gästgifveri med dertill hörande
skjutshästar samt åkdon och öfriga redskap äfvensom att, vid inträffande misshällig-
heter emellan resande och gästgifvare eller de skjutsande, tillhandagå den förorättade
med nödig och laglig handräckning;

9:o) att afstyra beträdandet af svag is äfvensom öfverdådigt färdande å sta-
dens gator och öppna platser samt misshandling af djur;

10:o) att hålla tillsyn deröfver att de för passageraretrafik afsedda ångbåtar
icke intaga större antal passagerare eller mera last än författningarna medgifva;

11:o) att vaka deröfver att gatubelysningen under dertill bestämda tider vid-
magthålles; att uppkomna brister i stenläggningen å stadens gator, torg och öppna
platser skyndsamt afhjelpas; att renhållningen å dylika ställen äfvensom å gårdspla-
ner, afträden och slaskbrunnar icke försummas; att stadens gator och vägalotter vin-
tertid hållas i godt och farbart skick; att trottoarerna hållas fria från snö och be-
strös, då sådant erfordras, med sand; att vanprydande bristfälligheter å byggnader,
portar och plank emot gator och öppna platser ofördröjligen afhjelpas; att stadens
esplanader, allmänna planteringar och andra offentliga prydnader behörigen fredas
emot ohägn; äfvensom att gatulyktor, telegraf, telefon- och andra elektriska led-
ningar, postlådor och andra för allmänt behof afsedda inrättningar skyddas emot
våldsverkan;

12:o) att gemensamt med stadens hamnkaptän och hamnbetjening vaka öf-

öfver hamnordningens efterlevande samt meddela dem den handräckning, som i sådant afseende och eljes till ordningens upprätthållande kan af behovet påkallas;

13:o) att omsorgsfullt vaka öfver efterföljden af hvad lag och författningar emot ovarsamt umgående med eld samt eldfarliga ämnens uppläggande stadga och således tillse, att olofligt skjutande inom staden samt tobaksrökning å eldfarliga ställen, äfvensom tobaksrökning af minderåriga och annat sådant, som medför fara för eldens löskomst, ej må ega rum samt, då eldsvåda inträffar, noga iakttaga allt, som enligt gällande brandordning på polisen ankommer;

14:o) att söka förekomma qvacksalveri och öfvervaka handeln med giftiga ämnen;

15:o) att under iakttagande af de bestämmningar, som i allmänna författningar samt uti instruktioner för Helsingfors stads helsovårds- och fattigvårdsnämnder äro eller kunna varda meddelade, hafva tillsyn och vårdnad om hvad som afser sundhetens vidmagthållande och befrämjande i hufvudstaden samt fattigvården derstädes;

16:o) att hafva tillsyn deröfver att hvarken skadedjur eller hundar och andra husdjur må, emot stadgade förbud, lösa drifva omkring på stadens gator och allmänna platser samt, derest dylika djur sålunda öfverkommas, deras egare till ansvar befordras;

17:o) att tillse det de af stadens myndigheter utfärdade taxor behörigen efterlevas; att författningen angående mått, mål och vigt iakttages; att vid den dagliga torghandeln ordning och skick vidmagthållas; att densamma ej idkas å andra än dertill anvisade ställen eller å otillåten tid; att nyttigt villebråd icke under förbjuden tid till salu hålles; att kräft- och fiskyngel, som ej är lofligen fångadt, icke må någon tid af året försäljas; samt att olofligt utöfvande af näringsyrke ej må ega rum;

18:o) att, då personer utom hus och hem anträffas antingen aflidna eller ock svårt insjuknade eller af starka drycker öfverlastade och sålunda oförmögna att sjelfva berga sig, genast vidtaga de åtgärder, omständigheterna påkalla;

19:o) att med sådan handräckning, som uti legostadgan påbjudes, tillhandagå husbonde och tjenstehjon, hvars rätt dertill finnes ostridig; så ock, på anmälan af handtverkare, fabriksföreståndare eller skeppsbefälhafvare och på deras ansvar, efterslå och anhålla förrymda arbetare, lärlingar och sjömän samt dem jemväl i deras tjänst inställa, om laga hinder deremot ej förekomma;

20:o) att tillse det i gällande författningar stadgade iakttagelser vid barns sysselsättande uti handel, handverk och fabriker noggrant efterföljas; samt att vid förefallande behof tillhandagå stadens myndigheter äfvensom enskilda personer med nödig handräckning;

21:o) att hafva noggrann kännedom om befolkningen samt med ständig uppmärksamhet följa sådana personers förehafvanden, hvilka gjort sig kända för oordentligt lefverne och benägenhet för brott; *samt*

(Utesl.)

22:o) att jemväl i allt öfrigt, som bidrager till upprätthållandet af god ordning och sedlighet i staden och dess omgifningar, både dag och natt utöfva jemn och noggrann tillsyn, så att hvad som deremot strider varder afstyrdt eller lagligen beifradt; egande polismästaren att hos guvernören anmäla om sådana påbud, som i afseende härå kunna vara af behovet påkallade.

§ 16.

Påbud af den beskaffenhet, som i nästföregående punkt omförmälas, eger guvernören i samråd med stadens magistrat efter stadsfullmäktiges hörande utfärda och för öfverträdelse deraf utsätta lämpliga viten. Dessa påbud skola tid efter annan kungöras, hvarom polismästaren eger draga försorg, äfvensom, sammanfattade till en polisordning, tryckas på svenska, finska och ryska språken och för billigt pris allmänheten tillhandahållas.

Kap. IV.

Om polismästarens, polisinspektörens (utesl.) samt öfriga polisinställningens tjänstemäns och betjentes särskilda åligganden.

§ 17.

Polismästaren, såsom chef för polisinställningen, eger fordra hörsamhet och lydnad af alla till densamma hörande tjänstemän och betjente samt är i följd deraf ansvarig för de åtgärder, som af dem, på hans befallning, vidtagas.

§ 18.

Till förekommande af brott och förseelser bör polismästaren tillhålla underlydande polispersonal att, der anledning är att befara lagöfverträdelse i följd af okunnighet om gällande föreskrifter, söka genom upplysning om desamma afböja sådana öfverträdelse; att hafva vaksamt öga på personer, hvilka gjort sig för brott misstänkta; vaka deröfver att brott, som under allmänt åtal höra, blifva upptäckta och åtalade; att, då någon finnes död utan veterlig sjukdom, låta kroppen af läkare i föreskrifven ordning besigtigas för utrönande af dödsorsaken; att efter tagen kännedom af de rapporter från polistjänstemännen, som dagligen afgifvas, efter målens beskaffenhet antingen till handläggning vid vederbörande domstol hänskjuta eller, der omständligare undersökning erfordras, *derom vidtaga åtgärd* eller slutligen, der det utredes, att angifvelsen härflutit af missförstånd eller ock förseelsen är af ringa beskaffenhet och enskild person derigenom ej blifvit förnärad, låta angifvelsen förfalla eller bero på lämplig varning; att öfvervaka det behöriga åtgärder vidtagas till förekommande af smittosamma sjukdomars spridande samt att för detta ändamål lösaktiga personer underkastas erforderlig uppsigt och påbjuden besigtning; att, om folksamling uppkommer och störer lugnet eller allmän ordning samt icke åtskiljes på uppmaning af tillstädeskommande polistjänsteman, ofördröjligen efter derom er-

hållen underrättelse å stället infinna sig och vidtaga de lagliga åtgärder, som till ordningens vidmagthållande kunna finnas af nöden samt, om ordningen ej genom dessa åtgärder omedelbart återställles, skyndsamt meddela guvernören om förhållandet, dock att polismästaren, under afbidan af guvernörens order eller förfogande, icke är förhindrad att efter omständigheterna enligt lag förfara; samt att hvarje söcknedag å tid, som af guvernören bestämmes, hålla session för handläggning af de ärenden, som enligt denna författning ankomma å polismästarens åtgärd.

Då gröfre brott eller andra anmärkningsvärda händelser inträffa, bör polismästaren ofördröjligen hos guvernören anmäla derom och om de åtgärder, som i anledning af dem blifvit vidtagna.

§ 19.

Polismästaren må ej befatta sig med domareembetet, men der någon gör sig skyldig till uraktlåtenhet eller oakadt erhållen uppmaning tredskas att fullgöra hvad i allmän lag eller författning, polisordning eller helsovårdsstadga föreskrifves och hvarigenom hinder för samfärdseln eller våda för säkerhet och sundhet kan uppstå, eger polismästaren på den skyldiges bekostnad låta fullgöra hvad denne underlåtit, och böra kostnaderna derfor genast efter räkning genom exekutor uttagas, om också åtgärden öfverklagas. Den, som finner sig förnärmad i sin rätt, anföre klagomål deröfver hos guvernören i länet.

§ 20.

Närmast under polismästaren utöfvar polisinspektören chefskap öfver poliskåren. Han har att i tjänsten tillhandagå polismästaren och vid förfall eller tjenstledighet förrätta hans tjänst, om annan person ej dertill blifvit förordnad. Polisinspektören, som i första rummet är ansvarig för att den bevakande polisstyrkan fullgör sina tjensteåligganden, tillkommer hufvudsaligen:

1:o) att med biträde af underlydande befäl bibringa polispersonalen praktisk undervisning och öfning i deras tjensteåligganden samt tillse, att denna personal eger ej mindre nödig kännedom om polisordningen samt de delar af allmän lag, hvilkas efterlefnad dem åligger öfvervaka, äfvensom angående de för dem gällande instruktioner och order, än ock erforderlig kunskap om sådana lokal- och personal-förhållanden, hvilka det tillhör polisen att känna;

2:o) att utöfva fortgående tillsyn och kontroll deröfver, att den inom särskilda trakter af staden tjenstgörande polisstyrkan fullgör sina åligganden och att lemnade föreskrifter varda af densamma rätt uppfattade och iakttagna, samt för detta ändamål lemna erforderliga upplysningar och handledning äfvensom att hvarje dag besöka särskilda polisdistrikt och polisstationer samt hålla tillsyn deröfver, att föreskrifna journaler och förteckningar med noggrannhet föras;

3:o) att tillse, det ordning å gator, torg och andra allmänna platser och de till befrämjande deraf gifna föreskrifter iakttagas såväl i allmänhet, som ock särskildt

af formän, hyrkuskar och legoroddare samt de af dem begagnade biträden äfvensom af stadsbud samt den vid spårvägs-, omnibus- och ångslupstrafiken anställda betjeningen samt af dem, som å allmänna platser idka handel; samt

4:o) att, beträffande hvad han för öfrigt i sin tjensteutöfning iakttagit af sådan beskaffenhet, som skulle erfordra vissa åtgärders vidtagande eller böra komma till polismästarens kunskap, äfvensom angående polispersonalens förhållande i tjensten och duglighet hos polismästaren anmäla.

(Utesl.)

§ 21.

Sekreteraren, som är föreståndare för kansliet, åligger att föra diarier, uppsätta och kontrahera utgående bref och requisitioner samt förvalta polisrättningens penningemedel och redovisa för dem.

Notarien, som eger tillhandagå sekreteraren vid hans göromål, tillkommer särskildt att vid föredragningarna för polismästaren, der sådant erfordras, föra protokoll, att emottaga och diarieföra alla polisafdelningars rapporter rörande brott, att ordna och sammanställa de statistiska uppgifter, som polisrättningen bör afgifva, samt att expediera vid polisrättningen tillkomna handlingar.

Kanslisterna biträda sekreteraren och notarien vid å dem ankommande göromål.

§ 22.

Poliskåren indelas i afseende å tjenstgöringen i följande afdelningar, nemligen ordnings- eller distrikts-polisen för upprätthållande af den yttre ordningen; spanings- eller detektiva polisen för upptäckande och utredning af gröfre brott; central- eller instruktionspolisen för extra konstaplars inöfvande samt öfvervakande af allmän trafik och kontrollerande af bevakningen; samt sedlighetspolisen för öfvervakande af allmän sedlighet samt motarbetande af veneriska sjukdomars spridande.

§ 23.

För den yttre bevakningens handhafvande indelas staden och dess afhysta egoområde i distrikt, hvart och ett med sin polisstation. Hvarje distrikt fördelas i särskilda mindre områden under namn af polisquartaler. Indelningen i distrikt och quartaler fastställas af guvernören på förslag af polismästaren efter stadsfullmäktiges hörande.

§ 24.

Uti hvarje polisdistrikt handhafvas bevakningen af en kommissarie och hvarje polisquartal står under närmaste uppsigt af en öfverkonstapel med biträde af nödigt antal konstaplar enligt den fördelning, som af polismästaren varder bestämd. Kommissarierna ega, hvar inom sitt distrikt, att fordra lydning af dertill hörande bevakningspersonal, äfvensom öfverkonstaplar af dem underlydande konstaplar.

§ 25.

Kommissarierna vid distriktpolisens skola oafåtliga vaka öfver ordningens upprätthållande i de dem anvisade distrikt; ständigt hafva sin uppmärksamhet fäst på konstaplarnes förhållande i och utom tjensten och meddela dem nödiga råd och föreskrifter; så ofta deras öfriga åligganden det medgifva, infinna sig å distriktets polisstation samt genomgå de underlydande betjentes rapporter om timade tilldragelser och anställa de på dem ankommande efterforskningar och utredningar samt om allt, som kan föranleda till vidare åtgärd, uppsätta skriftlig rapport, hvilken i vanliga fall bör senast klockan nio påföljande morgon inlemnas till kansliet för att genom notarien föredragas för polismästaren; att om alla sådana brott, som enligt arbetsfördelningen höra till detektiva polisafdelningen, oförtöfvadt underrätta denna afdelning samt i viktigare fall äfven polisinspektören eller polismästaren; samt att med biträde af dem underlydande öfverkonstaplar och konstaplar föra alla de journaler och förteckningar, hvilka enligt polismästarens föreskrifter böra finnas vid hvarje polisstation.

§ 26.

Af kommissarier, öfverkonstaplar och konstaplar fordras ock att de skola hafva en noggrann kännedom om befolkningen, hvar och en inom sitt bevakningsområde, samt med ständig uppmärksamhet följa sådana personers förhållanden, som gjort sig kända för oordentligt lefverne och fallenhet för brott.

§ 27.

Detektiva polisafdelningen tillkommer i främsta rummet att söka uppdragsgreffe brott och, då sådant föröfvats, genast anställa nödig undersökning samt vidtaga deraf föranledda åtgärder.

I sådant afseende åligger det kommissarierna för detektiva afdelningen att sammanföra och utreda alla till brottet hörande omständigheter; att låta uppspåra och framdraga allt, som utgör bevis eller liknelse mot viss person såsom gerningsman; att i viktigare fall själf på stället, der brott timat, anställa efterforskningar och hålla förhör för inhemtande af nödiga upplysningar; samt att, sedan undersökning angående timadt brott afslutats, ofördröjligen till polismästaren öfverlemnas noggrann och fullständig berättelse om hvad vid den förberedande undersökningen inlupit af beskaffenhet att tjena till upplysning i målet.

Vid fullgörandet häraf eger afdelningen följa jemväl de anvisningar, som meddelas af vederbörande stadsfiskal, hvarjemte afdelningen äfven i öfrigt bör tillhandtaga fiskalerna med nödig handräckning.

§ 28.

Central- eller instruktionspolisen tillkommer särskildt:

1:o) att bibringa extra konstaplar de för deras utbildning till skickliga polismän nödiga kunskaper och praktisk öfning;

2:o) att öfvervaka samfärdseln inom staden och i följd deraf tillse att gällande föreskrifter noggrant efterleivas af formän, hyrkuskar och legoroddare samt de af dem begagnade biträden äfvensom af stadsbud samt af den vid spårvägs, omnibus- och ångslupstrafiken anställda personal;

3:o) att öfvervaka det patrulleringen i staden isynnerhet under nätterna behörigen verkställas;

4:o) att upprätthålla ordningen vid allmänna nöjen och lustbarheter; samt

5:o) att införskaffa upplysningar angående personer, som eftersökas, dock ej för begånget brott.

§ 29.

Sedlighetspolisen eger att öfvervaka det brott mot sedlighet och tukt, så vidt det på polisen ankommer, icke må ega rum; att personer, som göra sig skyldiga till ett genom sedeslöshet och otukt allmän förargelse väckande lif, omhändertagas och behandlas i enlighet med hvad lag och författningar påbjuda; samt att vidtaga lämpliga åtgärder till förekommande af veneriska sjukdomars spridande.

§ 30.

De närmare föreskrifter angående de särskilda polisafdelningarnes verksamhet och åligganden, hvilka befinnas vara af nöden, eger guvernören utfärda på förslag af polismästaren.

§ 31.

Då öfverkonstapel och konstapel vid distrikts- och instruktionspolisen är stadd i tjensteutöfning, skall han bära den för honom bestämda uniform eller, då af någon tillfällig anledning sådan icke anses lämplig, vara försedd med annat påbjudet kännemärke, hvars uppvisande berättigar honom att, inom gränserna af sin befogenhet, fordra åttlydnad.

Öfverkonstaplarne och konstaplarne vid detektiva- och sedlighetspolisafdelningarna bära civil beklädnad, men böra äfven de ständigt vara försedda med ofvan påbjudna kännemärke.

§ 32.

Polisinrättningens tjenstemän och betjente skola höfligt och beredvilligt bemöta enhvar, som deras tjenstbiträde anlitar, samt uti alla sina tillgöranden iakttaga lämpa och foglighet, icke i oträngdt mål inblanda sig uti någons lofliga förehafvanden, men med allvar och eftertryck begagna de medel lagen erbjuder till att afstyra sjelfsväld och hvarjehanda tilltag, hvaraf den allmänna ordningen och enskilda säkerheten kunna störas.

Kap. IV.

Om ärendenas behandling.

§ 33.

Hvarje helgfri dag å tid, som af guvernören bestämmes, skola polismästaren och polisinspektören, derest de icke af sjukdom eller annat laga förfall hindras, infinna sig å poliskammaren för att taga kännedom om de från distriktskommissarierna samt detektiva-, instruktions- och sedlighetspolisafdelningarna inkomna skriftliga rapporter äfvensom mottaga kommissariernes och afdelningsföreståndarenes muntliga meddelanden om allt, som under det förgångna dygnet ådragit sig bevakningspersonalens uppmärksamhet, samt i anledning såväl deraf som ock af hvad genom andra personer blifvit anmaldt vidtagna de åtgärder, hvarje saks beskaffenhet påkallar.

(Utesl.)

§ 34.

Då anmälan sker om gröfre brott, eller då mindre brott öfverlemnas af polismästaren åt detektiva afdelningen för närmare undersökning, bör afdelningen ofördröjligen derom underrätta vederbörande stadsfiskal.

Förekommer anledning till häktning, eger polismästaren dertill förordna. Har någon blifvit för brott i häkte inmanad, skall målet senast inom tjugufyra timmar efter det häktningen egt rum anmälas hos vederbörande domstol; dock bör undersökningen i målet, der sådan ännu är nödig, genom polisens försorg utan afbrott fortsättas och slutföras.

Alla af polisen till åtal vid domstol öfverlemnade mål böra införas uti ett särskildt diarium med anteckning om hvad i saken tillgjorts.

§ 35.

Enhvar åligger att på bevislig kallelse genom kommissarie eller annan polisman å tid, som dervid bestämmes, infinna sig å poliskammaren för att vid skedd angivelse om brott, lagöfverträdelse eller förseelser i de på polisen ankommande undersökningar och mål höras eller meddela nödiga upplysningar. Tredskar någon att hörsamma slik kallelse, varde, efter polismästarens eller polisdomarens skriftligen utfärdade order, tjenligen på egen bekostnad instäld; ankommande det på vederbörande att vid ansvar tillse det icke någon må med slik kallelse eller inställelse i oträngdt mål besväras. Lös eller okänd person vare på tillsägelse skyldig att till poliskammaren genast åtfölja den, som kallelsen verkställt, och må, om han det vägrar, utan vidare omgång tjenligen inställas.

(Utesl.)

§ 36.

Begås brott eller annan lagöfverträdelse af militärperson eller finnes sådan persons hörande eljes nödigt, anmäle polismästaren derom hos stadens kommandant, som

---

vidtager åtgärd om den ifrågavarande personens inställelse och i förra fallet jemväl om militär-fullmäktigs förordnande att öfvervara undersökningen.

(Utesl.)

§ 37.

För öfrigt åligger det polisinrättningens tjenstemän att vid behandlingen af de på deras åtgärd ankommande mål och ärenden ställa sig lag och författningar samt andra lagliga stadganden till noggrann efterrättelse.

Förslag till stat för Polisinrättningen i Helsingfors.

		För en.		För alla.	
		<i>Fm.</i>	<i>kl.</i>	<i>Fm.</i>	<i>kl.</i>
1 Polismästare, lön	6,000				
hyresmedel	2,000				
tjenstgöringsarvode	2,000	10,000	—	10,000	—
1 Polisinspektör, lön	4,000				
hyresmedel	1,500				
tjenstgöringsarvode	1,500	7,000	—	7,000	—
(Utesl.)					
1 Sekreterare, lön	2,000				
hyresmedel	800				
tjenstgöringsarvode	400	3,200	—	3,200	—
1 Notarie, lön	1,600				
hyresmedel	800				
tjenstgöringsarvode	400	2,800	—	2,800	—
3 Kanslister, arvode		1,200	—	3,600	—
1 Vaktmästare, arvode		1,100	—	1,100	—
<i>Polisafdelningarna:</i>					
1 kommissarie, föreståndare för detektiva afdelningen, lön	4,000				
hyresmedel	1,000				
tjenstgöringsarvode	1,000	6,000	—	6,000	—
4 Kommissarier, lön	2,000				
hyresmedel	800				
tjenstgöringsarvode	800	3,600	—	14,400	—
3 Öfverkonstaplar, lön	1,000				
hyresmedel	300				
tjenstgöringsarvode	500	1,800	—	5,400	—
4 Öfverkonstaplar, lön	900				
hyresmedel	300				
tjenstgöringsarvode	500	1,700	—	6,800	—
5 Öfverkonstaplar, lön	800				
hyresmedel	300				
tjenstgöringsarvode	500	1,600	—	8,000	—
5 Öfverkonstaplar, lön	750				
hyresmedel	250				
tjenstgöringsarvode	500	1,500	—	7,500	—
Transport		—	—	75,800	—

	Transport	—	75,800
3 Konstaplar, lön	750		
hyresmedel	250		
tjenstgöringsarvode	500	1,500	4,500
12 Konstaplar, lön	650		
hyresmedel	250		
tjenstgöringsarvode	500	1,400	16,800
18 Konstaplar, lön	600		
hyresmedel	250		
tjenstgöringsarvode	450	1,300	23,400
25 Konstaplar, lön	600		
hyresmedel	200		
tjenstgöringsarvode	400	1,200	30,000
25 Konstaplar, lön	600		
hyresmedel	200		
tjenstgöringsarvode	300	1,100	27,500
30 Konstaplar, lön	500		
hyresmedel	200		
tjenstgöringsarvode	300	1,000	30,000
8 Extra konstaplar, arvode		750	6,000
(Utesl.)			
1 Föreståndare för instruktionspolisen (åtnjuter tillika aflöning såsom kommissarie), arvode		400	400
1 Föreståndare för sedlighetspolisafdelningen (åtnjuter tillika aflöning såsom kommissarie), arvode		400	400
1 Magasinsföreståndare, arvode		120	120
1 Läkare, arvode		1,000	1,000
Till ersättning af oförskyld skada, ådragen i tjensten å kläder och munderingspersedlar, då godtgörelse därför, i brist af tillgångar hos den skyldige, ej kunnat uttagas, äfvensom till gratifikation för synnerlig utmärkelse i tjensten efter Polismästarens pröfning		2,000	2,000
Dessutom till Guvernörens disposition att användas till polisvården befrämjande ändamål, mot redovisning		5,000	5,000
Expenser		3,000	3,000
Till beklädnad:			
för 13 öfverkonstaplar vid distriktpolisen och en vid instruktionspolisen		175	2,450
för 103 konstaplar vid distriktpolisen och instruktionspolisen samt 8 extra konstaplar		160	17,760
för 2 öfverkonstaplar, 10 konstaplar vid detektiva polisen samt 1 öfverkonstapel och 2 konstaplar vid sedlighetspolisen		100	1,500
Underhåll af den beridna polisens hästar förslagsvis		—	3,600
Summa		—	251,230

Häraf utgår: från statsverket *Sm.* 167,486: 67.
från staden „ 83,743: 33.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1892.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1893.

Upprättadt af Drätselkammaren.

A n m. Tillfälliga utgifter och intrader äro i förslaget utmärkta med *.

		Fm.		%	
		Utgifter.			
		I. Stadens skulder.			
	Utgifternas beskaffenhet enl. § 58 i K. Förordningen af 8 December 1873.				
Beviljad 1812.	a	1:o. Å lånet för stadens reglering, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1892 Fmk 20,704: —, erlägges till Finlands statskontor den $\frac{15}{1}$ 1893 i amortering 2 % å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 264,400 med			
Revers d. $\frac{25}{1}$ 1845.				5,288	—
” d. $\frac{24}{1}$ 1846.					
” d. $\frac{27}{1}$ 1847.					
Revers $\frac{1}{5}$ 1863.	a	2:o. Å lånet för chausséerna, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1892 i återstående kapital Fmk 20,550: 52, erlägges till Finlands statskontor den $\frac{1}{5}$ 1893 en annuitet af 5 $\frac{1}{2}$ % å det ursprungliga beloppet Fmk 100,000 eller ränta å 4 % å det oguldna beloppet med . . . samt återstoden af annuiteten i amortering			
		822	02		
		4,677	98	5,500	—
K. S:ns bref d. $\frac{5}{5}$ 1880.	a	3:o. Å lånet för folkskolehuset vid Annegatan, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1892 i återstående kapital Fmk 17,379: 65 erlägges den $\frac{9}{4}$ 1893 till Finlands statskontor en annuitet af 10 % å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 60,000 eller ränta å 5 % med . . . samt återstoden af annuiteten i amortering			
		868	98		
		5,131	02	6,000	—
		Transport		16,788	—

Chausséereglementet den $\frac{26}{1}$ 1865 § 6.	a	4:o. a) Å chausséeobligationerna, uppgående sedan den $\frac{1}{2}$ 1885 till Fmk 110,000, erlägges årligen i amortering och $3,6\%$ ränta b) till chausséeobligationernas amorteringsfond, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1892 Fmk 33,690, amorteringstillskott år 1893	—	—	16,788
			7,650	—	—
K. S:ns resol. d. $\frac{6}{10}$ 1876.	a	5:o. Å vattenledningslånet af år 1876, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1892 Fmk 1,415,500, erlägges den $\frac{1}{5}$ 1893 i amortering. . . . . samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ samma år ränta å 5% med tillsammans	1,310	—	8,960
			16,600	—	—
K. S:ns resol. d. $\frac{4}{8}$ 1882.	a	6:o. Å nybyggnads- och regle- ringslånet af år 1882, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1892 Fmk 1,346,000: —, erlägges den $\frac{1}{5}$ 1893 i amortering . . . . . samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ ränta å $4\frac{1}{2}$ $\%$ med	70,360	—	86,960
			34,500	—	—
K. S:ns resol. d. $\frac{26}{10}$ 1892.	a	7:o. Å obligationslånet af år 1892, utgörande Fmk 4,500,000, erläg- ges den $\frac{1}{5}$ 1893 i amortering . samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ ränta å $4\frac{1}{2}$ $\%$ med	59,793	75	94,293
			15,500	—	—
Enl. länekontraktet.	a	Provisioner och kursdifferenser å annuiteten af 1892 års lån, för- slagsvis	202,151	25	217,651
			—	—	600
1886 års stat.	c *	8:o. Afbetalning å lån på kortare återbetalningstid än två år: å lånet för inlösen af rådhusan- nexet (N:o 22 Alexandersgatan) å d:o för tillbyggnaden till Kom- munala sjukhuset . . . . . — Fmk 585,253: — —	60,000	—	—
			100,000	—	160,000
		II. Stadens embetsverk.			
		Magistraten.			
1886 års stat.	b	1 Politieborgmästare, lön 7,000: — arvode . . . . . 5,000: —	12,000	—	—
			1 Justitierådman, lön 5,000: — arvode . . . . . 2,000: —	—	—
		Transport 7,000: —	12,000	—	585,253

1886 års stat.	b	Transport 7,000:—	12,000	585,253
		för inseende öfver exekutionsverket . . . . . 1,000:—	8,000	
		2 Politierådmän, lön à . . . . . 4,000:—		
		arvode à . . . . . 2,000:—	12,000	
		2 Notarier, lön à . . . . . 1,600:—	3,200	35,200
Rådstufvurätten.				
1886 års stat.	b	1 Justitieborgmästare, lön 7,000:—		
		arvode . . . . . 5,000:—	12,000	
		2 Äldre Justitierådmän, lön à . . . . . 5,000:—		
		arvode à . . . . . 2,000:—		
		förhöjning för 10 års tjänst à . . . . . 1,000:—		
Enl. öfverenskommelse och S. F. besl. 17/11 1885.	b	personelt vederlag à . . . . . 500:—	17,000	
		3 Äldre Justitierådmän, lön à . . . . . 5,000:—		
		arvode à . . . . . 2,000:—		
		förhöjning för 5 års tjänst à . . . . . 500:—	22,500	
1886 års stat.	b	3 Yngre Justitierådmän, lön à . . . . . 4,000:—	12,000	
		Arvode åt två afdelningsordförande à . . . . . 1,000:—	2,000	
		1 Notarie för civilprotokollet 1,600	1,600	
1886 års stat. K. S:ns bref 1/10 1887.	b	5 Notarier för kriminalprotokollet à 3,000 . . . . . 15,000:—		
		Afgår 1 vakant . . . . . 3,000:—	12,000	
		Tillskottsanslag för en provisorisk 4:de afdelning vid Rådstufvurätten:		
		Ordförande, arvode . . . . . 1,000:—		
S. F. besl. 3/11 1891. D:o 29/3 1892.	b	Arvode åt ordförandens vikarie . . . . . 3,000:—		
		2 T. f. rådmän à 2,400 4,800:—		
		2 Extra stadsbetjente à 900 . . . . . 1,800:—	10,600	89,700
Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.				
1886 års stat.	b	1 Magistratssekreterare och Notarius publicus, lön 2,500	2,500	
		1 Aktuarie 2,500	2,500	
Transport			5,000	710,153

			Transport	5,000	710,153
1886 års stat.	b	1 Kanslist	1,200		
		1 Translator för ryska språket . . .	1,000		
		2 Stadsfiskaler, lön å . . . 3,000:—			
		arvode å . . . . . 600:—	7,200		
D:o d:o.	b	4 Stadsfogdar å . . . . . 2,000:—	8,000		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.					
1886 års stat.	b	4 Exekutionsbetjenter å 1,000:—	4,000		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1887.					
D:o ²¹ / ₁₂ 1889.					
D:o ²⁰ / ₁₂ 1891.					
1886 års stat.	b	8 Stadsbetjenter, hvaraf			
		2 anstälde vid Magi-			
		stratens kansli och 6			
		vid Rådstufvurätten å 1,100:—	8,800		
S. F. besl. ² / ₆ 1888.					
1886 års stat.	b	2 Stadsbetjenter vid Ma-			
		gistraten på afdelning å 1,000:—	2,000		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1891.					
1886 års stat.	b	1 Rådhusvaktmästare, jemte fri bo-			
		stad och ved	1,000		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.					
1886 års stat.	b	1 Rådhusdrenge, jemte fri			
		bostad och ved	600		
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.					
	c	3 Extra stadsfogdar å . . . 1,600:—	4,800		43,600
		Diverse.			
	b	För renskrifning af protokoll i hem-			
		ställda mål samt åt aktörerna, för-			
		slagsvis	1,700		
S. F. besl. ¹⁶ / ₁₁ 1886.					
D:o ⁹ / ₆ 1882.	c	Expenser, förslagsvis	10,500		12,200
		— Fmk 180,700:— —			
		III. Kommunalförvaltningen.			
		Stadsfullmäktiges kansli.			
1886 års stat.	b	1 Sekreterare	2,800		
		1 Notarie	2,800		
		1 Vaktmästare . . . . . 600:—			
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1891.	b	personelt tillskott . . . . . 200:—	800		
	c	Expenser, förslagsvis	5,000		11,400
		Drättselkammaren.			
1886 års stat.	b	1 Ordförande	2,500		
		5 Ledamöter å 20 mark för hvarje			
		ledamot och sammanträde, för-			
		slagsvis	5,200		
S. F. besl. ⁴ / ₂ 1890.					
		1 Sekreterare	10,000		
		1 Notarie	3,000		
		1 Kanslibitråde	1,800		
		1 Vaktmästare	800		
	c	Expenser, förslagsvis	6,000		29,300
		Transport	—		806,653

		Transport		806,653	
		Drättselkontoret.			
1886 års stat.	b	1 Stadskamrerare, lön	5,000:—	30,660	
		arvode	2,500:—		
		förhöjning för 10 års tjänst	1,000:—		
		1 Stadskassör, lön	4,000:—		
		arvode	1,800:—		
		1 Stadsbokhållare	4,000		
		1 Kontorsskrifvare	1,600:—		
		förhöjning för 5 års tjänst	160:—		
		1 Vaktmästare	900		
		Extra biträden, förslagsvis	6,000		
c	Arvode för debetsedlars kringbä- rande, förslagsvis	800			
		Expenser, förslagsvis	2,900		
		Trafikkontoret.			
1886 års stat.	c	1 Kamrerare	5,500		
		1 Bokhållare	3,000		
		1 Kassör	2,400		
		1 Vågmästare	2,000		
		b	2 Vaktmästare å	1,000:—	
				2,000	
		c	Extra biträden, förslagsvis	4,000	
				500	
		b	Arvode för erhållande af dagliga uppgifter från tullkammaren	800	
				1,200	
21,400					
S. F. besl. ³¹ / ₃ 1875.	c	Hamnkontoret.			
		1 Hamnkapten	3,000:—		
		4 % af uppbörden, för- slagsvis	6,000:—		
		1 Hamnmästare i Sörnäs	2,400		
		b	1 Hamnkontorsbokhållare	2,500:—	
				2 % af uppbörden, för- slagsvis	3,000:—
		1	Äldre vaktmästare	1,200	
				Yngre vaktmästare	1,000
				2 Hamnkonstaplar å	850:—
		b	3 d:o å	750:—	
2,250					
b	1 Hamnkonstapel i Sörnäs jemte fri bostad	750			
		2 Packare och vräkare å	480:—		
1	Parrmätarålderman	200			
		Transport			
1886 års stat.	b	24,960	858,713		

			Transport	24,960	—	858,713	—
		c	Arvode för uppbörd af kokhusafgifterna	100	—		
		c	Expenser, förslagsvis	400	—		
		c	Ångslupslega för inspektionsresor, förslagsvis	200	—	25,660	—
			Byggnadskontoret.				
1886 års stat. S. F. besl. ²⁰ / ₄ 1892.	b	1	Stadsingeniör	8,000	—		
			resemedel	600	—	8,600	—
		b	1 Ingeniör, arbetschef		6,000		
S. F. besl. ¹⁰ / ₂ 1892.	b	1	d:o , geodet	3,000	—		
			resemedel	100	—	3,100	—
		b	1 Bokhållare	3,000	—		
1886 års stat.	b	10	års förhöjning	600	—	3,600	—
		b	1 Trädgårdsmästare	3,000	—		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	b	1	hyresmedel	1,000	—	4,000	—
S. F. besl. ¹⁰ / ₂ 1892.	b	1	Byggmästare		2,900		
		b	1 Förrädsförvaltare		1,800		
		b	1 Äldre skogsvakt jemte fri bostad och ved		900		
1886 års stat.	b	1	Yngre skogsvakt jemte fri bostad och ved		720		
		c	Extra ingenjörs- och ritarebiträden, förslagsvis		4,000		
		c	Skogsvaktsbiträden och skogskultur, förslagsvis		2,000		
		c	Material och handtlångaredagsverken vid mätningar, förslagsvis		5,000		
		c	Materialvakter, förslagsvis		2,000		
		c	Expenser, förslagsvis		1,000		
			— Fmk 164,040: — —			45,620	—
			IV. Gatubelysningen.				
			a) Gasbelysning.				
		b	490 st. helnattslyktor å				
			3,258 bränntimmar	1,596,420.00			
		b	569 st. halfnattslyktor				
			å 1,505,40 bränntimmar	856,724.20			
			S:ma bränntimmar	2,453,144.20			
Kontrakt d. ³⁰ / ₅ 1860 och d. ¹⁰ / ₆ 1891.	b		å 5 kft per timme =				
			12,265,721,66 kft gas,				
			hvaraf 7,500,000 kft				
			å 8 mk per 1,000 Fmk	60,000.00			
			4,765,721,66 kft å 7				
			mk pr 1,000 . . . . . Fmk	33,360.05			
				93,360	05		
			Transport	93,360	05	929,993	—

S. F. besl. ²⁹ / ₆ 1882.	b	Transport	93,360 05	929,993 —
1886 års stat.	b	Belysning af Nikolaikyrkans tornur	600 —	
	b	1 Gaskontrollör, lön	1,200 —	
	b	1 Besigtningssman, lön	200 —	
	c	Gaskontrollörens expenser, förslagsvis	300 —	
	c	Extra anslag för eventuel ökning af lyktornas antal, förslagsvis för ett halft år	2,000 —	97,660 05
		b) Petroleumbelysning.		
	b	56 st. helnatts lyktor å 168 mk per lysår och lykta	9,408 —	
	b	70 st. halfnatts lyktor å 73 mk per lysår och lykta	5,110 —	
Kontrakt d. ⁵ / ₆ 1890.	b	171 st. chaussée- & väg-lyktor å 82 mk per lysår och lykta	14,022 —	
	b	84 st. seglationslyktor och lyktor på afstjelningsplatser, 150 dagar å 60 p:ni per dag och lykta	7,560 —	
	b	3 st. lyktor på isvägen till Sveaborg, 105 dagar å 60 p:ni per dag och lykta	189 —	
	c	6 st. lyktor å Sörnäs lastageplats, 125 dagar å 60 p:ni per dag och lykta	450 —	
	c	50 st. nya lyktskåp	2,500 —	
	c	20 st. lyktor att uppställas å platser, som af Drätselkammaren komma att anvisas, förslagsvis	1,000 —	40,239 —
		c) Elektrisk belysning.		
	b	11 st. helnatts lyktor å 136 mk 1 p:ni per lysår och lykta	1,496 11	
	b	15 st. halfnatts lyktor å 53 mk 22 p:ni per lysår och lykta	798 30	
	b	4 st. halfnattslyktor å 47 mk 90 p:ni per lysår och lykta	191 60	2,486 01
		— Fmk 140,385: 06 —		
		V. Brandverket.		
		a) Aflöningar och andra förmåner.		
	b	1 Brandmästare	3,800 —	
	b	1 Underbrandmästare . . . . . 1,400: —		
	b	resemedel . . . . . 100: —	1,500 —	
1886 års stat. S. F. besl. ²⁴ / ₂ 1891.		Transport	5,300 —	1,070,378 06

1886 års stat. S. F. besl, ² / ₂ 1891.	b		Transport	5,300 —	1,070,378 06	
		1 Sekreterare i Brandkommissionen		600 —		
		2 Sprutmästare å . . . . . 1,200: —		2,400 —		
		1 Maskinist		1,200 —		
		6 Sergeanter å . . . . . 850: —		5,100 —		
		13 Korpraler å . . . . . 420: —		5,460 —		
		50 Konstaplar å . . . . . 300: —		15,000 —		
		Kosthållning för 63 man å		15,750 —		
	Beklädnad för d:o d:o å		9,450 —	60,260 —		
		b) Brandstallet, 14 hästar.				
	c	c	25,500 kilogr. hö, entreprenad å 8,3 p:ni		2,116 50	7,504 50
			21,000 kilogr. hafre, entreprenad å 17,8 p:ni		3,738 —	
			Halm, förslagsvis		650 —	
			Skoning och medicin, förslagsvis		800 —	
			Underhåll af seldon m. m., förslagsvis		200 —	
		c) Eldning och belysning.				
	c	c	45 meterfamnar björkved, entreprenad å 21 mk		945 —	5,541 —
			140 meterfamnar barrved, entreprenad å 11:40		1,596 —	
			Belysning, förslagsvis		3,000 —	
		d) Redskap och inventarier.				
	c*	c*	Underhåll af redskapen, förslagsvis		3,000 —	5,300 —
			D:o af brandtelegrafan, förslagsvis		1,200 —	
1 Stighus vid hufvudstationen, förslagsvis				500 —		
*	*	1 häst till hufvudstationen, förslagsvis		600 —		
	e) Diverse.					
c	c	Arvoden för brandsyner, förslagsvis		800 —	3,350 —	
		Expenser, gratifikation, m. m., förslagsvis		2,500 —		
		För inköp af böcker och tidningar		50 —		
	— Fmk 81,955: 50 —					
		Transport	—	—	1,152,333 56	

			Transport	—	—	1,152,333	56	
		VI. Polisrättningen.						
		Poliskammaren.						
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	1 Polismästare, lön	6,000: —					
		hyresmedel	1,500: —					
		underhåll af hästar och åkdon	1,500: —	9,000	—			
K. S:ns bref ³⁰ / ₃ 1886.	b	1 Underpolismästare, lön	4,000: —					
		hyresmedel	1,200: —					
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	personelt lönetillskott	1,000: —					
		underhåll af häst och åkdon	800: —	7,000	—			
		2 Ledamöter i Poliskammaren å	600: —	1,200	—			
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	1 Sekreterare, lön	1,400: —					
		hyresmedel	600: —	2,000	—			
		2 Notarier, arvode å	1,200: —	2,400	—			
		2 Kanslistor, arvode å	1,000: —	2,000	—	23,600		
		Ordningspolisen.						
		2 Kommissarier, lön å	1,500: —					
		hyresmedel å	600: —					
		tjenstgöringsarvode å	300: —	4,800	—			
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	8 Öfverkonstaplar, lön å	750: —					
		tjenstgöringsarvode å	750: —	12,000	—			
		30 Äldre konstaplar, lön å	500: —					
		tjenstgöringsarvode å	400: —					
		beklädnadshjelp å	200: —	33,000	—			
		32 Yngre konstaplar, lön å	400: —					
		tjenstgöringsarvode å	400: —	32,000	—			
		beklädnadshjelp å	200: —					
		Tillägg.						
		2 Öfverkonstaplar, lön å	750: —					
		tjenstgöringsarvode	750: —	3,000	—			
S. F. besl. ²¹ / _{3/11} 1882.	b	12 Äldre konstaplar, lön å	500: —					
D:o ³ / ₆ 1885.		tjenstgöringsarvode å	400: —					
		beklädnadshjelp å	200: —	13,200				
		12 Yngre konstaplar, lön å	400: —					
		tjenstgöringsarvode å	400: —					
		beklädnadshjelp å	200: —	12,000	—			
		Transport	110,000	—	—	1,175,933	56	

S. F. besl. ¹¹ / ₁₀ 1892.	b	22 extra konstaplar, lön à	500:—	110,000	—	1,175,933	56
		hyresmedel à	200:—				
		tjenstgöringsarvode à	300:—				
		beklädnadshjelp à	160:—	25,520	—	135,520	—
		Detektiva polisen.					
		1 Kommissarie, lön	1,500:—				
		hyresmedel	800:—				
		tjenstgöringsarvode	500:—	2,800	—		
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	1 Öfverkonstapel, lön	1,000:—				
		tjenstgöringsarvode	800:—	1,800	—		
		6 Konstaplar, lön à	500:—				
		tjenstgöringsarvode à	500:—				
		beklädnadshjelp à	200:—	7,200	—		
		<i>Tillägg.</i>					
S. F. besl. ¹¹ / ₁₀ 1892.	b	4 extra konstaplar, lön à	600:—				
		hyresmedel à	200:—				
		tjenstgöringsarvode à	400:—				
		beklädnadshjelp à	100:—	5,200	—	17,000	—
		Polisstallet, 6 hästar.					
		19,000 kilogr. hö à 9 p:ni, entreprenad		1,710	—		
S. F. besl. ²¹ / ₁₁ 1882. D:o ³ / ₉ 1885.	b & c	7,500 kilogr. hafre à 18 p:ni, entreprenad		1,350	—		
		4,400 kilogr. halm à 4 p:ni, entreprenad		176	—		
		Skoning och läkemedel, förslagsvis		240	—		
		Remont, förslagsvis		240	—	3,716	—
		Diverse.					
1886 års stat.	b	2 Politiekarlar à	360:—	720	—		
S. F. besl. ¹² / ₁₀ 1880.	b & c	Expenser, förslagsvis		2,500	—		
		Läkarearvode		600	—		
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	Till ersättning för oförskyld skada å kläder, ådragen i tjensten samt till gratifikation		1,000	—		
Enl. kontrakt.	b	Hyra för andra polisvaktkontorets lokal		2,500	—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1884.	b	Hyresbidrag för vaktkontoren vid chauséerna		960	—		
	c *	Inköp af en ny häst, förslagsvis		400	—		
	c *	Diverse utredningspersedlar, d:o		1,030	—		
S. F. besl. ¹⁵ / ₁₂ 1891.	b	Provisoriskt tillskottsanslag för polispersonalens beklädnad		16,210	—	25,920	—
		— Fmk 205,756: — —					
		Transport					
				—	—	1,358,089	56

			Transport	—	—	1,358,089	
		VII. Sundhets- och Sjukvården.					
		Läkarepersonal.					
1886 års stat.	b	1 Stadsläkare, lön	5,400:—				
		arvode	1,600:—	7,000	—		
	b	2 Distriktsläkare inom staden å	3,000:—	6,000	—		
S. F. besl. ⁹ / ₄ 1889.	b	1 D:o i Tölö distrikt	3,000:—				
S. F. besl. ²⁹ / ₁₀ 1891.	b	resemedel	600:—	3,600	—		
S. F. besl. ³⁰ / ₆ 1890.	b	1 Distriktsläkare i Sörnäs distrikt	3,000:—				
		tillskottsarvode	1,000:—	4,000	—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	1 D:o i Berghälls d:o	3,000:—				
		tillskottsarvode	1,000:—	4,000	—		
S. F. besl. ⁹ / ₄ 1889.	b	1 qvinlig läkare		3,000	—		
1886 års stat.	b	1 barnmorska		300	—	27,900	
		Helsovårdsnämnden.					
S. F. besl. ³ / ₁₂ 1889.	b & c	1 Sekreterare		1,600	—		
Enl. kontrakt.	b	Hyra för helsovårdsbyrån, förslagsvis		500	—		
	c	Ved, belysning och betjening, förslagsvis		500	—		
		Expenser, förslagsvis		2,500	—	5,100	
		Kommunala sjukhuset.					
1886 års stat.	b	1 Ekonom jemte fri bostad och ved		1,200	—		
1886 års stat.	b	2 Sjuksköterskor å 45 mk pr månad		1,080	—		
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1888.	c	1 Sjuksköterska under 6 månader		270	—		
1886 års stat.	b	1 Dreng		708	—		
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	c	Kost för 35 sjuka å 60 p:ni per dag, förslagsvis		7,665	—		
		Läkemedel, förslagsvis		1,500	—		
		Tvätt, förslagsvis		1,000	—		
		Ved och belysning, förslagsvis		2,500	—		
		Remont af lasarettspersedlar och diverse, förslagsvis		1,500	—	17,423	
		Transport		—	—	1,408,512	

56

			Transport	—	1,408,512 56
	*		Provisoriska epidemisjukhuset.		
			Hyra	3,000	
			1 läkare	3,600	
			1 föreståndarinna	600	
			4 sjuksköterskor à 35 mk i månaden	1,680	
S. F. besl. ²⁹ / ₃ 1892.	b & c		Tjenstehjon, förslagsvis	360	
			Kost för 7 af personalen och 13 patienter à 60 p:ni per dag	4,380	
			Ved och belysning, förslagsvis	1,500	
	c & d		Remont & diverse, förslagsvis	1,000	16,120
			Sanitetsstation, kolerabaracker m. m.		
	c *		Anslag för eventuelt uppträdande af koleraepidemi år 1893, förslags- vis	—	46,000
			Underhåll af en poliklinik.		
	c *		Anslag	—	3,000
			Sundhetsinspektören och helsopolisen.		
S. F. besl. ³ / ₁₂ 1889.	b & c		1 Sundhetsinspektör, ar- vode . . . . . 6,000:— resemedel . . . . . 1,000:—	7,000	
1886 års stat. D:o d:o	b & c		1 Tillsyningsman vid helsopolisen	2,800	
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	b & c		1 D:o d:o	2,400	
S. F. besl. ³⁰ / ₅ 1891.	b		2 D:o d:o à 2,000:—	4,000	
	c		Kostnad för bedrifvande af desin- fektionsinrättningen, förslagsvis	1,400	
Enl. kontrakt.	b		Hyra för besigtningsslokal	800	
	c		D:o för desinfektionsherberge jeme- eldning och städning à 65 mk i månaden	780	
S. F. besl. ³⁰ / ₅ 1891.	b		Veterinärarvode och ersättningar för kasseradt kött	300	19,480
			Undersökningsstationen för lifsmedel.		
1886 års stat.	b		1 Föreståndare	3,000	
	b & c		1 Dreng	720	
S. F. besl. ¹⁶ / ₁₁ 1886.	b & c		Hyra, ved och lyse etc., förslagsvis	1,750	
	b & c		Till inköp af apparater, kemikalier och böcker, förslagsvis	800	6,270
			Anslaget		
S. F. besl. ¹¹ / ₁₀ 1892.	b *		för kolerafarsotens bekämpande 1892	—	70,000
			— Fmk 211,293:— —		
			Transport	—	1,569,382 56

			Transport	—	1,569,382	56
		VIII. Fattigvården.				
		Fattigvårdsstyrelsen.				
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	1 Ordförande	3,500	—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1890.	b	1 Sekreterare	2,000	—		
		Vaktmästarearvode	300	—		
	c	Arvode för tillsyningsmän, förslagsvis	2,100	—		
		Ersättning för inspektionsresor åt tillsyningsmännen, förslagsvis	800	—		
Enl. kontrakt.	b	Hyra för styrelsens lokal	400	—		
	c	Städning af densamma	60	—	9,160	—
		Fattiggården.				
1886 års stat.	b	1 Inspektor, jemte fri bostad och ved	3,000	—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	1 Kontorsbiträde	600	—		
1886 års stat.		1 Predikant	1,000	—		
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	b	3 Sjuksköterskor för fattiggården å . . . . . 480:—	1,440	—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	2 Sjuksköterskor för barn- och dårdvårdsafdelningarna derstädes å . . . . . 600:—	1,200	—		
1886 års stat.		2 Manliga vårdare för dårdvårdsafdelningen å . . . . . 600:—	1,200	—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	Beklädnad för de fattiga i fattiggården, förslagsvis	8,000	—		
		Kost för de fattiga å fattiggården samt inrättningens sjukhem, förslagsvis	30,000	—		
		Läkemedel, förslagsvis	2,500	—		
	c	Inventarier, förslagsvis	2,500	—		
		Materialier, förslagsvis	800	—		
		Ved och belysning, förslagsvis	1,500	—		
		Hafre och hö för tvenne hästar, förslagsvis	900	—		
		Remontarbeten å fattiggården, förslagsvis	1,400	—	56,040	—
		Arbetsinrättningen.				
	b	Fattiggårdsinspektorn, lönetillskott	1,500	—		
		Predikanten, d:o	400	—		
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	b	1 Tillsyningsman jemte fri bostad, ved och lyse	1,200	—		
		Transport	3,100	—	1,634,582	56

S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	b	Transport	3,100	1,634,582 56		
		2 Vaktmästare jemte fri bostad, ved och lyse å . . . . . 720:—	1,440			
		Ved och belysning, förslagsvis . .	1,000			
		Kost, förslagsvis	15,000			
		Beklädnadskostnader, förslagsvis .	3,000			
		Materialier, förslagsvis	2,500			
		c	Inventarier och arbetsverktyg, förslagsvis		800	
			Flitpenningar, förslagsvis		1,000	
			Remontarbete, förslagsvis		600	
					28,440	
			Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen.			
		c	Ständiga understöd, förslagsvis . .		82,000	
			Tillfälliga understöd, förslagsvis .		20,000	
Understöd åt värnepliktiges hustrur och barn, förslagvis	1,500					
Sjukvård, förslagsvis	8,000					
Kostnad för sinnesrubbade personer, intagna å dårvårdsanstalt, förslagsvis	18,000					
Läkemedel, förslagsvis	5,000					
		134,500				
	Diverse.					
d	För oförutsedda behof, förslagsvis	—	7,000			
	— Fmk 235,140: — —					
	IX. Undervisningsväsendet.					
S. F. besl. ¹⁹ / ₉ 1876. Enl. kontrakt.	b	a) Navigationsskolan.				
		Hyra	2,400			
	c	Ved, förslagsvis	400	2,800		
S. F. besl. ¹⁹ / ₉ 1876. Enl. kontrakt.	b	b) Realskolan.				
		Hyra för skollokalen	5,400			
S. F. besl. ¹⁹ / ₉ 1876. 1886 års stat.	c	Ved och belysning, förslagsvis . .	1,000			
		Inventarier och diverse, förslagsvis	1,000			
	b	Hyresmedel åt rektor	1,200			
		D:o åt 3 lärare å . . . . . 900:—	2,700			
	b	Aflöning åt en vaktmästare	600	11,900		
		c) Handverksskolorna.				
K. Förordn. ²⁵ / ₁₁ 1885.	c	Anslag för högre handverksskolorna	16,946			
S. F. besl. ¹⁴ / ₆ 1892.	c	D:o för lägre d:o	4,404	21,350		
		Transport	—	1,840,572 56		

		Transport	—	—	1,840,572 56
		d) Handelsinstitutet.			
c *	Anslag		—	—	4,000 —
		e) Slödskolan.			
c *	Fröken V. Hjelts		—	—	1,500 —
		f) Skolan för andesvaga barn.			
c *	Anslag att utgå med 300 mark för hvarje i anstalten intagen frielev från Helsingfors, dock till sammanlagdt belopp af högst 4,500 mark		—	—	4,500 —
		g) Blindanstalten.			
c *	Anslag att utgå med 200 mark för hvarje i anstalten underhållet medellöst barn från Helsingfors kommun, dock till sammanlagdt belopp af högst 2,000 mark . . .		—	—	2,000 —
		h) Folkskolorna.			
		<i>Aflöningar.</i>			
	2 lärare à	2,000: —			
	15 års förhöjning à	1,000: —	6,000	—	
	6 lärare à	2,000: —			
	10 års förhöjning à	800: —	16,800	—	
	15 lärare à	2,000: —			
	5 års förhöjning à	400: —	36,000	—	
	1 lärare för 30 veckotimmar à 2,000 mk för 28 timmar i veckan	2,142: 86			
	5 års förhöjning à	428: 57	2,571	43	
	1 lärare för 40 veckotimmar à 62 mk 50 pi	2,500: —			
	10 års förhöjning	1,000: —	3,500	—	
	2 lärarinnor à	1,700: —			
	20 års förhöjning à	680: —	4,760	—	
	6 lärarinnor à	1,700: —			
	15 års förhöjning	510: —	13,260	—	
	7 lärarinnor à	1,700: —			
	10 års förhöjning à	340: —	14,280	—	
	13 lärarinnor à	1,700: —			
	5 års förhöjning à	170: —	24,310	—	
			Transport	121,481 43	1,852,572 56

1886 års stat.
S. F. besl. ²²/₈ 1891.

} b

		Transport	121,481 43	1,852,572 56
		1 lärarinna för 28 timmar i veckan à 58 mk 33 $\frac{1}{3}$ p:i	1,633: 33	
		5 års förhöjning	163: 33	1,796 66
		1 lärarinna	1,286: —	
		10 års förhöjning	257: 20	1,543 20
		1 lärarinna för 20 timmar i veckan à 58 mk 33 $\frac{1}{3}$ p:i	1,166: 67	
		15 års förhöjning	349: 99	1,516 66
		2 lärarinnor à	1,400: —	
		25 års förhöjning à	700: —	4,200 —
		3 lärarinnor à	1,400: —	
		20 års förhöjning à	560: —	5,880 —
		2 lärarinnor à	1,400: —	
		15 års förhöjning à	420: —	3,640 —
		8 lärarinnor à	1,400: —	
		10 års förhöjning à	280: —	13,440 —
		16 lärarinnor à	1,400: —	
		5 års förhöjning à	140: —	24,640 —
		2 lärare à	2,125: —	4,250 —
		2 d:o à	2,285: 71	4,571 42
		8 d:o à	2,000: —	16,000 —
		1 d:o för 24 veckotimmar à 62 mk 50 p:i	1,500 —	
		1 d:o	600 —	
		4 d:o à	2,000: —	8,000 —
		1 lärarebiträde för träslöjd	1,200 —	
		1 d:o för skrädderiarbete	1,000 —	
		8 lärarinnor à	1,700: —	13,600 —
		17 d:o à	1,400: —	23,800 —
		1 lärarinna	1,286 —	1,286 —
		2 lärarinnor à	1,400: —	2,800 —
		Timplärlarinnor för de förberedande skolorna, förslagsvis	2,300 —	
		Till skolor för barn, sysselsatta vid fabriker och handtverkerier	3,800 —	
		Vikarier och sannolikt ökad lärarepersonal under höstterminen, förslagsvis	12,400 —	
		Inspektor	8,000 —	
		Sekreterare i direktionen	600 —	
		Ekonom	2,000 —	
		Transport	285,845 37	1,852,572 56

			Transport	285,845 37	1,852,572 56
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1886. D:o ²⁹ / ₁₂ 1890.	} b & c	4 Vaktmästare à	800:—	3,200 —	
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1886. D:o d:o. D:o ²⁹ / ₁₂ 1891.		b	1 Gårdsdräng		660 —
	} b	1 d:o		600 —	
		} c	Arvoden för matrikelföringen vid de högre skolorna		600 —
	Arvoden för 2 föreståndare och 2 föreståndarinnor för de högre sko- lorna à		200:—	800 —	
	Bidrag för fortsättnings- skolor för gossar		4,000:—		
	D:o d:o för flickor		3,000:—	7,000 —	
		Öfriga kostnader.			
Enl. kontrakt.	} b	Hyror för skollokaler		21,740 —	
		Undervisningsmaterial, förslagsvis .		6,300 —	
	} c	Material för handarbeten, d:o .		3,900 —	
		Ny skolmöbel och reparation af gam- mal, förslagsvis		2,500 —	
	} c	Ved och vedhuggning, förslagsvis .		11,800 —	
		Belysning, förslagsvis		11,200 —	
	} c & d	Till beklädnadshjelp åt fattiga ele- ver, förslagsvis		7,900 —	
		Renhållning, förslagsvis		8,000 —	
	} c	Annonser, blanketter, annat tryck och oförutsedda utgifter, förslags- vis		1,600 —	
		Underhålls- och reparationskostna- der för skolornas gårdar och lo- kaler, förslagsvis		5,400 —	
K. Förordn. ⁵ / ₈ 1886.	} b	Bidrag till folkskolelärarepersona- lens pensionering: avgifter för 40 lärare à Fmk 40 D:o för 92 lärarinnor à „ 30		4,360 —	383,405 37
		i) Folkbiblioteket och läsesalen.			
1886 års stat. S. F. besl. ³ / ₅ 1889.	} b	1 Bibliotekarie		3,000 —	
D:o ²¹ / ₁₂ 1889. D:o d:o D:o ²⁹ / ₁₂ 1891.		b	1 Första amanuens		1,200 —
1886 års stat. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	} b	3 Andra d:o à	900:—	2,700 —	
D:o d:o D:o ²⁹ / ₁₂ 1891.		b	1 Vaktmästare jemte fri bostad och ved		900 —
	} b	1 Vaktmästarebiträde		600 —	
		Transport		8,400 —	2,235,977 93

1886 års stat. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1887.	} b	Transport	8,400	2,235,977 93
		1 Gårdskarll jemte fri bostad och ved	250	
	} c	Böcker, tidskrifter och tidningar jemte inbindning, förslagsvis . . .	6,000	
		Ved och belysning, förslagsvis . . .	3,600	
		Brandstodsafgifter, förslagsvis . . .	100	
	} c & d	Diverse samt oförutsedda utgifter, förslagsvis	2,500	20,850
	} c *	k) Folkbibliotek och läsesal i Sörnäs. Anslag	—	6,860
			— Fmk 459,165: 37 —	
X. Staden åliggande allmänna onera.				
		a) Skjutshållning.		
Guv. res. ⁷ / ₄ 1887.	} b & c	Entreprenad, 8 hästar förslagsvis, å Fmk 370: —	—	2,960
		b) Kronoutlagor.		
Resol. på städ. besv. ¹⁹ / ₁₂ 1757 § 58.	} b	Boskapspenningar och utsädesafgift	—	53 04
	} c	c) Utskylder för Mejlans hemman, Förslagsvis	—	700
		d) Inqvarteringen.		
Inqv. regl. ¹⁹ / ₁ 1876. S. F. besl. ¹¹ / ₃ 1879.	} b	Inqvarteringskostnader, förslagsvis	—	279,388
		e) Inqvarteringsnämnden.		
	} b	1 Ordförande	2,000	
		1 Sekreterare	1,600	
1886 års stat.		1 Qvartermästare	2,000	
		1 Translater	800	
		1 Vaktmästare	800	
Enligt kontrakt.	} b	Hyra för nämndens lokal	350	7,550
		— Fmk 290,651: 04 —		
XI. Vattenledningen.				
		Förvaltning och drift.		
1886 års stat. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888. D:o ¹⁶ / ₂ 1892. D:o ²⁹ / ₃ 1892.	} b	1 Vattenledningsingeniör, lön . . . Fmk 5,800: —		
		5 års förhöjning " 580: —		
		10 års d:o från ¹ / ₄ 1893 . . . " 435: —		
			6,815	
			Transport	6,815

			Transport	6,815	2,554,338 97
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1890. 1886 års stat.	} b	1 Bokhållare	2,400		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1886. D:o ²⁰ / ₁₂ 1890. 1886 års stat.		1 Rörmästare	3,000		
	} b	1 Verkmästare, lön Fmk 1,600:— hyresmedel . . . . . 400:—	2,000		
		1 förste maskinist jemte fri bostad och ved Fmk 2,100:— personelt tillskott " 300:—	2,400		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1890. 1886 års stat.	} b	1 andre maskinist jemte fri bostad och ved	1,200		
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889. 1886 års stat.		1 putsare jemte d:o d:o	900		
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	} b	1 filterförman jemte d:o d:o	1,200		
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889. D:o ²⁰ / ₁₂ 1891.		1 reservoivakt jemte d:o d:o	420		
	} c	Driftkostnad för pumpverket, för- slagsvis	6,000		
		Driftkostnad för filterna förslagsvis	7,000		
	} c	Afläsning och kontroll af vattenmä- tare, förslagsvis	5,500		
		Mätningar och undersökningar för utvidgningar, förslagsvis	1,500		
	} b	Brandförsäkringspremier och utskyl- der till Helsinge kommun, för- slagsvis	1,700		
S. F. besl. ⁵ / ₁₂ 1887.		Resemedel, förslagsvis	400		
	} c	Expenser, förslagsvis	2,000		
		Kostnader för distribuering och in- drifning af debetsedlar och räk- ningar, förslagsvis	500		44,935
	c *	Kostnader för privata anslutningar och uppsättning af vattenmätare, förslagsvis . . Fmk 22,356:—			
Enl. kontrakt.	b	Hyra för verkstadslokal 2,644:—	25,000		25,000
		Underhåll och remont.			
	} c *	Remont och underhåll af vattenled- ningens byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörnät, förslagsvis	15,000		
		Omläggning af vattentaket i gamla pumphuset med asfaltfilt, förslags- vis	700		
		Reparation och justering af vatten- mätare, förslagsvis	1,500		17,200
		Transport	—	—	2,641,473 97

		Transport	—	2,641,473 97
		Utsträckning af rörr nätet samt inköp af vattenmätare.		
	* {	Vattenledning under Albertsgatan från Boulevardsgatan till adress N:o 27	2,700 —	
	c * {	Vattenledning under Malmgatan från Fredriks-gatan till tomt N:o 24	7,500 —	
		Inköp af vattenmätare	10,000 —	20,200 —
		<i>Regleringsarbeten.</i>		
	c * {	Vattenledning genom Djurgårdsvil-lan N:o 4 och under Castrengsgatan till 2:dra linien	10,400 —	
		Under Castrengsgatan mellan 2:dra och 3:dje linierna	3,200 —	
		Under 1:sta linien mellan Castrens- och Vallingsgatorna	5,700 —	19,300 —
		Diverse mindre arbeten.		
S. F. besl. $\frac{8}{9}$ 1891.	b *	2 st. bevattningsposter å gamla kyrkogården	1,400 —	
	c *	1 vattenpost å Hafstorget	500 —	
	c *	1 vattenvärmsapparat vid häst-hon å Broholmen	700 —	2,600 —
		— Fmk 129,235: — —		
		XII. Saluhallen.		
S. F. besl. $\frac{29}{10}$ 1889.	b	1 Uppsyningsman, lön	1,200 —	
		beklädnadshjelp	150 —	1,350 —
	b	Belysning, förslagsvis	4,500 —	
Enl. kontrakt.	* {	Uppställande af vattenvärmsapparat och anskaffande af sopkärror, förslagsvis	250 —	
	c * {	Inköp af elektriska ljusledningar, förslagsvis	3,600 —	
		Renhållning m. m., förslagsvis	1,200 —	10,900 —
		— Fmk 10,900: — —		
		XIII. Allmänna arbeten.		
		1:o. Byggnader och lägenheter.		
		<i>A) Remont och underhåll.</i>		
	c * {	Nytt vattentak och yttre målning af Brunnshuset	6,800 —	
		Remont i Folkbiblioteket	1,500 —	
		Transport	8,300 —	2,694,473 97

		Transport	8,300	2,694,473	97
	*	Remont af folkskolan å Berghäll	5,300		
	*	Brädfodring af instrument- och kon- torsrummet å stadens material- gård	950		
	c *	Inredning af badstuga i Brandverks- huset	2,800		
	*	Omläggning af golvet i Gammel- stadsqvarnens subasementsvä- ning	3,400		
	*	Pulsometer till badhuset i Brunns- parken	2,750		
		Diverse reparationer	15,000	38,500	
		B) Nybyggnader.			
	b *	Resterande köpeskillingen för råd- husannexet (Alexandersgatan N:o 22)	180,000		
		Tillbyggnaden till kommunalasjuk- huset	565,000	745,000	
		2:o. Gator och allmänna platser.			
		A) Remont och underhåll.			
	*	Anskaffande af nubbsten för om- läggning af Salutorget	17,500		
	c *	Omläggning af Vestra Henriksga- tan från Simonsgatan till vestra chaussén	9,500		
		Diverse reparationer	9,000	36,000	
		B) Planering och nyläggning.			
		Nyläggning af:			
	c *	Malmgatan, mellan Malmbrinken och Kampmalmen	2,700		
		Hafsgatan mellan Parkgatan och och tomt N:o 8	5,200		
		Körbanor å Högvaktstorget	7,200	15,100	
		Regleringsarbeten.			
		Planering af:			
	c *	Kyrkogårdsgatan från Lappviksga- tan till Gräsviken	17,100		
		Skepparebrinken utanför tomt N:o 17 vid Skarpskyttegatan	1,600	18,700	
S. F. besl. 12/9 1892.		Transport	—	3,547,773	97

		Transport	—	—	3,547,773 97
		3:o. Kanaler och afloppsdiken.			
		A) <i>Remont och underhåll.</i>			
	c	Kompletteringsarbeten, förslagsvis.	3,000	—	
	c	Diverse underhåll	9,000	—	12,000 —
		B) <i>Nyanläggningar.</i>			
		Afloppskanal under:			
		Albertsgatan från södra hälften af tomt N:o 7 vid Albertsgatan i kvarteret N:o 72 till Buolevards- gatan	900	—	
S. F. besl. $\frac{15}{3}$ 1892.	} b *	Albertsgatan från N:o 10 vid Båts- mansgatan till Smedsgatan . . .	1,530	—	
S. F. besl. $\frac{14}{6}$ 1892.		Nikolaigatan från folkskolemtten N:o 10 vid Nikolaigatan	800	—	3,230 —
		<i>Regleringsarbeten</i> i förstaden Bärghäll.			
		Afloppskanal:			
		Genom Djurgårdsvillan N:o 4 från 1:sta linien till Tölö viken . . .	7,300	—	
	c *	Under Castrengsgatan från tomt N:o 28 vid 3:dje linien till 2:dra linien	2,300	—	
	c *	Under första linien mellan Vallins- och Castrengsgatorna	6,400	—	16,000 —
		4:o. Vägar.			
		A) <i>Remont och underhåll.</i>			
		Ombyggnad af:			
	c *	Vägen å Mejlans vestra udde . . .	750	—	
	c	Diverse reparationer	12,000	—	12,750 —
		<i>Regleringsarbeten</i> i förstaden Berghäll.			
		Planering af:			
		Castrengsgatan mellan 2:dra och 3:d:e linien	3,000	—	
	c *	Första linien mellan Vallins- och Castrengsgatorna	9,200	—	12,200 —
		5:o. Chausséer.			
		A) <i>Remont och underhåll.</i>			
	*	Östra allén i Brunnsparken, trottoir	3,000	—	
	c	Chausséerna i Brunnsparken . . .	500	—	
	c	Diverse underhåll	15,000	—	18,500 —
		Transport	—	—	3,622,453 97

		Transport	—	—	3,622,453 97
		B) <i>Nyanläggningar.</i>			
c *		Fortsättning af chausséen genom Djurgården från Östra till Vesta chausséen	—	—	8,000
		6:o. Hamnar.			
		A) <i>Remont och underhåll.</i>			
		Muddring i hamnarna, förslagsvis	25,000	—	
*		Nytt brolock å Magasinskajen . . .	3,500	—	
c *		Remont af 5 st. mudderpråmar . . .	2,000	—	
*		Flyttning af täckta varuskjulet i Södra hamnen	3,500	—	
		Diverse reparationer	7,000	—	41,000
		B) <i>Nyanläggningar.</i>			
c *		Tillbyggnad till Magasinskajen . . .	136,000	—	
		Duc d'alb för kompassjustering . .	2,500	—	
		Broar öfver isrännor i hamnarna	800	—	139,300
		7:o. Brunnar.			
		A) <i>Remont och underhåll.</i>			
c		Diverse reparationer	—	—	200
		8:o. Planteringar.			
		A) <i>Remont och underhåll.</i>			
*		Ombyggnad af planket vid Hesperia park	2,000	—	
c		Underhåll af planteringar och trädskolor	42,000	—	
		Underhåll af hägnader	1,000	—	45,000
		B) <i>Nyanläggningar.</i>			
		Planeringsarbeten å Observatorii-bergen	5,000	—	
		Planteringar och dräneringsarbeten i Brunsparken	8,000	—	
c *		Anordnande af folkpark å lägenheten Hesperia	4,000	—	
		Fortsättning af strandskoning och planering å strandområdet vid Djurgårdsvillorna N:ris 1—5 . . .	2,000	—	
		Transport	19,000	—	3,855,953 97

		Transport	19,000 —	3,855,953 97
		Fredrikstorget, jordfyllning till sqvä- rerna	750 —	
	<i>c</i> *	Inköp af träd och buskar	1,500 —	
		Inköp af soffor	1,000 —	22,250 —
		9:o Renhållningsväsendet.		
		A) Remont och underhåll.		
		Underhåll af afstjelpningsplatser, bryggor och pråmar	4,000 —	
		Vakters och pråmkarlarers aflöning samt tömning af pråmar	5,000 —	
		Latriners och pissoirers underhåll	10,000 —	
		Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar	40,000 —	
	<i>c</i>	Rengöring af hamnar och kajer	500 —	
		Bevatning af stadens centrala ga- tor, Parkgatan och chausséerna i Brunnsparcken jemte Östra och Vestra chausséerna	3,000 —	
	*	Ombyggnad af tvenne afstjelpnings- pråmar	5,600 —	68,100 —
		10:o Arbetsredskap.		
	*	Inköp af en ångpålkran	9,625 —	
	<i>c</i>	Diverse inköp och remont	11,000 —	20,625 —
		11:o Diverse.		
	<i>c d</i>	Underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m. samt diverse oförutsedda utgifter	— —	5,000 —
		— Fmk 1,277,455: — —		
		XIV. Pensioner.		
Mag. besl. ¹³ / ₅ 1857.	}	<i>b</i> Rådmansekan I. S. T. Decker	400 —	
D:o ¹ / ₉ 1870.		<i>b</i> Magistratssekreteraredottern M. K. Wirzenius	266 67	
D:o ¹⁸ / ₂ 1863.		<i>b</i> Stadsfiskalsenkan I. C. Winter och hennes barn	300 —	
D:o ³⁰ / ₁₀ 1867.		<i>b</i> Rådmandöttrarne C. F. och H. S. Bergholm	340 —	
D:o d.o.		<i>b</i> Rådmanen H. L. Crohns tre barn	600 —	
S. F. besl. ⁹ / ₂ 1875.		<i>b</i> Förra lärarinnan E. Heintzie	800 —	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1883.	}	<i>b</i> Vaktmästarenkan A. Rosenström	200 —	
Kontrakt om Brunns- parkens öfverlåtande.				
		Transport	2,906 67	3,971,928 97

		Transport	2,906 67	3,971,928 97
S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888.	b	Förre fångknekten Jakob Stark	240 —	
		D:o d:o Abraham Frisk	180 —	
		D:o d:o Gustaf Sandroos	120 —	
S. F. besl. $\frac{2}{12}$ 1889.	b	Förre sprutmästaren M. Henelius	800 —	
S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1889.	b	D:o d:o I. Sillman	800 —	
S. F. besl. $\frac{9}{9}$ 1890.	b	Förre Hamnvaktmästaren C. M. Haggman	600 —	
S. F. besl. $\frac{2}{12}$ 1890.	b	Förre stadsträdgårdsmästaren L. A. Jernström	500 —	
	b	Förre ordningsmannen vid brandverket I. Rönneberg	400 —	6,546 67
		— Fmk 6,546:67 —		
XV. Diverse.				
	c	Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare	2,000 —	
		D:o d:o expenser, förslagsvis	900 —	
	c	För revision af stadens räkenskaper	2,100 —	
		Eldnings- och lysningsämnen, förslagsvis	10,000 —	
S. F. besl. $\frac{9}{10}$ 1875.	b	Anslag för signalering af middagstimmern	300 —	
	c	För stormvarningstelegram, förslagsvis	250 —	
		Brandstodsafgifter, förslagsvis	7,500 —	
S. F. besl. $\frac{20}{1}$ 1889.	b	Anslag åt mantalsskrifvaren	2,000 —	
S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1890.	b	D:o för byggnadsinspektör	3,000 —	
S. F. besl. $\frac{10}{6}$ 1890.	b	Arvode åt en elektrotekniker	1,200 —	
Kontr. $\frac{28}{1}$ 1887.	b *	Bidrag till Länefängelsets ombyggnad för åren 1889—98	10,000 —	
	c	Utskrifning af vallängden jemte register dertill	1,200 —	
		Anslag till juridiskt biträde åt omedlade	2,500 —	
S. F. besl. $\frac{24}{3}$ 1891.	b *	Anslag till arbetshuset för fattiga barn	5,000 —	
	c *	Anslag till fängelseföreningens skyddsherberge	600 —	
	c	Omkostnader för hundskatten, förslagsvis	200 —	
		Transport	48,750 —	3,978,475 64

Enl. kontrakt.	c	Transport	48,750	3,978,475 64
		Inventarier till särskilda stadens		
		hus, förslagsvis	4,000	
		b & c Telefonafgifter, förslagsvis	3,500	
		c Afkortning och restitution å uttaxe-		
		rade medel och andra inkomster,		
		förslagsvis	75,000	
	c & d	För oförutsedda behof enligt		
		Stadsfullmäktiges		
		bestämmande	50,000: —	
	*	För d:o d:o att användas		
		för tillfälliga fattigunderstöd.	20,000: —	
		— Fmk 201,250: — —	70,000	201,250
		Summa Fmk	—	4,179,725 64

		Inkomster.			
		Behållningen från föregående år icke till någon del disponibel . . .		—	—
		<i>I. Räntor.</i>			
Chausséeoblig. reglem. ^{26/1} 1865, § 4.	c	Å bankräkningar, förslagsvis . . .	50,000	—	
	c	Å chaussée-obligationer, förslagsvis . . .	2,000	—	
Enl. donat. urkunder.	b	Å tomtlösen, förslagsvis	40,000	—	
	b	Å arrendetomtlösen i Brunnsparksområdet, förslagsvis	6,500	—	
	b	Å donationsfonder, hvilkas ränta tillfaller staden, förslagsvis . . .	12,500	—	111,000
		<i>II. Tomtlösen.</i>			
S. F. besl. ^{20/6} 1886.	b	För arrende- och odisponerade tomter, förslagsvis	—	—	121,000
		<i>III. Stadens fasta egendom.</i>			
K. S:ns resol. ^{12/1} 1879.	b	Räntor och arrenden från donerade hemman, förslagsvis	14,000	—	
Kongl. försäkr. ^{23/2} 1789, §§ 1 & 4.	b	Arrenden för byggnader och tomter samt utarrenderade mindre platser inom stadens plan, förslagsvis	17,500	—	
	b	Arrenden för jordlägenheter, villaområden och smärre platser utom stadens plan, förslagsvis	112,000	—	
K. Förordn. ^{8/12} 1873 § 6.	b	Arrenden från Brunnsparksområdet, förslagsvis	11,500	—	
Enl. inlösningsvilkoren.	b	Hyra för försäljningsplatser å salu- och kaserntorgen, förslagsvis . . .	17,000	—	
	b	Hyra för lokaler i Folkbiblioteket	2,400	—	
Enl. kontrakt.	b	Hyra för bodar och diskar, förslagsvis	6,000	—	
	b	Hyra för stånd i saluhallen, förslagsvis	36,500	—	
		Transport	216,900	—	232,000

		Transport	216,900	—	232,000	—
		Simhusavgifter, förslagsvis	500	—		
		Fiskevattens avgifter, förslagsvis	1,100	—		
	c	Hötägt, förslagsvis	100	—		
		Mulbetesavgift, förslagsvis	200	—		
		Tillfälliga arrenden och planhyror, förslagsvis	7,000	—	225,800	—
		IV Tomtören.				
	c	Förslagsvis	—	—	2,200	—
		V. Inkomstgivande rättigheter.				
K. Förordn. ³¹ / ₁₂ 1877. K. kung. af s. d.	c	Tolag för till Helsingfors destinerade varor, förslagsvis	100,000	—		
K. kung. af ¹ / ₆ 1881. K. S:ns skrivf. ¹⁷ / ₄ 1883.	c	Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis	5,000	—		
Trafiktaxan ¹⁰ / ₄ 1888. D:o d:o	c	Trafikavgifter, förslagsvis	260,000	—		
S. F. besl. ¹ / ₆ 1876.	c	Mättningsavgifter, förslagsvis	1,500	—		
	c	Transitomagasinshyra, förslagsvis	200	—		
		Hamnavgifter, förslagsvis	135,000	—		
		Broavgifter, d:o	9,000	—		
Trafiktaxan ¹⁰ / ₄ 1888.	c	Ballastavgifter, d:o	500	—		
		Vägningsavgifter, d:o	3,000	—		
		Kokhusavgifter, d:o	200	—		
K. Förordn. ³⁰ / ₃ 1879.	c	Avgifter af utlänningar för försäljning af matvaror vid mast, förslagsvis	1,600	—		
Kongl. instr. ¹ / ₃ 1759. Särsk. K. S:ns resol.	c	Auktionsprovision, förslagsvis	1,000	—		
K. Förordn. ²⁴ / ₇ 1883.	c	Biljardavgifter, förslagsvis	700	—		
		Bouppteckningsprocenter, stadens andel, förslagsvis	32,000	—		
Kongl. stadg. ²¹ / ₁₀ 1698.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel, förslagsvis	8,000	—		
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879. I § 32 kap. R. B. och särsk. författn.	c	Kollektmedel, förslagsvis	300	—		
Kongl. förkl. ⁸ / ₁₁ 1650. K. resol. ¹ / ₆ 1664. D:o ¹³ / ₁₂ 1697.	c	Sakören, stadens andel, förslagsvis	800	—		
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	c	Sakören, kronans andel, donerad till staden, förslagsvis	2,000	—		
		Sakören, stadens fattiges andel, förslagsvis	200	—		
		Transport	561,000	—	460,000	—

		Transport	561,000	—	460,000	—	
K. brefv. $\frac{15}{1}$ 1806. K. kung. $\frac{17}{2}$ 1838.	} c	Böter för försummad betalning af kronoutskylder, förslagsvis . . .	1,400	—			
		Diverse böter, förslagsvis	700	—			
Kontr. $\frac{5}{6}$ 1890. K. kung. $\frac{9}{2}$ 1877.		b	Arrende för Gammelstads qvarnen	3,500	—		
		c	Fattigafgifter af i Ryssland vistande personer, förslagsvis	1,800	—		
		c	Börsprovision, förslagsvis	100	—	568,500	—
VI. Diverse.							
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879. Regl. för komm. sjukvård i H:fors $\frac{12}{11}$ 1879.	} c	Personel fattigafgift, förslagsvis . . .	28,000	—			
		c	För sjukvård i kommunala sjukhuset, förslagsvis	1,500	—		
		c	Inkomst från desinfektionsinrättningen, förslagsvis	150	—		
	} c	Fattighjorns arbeten, förslagsvis . . .	1,200	—			
		c	Inkomst från arbetsinrättningen, förslagsvis	4,000	—		
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879.		c	Jordafkastning från fattiggården, förslagsvis	600	—		
		c	Ersättning för underhåll af fattige, förslagsvis	3,000	—		
Reglem. f. folkskolorna i H:fors $\frac{23}{6}$ 1878.	} c	Elevers i folkskolan afgifter, förslagsvis	4,000	—			
		c	Elevers i folkskolan handarbeten, förslagsvis	400	—		
	c	Boklån, förslagsvis	3,000	—			
K. Förordn. $\frac{20}{5}$ 1878.	} c	Hundskatt, förslagsvis	4,500	—			
		c	Afgifter från klosetterna, förslagsvis	9,000	—		
		c	Afgifter för spillningsafstjelpning, förslagsvis	700	—		
S. F. besl. $\frac{10}{6}$ 1890.	b	Ersättning för Elektroteknikerns aflöning	1,200	—			
K. S:ns bref $\frac{3}{3}$ 1888.	b	Bidrag till brandverket af ryska Alexanders gymnasium	184	46			
Enl. kontrakt.	b	Bidrag till underhåll af Riddarhusqvären	300	—			
Enl. kontrakt.	b	Bidrag till underhåll af planteringarne kring Ständerhuset	600	—			
Bankfullm. br. $\frac{6}{7}$ 1892.	} b	Bidrag till gatubelysningen: af Finlands bank . . . . . 275:—					
			„ Ständerhuset . . . . . 525:—	800	—		
K. Förordn. $\frac{18}{1}$ 1882.	b	Inqvarteringen ersättes enligt K. Förordningen af d. 18 Januari 1882 af ryska Riksskattkammaren	279,388	—	342,522	46	
		Transport	—	—	1,371,022	46	

		Transport	—	1,371,022 46
		VII. Statsbidrag.		
K. S:ns besl. $\frac{15}{2}$ 1884. K. S:ns resol. $\frac{1}{5}$ 1874. D:o $\frac{9}{6}$ 1878. D:o $\frac{10}{11}$ 1887.	b & c	Till Folkskolorna, förslagsvis . . .	106,000	
K. Förordn. $\frac{29}{6}$ 1876. K. S:ns bref $\frac{30}{3}$ 1886. D:o $\frac{23}{2}$ 1892.	b	Till Polisnärättningen	102,480	
K. S:ns bref $\frac{3}{3}$ 1886.	b	Till Gatubelysningen	15,170	
K. Förordn. $\frac{9}{6}$ 1873. K. kung. $\frac{22}{1}$ 1879.	b	Till Brandverket	8,210	
	b	Stadens andel af Bränvinsskatten, förslagsvis	10,000	241,860
		VIII. Vattenledningen.		
	c	För vattenförsäljning, förslagsvis . . .	232,000	
		Hyror för vattenmätare, förslagsvis . .	16,000	
		Förhöjning vid sentida inbetalning af vattenkonsumtionsafgifter, för- slagsvis	300	
	*	Ersättning för verkställda anslutnin- gar m. m., förslagsvis	25,000	273,300
		IX. Lån.		
S. F. besl. $\frac{2}{2}$ 1892.	b	A. Af 1892 års $4\frac{1}{2}$ % obligations- lån hafva tidigare följande anslag beviljats och till största delen an- vändts:		
		För inlösen af Brunnsparken . . .	287,000	
		För underhåll och remont af sta- dens hus i Brunnsparken	13,000	
		För uppförande af saluhallar . . .	210,000	
		För vattenledningens utsträckning 1887	19,225 78	
		För d:o till Östra Brunnsparken . .	46,809 66	
		För d:o till Munkholmen	21,663 36	
		För d:o till Lappvikssjukhus . . .	11,510 57	
		För d:o till Sörnäs	10,315 98	
		För d:o till Länefängelset	15,880 23	
		För d:o till villan Ås	6,034 72	
		För kanal under Östra Brunnsparken .	9,469 76	
		För inredning af gamla proviant- magasinet till tull- och packhus . . .	47,000	
		Transport	697,910 06	1,886,182 46

	Transport	697,910 06	1,886,182 46
	För tillbyggnader å fattiggården samt uppförande af en arbetsinrättning	135,493 10	
	För vattenledningens utsträckning 1888	104,356 05	
	För d:o d:o 1889	181,865 69	
	För d:o d:o 1890	355,270 —	
	För d:o d:o 1891	91,500 —	
	För uppställande af en ångpump vid vattenuppfodringsverket i Gammelstaden	117,000 —	
	För uppförande af ett hus för brandverket	294,000 —	
	För vattenledningens ångpumpverk samt för nytt sug- och tryckrör tillskottsanslag	101,800 —	
		<u>2,079,194 90</u>	
	År 1893 anvisas å lånet:		
	För tillbyggnad till Magasinskajen 1892/93	319,000 —	
	För vattenledningens utsträckning 1893	19,300 —	338,300 —
		<u>2,417,494 90</u>	
	B. Lån på kortare återbetalningstid än två år:		
	För inlösen af rådhusannexet (N:o 22 Alexandersgatan)	180,000 —	
	För tillbyggnader till kommunala sjukhuset	565,000 —	745,000 —
	C. Kassakreditiv	— —	300,000 —
	X. Uttaxering.		
d	Det belopp, som ytterligare erfordras, och skall hos kommunens skattskyldiga medlemmar uttaxeras, utgör	— —	910,243 18
	Summa Fmk	— —	<u>4,179,725 64</u>

Sammandrag

af förslaget till Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad
år 1893.

Hufvud- titel.	Utgifter:	Ordinarie ut- gifter.	Tillfälliga ut- gifter.
I	Räntor & amortering å skuld	425,253	160,000
II	Magistraten och Rådstufvurätten	180,700	
III	Kommunalförvaltningen	164,040	
IV	Gatubelysningen	140,385	06
V	Brandverket	80,855	50
VI	Polisen	204,326	1,100
VII	Sundhets- och sjukvården	76,173	1,430
VIII	Fattigvården	235,140	135,120
IX	Undervisningsväsendet	440,305	37
X	Allmänna onera	290,651	04
XI	Vattenledningen	74,079	55,156
XII	Saluhallen	7,050	3,850
XIII	Allmänna arbeten	217,200	1,060,255
XIV	Pensioner	6,546	67
XV	Diverse utgifter	165,650	35,600
	<i>Samt.</i>	2,708,354	64
			1,471,371
			2,708,354
	Summa utgifter <i>Samt.</i>	—	—
			4,179,725
			64
Inkomster:		Ordinarie in- trader.	Tillfälliga in- trader.
I	Räntor	111,000	
II	Tomtlösen	121,000	
III	Inkomst från stadens fasta egendom	225,800	
IV	Tomtören	2,200	
V	Inkomstgifvande rättigheter	568,500	
VI	Diverse inkomster	342,522	46
VII	Statsbidrag	241,860	
VIII	Inkomst från vattenledningen	248,300	25,000
IX	Lån	—	1,383,300
X	Uttaxering	910,243	18
	<i>Samt.</i>	2,771,425	64
			1,408,300
			2,771,425
	Summa inkomster <i>Samt.</i>	—	—
			4,179,725
			64

*Handlingar angående Helsingfors stads utgifts- och inkomst-
förslag för år 1893.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 27 Oktober 1892.

N:o 286.

Till Magistraten i Helsingfors.

Härjämte har Drätselkammaren äran till Magistraten insända ett af Kam-
maren uppgjortt förslag till Helsingfors stads inkomst- och utgiftsstat för näst-
kommande år 1893 med härtill hörande specialförslag, ritningar och öfriga bilagor.

Uti efterföljande framställning utbeder sig Kammaren att få, såvidt det
befunnits nödigt, närmare motivera hufvudsakligast de poster i förenämnda bud-
getförslag, beträffande hvilka detsamma afviker dels från innevarande års budget,
dels från förberörda specialförslag.

Utgifter.**I. Stadens skulder.**

Å 1892 års obligationslån upptages stadgad amortering och ränta att utgå
med inalles 217,651 mark 25 p:ni, hvarförutom Drätselkammaren observerat ett
anslag af 600 mark för betäckande af provision och uppstående kursdifferenser å
samma lån.

I enlighet med Drätselkammarens här nedan i sammanhang med relationen
angående hufvudtiteln „XIII allmänna arbeten“ och stadens inkomster framställda
förslag om sättet för gäldande af köpeskillingen för gården n:o 22 vid Alexanders-
gatan, hvilken Drätselkammaren ansett lämpligast kunna benämnas Rådhusannexet,
likasom ock angående sättet för betäckande af de med tillbyggnaderna vid Kom-
munala sjukhuset förenade utgifterna, upptagas här såsom första afbetalning å de
temporära lånen resp. 60,000 och 100,000 mark.

II. Stadens embetsverk.

Ingen egentlig förändring är vidtagen i utgiftsstaten för stadens embets-
verk, men utgår förhöjningen för 5 års tjänst för en äldre justitierådman, hvilken
under 1892 beräknades från den 1 December, numera för helt år. Anslaget för

en provisorisk 4:de afdelning är, jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 29 Mars innevarande år, oförändradt bibehållet. Smärre omställningar uti de upptagna summornas ordningsföljd afser endast vinnandet af en lättare öfverskådlighet.

III. Kommunalförvaltningen.

Sedan *Stadsfullmäktige* beslutit att till tryck befordre föredragningslistan vid Fullmäktiges sammanträden som ock alla viktigare utlåtanden och berättelser, hafva expensemedlen för bestridande af härmed förenade kostnader höjts med 1,400 mark.

För stadskamreraren och den vid *Drätselkontoret* anställde kontorsskrivaren utgår aflöningen numera med förhöjning för resp. tio och fem års tjänstetid. Anslaget för aflönande af extra biträden har år efter år öfverskridits, och kunna de ständigt ökade arbetena vid Drätselkontoret enligt stadskamrerarens uppgift omöjligen medhinnas, om en reducering af Kontorets extra personal företages, hvarföre han påyrkat det nuvarande anslagets höjande till 6,000 mark. Detta yrkande har Drätselkammaren nödgats villfara, då det arbete å Drätselkontoret, som förrättas af Kontorets underordnade personal, icke synes vara i aftagande, utan tvärtom helt visst under nuvarande ekonomiska förhållanden skall än ytterligare stegras. Dessutom har Kontorets expensemedel ökats med 400 mark, särskildt emedan utgifter för tryckning af talonger och kuponger till 1882 års obligationslån skall härifrån bestridas.

På grund af att ett förslag till instruktion för *Trafikkontoret*, upprättadt då fråga om ett dylikt Kontors inrättande väcktes, förutsatte en förhöjning af tjänstemännens löner med tio procent af grundlönens belopp efter fem och tio års tjänstgöring, har t. f. trafikamreraren uti Trafikkontorets specialförslag till utgiftsstat upptagit sådan förhöjning att utgå från den 1 juli 1893, då femte årsdagen inträffar efter det kamreraren, bokhållaren och kassören anställdes vid sagda Kontor. Enär Drätselkammaren, af samma skäl som framhållits vid uppgörande af föregående års utgiftsstat och då den inträdda personalförändringen inom tullverket möjligen kunde medföra någon omorganisation i sättet för trafikavgifternas uppbärande, ansett lämpligast att Trafikkontoret fortfarande såsom provisoriskt bibehålles, har Kammaren icke kunnat godkänna t. f. kamrerarens uppfattning af vid Kontoret anställda tjänstemäns rättigheter och så mycket mindre kunnat förorda den föreslagna förhöjningen, som ifrågavarande tjänstemäns löner, ehuru någon förhöjning ej förutsatts, från innevarande års början det oaktadt höjdes med belopp, öfverstigande den ursprungliga lönen, hvarmed de nuvarande innehafvarene tillträdde sina befattningar, med mera än tio procent. Ej heller har Drätselkammaren ansett sig kunna tillstyrka bifall till vaktmästarenes vid packhuset genom Trafikkontoret framställda anhållan om ökad aflöning, isynnerhet som t. f. kamreraren uppgifver, att de i packhuset behandlade varumängderna och således äfven arbetet minskats. Omställningen af detaljposterna under benämning:

„extra biträden“ och „expenser“ uti Trafikkontorets budgetförslag innebär icke någon nämnvärd förändring, hvarföre, enär utgifterna sjelffallet äro approximativa, ej heller någon förändring från föregående års stat med desamma af Kammaren vidtagits, men väl „mätarearvodet“, på skäl, som af kamreraren framhållits, ned-satts från 1,500 till 800 mark. Utgifterna för en våg och öfriga inventarier för packhusets behof torde kunna påföras anslaget „inköp af arbetsredskap“ under „XIII allmänna arbeten“, hvarföre intet särskildt anslag för deras inköp observerats.

Uti *Hamnkontorets förslag till utgiftsstat* upptages den del af hamnkaptenens och hamnbokhållarens aflöning, som är beroende af uppbörden vid Kontoret, till något högre belopp än under innevarande år, och har Drätselkammaren, enär hamn-afgifterna antagas komma att stiga genom ökningen af de reguliert anlöpande ångfartygens antal och turer, bibehållit de af Hamnkontoret föreslagna summorna, om ock afrundade till jemna hundratal.

Stadsingenjörens och förrådsförvaltarens aflöning upptages nu med de vid genomförandet af *Byggnadskontorets* omorganisation i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut af den 16 Februari och 26 April bestämda belopp. För aflönande af arbetschefen, hvilkens tjänst likasom stadsingenjörens hittills skötts af vikarie med de för dessa tjänster bestämda lönevilkor, upptages likaledes den för denna ingenjörbefattning fastställda lönen 6,000 mark. För verkställande af höjdmätningar och indelning af lämpliga områden invid chausséerna till förstäder beviljades under innevarande år ett extra anslag af 1,500 mark, förutom de 5,000 mark för „material och handtlangaredagsverken vid mätningar“, som ingår uti ordinarie utgiftsstaten; men ehuru arbeten i och för sagda indelning ännu under nästkommande år skola utföras, upptages dock i föreliggande budgetförslag icke större utgifts-post för samtliga mätningar än 5,000 mark, emedan de föreslagna allmänna arbetena hafva betydligt mindre omfång och dertill hörande mätningar således äfven komma att minskas.

IV. Gatubelysningen.

Utgiften för gasbelysningen ökas endast genom den förbättrade belysning, som blifvit införd å Boulevardsgatan och i Kapellesplanaden äfvensom genom utsträckning af sagda belysning till Malmgatan. För en eventuel förbättring af belysningen på spridda ställen i staden, der sådan af omständigheterna särskildt påkallas, äfvensom för bestridande af de kostnader, hvarmed en 20 minuter tidigare skeende tändning af ett femtiotal lyktor längs kajerna i Södra hamnen i enlighet med Hamnkontorets förslag vore förenade, upptages ett anslag af 2,000 mark (emot 4,000 under innevarande år).

Petroleumlyktornas antal har ökats med 20 stycken under innevarande höst, hvarföre kostnaden för petroleumbelysningen ökas i ungefär samma förhållande, beroende af deras såväl som äldre lyktors hänförande till olika kategori af hel- och halfnatts-lyktor. Under senaste vintrar har på särskild framställning

från poliskammaren 3 st. lyktor underhållits på isvägen till Sveaborg, och då denna belysning framdeles äfven torde blifva af nöden, har anslag härför upptagits. Likaså har utgiften för belysning af Sörnäs lastageplats, efter navigationens upphörande, med fem utaf de här placerade 40 st. s. k. seglationslyktorna observerats. Priset för belysningen per år och lykta af viss klass likasom för dag har af entreprenören nedsatts till jemna mark för de förra och jemna penni för de senare. Den ständiga och äfven berättigade fordran på införande af belysning inom förstäder och längs allmänna vägar har föranlett att likasom under föregående år upptaga ett anslag, stort 1,000 mark, för 20 st. lyktor att uppställas å platser, som af Drätselkammaren anvisas.

Då antalet petroleumlyktor sålunda efter hand ökats, har redan under innevarande år inträffat att äldre, kasserade lyktor med sämre lysförmåga, men dock betingande samma utgift, i brist på sådana af nyare konstruktion blifvit använda, hvarföre inköp af 50 st. nya lyktskåp föreslagits.

V. Brandverket.

Brandkommissionen har uti specialförslaget för Brandverkets stat höjt brandmästarens, underbrandmästarens och sprutmästarens löner till resp. 4,800, 2,000 och 1,500 mark (3,800, 1,500 och 1,200 enl. stat), men har Drätselkammaren för sin del icke ansett möjligt nu frångå den af Fullmäktige den 24 Febr. 1891 fastställda staten för sagde funktionärer.

Ökningen af barrvedsquantiteten från 100 fmn gammalt mått till 140 metr. fmn torde basera sig på erfarenhet från sistlidne vinter, och ehuru den stora åtgången härvid antagligen berott uppå nödvändigheten att genom starkare uppvärmning söka upptorka det nya af fukt besvärade brandverkshuset och således antagas kan, att mindre ved under normala förhållanden skall åtgå, har ingen förändring i förslaget af Drätselkammaren vidtagits. Öfriga utgiftsposter under „eldning och belysning“ såväl som „redskap och inventarier“ uti Brandverkets specialförslag ha likaledes af Drätselkammaren oförändrade uppförts med undantag af anslaget för inredning af en badstuga, hvilket hänförts till „XIII allmänna arbeten“.

Anslaget för „expenser, gratifikationer m. m.“ har, utan särskild utredning angående orsakerna till en så stor tillökning, af Brandkommissionen höjts från 2,000 till 3,000 mark, hvarföre Drätselkammaren trott sig kunna gå en medelväg genom att uppföra posten med 2,500 mark.

Förslaget om anställandet af särskild läkare för Brandverkets behof, som af Brandkommissionen framställes, har Kammaren ej kunnat biträda, då distriktläkaren inom 4:de distriktet, enligt för honom gällande bestämningar (se tryckta handlingar för år 1889 N:o 7 pag. 4), är skyldig tillhandagå brandverkspersonalen med läkarevård, och inga yrkanden från sagde läkare eller från Helsovårdsnämnden försports derom, att distriktsläkaren af sagda vård vore för mycket betungad.

VI. Polisnrättningen.

Då polispersonalen ökats med 26 extra konstaplar, hvilka i lön äro likställda med förut anställt manskap, vore det enklaste sättet för deras upptagande i budgeten att sammanföra alla lika aflönade i grupper; men likasom vid en tidigare skedd tillökning af polisstyrkan den nyanställda personalen blifvit förd under särskild rubrik „tillägg“, torde det äfven denna gång vara ändamålsenligt att införa sagde extra konstaplar särskildt för sig för att, intill dess den tillernade reorganisationen af Polisnrättningen blir genomförd, med lätthet kunna leda sig till sättet uppå hvilket den nuvarande sammansättningen uppkommit, isynnerhet som dessa data kunna vara af vigt vid utredning af de andelar staten och staden härtills haft och framdeles komme att hafva i kostnadernas för Inrättningen bestrikkande. Sålunda ingå „poliskammaren“, „ordningspolisen“ och i det i innevarande års budget förefintliga „tillägg“ oförändrade, men är den nya förstärkningen upptagen i tvenne grupper, den ena med 22 (extra) yngre konstaplar, aflönade med 25,520 mark under hufvudrubriken „ordningspolisen“ och den andra med 4 (extra) detektivkonstaplar och aflöning 5,200 mark under „detektiva polisen“.

Uti „diverse“ ingår, på framställning af Poliskammaren: ökad hyresbidrag för vaktkontoren vid chausséerna, sedan för kontoret i Sörnästrakten en något rymligare, 240 mark dyrare, lokal blifvit upphyrd; ett anslag för inköp af en ny häst, samt en post för diverse utredningspersedlar såsom sadlar, sablar, gehäng, nummerbrickor och flammor till belopp af 1,030 mark.

Slutligen upptages såsom „provisoriskt tillskottsanslag för polispersonalens beklädnad“, jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 15 December 1891 16,210 mark.

„Polisstallet“ är, för åstadkommande af i förhållande till rubrikernas innehåll riktigare ordningsföljd, inskjutet emellan „detektiva polisen“ och „diverse“.

VII. Sundhets- och sjukvården.

Vid uppgörandet af utgiftsförslag för sundhets- och sjukvården har Drätselkammaren på af Helsovårdsnämnden i dess budgetskrivelse framhållna motiv i allo följt Nämndens specialförslag. Hyran för helsovårdsbyrån har dock blifvit upptagen med endast 500 mark för årets första hälft, emedan åt Nämnden kan beredas lokal uti rådhusannexets tredje våning då nu gällande hyresaftal den 1 Juni utgår.

Uti redan nämnda budgetskrivelse framhålles, att, ehuru antagligt vore att den vid landets gränser förekommande koleraepidemin äfven nästa år komme att fordra särskilda skyddsåtgärder från stadens sida, Nämnden dock icke trott sig redan nu böra framlägga något förslag öfver de utgifter, som då skola visa sig nödvändiga, hvarföre Nämnden förbehållit sig att i sinom tid till Stadsfullmäktige i detta afseende inlemna särskild hemställan. Då betydande utgifter sålunda kunde förutsättas komma att nästinstundande sommar drabba staden vid bekämpande af en eventuel kolerafarsot och dessa utgifter betänkligt skulle rubba stadens bud-

get för den händelse att inga medel för deras bestridande finnes anslagne, har Drätselkammaren af Helsovårdsnämnden infortrat och äfven erhållit en beräkning öfver de sannolika kostnaderna vid den befarade eventualiteten, slutande å Fmk 46,433: 33. Ehuru Helsovårdsnämnden uti sitt specialförslag dessutom upptagit för „kolerabarackerna och sanitetsstationen“ en kostnad af Fmk 1,016: 70, har Kammaren dock ansett vara tillfylles att i ett för allt under rubrik „sanitetsstation och kolerabaracker“ för nästkommande år upptaga ett anslag af 46,000 mark.

Enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 1 innevarande Oktober uppföres såsom sista post under denna hufvudtitel ett „anslag för kolerafarotsotens bekämpande 1892“ med 70,000 mark till betäckande af de under innevarande år för sagda ändamål hafda kostnaderna, bärande detta belopp motsvara de ännu ej fullt konstaterade faktiska utgifterna. Visserligen hafva, utöfver förenämnda på Stadsfullmäktiges dispositionsmedel dragna kostnader, de flesta stadens embetsverk och nämnder, isynnerhet Byggnadskontoret och Poliskammaren, haft större eller mindre utgifter för samma ändamål, men torde dessa dock kunna bestridas med förefintlig behållning eller anslag för diverse oförutsedda behof.

VIII. Fattigvården.

Enär hvarje detaljpost uti Fattigvårdsstyrelsens förslag till utgiftsstat för stadens fattigvård synes vara på tillfredsställande sätt motiverad och Drätselkammaren, som icke kan hafva någon närmare inblick i handhafvandet af de olika afdelningarnes eller inrättningarnes vård och skötsel, måste antaga att de vidtagna förhöjningarna ingalunda äro godtyckliga eller genom nedprutningar kunna undvikas utan att medföra motsvarande försämringar, har Kammaren med följande smärre afvikelser intagit sagda specialförslag, nemligen: hyran för Styrelsens lokal är nedsatt till hälften eller att utgå endast till innevarande hyresårs utgång af orsak, att åt Fattigvårdsstyrelsen kan beredas lämplig lokal uti fyra af de rum inom rådhuset hvilka begagnats af 1:sta polisvaktkontoret och detektiva polisafdelningen. Tvenne utgiftsposter „diverse“ äro sammanförda till en enda.

Med anledning af att Styrelsen framhåller önskvärdheten af att ett extra anslag 20,000 mark reserverades för betäckande af de dryga utgifter arbetslöshet och sjuklighet sannolikt komma att åsamka fattigvården, må i sammanhang härmed nämnas, att Kammaren under hufvudtiteln „XV Diverse“ höjt det i årets budget förefintliga anslaget till Stadsfullmäktiges disposition, att användas för tillfälliga fattigunderstöd, från 10,000 till 20,000 mark.

IX. Undervisningsväsendet.

Ehuru Drätselkammaren ännu ej fått emottaga officiel bekräftelse uppå *realskolans* från och med utgången af innevarande skolår småningom med en klass om året skeende indragning, har Kammaren dock efter rektors för skolan hörande vidtagit åtgärd om förminskning af skolans lokal från 1 instundande Juni, hvar-

före årshyran för skollokalen kunnat nedsättas med 1,200 mark och anslaget under nästa år (halft hyresår) således från 6,000 till 5,400 mark.

För *handtverksskolor* upptages, förutom tidigare beviljade anslag 16,946 mark, hvilket nu ingår såsom utgiftspost för högre skolor, äfven det beviljade anslaget för lägre handtverksskolor, enligt direktionens för sagda skolor specialförslag, med 4,404 mark.

Föreståndaren för härvarande *handelsinstitut* E. Hedengren har äfven nu inkommit med anhållan om hyresbidrag för nämnda inrättning till belopp af 4,000 mark, och har Drätselkammaren, då hr Hedengren tillika inlemnade institutets årsberättelse och intyg af ordföranden i skolans direktion öfver att uti institutet varit intaget det antal frielever, som vid bidragets tidigare beviljande föreskrifvits, låtit anslaget oförändradt i budgeten qvarstå.

På öfligt sätt har likaledes af fröken Vera Hjelt till Drätselkammaren inlemnats en till Stadsfullmäktige ställd ansökan om understöd för hennes *pedagogiska slöjdanstalt* och har beloppet oförändradt fått inflyta uti budgetförslaget.

Genom inspektor för stadens folkskolor har Drätselkammaren fått emottaga föreståndarens för *Berttula anstalt för andesvaga* Edvin L. Hedmans till Direktionen för folkskolorna i Helsingfors ställda anhållan om fortsatt erhållande af ett understöd för ett år framåt af Fmk 4,500 eller, likasom under detta år, 300 mark per elev för ända till 15 barn från Helsingfors kommun, och har Drätselkammaren, ehuru intet uttalande från Folkskoledirektionen eller folkskoleinspektor bifogats, trots sig böra låta anslaget fortfarande ingå oförändradt i budgeten.

Äfven för *blindanstalten* upptages förut beviljade anslag oförändradt.

Uti det af folkskoleinspektor V. Öhberg inlemnade specialförslaget för *folkskolornas utgiftsstat* ingår, på grund af gällande bestämmingar, „lärarepersonalen tillkommande löneförhöjningar“ samt i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut af den 15 april 1889 „skolor för barn, sysselsatta vid fabriker och handtverkerier“ med ett anslag 3,800 mark, äfvensom i öfverensstämmelse med Kejs. förordn. af den 5 Augusti 1886 en tillökning i stadens bidrag till pensionering af folkskololärarepersonalen med 40 mark. Derutöfver föreslår folkskoleinspektorn tilldelandet af extra arvode åt 2 föreståndare vid högre gosskolorna och 2 föreståndarinnor vid högre flickskolorna att utgå, å 200 mark, med inalles 800 mark, till hvilkas utgifvande Drätselkammaren ansett sig böra förorda bifall. Genom förbiseende har uti folkskolornas specialförslag för innevarande år „hyror för folkskolelokaler, redan hyrda“ upptagits med endast halfva beloppet eller 10,145 mark i st. för 20,290, hvarmed de i sjelfva verket utgå. Nedsättningen uti denna utgiftspost, jemförd med föregående års enahanda utgift, betraktades påtagligen vid budgetbehandlingen sistlidne höst vara en följd af att staden uppfört nya skolhus, hvarföre den felaktiga uppgiften ej observerades. Uti nu föreliggande specialförslag upptagas hyrorna till 22,640 mark, men då Drätselkammaren efter samrådande med folkskoleinspektorn ansett den folkskolelokal, som varit å Fjelldal upphyrd

för 1,800 mark, obehöflig för ett kommande år, då ersättning för densamma blifvit beredd genom inredandet af Hesperia-folkskolan, har beloppet kunnat nedsättas med 900 mark eller till 21,740 mark. Härvid bör dock erinras, att uti folkskolan vid Andregatan samt uti folkskolan å Berghäll inrymmas jemväl tvenne handterverksskolor, hvarföre hyran för ensamt folkskolorna i sjelfva verket icke fullt uppgår till nämnda belopp.

Öfriga afvikelser från innevarande års budget, nemligen lön för en vaktmästare vid skolan å Hesperia, ökning af anslagen för ved, belysning, beklädnads-hjelp åt fattiga elever, renhållningen och expenserna eller såsom de i förslaget benämnas „annonser, blanketter, annat tryck och oförutsedda utgifter“, likasom ock minskningen af utgifterna för ny skolmöbel och reparation af gamla samt af underhålls- och reparationskostnader för skolornas gårdar och hyrda lokaler, har Drätselkammaren ansett sig böra införa, då desamma måste antagas stöda sig på erfarenhet och kännedom om det verkliga behovet.

Uti Styrelsens för stadens *folkbibliotek och läsesal* specialförslag förefinnes blott en enda afvikelse från nu gällande budget, nemligen förhöjning af anslaget för diverse samt oförutsedda utgifter med 500 mark, men då denna tillökning uti förslaget åtföljande skrifvelse är fullt motiverad, har Drätselkammaren jemväl upptagit densamma.

Samma anslag som enligt Stadsfullmäktiges beslut beviljades för „*folkbibliotek och läsesal i Sörnäs*“ under innevarande år, har Drätselkammaren för nästinstundande år till samma ändamål upptagit, nemligen 6,860 mark, men då staden faktiskt icke kan kontrollera inrättningens verksamhet eller ingripa i organisationen derhän, att ett önskvärdt samarbete med det egentliga folkbiblioteket komme till stånd, tillåter sig Drätselkammaren återhämta sitt vid budgetbehandlingen sistlidne år framställda förslag, det måtte ifrågavarande anstalt ställas under Bestyrelsens för folkbiblioteket och läsesalen inseende.

X. Staden åliggande allmänna onera.

För „*skjutshållningen*“ upptages samma summa som för 1892 ingår i budgeten, men med tillägget „*förslagsvis*“, enär terminen för nu gällande entreprenad utgår 1 nästkommande Juni.

Under „*kronoutlagor*“ upptages ett anslag för bestridande af Mejlans hemmans utskylder, sedan hemmanet numera af staden på annat sätt än tillförene disponerats.

„*Inqvarteringskostnaderna*“ äro observerade i enlighet med af Inqvarteringsnämnden uppgjordt förslag, och äro utgifterna för sagda Nämnd oförändrade, med undantag af att hyran för Nämndens lokal nedsatts med hälften af orsak att erforderligt utrymme för densamma kan beredas inom Rådhuset uti tvenne af de rum, som härintills disponerats af polisrinättningen.

XI. Vattenledningen.

Vattenledningskontoret har uti sitt förslag till utgiftsstat för Vattenledningen infört en ny uppställning eller fördelning af de olika underafdelningarna, hvari XI:te hufvudtiteln förut varit indelad, och härvid antydt att kostnaderna som hänföras under benämningen „Vattenledningskontoret“, d. v. s. aflöningar och administrationskostnader, lämpligen kunde hänföras under „III Kommunalförvaltningen“, men har Drätselkammaren icke funnit någon sådan ändring önskvärd, helst det synes vara mera ändamålsenligt och öfverskådligt att hafva samtliga utgifter för Vattenledningen samlade på ett ställe för att omedelbart kunna jemföra dem med inkomsterna från sagda inrättning. Vattenledningskontoret intager icke fullt samma ställning som andra stadens myndigheter eller förvaltande nämnder och kan icke heller likställas med Byggnadskontoret, enär utgifterna för sistnämnda Kontor icke direkte kunna hänföras till stadens allmänna arbeten, utan till en god del utgå för förvaltandet af stadens lösa och fasta egendom.

Detaljposterna under „*förvaltning och drift*“ äro i det närmaste oförändrade, endast vattenledningsingenjörens lön utgår framdeles med hela den förhöjning, som från den 1 April innevarande år för tio års tjänst tillerkänts dess nuvarande innehafvare, och har anslaget för Kontorets telefonafgifter ansetts bära likasom för öfriga af staden bekostade telefoner hänföras till „XV diverse telefonafgifter“. Anslaget för „brandförsäkringspremier och utskylder till Helsinge kommun“ har härigenom minskats till 1,900 mark. Af orsak att distribuering af debetsedlarna för vattenkonsumtionsafgifter och indrifning af räkningar, utställda af Vattenledningskontoret, åsamkat Drätselkontorets hithörande anslag en kännbar utgift, hvilken rätteligen borde drabba Vattenledningen, har ett särskildt anslag för bestridande af dessa kostnader införts till belopp af 500 mark.

„Kostnaderna för privata anslutningar och uppsättning af vattenmätare“ likasom ock „hyra för verkstadslokal“ upptagas med de af Vattenledningskontoret föreslagna belopp af skäl, som af Kontoret anföras. Denna summas storlek inverkar i ingen händelse på budgeten enären mots varande summa upptages såsom tillgång och inkomsterna för de genom verkstaden utförda privata arbetena icke allenast betäcka hyran för lokalen, utan antagligen lemna något mindre öfverskott.

Bland „*underhåll och remont*“ upptages af Kontoret omläggning af vattentaket på gamla pumphuset, hvilket arbete på anförda skäl torde vara oundvikligt, men anser Drätselkammaren, i motsats till vattenledningsingenjören, fördelaktigare att på det gamla för asfaltfilt afsedda underlaget ånyo lägga dylik filt i stället för tak af galvaniserad plåt, hvarföre den af ingenjören alternativt angifna kostnaden 700 mark af Kammaren upptagits. För reparation och justering af vattenmätare är anslaget enligt vattenledningsingenjörens förslag och motivering sänkt från 2,800 till 1,500 mark.

Under „*utsträckning af rörnätet och inköp af vattenmätare*“ har af Vattenledningskontoret enligt Drätselkammarens uppdrag införts anslag för vattenledning

under Albertsgatan från Boulevardsgatan till N:o 27. Nämnda gård eller rättare tomt N:o 7 i kvarteret N:o 72 har för flere tiotal år tillbaka blifvit klufven i tvenne af hvarandra oberoende hälfter, ehuru detta ej framgått af tomtboken eller stadsplan. Härigenom kan det äfven förklaras att den södra hälften vid anläggning af kloak såväl som vattenledning icke blifvit satt i tillfälle att till dem utföra anslutningar. Då egaren till tomten, artisten Knutsson, hos Drätselkammaren numera gjort framställning om vidtagande af på staden ankommande åtgärd härutinnan, har Drätselkammaren ansett sig böra föreslå utförandet af ifrågakvarande komplettering af vattenledningsnätet likasom Kammaren ock under „allmänna arbeten“ infört anslag för utförande i sammanhang härmed af afloppsledning.

Utsträckningen under Högbergsgatan, som af Vattenledningskontoret upptagits, med ändamål att betjena N:ris 19 och 21 samt en brandpost, har Drätselkammaren uteslutit, emedan N:o 19 är bebyggd med ett enda litet trähus, hvares egare antagligen ej för sitt ringa behof kan anlägga sidoledning genom den af berggrund bestående gatan och tomten, samt N:o 21 redan på egen bekostnad har anlagt vattenledning från Kaserngatan längs Röddäldsgatan; då endast en brandpost sålunda komme att från denna ledning serveras, har nyttan af anläggningen ej ansetts motsvara den dryga utgiften, 6,300 mark, isynnerhet som slangledningar vid eldsläckning med lätthet torde kunna utläggas på här förekommande afstånd till förefintliga brandposter.

För erhållande af vattenledning till stadens nya, på statsjernvägarnes bekostnad till Kampmalmen flyttade, materialgård, der sådan ledning var oafvisligen nödvändig särskildt för eventuelt eldsläckningsbehof, har Drätselkammaren sett sig tvungen att låta utsträcka vattenledningen ej allenast från de närmaste gårdarne vid Malmgatan öfver en del af sagda malm, utan jemväl under den del af Malmgatan, der vattenledning hittills saknats. Då Kammaren emellertid icke ansett statsjernvägarne kunna påföras kostnaden för den del af ledningen, som framlöper under sjelfva Malmgatan, enär densamma kommer att betjena de invid liggande tomterna, har anslag för sagda andel, enligt af Byggnadskontoret meddelad uppgift öfver den härför hafda kostnaden, i budgetförslaget observerats. För vattenmätare upptages på skäl som af Vattenledningskontoret framhållits endast hälften så stort anslag, nemligen 10,000 mark, som under innevarande år.

Angående den utsträckning af rörnätet, som blifvit hänförd till „regleringsarbeten“, ingår yttrande längre fram i sammanhang med planering af vägar och anläggning af afloppskanaler.

De under „diverse mindre arbeten“ af Vattenledningskontoret upptagna detaljposterna hafva alla på grund af de utaf Kontoret anförda skäl blifvit af Drätselkammaren observerade och har Kammaren dessutom, på framställning af egaren till villalotten N:o 6 inom Brunnssparkens vestra villakomplex om utsträckning af vattenledning till sagda villor, härtill fogat anslag för en vattenpost på Hafstorget, från hvilken vatten tillsvidare kan af dem som sådant önska afhämtas.

Det af Vattenledningskontoret föreslagna införandet af vattenmätare vid stadens bekvämlighetsinrättningar synes Drätselkammaren icke fullt motiveradt, enär denna anordning blott har nytta för samlandet af statistik öfver konsumtionen, ty då annan förbrukning för stadens allmänna behof ej heller uppmätes, synes den afsedda utredningen skäligen betydelselös. Vattenledningskontoret torde med lätthet kunna för approximativ beräkning af den åtgångna vattenquantiteten under någon tid införa mätare på en och annan pissoir, utan att särskildt anslag för detta ändamål behöfver observeras.

XII. Saluhallen.

För renhållning särskildt af de diskar hvarå fettämnen uppläggas hafva, enligt anmälan från sundhetsinspektören, svårigheter uppstått genom brist på varmt vatten, som ej funnits att tillgå på närmare håll än uti kokhuset, och ha afskräderna, hvilka uppsamlas i en låda uti det vid hallens södra ända befintliga rummet, isynnerhet under den varma årstiden tidt och ofta spridt en obehaglig lukt i hallen. Då en vattenvärmningsapparat utan svårighet kan anbringas uti nyssnämnda rum, har Drätselkammaren upptagit ett anslag af 250 mark för bekostande häraf äfvensom för tvenne å hjul rörliga soplådor, hvilka jemte afskräderna komma att vexelvis bortföras för rengöring.

Sedan Drätselkammaren med Helsingfors Elektriska belysnings aktiebolag träffat aftal om leverans af belysning i Saluhallen enligt uppmätning, synes det vara för staden fördelaktigare att för ett hithörande installation åsatt pris af 3,600 mark inköpa densamma, än att enligt bolagets taxa betala en årshyra med 4 mark för hvarje af de i hallen befintliga 144 lamporna eller 576 mark årligen, hvarföre Drätselkammaren i budgeten infört härtill nödigt anslag.

XIII. Allmänna arbeten.

För att i möjligaste mån utjemna det inträffade ogynnsamma läget i stadens finanser och för att icke under nuvarande tryckta ekonomiska förhållanden höja uttaxeringen, hafva de stadens allmänna arbeten, hvilka icke utföras med redan upptagna lån, reducerats till mindre omfång och utsträckning än under en lång följd af föregående år, såsom af nedanstående sifferuppgifter nogsam framgår:

Anslaget för XIII allmänna arbeten under år 1892 utgjorde	<i>Smf.</i>	750,550: —
deraf å lånemedel]	<i>„</i>	183,000: —
Med icke-lånemedel bestreds	<i>Smf.</i>	567,550: —
Liknande tablå öfver motsvarande till utförande under instundande år föreslagna arbeten utvisar:		
Anslaget för allmänna arbeten under 1893, föreslagna	<i>Smf.</i>	1,277,455: —
deraf å lånemedel	<i>„</i>	881,000: —
Att utföras med icke-lånemedel föreslås	<i>Smf.</i>	396,455: —

Utgifterna för vattenledningen voro:

Under år 1892 upptagna till	<i>Små:</i> 151,600: —
deraf å lånemedel	„ 0,000: —
Och bestredos med icke-lånemedel	<i>Små:</i> 151,600: —
För samma ändamål upptager förslaget för 1893	„ 129,235: —
deraf å lånemedel	„ 19,300: —
Att bestridas med icke-lånemedel	<i>Små:</i> 109,935: —

Regleringsbudgeten, hvaröfver särskild tablå för åren 1888—1892 vidfogas, visar åter följande utgiftsposter:

År.	Planering och aflopp.
1888	<i>Små:</i> 172,712: 50
1889	„ 210,561: 21
1890	„ 577,718: 35
1891	„ 487,575: 04
1892	„ 71,850: —
1893 föreslagna	„ 46,900: —

Hänvisande till Byggnadskontorets förslag till utgiftsstat för stadens allmänna arbeten och detsamma bifogad motivering, till hvilken Drätselkammaren i de flesta fall ansluter sig, må här ytterligare tilläggas:

Bekostande af nytt vattentak och yttre målning af Brunns huset, för hvilka arbeten Byggnadskontoret upptagit anslag under rubriken „byggnader och lägenheter“ på af Drätselkammaren derom meddeladt uppdrag, föranledes af att det gamla asfalttaket, oaktadt ständiga och kostsamma reparationer, till den grad läcker, att ej allenast takmålningarne deraf förstöras, utan äfven takvasarnes hållbarhet äfventyras, äfvensom deraf att husets yttre under senaste år företett en föga inbjudande anblick.

Remonten inom Folkbiblioteket, som afser en förändrad inredning af utlåningssalen, har redan tidigare varit af behovet påkallad, men lemnades beroende tills bibliotekarietjensten blefve ånyo besatt och den nye innehafvaren af tjensten vunnit tillräcklig erfarenhet för att kunna anvisa de lämpligaste anordningarne.

Till det af Byggnadskontoret för remont inom folkskolan å Berghäll upptagna anslaget 2,500 mark har Drätselkammaren ytterligare tillagt 2,800 mark för att betäcka kostnaderna för den extra remont Kammaren under sistlidne sommar nödgats låta utföra i sagda skola. På grund af Helsovårdsnämndens yrkande inrättades nemligen en afloppsledning från skolans uthus till kloaken under närmaste gata, emedan behörig snygghet i brist på sådant aflopp icke kunde derstädes upprätthållas. Dessutom förstärktes taklaget i skolans öfre våning genom anbringande af hängverk på vinden af orsak att bärbjalkarna, hvilka redan vid skolhusets afsyning befunnos vara för svaga, så betänkligt bugtats att deras förstärkning, vid af ojäfviga fackmän verkställd syn, påyrkades. Drätselkammaren har

visserligen sökt af arbetsledaren och entreprenören blifva ersatt för kostnaderna vid sistnämnda arbetes utförande och afhjelpandet af andra smärre bristfälligheter, men då utbekommandet af denna ersättning synes blifva tvist underkastad, har Kammarern i nästa års budget upptagit omförmälda anslag.

Den i sammanhang med budgeten för Brandverket nämnda, af Brandkommissionen föreslagna badstugan som, då den i brandverkshuset uti en kall korridor anordnade badbassinen endast under den varmare årstiden kan begagnas, synes nödvändig ej mindre för införandet af regelbundet badande än ock för anordnande af tillfälliga bad vid manskapets hemkomst från arbete vid eldsvådas bekämpande, kan dock enligt fackmäns uttalande icke blifva för sitt ändamål tjenlig, ifall inredningen utföres i enlighet med af Brandkommissionen inlemnadt förslag, utan att väggarne i hithörande rum förstärkas och afputsas, hvarföre det beräknade anslaget för vidtagande af dessa och andra smärre förändringar höjts till 2,800 mark.

Af Vattenledningskontoret förordade omläggning af golfvet i Gammelstadsqvarnen intages likaledes under ofvannämnda titel.

Såsom nybyggnader upptagas „resterande köpeskilling för rådhusannexet“ (gården N:o 22 vid Alexandersgatan) och anslag för „tillbyggnaden till Kommunala sjukhuset“, hvilka böra ingå i budgeten, om ock utgifterna för desamma under 1893 tillfälligt bestridas med disponibla lånemedel och kostnaderna komma att betäckas på sätt vid relationen angående stadens inkomster här nedan anföres.

Den dryga utgiften under „gator och allmänna platser“, som Byggnadskontoret upptagit för Salutorgets beläggande med 1:ma nubbsten emellan Katrine- och Helenegatornas tänkta förlängning öfver sagda torg, har Drätselkammaren utslutit, men i stället observerat ett anslag stort 17,500 mark för tillverkning af nubbsten för ofvannämnda ändamål af orsak att dylik tillverkning synnerligen väl lämpar sig till vinterarbete och staden genom dess utförande utan uppoffring kan bereda arbetsförtjenst åt en liten stam dugliga huggare med deras handtlangare. Omläggningen af Vestra Henriksgatan å den af Byggnadskontoret föreslagna sträckan från Simonsgatan till Vestra chausséen, hvars stensättning är i synnerligen dåligt skick och som särskilda gånger tagit uppskof i väntan på lösningen af frågan om sättet för nämnda gatas anslutning till chausséen, torde icke vidare böra uppskjutas sedan den af Stadsfullmäktige beslutade chausséutvidgningen och öfvergången af hamnbanan redan blifvit satt i verkställighet och ifrågavarande gatuandel såsom en direkt fortsättning af chausséen blir en af stadens förnämsta trafikleder.

Förutom att Malmgatan sedan länge är på hvardera sidan bebyggd, tillkommer såsom motiv för dess stensättning, att den numera utgör den mest begagnade vägen till stadens nya materialgård samt att den hittills endast grusade körbanan härvid af tunga lass sönderköres och under vår och höst är svår att trafikera.

Stensättning af Hafsgatan, till den del som är bebyggd, upptages i enlighet med Byggnadskontorets förslag, men deremot har Drätselkammaren icke i lik-

het med Byggnadskontoret observerat anslag för stenbeläggning af hela Kamp-
torget, utan endast af den norra delen, som bildar en plan omkring den nyupp-
förda brandstationen.

Å Högvakttorget, hvars stensättning af Byggnadskontoret föreslagits, har
Drätselkammaren ansett för trafiken vara tillfyllesgörande, ifall körbanorna från
Slottshörnet till kanalbron och härifrån längs kanalen till högvaktshuset äfvensom
från Mariegatan till nämnda bro stensättas, hvarföre anslag för dessa körbanor
upptagits med det beräknade mindre anslaget 7,200 mark.

Magasinskajens förseende med nytt brolock, som af Byggnadskontoret före-
slagits och hänförs till gatubyggnader, har af Drätselkammaren observerats såsom
hamnbyggnad.

Ehuru Drätselkammaren erkänner att de å uppgången från Bergmansgatan
till Observatoriibergeren hopade stenmassorna, afsedda att användas såsom underlag
för föreslagna vägar och till utfyllning, äro vanprydande för den ganska flitigt be-
gagnade passagen och att desamma dessutom för nedre våningen af ett bonings-
hus å N:o 5 vid Bergmansgatan äro besvärliga, i det ljuset utestänges från en del
fönster, har Kammaren dock icke ansett sig under närvarande förhållanden kunna
i nästa års budget upptaga den för uppgångens anordnande nödiga, stora kostnad.

Sedan byggnadsverksamheten och deraf betingade tomtköp nästan helt
och hållet afstannat, och staden vid färdig planerade, med kloak och vattenledning
försedda gator, såsom af bilagda „tablå öfver tomtlösen och dermed verkställda
regleringsarbeten“ närmare framgår, har till försäljning disponibla 40 bostads-
och 8 fabriksstomter (approximativt värderade till öfver 2,000,000 mark), har Drät-
selkammaren sjelffallet ansett de s. k. *regleringsarbetena* inom staden böra afstanna.
Endast anläggning af den invid Kommunala sjukhuset framlöpande Kyrkogårds-
gatan, hvars planering enligt Stadsfullmäktiges beslut skall utföras i sammanhang
med planeringsarbetena på nämnda sjukhus tomt, är derföre, förutom en obetyd-
lig väg längs Skepparebrinken, upptagen till utförande under nästkommande år.
Likaså hafva regleringsarbetena inom förstaden Berghäll inskränkts till sitt om-
fång, och stiga sammanlagda kostnaderna för de här till utförande föreslagna pla-
nerings- och kloakarbetena endast till 28,200 mark mot 44,170 mark under 1890
och 71,800 mark under år 1891. Byggnadsverksamheten har här ej helt och hål-
let afstannat, och hafva de flesta genom anläggningen af vägar numera tillgäng-
liga tomter blifvit under innevarande års förlopp utarrenderade, hvarföre Kamma-
ren trots tillfälle böra beredas till vidare utgifvande af sådana tomter genom att
fortsättningsvis bygga dylika provisoriska gator med tillhörande aflopps- och vat-
tenledningar, så mycket hellre som vid dessa jämförelsevis produktiva anläggning-
gar arbetsförtjenst kan beredas under instundande vinter. Genom de sålunda före-
slagna regleringsarbetena inom Berghäll möjliggöres utarrendering af minst 5 tom-
ter, hvilkas afkastning efter ett medelpris af 340 mark komme att inbringa en år-

lig inkomst af 1,700 mark, hvarifrån dock kostnaderna för belysning och renhållning m. m. afgår.

Angående de under „planering och nyläggning“ upptagna regleringsarbetena torde följande omständigheter böra framhållas. Kostnaden för planeringen af Kyrkogårdsgatan utmed Kommunala sjukhusets tomt har af Byggnadskontoret beräknats stiga till 34,200 mark, men har Drätselkammaren häraf till användande under nästinstundande år upptagit endast halfva beloppet; och torde det förtjena omnämnas att härvid förekommande sprängningsarbete jemte uppförande af stödmurar särskildt egnar sig till beredande af arbetsförtjenst under vintern åt en mängd arbetare.

Skepparebrinken, hvilken delvis intages af en arrendetomt, som enligt gällande stadsplan skall försvinna, dels af till Röddälds-plantaget hörande arrendemark, kan icke till sin helhet planeras, och är detta ej heller för närvarande nödigt; men Drätselkammaren har upptagit den af Byggnadskontoret föreslagna planeringen af brinkens östra sida, emedan denna utgör väg till en härinvid uti ett nybyggdt hus inredd lokal för II:a polisvaktkontoret.

Med anledning af att extra anslag årligen erfordrats för smärre kompletteringsarbeten af stadens kloaknät, föranledda af större nybyggnadsföretag, förstoring af äldre trärummor och andra oförutsedda orsaker, har Drätselkammaren under „kanaler och aflopps diken“ i stället för det under senaste år ingående anslaget för ombyggnad af äldre träkanaler upptagit en utgiftspost, benämnd „kompletteringsarbeten“, med 3,000 mark, för att härmed kunna afhjelpa tilläfventyrs uppkommande behof inom detta område af ett eller annat slag. Af Byggnadskontoret föreslagna ombyggnad af träkanalen under Unionsgatan från N:o 20 till N:o 26 har Drätselkammaren ansett kunna till ett annat år uppskjutas, helst den gatsträcka, som komme att rifvas, uppgifves vara under senaste sommar iståndsatt.

Såsom nyanläggning under denna rubrik upptagas endast: den i sammanhang med utsträckningen af vattenledningsnätet redan omnämnda afloppsledningen under Albertsgatan från N:o 27 till Boulevardsgatan samt, jemlikt Stadsfullmäktiges beslut, tvenne anslag af 1,530 och 800 mark för betäckande af utgifterna för de utförda afloppskanalerna under Albertsgatan från N:o 10 vid Båtsmansgatan till Smedsgatan samt från folkskoletomten N:o 10 vid Nikolaigatan.

För att kunna utarrendera de nyindelade villorna å Mejlans hemmans vestra udde, hvilka synas vinna efterfrågan, bör en väg derstädes ombyggas och iståndsättas med en kostnad af 750 mark, men äro underhållskostnaderna för öfriga vägar inom Mejlans inbegripna uti det för „diverse reparationer“ ingående anslaget på grunder, som af Byggnadskontorets budgetsskrivelse framgår.

Under „chausséer“ upptager Drätselkammaren alla de anslag, hvilka af Byggnadskontoret under denna benämning föreslagits. Fortsättandet med macadamiseringen af vägen genom Djurgården från Östra till Vestra chausséen, hvars utförande vid budgetbehandlingen år 1890 måste anses hafva blifvit i princip be-

sluten, är särskildt deraf motiverad, att bokningen af sten till densamma är ett lämpligt vinterarbete, samt att den nyaste delen af vägen mellan bron öfver jernvägen och den egentliga parken, som är belagd med mjuk fyllning, genom macadamiseringen erhåller nödig fasthet.

De af Byggnadskontoret föreslagna anslagen för arbeten uti stadens hamnar upptagas oförändrade af Drätselkammaren, som i allo instämmer uti de af kontoret vid deras omnämmande i budgetskrifvelsen uttalade åsigter. Tyvärr har Drätselkammaren icke kunnat föreslå till utförande någon del af de större i sammanhang med hamnbanan stående kajarbetena, hvilka skola utföras medelst för densamma upptaget lån, och till hvilka Kammaren snarligen torde sättas i tillfälle att till Stadsfullmäktige inlemna af förre stadsingenjören utarbetade förslag. Orsaken härtill är den, att samtliga dessa arbeten skola föregås af muddringsarbeten, hvilka under innevarande sommar ej kunnat utföras, enär Kammaren sett sig nödsakad ställa stadens nya mudderverk till Hamnbane-Byggnadsstyrelsens disposition under senare hälften af nyss förlidne sommar. Den uti Sandvikshamnen nödiga muddringen för anläggandet af de kajarmar, öfver hvilka hamnbanan skall framgå, skulle nemligen ej hafva kunnat utan tillhjälp af stadens mudderverk slutföras innan vinterns inträde, och hade hamnbanans dragande till södra hamnen i sådan händelse blifvit ett år framskjuten. Under nuvarande omständigheter kommer visserligen anläggningen af kajerna på Skatudden att uppskjutas ett år, men då, genom omedelbart utförande af den i budgetförslaget för nästinstundande år upptagna tillbyggnaden af Magasinskajen, anläggning af spår längs sagda kaj möjliggöres, kan sjötrafikens behof af omedelbar förbindelse med jernvägen dock i någon mån tillgodoses.

Såsom redan i sammanhang med relationen om gator och allmänna platser anfördes, har Drätselkammaren öfverfört till „hamnar“ det af Byggnadskontoret till gatubyggnader hänfödda anläggandet af nytt brolock på Magasinskajen. Med denna anläggning har Byggnadskontoret afsett en grundlig remont af plankbeläggningen, hvilken, enligt hvad erfarenheten visat, genom forslandet af tunga lass är utsatt för en hastigt skeende förslitning. Likaså har reparationen af 5 st. mudderpråmar, hvilken af Byggnadskontoret sammanförts med remont af spillningspråmarne, hit öfverförts.

Hamnkontoret har uti sitt specialförslag ånyo upptagit frågan om det slutna varuskjulets å Packhustorget flyttning till lämpligare plats å Vestra kajen, enär kontoret icke funnit de för afstyrkandet af sagda flyttning vid senaste års budgetbehandling framlagda skäl fullt hållbara. På de af Hamnkontoret nu framlagda motiv och särskildt med fästadt afseende vid den beqvämlighet och fördel lastemottagare ovilkorligen komme att hafva deraf att de kunde direkte från fartyg öfverföra tullbehandling underkastade varor i skjulet, hvilket för detta ändamål borde helt och hållet ställas till tullverkets förfogande, har Drätselkammaren, likasom vid ärendets föregående behandling, ansett sig böra understöda Hamnkonto-

rets förslag och har förty observerat det för utförandet af flyttningen nödiga anslaget. I sammanhang härmed torde böra anföras att Kammaren ännu ej låtit uppföra ett tredje varuskjul å Vestra kajen, hvartill i innevarande års budget anslagits 2,000 mark. Af budgetutskottets i saken framställda förslag kan visserligen dragas den slutsatsen, att utskottet tänkt sig behovet af täckta, d. v. s. med väggar försedda, skjul kunna tillfredsställas genom uppförande af ytterligare ett likadant öppet eller endast med tak försedt skjul, som de hvilka under innevarande sommar äro uppförda på södra kajarmen, men då Drätselkammaren haft skäl befara att dylika smala skjul, hvilka endast böra ifrågakomma på en plats der utrymmet omöjligen tillåter anordnandet af bredare dylika, icke skola kunna skänka tillräckligt skydd mot nederbörd, isynnerhet under blåst, åt deri upplagda varor, har Kammaren ansett nödigt någon tid uppskjuta utförandet af ett tredje liknande skjul, tills någon erfarenhet vunnits om deras ändamålsenlighet. De uttalanden Kammaren hittills genom Hamnkotoret och af trafikanter såväl som fartygsbefälhafvare fått del af, gå alla i den riktning att de smala skjulen äro att betrakta som en nödfallsutväg, enär de icke skänka tillräckligt skydd mot regn. Icke heller har någon utsigt funnits att för den anslagna summan 2,000 mark kunna uppföra ett annat slags skjul, som vore lämpligare på den stora rymliga platsen å den utvidgade kajsträckan mellan Södra kajarmen och Magasinskajen, hvarföre Kammaren såsom redan nämndes sett sig tvungen att, intill dess vidare utredning om lämpligaste byggnadssätt och anordning vinnes, uppskjuta användningen af nämnda anslag.

Det af Hamnkotoret föreslagna byggandet af en duc d'alb för kompassjustering har af Drätselkammaren upptagits, då Kammaren ej ansett sig med skäl kunna afstyrka anläggningen af en för navigationen tilläfventyrs nödig inrättning.

Af inlemnade eventuella förslag till de flytande broar hvilka staden, för den händelse att en räna i isen komme att till Sörnäs hamn uppbyggnas, blefve skyldig öfver denna räna anbringa, har Kammaren för sin del förordat det förslag som afser en bro af 3 meters bredd och för utförandet af tvenne sådana upptagit den beräknade kostnaden 800 mark.

Stadsträdgårdsmästarens specialförslag till underhåll och nyanläggningar inom stadens *planteringar* har Drätselkammaren i hufvudsak godkänt, men dock trott sig böra nedbringa några häri ingående utgiftsposter. Främst har det anslag 10,000 mark, som upptagits för anskaffande af fyllningsmaterialier till anläggningarna på Observatoriibergen nedsatts till 5,000 mark, icke för att Kammaren skulle önska afbryta de pågående för staden betydelsefulla försköningsarbetena, men emedan en inskränkning i stadens utgifter i allmänhet är nödvändig och Drätselkammaren med säkerhet antager att Stadsfullmäktige, liksom härförinnan, blifva satta i tillfälle att till nämnda arbeten anslå nödigt anslag af Utminuteringsaktiebolagets vinstmedel. Likaså äro anslaget för anordningarna i Brunnsparken och det allmänna underhållsanslaget nedsatta. Deremot är den beräknade kostnaden

för iordningställandet af Hesperia park, till en plats lämplig för folknöjen och liknande ändamål, hvartill förslag på Drätselkammarens uppdrag blifvit af stads-trädgårdsmästaren uppgjort, bibehållen oförändrad. Behovvet af en dylik folk-park har Drätselkammaren haft tillfälle att iakttaga vid de många ansökningar, som under senaste sommar inlemnades om Hesperia parks upplåtande åt särskilda föreningar, och har Kammaren ansett den härmed förenade uppoffringen böra göras för åstadkommande af en plats, som kan disponeras och afstängas, isynnerhet sedan Kaisaniemi park, med den allmänna vägen längs jernvägsbanken till Djurgården, icke vidare bör få afstängas för enskildt behof. Förutom de af stadsträdgårdsmästaren föreslagna detaljposterna har Drätselkammaren upptagit den af Byggnadskontoret beräknade kostnaden för ett spjelstaket mot ofvannämnda park längs chausséen. Nuvarande hägnad tarfvar nemligen en kostsam reparation hvarföre Kammaren ansett det fördelaktigare och på samma gång prydligare att omgifva parken med ett genombrutet staket, än såsom hittills med ett högt, tätt plank.

Med detaljposterna uti Byggnadskontorets förslag till utgifter för „renhållningsväsendet“ har Drätselkammaren funnit nödigt vidtaga några förändringar. Till „hamnbyggnader“ öfverfördes, såsom tidigare blifvit nämndt, remonten af fem st. mudderpråmar, hvilken af Byggnadskontoret blifvit sammanförd med reparation af spillningspråmarne. Den af Byggnadskontoret upptagna remonten af de två öfriga har af Kammaren hänförs till första detaljposten, „underhåll af afstjelpningsplatser, bryggor och pråmar“. Anställandet af vakter vid afstjelpningsplatserna har visat sig nödigt, emedan stora quantiteter orenlighet, då ingen bevakning funnits, blifvit utsläpad till de för ren snö afsedda afstjelpningsplatserna, och detta ofog måste städfas såväl föratt icke hamnarne skola fyllas som ock för minskande af de sanitära olägenheter, som eljest vidlåda sagda platser. Utgiften för dessa vakter har hänförs till det förut ingående anslaget för vakters och pråmkarlar aflöning samt lossning af pråmarne, men har det sammanslagna anslaget minskats med 1,000 mark.

Anslaget för latriners och pissoirers underhåll har genom ökad fordran på snygghet och ökningen af dessa bekvämlighetsinrättningars antal öfverskridits, hvarföre detsamma höjts från 7,000 till 10,000 mark. I detsamma ingår äfven den af Byggnadskontoret beräknade kostnaden för flyttningen af en pissoir å Trekantiga torget till sqvären å samma torg. Denna flyttning har påyrkats af de kringboende, hvilka klaga öfver obehag af den fristående inrättningen, märkbara isynnerhet från de högre belägna våningarna i härinvid uppförda stora stenhus.

Renhållningen af stadens allmänna platser och gatuandelar, som under innevarande år icke såsom tillföre handhafts af en entreprenör utan för stadens räkning genom en uppsyningsman, ställd under Byggnadskontorets inseende, har kräft en utgift af ungefär 47,000 mark för det förgångna året (från 1 November 1891 till samma dag år 1892), men då sistförflutna vinter måste betraktas såsom exceptionellt ogynsam genom de ständiga starka snöfallen, har anslaget för nästkom-

mande år upptagits med endast 40,000 mark. Drätselkammaren anser nemligen att det sålunda inslagna förfaringssättet, hvarom förslag väcktes vid budgetbehandlingen senaste år, och på samma grunder som då anfördes, fortfarande bör handhafvas af staden, särskildt för att nödig erfarenhet skall vinnas om denna renhållnings lämpligaste organisationssätt och de kostnader, som äro härmed förenade.

För rengöring af hamnar och kajer är anslaget 500 mark såsom förut upptaget, och ingå öfriga detaljposter med det belopp de af Byggnadskontoret uppförts.

Inköp af en ångpålkran föreslogs af Byggnadskontoret redan under nyssförflutna sommar för utförande af pålningsarbeten vid de pågående kajbyggnaderna, och fann Drätselkammaren skäligen härtill bifalla, enär Byggnadskontoret icke, såsom det varit Kontorets afsigt, lyckats för dessa arbeten få upphyra någon af de ångpålkranar, hvilka varit vid privata byggnadsföretag använda. Utgiften kommer att vid kranens snart skeende emottagande liqvideras med för kajbyggnaderna anslagna medel, men då detta arbetsredskap kommer att i framtiden begagnas vid allehanda pålningsarbeten, har Kammaren ansett lämpligare att i budgeten upptaga särskildt anslag för sagda utgifts betäckande.

Anslaget för „*diverse*“ underhåll bibehålles oförändradt, men är den af Byggnadskontoret upptagna utgiften för inköp af möbel m. m. till Byggnadskontoret hänförd till inventarier till särskilda stadens hus under XV hufvudtiteln.

XIV. Pensioner.

Genom förra biljettförsäljerskan J. Klementz' fränfalle upphör den henne beviljade pensionen, medan öfriga utgiftsposter under denna hufvudtitel äro oförändrade.

XV. Diverse.

Stegrade vedpris och tillkomsten af lokalerna i rådhusannexet har föranledt höjandet af anslaget för eldnings- och lysningsämnen med 2,000 mark.

Såsom utgiftspost upptages arvodet åt elektroteknikern, ehuru detsamma skall af vederbörande ersättas åt staden, men synes det Kammaren riktigare att upptaga anslaget i budgeten, emedan aflöningen likväl af staden förskotteras samt ett konto bör finnas ej mindre för dessa förskotterade aflöningsmedel än för räknningar, hvilka af denna funktionär för besigtningar m. m. utfärdas, om ock deras belopp ånyo indrifves af bolag och enskilda personer, hvilka taga hans biträde i anspråk. Motsvarande summa är observerad såsom inkomst.

Utvidgningen af Polisnrättningens och Byggnadskontorets lokaler medför en förhöjning af anslaget för inventarier till särskilda stadens hus från 3,000 till 4,000 mark.

Afkortning och restitution å uttaxerade medel och andra inkomster komma sjelffallet att ökas under nu inträdda försämrade förvärfstider, hvarför Drätsel-

kammaren sett sig nödsakad öka härvid beräknade förlust från 55,000 till 75,000 mark.

Vid relationen om fattigvården har redan framhållits nödvändigheten att reservera ett större belopp att af Stadsfullmäktige användas för tillfälliga fattigunderstöd. Anslaget 10,000 mark är derföre ökad till 20,000 mark.

Inkomster.

Behållningen i stadskassan, enligt böckerna, vid årets utgång har af Drätselkammaren på vanligt sätt kalkylerats till 45,000 mark, hvaraf dock, enär ett mångfaldt större belopp ligger bundet dels uti influten tomtlösen och i stadskassan ineliggande chausséobligationer, dels i det stående förrådet af byggnads- och vattenledningsmaterialier m. m., någon del icke är disponibel till bestridande af utgifterna under nästkommande år.

Vid en jämförelse af denna behållningssiffra med de belopp, som upptagits i de föregående årens budgetförslag, finner man att i dessa sistnämnda observerats en många gånger större behållning. Detta förhållande har föranledts deraf att den uti innevarande års utgiftsstat kalkylerade behållningen upptagits för hög, hvilket åter beror af särskilda orsaker. Dels hafva nemligen beviljade anslag under år 1891 öfverskridits med rätt betydliga belopp; i det att exempelvis utgående räntor uppgått till 29,000 mark mer än förutsetts, fattigvårdens anslag öfverskridits med 32,000 mark, vattenledningens drift- och underhållskonto med 30,000 mark o. s. v. eller utgifterna tillsammans uppgått till c. 122,000 mark mera än beräknats, medan å inkomstsidan märkes en brist af c. 106,000 mark, hvars hufvudpart utgöres af 46,000 mark mindre tomtlösen än kalkyleradt var; dels, och detta är den viktigaste orsaken, har ett förelupet bokföringsfel härtill medverkat. Till klargörande häraf får Drätselkammaren anföra följande:

I stadens hufvudbok är bland aktiva upplagdt ett konto, kalladt „Nettogäld“, hvilket konto motsvaras af de bland passiva specificerade lån, hvilka äro afsedda att gäldas efterhand genom amortering under en följd af år. Detta konto hade bordt debiteras för det lån stort Fmk 160,000 på kortare återbetalningstid än två år, hvars upptagande Stadsfullmäktige den 21 december 1889 beslöto för reglerande af 1890 års bokslut. Så skedde emellertid icke af orsak att detta lån icke särskildt upptogs, utan indrogs i stadens kassakreditiv, men väl krediterades samma konto för de afbetalningar å detta lån om 80,000 mark hvardera, som observerats bland utgifter i 1891 och 1892 års budgeter. Så till vida hade således stadens behållning upptagits 160,000 mark lägre än det faktiska förhållandet påkallat. I alldeles motsatt riktning har emellertid verkat behandlingen af den kredit å 800,000 mark, som den 13 maj 1890 af Stadsfullmäktige anvisades Drätsel-

kammaren för beredande af nödig kassatillgång till bekostande af sådana större arbeten, för hvilka utgiften skulle påföras det tillärnade nya obligationslånet. Denna låneoperation, som endast afsåg att göra disponibel den tillgång, som redan var i drätselverkets böcker bland aktiva observerad under „förskotterade lånemedels konto“, ökade icke den faktiska utan endast den disponibla behållningen och skulle utan vidare utjemnas genom det nya obligationslånet. Denna omständighet blef dock icke beaktad vid uppgörandet af budgeten för 1891, och i 1890 års bokslut blef till följd af samma missuppfattning kontot „Netto gäld“ för dessa 800,000 mark debiteradt och behållningen till 1891 i motsvarande mån ökad.

Genom nu skedd rättelse af förberörda tvenne bokföringsfel är behållningssiffran reducerad med 640,000 mark. Denna summa har ju kommit staden till godo genom de stora reglerings- och hamnarbeten, som senast blifvit utförda, om ock utförandet af dessa antagligen icke i fullt lika grad påskyndats, derest anförda förhållande tidigare varit klarställt. De tillgångar, som genom dessa arbeten skapats, kunna emellertid icke göras disponibla, så mycket mindre som en fullständig stagnation inträdt i försäljningen af de nytillkomna tomterna och budgetregleringen har därför denna gång erbjudit svårigheter, hvilka icke annars förefunnits.

Äfven med iakttagande af den största sparsamhet hafva utgifterna icke kunnat nedbringas under sin förra nivå, särskildt med hänsyn till de stora krafden under detta år hotande och äfven för nästa år fruktade kolerafarsoten ställa på stadens helsovårdsbudget samt, sedan genom de under året fattade besluten om inköpet af Krookska gården och uppförandet af särskilda tillbyggnader till Kommunala sjukhuset, för hvilka ändamål upptagandet af lån på längre tid icke beslutits eller ens nu kan ifrågakomma, en nödvändighet uppstått att till någon del genom uttaxering amortera de belopp, som för dessa ändamål förskottsvis anvisats af den i stadskassan liggande odisponerade delen af 1892 års obligationslån. Den tryckta ekonomiska ställningen i landet har icke heller medgifvit en högre uppskattning af inkomstposterna, lika litet som en stegring af uttaxeringen ansetts kunna under nuvarande förhållanden ifrågakomma. Drätselkammaren har därför ansett lämpligast att för budgetens reglering å inkomstsidan uppföra ett tillfälligt lån eller kreditiv å 300,000 mark, afsedt att återbetalas inom kortare tid än 2 år. För detta kreditiv behöfver icke någon främmande långifvare anlitas, liksom icke heller någon ränta upptagas, när den i stadskassan inneliggande, för hamn- och vattenledningsarbeten ännu icke disponerade delen af senaste obligationslån provisoriskt kan anlitas för och jemväl förslår till täckande af detta kreditiv, liksom till de ofvannämnda förskotten för Krookska gården och tillbyggnaderna vid Kommunala sjukhuset, om också betydande belopp deraf äro tagna i anspråk för mobiliserande af stadskassans odisponibla behållning.

Emedan Drätselkammaren funnit det riktigast, att totalbeloppen af de under året beslutna utgifterna för inköpet af Krookska gården och uppförandet af

tillbyggnader vid Kommunala sjukhuset upptagas å budgetens utgiftssida, för att dessa betydande poster ej måtte passera förbi budgeten, hafva motsvarande summor å inkomstsidan upptagits såsom lån på kortare tid, för att såsom tidigare nämnts liqvideras dels genom uttaxering under ett fåtal år, dels genom lånens konvertering.

Förutom dessa lån på kortare tid upptager budgetförslaget lånemedel till belopp af 338,300 mark, afsedda att direkt påföras det senast upptagna obligationslånet, nemligen för vattenledningsarbeten 19,300 mark och för hamnarbeten 319,000 mark. Förstnämnda summa motsvarar de belopp, som utgiftsstaten upptager för de under regleringsbudgeten observerade vattenledningsarbeten, hvilka enligt tidigare beslut skola påföras lånemedlen, medan några andra utvidgningar af vattenledningsnätet, som mera hafva karaktären af mindre kompletteringar, ansetts böra bestridas med ordinarie tillgångar. Posten för hamnarbeten motsvarar åter de kostnader, som under åren 1892 och 1893 äro beräknade att nedläggas å tillbyggnaden af Magasinskajen. Uti innevarande års budget äro visserligen några lånemedel icke observerade för ifrågavarande ändamål, men då denna kajanläggning ligger inom ramen af de hamnarbeten, för hvilka ett anslag af 1,500,000 mark beräknades vid kalkylerandet af 1892 års obligationslån, samt budgeten, såsom af det föregående framgår, på senaste tid blifvit något öfveransträngd för andra behof, synes ett dylikt förfarande hafva fullt skäl för sig.

Beträffande här införda detaljposter må ytterligare anföras följande.

Under „räntor“ har införts en inkomst af 50,000 mark å bankräkningar, hvilken beräknas inflyta för icke disponerade medel af 1892 års lån. Räntorna å donationsfonder äro upptagna något högre, då sådan från makarne Silvii donation tillkommit.

Såsom inflytande *tomtlösen* för arrende- och odisponerade tomter har försigtigheten manat att endast observera den oguldna, inom 1893 till betalning förfallna, lösen för till statsjernvägarne öfverlåten mark.

Inkomsten från *stadens fasta egendom* är höjd på grund af stegringen i härifrån inflytande arrenden och hyror.

Af *inkomstgifvande rättigheter* är trafikinkomsten bibehållen oförändrad, men mätningssafgifterna på de af Trafikkontoret anförda skäl minskade. De afgifter som genom Hamnkontoret uppbäras äro åter höjda på grund af Kontorets uppgift att de regelbundet anlöpande ångbåtarnes antal och turer ökats. Auktionsprovision och bouppteckningsprocenter äro något ökade i enlighet med hvad erfarenheten beträffande dessa inkomstposter vid handen gifvit. Afgiften för stadskällarrättigheter, hvilken icke numera kan af staden uppbäras, är ur budgetförslaget utesluten.

Under „*diverse*“ äro: inkomsten af elever i folkskolan afgifter minskad i enlighet med folkskoleinspektors förslag; ersättning för elektroteknikerns aflönning införd, såsom redan i sammanhang med hans arvodes upptagande bland utgifter nämndes; samt ersättningen för underhållet af Ständerhussqvären äfvensom staden

beviljade bidrag för gatubelysningen utanför Finlands bank och Ständerhuset uppförda.

Sedan reglementet för stadens folkskolor numera är vederbörligen fastställt och det bidrag, som staden af staten har att påräkna, sålunda bör kunna höjas, har Drätselkammaren anmodat folkskoleinspektorn att inlemna en uppgift öfver de utgifter staden under nästinstundande år kommer att vidkännas för sina folkskolor, och har Kammaren äfven fått emottaga en kalkyl häröfver, slutande å Fmk 424,705:37. Uti denna kalkyl ingår äfven för stadens skolhus beräknade hyror, men då dessa belopp motsvara verkliga värden, har Drätselkammaren ansett sig böra såsom *statsbidrag* upptaga fjerdedelen af hela ofvannämnda summa eller i afrundadt tal en förslagspost af 106,000 mark. Bidragen till polisinsättningen och för gatubelysningen äro förändrade och ingå med de under innevarande år fastställda belopp.

Vattenledningen beräknas under nästkommande år för vattenförsäljningen lemna mindre intrader än under föregående år, en följd af mätningssystemets allmänna införande, men, då inkomsten af hyran för vattenmätarene fördubblas, antages totala inkomsten dock blifva densamma som under innevarande år. Højningen af ersättning för verkställda anslutningar har tidigare i sammanhang med utgifterna för vattenledningen blifvit förklarad.

Under „*lån*“ äro slutligen flere af de för särskilda anläggningar med de för dem beräknade anslag förut ingående posterna såtillvida förändrade, att den för dem hafda faktiska kostnaden numera uppförts.

Till uttaxering föreslår Drätselkammaren under nästkommande år Fmk 910,243:18, hvilken summa icke öfverskjuter årets taxering med större belopp än 10,126 mark, och ehuru skattörens antal under nu inträdda ogynnsamma ekonomiska förhållanden antagligen icke kommer att i vanlig grad ökas, torde uttaxeringen pr skattöre i det närmaste blifva oförändrad.

Slutligen anhåller Drätselkammaren få hänvisa till det sammandrag, som bifogats budgetförslaget och hvori Kammaren i olika kolumner sammanfört de utgifter och inkomster, hvilka Kammaren ansett kunna fördelas såsom ordinarie och tillfälliga, och äro dessa senare i budgetförslaget förtecknade med *.

Protokollsutdrag, upptagande vid ärendets behandling i Kammaren förekommen meningsolikhet, bilägges härjemte.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Otto Ehrström.

Tablå öfver tomtlösen samt

Tomtlösen.

Under 1887	såldes tomter för.	. . . . .	51,529: 40		
" 1888	" "	"	852,191: 54		
" 1889	" "	"	526,974: 48		
" 1890	" "	"	484,740: 99 *)		
" 1891	" "	"	139,070: 14 *)		
" 1892 1 Nov. **)	" "	"	388,470: 21		
			<u>Fmk</u>	2,442,976: 25	
Under 1887	inbetaltes häraf.	. . . . .	11,357: 11		
" 1888	" "	"	491,186: 87		
" 1889	" "	"	281,931: 98		
" 1890	" "	"	290,510: 27		
" 1891	" "	"	166,613: 67		
" 1892 1 Nov. **)	" "	"	294,899: 24	1,536,499: 14	1,536,499: 14
			<u>Återstår Fmk:</u>	906,477: 62	
Under 1892 beräknas häraf inflyta					10,000: —
" 1893 " " " (c:a 7 0/0 af 906,477: 62 — 121,000)					55,000: —
" " inflyter för till statsjernvägarne afträdd mark					121,000: —
Efter slutförandet af innevarande års planerings- m. fl. arbeten finnas odisponerade tomter till försäljning, enl. approximativ värdering, för (se följande tablå)			2,156,000: —		
hvaraf intet beräknas inflyta			—: —	—: —	0,000: 00
			<u>Summa Fmk</u>	—: —	—: — 1,722,499: 14

*) Efter afdrag af skedd utbetalning för å tomten N:o 7 vid Rödbergsgatan och N:o 46 vid Stora Robertsgatan jemte derinvid belägna gatuandelar verkställda sprängningsarbeten, hvilka liqviderades omedelbart af tomtlösen, under år 1890 Fmk 9,400 och under år 1891 Fmk 35,901: 33.

**) Summorna af Drätselkontoret meddelade efter det budgeten i öfrigt blifvit af Drätselkammaren den 27 Oktober slutbehandlad.

verkställda regleringsarbeten.

Regleringsarbeten.

Löseskilling för statsrådet W. Lagus' gård	—: —	132,000: —
År 1888 utförda planeringsarbeten	52,372: 55	
” ” ” afloppskanaler	120,339: 95	172,712: 50
” 1889 ” planeringsarbeten	127,287: 19	
” ” ” afloppskanaler	83,274: 02	210,561: 21
” 1890 ” planeringsarbeten	302,925: 47	
” ” ” afloppskanaler	58,333: 89	
” ” ” kajbyggnader	216,450: 90	577,718: 35
” 1891 ” planeringsarbeten	229,114: 10	
” ” ” afloppskanaler	93,378: 03	
” ” ” kajbyggnader	98,336: 22	
” ” ” inköp af mudderverk	66,746: 69	487,575: 04
” 1892 utförda planeringsarbeten (enl. budget)	44,550: —	
” ” ” afloppskanaler ”	27,300: —	71,850: —
” 1893 föreslagna planeringsarbeten	30,900: —	
” ” ” afloppskanaler	16,000: —	46,900: —
	<u>Summa <i>Små</i></u>	<u>1,699,317: 10</u>

Tablå öfver tomter, som äro eller inom utgången af år 1892 blifva disponibla, samt deras areal och försäljningsvärde.

Qv. N:o.	Tomt N:o.	Gatans namn.	Areal i m ² .		Enhetspris i <i>Sm.</i>	Försäljningsvärde		Anmärkning.
			Bostads	Fabriks		<i>Sm.</i>	<i>ni.</i>	
22	4	Gengatan.	2085.10	—	20.40	42,536	4	Arealen dels
24	5	Vinkelgatan.	1547.00	—	11.35	17,558	45	uppmätt, dels
131	4	Gengatan.	1002.62	—	20.40	20,453	45	uttagen från
126	11	Fabriksgatan.	1859.08	—	22.70	42,201	12	karta enligt
"	13	"	2145.20	—	22.70	48,696	4	skala.
"	15	"	2145.20	—	22.70	48,696	4	Åsatta pris
"	17	"	2156.48	—	22.70	48,952	10	approximati-
"	19	"	2169.70	—	19.85	43,068	55	va, i förhål-
127	3	"	1756.84	—	34.	59,732	56	lande till tom-
"	5	"	1717.90	—	20.40	35,045	16	ternas inbör-
"	7	"	1717.90	—	20.40	35,045	16	des läge och
"	9	"	1783.00	—	30.65	54,648	95	beskaffenhet.
128	14	"	1650.52	—	28.35	46,792	24	
"	16	"	1691.42	—	15.90	26,893	58	
"	18	"	1801.43	—	15.90	28,642	74	
"	20	"	1910.92	—	15.90	30,383	63	
"	22	"	1869.57	—	22.70	42,439	24	
134	8	"	2097.08	—	31.75	66,582	29	
"	10	"	2005.41	—	29.50	59,159	60	
"	12	"	2039.79	—	31.75	64,763	33	
"	1	Petersgatan.	2238.397	—	22.70	50,811	61	
"	3	"	2238.397	—	22.70	50,811	61	
"	5	"	2337.74	—	31.75	74,223	25	
135	4	"	2319.75	—	22.70	52,658	33	
"	3	Jungfrustigen.	2840.85	—	22.70	64,487	30	
"	5	"	3106.40	—	30.65	95,211	16	
136	4	Fabriksgatan.	2060.95	—	31.75	65,435	16	
"	6	"	2217.28	—	32.90	72,948	51	
166	13	Gräsviksgatan.	2969.60	—	28.35	84,188	16	
109	13	Bergmansgatan.	1621.52	—	12.50	20,269	—	
"	29	"	1917.26	—	22.70	43,521	80	
"	31	"	1981.17	—	22.70	44,972	56	
"	33	"	2045.08	—	22.70	46,423	32	
"	35	"	1981.17	—	22.70	44,972	56	
126	10	"	2274.27	—	28.35	64,475	55	
"	12	"	1798.26	—	22.70	40,820	50	
"	14	"	1798.26	—	22.70	40,820	50	
"	16	"	1798.26	—	18.15	32,638	42	
"	18	"	1798.26	—	18.15	32,638	42	
Transport			—	—	—	1,884,617	99	

Qv. N:o.	Tomt N:o.	Gatans namn.	Areal i m ² .		Enhetspris i Fmk.	Försäljningsvärde		Anmärkning.
			Bostads	Fabriks		Fmk.	kl.	
		Transport	—	—	—	1,884,617	99	
179	30	Fabriksgatan.	—	6417.32	5.65	36,257	86	
"	32	"	—	6417.32	5.65	36,257	86	
"	34	"	—	6417.32	5.65	36,257	86	
180	19	Petersgatan.	—	5486.46	5.65	30,998	50	
"	24	Fabriksgatan.	—	4875.14	5.65	27,544	54	
183	22	Petersgatan.	—	5556.10	5.65	31,391	96	
"	1	Strandgatan.	—	5236.11	5.65	29,584	2	
"	3	"	—	5396.10	5.65	30,487	96	
25	4	Konstantinsgatan.	1047.22	—	12.00	12,566	64	
Summa Fmk			—	—	—	2,155,965	19	

Helsingfors stads Byggnadskontor den 27 Oktober 1892.

HAMNKONTORET

i

Helsingfors,

den 29 september 1892.

N:o 49.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Inkomst- och Utgiftsförslag för år 1893 för Helsingfors stads Hamnkontor.

Till förestående approximativa förslag får vördsammast jag anföra följande:

För justering af ångfartygs kompasser vore det alldeles nödvändigt, att hafva en „duc d'Alba“ på lämpligt ställe inom Hamnområdet. Intill närvarande tid har justering tillgått sålunda, att fartygen vid stadens kajer svängts rundt, men den tilltagande trafiken ställer ofta hinder härför, utom det att plåttaken på varuskjulen och på kajerna möjligen liggande last af jerngods inverka ojemnt attraherande på resp. fartygs kompasser. Jag har derföre tänkt mig, att en stark och beqväm „duc d'Alb“ skulle placeras på ungefär trehundra fots afstånd rakt utanför sydligaste ändan af trädbron närmast varfvat, emedan fartygen här kunde ligga och svängas rundt utan att störa den allmänna trafiken och sjelfva ej heller störas af densamma, på samma gång de skulle hafva lugnt vatten för arbetets utförande och beqväma angöringspunkter uti bojen utanför nämde bro samt uti pol-

Södra hamnon.

laren på densamma och varfsbroarne. Då dylika „duc d'Alber“ finnas till sjöfarandes tjänst exempelvis uti Stockholm och Åbo samt i allmänhet anses utgöra en nödvändig inrättning uti en välförsedd hamn, har jag ansett mig äfven för vår hamn böra föreslå en dylik.

Varuskjul.

Till fjolårets budget hade jag, efter samråd med dåvarande stadsingenjören, föreslagit *det slutna varuskjulets flyttning till lämpligare plats på Vestra kajen*; denna flyttning afstyrktes dock på bland andra sådana skäl: „att detsamma för närvarande äfven tjänstgör såsom upplagsmagasin för lossningen af varor från passagerareångfartygen nattetid, hvilken lossning icke skulle tillåtas med mindre ett skjul funnits å kajen för att emottaga varorna de tider då packhuset är stängdt“. Detta är ett egendomligt resonnement, ty ingalunda är väl skjulet mindre lämpligt att emottaga varor om detsamma flyttas närmare kajkanten, så att godset omedelbart under tulltjänstemännens ögon kan transporteras in uti det, men väl borde det vara fördelaktigare att på en kortare väg få verkställa denna transport och härtill begagna tre portar på skjulets långsida, än att såsom nu, på en längre väg och ifrån husets gafvel, taga in varorna genom endast en port i sender. Dessutom har „nattetid“ mig veterligen icke utgjort något hinder för lossning ifrån passagerareångfartyg, utan har sådan hvarje tid af dygnet varit tillåten, dock sålunda, att varorna ligga under tullbevakning, tills de blifva bortforslade; men väl har jag fäst mig vid, att ifrågavarande skjul ganska litet användes till sitt egentliga ändamål: att utgöra ett tillfälligt förvaringsrum för utlossade eller till inlastning bestämda varor, utan har detsamma nästan uteslutande begagnats såsom upplagsmagasin för resp. ångbåtskontors speditjons gods. Jag får därför vördsammast upprepa och komplettera mitt förra förslag: *att skjulet på lämpligt sätt svänges att stå längsmed kajen på 10 meters afstånd från kajkanten, att detsamma i sin helhet upplåtes åt tullen*, dock med undantag af de små rummen uti skjulets nuvarande vestra ända, hvilka kunde ställas till ångbåtskontorens disposition och att efter skjulets svängning, genom anbringande af lavor uti skjulets tvärriktning, *dess golfyta i möjligaste mätto ökas*. I fortsättning söder om det fasta skjulet borde *ett stort öppet varuskjul uppföras*.

Kejsargrundet.

För att öka kaj-utrymmet för kustångbåtstrafiken borde *detta grund öfverbyggas med en kaj*, enligt det af förre stadsingenjören uppgjorda förslaget.

Muddring.

Så snart den nya vestra kajen i nästa vår kan upplåtas för trafik, borde *hela sträckan utanför den nuvarande större ångbåtskajen uppmuddras till 18 à 20 fots djup*.

Isrännan till

Sörnäs.

Emedan Hans Excellens Generalguvernören förklarar, att sjöfarten till Sörnäs genom isen får öppen hållas endast på det vilkor, att Helsingfors stad bekostar och underhåller spångar öfver den öppna rännan, borde åtgärd vidtagas derhän, *att åtminstone tvenne lätta spångar funnes disponibla från slutet af November månad, den ena för trafiken mellan Sveaborgs hufvudfästning och dess östra holmar samt den andra för passerande af rännan i närheten af Högholmen*.

För närvarande tändas trettioåtta stycken gaslyktor vid södra hamnen 20 Gaslyktorna.
minuter tidigare än stadens öfriga lyktor; i förhoppning att den nya vestra kajen
skall få begagnas under nästa år, har jag *förslagsvis upptagit de lyktor som tidigare*
borde tändas till femtio stycken.

Å tjenstens vägnar:

Oscar Wilh. Andstén.
Helsingfors stads Hamnkapten.

HELISOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors,

den 14 oktober 1892.

N:o 114.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Med anledning af Drätselkammarens skrifvelse för den 7 innevarande ok-
tober har Helsovårdsnämnden uppgjort följande ungefärliga beräkning öfver de
kostnader som vid eventuellt uppträdande af kolera under nästkommande år torde
blifva nödvändiga:

Sanitetsstationen.

under 5 månader 1 maj—1 oktober		
3 läkare à 60 mk per dag	<i>Smk.</i>	9,000:—
5 konstaplar à 80 mk per mån.	”	2,000:—
1 häst	”	900:—
städning, lyse, tvätt m. m.	”	200:—
hyra	”	1,000:—
	Summa <i>Smk.</i>	13,100:—

Kolerabarackerna.

2 läkare à 600 mk per mån.	<i>Smk.</i>	6,000:—
3 sköterskor à 80 mk per mån.	”	1,200:—
1 dreng à 80 mk per mån.	”	400:—
1 eldare à 80 mk per mån.	”	400:—
kost, medicin	”	2,000:—
inredning	”	4,000:—
	Summa <i>Smk.</i>	14,000:—

desinfektionsmedel	<i>Fmf.</i>	2,000: —
d:o åt fattige	"	5,000: —
ökade desinfektioner i hemmen	"	2,000: —
	<u>Summa <i>Fmf.</i></u>	<u>9,000: —</u>

För ökad tillsyn.

1 extra tillsyningsman à 2,000 mk per år	<i>Fmf.</i>	833: 33
9 st. konstaplar à 80 mk	"	3,600: —
2 " " à 90 "	"	900: —
	<u>Summa <i>Fmf.</i></u>	<u>5,333: 33</u>

annonskostnader	"	2,000 —
för oförutsedda behof	"	3,000: —
	<u>Summa <i>Fmf.</i></u>	<u>5,000: —</u>

Summa summarum *Fmf.* 46,433: 33

Tillika får Nämnden meddela att alla dessa poster enligt Nämndens tanke äro högt beräknade, så att de under vanliga förutsättningar borde vara mer än tillräckliga — utan att Nämnden likväl kan försäkra att icke äfven dessa under synnerligt ogynnsamma förhållanden kunde komma att öfverskridas.

På Helsovårdsnämndens vägnar:

M. W. af Schultén.

R. Vuorio.

HELSINGFORS STADS
VATTENLEDNINGSKONTOR.

Helsingfors,

den 15 September 1892.

N:o 70.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Angående medföljande förslag till utgifts- och inkomststat för vattenledningen under år 1893 har Vattenledningskontoret äran bemärka följande:

Under benämningen „Vattenledningskontoret“ hafva upptagits aflöningarne för vid vattenledningen i enlighet med gällande aflöningsstat anstälde tjänstemän, äfvensom öfriga administrationskostnader, såsom brukligt är för öfriga liknande embetsverk, hvilka i årsbudgeterna pläga rubriceras under hufvudtiteln „kommunalförvalt-

ningen“. De särskilda posterna under titeln „Vattenledningskontoret“ skilja sig i endast ett afseende, nemligen den undertecknad för 10 års tjänst tillkommande löneförhöjningen, ifrån motsvarande i detta års utgiftsstat.

Af öfriga utgiftsposter må särskildt nämnas endast följande, hvilka i ett eller annat afseende afvika från de för år 1892 fastställda :

„Kostnader för privata anslutningar“ har ökats ifrån 22,500 till 25,000 mark, hvaraf 144 mark belöpa sig på hyran för ett redan under detta år användt verkstads-magasin. Den återstående ökningen 2,356 mark har tillkommit dels emedan konsumenterna visa en alltjemt stigande benägenhet att anlita verkstaden äfven för icke obligatoriska arbeten, dels för totalsummans afrundning. Huruvida hyran för verkstaden möjligen lämpligare kan hänföras under titeln „Vattenledningskontoret“ hemställles till Drätselkammarens bepröfvande.

Förslaget till „omläggning af vattentaket å gamla pumphuset“ föranledes af att det mer än 15 år gamla papperstaket oaktadt årliga reparationer icke längre förmår motstå vätans inträngande. Att nylägga det med samma material skulle kosta omkring 700 mark, hvaremot takets täckning med galvaniserad jernplåt enligt vidfogade kostnadsförslag stiger till 2,300 mark. Att det oaktadt det senare materialet föreslås beror af det säkrare skydd som derigenom beredes den dyrbara och ännu i fullgodt skick befintliga takkonstruktionen, samt att prisskilnaden till en del motväges af inbesparade årliga reparations- och underhållskostnader.

Kostnaden för reparation och justering af vattenmätare kan, då dessa arbeten numera billigt utföras å vattenledningens verkstad, nedsättas från 2,500 till 1,500 mark.

Vattenledningens utsträckning under Albertsgatan ifrån Boulevardsgatan till N:o 27 vid förstnämnda gata föreslås jemlikt Drätselkammarens i protokollsutdrag af den 21 Juli 1892 meddelade föreskrift.

Projektet till vattenledningens utsträckning ifrån gården N:o 17 vid Högbergsgatan till Röddäldsgatan afser dels att bereda gården N:o 19 vid Högbergsgatan tillfälle att inleda vatten, dels att genom anbringandet af en brandpost fylla den lucka som enligt hvad vidfogade situationsplan utvisar förefinnes. Närheten af den Nya Kyrkan och ett talrikt befolkadt stenhus å gården N:o 21 vid Högbergsgatan synas Vattenledningskontoret mana till en förbättring af eldsläckningsanstalterna i denna trakt.

Anslaget för inköp af vattenmätare har ifrån 20,000 mark under detta år nedsatts till 10,000 för år 1893, emedan numera endast de för nytillkommande konsumenter och förrådets komplettering erforderliga mätarena behöfva tagas i betraktande.

Det af Stadsfullmäktige den 8 September 1891 beviljade anslaget för tvenne vattenposter å gamla kyrkogården, hvilka emellertid under denna regniga sommar varit obehöfliga och för att undvika onödig skada å redan insädda gräsmattor icke ännu blifvit utförda, kunde lämpligen intagas i nästa års utgiftsstat.

Invid hästhon å Broholmen föreslås en vattenvärmningsinrättning af samma slag som i början af detta år varit uppställd i närheten af Gasverket. Enär i fjol eskissritning till en sådan inrättning inlemnades, bifogas nu ingen sådan. Kostnaderna

äro beräknade 100 mark högre än för den förra, för att kunna åstadkomma ett något prydligare utseende af öfverbyggnaden. Upplysningsvis må anföras att hästhon vid Gasverket ifrån den 21 Januari detta år, då varmt vatten begynte utskänkas, till den 4 April, då kaminen borttogs, betjenade 24,107 kreatur, hvilket å två penni per vattning inbragte 482 mark 14 penni. Driftkostnaderna utgjorde 598 mark 56 penni, förutom 426 m³ vatten. Emedan vid Broholmen likasom vid Gasverket inmystrar en af stadens trafikådror, har Vattenledningskontoret ansett en vattenvärmsinrättning lika motiverad på det förra som på det senare stället.

Uppsättning af vattenmätare å spolningsledningarne till stadens pissoirer, hvilka ännu till största delen äro i saknad deraf, föreslås till kontroll af den betydliga, sannolikt 50,000 m³ om året öfverstigande vattenförbrukningen för detta ändamål. Kostnaden är beräknad till 100 mark för hvarje pissoir i medeltal.

Golfvets i Gammelstadsqvarnens subasementsvåning bärbjelkar och vaslag äro så murkna, att deras bärkraft är högst osäker, oaktadt plankgolfvet ännu befinner sig i försvarligt skick. Om än denna omständighet icke direkt berör Vattenledningskontoret har detta dock ansett sig böra påpeka densamma och uppgöra projekt till golfvets renovering, emedan underhålls- och reparationsarbeten å sagda qvarn härintills verkstälts under vattenledningspersonalens uppsigt. Det gamla bärsystemet, bestående af 150 × 300 mm trävasor på två st. 300 × 300 mm träbjelkar är synbarligen icke lämpligt å detta ställe, då det icke hållit längre än 8 år, hvarför till golfvets uppbärande föreslås förslitna jernvägsskenor på jernbärare af samma bärkraft som de gamla träbjelkarne. Kostnaden stiger visserligen till 3,400 mark eller 1,600 mark mera än ett nytt trägolf af samma slag som det gamla, men då räntan på prisskillnaden icke motsvarar den årliga värdeminskningen af trägolfvet, blifver det förra alternativet fördelaktigare. En ännu radikalare åtgärd vore att hvälfva golfvet af tegel i cement, men då kostnaden i sådant fall blefve 4,200 mark och det visat sig att plankbeläggningen rätt väl motstått röta, kunde hvälfningen uppskjutas till dess en ny omläggning af golfvet stundar. Visar den sig då erforderlig, så lägger jernkonstruktionen intet hinder i vägen och böra endast några stenpelare anbringas under bärbjelkarne för att upptaga golfvets ökade tyngd.

Ett arbete, som sannolikt kommer att upptagas i nästa års budget är den under utförande varande vattenledningen till nya materialgården. Emedan arbetet blifver färdigt efter någon vecka och en exakt uppgift öfver kostnaderna då fås, har Vattenledningskontoret ansett sig böra lemna frågan öppen till dess.

När detta nedskrifves (den 10 September) hafva några bestämda uppgifter om de i samband med vattenledningen stående arbeten, hvilka af Byggnadskontoret föreslås för år 1893, icke ingått. Vattenledningskontoret förbehåller sig därför att framdeles få afgifva de upplysningar som i detta afseende anses erforderliga och ankomma på Vattenledningskontoret.

Angående inkomsterna från vattenledningen år 1893 är att observera, det den tryckta affärsställningen i landet icke kan förfela att återverka äfven på den industriella konsumtionen, hvilken här uppgår till vidpass 50 % af den totala. Härpå tydande tecken hafva redan under detta år visat sig, och om det ligger någon vikt uppå att den budgetenliga inkomsten från vattenledningen faktiskt uppnås, borde de icke lemnas obeaktade. Det är på denna grund Vattenledningskontoret anser sig böra föreslå att vattenafgifterna för år 1893 icke förutsättas högre än 215,000 mark emot de 225,000 mark, som af kontoret föreslagits för detta år och hvilken summa endast föga torde komma att öfverskridas. Afgiften för vattenmätarehyror grundar sig på det redan uppsatta antalet och kan denna summa icke undergå några väsentliga variationer. Inkomsten för privata anslutningar än antagen lika stor som utgifterna eller 25,000 mark. Huruvida denna kommer att öfverensstämma med den verkliga, kan ingen sannoliketskalkyl på förhand utreda, men då en minskning eller ökning af inkomsterna också motsvaras af ungefär samma summor på utgiftssidan, kunna inga betydligare olägenheter uppkomma af de föreslagna beloppens eventuella oriktighet.

Inkomsterna genom sentida inbetalning af vattenafgifter och deraf härrörande förhöjning äro föreslagna i enlighet med detta års utgiftsstat.

C. Hausen.

HELSINGFORS STADS

BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 23 september 1892.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Angående närslutna förslag till utgiftsstat för stadens „Byggnadskontor“ och „Allmänna arbeten“ för nästkommande år har jag äran anföra följande:

I enlighet med fastställd stat för Byggnadskontoret har stadsingenjörens Byggnadskontoret. aflöning upptagits till Fmk 8,600 incl. resemedel och arbetschefens till Fmk 6,000, hvarjemte förrådsförvaltarens arvode Fmk 1,800 observerats såsom särskild utgiftspost å ordinarie stat. Till anslaget Fmk 5,000 för material och handtlångaredagsverk vid mätningar beviljades under detta år ytterligare ett belopp af 1,500 mark för verkställande af höjdmätningar och indelning till förstäder af särskilda lägenheter vid Östra och Vestra chausséerna. Trots det att dessa arbeten äfven under följande år komma att fortsättas har dock detta års anslag oförändradt upptagits. Öfriga poster hafva likaså bibehållits vid samma summor, som under innevarande år.

Under rubriken „Remont och underhåll“ upptages ej allenast en rund Allmänna arbeten. Byggnader och lägenheter. summa för diverse reparationer, hvilka under årets lopp befinnas erforderliga, utan äfven detaljerade kostnader för de mera omfattande remontarbeten, som böra utföras uti särskilda stadens hus.

Anslag för nytt vattentak och ommålning af yttre väggarne å Brunnsuset upptages i enlighet med af Drätselkammaren, i skrifvelse af den 28 April 1892, meddeladt uppdrag, samt remonten i Folkbiblioteket på grund af styrelsens, för nämnda byggnad, förslag. Anmärkas bör dock att uti den föreslagna summan icke ingår någon kostnad för målningsarbeten i vestibulen, hvilka skulle belöpa sig till Fmk 350.

Folkskolan å Berghäll, hvilken under innevarande år blifvit brädfodrad, bör nästa år underkastas inre remont hufvudsakligast bestående i golfvens upptagning och omläggning, samt diverse tapetserings och målningsarbeten.

Brädfodring af kontors- och instrumentrummet å stadens materialgård nödvändiggöres för att väggarne icke skola taga röta. I det härför upptagna anslaget ingår jemväl kostnaden för golfvens omläggning.

Gator och allmänna platser

Salutorgets omläggning med vattentät nubbstensläggning är föreslagen ej allenast för att denna ytterst miserabla del af torget bör iståndsättas utan äfven för att, genom nubbstenshuggning, bereda arbetsförtjenst för åtskilliga arbetare under instundande vinter. Till torget och stadens andel af Esplanadgatan erfordras nemligen c:a 3,500 qvadrat meter nubbssten och uppgår således kostnaden för sjelfva nubbstens tillverkningen efter 5 mark per m² till 17,500 mark.

I följd af Vestra chausséens nya sträckning vid dess korsning med hamnbanan kommer hela den lifliga trafiken till och från stadens närmaste omgifningar att gå längs Vestra Henriksgatan, hvars stensättning mellan Simonsgatan och Arkadia teatern befinner sig i mycket dåligt skick. På grund häraf har, under den förutsättning att Åbo kaserns andel på Magistratens föranstaltande omläggas, anslag upptagits för remont af stadens andel i sagda gata.

Förutom de vid sedvanlig gatusyn till nyläggning under instundande år föreslagna gatorna, har dessutom upptagits nyläggning af Kamptorget och beläggning af Högvaktstorget jemte Vestra kanalkajen med fältsten. Branddepoten å Kamptorget är nemligen så godt som färdig och för att möjliggöra körandet af tunga vagnar öfver torget samt för beredande af ordentligt vattenaflopp från detsamma, borde stensättningen utföras.

Makadamiseringen å Högvaktstorget och Vestra kanalkajen bibehåller sig aldrig, under den derstädes ytterst lifliga trafiken, i godt skick. Dessutom bör densamma, för undvikande af damm, flitigt bevattnas, hvarigenom passerandet öfver torget för fotgångare blir mindre behagligt. På grund af dessa omständigheter och särskildt för att minska det ständiga underhållet föreslås att dessa platser beläggas med fältsten. För nyläggning af de mest gropiga delarne af dessa platser, nemligen körbanan å vestra kanalkajen och tvärs öfver torget från Skatuddsbron till Mariegatan, uppgår kostnaden till Fmk 7,200.

Planklocket å trämoljan vid Magasinskajen är på en bredd af 6 meter alldeles utslitet, hvarföre ett anslag af Fmk 3,500 upptagits för remont å detsamma under instundande vinter.

Byggnadskontoret har erhållit i uppdrag att, jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 26 April 1892, i budgetförslaget upptaga kostnaden för utförandet af den projekterade trappuppgången från Bergmansgatan till Observatoriiberger, hvaremot med utförandet af de derstädes föreslagna vägarne skulle få anstå tills definitivt beslut derom blifvit fattadt. Anslag för arbetets utförande i angifvet omfång har i budgeten jemväl observerats, men tillåter jag mig dock framhålla att ungefärligen två tredjedelar af den från Observatoriigatans planering öfverblifna och för ofvannämnda arbete afsedda, sprängstenen icke kommer till användning, hvarföre, i händelse med utförandet af de öfriga arbetena uppskjutes en längre tid, de öfverblifna stenarne måste bortsläpas för att icke misspyda hela omgifningen. Den angifna kostnaden kommer härigenom att ökas med c:a 1,400 mark.

Af de egentliga regleringsarbetena äro till utförande föreslagna endast östra hälften af Skepparebrinken samt Kyrkogårdsgatan från Lappviksgatan till Gräsviken. Vid Skepparebrinken är numera, å tomt N:o 17 vid Skarpskyttegatan, uppförd en byggnad, i hvilken för öfrigt 2:dra polisvaktkontoret är inrymdt, med trappuppgång mot gata, och för att göra byggnaden tillgänglig föreslås att trottoiren samt en 4 meter bred körbana utföras.

Regleringsarbeten.

Förslag till planering af Kyrkogårdsgatan, i sammanhang med de projekterade byggnadsföretagen å Kommunala sjukhusets tomt, är uppgjort på grund af Drätselkammarens förordnande af den 14 Juli 1892.

De i Berghäll till utförande föreslagna gatorna äro afsedda att planeras antingen till hälften eller endast till 6 meter af hela bredden beroende dels af terrängförhållanden dels af möjligheten att nedlägga och erhålla tillräcklig betäckning på vattenledning och kloak.

Såsom sjelfallet är böra ej allenast de längs kvarteren löpande gatorna planeras utan äfven tvärgator utföras dels för att förbindelse mellan de förra eller de resp. linierna skall åstadkommas, dels derföre att korta kanalsträckor under de senare måste nedläggas för att alla disponibla tomter skola kunna afvattnas.

En ytterligare orsak för särskildt Castréngatans planering är Vattenledningsingenjörens förslag att under densamma nedlägga ett förbindningsrör mellan ledningarne under nya Djurgårdsvägen och 2:dra linien, hvarigenom ett rikligare och lättare vattentillopp åstadkommes. Förslaget att belägga såväl 1:sta och 3:dje linien som Castréns- och Wallinsgatorna med arbete är beroende deraf att alla dessa, lättast och billigast, kunna utföras i sammanhang med hvarandra. Till de sistnämnda erfordras nemligen ganska betydande mängder fyllning, men denna kan i form af sprängsten erhållas genom planering af 3:dje linien. Utföras deremot gatorna hvar för sig så komma anläggningskostnaderna att ökas med jemförelsevis stora summor.

De enda af de nu föreslagna gatorna, der sprängnings- och fyllningsmaskerna gå ihop, är 1:sta linien mellan Castréns- och Vallinsgatorna samt Castréngatan mellan 2:dra och 3:dje linien. Utföras endast dessa så blifva 5 st. tomter,

med tillfälle till anslutning med vattenledning och kloak, disponibla, hvaremot 13 st. kunna utarrenderas i händelse alla föreslagna gator planeras. I hvardera fallen bör kloak- och vattenledningen genom Djurgårdsvillan N:o 4 komma till utförande.

**Kanaler och afloppsdi-
ken.** Förutom ombyggnad af en gammal träkanal under Unionsgatan äro nyanläggningar föreslagna endast under Albertsgatan för beredande af aflopp från södra hälften af tomt N:o 7 vid sagde gata till Boulevardsgatan samt under de nyprojekterade gatorna i förstaden Berghäll.

Anslag för kanalen under Albertsgatan är upptaget på grund deraf att nämnda tomt är en bland de få som icke har tillfälle till direkt anslutning med kloak- och vattenledning.

Afloppskanal från folkskoletomten N:o 10 vid Nikolaigatan och under Albertsgatan från tomt N:o 10 vid Båtsmansgatan till Smedsgatan har under detta år kommit till utförande på särskilda förordnanden och upptages de resp. kostnaderna för dessa arbeten uti budgeten för nästa år.

Beträffande sträckningarna af de föreslagna kloakerna å förstaden Berghäll bör anföras att den år 1891 af dåvarande Stadsingeniören upprättade och sedermera af Stadsfullmäktige godkända planen öfver anläggningarne i allmänhet i allo blifvit följd.

Vägar. Å den till villaplatser föreslagna delen af Mejlans vestra udde böra smärre regleringar af derstädes förefintliga vägar ske för att villorna skola kunna disponeras och har för detta ändamål upptagits en summa af Fmk 750.

Trots det att underhållet af vägarne å Mejlans under följande år tillkommer, har dock anslaget för underhåll i allmänhet icke ökats alldenstund vägarne, efter i år verkställda grundliga reparationer, för närvarande befinna sig i godt skick och några större remonter följaktligen icke äro att förvänta.

Chausséer. För fortsättningen af makadamiseringen å nya Djurgårdsvägen är upptagen den andra tredjedelen af totalkostnaden med Fmk 8,000.

Vid senaste år verkställd gatusyn föreslogs att längs östra alléen i Brunns-parken skulle utföras en asfalttrottoir och under den förutsättning att resp. villagare dertill blifva ålagda har för stadens andel upptagits en summa af Fmk 3,000.

För underhåll af chausséer bibehålles samma summa som för i år blifvit beviljad.

Hamnar. För att mudderverket under instundande sommar oafbrutet skall kunna arbeta med fördjupandet af stadens hamnar, erfordras ett anslag som förslagsvis beräknats till Fmk 25,000, i hvilken summa jemväl ingår kostnaden för mudderverkets upptagning på slip samt målning af skrofvat, flyttning af elevatorn från Gräsviken till Skatudden, samt hyra för bogserbåt.

Af nyanläggningar föreslås endast fortsättningen af den nu under byggnad varande delen af Magasinskajen intill den vid djupt vatten belägna trämoljan. Behovvet af denna kaj gör sig gällande ej allenast för att tillräckligt vattendjup

å denna sträcka skall erhållas utan ock för att plats för nödiga växlingar och bispår till hamnbanan härå skola kunna utläggas.

För kompassjustering har på Hamnkaptensens förslag, uppgjorts projekt till en *duc d'alb* afsedd att anläggas ungefär halfvägs mellan Magasinskajen och Blekholmarne.

Alldenstund endast ett fåtal brunnar numera återstå, har anslaget för underhåll af desamma sänkts till Fmk 200. Brunnar.

För att ersätta det mot Hesperia park vettande höga och misspydande, numera alldeles förfallna, planket med ett 2,3 meter högt spjelstaket har upptagits en summa af Fmk 2,000. Planteringar.

De under denna rubrik upptagna, årligen återkommande detaljposterna hafva till hufvudsaklig del bibehållits, med undantag af att anslaget för „Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar“ ökats med 5,000 mark. Det för i år beviljade anslaget af 30,000 mark är nämligen nu redan öferskridet med Fmk 6,040.74 och torde kostnaderna inom årets slut ytterligare komma att ökas med c:a 8 å 10,000 mark beroende af huru tidigt vintern inbryter. Renhållnings-
väsendet.

Klagomål hafva ständigt försports öfver att å de för uteslutande snö afsedda afstjelpningsplatserna, äfven gatsopor och hästaffall, under vinterns förlopp afstjelpas, hvilket affall ej allenast försvårar snömassans smältning under våren utan äfven sprider en obehaglig lukt till angränsande trakter. För att för framtiden så vidt möjligt förhindra ett slikt ofog, föreslås att vakter å hvarje sådan plats utställas i och för utöfvandet af tillsyn öfver afstjelpningen. För aflönandet af dessa vakter har på grund häraf upptagits en särskild post på Fmk 2,000.

Pissoiren å Trekantiga torget innehar en alltför exponerad plats, hvarföre redan tidigare uppgjorts ett af Drätselkammaren godkänt förslag att flytta densamma till sydöstra hörnet af den å torget förefintliga planteringen, hvarest densamma genom anbringande af buskager lättare kunde döljas. Kostnaden för flyttningen är äfven upptagen i detta års utgiftsförslag.

Af de 5 afstjelpningspråmar, som staden för närvarande disponerar öfver, böra 2 st. undergå en fullständig ombyggnad beräknad till Fmk 2,800 för hvarje; hvarjemte ytterligare en bör diktas och garneras invändigt.

Kostnaden för mudderpråmarne samt en stenpråms upptagning är förslagsvis beräknad till Fmk 2,500.

En ångpålkran har med Drätselkammarens begifvande blifvit bestäld för de för närvarande pågående arbetena vid Magasinskajen och kostnaden påförd anslaget för nämnda kajbyggnad, men alldenstund pålkranen kommer att betjena äfven andra förekommande arbeten torde det vara rättast att upptaga en särskild kostnad för denna uti nästa års budget. Arbetsredskap

Anslaget för remont och underhåll ingår oförändradt.

G. Råström.

T. f.

*Utdrag ur Helsingfors Drätselkammarens protokoll för den
27 Oktober 1892.*

§: 31.

Det af Drätselkammaren upprättade budgetsförslaget för nästkommande år genomgicks ytterligare och justerades uti några punkter; skolande detsamma härefter till tryck befordras samt till Magistraten insändas jemte skrifvelse, uppsatt på sätt brefkonseptboken under N:o 286 utvisar.

Skiljaktig åsigt i ärendet uttalades af Viceordföranden *herr Nummelin*, som ansåg, att af de föreslagna *regleringsarbetena* i förstaden Berghäll endast sådana, som beröra *1:sta linien*, borde under år 1893 utföras äfvensom att af öfriga ifrågasatta arbeten nedanstående nu icke vore af behovet påkallade, nemligen *stenläggning af Hafsgatan, körbanor å Högvaktstorget, nytt brolock å Magasinskajen, flyttning af täckta varuskjulet i södra hamnen samt anordnandet af Hesperia park* enligt en deröfver upprättad ritning;

och skulle protokollsutdrag, innehållande denna skiljaktiga mening, bifogas förenämnda skrifvelse. Som ofvan.

In fidem:
Edvard Loo.

H:fors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri 1892.

---

*Utskottsbetänkande i anledning af en ifrågasatt förbättrings-
anstalt för sedeslösa qvinnor.*

Uti en den 5 maj 1890 till Guvernören i länet ingifven skrift hafva frökarna Fanny Palmén och Alexandra Uggla, kanslirådinnan Sofie Rein och diakonissan Cecilia Blomqvist anhållit om strängare åtgärder med afseende å den lösa befolkningens lefverne i hufvudstaden och unga qvinnors sedeslösa lif, i sammanhang hvarmed sökandene föreslagit, att en arbets- och förbättringsanstalt för qvinnor blefve inrättad någonstädes på landet i närheten af Helsingfors. Denna anstalt borde, efter sökandenes tanke, underlyda Guvernören och härvarande polismyndigheter samt handhafvas af kunniga, bildade qvinnor, lämpliga för detta kall. Öfver ansökningen inhemtades yttrande af fattigvårdsstyrelsen och Stadsfullmäktige, och ansågo jemväl dessa en dylik, af staten underhållen och förvaltdad förbättringsanstalt vara högeligen af nöden, men förordade, att anstalten skulle inrättas endast för qvinnor, de der ville tillrättaföras, men saknade förmåga att hjälpa sig sjelfva, hvarför i anstalten borde upptagas blott sådana qvinnor, som af fri vilja sökte inträde dit eller efter erhållen varning kunde förmås till inträde i anstalten, och borde vistelsen der icke blifva annoterad såsom någon slags bestraffning och således icke antecknas i de intagnes prestbetyg. Fattigvårdsinspektören, hvars utlåtande derpå inhemtats, har omfattat den åsigt, att ett skyddshem eller en förbättringsanstalt för fallna icke borde förenas med en tillflyktsort för unga, arbetssökande qvinnor, utan ansett att två dylika anstalter borde inrättas, en för hvardera ändamålet, hvilka anstalter borde uppföras och förvaltas af statsverket. I anledning af detta fattigvårdsinspektörens uttalande har Guvernören ånyo infordrat Stadsfullmäktiges och fattigvårdsstyrelsens utlåtanden, hvilka utlåtanden jemväl borde innefatta förslag till plats för berörda inrättnings eller inrättningsars förläggande; och har fattigvårdsstyrelsen numera, i likhet med sökandene, hvilka fattigvårdsstyrelsen lemnat tillfälle att yttra sig, förordat inrättandet främst af en anstalt för sådana qvinnor, hvilka varit föremål för behandling af poliskammare eller fattigvårdsstyrelse för lösdrifveri och sedeslöshet, jemte det fattigvårdsstyrelsen såsom plats för anstalten föreslagit Nissbacka hemman i Kervo by och Thusby socken, tillhörigt enkefru Eva Elisabeth Backman samt beläget enstaka, par verst från Korso station, invid den föga trafikerade vägen emellan Kervo och Dickursby byar och i närheten af en der förbi flytande å.

Nedanstående statistiska uppgifter kunna tilläfsventyrs vara af något intresse för frågan:

	1888	1889	1890	1891
Till Helsingfors inflyttade ogifta qvinnor . . .	838	1,033	1,136	1,199
Qvinnor, varnade af fattigvårdsstyrelsen	508	571	498	395
Qvinnor, som införpassats till länsfängelset i Ny- land	111	122	109	85
deraf a) ställda på fri fot	37	84	70	51
b) dömda till allmänt arbete	74	38	39	34
I korrektionsanstalten invid Tavastehus intagna, uti Helsingfors kyrkskrifna qvinnor	109	67	41	38

Jemväl utskottet skulle, i betraktande af det förderliga inflytande, umgänget med prostituerade kan medföra för andra, icke lika lågt sjunkna, anse en anstalt för qvinnor af förstnämnda klass icke lämpligen kunna förenas med ett arbets- och skyddshem för arbetssökande qvinnor. Någon anstalt af ifrågavarande slag för prostituerade skulle utskottet för sin del knapt hålla för behöflig. En anstalt, sådan sökandene petitionerat om, synes nemligen utskottet icke på något väsentligt sätt afvika från statens korrektionsinrättningar. Om icke utrymme finnes i dessa, så återstår utvägen att utvidga dem. I förbigående vill utskottet härvid rätta ett förbiseende, som insmugit sig i fattigvårdsstyrelsens tidigare utlåtande, deri antydes, att korrektion, ådömd af Guvernören, åtföljes af en vanfrejdande anteckning i den dömdes prestbevis. Dylika anteckningar få i frejdebevisen göras endast vid brott, för hvilka domstol dömt till ansvar, och det blott om sådana, som medföra vanfrejd eller vid iteration förhöjdt straff.

Deremot skulle utskottet ansluta sig till den åsigten, att ett arbets- och skyddshem för till hufvudstaden anlända eller der hemmahörande, unga och ogifta qvinnor af arbetsklassen möjligen kunde vara nyttigt för att skydda dem för frestelser, för hvilka de eljes lätt kunde falla offer. Häremot invända visserligen sökandene att för sådana qvinnor finnas kommissionskontor och äfven Mariaföreningens herberge. Att förstnämnda inrättningar dock skulle gå längre i omvårdnaden om de arbetssökande än att mot provision söka skaffa dem anställning, har utskottet icke förnummit, och torde ej heller Mariaföreningen med sina begränsade tillgångar i allmänhet förmå vidare än att under några dygn bortåt lemna sina skyddslingar kvarter i föreningens herberge, hvarefter dessa måste, vare sig de sedan funnit arbete eller ej, söka att sjelfva skaffa sig utkomst och tillflyktsort. Enligt utskottets tanke borde dock den ifrågasatta inrättningen, för att motsvara behovet, utgöra en tillflykt för dem, som utan redan erhållen anställning eller tillräckliga egna tillgångar inflyttade till staden, hvarför alla till staden anlän-

dande samt, i mån af utrymmet, äfven här hemmahörande, ensamna, ogifta qvinnor, som icke kunde uppvisa stadigvarande sysselsättning eller garantier för ett anständigt lefverne, kunde af polisen visas dit för att i anstalten afvakta anställning eller derifrån sändas till sina hemorter. Att dock ingå i några närmare detaljer beträffande inrättningen synes utskottet icke vara påkalladt, då, såsom Stadsfullmäktige redan tidigare framhållit, anstalten ingalunda kan blifva en kommunal sådan.

Ej heller kan utskottet för sin del framställa något närmare förslag till plats för anstalten än att densamma såsom naturligt borde förläggas i närheten af Helsingfors.

Utskottet får alltså värdsamt föreslå

att Fullmäktige ville i afseende å det Fullmäktige affordrade yttrandet framhålla, hvad utskottet ofvan uttalat.

Helsingfors, den 8 november 1892.

Arvid Nyberg.

H. Holsti.

C. E. Degerholm.

H:fors Tidnings & Tryckeri-Aktiebolagets Tryckeri, 1892.

Utskottsbetänkande angående tiden, då utskänkning af spritdrycker må ega rum.

Enligt 21 § i Kejsrerliga förordningen af den 9 juni 1892 angående, utom annat, försäljning af bränvin „ankommer å länestyrelse att, efter det vederbörande lokala myndigheter blifvit hörda, angående tiden då utskänkning må ega rum å hoteller, konditorier, restaurationer och utskänkningsställen i stad, samt på landet, der värdshusrörelse idkas, meddela de närmare föreskrifter, som för hvarje ort och med afseende å näringsställes olika beskaffenhet kunna finnas lämpliga. Dock må länestyrelse icke påbjuda sådana åtgärder, som af stadsfullmäktige och magistrat blifvit utan meningsolikhet afstyrkta.“

Med föranledande häraf har Poliskammaren, på anmodan af Guvernören, utarbetat följande:

„Förslag till stadgande om tiden, då utskänkning af spritdrycker må ega rum å hoteller, konditorier, restaurationer och utskänkningsställen i Helsingfors stad.

§ 1.

Uti stadens hoteller, konditorier och öfriga utskänkningsställen må utskänkning ega rum från klockan sex om morgonen till klockan ett på natten, hvarvid emellertid föreskriften uti § 30 af stadens polisordning, att efter klockan tolf om natten nya gäster icke må erhålla tillträde, fortfarande ländertill tillfälligt.

§ 2.

Vid allmänna eller enskilda lustbarheter å förenämnda ställen vare utskänkning dock tillåten äfven utöfver den uti § 1 angifna tid efter derom för hvarje särskildt tillfälle af vederbörande värd eller värdshusföreståndare före klockan sju på aftonen å Poliskammaren eller polisvaktkontoret gjord anmälan med uppgift å de personer, som föranstaltat lustbarheten.

§ 3.

Från klockan sex på aftonen före sön- eller helgdag till klockan åtta om morgonen påföljande söcknedag, så ock under marknader samt dagen före och efter marknaden vare all utskänkning af bränvin och andra brända eller destillerade in- eller utländska spritdrycker samt deraf tillagade drycker af mera än tjugutvå procents alkoholhalt förbjuden, dock med nedannämnda undantag, nemligen:

a) För de hoteller med rum för resande, hvilkas föreståndare lemna garantier emot missbruk och åt hvilka Magistraten på särskild ansökan eger medgifva sådant undantag att bränvin och dermed likställda drycker å desamma under berörda tid må serveras, likväl med strängt iakttagande af att omförmälda undantagsförmån icke får tillämpas å kaféer, hvilka stå i förening med hotellrörelsen.

b) För enskilda klubbar och föreningar äfvensom bufetterna i stadens teatrar.

c) För de utvårdshus, åt hvilka Magistraten på ansökan och i enlighet med de uti mom. a anförda grunder kan medgifva sådant undantag från ifrågavarande förbud för tiden från den 1 Maj till den 1 Oktober, att bränvin och spritdrycker få utskänkas vid måltiderna äfven under sön- och helgdagar samt efter klockan sex eftermiddagen jemväl utan måltid.

d) Vid allmänna lustbarheter å hoteller och värdshus, då å Poliskammaren före tillställningens anordnande derom hvarje gång anmälan göres på sätt i den för staden gällande polisordningen för ty fall stadgadt är, samt jemväl vid enskilda lustbarheter då anmälan göres i den ordning § 2 omförmäler.“

För att utreda antalet af druckna personer, som upphemtats till polisvaktkontoren, samt dessa personers antal särskildt lördagar och söndagar samt om måndagarna, har Poliskammaren vidare upprättat nedanstående två tablåer:

Uppgift öfver antalet af polisen tillvaratagne personer under särskilda, nedanangifna tidsperioder.

	1890.		1891.		1892.
	Före den 1 Juni.	Efter den 1 Juni.	Före den 1 Juni.	Efter den 1 Juni.	Första halfåret
<i>Lördag och Söndag:</i>					
Hela antalet upphemtade	2,317	3,798	2,508	4,106	2,901
Från lördag kl. 6 e. m. } antal . . .	701	946	637	734	591
till måndag kl. 6 f. m. } % af alla	30,25 %	24,94 %	25,40 %	17,87 %	20,37 %
<i>Måndag:</i>					
Hela antalet upphemtade	2,317	3,798	2,508	4,106	2,901
Från kl. 6 måndagmorgon } antal . . .	388	693	387	765	399
till kl. 6 på afton . . . } % af alla	16,74 %	18,24 %	15,49 %	18,63 %	13,75 %

Helsingfors Poliskammare den 4 Oktober 1892.

Ivar Gordie.

Uppgift öfver tillvaratagna druckna personer under åren 1881—1891.

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	1886.	1887.	1888.	1889.	1890.	1891.
Män	3,055	2,785	3,767	4,661	5,826	5,615	5,213	5,674	6,013	5,708	6,211
Qvinnor	254	337	406	508	378	498	433	466	497	407	403
Summa	3,312	3,122	4,173	5,169	6,204	6,104	5,646	6,140	6,510	6,115	6,614

Helsingfors Poliskammare den 4 Oktober 1892.

Ivar Gordie.

Öfver Poliskammarens förestående förslag har Guvernören i remiss af den 10 sistlidne Oktober infördrat Stadsfullmäktiges utlåtande; hvarefter Fullmäktige vid sammanträde den 25 i samma månad uppdragit åt undertecknade att inkomma med betänkande i ärendet.

I den motivering, hvarmed Poliskammaren beledsagar förslaget, framhåller Kam-maren, att dryckenskapslasten inom Helsingfors kommun vore i tilltagande bland arbetare-befolkningen, hvarför strängare åtgärder, särskildt för att skydda arbetarne mot utskänk-ningsställenas lockelser, vore efter Kammarens åsigt af nöden. Främst måste man söka motarbeta frestelsen för arbetarne att, efter slutadt veckoarbete, under helgdagar och aftnarna derförut förstöra sin arbetsförtjenst på krogen. För sådant ändamål hade det tidigare meddelade och sedan årets början gällande påbudet om att utskänkingslokalerna borde hållas stängda under sön- och helgdagar samt aftnarna derförut visat sig tjenligt, i anledning hvaraf Poliskammaren äfven vid utarbetandet af sitt förslag anslutit sig till sagda påbud. De af Poliskammaren föreslagna åtgärder komme visserligen att beröra äfven andra samhällsmedlemmar än arbetareklassen, men hyste Poliskammaren den förhoppning att de förra gerna skulle underkasta sig sådant för att derigenom gagna de mindre lyckligt lottade i samhället.

Vid pröfningen af ärendet har äfven utskottet utan meningsskiljaktighet omfattat förslaget att genom förbud mot utskänkning af spritdrycker under uppgifna tid söka motarbeta dryckenskapslasten i staden. Dock har utskottet, hvad den allmänna tidsbestämningen för utskänkingslokalernas öppenhållande beträffar, trott sig böra föreslå att tiden för öppnandet af dessa lokaler på morgnarna bestämmes till klockan 9 i stället för till klockan 6, såsom Poliskammaren förordat, för att dymedelst arbetaren icke måtte frestas att på morgonen förrän han infinner sig i arbete besöka krogen och möjligen duka under för lockelsen att der dröja hela dagen.

En minoritet inom utskottet har omfattat Poliskammarens förslag äfven deri, att de af Kammaren i 2 och 3 §§ förordade undantagen från det allmänna förbudet af den godkända. Efter minoritetens åsigt förekommer icke något skäl att härvid påbjuda strängare restriktioner än dem Poliskammaren med sin större erfarenhet i hithörande frågor ansett nödiga. — Flertalet af utskottets medlemmar håller dock före att undantagsbestämningarna till förmån för hotellen med rum för resande innebära en obillighet, särskildt mot alla större restaurationer, de der icke äro förenade med hotellrörelse. Också förefinnes, efter pluralitetens tanke, icke någon annan anledning att upprätthålla denna olikhet i rättigheter för olika klasser af restaurationer än möjligen den, att hänsyn borde tagas till resande, som under ifrågavarande dagar uppehålla sig i staden. På grund häraf har utskottet velat medgifva utskänkning af spritdrycker under eljes förbjuden tid endast åt dessa sistnämnde, å deras rum i hotellen. Likaså är tillåtelsen i mom. b för teaterrestaurationserna att utskänka spritdrycker öfverflödigt, och kan den icke ens sägas vara tillkommen för den teaterbesökande allmänhetens skull. På samma skäl som föranlett ändringen af mom. a har äfven mom. c af utskottets flertal utmönstrats. Slutligen har pluraliteten ansett sig böra inskränka jemväl den i 2 § och 3 § mom. d medgifna rättigheten för tillställarene af allmänna och enskilda lustbarheter att utskänka spritdrycker å tider, då slik utskänkning eljes är förbjuden, till tillfälliga sådana lustbarheter, enär ifrågavarande påbud eljes lätt kunde illuderas.

Några smärre redaktionella ändringar har utskottet dessutom vidtagit i förslaget.

Ytterst anser sig dock utskottet böra uttala att resultaten af ifrågavarande påbud i hufvudsaklig mån bero deraf, att vederbörande polismyndigheter med omsorg öfvervaka påbudens efterlefnad.

Utskottet får derfor värdsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige ville för sin del tillstyrka följande:

Stadga om tiden, då utskänkning af spritdrycker må ega rum å hoteller, konditorier, restaurationer och utskänkningsställen i Helsingfors.

§ 1.

Uti stadens hoteller, konditorier, restaurationer och öfriga utskänkningsställen må utskänkning ega rum från klockan nio om morgonen till klockan ett på natten, dock under iakttagande af, hvad uti § 30 af stadens polisordning föreskrifves.

§ 2.

Vid tillfälliga, allmänna eller enskilda lustbarheter å förenämnda ställen vare utskänkning dock tillåten i de för tillställningen upplåtna lokaler och så länge densamma varar äfven utöfver den uti § 1 angifna tid efter derom för hvarje särskildt tillfälle af vederbörande

värd eller värdshusföreståndare före klockan tre eftermiddagen å Poliskammaren eller polisvaktkontoret gjord skriftlig anmälan med uppgift på de personer, som föranstaltat lustbarheten.

§ 3.

Från klockan sex på aftonen dagen före sön- eller helgdag till klockan nio om morgonen påföljande söcknedag, så ock under marknader samt dagen före och efter marknad, vare all utskänkning af brännvin och dermed likställda drycker förbjuden, dock med nedannämnda undantag, nemligen:

a) *Å hotell, åt hvilkas föreståndare Magistraten pröfvar sådant kunna medgifvas, må åt resande å deras rum äfven brännvin och dermed likställda drycker under berörda tid serveras.*

b) *För enskilda klubbar och föreningar, som utverkat sig särskild utskänkingsrätt.*

c) *Vid tillfälliga allmänna lustbarheter å hoteller och värdshus, då å Poliskammaren före tillställningens anordnande derom hvarje gång anmäles på sätt i den för staden gällande polisordning för ty fall stadgadt är, samt jemväl vid tillfälliga enskilda lustbarheter, då anmälan göres i den ordning, § 2 omförmäler.*

Helsingfors, den 10 november 1890.

C. B. Federley.

Hugo Holsti.
Kaarlo Castrén.

Hj. Schildt.
K. G. Sivenius.

N. Kochtomow.
Julius Tallberg.

I öfrigt ense med utskottets förslag få undertecknade värdsamt föreslå att mom. c) ur § 3 måtte helt och hållet utgå.

C. B. Federley.

Hugo Holsti.

Utlåtande angående Helsingfors stads folkskoleväsende, afgifvet af en af Stadsfullmäktige tillsatt delegation.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Med anledning deraf, att jemlikt Ecklesiastikexpeditionens skrivelse af den 10 Mars 1892 Helsingfors kommun vägrats ökning af dess hitintills åtnjutna statsanslag för folkskoleväsendet, har af Helsingfors Stadsfullmäktige åt undertecknade uppdragits att efter tagen kännedom om folkskoleförhållandena härstädes afgifva utlåtande, „huruvida hufvudstadens folkskoleväsende, sådant det för närvarande är organiseradt och förvaltadt, ger anledning till några anmärkningar af verklig vigt och betydelse“.

Då de anmärkningar, på hvilka enligt anförda skrivelse nämnda anslagsvägran grundat sig, — nämligen att stadens folkskolereglemente af den 25 Maj 1870 å ena sidan vore i flere afseenden föråldradt och å andra sidan i viktiga delar icke blifvit efterlefdt, — numera i hufvudsak förfallit, sedan det redan en längre tid förberedda nya reglementet för folkskolorna i Helsingfors den 4 sistlidne Oktober blifvit af Öfverstyrelsen för skolväsendet godkänt, samt några särskilda missförhållanden icke eljest blifvit för oss påpekade såsom eventuella föremål för vår undersökning, ha vi funnit vår uppgift begränsad till en allmän utredning af frågan, huruvida eller i hvad mån hufvudstadens folkskoleväsende för närvarande motsvarar tidens och förhållandenas kraf.

I främsta rummet ha vi härvid riktat vår uppmärksamhet på stadgandet i § 102 af folkskoleförordningen, som ålägger hvarje stadsförsamling „att sig så om folkskoleundervisningen vårda och folkskolor till det antal och i sådan utsträckning inrätta och underhålla, att alla de barn, som icke i hemmen eller andra skolor erhålla motsvarande eller mera omfattande bildning, blifva undervisade från och med åttonde till och med fjortonde åldersåret“; och hafva vi ansett oss böra undersöka i hvad måtto Helsingfors folkskoleväsende uppfyller den häri uttalade allmänna fordran.

Vid denna undersökning har det varit i ögonenfallande, hvilken storartad tillväxt och utveckling hufvudstadens folkskolekomplex undergått under de två decennier ett ordnad folkskoleväsende här funnits. Denna utveckling framgår åskådligt redan af följande få siffror:

	Antal klas- ser i högre folkskolorna.	Antal lägre folksko- lor.	Antal för- beredande skolor.	Antal elever.	Antal lärare.	Antal lärarinnor.
1871—72	15	8	2	1,059	6	17
1881—82	32	18	3	2,022	17	40
1891—92	75	51	2	4,460	51	111

Medan således under dessa tjugu år elevantalet mer är fyrdubblats, har på samma gång antalet klasser i de högre folkskolorna femdubblats, de lägre folkskolornas antal mer än sexdubblats samt lärarepersonalen sjudubblats, — ett förhållande, som i sin mån utvisar att allt större omsorg och mera individuell behandling kunnat komma de enskilda eleverna till del.

Att kostnaderna för folkskoleväsendet år för år stigit i samma proportion, är sjelfallet. Det kan vara nog att till belysning häraf erinra om ett par uppgifter från senaste årtionde:

År 1880 utgjorde totalkostnaderna 98,635: 90; statsbidraget 26,000: —
 ” 1890 ” ” ” 295,087: 39; ” 52,000: —

Under decenniet 1880—1890 hade således Helsingfors stads utgifter för dess folkskoleväsende tredubblats, medan samtidigt statsbidraget endast fördubblats. För innevarande år äro kostnaderna för hufvudstadens folkskoleväsende (hvari lika litet som i ofvan anförda siffror ingår hyresvärdet för de staden tillhöriga folkskolehusen) beräknade till något öfver 363,000 mark, medan statsanslaget fortfarande är oförändradt. Det uppgår sålunda icke ens närmelsevis till det belopp af 25 procent af kostnaderna, hvilket sedan 1885 års ständermöte varit normgifvande för tilldelande af statsbidrag åt städernas folkskolor.

För att få utredt, i hvilket förhållande den sålunda konstaterade tillväxten af stadens folkskolor står till stadens utveckling i öfrigt, har delegationen först och främst för de tvenne år, för hvilka hithörande uppgifter varit tillgängliga, jemfört antalet invånare med antalet barn i folkskoleåldern, och dervid kommit till följande siffror:

	1880	1890
Hela folkmängden	43,334	64,955
I svensk-finska församlingen inskrifna . . .	37,721	58,771
Häraf barn, som fyllt 7 år	509	969
” ” ” ” 8 ”	521	963
” ” ” ” 9 ”	490	850
” ” ” ” 10 ”	510	883
” ” ” ” 11 ”	504	872
” ” ” ” 12 ”	399	918
” ” ” ” 13 ”	436	860
Summa barn i folkskoleåldern	3,369	6,315
utgörande	8,9 %	10,7 %

af hela antalet i församlingen inskrifna personer.

Antager man på grund häraf, att barnens antal i folkskoleåldern utgör i medeltal omkring 10 procent af hela stadsbefolkningen och undersöker man, huruvida tillökningen i antalet barn, som besökt folkskolorna, motsvarat tillökningen i hela folkmängden, får man till resultat följande siffror:

Stadens hela kyrkskrifna befolkning har under senaste decennium ökats på följande sätt:

År 1881 med	1,250 personer
” 1882 ”	1,335 ”
” 1883 ”	1,396 ”
” 1884 ”	1,831 ”
” 1885 ”	2,038 ”
” 1886 ”	2,186 ”
” 1887 ”	2,370 ”
” 1888 ”	2,662 ”
” 1889 ”	3,181 ”
” 1890 ”	3,372 ”
<hr/>	
Summa ökning	21,621 personer

Samtidigt ökades elevantalet i stadens folkskolor sålunda:

Läseåret 1881—82 med	207 elever
” 1882—83 ”	138 ”
” 1883—84 ”	255 ”
” 1884—85 ”	273 ”
” 1885—86 ”	226 ”
” 1886—87 ”	306 ”
” 1887—88 ”	251 ”
” 1888—89 ”	228 ”
” 1889—90 ”	236 ”
” 1890—91 ”	314 ”
<hr/>	
Summa ökning	2,434 elever

Häraf finner man, att ökningen af folkskoleelevernas antal under senaste decennium motsvarat i medeltal mera än 11 procent af befolkningens ökning och sålunda något öfverstigit tillökningen af antalet barn i skolåldern. Detta beror antagligen derpå att i folkskolan faktiskt den ofvan angifna åldersgränsen ej så obetydligt öfverskridits. Om ock osäkerhet vidlåder uppgifterna rörande antalet barn i skolåldern, kan dock så mycket af ofvanstående siffror slutas, att i mån af stadens tillväxt på sätt ofvan anförda § 102 af folkskoleförordningen påbjuder, äfven ökad tillfälle beredts

för barnen i folkskoleåldern, att besöka folkskola äfvensom att de till stort antal begagnat sig af tillfället.

Att en mängd barn i åldern 8—14 år emellertid besöker andra skolor i hufvudstaden, är sjelfklart. Till närmare belysning i hvilket förhållande detta eger rum i Helsingfors och några andra städer, har delegationen betjenat sig af prästerskapets härom till skolöfverstyrelsen afgifna berättelser den 1 Maj 1891. Prästerskapets uppgifter ange visserligen åldern 7—16 år (hvad elementarläroverken beträffar, är till och med denna åldersgräns öfverskriden), men äro vid denna jemförelse dock användbara.

	Antal barn emellan 7—16 år.	Antal af församlingens samtliga barn och ungdom som undervisades i:		
		elementarläro- verk o. s. v.	högre och lägre folk- skolor.	småbarns- skolor.
Helsingfors svenska och finska församling	7,873	2,917	4,201	446
Åbo	4,222	786	2,285	268
Wiborgs finska och svenska församling	2,561	687	1,245	—
Tammerfors	3,379	145	1,749	275
Wasa	1,538	273	827	165
Björneborg	1,746	190	1,040	47
Uleåborg	1,973	290	812	161
Joensuu	390	195	200	25
S:t Michel	385	35	110	—
Willmanstrand	180	11	125	—

De fyra sist upptagna städerna ha under åren 1891 och 1892 fått sina förra statsbidrag för folkskoleväsendet påökta och äro, i betraktande af att en anslagsfråga gifvit anledning till föreliggande undersökning, särskildt af denna orsak här tagna med i jemförelse. Såvidt anförda siffror äro pålitliga och då man bortser från åldersberäkningens oegentlighet, motsvarade således antalet elever i folkskolor och småbarnsskolor följande procent af hela antalet barn i skolåldern i de till jemförelse tagna städerna:

i Willmanstrand	69	procent
” Wasa	64	”
” Björneborg	62	”
” Åbo	60	”
” Tammerfors	60	”
” Helsingfors	59	”

i Joensuu	58 procent
” Wiborg.	49 ”
” Uleåborg	49 ”
” S:t Michel.	29 ”

Häraf synes, att hufvudstaden i detta afseende befinner sig ungefär i midtlinjen bland här till jämförelse tagna städer. Ofvanstående siffror gifva derjemte vid handen, att i Helsingfors endast ett relativt litet antal barn icke besöker något slag af skolor. De skolbesökandes antal utgör nämligen 96 procent af alla barn mellan 7 och 16 år, och härvid äro dock söndagsskolorna m. m. d. lemnade ur räkningen.

Såvidt delegationen sålunda kunnat få utredt, synes tillfället till skolbildning, respektive folkskolebildning, i hufvudstaden för närvarande både stå så vidsträckt till buds och så allmänt tillgodotagas, som man med något skäl kan vänta sig, så länge intet påbud om obligatorisk skolgång ger fullt eftertryck åt stadgandet i folkskoleförordningens § 102. Huruvida skolbesöken nog verksamt underlättas genom en lämplig dislokation af de särskilda lägre och högre folkskolorna i staden och dess utkanter, har delegationen icke kunnat undersöka. Mängden af folkskolelokaler, spridda i olika delar af staden, synes dock vittna godt härför.

Med nöje kan delegationen konstatera, att större delen af de folkskolelokaler, den varit i tillfälle att besöka, såväl hvad rymlighet, belysning och ventilation beträffar, lemnar ett godt eller åtminstone tillfredsställande intryck. Undantag härifrån göra dock de hyrda lokalerna Andreegatan 13 och Wladimirgatan 34, isynnerhet den sistnämnda, der äfven gårdsplanen är högst olämplig för en skola. Delegationen har dock inhemtat, att en ny större skollokal, som bland annat komme att aflösa båda de sistnämnda, inom den närmaste framtiden är afsedd att uppföras för stadens räkning. En blick på folkskolornas i hufvudstaden allmänna timfördelningsplan visar ock, huru strängt största delen af lokalerna är upptagen dagen i ända, och pekar tydligen på en, om icke redan förefintlig, så dock möjligen snart hotande brist och fara, såvida ej nya och ändamålsenliga lokaler anskaffas.

Hvad beträffar skolornas organisation, — hvilken inneslutes i den vanliga ramen af lägre folkskolor med två årsafdelningar såsom bas och högre folkskolor med fyra årsklasser och en mängd parallelklasser såsom det egentliga undervisningscentrum, — är det med nöje delegationen konstanterat den utveckling, som ligger i uppriktandet af fortsättningsklasser. Denna institution, tillkommen, såvidt vi ha oss bekant, genom lärarepersonalens initiativ och frivilliga uppoffring samt i det nya reglementet för folkskolorna numera upptagen såsom hörande till folkskolekomplexen, torde ännu icke förekomma i någon annan af landets städer. Delegationen anser sig böra här framhålla vigten af att denna så gagneliga utveckling af stadsfolkskolan kraftigt uppbäres och vidare utbildas, på det att den ungdom af hvardera könet, som från folkskolan utdimitteras och som just då befinner sig i sin mottagligaste och för hela lifsriktningen ofta mest afgörande ålder, på fortsättningsklasserna genast må

finna en för sig lämpad, praktisk undervisning, som fulländar och vidare utför hvad folkskolan endast kunnat påbörja eller antyda.

I sammanhang härmed finner delegationen äfven skäl vara att fästa uppmärksamheten vid en annan i större städer nödig och nyttig befunnen utvecklingsgren af folkskolorna, påpekad såsom ett önskningsmål af lärarepersonalen vid det nya reglementets utarbetande: nämligen „att för vanartade elever, hvilka icke utan men för öfriga elever kunna deltaga i undervisningen å vanliga skolklasser, måtte i mån af behof inrättas afsöndringsklasser eller skolor, i hvilka undervisningen och disciplinen blifve lämpad efter elevernas särskilda ståndpunkt“. Detta önskningsmål synes oss icke böra förklina uppmärksamadt i ett samhälle så stort, som Helsingfors redan är. Eljest kunna folkskolorna löpa faran, att ett fåtal dåliga element menligt inverkar på eller från folkskolorna afskräcker de goda elementen, på samma gång de förstnämnda gå miste om en för deras förhållanden enkom lämpad skoluppfostran.

I afseende å det nya reglementet har delegationen särskildt velat annotera de glädjande framsteg, som innebäras däri, att högsta tillåtna elevantalet på klass blifvit nedsatt till 40, att slöjd och helsolära uttryckligen upptagits bland undervisningsämnen samt att lärarepersonalens lönevilkor förbättrats. Däremot håller delegationen före, att kroppsagan bort omgärdas med än större garantier mot möjliga missbruk, än hvad som innehålles i stadgandet att densamma endast må „med folkskoleinspektorns begifvande användas“ (§ 26).

Hvad beträffar skolornas allmänna administrering, har delegationen såväl af hvad den eljes inhemtat som af de praktiskt inrättade blanketter, anmälningsslappar o. s. v. som här äro i bruk, fått det intryck, att denna sida af skolornas förvaltning på ett berömvärdt sätt, med synnerlig ordning och reda handhafves, — hvad som i en så omfattande folkskolekomplex som hufvudstadens är långt ifrån någon ovigtig sak.

I afseende å lärarepersonalen har delegationen att anteckna tre under senare tider på densamma verkande förändringar, hvilka alla innebära framsteg. Att numera äfven städernas folkskollärarepersonal bör antingen hafva genomgått eller på föreskrifvet sätt auskulterat ett seminarium, är en förändring af folkskoleförordningen, som isynnerhet kännbart måste invärka på sammansättningen af denna personal i hufvudstaden, där mer än annorstädes andra element lätteligen erbjuda sig för folkskollärarebanan. Då emellertid folkskollärarens och lärarinnans särskilda och omsorgsfulla pedagogiska utbildning för sitt kall är en af de hörnstenar, på hvilka den moderna folkskolan hvilar, kan delegationen, — med allt erkännande af att enskilda goda lärare och lärarinnor kunnat utbilda sig äfven utom seminarierna och med uttalande å andra sidan af det hopp, att sistnämnda viktiga anstalter hos oss skola utvecklas i tidsenlig riktning, — ej annat än beteckna den sålunda skedda förändringen såsom ett viktigt framsteg. De seminariibildades antal, som läsåret 1881—82 utgjorde endast 26% af hela lärarepersonalen, hade tio år senare eller under senaste läsåret stigit till 51% af hela antalet och kommer själfället numera att

allt fortfarande ökas. Den i år försiggångna utnämningen af närmare sextio biträdande lärare och lärarinnor till ordinarie, innebär vidare upphäfvandet af ett provisorium, så mycket mera i ögonen fallande, som många af de sålunda nu utnämnda tjänstgjort här redan omkring ett decennium eller längre tid. Sedan det formella hinder för anställande af flere ordinarie lärare och lärarinnor, som ansågs förefinnas i det gamla folkskolereglementet, redan för mer än tre år tillbaka i vederbörlig ordning aflägsnats, hade enligt delegationens åsigt sagda provisorium genast kunnat upphöra. Den nu vidtagna åtgärden, i förening slutligen med den för ett år sedan beviljade förbättringen af lärarepersonalens lönevilkor, hvarigenom dessa för närvarande synas vara verkligt goda, har gifvit åt folkskollärarepersonalen i hufvudstaden en betydligt mera tryggad ställning, som ej bör kunna annat än helsosamt verka på hela dess hållning. Alla tre här berörda åtgärder i afseende å lärarepersonalen böra sålunda utgöra garantier för, att hufvudstaden med allt större utsigt skall kunna försäkra sig om ett godt urval lärare och lärarinnor för sina folkskolor.

Skall undervisningen dock af senast berörda förändringar skörda önskvärd frukt, finner delegationen högeligen påkalladt, att det senast hösten 1891 antagna läroprogrammet underkastas en revision och omarbetning, såväl till innehåll som form alldenstund detsamma i sitt närvarande skick ej kan sägas väl motsvara de fordringar, som böra ställas på läroplanen för en modern större folkskolekomplex. Vid en sådan revision borde då bl. a. åt de nu jmförelsevis styfmoderligt behandlade, men för folkskolan så viktiga praktiska öfningarna i teckning och goss-slöjd egnas större uppmärksamhet, hvarjemte ett allvarligt försök borde göras att för naturkunskapen ernå ett rationellare behandlingssätt än som tyvärr allt fortfarande kommer detta ämne till del i vårt lands folkskolor öfverhufvud.

De besök delegationens medlemmar gjort i Helsingfors folkskolor hafva visserligen varit för få och flyktiga för att delegationen på grund af dem skulle vederstå ett detaljeradt omdöme om det sätt, på hvilket skolhållningen och undervisningen här handhafves. Att dock inom en till mer än halftannat hundra uppgående lärarepersonal åtskillig olikhet i dessa afseenden måste förefinnas, var på förhand gifvet, och har äfven vid skolbesöken af delegationen iakttagits, i det en del klasser tedde sig i mönstergiltigt skick, medan andra åter lemnade rum för icke oväsentliga anmärkningar.

Hvad slutligen läromaterialen och särskildt åskådningsmedlen beträffar, ha de förefallit delegationen något torftiga och otillräckliga, i betraktande af den stora vikt, som isynnerhet vid folkskoleundervisningen måste tilläggas dem. Visserligen eger Helsingfors i sina mångahanda museer och samlingar ett rikligt bildningsmaterial, som det vore oförlåtligt af här förlagda skolor att icke för sina elevers utbildning begagna, så långt detta är medgifvet. Men då och då företagna museibesök utesluta ingalunda nödvändigheten af att vid den dagliga undervisningen för flitigt begagnande hafva till hands ett godt urval af de på vetandets alla områden numera i mängd förefintliga åskådningsmedel, hvilka i den moderna folkundervisningen med rätta spela

en så stor roll. Delegationen tillåter sig därför särskildt fästa uppmärksamheten vid denna omständighet. I sammanhang härmed vill delegationen uttala önskvärdheten af att för lärarepersonalens begagnande måtte anläggas ett bibliotek, omfattande pedagogisk och annan med undervisningen i samband stående litteratur, som kunde tillgodose lärarepersonalens behof af vidare utbildning.

Helsingfors den 24 November 1892.

Frith. Neovius.

G. Lönnbeck.

Wald. Ruin.

DIREKTIONEN

för

HELSINGFORS STADS FOLKSKOLOR

Helsingfors,

den 14 maj 1892.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Direktionen för Helsingfors stads folkskolor har den 9 uti innevarande månad af Herrar Stadsfullmäktige emottagit en skrivelse af följande innehåll:

„Enär Ecklesiastikexpeditionen i Kejsrerliga senaten såsom skäl för senatens afslag å Stadsfullmäktiges ansökan om förhöjdt statsbidrag till folkskolornas i staden underhåll anført bland annat den omständigheten, att i strid mot 52 § i det för staden gällande folkskolereglemente, stadens talrika folkskollärarepersonal på få undantag när icke skulle erhållit föreskrifna stadfästelsebref på sina befattningar, få Stadsfullmäktige anmoda direktionen att inkomma med fullständig utredning om antalet lärare och lärarinnor, som erhållit stadfästelsebref å sina tjänster, huru många af lärarepersonalen, som enligt gällande regler skulle kunnat med sådant bref förse, men icke erhållit detsamma, och af hvilka skäl brefvets utfärdande underlåtit, samt huru många de lärare och lärarinnor äro, hvilka i anseende till arten af sin anställning och tjänstgöring ej kunnat eller bort med stadfästelsebref förse.“

I anledning här af får direktionen i ärendet afgifva följande yttrande

Uti § 52 af gällande reglemente för stadens folkskolor stadgas:

„Utnämd lärare eller lärarinna äger att tjänsten under ett får förestå; befinnes han eller hon därefter sitt kall fullt vuxen, erhålle därå öppet stadfästelsebref, som af skoldirektionens samtliga medlemmar underskrifvet är. I motsatt fall anslås tjänsten ånyo till ansökning ledig.“

Det har synts direktionen i och för sig klart, att stadfästelsebref, liksom fullmakter å andra tjänster, böra utfärdas endast åt ordinarie, icke åt biträdande lärare och lärarinnor. Något annat framgår icke håller af nådiga förordningen angående stämpelbevillningen af den 21 december 1891 och af föregående förordning i denna sak af den 20 december 1888, i hvilka stadgas, att „tjänstefullmakter“, som af folkskoledirektionen utfärdas, icke äro befriade från stämpelpappersafgift, och att stämpelpapper för fullmakt å lärare- och lärarinetjänst vid folkskola som åtnjuter statsanslag till aflönande af lärarepersonal, skall utgå med två procent af det i lönen ingående statsanslaget; enligt reglementet för stadens folkskolor (§§ 57—60) innehafva ordinarie lärare och lärarinnor lön, men biträdande lärare och lärarinnor arfvode. Direktionens uppfattning i frågan torde kunna anses vara af Herrar Stadsfullmäktige godkänd, i det att § 30 i förslaget till nytt reglemente för stadens folkskolor utan

motsägelse erhållit följande lydelse: „Ordinarie lärare eller lärarinna erhålle å tjänsten stadfästelsebref, som af folkskoldirektionens samtliga ledamöter underskrifves“.

Vidkommande antalet ordinarie tjänster vid folkskolorna har direktionen haft att rätta sig efter gällande reglementes bestämmingar. Enligt dessa bör kommunen inrätta (§ 1) „nödigt antal lägre och högre folkskolor“. Rörande antalet lägre skolor och de ordinarie eller biträdande lärarinnor, som vid dem böra anställas, innehåller reglementet (§§ 2 och 4) icke någon uttrycklig bestämning, medan däremot antalet högre folkskolor begränsas till (4) fyra (§ 5) och antalet ordinarie lärare och lärarinnor vid detta slags skolor till sammanlagdt sexton (16), utöfver hvilket antal biträdande lärare eller lärarinnor böra i mån af behovet anställas. I gällande folkskoleförordning af den 14 maj 1866 har direktionen icke funnit någon ledning för bedömandet af huru många ordinarie tjänster vid stadens folkskolor böra inrättas, i det att rörande städernas folkskolor blott en hänvisning till dessas reglementen ingår (§ 112), och för folkskolorna på landet följande bestämning upptagits (§ 128): „Finnes det af nöden att vid folkskola anställa en eller flere biträdande lärare eller lärarinnor, bör kommun eller skoldistrikt därtill bereda utväg; ankommande det, efter särskild underdånig framställning af Öfverstyrelsen, på Senatens Ekonomidepartements pröfning, om sådan lärare och lärarinna jämväl må erhålla lönebidrag af allmänna medel äfvensom pensionsförmåner, på sätt i §§ 134 och 135 säges“. Nämda paragrafer innehålla närmare bestämmingar angående de ur allmänna medel utgående bidrag till aflöning äfvensom till pensionering af lärare dels vid afgang från befattningen efter 30 års tjänst, dels i fall af obotlig sjukdom efter minst 5 års tjänst.

Den uttryckliga inskränkning i den ordinariter anställda lärarepersonalens numerär, som reglementet för Helsingfors stads folkskolor af år 1870 innehåller, har emellertid, lika litet som den närmare fyra år äldre allmänna folkskoleförordningen hindrat Helsingfors stads kommun att införa betydande förbättringar äfven i de biträdande lärarens och lärarinnornas ställning. Utom att maximiantalet elever i hvarje klass betydligt minskats, har ett allt större antal nya lärare och lärarinnor anställts i mån af befolkningens i staden ansevärd tillväxt, och hafva dessa endast skenbart provisoriska befattningar i samma mån vunnit i säkerhet. Sedan desamma i afseende å aflöningens belopp blifvit fullt likställda med de ordinarie tjänsterna och slutligen äfven pensionsbidrag begynt erläggas för biträdande tjänster, har skillnaden emellan de båda kategorierna blifvit tämligen betydelselös i afseende å yttre förmåner; icke håller i något annat afseende vet sig skoldirektionen hafva försatt de biträdande lärare och lärarinnorna i annan ställning än den deras ordinarie tjänstekamrater innehafva.

Ehuru sålunda merberörda af skolans reglemente föranledda inskränkning i de ordinarie lärarens och lärarinnornes antal icke kan anses på något sätt hafva skadat skolarbetet, ej håller för lärarepersonalen hafva medfört någon faktisk olägenhet och ehuru Helsingfors stads folkmängdsförhållanden icke torde kunna göra det för kommunens myndigheter möjligt att med vanligt förutseende ordna folkskolans

angelägenheter så, att icke arvodestjänster inrättas till större antal än på andra orter; har dock de ordinarie folkskoletjänsternas hittillsvarande ringa antal icke utan skäl förefallit olämpligt, åtminstone i formelt hänseende. Vid innevarande läseårs ingång voro sålunda, enligt sammanställning af skolornas inspektor, ordinariter anställda: vid de lägre folkskolorna 19 lärarinnor samt vid de högre skolorna 7 lärare och 8 lärarinnor, eller inalles 34 personer, hvaremot samtidigt vid de lägre skolorna funnos anställda 30 biträdande lärarinnor samt vid de högre skolorna 33 biträdande lärarinnor och lika många biträdande lärare.

Denna disproportion mellan de ordinarie och biträdande tjänsternas antal, hvilken af antydda orsaker med hvarje år ökats, har emellertid under denna läsetermin genom direktionens försorg väsentligen förändrats. Dock hade folkskoldirektionen redan tidigare i skrivelse till Herrar Stadsfullmäktige af den 18 januari år 1889 hemställt om åtgärds vidtagande därhän, att direktionen utan hinder af ordalydelsen i §§ 5 och 6 af det för stadens folkskolor gällande reglementet, berättigades att till ordinarie utnämna alla de biträdande lärare och lärarinnor, som vid stadens folkskolor oförvitligen tjänstgjort i fem år. Den af Herrar Stadsfullmäktige i anledning häraf gjorda anhållan bifölls af Kejsrerliga senaten enligt Ecklesiastikexpeditionens skrivelse af den 10 april 1889, hvilken skrivelse icke innebar något åliggande för folkskoldirektionen i förberördt hänseende, än mindre kunde innehålla någon erinran om tidigare lagstridigt förfaringsätt från direktionens sida. Då emellertid direktionen samtidigt var sysselsatt med utarbetandet af förslag till nytt reglemente för stadens folkskolor, däri den nu medgifna rättigheten att öka de ordinarie lärarens och lärarinnornas antal uttryckligen tillades direktionen samt ännu ytterligare utvidgades, ansåg den dåvarande direktionen sig utan olägenhet kunna låta med saken anstå, till dess det nya reglementet hunne stadfästas. Men enär det försports, att det af direktionen uppgjorda samt af Herrar Stadsfullmäktige granskade och godkända förslaget till folkskolreglemente för Helsingfors icke vunnit stadfästelse och en sådan icke häller under den närmaste framtiden syntes kunna förväntas, beslöt direktionen vid detta års andra sammanträde på förslag af folkskolinspektorn att med stöd af Kejsrerliga senatens nyss omtalade medgifvande i tjänsten stadfästa 14 lärare och 32 lärarinnor. Vid följande sammanträde på hvilket detta beslut justerades, aflade ifrågavarande lärare tjänsteed, och hafva behöriga stadfästelsebref, underskrifna af direktionens samtliga medlemmar, utfärdats åt dessa lärare och lärarinnor. Numera äro sålunda stadfästelsebref utgifna åt inalles 21 lärare och 55 lärarinnor, hvaremot åt 16 lärare och 39 lärarinnor dylika ännu icke kunnat utfärdas. Om ofvannämnda förslag till nytt reglemente för stadens folkskolor stadfästes, kan yttermera ett antal stadfästelsebref utfärdas.

I detta sammanhang tillåter sig direktionen fästa uppmärksamheten därvid, att enligt innevarande års budgetförslag pensionsbidrag erläggas för 131 af där upptagna 134 lärare och lärarinnor.

Af det anförda torde framgå:

att folkskoldirektionen icke uraktlåtit att i tjänsten stadfästa de lärare och lärarinnor, som bort stadfästas;

att i följd af gällande reglemente under årens lopp visserligen mindretalet af lärarepersonalen kunnat i tjänsten stadfästas, men att detta antal städse utgjort mer än 25 procent af hela numerären och sålunda öfverstigit antalet af de lärare och lärarinnor, hvilkas aflöning kan anses vara af staten bekostad;

att direktionen såväl i förslag till nytt folkskolereglemente som i särskild framställning på eget initiativ sökt utvärka sig tillstånd att till ordinarie få stadfästa flere lärare och lärarinnor än det hittills gällande reglementet tillät;

att det således icke kunnat ligga i direktionens intresse att, sedan tillåtelse därtill erhållits, underlåta att utföra, hvad den själf uttryckligen åstundat, men att man ansett därmed utan olägenhet kunna anstå, tils det nya reglementet blifvit stadfäst;

samt slutligen att, efter det till direktionens kunskap kommit, att stadfästelse nekats å förslaget till nytt reglemente för stadens folkskolor, åt alla de lärare och lärarinnor, som för närvarande kunnat i tjänsten stadfästas, i behörig ordning utfärdats stadfästelsebref.

På folkskoldirektionens vägnar:

F. Gustafsson

n. v. ordf.

Elis Lagerblad.

HELSINGFORS STADS

Utgifts- och inkomstförslag

för år 1893,

upprättadt af Magistraten.

		Utgifter.					
		I. Stadens skulder,		<i>Fmf.</i>	<i>nl.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>nl.</i>
Utgiftens beskaffenhet enl. § 58 i K. Förordningen d. 8 December 1872.	Beviljadt 1812. Revers d. ²⁵ / ₁ 1845. " d. ²⁴ / ₁ 1846. " d. ²⁷ / ₁ 1847. Revers ¹ / ₅ 1863. K. Sns bref d. ⁵ / ₅ 1880.	a	1:o. Å lånet för stadens reglering, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1892 Fmk 20,704:—, erlägges till Finlands statskontor den ¹⁵ / ₁ 1893 i amortering 2 0/0 å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 264,400 med	—	—	5,288	—
		a	2:o. Å lånet för chausséerna, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1892 i återstående kapital Fmk 20,550:52, erlägges till Finlands statskontor den ¹ / ₅ 1893 en annuitet af 5 ¹ / ₂ 0/0 å det ursprungliga beloppet Fmk 100,000 eller ränta å 4 0/0 å det oguldna beloppet med . . . samt återstoden af annuiteten i amortering	822 02	4,677 98	5,500	—
		a	3:o. Å lånet för folkskolehuset vid Annegatan, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1892 i återstående kapital Fmk 17,379:65, erlägges den ⁹ / ₄ 1893 till Finlands statskontor en annuitet af 10 0/0 å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 60,000 eller ränta å 5 0/0 med . . . . . samt återstoden af annuiteten i amortering	868 98	5,131 02	6,000	—
			Transport	—	—	16,788	—

Chausséereglementet den ²⁰ / ₁ 1865 § 6.	a	Transport	—	—	16,788
		4:o. a) Å chausséeobligationerna, uppgående sedan den ¹ / ₂ 1885 till Fmk 110,000, erlägges årligen i amortering och 3,6 ⁰ / ₁₀₀ ränta	7,650	—	—
K. S:ns resol. d. ⁶ / ₉ 1876.	a	b) till chausséeobligationernas amorteringsfond, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1892 Fmk 33,690, amorte- ringstillskott år 1893	1,310	—	8,960
		5:o. Å vattenledningslånet af år 1876, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1892 Fmk 1,415,500, erlägges den ¹ / ₅ 1893 i amortering	16,600	—	—
K. S:ns resol. d. ⁴ / ₃ 1882.	a	samt den ¹ / ₅ och ¹ / ₁₁ samma år ränta à 5 ⁰ / ₁₀₀ med tillsammans	70,360	—	86,960
		6:o. Å nybyggnads- och regle- ringslånet af år 1882, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1892 Fmk 1,346,000: —, erlägges den ¹ / ₅ 1893 i amorte- ring	34,500	—	—
K. S:ns resol. d. ²⁰ / ₃ 1892.	a	samt den ¹ / ₅ och ¹ / ₁₁ ränta à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀ med	59,793	75	94,293 75
		7:o. Å obligationslånet af år 1892, utgörande Fmk 4,500,000, erläg- ges den ¹ / ₅ 1893 i amortering	15,500	—	—
Enl. lånekontraktet.	a	samt den ¹ / ₅ och ¹ / ₁₁ ränta à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀ med	202,151	25	217,651 25
		Provisioner och kursdifferenser å annuiteten af 1892 års lån, för- slagsvis	—	—	600
		— Fmk 425,253: — —			
II. Stadens embetsverk.					
Magistraten.					
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	35,200
Rådstufvurätten.					
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	89,700
Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.					
1886 års stat.	b	1 Magistratssekreterare och Nota- rius publicus, lön	2,500	—	—
		1 Aktuarie	2,500	—	—
		Transport	5,000	—	550,153

			Transport	5,000 —	550,153 —
	b	1 Kanslist	1,200 —		
1886 års stat.	b & c	1 <i>Translator för ryska och tyska språken</i>	1,500 —		
	b	2 Stadsfiskaler, lön å . . . 3,000: — arvode å . . . . . 600: —	7,200 —		
D:o d:o S. F. besl. 20/12 1888. 1886 års stat.	b	4 Stadsfogdar å . . . . . 2,000: —	8,000 —		
S. F. besl. 20/12 1887. D:o 21/12 1889. D:o 29/12 1891.	b	4 Exekutionsbetjenter å 1,000: —	4,000 —		
1886 års stat. S. F. besl. 29/12 1891.	b	8 Stadsbetjenter, hvaraf 2 anställda vid Magi- stratens kansli och 6 vid Rådstufvurätten å 1,100: —	8,800 —		
1886 års stat. S. F. besl. 29/12 1891.	b	2 Stadsbetjenter vid Ma- gistraten på afdelning å 1,000: —	2,000 —		
1886 års stat. S. F. besl. 20/12 1888.	b	1 Rådhusvaktmästare jemte fri bo- stad och ved	1,000 —		
1886 års stat. S. F. besl. 21/12 1889.	b	1 Rådhusdrenge, jemte fri bostad och ved	600 —		
	c	3 Extra stadsfogdar å . . . 1,600: —	4,800 —	44,100 —	
		Diverse.			
		Enligt Drätselkammarens förslag . — Fmk 181,200: — —	— —	12,200 —	
		III. Kommunalförvaltningen.			
		Stadsfullmäktiges kansli.			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	— —	1 1,400 —	
		Drätselkammaren.			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	— —	29,300 —	
		Drätselkontoret.			
1886 års stat.	b	1 Stadskamrerare, lön . . . 5,000: — arvode . . . . . 2,500: — förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 1,000: —	9,200 —		
	c	Ersättning för frångångna sportler . . . . . 700: —	700 —		
		Transport	9,200 —	647,153 —	

			Transport	9,200	647,153
1886 års stat.	b	{	1 Stads-kassör, lön	4,000:—	
			arvode	1,800:—	
	c	{	Ersättning för frångångna sportler	700:—	6,500
					4,000
1886 års stat.	b	{	1 Stadsbokhållare	4,000	
			1 Kontorsskrifvare	1,600:—	
			förhöjning för 5 års tjänst	160:—	1,760
			1 Vaktmästare		900
	c	{	Extra biträden, förslagsvis	6,000	6,000
			Arvode för debetsedlars kringbärande, förslagsvis	800	
			Expenser, förslagsvis	2,900	32,060
			Trafikkontoret.		
			Enligt Drätselkammarens förslag	—	21,400
			Hamnkontoret.		
			Enligt Drätselkammarens förslag	—	25,660
			Byggnadskontoret.		
1886 års stat. S. F. besl. ²⁶ / ₄ 1892.	b	{	1 Stadsingeniör	8,000:—	
			resemedel	600:—	8,600
					4,000
S. F. besl. ¹⁵ / ₁₁ 1892. S. F. besl. ¹⁶ / ₂ 1892.	b	{	1 Ingeniör, t. f. arbetschef		4,000
			1 D:o geodet	3,000:—	
			resemedel	100:—	3,100
1886 års stat.	b	{	1 Bokhållare	3,000:—	
			10 års förhöjning	600:—	3,600
			1 Trädgårdsmästare	3,000:—	
			hyresmedel	1,000:—	4,000
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	b	{	1 Byggmästare		2,900
S. F. besl. ¹⁶ / ₂ 1892.	b	{	1 Förrådsförvaltare		1,800
1886 års stat.	b	{	1 Äldre skogsvakt jemte fri bostad och ved		900
			1 Yngre skogsvakt jemte fri bostad och ved		720
			Extra ingenjörs- och ritarebiträden, förslagsvis	4,000	4,000
			Skogsvaktsbiträden och skogskultur, förslagsvis	2,000	2,000
			Transport	35,620	726,273

		Transport	35,620	—	726,273	—
		Material- och handtlångaredagsver- ken vid mätningar, förslagsvis . . .	5,000	—		
		Materialvakter, förslagsvis	2,000	—		
		Expenser, förslagsvis	1,000	—	43,620	—
		— Fmk 163,440: — —				
		IV. Gatubelysningen.				
		a) Gasbelysning.				
	b	490 st. helnattslyktor à				
		3,258 bränntimmar . 1,596,420,—				
		569 st. halfnattslyktor à				
		1,505,40 bränntimmar 856,724,20				
		Summa bränntimmar 2,453,144,20				
		à 5 kft per timme =				
		12,265,721,66 kft gas,				
		hvaraf 7,500,000 kft				
		à 8 mk per 1,000 <i>Fmk</i> 60,000: —				
		4,765,721,66 kft à 7				
	mk per 1,000. <i>Fmk</i> 33,000: 05		93,360	05		
Kontr. d. 30/5 1860 och d. 10/9 1891.		Belysning af Nikolaikyrkans tornur		600	—	
		1 Gaskontrollör, lön		1,200	—	
		1 Besigtningsman, lön		200	—	
S. F. besl. 29/6 1882. 1886 års stat.		Gaskontrollörens expenser, förslags- vis		300	—	95,660 05
		b) Petroleumbelysning.				
	b	56 st. helnattslyktor à 168 mk per lysår och lykta	9,408	—		
		70 st. halfnattslyktor à 73 mk per lysår och lykta	5,110	—		
		171 st. chaussée- & väglyktor à 82 mk per lysår och lykta	14,022	—		
		84 st. seglationslyktor och lyktor på afstjelningsplatser 150 dagar à 60 penni per dag och lykta	7,560	—		
		3 st. lyktor på isvägen till Svea- borg, 105 dagar à 60 penni per dag och lykta	189	—		
		6 st. lyktor à Sörnäs lastageplats, 125 dagar à 60 penni per dag och lykta.	450	—		
Kontrakt d. 5/6 1890.			Transport	36,739	—	865,553

		Transport	36,739 —	865,553 05
c	{	25 st. nya lyktskåp	1,250 —	
		10 st. lyktor att uppställas å platser, som af Drätselkammaren anvisas, förslagsvis	500 —	38,489 —
		c) Elektrisk belysning.		
		Enligt Drätselkammarens förslag .	— —	2,486 01
		— Fmk 136,635: 06 —		
		V. Brandverket.		
		Enligt Drätselkammarens förslag .	— —	81,955 50
		— Fmk 81,955: 50 —		
		VI. Polisnrättningen.		
		Enligt Drätselkammarens förslag .	— —	205,756 —
		— Fmk 205,756: — —		
		VII. Sundhets- och sjukvården.		
		Läkarepersonal.		
		Enligt Drätselkammarens förslag .	— —	27,900 —
		Helsovårdsnämnden.		
		Enligt Drätselkammarens förslag .	— —	5,100 —
		Kommunala sjukhuset.		
		Enligt Drätselkammarens förslag .	— —	17,423 —
		Provisoriska epidemisjukhuset.		
		Enligt Drätselkammarens förslag .	— —	16,120 —
		Kolerabaracker, sanitetsstation m. m.		
S. F. besl. ¹¹ / ₁₀ 1892.	b *	Anslag för kolerafarsotens bekämpande år 1892	70,000 —	
	c *	Bevakning och brandförsäkring af barackerna	600 —	
	c *	Hyra för sanitetsstation fr. 1 Jan. —1 Juni	416 70	71,016 70
		Transport	— —	1,331,799 26

		Transport	—	—	1,331,799	26
		Underhåll af en poliklinik.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	3,000	—
		Sundhetsinspektören och helsopolisen.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	19,480	—
		Undersökningsstation för lifsmedel.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	6,270	—
		— <i>Fmk 166,309:70</i> —				
		VIII. Fattigvården.				
		Fattigvårdsstyrelsen.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	9,160	—
		Fattiggården.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	56,040	—
		Arbetsinrättningen.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	28,440	—
		Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen.				
	c	Ständiga understöd, förslagsvis	75,000	—		
		Tillfälliga understöd, förslagsvis	27,000	—		
		Understöd åt värnepliktiges hustrur och barn, förslagsvis	1,500	—		
		Sjukvård, förslagsvis	8,000	—		
		Kostnad för sinnesrubbade personer intagna i dårvårdsanstalt, förslagsvis	18,000	—		
		Läkemedel, förslagsvis	5,000	—		
					134,500	—
		Diverse.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	7,000	—
		— <i>Fmk 235,140:—</i> —				
		Transport	—	—	1,595,689	26

		Transport	—	—	1,595,689	26
		IX. Undervisningsväsendet.				
		a) Navigationsskolan.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	2,800	—
		b) Realskolan.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	11,900	—
		c) Handverksskolorna.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	21,350	—
		d) Handelsinstitutet.				
c		Anslag	—	—	2,000	—
		e) Skolan för andesvaga barn.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	4,500	—
		f) Blindanstalten.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	2,000	—
		g) Folkskolorna.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	383,405	37
		h) Folkbiblioteket och läsesalen.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	20,850	—
		i) Folkbibliotek och läsesal i Sörnäs.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	6,860	—
		— Fmk 455,665: 37 —				
		X. Staden åliggande allmänna onera.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	290,651	04
		— Fmk 290,651: 04 —				
		Transport	—	—	2,342,005	67

		Transport	—	—	2,342,005 67
		XI. Vattenledningen.			
		Förvaltning och drift.			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	69,935 —
		Underhåll och remont.			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	17,200 —
		Utsträckning af rörnätet samt inköp af vattenmätare.			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	20,200 —
		Diverse mindre arbeten.			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	2,600 —
		— Fmk 109,935: — —			
		XII. Saluhallen.			
S. F. besl. ²⁹ / ₁₀ 1889.	b	1 Uppsyningsman, lön .	1,200: —		
		beklädnadshjelp.	150: —	1,350 —	
Enligt kontrakt.	b	Belysning, förslagsvis		5,100 —	
	c *	Uppställande af vattenvärmningsapparat och anskaffande af sopkärror, förslagsvis.		250 —	
	c	Renhållning, m. m., förslagsvis . .	1,200 —		7,900 —
		— Fmk 7,900: — —			
		XIII. Allmänna arbeten.			
		1:o. Byggnader och lägenheter.			
		A) Remont och underhåll.			
	c *	Nytt vattentak och yttre målning af Brunnshuset		6,800 —	
			Remont i Folkbiblioteket	1,500 —	
			Remont af folkskolan å Berghäll .	5,300 —	
			Brädfodring af instrument- och kontorsrummet å stadens materialgård	950 —	
			Transport	14,550 —	2,459,840 67

		Transport	14,550	2,459,840	67
c *	{	Inredning af badstuga i Brandverks- huset	2,800	—	—
		Omläggning af golvet i Gammel- stadsqvarnens subasementsvåning	3,400	—	—
c		Diverse reparationer	15,000	—	35,750
		B) Nybyggnader.			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	745,000
		2:o. Gator och allmänna platser.			
		A) Remont och underhåll.			
*	{	Anskaffande af nubbssten för om- läggning af salutorget	10,000	—	—
c *		Omläggning af Vestra Henriksga- tan från Simonsgatan till vestra chausséen	9,500	—	—
		Diverse reparationer	9,000	—	28,500
		B) Planering och nyläggning.			
		Nyläggning af:			
c *	{	Malmgatan, mellan Malmbrinken och Kampmalmen	2,700	—	—
*		Körbanor å Högvaktstorget . . .	7,200	—	9,900
		Regleringsarbeten.			
		Planering af:			
		Kyrkogårdsgatan från Lappviksga- tan till Gräsviken	9,500	—	—
		Skepparebrinken utanför tomt N:o 17 vid Skarpskyttegatan	1,600	—	11,100
		3:o. Kanaler och afloppsdiken.			
		A) Remont och underhåll.			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	12,000
		B) Nyanläggningar			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	3,230
		4:o. Vägar.			
		<i>Remont och underhåll.</i>			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	12,750
		Transport	—	—	3,318,070
					67

		Transport	—	—	3,318,070	67
		5:o. Chausséer.				
		A) <i>Remont och underhåll</i>				
c		Chausséerna i Brunnsparken . . .	500	—		
c		Diverse underhåll	15,000	—	15,500	—
		B) <i>Nyanläggningar.</i>				
c *		<i>Fortsättning af chausséen genom Djurgården från Östra till Vestra chausséen . . . . .</i>	—	—	4,000	—
		6:o. Hamnar.				
		A) <i>Remont och underhåll.</i>				
c	}	<i>Muddring i hamnarna, förslagsvis</i>	20,000	—		
*		Nytt brolock å Magasinskajen . . .	3,500	—		
*		Remont af 5 st. mudderpråmar . . .	2,000	—		
		Diverse reparationer	7,000	—	32,500	—
		B) <i>Nyanläggningar.</i>				
c *		Tillbyggnad till Magasinskajen . .	—	—	136,000	—
		7:o. Brunnar.				
		A) <i>Remont och underhåll.</i>				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	200	—
		8:o. Planteringar.				
c	}	Underhåll af planteringar och trädskolor	42,000	—		
		Underhåll af hägnader	1,000	—	43,000	—
		B) <i>Nyanläggningar.</i>				
c *	}	<i>Planteringar och dräneringsarbeten i Brunnsparken . . . . .</i>	4,000	—		
		Fredrikstorget, jordfyllning till sqvärrerna	750	—		
		Inköp af träd och buskar	1,500	—		
		Inköp af soffor	1,000	—	7,250	—
		9:o. Renhållningsväsendet.				
		A) <i>Remont och underhåll.</i>				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	68,100	—
		Transport	—	—	3,624,620	67

		Transport	—	—	3,624,620 67
		10:o. Arbetsredskap.			
	c	Diverse inköp och remont . . .	—	—	7,000 —
		11:o. Diverse.			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	5,000 —
		— Fmk 1,176,780: — —			
		XIV. Pensioner.			
Mag. besl. ¹² / ₅ 1857.	}	b Rådmansenkan I. S. T. Decker. .	400	—	
D:o ¹ / ₉ 1870.		b Magistratssekreteraredottern M. K. Wirzenius	266	67	
D:o ¹² / ₂ 1863.	b	Stadsfiskalsenkan I. C. Winter och hennes barn.	300	—	
D:o ³⁰ / ₁₀ 1867.	b	Rådmansdöttrarna C. F. och H. S. Bergholm	340	—	
D:o d:o.	b	Rådmanen H. L. Crohns tre barn	600	—	
S. F. besl. ⁹ / ₂ 1875.	b	Förre Lärarinnan E. Heintzie . .	800	—	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1883.	}	b Vaktmästarenkan A. Rosenström .	200	—	
Kontrakt om Brunns- parkens öfverlåtande.		b {	Förre Fångknekten Jakob Stark .	240	—
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	b {	D:o d:o Abraham Frisk	180	—	
	b {	D:o d:o Gustaf Sandroos	120	—	
S. F. besl. ³ / ₁₂ 1889.	b {	Förre Sprutmästaren M. Henelius .	800	—	
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	b {	D:o d:o I. Sillman.	800	—	
S. F. besl. ⁹ / ₉ 1890.	b	Förre Hamnvaktmästaren C. M. Hagman	600	—	
S. F. besl. ² / ₁₂ 1890	b	Förre Trädgårdsmästaren L. A. Jernström	500	—	
S. F. besl. ² / ₁₂ 1890	b	Förre ordningsmannen vid brand- verket J. Rönneberg	400	—	
S. F. besl. ¹⁵ / ₁₁ 1892.	b	Stadsläkaren C. Qvist	3,500	—	10,046 67
		— Fmk 10,046: 67 —			
		XV. Diverse.			
	c {	Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare	1,500	—	
		D:o d:o expenser, förslagsvis	900	—	
		För revision af stadens räkenskaper	2,100	—	
		Eldnings- och lysningsämnen, för- slagsvis	10,000	—	
		Transport	14,500	—	3,646,667 34

S. F. besl. $\frac{9}{10}$ 1875.	b	Transport Anslag för signalering af middags- timmen	14,500 —	3,646,667 34
	c	För stormvarningstelegram, förslags- vis	300 —	
	c	Brandstodsafgifter, förslagsvis . . .	250 —	
S. F. besl. $\frac{29}{1}$ 1889.	b	Anslag åt mantalsskrifvaren	6,500 —	
S. F. besl. $\frac{29}{12}$ 1890.	b	D:o för byggnadsinspektör	2,000 —	
	c	D:o för extra hamnfiskal	3,000 —	
S. F. besl. $\frac{10}{8}$ 1890. Kontr. $\frac{28}{1}$ 1887.	b	Arvode åt en elektrotekniker	1,600 —	
	b *	Bidrag till Länefängelsets ombygg- nad för åren 1889—98	1,200 —	
	c	Utskrifning af vallängden jemte re- gister dertill	10,000 —	
	c	Anslag till juridiskt biträde åt obe- medlade	1,000 —	
S. F. besl. $\frac{24}{3}$ 1891.	b *	Anslag till arbetshuset för fattiga barn	2,500 —	
	c *	Anslag till fängelseföreningens skyddsherberge	5,000 —	
	c	Omkostnader för hundskatten, för- slagsvis	600 —	
	c	Inventarier till särskilda stadens hus, förslagsvis	200 —	
Enl. Kontrakt.	b & c	Telefonafgifter, förslagsvis	4,000 —	
	c	Afkortning och restitution å uttaxe- rade medel och andra inkomster, förslagsvis	3,500 —	
	c & d	För oförutsedda behof enligt Stads- fullmäktiges bestämmande	75,000 —	
		— Fmk 201,150: — —	70,000 —	201,150 —
		Summa Fmk	—	3,847,817 34

Inkomster.			
<i>Behållning från föregående år torde icke komma att förefinnas.</i>			
I. Räntor.			
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	111,000
II. Tomtlösen.			
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	121,000
III. Stadens fasta egendom.			
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	225,800
IV. Tomtlösen.			
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	2,200
V. Inkomstgivande rättigheter.			
K. Förordn. ^{01/12} 1877. K. kung. af s. d. }	c	Tolag för till Helsingfors destinerade varor, förslagsvis	100,000
	c	Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis	5,000
K. kung. af ^{1/4} 1881. K. S:ns skrif. ^{27/4} 1883. }	c	Trafikafgifter, förslagsvis	260,000
	c	Mätningafgifter, förslagsvis	1,500
Trafiktaxan ^{10/4} 1888.	c	Transitomagasinshyra, förslagsvis .	200
D:o d:o.	c	Hamnafgifter, förslagsvis	135,000
S. F. besl. ^{1/6} 1876.	c	Broafgifter, d:o	9,000
Trafiktaxan ^{10/4} 1888.	c	Ballastafgifter, d:o	500
		Vägningsafgifter, d:o	3,000
		Kokhusafgifter, d:o	200
		Transport	514,400
			460,000

Bokstaven anger för inkomstens beskaffenhet enligt 58 § i kommunallagen.

K. Förordn. $\frac{30}{3}$ 1879.	c	Transport	514,400	—	460,000	—			
		Afgifter af utländingar för försäljning af matvaror vid mast, förslagsvis	1,600	—					
Kongl. instr. $\frac{1}{3}$ 1759.	c	Auktionsprovision, förslagsvis	1,000	—					
Särsk. K. S:ns resol.	c	Biljardafgifter, förslagsvis	700	—					
K. Förordn. $\frac{24}{7}$ 1883.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens andel, förslagsvis	32,000	—					
Kongl. stadg. $\frac{21}{10}$ 1698.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel, förslagsvis	8,000	—					
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879.	c	Kollektmedel, förslagsvis	300	—					
i § 32 kap. R. B. och särsk. författningar.			Sakören, stadens andel, förslagsvis	800	—				
K. Förkl. $\frac{8}{11}$ 1650.				Sakören, kronans andel, donerad till staden, förslagsvis	2,000	—			
K. resol. $\frac{1}{6}$ 1664.					Sakören, stadens fattiges andel, förslagsvis	200	—		
D:o $\frac{13}{12}$ 1697.						Diverse böter, förslagsvis	700	—	
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879.	Arrende för Gammelstadsqvarnen	3,500					—		
Kontr. $\frac{5}{6}$ 1890.		Fattigafgifter af i Ryssland vistade personer, förslagsvis	1,800				—		
K. kung. $\frac{9}{2}$ 1877.			Börsprovision, förslagsvis	100			—	567,100	—
VI. Diverse.									
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	342,522	46			
VII. Statsbidrag.									
K. S:ns besl. $\frac{15}{2}$ 1884.	b & c	Till Folksskolorna, förslagsvis	95,000	—					
K. S:ns resol. $\frac{1}{6}$ 1874.			Till Polisnrättningen	102,480	—				
D:o $\frac{9}{5}$ 1878.				Till Gatubelysningen	15,170	—			
D:o $\frac{19}{11}$ 1887.	Till Brandverket	8,210			—				
K. Förordn. $\frac{29}{6}$ 1876.		Stadens andel af Brännvinsskatten, förslagsvis	10,000		—	230,860	—		
K. S:ns br. $\frac{30}{3}$ 1886.									
D:o $\frac{13}{6}$ 1892.									
K. S:ns br. $\frac{23}{2}$ 1892.	b								
D:o $\frac{3}{3}$ 1886.	b								
K. Förordn. $\frac{9}{6}$ 1873.	b								
K. kung. $\frac{22}{1}$ 1879.									
VIII. Vattenledningen.									
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	273,300	—			
		Transport	—	—	1,873,782	46			

		Transport	—	—	1,873,782 46
		IX. Lån.			
S. F. besl. $\frac{1}{2}$ 1892.	b	A) Af 1892 års $4\frac{1}{2}$ % obligationslån hafva tidigare följande anslag beviljats och till största delen användts:			
		För inlösen af Brunnsparken . . .	287,000	—	
		För underhåll och remont af stadens hus i Brunnsparken . . .	13,000	—	
		För uppförande af saluhallar . . .	210,000	—	
		För vattenledningens utsträckning 1887	19,225	78	
		För d:o till Östra Brunnsparken . . .	46,809	66	
		För d:o till Munkholmen	21,663	36	
		För d:o till Lappviks sjukhus	11,510	57	
		För d:o till Sörnäs	10,315	98	
		För d:o till Länefängelset	15,880	23	
		För d:o till villan Ås	6,034	72	
		För kanal under Östra Brunnsparken	9,469	76	
		För inredning af gamla proviantmagasinet till tull och packhus . . .	47,000	—	
		För tillbyggnader å fattiggården, samt uppförande af en arbetsinrättning	135,493	10	
		För vattenledningens utsträckning 1888	104,356	05	
		För d:o d:o 1889	181,865	69	
		För d:o d:o 1890	355,270	—	
		För d:o d:o 1891	91,500	—	
		För uppställande af en ångpump vid vattenuppfodringsverket i Gammelstaden	117,000	—	
		För uppförande af ett hus för brandverket	294,000	—	
		För vattenledningens ångpumpverk samt för nytt sug- och tryckrör tillskottsanslag	101,800	—	
			2,079,194	90	
		<i>År 1893 anvisas å det år 1892 upptagna lån:</i>			
		För tillbyggnad till Magasinskajen 1892/93	319,000	—	319,000 —
			2,398,194	90	
		Transport	—	—	2,192,782 46

		Transport	—	—	2,192,782 46
		B) <i>Ytterligare lån på längre återbetalningstid än två år:</i>			
		För inlösen af rådhusannexet (N:o 22 Alexandersgatan)	180,000	—	
		För tillbyggnader till kommunala sjukhuset	565.000	—	745,000
		X. Uttaxering.			
d		<i>Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxeras utgör . . . . .</i>	—	—	910,034 88
		Summa Fmk	—	—	3,847,817 34

Helsingfors Rådhus, den 30 November 1892.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

Bernh. Anthoni.

MAGISTRATEN

i

Helsingfors,

den 30 november 1892.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 276.

Jemlikt stadgandet i 58 § i K. F. den 8 December 1873, angående kommunalförvaltning i stad, har Magistraten härmed äran till Stadsfullmäktiges pröfning och afgörande öfverlemna utgift- och inkomstförslag för nästkommande år 1893, med bifogande tillika af tryckt exemplar af Drätselkammarens till Magistraten afgifna framställning i ärendet, jemte dertill hörande specialförslag, ritningar och öfriga bilagor.

Magistraten har denna gång sett sig nödsakad att i högre grad än på senare år varit vanligt göra afvikelser från Drätselkammarens budgetförslag. Den hufvudsakligaste af de af Magistraten vidtagna förändringarna, som tillika framkallat flertalet af de öfriga, består deri att Magistraten uteslutit ett af Drätselkammaren på inkomstsidan upptaget kassakreditiv på 300,000 mark.

Då Stadsfullmäktige härförrinnan bemyndigat Drätselkammaren att för stadens räkning upptaga kassakreditiv, har sådant enligt regeln icke skett för att, såsom Drätselkammaren nu synes åsyfta, utjämna budgeten, utan för beredande af nödig kassatillgång. I öfverensstämmelse dermed har i sådant fall heller icke kapitalbeloppet, utan endast räntan i budgeten upptagits. Den för framtida hamnarbeten reserverade delen af det under innevarande år upptagna obligationslånet synes emellertid tillsvidare tillförsäkra staden tillräckliga kassaressurser, äfven om betydande belopp deraf, såsom Drätselkammaren framhåller, äro tagna i anspråk för mobiliserande af stadskassans odisponibla behållning eller rättare stadens i tomtlösen, byggnads- och vattenledningsmaterialier m. m. bundna tillgångar. Af Drätselkammarens motivering i frågan framgår äfven att för kreditivet någon främmande långgivare icke behöfde anlitas, liksom icke heller någon ränta upptagas. Det af Drätselkammaren föreslagna kreditivet utgör därför en assignering för nästkommande års utgifter å det för andra ändamål upptagna obligationslånet, men under förutsättning af summans återgåldande under de närmaste åren eller, såsom Kammarerna äfven i sin motivering framhåller, ett lån på kortare återbetalningstid än två år.

Dylika tillfälliga lån hafva emellertid, enligt Magistratens tanke, sitt berättigande endast under den förutsättning att de inom den fastställda tiden med sannolikhet kunna återbetalas. Men magistraten måste draga i tvifvelsmål, att sådant under de närmaste åren blefve möjligt, utan att uttaxeringsbeloppet öfverhöfvan stegras.

Dessa tvifvelsmål grunda sig delvis på de ogynsamma ekonomiska förhål-

landena, och deraf framkallad minskning af den taxering underkastade inkomsten, eller med andra ord skattörens antal, men framför allt derpå att någon disponibel behållning under en följd af år framåt lika litet som nu kan vid budgetens uppgörande påräknas.

Drätselkammaren har i sin motivering omnämt de felaktiga kalkyler, som vid beräkandet af den ingående behållningen i detta och sistlidet års budget egt rum. Magistraten anser sig härmed tilläggsvis endast böra framhålla, att den ingående behållningen i innevarande års budget, kalkylerad till 1,474,000 mark, enligt bokslutet för sistlidet år utgjort 1,182,768 mark 56 penni, eller, efter rättelse af bokföringsfelet, endast 542,768 mark 56 penni. Kalkyleringsfelet uppgick sålunda till 920,000 mark eller 280,000 mark mer än bokföringsfelet.

Såsom disponibel hade emellertid i budgeten upptagits en behållning af 530,000 mark eller inemot hela det belopp, hvartill behållningen, tomtlösen m. m. inberäknad, vid samma tid uppgick.

Det är visserligen mer eller mindre vanskligt att uttala sig om det inflytande, dessa missräkningar haft på gestaltningen af stadens ekonomi; huruvida derigenom endast, såsom Drätselkammaren synes förutsätta, en del regleringsarbeten påskyndats eller om icke derjemte äfven stadens ordinarie budget stegrats genom att sparsamhet icke iakttagits i samma mån som eljes hade varit förhållandet. Men hvad den närmaste framtiden vidkommer är det temligen klart att, såsom ofvanföre redan framhållits, för budgeten icke, i likhet med hvad härtills varit vanligt, kan påräknas någon disponibel behållning från föregående år. Huru mycket gynsammare de ekonomiska förhållandena än kunna komma att gestalta sig, huru försigtigt budgeten för de närmaste åren än kan komma att beräknas, skall det dock töfva länge innan behållningen stiger till sådana belopp, att ens någon del deraf, efter afdrag af resterande tomtlösen m. m., blir disponibel.

Såsom redan antyddes, är det hufvudsakligen med afseende härå Magistraten anser försigtigheten bjuda att icke nu draga förskott på de närmaste årens budget, som det antagligen äfven derförutan kommer att erbjuda svårigheter att reglera.

Förutom omförmälda kassakreditiv å 300,000 mark upptager Drätselkammarens budgetförslag såsom lån på kortare tid än två år en summa af 745,000 mark för inlösen af gården N:o 22 vid Alexandersgatan samt för tillbyggnader till Kommunala sjukhuset. Dock framgår af Kammarens motivering att densamma icke afsett att dessa lån skulle inom två år återbetalas, utan borde sådant ske genom uttaxering under ett *fåtal* år. Ense med Drätselkammaren derom att något nytt obligationslån ej bör för ändamålet upptagas, samt att beloppet tillsvidare kan betäckas med den icke disponerade delen af 1892 års lån, anser Magistraten dock stadens ekonomiska ställning icke medgifva gäldandet af detta lån inom de närmaste åren och har därför upptagit detsamma såsom lån på längre återbetalningstid än två år att gäldas enligt amorteringsplan, hvartill Drätselkammaren

torde få i uppdrag att framdeles uppgöra förslag; men, utan att någon afbetalning derpå ännu under nästkommande år behöfde ifrågakomma.

Genom att bortlemna den utgiftspost af 160,000 mark, som Drätselkammaren i sistantytadt afseende upptagit, och genom att reducera Drätselkammarens utgiftsförslag med omkring 140,000 mark, har det för Magistraten blifvit möjligt att utesluta det ifrågavarande kreditivet å 300,000 mark, utan att behöfva i nämnvärd mån höja uttaxeringsbeloppet utöfver hvad Drätselkammaren föreslagit.

Efter att sålunda hafva redogjort för synpunkter, som varit de ledande vid uppgörandet af Magistratens förslag beträffande stadens utgifter och inkomster under det kommande året, öfvergår Magistraten till en kort motivering af de ändringar i Drätselkammarens förslag, Magistraten för öfrigt ansett sig böra vidtaga.

Uti bilagda skrifvelse af den 5 innevarande November har translatorn för ryska språket vid Magistraten och Rådstufvurätten anhållit att det honom tillkommande arvode, hvilket härintills utgjort 1,000 mark om året, måtte, med hänsyn till i hög grad förökade tjänstegöromål, från den 1 innevarande November förhöjas till 2,000 mark samt att honom derutöfver skulle tillerkännas något mindre årligt arvode såsom translator i tyska språket. Samfälta Rådstufvurätten, som i ärendet afgifvit närslutna utlåtande, anför deri att det befattningen åtföljande arvodet numera icke utgör skälig ersättning för det ökade arbete, som med tjänsten är förenadt, samt föreslår att detsamma skulle förhöjas till tvåtusen mark för år, deri inbegripet ersättning för tillhandagående af Rätten med tolkning till och från tyska språket. Med anledning häraf, och då bemälde translators arbete vid Magistratens kansli äfven i någon mån förökats, har Magistraten ansett sig böra föreslå, att arvodet för sagda befattning skulle från den 1 Januari 1893, förhöjas, dock icke med högre belopp än 500 mark, samt därför åt „translatorn för ryska och tyska språken“ upptagit ett arvode af 1,500 mark.

Under titeln *III Kommunalförvaltningen*, underafdelningen: Drätselkontoret har Magistraten till såväl stadskamrerarens som stadskassörens löneförmåner, tillagt ett belopp af 700 mark i ersättning för dem tillkommande andel i de böter eller viten, som jemlikt Kungl. br. den 13 Januari 1806 och K. kung. den 17 Februari 1838 utgå med 1 mark 44 penni för hvarje person, som försummat att på ordinarie uppborädsstämma erlægga kronoutskylder. Utkräfvandet af dessa böter medför icke ringa obehag för allmänheten och för exekutionsverket ett besvär, som icke uppväges af det inflytande beloppet, hvilket under perioden 1881—1891 uppgått till i medeltal endast omkring 2,900 mark årligen. Magistraten har därför redan tidigare varit betänkt på att föreslå, att dessa viten, i likhet med förhållandet t. ex. i Åbo, icke vidare borde uttagas; och Magistraten finner numera så mycket mer anledning att fullfölja denna afsigt, som exekutionsverket efterhand blifvit allt strängare anlitadt och en ökning af stadsfogdarnes antal synes vara oundgängligt, derest icke den ifrågavarande uppborädden, som under månadtal tagit stadsfogdarnes tid i anspråk, bortfaller. I öfverensstämmelse härmed har Magistra-

ten på inkomstsidan under titeln V. Inkomstgifvande rättigheter uteslutit det belopp af 1,400 mark, hvarmed stadens andel eller hälften af dessa böter upptagits, men deremot ansett att stadskamreraren och stadskassören borde tilläggas ersättning för deras andelar i sagda böter med ett årligt belopp af 700 mark för dem hvardera, hvarmed de äfven förklarar sig åtnöjas.

Kassören vid trafikkontoret har uti en till Magistraten ingifven, härhos bilagd, skrift anhållit om löneförhöjning, i hvilket afseende hon deri framhållit att öfrige tjänstemän vid kontoret redan härförinnan kommit i åtnjutande af förhöjdt arvode, hvaremot hon fortfarande uppbar samma löneförmåner, som vid tjänstens inrättande 1888, äfvensom att hennes tjänstgöringstid från den 1 Oktober innevarande år under höstmånaderna blifvit förlängd med en timme hvarje helgfri dag. Ehuru Magistraten funnit de i skrifvelsen anförda omständigheter öfverensstämmande med verkliga förhållandet, anser Magistraten sig dock icke för närvarande kunna tillstyrka bifall till ansökningen och har förty upptagit ifrågavarande arvode till oförändradt belopp.

Jemlikt Stadsfullmäktiges vid sammanträde den 15 innevarande November derom fattade beslut har arvodet för tjänstförrättande arbetschefen vid byggnadskontoret upptagits till 4,000 mark.

Gatubelysningen i staden och å dess afhysta område har under de senaste åren i väsentlig mån förbättrats och kostnaderna för densamma utvisa därför en stark stegring, hvilket framgår af följande öfversigt:

Enligt 1887 års budget	80,619: 03
” 1888 ” ”	92,526: 45
” 1889 ” ”	96,444: 52
” 1890 ” ”	114,730: 89
” 1891 ” ”	120,946: 54
” 1892 ” ”	135,271: 18

Uti nu föreliggande budgetförslag upptager Drätselkammaren kostnaderna för gatubelysningen till 140,385 mark 06 penni. Emedan det, enligt Magistratens åsigt, under närvarande förhållanden icke synes välbetänkt att i så stark progression föröka denna utgiftspost, har Magistraten uteslutit det föreslagna extra anslaget för eventuel förökning af gaslyktornas antal, äfvensom till hälften förminskat anslagen för nya lyktskåp och för „lyktor att uppställas å platser, som af Drätselkammaren komma att anvisas“. Härigenom inbesparas inalles 3,750 mark.

Beträffande det under hufvudtiteln *VI Polisnrättningen* upptagna, af Stadsfullmäktige den 15 December 1891 beslutna, provisoriska tillskottsanslaget för polispersonalens beklädnad får Magistraten, på derom af poliskammaren gjord anhållan, tillstyrka att anslaget utbetalas månatligen tillsammans med den öfriga aflöningen, helst härigenom öfverensstämmelse åstadkommes i aflönings sättet emellan tidigare antagna konstaplar, och de, hvilka på grund af Stadsfullmäktiges den 11 sistlidne Oktober fattade beslut blifvit i stadens tjänst anställda.

Med anledning af att stadsläkaretjensten genom Doktor C. Qvists afskedsansökning inom kort blifver ledig, kommer antagligen förändringar vidkommande den i stadens tjänst anställda läkarepersonalens tjänsteåligganden att genomföras, men enär några besparingar härutinnan icke torde vara att emotse, äro hithörande anslag upptagna med oförändrade belopp.

Förutom det enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 11 nästvikne Oktober i budgetförslaget upptagna anslaget för kolerafarsotens bekämpande innevarande år, stort 70,000 mark, har Drätselkammaren „för eventuelt uppträdande af koleraepidemi år 1893“ uppfört ett belopp af 46,000 mark. Då emellertid redan förstnämnda anslag nog tungt belastar budgeten för år 1893 och det, på sätt Helsovårdsnämnden framhåller, är omöjligt att ännu bestämma till hvilket belopp anslag för ändamålet nästkommande år varder erforderligt, anser Magistraten de eventuella kostnaderna härför böra bestridas ur det för oförutsedda behof upptagna anslaget samt, derest detta icke härtill förslår, betäckas genom anslag i följande års budget och har förty utelemnat förenämnda 46,000 mark; deremot har Magistraten i enlighet med Helsovårdsnämndens förslag upptagit för bevakning och brandförsäkring af kolerabarackerna samt för hyra för sanitetsstation från den 1 Januari till den 31 Maj 1,016 mark 70 penni.

För att lemna en öfersigt öfver stadens kostnader för fattigvården och särskildt för understöd åt fattiga utom fattiggården under de senaste åren har Magistraten ur de resp. budgetförslagen sammanställt följande tablå:

År.	Understöd för fattiga utom inrättningen:		Summa kostnader för fattigvården.
	Ständiga understöd.	Tillfälliga understöd.	
1880	42,000: —	4,000: —	104,430: —
1885	46,000: —	6,000: —	116,700: —
1887	54,000: —	7,000: —	128,671: 50
1889	58,000: —	7,000: —	146,180: —
1890	58,000: —	7,000: —	172,360: —
1891	65,000: —	8,000: —	190,100: —
1892	72,000: —	9,000: —	206,580: —
För 1893 föreslås af fattigvårdsdirektionen	82,000: —	20,000: —	235,140: —

Härvid bör observeras att under denna hufvudtitel sedan år 1890 ingår anslag för arbetsinrättningen, hvilket under tiden stigit från 21,540 mark (1890) till 28,440 mark (1893).

Ehuru kostnaderna för fattigvården, såsom af förestående öfersigt framgår, sedan år 1885 mera än fördubblats, och nödvändighet torde förefinnas att för framtiden söka åstadkomma en förminskning af dessa utgifter, har Magistraten dock, med hänsyn till den arbetsbrist, som för instundande vinter å orten är att befara, icke ansett sig kunna för år 1893 förminska totalbeloppet af dessa kost-

nader; men då erfarenheten torde gifva vid handen att beviljade ständiga understöd endast undantagsvis åter kunna indragas, har Magistraten förändrat Fattigvårdsstyrelsens förslag derhän att en summa af 7,000 mark blifvit öfverförd från „ständiga understöd“ till „tillfälliga understöd“. Med anledning af Fattigvårdsstyrelsens hemställan om reserverande af ytterligare extra anslag för fattigvårdens behof, för att användas bl. a. „om tillströmning till staden af arbetslös befolkning blir större“, anser Magistraten sig böra anmärka att det icke ankommer å den legala fattigvården att draga försorg om arbetslös befolkning från andra orter, och hoppas att Fattigvårdsstyrelsen skall kunna så begå att vidare anslag för ändamålet icke erfordras.

Vidkommande hufvudtiteln *IX Undervisningsväsendet*, för hvilket kostnaden enligt Drätselkammarens förslag stiger till det beaktansvärda beloppet af 459,165 mark 37 penni, har Magistraten icke heller kunnat föreslå några väsentliga nedsättningar. Dock, enär det privata handelsinstitutet härstädes är ett synnerligen talrikt besökt läroverk torde dess existens icke vidare vara beroende af det anslag, som från stadskassan sedan år 1883 blifvit till dess föreståndare under form af hyresmedel utbetaldt, och föreslår Magistraten därför att sagda anslag nedsättes till hälften eller 2,000 mark, med bibehållande af vilkoret att tio medelösa elever från denna stad böra vid institutet utan betalning åtnjuta undervisning; och som förutom Fröken V. Hjelts pedagogiska slöjdanstalt under innevarande år ett annat likartadt läroverk blifvit å orten inrättadt, synes något understöd för upprätthållande af sådana läroanstalter icke vidare från stadens sida vara erforderligt, hvadan det anslag stort 1,500 mark om året, hvaraf Fröken Hjelt sedan år 1888 varit i åtnjutande, nu ansetts böra indragas.

Under hufvudtiteln *XII Saluhallen* föreslår Drätselkammaren inköp af de i hallen sedan år 1889 införda elektriska ljusledningarna för en kostnad af 3,600 mark samt motiverar detta förslag dermed att det för staden vore fördelaktigare att för sagda pris inköpa nämnda ledningar än att i årshyra för de i hallen befintliga lamporna betala 576 mark. Då nya uppfinningar inom området för den elektriska belysningen fortfarande ofta göres samt vetenskapens snabba utveckling uti hithörande frågor inom kort kunde göra den i saluhallen införda installation oändamålsenlig, anser Magistraten fördelen af det föreslagna inköpet tvifvelaktig, och har förty uteslutit berörda anslag samt i stället förhöjt anslaget för belysningen i saluhallen med 600 mark.

Emedan det öfvervägande antalet utgiftsposter inom I—X och XII hufvudtitlarna äro af mera konstant natur, har Magistraten sjelffallet, för åstadkommande af den, enligt hvad ofvan framhållits, nödigansedda förminskningen beträffande utgifterna, varit hänvisad hufvudsakligen till hufvudtitlarna *XI och XIII Vattenledningen och Allmänna arbeten*. Någon särskild nödvändighet för utförandet under instundande år af en stor del af de under dessa hufvudafdelningar upptagna arbeten, föreligger, enligt Magistratens åsigt, nämligen icke och har Magi-

straten därför härutinnan ansett sig kunna föreslå väsentliga inskränkningar. Vål har Fattigvårdsdirektionen uti en till Magistraten ingifven, till Herrar Stadsfullmäktige stäld skrift, hvilken härhos bilägges, framhållit önskvärdheten af att något allmänt arbete skulle å orten åvägbringas för beredande af arbetsförtjenst åt den obemedlade befolkningen i denna stad, men emedan vid den härstädes under arbete varande hamnbanebyggnaden, enligt hvad Magistraten af ledande ingenjören vid sagda arbete inhemtat, arbetsförtjenst under hela vintern kan erbjudas omkring 500 arbetare samt de härförinnan beslutna nybyggnaderna för kommunala sjukhuset, beräknade att medtaga en kostnad af 565,000 mark, äfvensom kajarbeten, för hvilka, härintills endast till en mindre del utförda, i årets budget anvisats ett belopp af 183,000 mark och i utgiftsförslaget för år 1893 af Drätselkammaren upptagits 136,000 mark, jemväl lemna arbetsförtjenst åt en stor mängd personer, anser Magistraten några vidare åtgärder i oförmäldt syfte icke för närvarande kunna vidtagas.

Under rubrik *regleringsarbeten* i förstaden Berghäll föreslår Drätselkammaren planering af gator samt inrättande af vattenledning och afloppskanaler derstädes för ett sammanräknadt belopp af 47,500 mark samt anför såsom motiv härför att byggnadsverksamheten å Berghäll icke helt och hållet afstannat. Då emellertid, med afseende å det starka prisfallet på tomter, som under senaste tid inträffat, samt med hänsyn till att exekutiva försäljningar af fastigheter såväl i staden som å Berghäll under den närmaste framtiden i stor mängd förestå, anser Magistraten sannolikt att efterfrågan af tomter å Berghäll under år 1893 icke blir större, än att fyra sådana, hvilka för närvarande derstädes äro till utarrendering disponibla, skola för ändamålet förslå, hvarför Magistraten ur budgetförslaget utslutit nämnda regleringsarbeten.

Vidare har Magistraten från de under rubriken *1:o Byggnader och lägenheter* upptagna anslag utelemnat posten för en pulsometer till badhuset i Brunnsparken 2,750 mark, samt från anslagen under rubriken *2:o Gator och allmänna platser* posten nyläggning af Hafsgatan mellan Parkgatan och tomt M:o 8 — 5,200 mark. Anslaget under sistnämnda rubrik till „anskaffande af nubbsten för omläggning af Salutorget,“ har Magistraten af skäl, som Drätselkammaren anført, icke ansett sig böra helt och hållet utelemna, men dock trott detsamma kunna förminskas från 17,500 mark till 10,000 mark. Det för planering af Kyrkogårdsgatan upptagna anslag af 17,100 mark hade Magistraten haft för afsigt att utesluta, enär med utförandet af detta arbete saklöst synes kunna anstå, men sedan t. f. stadsingenjören upplyst att en del af anslaget vore erforderligt för att af sten, som under vintern kommer att lössprängas för planering af kommunala sjukhusets närbelägna tomt, uppföra stödjemurar å södra delen af sagda gata, hvarigenom en väsentlig besparing vidkommande arbetskostnaden åstadkommes, har Magistraten för detta ändamål uppfört 9,500 mark.

Under rubriken *5:o Chausséer* är anslaget för trottoir vid östra allén i

Brunnsparken, 3,000 mark, uteslutet samt anslaget för fortsättning af chausséen genom Djurgården från Östra till Vestra chausséen, 8,000 mark, förminskadt till 4,000 mark.

Af de under rubriken 6:o *Hamnar* äskade anslag har Magistraten ansett sig kunna förminska summan för muddring i hamnarna från 25,000 mark till 20,000 mark samt utesluta anslaget för flyttning af täckta varuskjulet i Södra hamnen 3,500 mark. Emedan den föreslagna „due d'alben för kompassjustering“ mera synes vara en uniforms fråga än ett verkligt behof, har med utförandet af densamma ansetts kunna anstå samt anslaget därför, 2,500 mark, utelemnats, likasom äfven anslaget för „broar öfver isrännor i hamnarna“, 800 mark, enär sagda broar på intet sätt uppfylla de vilkor kommandanten å Sveaborg uppställt för bifall till uppbrytande af en ränna i isen från Gustafssvärdssund till Sörnäs lastageplats.

Då en del af de under rubriken 8:o *Planteringar* upptagna utgifter i viss mån kunna anses representera de glada behofven har Magistraten härutinnan ansett sig kunna föreslå väsentliga besparingar och i sådant afseende ej mindre helt och hållet uteslutit anslagen för: ombyggnad af planket vid Hesperia park — 2,000 mark — planeringsarbeten å observatoriibergen — 5,000 mark — anordnande af folkpark å lägenheten Hesperia — 4,000 mark — samt fortsättning af strandskoning och planering å strandområdet vid Djurgårdsvillorna N:ris 1—5 — 2,000 mark, än förminskat anslaget för planteringar och dräneringsarbeten i Brunnsparken från 8,000 mark till 4,000 mark. Dock anser Magistraten sig härvid böra uttala den förhoppning att Stadsfullmäktige vid bestämmandet om användningen af utminuteringsaktiebolagets vinstmedel för året skall, i likhet med hvad under de närmast föregående åren varit fallet, kunna disponera ett större belopp för försköningsarbetena å observatoriibergen samt möjligen äfven för anordnande af folkpark å Hesperia.

Anslaget under rubriken 10:o *Arbetsredskap* för inköp af en ångpålkran — 9,625 mark — har Magistraten jemväl uteslutit, enär frågan angående inlösen till stadens materialgård af detta, närmast för hamnarbetena erforderliga och för kajbyggnadsanslaget reqvirerade, redskap, synes kunna lemnas beroende till ett följande år. Derjemte har anslaget för diverse inköp och remont af arbetsredskap — 11,000 mark —, med hänsyn dertill att de på utförande af stadens byggnadskontor ankommande allmänna arbetena erhöle en i väsentlig mån mindre omfattning än under de närmast föregående åren, blifvit förminskadt till 7,000 mark.

Under hufvudafdelningen *XIV Pensioner* har Magistraten infört beloppet af den stadsläkaren C. Qvist, genom Stadsfullmäktiges beslut af den 15 innevarande November, tillförsäkrade pension å 3,500 mark.

Beträffande ett under *XV Diverse* upptaget anslag för en extra hamnfiskal — 1,600 mark — hänvisar Magistraten till sin i ärendet aflåtna skrifvelse för den 25 innevarande November. Under denna hufvudtitel har Magistraten slutligen ansett följande anslag kunna förminskas: för taxerings- och pröfningsnämndens

sekreterare från 2,000 mark till 1,500 mark, brandstodsafgifter från 7,500 mark till 6,500 mark samt för utskrifning af vallängden jemte register från 1,200 mark till 1,000 mark.

De af Drätselkammaren för oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande upptagna anslagen å 50,000 mark och 20,000 mark äro af Magistraten sammanslagna; och hyser Magistraten den tillförsigt, att sagda anslag, med iakttagande af nödig sparsamhet, jemväl skall förslå för bestridande af erforderliga utgifter för eventuelt uppträdande härstädes af koleraepidemi under instundande sommar.

Beträffande inkomstsidan i Drätselkammarens budgetförslag är till det ofvan anförda icke mycket att tillägga. En å Drätselkontoret, enligt förhållandet den 1 innevarande November, uppgjord behållningskalkyl vid handen gifver att vid utgången af året någon behållning i stadskassan icke är att förvänta, utan tvärtom en icke obetydlig brist att befara. Med hänsyn härtill anser Magistraten sig böra förorda Drätselkammarens förslag derom att det i innevarande års budget för tillbyggnad till Magasinskajen beviljade anslag å 183,000 mark måtte för stadskassan inbesparas och hela kostnaden för sagda kajbyggnad med 319,000 mark påföras 1892 års obligationslån. Härigenom säkerställes icke allenast stadskassan för en eventuel brist, utan återställes äfven en betydlig del af den i tomtlösen m. m. utestående, icke disponibla behållningen.

Under hufvudtiteln *V Inkomstgifvande rättigheter* har posten „böter för försummad betalning af kronoutskylder 1,400 mark“, såsom ofvan framhållits, blifvit utesluten.

Emedan Stadsfullmäktige vid sammanträde förliden gårdag beslutit att hos Kejserliga Senaten anhålla om statsbidragets för stadens folkskolor förhöjande till 95,000 mark, och icke, på sätt Drätselkammaren föreslagit, till 106,000 mark, har sagda statsbidrag förslagsvis upptagits till förstnämnda belopp.

Från hufvudafdelningen *IX Lån* är, förutom oftanämnda kassakreditiv å 300,000 mark, jemväl posten för vattenledningens utsträckning 1893, 19,300 mark, utelemnad, enär Magistraten föreslagit att de härmed afsedda vattenledningsarbetena å Berghäll icke under året skulle komma till utförande.

För den händelse att samtliga af Magistraten i förestående mätto framställda förslag blefve af Herrar Stadsfullmäktige godkända skulle det belopp, som för året borde hos kommunens skattskyldiga medlemmar uttaxeras, utgöra niohundratiotusen trettiofyra mark åttatioåtta penni.

Helsingfors den 30 November 1892.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

Bernh. Anthoni.

Utskottsbetänkande angående elektriska ljus- och kraftanläggningar.

Sedan Guvernören öfver länet i skrifvelse af den 8 sistlidne mars på befallning af Handels och Industri Expeditionen i Kejslerliga Senaten affordrat bland annat Stadsfullmäktige yttrande öfver ett af Industristyrelsen uppgjort förslag till allmänna regler för inrättande och bedrifvande af elektriska ljus- och kraftanläggningar samt till förordning angående sådana anläggningar, hafva Fullmäktige vid sammanträde den 15 i sagda månad åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

Till fullgörande af omordade uppdrag har utskottet uppgjort förslag till yttrande af Stadsfullmäktige, och får utskottet värdsamt hemställa

att Stadsfullmäktige ville afgifva yttrande i ärendet, affattadt i öfverensstämmelse med utskottets närslutna förslag.

Helsingfors, den 28 november 1892.

C. B. Federley.

Th. Frosterus.
Fredrik Rosberg.

Selim Lemström.
A. F. Sundell.
(frånv. vid justeringen.)

Till Guvernören i Nylands län.

I skrifvelse af den 8 sistlidne mars n:o 1049 har Herr Guvernören, på befallning af Handels och Industri Expeditionen i Kejslerliga Senaten, affordrat bland annat Stadsfullmäktige yttrande öfver ett af Industristyrelsen uppgjort förslag till allmänna regler för inrättande och bedrifvande af elektriska ljus- och kraftanläggningar samt till förordning angående dylika anläggningar.

Till åtlydnad af Herr Guvernörens berörda föreskrift få Fullmäktige äran anmäla, att Fullmäktige, som ansett sig icke böra ingå i en detaljerad teknisk granskning af förslaget, utan trott sig böra inskränka sitt utlåtande hufvudsak-

ligast till de synpunkter, som från kommunens sida vore att beakta, samt till möjligen förekommande redaktionella oegentligheter, för sin del icke funnit skäl till någon hufvudsaklig anmärkning mot ifrågavarande författningsförslag, hvilka syntes Fullmäktige vara egnade att förebygga skada genom anläggningar af omordade art. Dock få Fullmäktige, hvilka åt ett utskott uppdragit att granska förslagen, nedan till beaktande framhålla de anmärkningar, hvilka sagda utskott trots sig böra göra mot några enskildheter i förslagen.

Hvad beträffar främst förslaget till allmänna regler för anläggningar af ifrågavarande beskaftenhet, så torde sista momentet af 1 § tarfva en omredigering. Det måste väl nemligen anses vara omöjligt att i ett anslag upptaga *alla* tänkbara säkerhetsåtgärder och stadgandet derom sålunda lätt kunna föranleda till trakasserande, hvarför detta moment torde böra erhålla följande, mera exakta lydelse: „Ett å synlig plats i maskinrummet anbragt anslag skall angifva, hvad arbetarene till sin säkerhet böra iakttaga“.

Enär induktionsfenomen, som uppstå genom olämpligt förda ledningar, aldrig kunna blifva farliga, minst för vatten- och gasrör, men väl besvärliga, särskildt för närbelägna telegraf- och telefonledningar, föreslås följande lydelse för 3 §: „Ledningarna skola vara förda på sådant sätt att besvärliga induktionsfenomen icke kunna uppstå i närbelägna telegraf- eller telefonledningar“.

Till förekommande af missförstånd torde § 8 böra lyda på sätt som följer: „I närheten af strömkällan skola inrättningar anbringas, som möjliggöra en hastig isolering från det allmänna nätet. Elektromotorer eller grupper af sådana skola på enahanda sätt kunna isoleras från produktionsstationen.

Der dynamomaskinerna äro uppställda, skall ett å synligt ställe anbragt mätningssinstrument oafbrutet angifva, beroende af anläggningens art, antingen spänningen eller strömstyrkan. Stationära elektromotorer af flere än tio effektiva hästkrafter skola vara försedda med likartadt instrument“.

I § 9 åberopas genom tryckfel 2 mom. af § 2 i förordningen angående elektriska ljus- och kraftanläggningar i stället för 1 mom af samma 2 §.

Stadgandet i § 10 derom, att uti kontrollboken å elektrisk centralstation skola antecknas jemväl de prof och besigtningar, som af inrättningens egen personal utföras, förefaller att vara nog strängt mot dylika inrättningar. Härigenom skulle inrättningens egare ofta nog blifva tvungen att uppträda såsom angifvare i egen sak, der han blott samvetsgrant ställer sig sagda föreskrift till efterrättelse. Derfor föreslås följande lydelse för § 10: „Å elektrisk centralstation skall hållas anteckningsbok, deri de uppgifter, som blifvit uti anmälning hos vederbörande myndigheter afgifna, skola införas, och deri tiden samt utsträckningen för alla af inspektor verkställda prof och besigtningar böra antecknas. Denna anteckningsbok skall städs vara för inspektor tillgänglig“.

Vidkommande åter förslaget till förordning angående elektriska ljus- och kraftanläggningar, så saknas i § 1 bestämning, hvar anmälan om elektrisk anlägg-

ning å fartyg bör ske, och torde förty här böra införas stadgande derom, att sådan anmälan skall göras hos vederbörande myndighet å fartygets hemort.

Uttrycket i § 2 „konstanta strömmar“ borde utbytas mot „likriktade strömmar“. I mom. d) af samma § torde „kan förekomma“ böra ersättas med det riktigare „får förekomma“. Då fara genom kontakt med ledningar kan uppstå lika lätt och kanske lättare om dessa ledas längs väggar, exempelvis vid inträffande eldsvåda, då stegar af brandmanskapet uppresas mot väggarna och kunna komma i kontakt med ledningarna, eller i närheten af fönster, från hvilka de kunna nås, samt således äfven uppgift på ledningarnas afstånd från väggar och fönster måste vara af betydelse för bedömande af deras farlighet, torde i mom. e. efter „byggnadstak“, böra inskjutas „äfvansom minsta afstånd från vägg eller fönster“. Till förekommande af otydlighet torde i slutet af paragrafen uttrycket „härom“ böra användas i stället för „om förenämnda omständigheter“.

I § 3 torde „egarens område“ böra utbytas mot „enskildt område“, enär en anläggning, som utföres helt och hållet inom enskildt område, äfven om detta icke tillhör egaren till anläggningen, icke torde vidkomma kommunen, utan vara en affär mellan egaren till området och egaren till anläggningen.

5 och 6 §§ torde böra omredigeras för att tydliggöra, utom annat, hvilken betydelse Industristyrelsens i dem omordade „utlåtande“ eger. Är meningen, såsom ordalagen synas utvisa, att Guvernören endast har att öfversända utlåtandet till anmälaren för att tjena denne till efterrättelse, är uttrycket „utlåtande“ oriktigt och måste utbytas mot resolution eller utslag. Skall åter Guvernören påbjuda utlåtandets innehåll till efterföljd, borde sådant tydligt utsägas samt tillika bestämmas, om Guvernören eger pröfningsrätt i ärendet eller ej. I sistnämnda fall kunna ej heller besvär anföras öfver Industristyrelsens åtgärd, som blott utmynnar i ett utlåtande, och icke heller öfver Guvernörens resolution, om den blott utfärdats i öfverensstämmelse med utlåtandet. Emot Industristyrelsens beslut i saken skulle vid sådant förhållande någon appell icke ega rum. Af 11 § synes dock som om meningen icke vore att Industristyrelsen skulle blifva sista instans i hithörande frågor. För öfrigt förekommer ett oegentligt uttryck i sistsagda §, då deri säges att öfverträdelse af stadgandena i paragrafen straffas med „förbud“ mot anläggningens bedrifvande, hvilket väl rätteligen borde heta, att vid öfverträdelse sådant förbud kan meddelas. Senare mom. af § 6 torde, såsom obehöfligt, böra uteslutas.

I 13 § saknas slutligen stadgande derom, huru förfaras skall när inhemskt fartyg, som i utlandet utrustats med elektrisk anläggning, till landet inkommer. I sådant afseende synes egaren böra åläggas att inom en månad efter fartygets ankomst till finsk hamn göra den i 1 och 2 §§ stadgade anmälan vid ansvar som i 13 § sägs.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1892.

Utskottsbetänkande angående försäljning och utskänkning af spritdrycker.

Genom skrivelser af den 25 nyssvikne november har Magistraten infordrat Stadsfullmäktiges yttrande i anledning af särskilda, sagda skrivelser närslutna ansökningar om rätt till försäljning och utskänkning af spritdrycker i Helsingfors under tiden från den 1 januari nästkommande år 1893 till den 1 juni 1894; hvar-
efter utskottet, som af Fullmäktige nedsatts för att bereda ärenden af ifrågavarande slag, medels remiss af förstsagda dag fått till beredning emottaga omordade ansökningar.

De grunder, efter hvilka ifrågavarande ansökningar böra bedömas, ingå förutom i författningarna uti ämnet, förnämligast i Stadsfullmäktiges beslut af den 27 sistlidne september, medels hvilket beslut, hvarom Magistraten sedermera sig förenat, Fullmäktige, beträffande ordnandet af utminuterings- och utskänknings-
af spritdrycker i Helsingfors under ifrågavarande tid, fastställt antalet rättigheter till utminutering af bränvin, såsom förut, till fem,

till minutförsäljning af andra spritdrycker än bränvin och sprit, lika som för närvarande, till tjugufem samt

till utskänkning af spritdrycker till femtiofem mot sextio för närvarande äfvensom beslutit

att utminuterings- och utskänkningsställen icke borde få förefinnas inom sjetta, sjunde och åttonde stadsdelarna och ej heller i första stadsdelen norr om Fredsgatan eller i de delar af fjerde och femte stadsdelarna, som äro belägna norr om Fredriksgatan, eller utanför stadens tullar, samt

att äfven i stadens öfriga delar hvarken utminutering eller utskänkning af spritdrycker finge bedrifvas i närheten af kyrka, skola, kasern, sjukhus eller sådant ställe, der större tillopp af folk egde rum, likasom ej heller vid Salutorget, Norra eller Vestra kajerna och de till tullarna närmast belägna delarna af Östra och Vestra Henriksgatorna,

från hvilka förbud undantag likväl borde kunna göras för hotell, belägna vid Salutorget, för platserna Alphyddan, Kaisanniemi, Sörnäs, Blekholmen, Hög-
holmen och Brunns huset samt för teatrar och klubbar.

Uteslutande
rätt till försälj-
ning och ut-
skänkning af
spritdrycker.

Af ofvan omordade ansökningar afser den, som inlemnats af *Helsingfors utskänkningsaktiebolag*, främst rätt för bolaget att med andras uteslutande öfvertaga all utminuteri- och utskänkning af inhemska och utländska spritdrycker inom Helsingfors stads område, hvarjemte *Helsingfors utminuteringsaktiebolag* anhållit om enahanda rätt beträffande all minutförsäljning af spritvaror utaf inhemska tillverkning. Nästberörda två ansökningar äro af följande lydelse:

„Till Magistraten i Helsingfors stad.

I öfverensstämmelse med stadgandet i 9 § af förordningen angående försäljning m. m. af bränvin och andra brända eller destillerade spritdrycker, af den 9 Juni 1892, har Helsingfors Utskänkningsaktiebolag å den 26 sistlidne Septem-ber hållen extra bolagsstämma, på sätt framgår af bilagda utdrag ur det vid denna stämma förda protokoll, beslutit hos Helsingfors stads myndigheter ansöka sådan uteslutande rätt, som enligt åberopade lagrum kan medgifvas bolaget, d. v. s. att öfvertaga utminuteri- och utskänkning af inhemska och utländska spritdrycker, inom Helsingfors stads område, „antingen helt och hållet, eller med undantag af den utskänkning, som äger rum å hoteller, restaurationer och konditorier, eller ock endast af inhemska spritdrycker med nyssnämnda undantag“. I sådant afseende hafva bolagets å nämnda stämma tillstädeskomna delägare godkänt ett med hänsyn till bolagets sålunda utvidgade syftemål utarbetadt förslag till ny bolagsordning, hvilken å en till den 26 innevarande Oktober utlyst bolagsstämma kommer att i föreskrifven ordning till definitivt antagande föredragas. Med biläggande af sagde bolagsordning, får bolagets styrelse förty hos Magistraten ansöka för bolaget ofvanberörda i 9 § af den nya bränvinsförsäljningsförordningen formulerade uteslutande rätt till den utsträckning Magistraten och Stadsfullmäktige finna med stadens innevänares och det allmänna bästa mest förenligt att bestämma. Den erfarenhet bolaget vunnit under sin härtills utöfvade verksamhet, talar otvetydigt för nödvändigheten af en sådan uteslutande rätt till utminuteri- och utskänkning af spritdrycker, om de med det s. k. göteborgssystemet afsedda förmåner skola kunna i någon tillfredsställande mån vinnas. På en vara, hvars öfverflödiga begagnande leder till ett sådant ekonomiskt och moraliskt förderf, som ostridigt är fallet med bränvinet, kunna icke de vanliga argumenterna till förmån för konkurrensen vara tillämpliga. Endast genom bränvinsutminuterin- gens koncentrerande på *en* hand kan man förebygga ett ohelsosamt sträfvande att öka afsättningen genom att tillhandahålla köparene varan till billigare pris än andra säljare. Endast genom den öfvervakning af konsumtionen, som möjlig- göres genom berörda koncentration, kan man hoppas att vinna en hållhake på lönnkrögeriet. Genom den rätt bolaget komme att erhålla, att till endast pålit- liga köpmän öfverlåta rätt till minuthandel med utländska spritdrycker, vore en möjlighet gifven att qväfva den osunda konkurrens bolaget nu har att utstå med

försäljare af billigt färgadt bränvin. Och genom rättigheten att bestämma, åt hvilka idkare af hotell-, restaurations- och konditorirörelse den bolaget tillerkända uteslutande rätt till utskänkning bör delvis öfverlätas, kan bolaget förekomma en konkurrens, som annars helt säkert skall uppstå från mindre samvetsgranna värds- husidkares sida, genom att till det minsta möjliga reducera värdet af den „varma och närande mat“, som enligt 4 § i den nya förordningen bör vid utskänkning af bränvin tillhandahållas, för att i stället möjliggöra bränvins-„supens“ försäljande till lägre pris.

Bolaget underskattar ej den granlaga beskaffenheten af det värf, som föreligger detsamma, vid ifrågakommande öfverlåtelser af rätt till försäljning och utskänkning af spritdrycker, enär det icke kan förbises, att ett i sådan rörelse härförinnan nedlagdt kapital ej kan utan ekonomisk förlust gifvas en annan användning. De inskränknings- och utskänkingsställen, som af allmänna tänkesättet påkallas, kunna derföre vidtagas endast gradvis och med tagen hänsyn till förekommande affärsbetänkligheter. Det är förnämligast för profningen af dessa frågor, som bolaget ansett nödigt förstärka antalet styrelsemedlemmar genom en i den nya bolagsordningen tillkommen institution „fullmäktige“, hvarjämte bolaget genom emission af 150 nya aktier afsett icke allenast att förstärka bolagets rörelsekapital, utan äfven att lemna tillfälle till inträde i bolaget åt personer, som af allmänt medborgerligt intresse kunde finnas hugade att medverka till ett framgångsfullt arbete för bolagets syftemål.

Bolaget torde icke behöfva till stöd för denna framställning utbreda sig öfver vigten af dessa syftemål. Det kan vara tillräckligt att hänvisa till de förmanliga resultat som ernåtts genom göteborgssystemet i Sverge, hvarest t. ex. i Stockholm bränvinskonsumtionen genom detsamma nedbragts ifrån 26 $\frac{1}{2}$ liter på person till 15 liter. Bolaget anser sig äfven berättigadt att erinra, det bolagets sträfvan att i Helsingfors stad ordna bränvinsutskänkingen i sådant syfte att missbruk deraf i möjligaste mätto förekommit, härintills förlamats genom konkurrensen af en mängd andra idkare af samma rörelse, till hvilken konkurrens bolaget icke kunnat undgå att taga hänsyn, ifall bolaget icke velat se sina värds- hus stå obesökta. Vid bedömandet af hvad bolaget härförinnan uträttat och hvad det framdeles kan uträtta i sedligt syfte, bör förty inflytelsen af denna konkurrens och de förhoppningar, man kan grunda på dess bortfallande, icke förbises. För närvarande underhåller bolaget sex nykterhetsvärdshus, hvilka helt säkert icke skulle kunna bestå utan bolagets understöd. Men äfven de bolagets värds- hus, å hvilka bränvin utskänkes, hafva utan tvifvel utöfvat en förmånlig inverkan på den samhällsklass, för hvilken de äro afsedda, genom den stränga ordning och eftersyn, som i dem vidmakthålles, samt genom det tillfälle de erbjuda, att till billigt pris erhålla mat och annan förfriskning än spritdrycker. Man bör således kunna hoppas att äfven dessa värdshus skola i framtiden erhålla en utveckling till det bättre, sedan den publik, som besöker dem, upphör att dit medföra ova-

nor, hvilka den tillegnat sig på åtskilliga näringsställen af sämre slag. Vid sidan af detta bolagets sedliga syftemål, bör det ekonomiska icke heller underskattas, och detta har numera vunnit större betydhet, sedan all utminutering och utskänkning i staden kan till bolaget öfverlätas. Ty om ock de tre femtedelar af vinsten, som tillfalla staden, icke få användas till sådana ändamål, hvilka kommunen är förpligtad att genom beskattning af sina medlemmar tillgodose, så äro dock de behof, för hvilkas fyllande bolagets vinst blifver användbar, i allmänhet af så ömmande beskaffenhet, att man i händelse denna resurs icke förefunnes, i de flesta fall icke skulle kunna undgå att på ett eller annat sätt beskatta stadens innevånare för dessa behofs tillfredsställande.

Jämte det bolaget på anförda skäl tillförser sig att stadens myndigheter icke skola hysa några betänkligheter vid att till bolaget öfverlåta all utminutering och utskänkning af såväl inhemska som utländska spritdrycker, på den tid och de vilkor 9 och 10 §§ i den nya bränvinsförordningen innehålla, förklarar sig bolaget beredvilligt att nöjas jemväl med den inskränkta uteslutande rätt, som enligt 9 § kan medgifvas, och anmäler bolaget i sådant afseende sig önska för utskänkning och utminutering af inhemska spritdrycker bibehålla följande ställen:

Utskänkningsstället N:o 1, adress Fredriksgatan N:o 25; föreståndarinna Guldsmedshustrun Amanda Maria Gustafsson.

Utskänkningsstället N:o 2, Unionsgatan 24, föreståndarinna snickarhustrun Anna Kristina Holopainen.

Utskänkningsstället N:o 3, Fredriksgatan 34, föreståndarinna restauratörsenkan Klara Sofia Valkonen.

Utskänkningsstället N:o 4, Georgsgatan 3, föreståndarinna jungfru Regina Vilhelmina Blomqvist.

Utskänkningsstället N:o 5, Unionsgatan 14, föreståndarinna jungfrun Katarina Kärsämä.

Utskänkningsstället å Högholmen, föreståndare restauratören Carl Fredrik Nyberg.

Utminuteringsstället N:o 1, Glogatan 5, föreståndarinna stadsfogdeenkan Agata Fredrika Renberg.

Utminuteringsstället N:o 2, Andregatan 15, föreståndarinna jungfru Matilda Josefina Dahlgren.

Utminuteringsstället N:o 3, Fabiansgatan 10, föreståndarinna jungfru Vilhelmina Emilia Hagstedt.

Frejdebevis för ofvannämnda föreståndare och föreståndarinnor äfvensom förteckning öfver delägarene i Helsingfors Utskänknings Aktiebolag biläggas.

Helsingfors den 17 Oktober 1892.

På Styrelsens för Helsingfors Utskänkningsaktiebolag vägnar:

Viktor Öhberg.

August Fabritius."

„Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Enligt de för närvarande och intill utgången af detta år gällande bestämmingarne för minutförsäljning af bränvin och sprit härstädes är dylik försäljning inskränkt till fem utminuteringsställen, af hvilka tre innehafvas af Helsingfors Utskänknings Aktiebolag samt de två återstående af Helsingfors Utminuterings Aktiebolag. Båda dessa bolag bedrifva sin rörelse icke för egen vinning, utan i syfte att för allmännyttiga företag tillgodogöra den vinst ifrågavarande monopol afkastar, hvilket syftemål Helsingfors Utminuteringsaktiebolag ansett säkrast uppnås genom vinstens öfverlemnande till Herrar Stadsfullmäktiges förfogande för antydda ändamål.

För den händelse att Herrar Stadsfullmäktige, vid behandlingen af frågan om ordnandet af handeln med spritdrycker härstädes i öfverenstämmelse med de i den nya bränvinslagen fastställda grunderna, skulle finna det nyttigt och lämpligt att med begagnandet af den Fullmäktige jemlikt § 9 i förordningen angående försäljning, försling samt upplag af bränvin och andra brända eller destillerade spritdrycker, af den 9 Juni 1892, tillkommande rätt att i vidsträcktare eller inskränktare mon öfverlemna all handel med spritdrycker åt bolag, som bedrifver rörelse i det allmännas intresse, tillåter sig Helsingfors Utminuterings Aktie Bolag härmed öfverlemna till Herrar Stadsfullmäktiges benägna pröfning ett förslag, som afser att uttaga ett ytterligare steg uti den i åberopade lagrum antydda riktningen. Genom monopoliserandet af handeln med sprit och bränvin har man naturligtvis i främsta rummet åsyftat att motarbeta dryckenskapen, dels genom minskningen af utminuteringsställes antal, dels genom den förhöjning af bränvinspriset, som monopolet kunde förutsättas hafva till påföljd. Erfarenheten visar dock att utminuteringsbolagen vid sträfvandet att tillmötesgå dessa stadsmyndigheternas berömvärda afsigter haft sina händer bundna så länge handeln med s. k. inhemsk cognac, rhum och dylika tillblandningar af inhemskt bränvin fått fritt försäljas af alla handlande, hvilka erhållit utminuteringsrätt. Genom att hålla priset å sådana inhemska spritdrycker, hvilka i sjelfva verket bestå af endast bränvin med tillsats af något färgämne eller någon essens, föröfrigt ofta af helsovådlig beskaffenhet, lägre, än det af utminuteringsbolagen noterade priset å bränvin, kunna dessa handlande sjeffallet påräkna en högst betydlig afsättning af sin vara, till föga fromma för nykterhetens befrämjande.

I en del städer t. ex. i Åbo har man därför öfverlemnadt minuthandeln icke allenast med bränvin och sprit, utan äfven med alla inhemska spritdrycker, hvilka falla under bränvinslagens bestämmingar, åt utminuteringsbolagen, medan endast handeln med utländska spritdrycker förbehållits den enskilda affärsverksamheten. Så vidt känt är har denna anordning icke blott icke gifvit anledning till missbruk, utan visat sig i allo lämplig.

Antagande att ett sådant sätt att ordna minuthandeln med spritdrycker äfven härstädes kunde befinnas ändamålsenligt, bland annat äfven derigenom att detsamma kan tjena såsom en varsam öfvergång till ett fullständigare monopoliseringssystem, får Helsingfors Utminuterings Aktiebolag äran anhålla att Herrar Stadsfullmäktige ville besluta att all minutförsäljning af såväl bränvin och sprit som öfriga inhemska spritdrycker af hvad namn och slag det vara må, hvilka falla under bränvinslagens bestämningar, måtte under tiden från den 1 Januari 1893 till den 1 Juni 1894 få härstädes idkas endast af sådant bolag, som i § 9 af förordningen om försäljning af bränvin afses.

Utgående vidare från förutsättningen att det härstädes bestående Utskänkningsaktiebolaget skall, dess egentliga uppgift likmätigt, i främsta rummet befinnas egnadt att öfvertaga den magtpåliggande utskänkningen, får Helsingfors Utminuterings Aktie Bolag äran anhålla att Herrar Stadsfullmäktige ville för tiden från den 1 Januari 1893 till den 1 Juni 1894 åt oss öfverlåta all den i föregående moment omförmälda minutförsäljning af bränvin, sprit och öfriga inhemska spritdrycker att bedrivas uti inalles fem försäljningsställen. Skulle Herrar Stadsfullmäktige härtill bifalla, utber sig bolaget att, omedelbart efter erhållen kännedom om Herrar Stadsfullmäktiges beslut i saken, få inlemna närmare förslag angående platserna der utminutereringen komme att bedrivas och uppgifva de personer, hvilka komme att förestå rörelsen.

För den händelse Herrar Stadsfullmäktige skulle finna lämpligare att behålla den nuvarande anordningen af handeln med spritdrycker, får Helsingfors Utminuterings Aktiebolag eventuellt äran anhålla om rättighet att i minut försälja bränvin och sprit i, såsom hittills, två butiker, af hvilka den ena, som kommer att förestås af enkefru Amalia Eklund, fortfarande blefve inrymd i gården N:o 21 vid Alexandersgatan samt den andra, som förestås af fru Olga Agata Öhman, är belägen i gården N:o 27 vid Stora Robertsgatan.

Biläggande ej mindre frejdebevis för bemälde föreståndarinnor, än ock ett tryckt exemplar af bolagets stadgar samt ett antal exemplar af de till tryck befordrade berättelserna öfver bolagets verksamhet under åren 1887, 1888 och 1889, får Bolaget äran anmäla att Bolaget är sinnadt att i stadgarne vidtaga de ändringar, som af den nya bränvinslagen påkallas, samt att berättelserna öfver bolagets verksamhet under åren 1890—1891 för närvarande äro under tryckning och innan kort kunna Herrar Stadsfullmäktige tillhandahållas

Helsingfors den 18 Oktober 1892.

Helsingfors Utminuterings Aktie Bolag.

C. Cronstedt.

Eduard Evensen.“

Förestående ansökningar hafva åtföljts af, bland annat, stadgar för bolagen, den förstnämnda dessutom af förslag till nya stadgar för Helsingfors utskänkingsaktiebolag och förteckning öfver dess ledamöter äfvensom utminuteringsaktiebolagets ansökning af bolagets årsberättelser för åren 1887, 1888 och 1889.

I infordradt utlåtande yttrar sig Poliskammaren att kammaren „för sin del på grund af de utaf utskänkingsaktiebolaget framhållna, delvis för saken talande skälen och synnerligast med afseende å det s. k. Göteborgska systemets förmåner ansett sig böra förorda dess anhållan om uteslutande rätt till utminutering och utskänkning af såväl inhemska som utländska spritdrycker eller till den del, som af berörda bolag i motsatt fall ansökts, i följd hvaraf utminuteringsaktiebolagets ansökning om minutförsäljning således alls icke skulle ifrågakomma“.

Genom Kejs. förordningen af den 9 juni 1892 angående, utom annat, försäljning af bränvin, hvilken förordning träder i gällande kraft den 1 januari 1893, hafva, såsom bekant, ytterligare steg tagits i den redan genom nu gällande författning i ämnet inslagna riktning att, genom att möjliggöra ett fullständigt eller delvis öfverlemnande af all utminutering och utskänkning af spritdrycker i stad åt särskilda, för sådant ändamål organiserade bolag, i sedlighetens och nykterhetens intresse ordna handeln med dylika varor. Det är sålunda i följd af en nästan direkt uppmaning från lagstiftningens sida som Helsingfors utskänkings- och utminuteringsaktiebolag nu beredt sig till att utsträcka sin verksamhet öfver de gränser, som hittills varit för bolagen utstakade.

Äfven utskottet kan icke, med beaktande af de resultat, som i Sverige och äfven i eget land vunnits genom en monopolisering af affärerna med spritdrycker, underkänna den betydelse, fortsatta åtgärder i samma riktning måste hafva för att motarbeta rusdryckernas spridning och särskildt det förderfliga inflytande, som vinstbegäret kan hafva på handeln med ifrågavarande varor. Att utskottet icke nu redan kan obetingadt förorda ett ordnande af utminuteringen och utskänknigen af spritdrycker i Helsingfors uti det syfte, bolagen föreslagit, beror därför ock mindre på tveifvelsmål om lämpligheten af ett dylikt förfarande som icke mera och förnämligast derpå, att utskottet finner förevarande fråga vara af den grannliga art att utskottet icke utan en noggrann pröfning af densamma i hela dess utsträckning trott sig kunna till Fullmäktige inkomma med yttrande och förslag i ämnet. Det har förefallit utskottet som skulle ett dylikt förslag från utskottets sida förutsätta en uttömmande utredning derom, hvilka anordningar annorstädes visat sig vara mest egnade för ifrågavarande ändamål, samt en omfattande pröfning deraf, i hvad mån de nuvarande utskänkings- och utminuteringsbolagen äro eller kunna blifva tillfredsställande organiserade för att motsvara de fordringar,

Fullmäktige, när ifrågavarande ömtåliga och ingripande värf bolagen ombetros, med skäl kunna ställa å desamma. Emellertid hafva bolagen uraktlåtit att tillhandahålla utskottet nästan något som helst material för en sådan granskning, och sjelf har utskottet, som för mindre än en vecka sedan fått emottaga handlingarne i ärendet och måstat påskynda dess behandling i anseende till den korta tid, som numera återstår innan de ifrågasatta bestämningarne skola träda i gällande kraft och sålunda åtminstone Magistratens utslag i saken falla, icke egt rådrum nog att egna frågan vidare än en ytlig pröfning. Vid sådant förhållande har en monopolisering af omordade affärer redan från den 1 januari 1893 skäligen icke kunnat af utskottet föreslås.

Men härtill kommer att, efter utskottets tanke, en alltför påskyndad åtgärd uti ifrågavarande sak kunde medföra allvarsamt men för de enskilda, hvilka för närvarande innehafva laglig rätt att drifva handel af ifrågavarande slag. Att tvinga dessa, af hvilka flertalet torde innehafva icke obetydliga lager af ifrågavarande varor, att plötsligt, utan föregången längre beredningstid, realisera dessa sina lager, på sätt genom införandet af ett handels- och utskänkningsmonopol lätt kunde ske, vore påtagligen att utsätta dem för förluster, som vore oberättigade och för mången af dem, särskildt under närvarande tider af ekonomiskt betryck, svåra att bära. Efter utskottets åsigt torde det därför vara nödigt att, innan en sådan monopolisering sker, minst ett år förut fatta beslut derom. Blott sålunda torde denna åtgärd kunna vidtagas fullt lojalt och utan att enskildes intressen öfverhöfvan kränkas.

Endast den rättighet att med andras uteslutande handla med bränvin och sprit, som utskänknings- och utminuteringsbolagen äfven för närvarande innehafva, torde dem därför, efter utskottets åsigt, kunna redan för ifrågavarande utskänkingsperiod eller till den 1 juni 1894 beviljas.

Utskottet får därför, med afseende å Helsingfors utskänknings- och Helsingfors utminuterings aktiebolags ansökningar så vidt de åsyfta rätt att med andras uteslutande utminutera äfven andra spritvaror än bränvin och sprit samt bedrifva utskänkningsrörelse, vördsamt hemställa att Stadsfullmäktige ville besluta

att lemna dessa ansökningar i antyddade delar utan afseende,

men åt ett särskildt utskott ombetro att så fort som möjligt och i hvarje händelse så tidigt att ärendet kan slutbehandlas före den 1 juni 1893 utarbета och till Fullmäktige inkomma med betänkande derom, huruvida och på hvilka vilkor utminuterings- och utskänkningsbolagen af spritdrycker i Helsingfors fullständigt eller delvis kunde ombetros åt ett eller flera bolag, så organiserade som i 9 § af Kejs. förordningen angående, utom annat, försäljning af bränvin, gifven den 9 juni 1892, sägs.

Vidkommande sedan Helsingfors utskänknings och Helsingfors utminuterings aktiebolags ansökningar att för den händelse, deras anhållan om monopol icke kunde beviljas, erhålla rätt till handel med brännvin och sprit såsom förut, torde dessa, som äfven af Poliskammaren förordats, kunna beviljas. Uppgifna försäljningsställen äro för

Handel med
brännvin och
sprit.

1:o *Helsingfors utskänkningsaktiebolag:*

a) *Glogatan n:o 5*, med stadsfogdeanken Agata Fredrika Renberg såsom föreståndarinna för försäljningen;

b) *Andregatan n:o 15*, med jungfru Mathilda Josefina Dahlgren såsom föreståndarinna; samt

c) *Fabiansgatan n:o 10*, med jungfru Vilhelmina Emilia Hagstedt såsom föreståndarinna.

2:o. *Helsingfors utminuteringsaktiebolag:*

a) *Alexandersgatan n:o 21*, med enkan Amalia Eklund såsom föreståndarinna; samt

b) *Stora Robertsgatan n:o 27*, med enkan Olga Agata Öhman såsom föreståndarinna.

Föreslås därför vördsamt att

antydde ansökningar i nästberörda delar måtte af Fullmäktige tillstyrkas.

Tjuguåtta personer och bolag hafva vidare ansökt om rätt att försälja andra inhemska och utländska spritvaror än brännvin och sprit nemligen:

Handel med
spritvarorutom
brännvin och
sprit.

1:o. *Sjökaptenen Wilhelm Ahlfors* i gården n:o 12 vid Kyrkogatan.

2:o. *Handlanden Carl Kristian Bergroth* i n:o 21 vid Alexandersgatan.

3:o. *Handelsfirman Bröder Popoff* i n:o 1 vid Glogatan, hvarest försäljningen komme att förestås af handlanden Wasili Popoff.

4:o. *Handlanden Edvard Wilhelm Ekberg* i n:o 52 vid Alexandersgatan.

5:o. *Handlanden Otto Wilhelm Eklund* *) i n:o 2 vid Richardsgatan.

6:o. *Handlanden Anders Werner Eklund* i n:o 15 vid Skilnadsgatan.

7:o. *Handlanden Karl August Hasselberg* i n:o 16 vid Stora Robertsgatan.

8:o. *Handlanden Gustaf Robert Holmqvist* i n:o 9 vid Andregatan.

9:o. *Handlanden Klas Theodor Holmström* i n:o 11 vid Alexandersgatan.

10:o. *Handlanden Johan Fredrik Albin Jansson* i n:o 13 vid Eriksgatan.

11:o. *Sjökaptenen Viktor Rudolf Kählman* i n:o 15 vid Fredsgatan.

12:o. *Handlanden Viktor Alarik Lindström* i n:o 13 vid Lilla Robertsgatan.

13:o. *Handelsfirman Luther & Rudolph* i n:o 28 vid Unionsgatan med handlandeanken Antonie Rudolph såsom föreståndarinna för handeln.

*) Innehar för närvarande icke rätt att sälja spritvaror.

- 14:o. *Handelsfirman J. C. Mæxmontan* i n:o 21 vid Unionsgatan med handlanden Louis August Christian Knief såsom föreståndare.
- 15:o. *Handlandeekenkan Augusta Nikander* i n:o 19 vid Mikaelsgatan.
- 16:o. *Handlanden Karl Axel Palmroos* i n:o 27 vid Norra Esplanadgatan.
- 17:o. *Handlanden Axel Pihlgren* i n:o 14 vid Fabiansgatan.
- 18:o. *Handlanden Nikolai Pletschikoff* i n:o 26 vid Unionsgatan.
- 19:o. *Bokhållaren Gustaf Valentin Relander* *) i n:o 22 vid Unionsgatan.
- 20:o. *Handlanden Johan Frans Georg Riedell* i n:o 8 vid Södra Esplanadgatan.
- 21:o. *Handlanden Otto Rohde* i n:o 50 vid Alexandersgatan.
- 22:o. *Handlanden Otto Wilhelm Salin* i n:o 1 vid Kyrkogatan.
- 23:o. *Handlanden Johan Fredrik Sjöberg* i n:o 22 vid Fredriksgatan.
- 24:o. *Handlanden Frans Julius Ferdinand Sjöblom* i n:o 2 vid Södra Magasinsgatan.
- 25:o. *Handlanden Nikolai August Turdén* i n:o 5 vid Mikaelsgatan.
- 26:o. *Handlanden Johannes Emil Wassholm* *) i n:o 7 vid Glogatan.
- 27:o. *Firman I. H. Wickel* i n:o 32 vid Alexandersgatan med handlanden Friedrich William Wickel såsom föreståndare.
- 28:o. *Handelsfirman Österman & Orell* i n:o 17 vid Unionsgatan.

Af ifrågavarande sökande innehafva *Ahlfors, Bergroth, Bröder Popoff, Ekberg, Anders Werner Eklund, Hasselberg, Holmqvist, Holmström, Jansson, Kählman, Luther & Rudolph, I. C. Mæxmontan, Nikander, Palmroos, Pihlgren, Pletschikoff, Riedell, Rohde, Salin, Sjöberg, Sjöblom, Turdén, I. H. Wickel* och *Österman & Orell* för närvarande rättighet att handla med spritvaror, förutom bränvin och sprit, och har äfven Poliskammaren tillstyrkt bifall till deras ansökningar, hvarför desamma torde kunna beviljas. Inom utskottet har väl anmärkts, att kontrollören för utskänkingen i Helsingfors majoren R. J. Mæxmontan är svåger till innehafvarinnan af firman I. C. Mæxmontan, handlandehustrun Johanna Charlotta Knief; men torde detta förhållande snarare böra föranleda till pröfning, huruvida majoren Mæxmontan kan vara lämplig att kontrollera äfven omordade affär, än förringa fru Kniefs anspråk på att fortfarande få bedrifva den handel, hon under åtskilliga år redan innehaft. Emot *Lindströms* ansökning har af stadsfiskalerne, hvilkas yttrande i ärendet utskottet inhemtat, framhållits att Lindström, som nyligen afträdt sin egendom till konkurs, visat sig icke lämplig att vidare ombetros handel af ifrågavarande art; och torde hans anhållan, efter utskottets tanke, förty böra afböjas. Då, i händelse utskottets förestående förslag godkännes, af de 25 rättigheter till handel med andra spritdrycker än bränvin, hvilka enligt Stadsfullmäk-

*) Innehar för närvarande icke rätt till handel med spritvaror.

tiges omordade beslut af den 27 sistlidne september under ifrågavarande försäljningsperiod få upplåtas, endast en skulle återstå samt man för öfrigt, då fråga är om monopolisering af utminuterungen och utskänkningen af spritdrycker, icke torde böra gynna uppkomsten af nya affärer i sådana varor, torde slutligen de ansökningar, som ingifvits af *Otto Wilhelm Eklund, Relander* och *Wassholm*, de der icke nu hafva handelsrätt med ifrågavarande varor, böra lemnas utan afseende.

Utskottet får alltså vördsamt förorda, att Stadsfullmäktige ville besluta:

att föreslå bifall till de ansökningar om rätt att försälja andra spritvaror än brännvin och sprit, som inlemnats af sökandene Ahlfors, Bergroth, Bröder Popoff, Ekberg, Anders Werner Eklund, Hasselberg, Holmqvist, Holmström, Jansson, Kählman, Luther & Rudolph, I. C. Mæxmontan, Nikander, Palmroos, Pihlgren, Pletschikoff, Riedell, Rohde, Salin, Sjöberg, Sjöblom, Turdén, I. H. Wickel samt Österman & Orell;

men deremot förorda afslag å öfriga enahanda ansökningar.

Slutligen hafva följande sökande anhållit om rätt att utskänka brännvin och andra spritdrycker, nemligen:

- 1:o. *Restauratrisen Anna Sofia Ahlberg* i gården n:o 15 vid Skilnadsgatan.
- 2:o. *Restauratörsenkan Katarina Charlotta Ahlfors* i n:o 10 vid Rege-
ringsgatan.
- 3:o. *Restauratören Klas Fredrik Ahlgren* i n:o 1 vid Norra Magasinsgatan.
- 4:o. *Direktionen för Alexandersteatern* uti nämnda teaters restauration å de tider, då offentliga föreställningar af ett eller annat slag i teatern ega rum, med restauratören Sergej Nikolajeff såsom föreståndare för utskänkningen.
- 5:o. *Helsingfors Arbetareförening* i föreningens lokal Brunns-
gatan 12 med restauratrisen Sofia Weström såsom föreståndarinna.
- 6:o. *Föreningen Arbetets Vänner* i föreningens lokal Lilla Robertsgatan 4 & 6 med restauratrisen Lovisa Nyqvist såsom föreståndarinna.
- 7:o. *Restauratrisen Emilia Sofia Bergman* *) i n:o 10 vid Georgsgatan.
- 8:o. *Restauratrisen Johanna Lovisa Bergström* i n:o 10 vid Annegatan.
- 9:o. *Restauratören Jean Bittait* i Jernvägshotellet, Brunns-
gatan 7.
- 10:o. *Restauratören Gustaf Robert Blomqvist* *) i n:o 20 vid Stora Roberts-
gatan eller annan lämplig lokal.
- 11:o. *Konditorn John Baptista Catani* i n:o 31 vid Norra Esplanadgatan.
- 12:o. *Suomalainen klubi* i dess lokal Vestra Henriksgatan 12 med restauratrisen Amanda Hellström såsom föreståndarinna.

*) Innehar icke för närvarande rätt att utskänka spritdrycker.

- 13:o. *Restauratören Alexander Frithiof Forsström* *) i n:o 16 vid Vestra Henriksgatan.
- 14:o. *Helsingfors Frivilliga brandkår* i kårens hus n:o 3 vid Hagasundsgatan.
- 15:o. *Restauratrisen Gustava Wilhelmina Garbatoff* i n:o 2 vid Södra Magasinsgatan.
- 16:o. *Restauratören Axel Karl Frithiof Gummesson* i Hotel Kämp och hotellets öfriga lokaliteter, utom den s. k. biertunneln.
- 17:o. *Densamme* i Hotel Kämps biertunnel.
- 18:o. *Restauratören Johan Gustaf Haglund* i Nya hotellet, n:o 8 vid Glogatan.
- 19:o. *Restauratören Johan Gustaf Hagström* i Arkadia teaterns restauration.
- 20:o. *Handelsgillet* i gilletts lokal, n:o 35 vid Norra Esplanadgatan, med restauratören J. Osolin såsom föreståndare.
- 21:o. *Restauratrisen Lydia Elisabeth Heinström* i n:o 8 vid Eriksgatan.
- 22:o. *Restauratrisen Amanda Hellström* i n:o 12 vid Vestra Henriksgatan.
- 23:o. *Restauratrisen Augusta Holappa* å Hotel Wilhelmsbad.
- 24:o. *Restauratrisen Amanda Josefina Hult* i Studenthuset.
- 25:o. *Restauratören Nils Håkansson* i Brunns huset.
- 26:o. *Restauratrisen Emilia Ivanoff* i Alppaviljongen uti Tölö.
- 27:o. *Jernvägsmannaföreningen i Finland* uti föreningens lokal, n:o 8 vid Brunns gatan, med enkan Vendla Gustava Simonsson såsom föreståndarinna.
- 28:o. *Restauratören Petter Kasakoff* i n:o 13 vid Nylandsgatan.
- 29:o. *Restauratrisen Johanna Charlotta Knief* i Societetshuset.
- 30:o. *Restauratören Karl König* i n:o 4 vid Mikaelsgatan.
- 31:o. *Restauratrisen Katarina Emilia Lindholm* i n:o 8 vid Stora Robertsgatan.
- 32:o. *Restauratören Karl Johan Lindholm* i n:o 19 vid Alexandersgatan.
- 33:o. *Konditorsenkan Alexandra Lovisa Löfström* i n:o 40 vid Alexandersgatan.
- 34:o. *Restauratrisen Lovisa Natus* i n:o 15 vid Andregatan.
- 35:o. *Restauratrisen Sergej Nikolajeff* i n:o 2 vid Sofiegatan.
- 36:o. *Restauratören Nikolai Nikolajeff* i n:o 14 vid Fabiansgatan.
- 37:o. *Nya Teaterhus aktiebolaget* å Operakällaren med restauratören Frans Oskar Pettersson såsom föreståndare.
- 38:o. *Restauratören Karl Fredrik Nyberg* i n:o 12 vid Alexandersgatan.
- 39:o. *Nyländska Jaktklubben* i klubbens paviljong å Blekholmen med restauratören Wilhelm August Starck såsom föreståndare.
- 40:o. *Restauratrisen Helena Nyström* i n:o 27 vid Kaserngatan.
- 41:o. *Restauratören Martin Podvorskij* i n:o 7 vid Konstantinsgatan.
- 42:o. *Restauratrisen Maria Josefina Semmelis* i n:o 17 vid Unionsgatan.
- 43:o. *Restauratören Karl Strand* *) i n:o 5 vid Skilnadsgatan.
- 44:o. *Restauratören Julius Sundgrén* å Kleinehs hotell.

*) Innehar icke för närvarande rätt att utskänka spritdrycker.

- 45:o. *Svenska klubben* i klubbens lokal, n:o 12 vid Alexandersgatan, med restauratören Karl Fredrik Nyberg såsom föreståndare.
- 46:o. *Restauratören Karl Söderström* i n:o 6 vid Fabiansgatan.
- 47:o. *Restauratören Hjalmar William Tornainen* i n:o 32 vid Högbergsgatan.
- 48:o. *Restauratören Axel Wilhelm Träskman* *) i n:o 6 vid Konstantinsgatan.
- 49:o. *Restauratrisen Hanna Katrina Tukiainen* i n:o 14 vid Wladimirsgatan.
- 50:o. *Typografernas förening* i föreningens lokal, Alexandersgatan 46, med restauratrisen Charlotta Pettersson såsom föreståndarinna.
- 51:o. *Restauratören Gustaf Axel Wickström* uti Kaisanniemi värdshus.
- 52:o. *Densamme* i n:o 9 vid Östra Henriksgatan.
- 53:o. *Restauratören Karl Fredrik Winqvist* i n:o 13 vid Östra Henriksgatan.
- 54:o. *Restauratören Josef Volontis* i Esplanadkapellet.

Vidare har, såsom redan af det förestående torde framgå, *Helsingfors utskänknings aktiebolag* anhållit att, för den händelse bolagets ansökan om rätt att ensamt få öfvertaga all utskänkning och utminutering af spritdrycker i Helsingfors icke blefve bifallen, få utskänka sådana drycker å följande ställen, nemligen:

- a) i n:o 25 vid *Fredriks-gatan* med guldsmedshustrun Amanda Maria Gustafsson såsom föreståndarinna;
- b) i n:o 24 vid *Unionsgatan* med snickarehustrun Anna Kristina Holopainen såsom föreståndarinna;
- c) i n:o 34 vid *Fredriks-gatan* med enkan Klara Sofia Walkonen såsom föreståndarinna;
- d) i n:o 3 vid *Georgsgatan* med jungfru Regina Wilhelmina Blomqvist såsom föreståndarinna;
- e) i n:o 14 vid *Unionsgatan* med jungfru Katarina Kårsämä såsom föreståndarinna; samt
- f) å *Högholmen* med restauratören Karl Fredrik Nyberg såsom föreståndare.

I likhet med Poliskammaren får utskottet tillstyrka bifall till de ansökningar, som inlemnats af *Utskänkningsaktiebolaget, Ahlgren, direktionen för Alexandersteatern, Arbetareföreningen, Arbetets vänner, Bergström, Catani, Suomalainen klubi, Frivilliga brandkåren, Garbatoff, Haglund, Hagström, Handelsingillet, Heinström, Hellström, Holappa, Hult, Håkansson, Ivanoff, Jernvägsmannaföreningen, Kasakoff, Knief, König, Karl Johan Lindholm, Löfström, Natus, Sergej Nikolajeff, Nikolai Nikolajeff, direktionen för Nya teaterhusaktiebolaget, Nyberg, Nyländska Jaktklubben, Nyström, Podvorskij, Semmelis, Sundgren, Svenska klubben, Söderström, Tukiainen, Typografernes förening* och *Volontis*, de der alla för närvarande innehafva utskänkningsrätt. Beträffande *Forsströms* ansökan har Poliskammaren hänvisat till det utlåtande,

*) Innehar icke för närvarande rätt att utskänka spritdrycker.

Kammaren afgifvit då Forsström senaste vår ansökte utskänkningsrätt och hvari Kammaren påstått att Forsström, medan han förestått Hesperia utvärdshus, visat sig oförmögen att upprätthålla ordning å en restauration; men hafva Stadsfullmäktige i samma ärende uttalat att en inom staden befintlig restauration borde anses lättare att handhafva och öfvervaka än nämnda utvärdshus äfvensom förty förordat bifall till Forsströms ansökning; och torde anledning icke förefinnas för Fullmäktige att frångå sin då uttalade mening. Emot *Gummessons* och *Wickströms* ansökningar har utskottet heller icke något att påminna för så vidt dessa ansökningar afse, den förra hotell Kämp och den senare Kaisanniemi värdshus; hvaremot utskottets flertal trott det vara obilligt att bevilja åt samma personer utskänkningsrätt å flera än ett ställe, helst antalet sådana rättigheter nu är tillmätt mera knappt än förut; och får utskottet förty yrka att Gummessons och Wickströms ansökningar i öfrigt eller såvidt den s. k. biertunneln i hotell Kämp och Wickströms restauration i gården n:o 9 vid Östra Henriksgatan angår måtte, ehuru af Poliskammaren tillstyrkta, afslås. *Blomqvists* ansökan har Poliskammaren likaledes tillstyrkt i öfrigt men framhållit, att den af Blomqvist föreslagna platsen för utskänkningsrätt, n:o 20 vid Stora Robertsgatan, vore olämplig såsom belägen vid en i synnerhet af arbetare starkt trafikerad gata; och kan ansökningen på sagda skäl jemväl af utskottet icke förordas; dock vill utskottet uttryckligen framhålla, att då Blomqvist tidigare på ett framstående sätt handhaft restaurationsrörelse samt Blomqvist för öfrigt förbehållit sig att, i händelse sagda plats skulle anses olämpligt vald, inkomma med nytt förslag till plats för sin utskänkningslokal, det är Blomqvist obetaget att framdeles; med uppgift på annan plats för sin rörelse, förnya sin ansökan. Ej heller mot *Ahlberg*, *Bittait*, *Katarina Emilia Lindholm* och *Torniainen* har Poliskammaren haft något att erinra; men då utskottet inhemtat, och stadsfiskalerna jemväl besannat, att å Ahlbergs restauration i hörnet af Ludvigs- och Skilnadsgatorna, å Lindholms värdshus i n:o 8 vid Stora Robertsgatan och å Jernvägshotellet, som förestås af Bittait, oordningar inträffat; då Ahlberg utomdess pliktfälts för öfverträdelse af förordningarna om sprit- och maltdrycker; samt då Torniainens restauration i n:o 32 vid Högbergsgatan är belägen midt emot folkbiblioteket samt invid två skolor, så torde äfven dessas ansökningar, efter utskottets tanke, böra afslås. Slutligen torde, på Poliskammarens skäl, enahanda åtgärd böra förordas beträffande de återstående ansökningarna af *Ahlfors*, *Bergman*, *Strand*, *Träskman* och *Winqvist* eller emedan å och i närheten af Ahlfors restauration, Regeringsgatan 10, oordningar ofta förekommit, orsakade af restaurationen besökande druckna personer, så att skriftliga klagomål deröfver anförts hos poliskammaren af grannar till restaurationen; emedan Bergman och Strand likaledes visat sig oförmögna att sköta vidsträcktare utskänkningsrörelse än den öltskänkning, de för närvarande innehafva; emedan Träskman, medan han förut haft utskänkningsrörelse, icke sällan uppträdt drucken i sin egen restauration och åstadkommit oordningar derstädes;

samt emedan Winqvist för endast halftannat år sedan dömts till ansvar för fylleri och misshandel å person och gjort sig skyldig till att utan tillstånd till annan öfverlåta sin restaurationsrörelse, för hvilket brott han jemväl för närvarande står under tiltal.

Då hela antalet rättigheter att utskänka spritdrycker under ifrågavarande period enligt Stadsfullmäktiges omordade beslut af den 27 sistlidne september utgör 55, skulle alltså ännu 7 sådana rättigheter återstå att vid behof disponeras.

Beträffande nu ifrågavarande ansökningar får utskottet alltså värdsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige ville förorda bifall till de ansökningar om rätt att utskänka brännvin och andra spritdrycker, som inlemnats af sökandene Helsingfors utskänkningsaktiebolag å uppgifna sex ställen, Ahlgren, direktionen för Alexandersteatern, Arbetareföreningen, Arbetets vänner, Bergström, Catani, Suomalainen klubi, Forsström, Frivilliga Brandkåren, Garbatoff, Gummesson så vidt hotell Kämps öfriga lokaler utom den s. k. biertunneln angår, Haglund, Hagström, Handelsgillet, Heinström, Hellström, Holappa, Hult, Håkansson, Ivanoff, Jernvägsmannaföreningen, Kasakoff, Knief, König, Karl Johan Lindholm, Löfström, Natus, Sergej Nikolajeff, Nikolai Nikolajeff, Nya teaterhusaktiebolaget, Nyberg, Nyländska Jaktklubben, Nyström, Podvorskij, Semmelis, Sundgrén, Svenska klubben, Söderström, Tukiainen, Typografernes förening, Wickström såvidt Kaisanniemi beträffar och Volontis;

men att Stadsfullmäktige deremot ville för sin del afstyrka öfriga enahanda ansökningar.

Helsingfors den 2 december 1892.

C. B. Federley.

H. Holsti.
N. Kohtomow.
K. G. Sivenius.

Kaarlo Castrén.
Hj. Schildt.
Julius Tallberg.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1892.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 10 November 1892.

Till Stadsfullmäktige.

N:o 310.

I skrifvelse för den 14 Juni hafva Stadsfullmäktige, jemte det stadens drätselverk meddelats fullständig ansvarsfrihet för förvaltningen af stadens medel under år 1891, uppmärksammat några omständigheter, berörande stadens räkenskapsväsende, och derföre velat hafva Drätselkammaren anmodad att sjelf eller genom en af Kammaren utsedd komité till granskning företaga det nuvarande räkenskapssystemet och uppgöra förslag till de förändringar deri, som kunna vara af nöden eller lända till gagn, hvarföretom Stadsfullmäktige lemnat till Drätselkammarens öfvervägande huruvida icke ändamålsenligt vore, att Drätselkontoret ålades för hvarje månad afgifva summarisk rapport öfver stadskassans inkomster och utgifter, hvilken rapport, verifierad af någon af Drätselkammarens ledamöter, skulle Stadsfullmäktige delgifvas.

Innan Drätselkammaren företagit detta ärende till afgörande, har Kammararen satt Drätselkontoret i tillfälle att häröfver yttra sig samt afgifva nödiga förklaringar. Med anledning häraf har Drätselkontoret angående det af Stadsfullmäktige till först anmärkta förhållandet, — eller att budgeten, sådan den är i revisionsberättelsen återgifven, i åtskilliga delar skulle avvika från uppställningen af den utaf Stadsfullmäktige fastställda budgeten, hvilket utvisade bristande öfverensstämmelse mellan budgetens och räkenskapernas uppställning, — framhållit att tvenne inkomstposter ej fått skilda konti, utan sammanförts med andra, nemligen hyror från lokaler i folkbibliotekshuset, hvilka bokförts tillsammans med boklån etc. under rubrik „Folkbibliotekets diverse inkomster“ samt fiskevattensafgifterna, som, emedan de ingå i Hamukontorets uppbörd, fått inflyta under den gemensamma rubriken „Hamn och vågafgifter“. Bland utgifterna återfinnas icke planering af Kaptens-, Hafs- och Lilla Fabriksgatan samt Berghäll lika litet som kanaler under samma platser under rubrikerna *Gator och allmänna platser* samt *Kanaler*, utan ingå i gemensamma konti, omfattande såväl vattenledning som planering och kanal under hufvudrubriken *Vattenledning*, beroende denna sammanföring derpå, att Byggnads- och Vattenledningskontoren, då ett arbete fortgått under flere år, icke årligen fördelat de å gemensamt utförda arbeten sig belöpande kostnaderna, utan först efter det arbetet definitivt slutförts, verkställt sådan fördelning. Några vidare avvikelser från den fastställda budgeten har Drätselkontoret icke kunnat påfinna.

Till det anförda har Drätselkammaren endast att tillägga att de sammandragningar af konti, som sålunda enligt Drätselkontorets medgifvande egt rum, undgått Kammarens uppmärksamhet såvidt de hänföra sig till „Inkomster“, hvar emot Kammaren nog samt haft sig bekant att såväl under år 1891 som tidigare, eller under hela den tid de s. k. regleringsarbetena pågått, Byggnads- och Vattenledningskontoren icke särskiljt sådana arbeten, hvilka haft direkt sammanhang med hvarandra och varit fördelade till utförande på längre tid än ett år. Detta förhållande, hvarpå Drätselkammaren uppmärksammat för tiden varande stadsingeniören, ansågs dock icke kunna undvikas, emedan en fördelning vid årsslutet på de tre särskilda posterna: *gator, kanaler* och *vattenledning* blefve mer eller mindre godtycklig, så in i hvarandra gående som dessa samtidigt utförda arbeten voro, utan kunde sådan fördelning, för att vara något mer än blott en kalkyl, utföras först efter det anläggningen i sin helhet blifvit slutförd; och då lämpligheten af detta tillvägagående icke kunde underkännas, fick saken dervid bero. Sedan så långsamt fortskridande arbeten icke mera förefinnas, bortfaller af sig sjelft det påpekade förhållandet i dess nuvarande utsträckning, men har Drätselkammaren emellertid funnit skäl vara för handen erinra Byggnads- och Vattenledningskontoren att icke utan tvingande omständigheter, t. ex. gemensamma material- och redskaps-inköp, hvilkas användning blir känd först vid arbetets afslutande, sammanföra så beskaffade poster som här berörts. Likaledes har Drätselkontoret erhållit order att för framtiden upplägga böckerna i full öfverensstämmelse med budgeten.

Dernäst anmärka Stadsfullmäktige att det, med det för närvarande i budgeten och räkenskaperna följda systemet, är förenadt med icke ringa svårighet att uppdraga en bestämd åtskillnad mellan ordinarie utgifter och extra ordinarie eller tillfälliga utgifter, medan dock önskligt vore att de sistnämnda, hänförande sig förnämligast till stadens allmänna arbeten, bildade en skild afdelning i budgeten och bokslutet.

Svårigheterna vid ett sådant särskiljande, som nu anförda yrkande innebär, torde dock icke vara synnerligt stora. Vål kan vid en och annan post möjligen fråga uppstå om dess natur, men öfverhufvudtaget bör fördelningen jämförelsevis lätt gifva sig sjelf. Att dela budgeten i tvenne skarpt afsöndrade delar synes dock Drätselkammaren medföra olägenheter, särskildt mindre öfverskådlighet, de der icke uppvägas af det i Drätselkammarens tanke ringare intresset, ett uppdragande af en bestämd åtskillnad emellan ordinarie och extra ordinarie utgifter representerar. Kammaren har derföre sökt en utväg att tillgodose hvardera behovet och trott sig finna en sådan i den anordning, som redan i förslaget till nästa års budget blifvit genomförd, eller att förse hvarje post i budgeten, som måste anses vara af tillfällig art, med en * samt sedan i ett sammandrag upptaga resp. hufvudtitlars summa ordinarie och extra ordinarie utgifter och inkomster.

Stadsfullmäktiges erinran, att någon oegentlighet torde vidlåda systemet för uppgörande af stadskassans ställning vid årsslutet och den derå beroende be-

räkningen af utgående behållningen till följande år, är af mera vidtgående betydelse.

Förutskickande som sin åsigt att det nu följda systemet i viss mån icke erbjuder den reda man måste anse eftersträfvansvärd, tror Kammaren att detsamma icke står fritt från all skuld till de missförhållanden i afseende å bokföringen, som närmare relaterats i den Kammarens budgetförslag åtföljande skrifvelsen till Magistraten. Det har därför för Kammaren varit en manande pligt att äfven oafsedt Stadsfullmäktiges erinran upptaga denna del af stadens bokföring till behandling. — Den kalkyl åter öfver behållningen vid årsslutet, som i Oktober måste af Kammaren utföras för att vid dess budgetförslag observeras, och hvilken kalkyl sedan af Magistraten samt slutligen af Stadsfullmäktiges budgetsutskott vid skilda, senare infallande tidpunkter, ånyo företages, är som bekant af djupt ingripande betydelse för budgeten och deraf beroende uttaxering, men klart är att densamma utföres mer eller mindre lätt samt blir i samma grad tillförlitlig, som dess bas och den metod hvarefter den uppgöres är enkel, pålitlig och konsekvent.

De differenser som förefunnits emellan den beräknade behållningen (budgetssiffran) och den verkliga (bokslutssiffran) har Kammaren funnit hafva uppstått såväl i följd af en viss oklarhet inom bokföringen, som äfven af sättet för behållningskalkylens uppgörande.

För att emellertid i möjligaste mån få den beräknade och den verkliga behållningen att öfverensstämma samt tillika, utan anlitan af en lätt till misstag föranledande vidlyftig sammanställning vid behållningskalkylens uppgörande, ernå som resultat en behållning, som äfven är disponibel, anser Kammaren att kapitalkontot bör uppläggas på sätt ur bilagda schema framgår, eller sålunda att i detta konto, hvarest härintills bokförts endast stadens stående lån, framdeles skall å andra sidan observeras stadskassans tillgång i skuldsedlar å utestående tomtlösen och ogulden löseskilling för försålda byggnader å stadens lägenheter o. d. eller all sådan realiserbar tillgång, som icke på en gång är disponibel, utan hvarå endast årliga afbetalningar erläggas. Vidare bör i kapitalkontot ingå chausséobligationerna, emedan desamma i följd af sin räntefot och innehafvarens rätt att när som helst presentera dem till inlösen i stadskassan, icke visat benägenhet att hålla sig ute i rörelsen utom när räntefoten varit synnerligen låg, då det åter icke är för staden fördelaktigt att utgifva desamma. — Vid bokslutet afslutas kapitalkontot med balans så i debet som kredit.

Vidare borde resters konto erhålla ett mindre inflytande på bokslutet än nu är fallet. Drätselkammaren har redan tidigare — år 1888 — varit i tillfälle framhålla dess oegentliga inflytande på behållningen, om vid årsskiftet hela beloppet utestående rester utbalanseras; och föreslog Kammaren då att årligen alla vid kalenderårets slut utestående rester, med undantag af sådana, hvilkas uppbördsterminer infölle först under det följande året, skulle afskrifvas, samt att för dessa afskrifna rester skulle uppsättas en särskild, ordnad bokföring, äfvensom att en

förteckning öfver desamma tvenne gånger om året skulle föreläggas Drätselkammaren till granskning, men att årligen å inkomstsidan i budgetförslaget skulle upptagas en förslagspost „å afskrifna rester inflytande“. Denna framställning vann dock icke Stadsfullmäktiges bifall, utan beslöto Stadsfullmäktige, på förslag af ett dess utskott, att vid bokföringen i stadens räkenskaper af utestående rester borde iakttagas, att de få afskrifvas eller afkortas endast i fall om dem erfarits att de af en eller annan orsak ej kunna uttagas, men att de föröfrigt skola bland stadskassans tillgångar upptagas och utbalanseras. Härigenom fastslogs fortfarande förfarandet att i behållningen upptaga dessa dubiösa fordringar inom kolumn, om ock Kammaren skulle, enligt samma beslut af Stadsfullmäktige, vid det årliga afgifvandet af upplysningar för stadens utgifts- och inkomstförslag för kommande år, uppgifva ej mindre den totalbehållning, som bokslutet beräknas komma att utvisa, än ock de belopp af utestående rester, som anses icke komma att under det följande året inflyta, samt huru stor del af behållningen, som sålunda är disponibel för det kommande årets utgifter. Kammaren, som icke vågar tro att Stadsfullmäktige nu äro mera villige än då att till skild bokföring öfverföra oftanämnda rester, men å andra sidan på det lifligaste önskade få behållningen för framtiden fullt klarställd, tillåter sig föreslå att dessa rester icke för framtiden upptagas och utbalanseras på sätt hittills skett, utan endast utom kolumn. Genom detta förfaringssätt undvikas att en stadens, om ock dubiösa, tillgång försvunne ur böckerna, men dess skadliga inflytande å resultatet paralyserades.

Äfven beträffande Byggnads- och Vattenledningskontorens materialkonti anser Kammaren att desamma icke kunna, såsom ifrågasatt varit, inblandas i kapitalkontot, emedan desamma äro särdeles variabla och strängt taget vid årsslutet borde sluta utan balanser, då större materialinköp under året, än som betingas af beviljade anslag, icke borde ega rum. Emellertid måste alltid ett stående förråd af alla slags materialier förefinnas, men detta, som i alla fall är af varierande storlek, bör icke vare sig ur principiela eller utilitets-synpunkter få observeras i kapitalkontot, emedan genom denna operation behållningen, hvilken genom nu föreslagna systemförändring borde med ens göras till en disponibel sådan, återtogets sin invecklade form.

Några ytterligare ändringar i böckernas uppläggande och förande behöfva enligt Drätselkammarens tanke icke ega rum.

Vidkommande behållningskalkylen borde densamma upptaga:

Per 1 Oktober 18...

Behållning per dato i kassa, bankräkningar & materialier . .	0,000: —	
Inkomster , påräknade under månaderna Oktober—December .	0,000: —	
Besparing å anslagen för allmänna arbeten, enligt uppgifter från Byggnads- och Vattenledningskontoren	0,000: —	00,000: —
	<hr/>	
Summa	— —	00,000: —

Afgår:

Utgifter , som ännu under året skola bestridas samt anslag , som för särskilda ändamål reserveras	— — 0,000: —
	<i>Rest: Behållning</i> 00,000: —

Afgår:

Stående förråd af materialier	— — 00,000: —
	<i>Disponibel behållning</i> 00,000: —

Och skulle genom angifna afdrag för ett stående förråd af materialier vinnas, att den kalkylerade behållningen vore till hela sin del disponibel, d. v. s. sådan den otvifvelaktigt afses i § 58 af Kejs. förordn. ang. Kommunalförvaltning i stad, der densamma är lagd som utgångspunkt vid uppgörandet af följande års budget.

Slutligen må anmärkas, att med den ofvan angifna uppställningen af kapi-talkontot under titeln „Tomtlösen“ i budgeten skall upptagas endast det belopp, som under året beräknas inflyta å försålda tomter, men icke hela köpeskillingen för de tomter, hvilka under året beräknas komma till försäljning.

Genom nu föreslagna tillvägagångsöenden vunnas visserligen icke full samstämmighet emellan behållningssiffrorna; men en fullkomlig öfverensstämmelse mellan den beräknade behållningen och bokslutets, tagen i sina yttersta konsekvenser, medförde ovilkorligen bristande rörelsemedel under vissa tider af året, en brist, som på annat sätt, t. ex. genom anvisandet af tillfällig kredit eller observerande i budgeten af ett stående reservationsanslag, måste tillgodoses, och såväl kommunalförvaltningens andemening som kommunens sanna intresse tillgodoses ojämförligt bättre af en utbalanserad disponibel behållning, än af en partielt realiserbar dylik.

Beträffande den äskade månadliga rapporten öfver stadskassans inkomster och utgifter har Drätselkontoret anført: att, utom det att uppgörandet af dylika månadliga tablåer med den arbetspersonal kontoret för närvarande förfogar öfver, omöjligen kan medhinnas, det dessutom icke, sålänge såsom nu är fallet, en stor del af för månadens bokföring erforderliga uppgifter, såsom redovisning och materialrapporter, i regeln inkomma 30 å 40 dagar efter månadens utgång, kunde åstadkommas någon tablå förrän minst två månader efter den hvilken tablån omfattar, och då torde väl tablåns nytta vara af tvifvelaktig art. Skall dessutom någon af Kammarens ledamöter verificera en dylik rapport, nödgas han väl, åtminstone i hufvudsak, genomgå Kontorets böcker, ett arbete, som väl torde taga någon ytterligare tid i anspråk, innan rapporten i komplett skick kan Stadsfullmäktige tillhandahållas.

Drätselkammaren, som i betraktande häraf måste sätta i fråga huruvida nyttan af ifrågavarande tablåer skulle uppväga de svårigheter, som vore förenade med deras åstadkommande, särskildt den förändrade anordning, hvilken erfordrades för att materialredovisningarne skulle kunna aflemnas omedelbart efter

månadens utgång, kan därför endast föreslå, att Stadsfullmäktige må låta förslaget om anberörda tablåers aflåtande förfalla.

I sammanhang med nu berörda ämne har inom Drätselkammaren väckts frågor om, huruvida ej revisionen af stadens räkenskaper kunde organiseras på ett mera tillfredsställande sätt än det närvarande. Redan länge har nämligen sagda revision, såsom densamma för närvarande är anordnad och utförd, syntes Kammarerna vara i ringa mån aktiv och tillfredsställande. Att så varit förhållandet vill Kammarerna dock hufvudsakligen tillskrifva sjelfva organisationen. Ty med den utveckling staden efter den nya kommunalförfattningens införande haft att glädja sig åt, är det redan svårt, men ligger snart icke ens inom möjlighetens gränser, att ett fåtal personer under en jämförelsevis kort tid skola kunna utföra nödig kontroll öfver alla nämnders och funktionärers sätt att handhafva sina åligganden; och då allt revisionsmaterial hänskjutes till samtliga revisorer, nedsattes nödtvunget krafvet på en fullt effektiv granskning. Detta hopande af arbetsmaterial, och i följd deraf en till siffergranskning nedsjunkna revision, kan förklara, att det i 1890 års bokslut begångna, här ofvan redan antydda, bokföringsfelet kunde undgå den derpå följande revisionen. Hade en verklig, saklig granskning, hänförande sig till de principiella anordningarne och uppställningen, egt rum, skulle otvifvelaktigt oförvillade, vid felets begående fullkomligt fjerran stående personer icke undgått att beakta ett förhållande, som tyvärr kunnat, och i sjelfva verket äfven halkat förbi dem, å hvilka bokföringens utförande och öfvervakande ankommit. Likaså underligger det ej något tvifvel, att det ej vore välgörande om vid revisionen konstaterades, ej allenast till hvilken grad anslagen tagits i anspråk, utan äfven hvad med dessa anslag ernåtts. De upplysningar, som då och då införskaffas öfver ett och annat anslags öfverskridande, äro i regeln icke uttömmande, och synes det heller icke ligga inom Drätselkammarens befogenhet att alltför djupt ingripa i öfriga nämnders görande och låtande, om också med de under Drätselkammaren direkte sorterande funktionärerna förhållandet naturligtvis är ett annat. Det synes Drätselkammaren ock som om öfverskridandet af ett anslag ej på långt när vore den omständighet, hvilken hufvudsakligen vore att beakta; ett sådant öfverskridande kan mången gång omöjligen undvikas, ja medför understundom t. o. m. en fördel. Vida mer önskvärdt vore att en detaljundersökning i sådan riktning egde rum, att en öfversigt vunnes öfver hvad med anslagen åstadkommits. En dylik granskning blefve icke allenast af värde för hela förvaltningen, utan äfven, vågar Kammarerna tro, gerna sedd af alla de nämnder och funktionärer, som väl efter bästa förmåga sträfvat att fylla sin pligt, men icke kunna undgå att af okunnige eller ytligt underrättade personer ofta oblidt nog bedömas. Sjelfallet kunde ej, äfven med den bäst organiserade revision i kommunalförfattningens anda, d. v. s. genom valda förtroendemän, årligen en detaljgranskning ske i budgetens hela utsträckning, men redan en fullt effektiv sådan af alla hufvudposter och särskildt af sådana, hvilkas rätta användning ytterst beror af det större eller

mindre omdöme vederbörande vid anslagets ianspråktagande lägga i dagen, vore för kommunen af betydligt större gagn än den nuvarande.

Erkännes ofvanberörda missförhållande, är det en oafvislig pligt för kommunalförvaltningen att utan dröjsmål skrida till åtgärder, egnade att afhjelpa detsamma, och tillåter sig Drätselkammaren derföre till Stadsfullmäktiges granskning insända förslag till förändrad organisation af revisionen af stadens räkenskaper.

Vid förslaget behandling har Kammaren ej kunnat undgå taga i öfvervägande äfven en annan med revisionen nära sammanhängande fråga, eller den om inventeringen af stadens egendom. Denna verkställs nu af personer, dertill särskildt utsedde dels af Stadsfullmäktige, dels af Drätselkammaren, men då densamma sker utan direkt samband med revisionen, saknar den allt egentligt intresse för dem som åhvålfvas detta uppdrag, hvadan inventeringen ock lätt öfvergår till en rent formel förrättning. Det synes derföre Kammaren mest rationellt om dessa båda förrättningar, revision och inventering, förrättades af samma personer och så att säga i ett sammanhang.

Under dessa förutsättningar har Drätselkammaren utarbetat närslutna förslag till instruktion för stadens revisorer och inventeringsmän samt tillåter sig vid dess framförande ytterligare bemärka, att, enligt Drätselkammarens uppfattning, gällande stadganden i §§ 16, 71 och 72 af kommunalförf. icke böra lägga hinder i vägen för reformens genomförande, blott Rådhusstämman i behöriga delar derom fattar beslut samt Stadsfullmäktige uppdraga inventeringens verkställande åt vederbörande revisorer.

Att en sålunda utvidgad verksamhet icke må läggas på ett ringa fåtals skuldror har nödvändigtvis blifvit beaktadt, hvarföre ock antalet revisorer höjts till tio. Huru befogad än en invändning angående möjligheten att år efter år bland valmännen finna ett sålunda förökadt antal till revisorer kvalificerade personer kan synas vara, måste dock all betänklighet i denna del vika, så mycket mer som revisionen, fördelad och begränsad inom grupper, skall kännas och äfven är mindre betungande samt mer möjlig att handhafvas äfven af personer, hvilka ej äro räkenskapsförare af facket.

Beträffande grupperingen af de olika revisionsområdena har Drätselkammaren sökt sammanföra närbeslägtade verksamhetsfält med nödig hänsyn till dessas omfång, men naturligtvis kunna dessa dock icke så noga afvägas, att ej en grupp kan erhålla ett arbetsdrygare uppdrag än en annan, ett förhållande som dock på grund af vunnen erfarenhet kan modifieras. Med den föreslagna fördelningen lämpade det sig väl om vid valet af revisorer så begicks, att för grupp 1 kunde vinnas en trafikant, för grupp 2 tvenne i praktiska värf förfarne män, för grupp 3 en skolman samt för 4:de gruppen en tekniker och en vid byggnadsarbeten van person, för öfriga platser åter personer förtrogne med räkenskapsväsendet.

Att arvodet för revisionen och den dermed förenade inventeringen måste utgå till förhöjdt belopp är sjelfallet, men borde, äfven om detsamma höjdes till

det dubbla, icke få anses som skäl nog mot en omorganisation af denna icke ovigtiga faktor på kommunalförvaltningens område.

Med åberopande af allt det anförda tillåter sig Drätselkammaren föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta:

att, med godkännande af den utaf Drätselkammaren vidtagna åtgärden derom, att stadens böcker uppläggas och föras i full öfverensstämmelse med budgetens affattning samt likaledes af den i 1893 års budgetförslag följda anordningen för särskiljande af ordinarie och extra-ordinarie utgifts- och inkomstposter, låta med vidare åtgöranden härutinnan bero;

att godkänna ej mindre den nya uppställningen af kapitalkontot samt det angifna förfarandet i afseende å budgetkalkylens uppgörande, än ock låta föra de å resters konto balanserade utestående rester utom kolumn;

att låta frågan om afgifvande af månadtliga kassarapporter förfalla;

att för sin del godkänna bilagda Instruktion för stadens revisorer och inventeringsmän samt hos Magistraten anhålla om Rådhusstämmas sammankallande ej mindre för bestämmande af revisorernas antal till tio, än för fastställande af sagda instruktion; äfvensom

att, sedan detta egt rum, för derpå följande år uppdraga inventeringen af stadens kassa och lösegendom samt besigtningarne af stadens fasta egendom åt de för året utsedde revisorerne.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Otto Ehrström.

Instruktion för Helsingfors stads revisorer och inventeringsmän.

§ 1.

Helsingfors stads revisorer, hvilka utses af Rådhusstämman på sätt i § 16 af K. F. angående Kommunal författning i stad, gifven den 8 December 1873, föreskrifves, ega att, då Stadsfullmäktige så bestämma, företaga jemväl de inventeringar af stadens kassa och lösegendom samt de besigtningar af stadens fasta egendom, som jemlikt §§ 71 och 72 i sagda förordning böra ega rum.

§ 2.

Revisorerna sammanträda inom första hälften af Januari, året näst efter det de blifvit valda, å dag, som af Drätselkammaren utsättes, för att utse ordförande samt öfverenskomma om fördelningen af arbetet i enlighet med den gruppering, som i § 5 angifves.

Hafva inventeringarna af kassan och lösegendomen samt besigtningarna af den fasta egendomen jemväl blifvit revisorerna ombetrodda, varda äfven dessa uppdrag bland revisorerna fördelade samt den tid utsatt, när inventeringen af lösegendomen skall vidtaga, börande sagda inventering, åtminstone såvidt densamma omfattar arbetsmaterial och redskap, verkställas inom Januari månad.

§ 3.

Så snart inventeringen af lösegendomen slutförts, aflemnas inventeringslängderna till Drätselkammaren, för vidtagande af den på densamma ankommande åtgärd.

§ 4.

För revision af stadens räkenskaper sammanträda revisorerna på sätt i § 67 af K. F. angående Kommunal författning i stad föreskrifves.

§ 5.

För verkställande af revisionen ega revisorerna fördela sig i fem grupper, med minst två medlemmar i hvarje, och afgifva dessa grupper, enhvar för sig, berättelse öfver den af dem verkställda partiella revision.

Dessa grupper äro:

- grupp 1, för revision af Tolagskontorets, Hamnkontorets och Brandverkets förvaltning och räkenskaper;
- grupp 2, för revision af Fattigvårdsstyrelsens och Helsovårdsnämndens förvaltning och räkenskaper;

- grupp 3, för revision af förvaltningen af och räkenskaperna för undervisningsväsendet och stiftelser, ställda under Stadsfullmäktiges vård;
- grupp 4, för revision af Byggnads- och Vattenledningskontorens förvaltning och räkenskaper;
- grupp 5, för revision af Drätselkontorets räkenskaper samt donerade fonder.

Sedan den partiela revisionen är slutförd, sammanträda samtliga revisorer för granskning af bokslutet, bokföringen af stadens obligationslån, Drätselkammarens protokoll samt sådana förvaltningsgrenar, som möjligen ännu icke undergått revision, hvarjemte en allmän granskning af förvaltningen i dess helhet företages, öfver hvilken granskning en af samtliga revisorer underskrifven berättelse afgifves, till hvilken de af de skilda grupperna afgifna bifogas. Synes anledning förekomma, kunna revisorerne dervid jemväl till ytterligare undersökning upptaga de af de särskilda grupperna gjorda uttalandena samt i fall af fog på grund deraf i sin berättelse framställa anmärkningar eller förslag.

§ 6.

Revisorerne ega uppbära arvode enligt Stadsfullmäktiges bestämmande, hvilket af Drätselkammaren utanordnas, efter det revisionen slutförts samt berättelse deröfver afgifvits till Magistraten.

---

*Debet.***Kapital-**

Jan.	1	An Balans Konto. Saldo från föregående år: Lån af statsverket . . . . . Obligationslån			
		” UtgifTERS och Inkomsters Konto. Afbetalningar å tomtlösen . . . . . D:o å tomtlösen från Brunnsparksområdet . . . . . D:o å köpeskillingen för byggnader å „Knekten“ . . . . . D:o å köpeskillingen för byggnader å Mejlans			
Dec.	31	” Balans Konto. Behållning i skuldsedlar: Å tomtlösen . . . . . Å d:o från Brunnsparksområdet . . . . . Å köpeskilling för byggnader å „Knekten“ . . . . . Å d:o d:o å Mejlans . . . . . Å d:o d:o å lägenheten Xy . . . . . Chausséeobligationer			

Konto.

Kredit.

Konto.	Kredit.
Jan. 1	Per Balans Konto.
	Saldo från föregående år:
	Skuldsedlar å tomtlösen . . . . .
	D:o å de från Brunnsparken . . . . .
	D:o å köpeskilling för byggnader
	å „Knekten“ . . . . .
	D:o å d:o för byggnader å Mejlans
	Chausséeobligationer . . . . .
	” Utgifters och Inkomsters Konto.
	Amortering å lånen af statsverket
	D:o å obligationslånen . . . . .
Dec. 31	” Tomtlösens Konto.
	Köpeskillingen för under året för-
	sålda tomter . . . . .
	” <i>Köpeskillingen för åbyggnaderna å lä-</i>
	<i>genheten Xy</i> . . . . .
	En skuldsedel af den . . . . . 18..
	” Balans Konto.
	Lån af statsverket . . . . .
	Obligationslån . . . . .
	_____
	_____

Utskottsbetänkande angående stadens utgifts- och inkomstförslag för år 1893.

Det utskott, åt hvilket Stadsfullmäktige uppdragit granskningen af stadens utgifts- och inkomstförslag för nästkommande år, har till beredning fått emottaga följande ärenden:

1:o. Magistratens jemte skrifvelse af den 30 sistlidne november Stadsfullmäktige tillsända utgifts- och inkomstförslag för år 1893, åtföljdt af Drätselkammarens i samma ärende utarbetade förslag och särskilda andra bilagor;

2:o. Magistratens skrifvelse af den 25 nyssvikne november om tillsättandet af en extra hamnfiskal, jemte hamnkontoets yttrande i samma ärende;

3:o. Bestyrelsens för Föreningen för konstfliten i Finland skrifvelse af den 10 innevarande december med centralskolans för konstflit i Helsingfors budget för år 1893;

4:o. Föreståndarens för Handelsinstitutet i Helsingfors Edv. Hedengrens ansökan om anslag för institutet för nästinstundande år;

5:o. Bestyrelsens för folkets hem i Sörnäs ansökan om anslag för folkbiblioteket och läsesalen i Sörnäs; samt

6:o. Bestyrelsens för frivilliga brandkåren i Helsingfors ansökan om anslag till kåren.

Vid granskningen af föreliggande budgetförslag har utskottet funnit anledning till följande uttalanden och förslag:

Utgifter.

1. Stadens skulder.

Beträffande posterna under denna hufvudtitel har utskottet funnit sig böra i allo instämma i Magistratens förslag, och får utskottet, i afseende å närmare motivering häraf i särskilda delar, endast hänvisa till hvad utskottet senare, vid fråga om stadens inkomster, kommer att framhålla.

II. Stadens embetsverk.

Vid denna hufvudtitel har utskottet icke haft något att påminna.

III. Kommunalförvaltningen.

Till stadskamrerarens och stadskassörens löneförmåner har Magistraten tilllagt ett belopp af 700 mark åt dem hvardera i ersättning för dem tillkommande andel i de böter eller viten, som jemlikt Kungl. brefvet af den 13 januari 1806 och Kejs. kungörelsen af den 17 februari 1838 skola uttagas med 1 mark 44 penni hos enhvar, som försummat att på ordinarie uppbördsstämma erlægga sina kronoutskylder. Indrifningen af dessa böter medförde, efter Magistratens tanke, icke ringa obehag för allmänheten, och för exekutionsverket ett besvär, som icke uppvägdades af det inflytande beloppet, hvilket under perioden 1881—1891 uppgått till i medeltal endast omkring 2,900 mark årligen. Magistraten hade därför — efter hvad Magistraten anmäler — redan tidigare varit betänkt på att föreslå att dessa viten, i likhet med förhållandet t. ex. i Åbo, icke vidare borde uttagas; och hade Magistraten funnit numera så mycket större anledning till att fullfölja denna afsigt, som exekutionsverket efterhand blifvit allt strängare anlitadt och en ökning af stadsfogdarnes antal syntes vara oundgänglig, derest icke den ifrågavarande uppbörden, som under månader tagit stadsfogdarnes tid i anspråk, bortfölle. I öfverensstämmelse härmed har Magistraten å inkomstsidan under titel V. Inkomstgifvande rättigheter utslutit det belopp af 1,400 mark, hvarmed stadens andel eller hälften af dessa böter upptagits, men deremot ansett att stadskamreraren och stadskassören borde tilläggas ersättning för deras andelar i sagde böter med ett årligt belopp af 700 mark för dem hvardera, hvarmed de äfven förklarar sig åtnöjas.

Utskottet kan för sin del icke, i likhet med Magistraten, finna det vara riktigt och lämpligt att, såsom Magistraten föreslagit, utan vidare åsidosätta tillämpningen af omordade öfverhetliga påbud, utan torde man, i händelse de befinnas vara menliga eller icke vidare medföra åsyftadt gagn, böra till Regeringen ingå med hemställan om deras ändring eller upphäfvande. Måhända förefinnes äfven möjligheten att undgå de af Magistraten anförda, med böternas indrifning nu förenade olägenheterna annorledes exempelvis genom att låta uttaga böterna då de utskylder, hvilkas erläggande försummats, uppbäras, hvarigenom allt särskildt besvär med böternas infående skulle upphöra. I hvarje fall torde Fullmäktige icke lämpligen kunna ingå i pröfning af förevarande fråga i sammanhang med budgeten, hvarför, efter utskottets tanke,

omordade anslag åt stadskamreraren och stadskassören böra ur årets budget utgå.

I den motivering, hvarmed Drätselkammaren beledsagat sitt förslag till 1892 års budget, har Kammaren upplyst att Kammaren, med anledning af ett åt

densamma af Stadsfullmäktige i sammanhang med behandlingen af revisionsberättelsen för 1889 lemnadt uppdrag, förfrågat sig hos innehafvarene af hamnkaptens- och hamnkontorsbokhållaretjensterna, huruvida deras begifvande kunde påräknas för en sådan förändring af de nämnda tjänster åtföljande löneförmåner, att de bemålde tjänstemän tillkommande procenter af uppborlden komme att upphöra. Såväl hamnkaptenen som hamnkontorsbokhållaren hade emellertid förklarat sig obenägne för en sådan reform, förmenande att det icke vore obilligt att deras resp. tjänster vore förenade med ifrågavarande sportel, enär, om också sjelfva uppborlden ej vidare vore dem ombetrodd, till deras befattning dock hörde en debitering, som förutsatte en noggrann kontroll öfver samtliga i stadens hamnområde inkommande fartyg. Till följd häraf har Drätselkammaren ansett att den ifrågasatta löneregleringen då icke kunde genomföras. — Emot Drätselkammarens uppfattning uttalade dock 1891 års budgetutskott att, efter dess åsigt, hvarken hamnkaptenen eller hamnkontorsbokhållaren innehade tjänster af den beskaffenheten att desse tjänstemän icke, ifall beslut om reglering af deras löneförmåner af Fullmäktige fattades, vore förpligtade att antingen underkasta sig beslutet eller från sina befattningar afgå. Så mycket mindre kunde något tvifvelsmål råda om stadens befogenhet att genomföra dylik lönereglering, som afsigten icke vore att minska hamnkaptensens och hamnkontorsbokhållarens nuvarande löneförmåner utan blott att afskaffa ett olämpligt aflönings sätt samt att förebygga att desse tjänstemäns aflöning, som redan nu icke kunde anses ringa, i synnerhet med hänsigt dertill att de vintertid åtnjöte nästan fullständig ledighet och derigenom vore i tillfälle att innehafva bisysslor, icke i framtiden öfverhöfvan stegrades i förhållande till stadens öfriga tjänstemäns löner. — I anledning af budgetutskottets uttalande hafva derpå Fullmäktige, vid sammanträde den 1 sistlidne mars, beslutit anmoda Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med utredning om bemålde tjänstemäns inkomster under de fem senast förflutna åren jemte fullständig uppgift å de vilkor, på hvilka desse tjänstemän blifvit antagna, äfvensom med betänkande och förslag såväl angående möjlig förändring i grunderna för deras aflöning som ock, för den händelse den nuvarande aflöningsgrunden skulle bibehållas, om lämpligaste sättet för inkomststegringens begränsning så att densamma ej komme att öfverskrida skäligen proportioner. Då de af Fullmäktige äskade upplysningarne och förslagen emellertid ännu icke till Fullmäktige inkommit,

torde Drätselkammaren ytterligare böra anmodas att till Fullmäktige insända sagda upplysningar och förslag.

I skrifvelse af den 13 sistlidne november har Magistraten anført, att Guvernören i länet, uti bref af den 13 derförutgångne augusti, anmodat Magistraten, bland annat, att vidtaga åtgärd i afseende å tillsättandet af extra sjöpolisier för

öfvervakande här i staden af efterlefnaden utaf gällande föreskrifter till undvikande af fartygs sammanstötande m. m., hvarefter Magistraten i svarsskrivelse af den 20 i samma augusti månad hos Guvernören framhållit att handhafvandet af ordningen inom stadens hamnområde, jemlikt 2 § i gällande hamnordning för Helsingfors stad, ålåge hamnkaptenen jemte honom underlydande hamnmästare och hamnbetjening, hvarvid stadens fiskaler och polis, i enlighet med föreskriften i 16 § af samma hamnordning, vore skyldige att vara behjelpiga, vid hvilket förhållande annan extra sjöpolis än hamnkonstaplarna, enligt Magistratens åsigt, icke erfordrades. Upplynningsvis hade Magistraten tillagt att hamnkaptenen, enligt hvad Magistraten inhemtat, särskilda gånger förhindrat fartyg att afresa, som haft för mycken last eller passagerare, samt att hamnbetjeningen äfven i öfrigt, särskildt vid större folksamlingar, låtit sig angeläget vara att vaka öfver ordningen inom hamnområdet. Emellertid hade Guvernören i länet medels resolution af den 13 nyssvikne september anbefalt Magistraten att oförtöfvadt, i enlighet med 41 § uti Kejslerliga förordningen angående passagerareångfartyg af den 27 mars 1890, vidtaga åtgärd om utseende och tillförordnande af en eller, om behofvet ansåges sådant fordra, flere extra fiskaler för att säkrare öfvervaka efterlefnaden af hvad i nämnda Kejslerliga förordning funnes föreskrifvet och anmodat Magistraten att i sinom tid hos Guvernören anmäla, hvem eller hvilka personer blifvit till sagda befattning förordnade. Stadens hamnkontor, hvars yttrande i ämnet i följd häraf inhemtats, hade uti skrifvelse af den 23 nyssvikne november i sådant afseende föreslagit att en sjöfaren person, helst en examinerad f. d. ångbåtsbefälhafvare, borde från april månads början nästinstundande år utses att öfvervaka efterlefnaden af gällande förordningar om passagerareångfartygstrafiken äfvensom föreskrifterna till undvikande af fartygs sammanstötande. Denne person egde noga tillse att jemväl stadgandena om fartygens lastning efterlefdes såsom att för passagerare funnes det bestämda utrymmet på däck, att öfverbyggnaden icke belamrades med last samt att sådant gods, som placerades derpå, icke utgjordes af annat än passageraregods eller verkligt skrymmande artiklar. I synnerhet borde mindre ångslupar och skärgårdsångare underkastas tillsyn derutinnan att de fördes af behörigt befäl, att flere passagerare än besigtning sinstrumentet medgäfvde icke medtoges samt att farkosterna icke begagnades på andra farleder än dem nämnda instrument upptoge. För detta ändamål borde bemälde „sjöfiskal“ ofta underkasta ångbåtstrafiken eftersyn och isynnerhet vid tillfällen, då lustfärder anordnades eller annars större folksamlingar vore att befara, vara tillstädes för att öfvervaka ordningen. Härjemte har hamnkontoret föreslagit att sjöfiskalen, för att lättare igenkännas, borde åläggas under tjensteutöfning bära lämpligt tjenstetecken, exempelvis civilembetsmans mössa, äfvensom att åt honom skulle tillförsäkras i lön åtminstone 300 mark i månaden under tiden mellan den 1 april och den 1 december hvarje år. — Ehuruväl Magistraten fortfarande varit af den åsigt, att ordningen inom stadens hamnområde tillfylles kunde upprätthållas

af hamnkaptenen jemte hamnmästaren och hamnbetjeningen, helst stadens fiskaler och polis vore skyldige att i förekommande fall lemna dem nödig handräckning, äfvensom Magistraten ansett att hamnkaptenen utan särskild godtgörelse åläge fullgöra de skyldigheter, hvilka för öfvervakande af efterlefnaden utaf föreskrifterna uti åberopade förordning af den 27 mars 1890 uti städer, hvarest särskild hamnpolis ej finnes anställd, ankomme å för sådant ändamål anställd extra fiskal, har Magistraten likväl i följd af föreskriften uti Guvernörens ofvannämnda resolution funnit sig böra till Stadsfullmäktiges afgörande öfverlemna, huruvida en extra hamnfiskal under nästinstundande år borde uti ofvanuppgifvet afseende i stadens tjänst anställas emot en aflöning, hvilken Magistraten, för sådan händelse, ansett böra utgå med 200 mark i månaden för en tid af sammanlagdt åtta månader af året eller inalles 1,600 mark, och har sagda utgiftspost blifvit observerad af Magistraten under XV hufvudtiteln, Diverse, med nämnda belopp.

Utskottet, som anser staden icke kunna undandraga sig att, i händelse sådant skulle befinnas nödigt, vidtaga åtgärd om förstärkning af den personal, som för närvarande handhar den i åberopade Nådiga förordning af den 27 mars 1890 påbjudna tillsynen öfver ångbåtstrafiken, håller dock före, att nämnda göromål i hvarje fall lämpligast, såsom förut, blefve skött af hamnkontoret underlydande betjening samt under öfverinseende af hamnkaptenen och hamnmästaren. På sådan grund och då emellertid närmare förslag till en dylik anordning saknas,

*torde ifrågavarande anslag böra utgå såsom anslag för be-
stande af „extra tillsyn öfver ångbåtstrafiken“ med föreslaget belopp af
1,600 mark och upptagas under rubriken Hamnkontoret,*

*samt Drätselkammaren och hamnkontoret anmodas att till Full-
mäktige inkomma med närmare förslag om anordnandet af berörda
tillsyn medels oförmälda anslag.*

Enär antalet och omfånget af de allmänna arbeten, som under instundande år komma att under byggnadskontorets inseende utföras, är jemförelsevis obetydligt, samt ritningarna för det enda större af dessa arbeten — tillbyggnaden till magasinskajen — redan torde vara utarbetade, föreslår utskottet,

*att anslaget för extra ingenjörs- och ritarebiträden, 4,000 mark,
nedsättes till 3,000 mark.*

Äfven anslaget till material- och handtlangaredagsverken vid mätningar, 5,000 mark, har synts utskottet väl högt i förhållande till nästa års allmänna arbeten, men har utskottet icke velat föreslå en minskning deraf i förväntan att i gengäld de arbeten på utvidgning af stadsplanen, med hvilka byggnadskontoret

redan under en längre tid varit sysselsatt, skola komma att med ökad kraft bedrivas och till slut befordras.

IV. Gatubelysningen.

Under denna hufvudtitel har Drätselkammaren upptagit, bland annat, ett anslag på 1,000 mark för 20 st. petroleumlyktor att uppställas å platser, som af Drätselkammaren anvisas; hvarjemte ock då det under innevarande år inträffat, att äldre, kasserade lyktor med sämre lysförmåga, men betingande samma utgift, i brist på sådana af nyare konstruktion blifvit använda, Drätselkammaren föreslagit inköp af 50 st. nya lyktskåp till petroleumlyktor för en beräknad kostnad af 2,500 mark. Dessa begge anslag har Magistraten af sparsamhetsskäl reducerat till hälften hvardera. — Enär likväl omordade lyktor äro afsedda hufvudsakligast för de aflägsnare stadsdelarna, har utskottet trott sig böra återgå till Drätselkammarens förslag samt förorda,

att omordade två anslag upptagas på följande sätt:

<i>50 st. nya lyktskåp. . . . .</i>	<i>2,500:—</i>
<i>20 st. lyktor att uppställas å platser, som af Drätselkammaren komma att anvisas, förslagsvis . . . . .</i>	<i>1,000:—</i>

V. Brandverket.

Posterna under denna hufvudtitel hafva af utskottet bibehållits utan ändring.

VI. Polisnrättningen.

För att tydligt utmärka, att det under rubriken *Diverse* upptagna provisoriska tillskottsanslag för polispersonalens beklädnad afser endast den ordinarie personalen, medan de extra konstaplarna få nöjas med det belopp, som är dem i sådant afseende uti staten särskildt tillagdt,

torde nämnda anslag rätteligen böra kallas „provisoriskt tillskottsanslag för den ordinarie polispersonalens beklädnad“.

VII. Sundhets- och sjukvården.

Förutom det enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 11 nästvikne oktober i budgetförslaget upptagna anslaget å 70,000 mark för ersättande af kostnaden för kolerafarsotens bekämpande under innevarande år har Drätselkammaren i sitt

budgetförslag uppfört ett belopp af 46,000 mark „för eventuelt uppträdande af koleraepidemi år 1893“. Då emellertid redan förstnämnda anslag nog tungt belastar budgeten för år 1893 och det, på sätt helsovårdsnämnden framhållit, är omöjligt att nu redan bestämma, till hvilket belopp anslag för ändamålet nästkommande år varder erforderligt, har Magistraten ansett de eventuella kostnaderna härför böra bestridas ur det för oförutsedda behof upptagna anslaget samt, derest detta icke härtill försloge, betäckas genom anslag i 1894 års budget och har förty utelemnat förenämnda 46,000 mark. — Ense med Magistraten derom att i budgeten icke borde upptagas något anslag för bekämpande af en koleraepidemi under år 1893, helst man ännu kan hysa hopp om att anslag för ändamålet icke skall erfordras, har dock utskottet velat gifva helsovårdsnämnden medel i händer att fortfarande som hittills upprätthålla den stränga tillsyn öfver renligheten i gårdarna, som under innevarande år visat sig vara af betydelse. Och då helsovårdsnämnden i den beräkning, som nämnden uppgjort öfver kostnaderna vid ett eventuelt uppträdande af koleran under nästkommande år, upptagit kostnaden för ökad tillsyn öfver renhållningen till 5,333 mark 33 penni, beräknadt för fem månader*),

torde ett anslag af 6,000 mark böra för ändamålet beviljas.

På framställning af helsovårdsnämnden har aflöningen för två af tillsyningsmännen vid helsopolisen i budgetförslaget upptagits till förhöjdt belopp af 2,800 och 2,400 mark emot 2,500 och 2,000 mark förut. Såsom skäl härför har af nämnden anförts, bland annat, att den ene af tillsyningsmännen, Haglund, ålåde att utom sådana syner och besigtningar, hvilka ankomme å hvarje tillsyningsman, utföra de besigtningar, som blefve nödvändiga i anledning af till nämnden inkomna anmärkningar om inträffade sjukdomsfall och som erfordrade större omdöme och insigter, hvadan Haglund, hvilken dessutom såsom den förste af tillsyningsmännen skötte helsopolisens diariesföring och skrifgöromål, hade ansvarsfullare och äfven drygare arbetsskyldighet än tillsyningsmännen i gemen. Dertill komme att Haglund vid tider sådana som under nyssförlidna sommar, då åtgärderna för motverkande af kolerans inträngande i staden nödvändiggjorde utomordentlig verksamhet å helsopolisens sida, komme att åhvälfvas en hel del göromål, hvilka under normala förhållanden hunne verkställas af sundhetsinspektören. Den andre tillsyningsmannen, hvars lön vore afsedd att ökas, Meriläinen, hade sig ombetrodd kontrollen af lifsmedelsförsäljningen å såväl Salu- som Sandvikstorgen, stadens samtliga matvarubutiker, mjölkbutiker, köttbutiker, bagerier, hoteller, matserveringsställen m. fl. lokaler, hvarutom det ålåde Meriläinen att medfölja sundhetsinspektören vid af honom anställande syner och besigtningar. Meriläinen vore sålunda ovilkorligen mest upptagen af alla tillsyningsmän. — Ehu-

*) *Anm.* Se tryckta handlingarne n:o 32 för år 1892 pag. 30.

ruväl utskottet icke vill förneka det lämpliga i att genom successiva löneförhöjningar eller uppflyttningar i högre lönegrad söka vid ifrågavarande befattningar för längre tid fästa personer, de der visat sig ega förmåga att sköta desamma och, genom att längre tid qvarstå i sysslan, haft tillfälle till att skaffa sig större insigter i hithörande göromål, tror dock utskottet sig icke kunna föreslå, att lönen för förste tillsyningsmannen vid helsopolisen höjes utöfver det belopp, 2,500 mark, hvartill den för närvarande uppgår. Sagda aflöning synes utskottet redan nog hög i betraktande af de anspråk, som ställas på innehafvaren af en syssla utaf ifrågavarande art, och skulle i annat fall äfven skilnaden i lönevilkor för bemälda betjente och öfverkonstaplarna vid polisinrättningen, med hvilka han i sin befattning närmast kan likställas och de der erhålla endast 1,800 à 1,500 mark enhvar, blifva alltför stor. Då lönen åter för andre tillsyningsmannen, 2,000 mark, fastställdes så nyligen som år 1886, kan utskottet icke för denne funktionär tillstyrka en löneförhöjning för denna gång utöfver den sedvanliga eller med tio procent af hans nuvarande lön. Jemte det utskottet alltså får förorda

att ifrågavarande löner upptagas till belopp af endast 2,500 och 2,200 mark,

får utskottet för öfrigt äfven framhålla det, efter utskottets åsigt, mindre lämpliga deri att, på sätt som hittills ofta skett, förhöjningar i tidigare redan fastställda aflöningsstater föreslås i sammanhang med budgeten, med hvilken dylika frågor dock icke böra sammanblandas, utan är det, enligt utskottets tanke, riktigare att sådana ärenden göras till föremål för skild framställning hos Stadsfullmäktige.

VIII. Fattigvården.

Härvid har utskottet icke haft något att påminna.

IX. Undervisningsväsendet.

Enär Föreningen för konstfliten i Finland i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 10 innevarande december anmält, att det för nästa år från kommunen erforderliga anslaget till centralskolan för konstflit i Helsingfors, hvilken skola tillika är högre handtverksskola för staden, utgör 15,278 mark,

torde anslaget för högre handtverksskolorna böra upptagas med sistnämnda belopp i stället för uti Magistratens budgetförslag för ändamålet observerade 16,946 mark.

Medan Drätselkammaren upptagit såsom anslag till härvarande handelsinstitut 4,000 mark eller samma belopp som förut, har Magistraten föreslagit en

nedsättning af anslaget till hälften eller 2,000 mark, jemte det dock, enligt Magistratens åsigt, samma vilkor som tidigare blifvit fäst vid anslaget borde bibehållas eller att ända till tio medellösa elever från denna stad skulle vid institutet utan betalning erhålla undervisning. Såsom skäl för sagda minskning af anslaget anför Magistraten att, enär handelsinstitutet vore ett synnerligen talrikt besökt läroverk, dess bestånd icke vidare torde vara beroende af det bidrag, som från stadskassan sedan år 1883 blifvit till institutets föreståndare under form af hyresmedel utbetaldt. — Häremot vill föreståndaren för institutet, herr Edv. Heden-gren, i en till Stadsfullmäktige ingifven skrift göra gällande att såväl staten som Stadsfullmäktige tidigare erkänt nyttan och behovet af ifrågavarande läroverk. Det vilkor, som Stadsfullmäktige senast fäst vid utbetalandet af stadens anslag eller att minst 10 frielever från Helsingfors skulle i anstalten emottagas, vore i det närmaste liktydigt med en sänkning af anslaget med 2,500 mark. En ytterligare nedsättning af anslaget till 2,000 mark under bibehållande af samma vilkor måste anses innefatta ett upphörande af stadens subvention. Hade en större elev-frekvens vid läroverket för närvarande lemnat ett något gynnsammare ekonomiskt resultat, så användes öfverskottet, förutom till amortering af tidigare förluster, framför allt till läroverkets båtnad, dess komplettering och utvidgning. Herr He-dengren har förty anhållit att institutet måtte bibehållas vid dess tidigare bevil-jade anslag. — Ej heller efter utskottets tanke finnes något skäl för Fullmäktige att, särskildt i händelse fortfarande tio friplatser för medellösa elever från denna stad anses böra vid institutet upplätas, sänka stadens bidrag till institutets underhåll, hvarför

sagda bidrag torde få utgå med samma belopp som under inne-varande år eller 4,000 mark på vilkor liksom förut eller att utöfver de friplatser, som på grund af de utaf staten inrättningen beviljade anslag böra der upplätas, ända till tio medellösa elever från denna stad må i institutet erhålla kostnadsfri undervisning.

Vid anslaget till skolor för barn, sysselsatta vid fabriker och handtverkerier,

torde Stadsfullmäktiges beslut af den 12 sistlidne april böra åbe-ropas.

Bestyrelsen för folkets hem i Sörnäs har hos Stadsfullmäktige ansökt om anslag för år 1893 med 6,860 mark att användas till folkbiblioteket och läsesalen derstädes, hvarefter ansökningen blifvit enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 29 sistlidne november till utskottet remitterad; men enär anslag för berörda ändamål och till åskadt belopp redan blifvit af Drätselkammaren och Magistraten i bud-getförslaget upptaget,

torde omförmälda ansökning icke till vidare åtgärd af Fullmäktige föranleda.

X. Staden åliggande allmänna onera.

XI. Vattenledningen.

XII. Saluhallen.

Vid dessa hufvudtitlar har utskottet ej funnit skäl till påminnelse.

XIII. Allmänna arbeten.

Rättelsevis anser utskottet sig böra framhålla att under rubriken 1:o Byggnader och lägenheter B) Nybyggnader uttrycket „Tillbyggnaden till kommunala sjukhuset“ bör utbytas mot „De nya kommunala sjukhusbyggnaderna“.

Beträffande den föreslagna omläggningen af Vestra Henriksgatan från Simonsgatan till vestra chaussén anser utskottet sig böra erinra derom att spårvägsaktiebolaget bör anmodas att samtidigt med det omordade arbete utföres låta utlägga spårvägen derstädes.

Med inrättandet af de föreslagna körbanorna å Högvaktstorget torde kunna få anstå ännu åtminstone ett år samt

anslaget därför, 7,200 mark, förty kunna ur budgeten uteslutas.

Det för planering af Kyrkogårdsgatan från Lappviksgatan till Gräsviken upptagna anslaget, 9,500 mark, anmäles vara erforderligt för att af sten, som under vintern kommer att lössprängas för planering af kommunala sjukhusets närbelägna tomt, uppföra stödjemurar å södra delen af sagda gata, hvarigenom en väsentlig besparing vidkommande arbetskostnaden åstadkommes; men jemte det anslaget förty torde böra beviljas,

torde Fullmäktige tillika böra uppmana byggnadskontoret att, före utförandet af nämnda arbete, öfverväga, om icke genom mindre stränga anspråk på den nya gatans planering denna kunde för billigare kostnad utföras.

Planeringen af Skepparebrinken utanför tomten N:o 17 vid skarpskyttegatan torde saklöst kunna få tillsvidare anstå samt

anslaget för nämnda arbete, 1,600 mark, förty kunna ur budgeten utgå.

Då, efter hvad t. f. stadsingenjören anmält, stadens vägar för närvarande efter i år verkställda grundliga reparationer befinna sig i godt skick och några större remonter följaktligen icke äro att förvänta,

torde anslaget för „diverse underhåll“ af vägarne, 12,000 mark, kunna sänkas till 10,000 mark,

helst utgiften för sagda ändamål under år 1891 enligt revisionsberättelsen endast obetydligt öfverstigit sistnämnda belopp.

Af anslaget för muddring i hamnarna, förslagsvis 20,000 mark, äro, efter upplysningar från byggnadskontoret, omkring 15,000 mark behöfliga för fördjupning af Södra hamnen utanför tillbyggnaden till Magasinskajen samt återstående 5,000 mark afsedda förnämligast till upptagning af mudderverket på slip jemte målning af skrofvat, flyttning af elevatorn från Gräsviken till Skatudden samt verkens iordningställande våren 1893 och uppläggning för vintern 1893—1894. Vid sådant förhållande torde omordade anslag rättast böra delas äfvensom

5,000 mark deraf föras till A) Remont och underhåll, såsom anslag för muddring i hamnarna, samt

återstående 15,000 mark upptagas under B) Nyanläggningar, såsom anslag „för fördjupning af Södra hamnen utanför Magasinskajen“.

Af hamnkaptenen har hos byggnadskontoret framhållits, att, för justering af ångbåtskompasser, en duc d'Albe borde uppföras på lämpligt ställe inom hamnområdet. För närvarande tillginge nämnda justering sålunda att fartygen svängdes rundt vid stadens kajer, men den tilltagande trafiken stälde ofta hinder här emot, jemte det varuskjulens plåttak och på kajerna tilläfventyrs liggande last af jerngods verkade ojemnt attraherande på kompasserne. Enligt hamnkaptenens tanke borde den ifrågasatta duc d'Alben placeras på ungefär trehundra fots afstånd rakt utanför sydligaste ändan af träbron närmast varfvet, emedan fartygen här kunde ligga och svängas rundt utan att störa trafiken eller sjelf störas af densamma, medan de samtidigt låge i lugnt vatten och hade bekväma angoringspunkter uti kajen utanför nämnda bro samt varfsbroarna. Dylika duc d'Alber funnes till sjöfartens tjänst bland annat i Stockholm och Åbo samt ansågos i allmänhet utgöra en nödvändig inrättning för en välförsedd hamn. Enligt byggnadskontorets beräkning komme kostnaden för den föreslagna duc d'Alben att utgöra 2,500 mark, och har byggnadskontoret tänkt sig densamma förlagd ungefär halfvägs mellan Magasinskajen och Bleholmarna. Emedan sagda duc d'Albe syntes Magistraten icke afse ett verkligt behof, har Magistraten emellertid utslutit anslaget därför ur budgeten. — Utskottet, som dock ogera vill underkänna

betydelsen af en inrättning, som af stadens hamnkaptan ansetts vara för sjöfarten vigtig, har för sin del enats om att föreslå

det anslag för inrättandet af en duc d'Albe skulle med 2,500 mark i budgeten upptagas,

men derjemte har utskottet likväl, när frågan om placeringen af berörda inrättning icke ännu synes vara tillräckligt förberedd samt tvifvel kunna hysas derom, huruvida den föreslagna platsen därför är den för ändamålet lämpligaste, velat hemställa

att frågan om placeringen af ifrågavarande duc d'Albe finge bero samt af Fullmäktige framdeles särskildt handläggas.

Vidare har hamnkaptanen anhållit, att emedan sjöfarten till Sörnäs genom isen finge öppenhållas endast på det vilkor, att staden bekostade och underhölle spångar öfver den öppna rännen, åtgärd blefve vidtagen derom att åtminstone två lätta spångar funnes disponibla från slutet af november månad, den ena för trafiken mellan Sveaborgs hufvudfästning och dess östra holmar samt den andra för passerande af rännen i närheten af Högholmen. Äfven anslaget härför, 800 mark, som af Drätselkammaren i dess budgetförslag införts, har af Magistraten utmönstrats. Såsom skäl härför anför Magistraten att de broar, som med anslaget komme att utföras, icke ensamt för sig uppfylde de vilkor, som kommandanten på Sveaborg uppställt för uppbyggnad af en ränna i isen från Gustafsvärds sund till Sörnäs. Då behovet af nämnda broar dock icke torde kunna med fog betvivlas, torde

anslag för „broar öfver isrännor i hamnarne“ bära i budgeten upptagas med föreslaget belopp af 800 mark.

Vidkommande anslaget för underhåll af planteringar och trädskolor har utskottet icke kunnat undgå att fästa sig vid, att tidigare för samma ändamål beviljade anslag betydligt öfverskridits, sålunda exempelvis anslaget för 1891, 32,000 mark, med icke mindre än 8,052 mark 95 penni; och har utskottet därför trott sig bära här påminna om nödvändigheten att icke mera än de nu i budgeten upptagna 42,000 mark må för ändamålet användas, helst sagda belopp borde väl förslå allenast nödig hushållning och omtanke iakttages. Då Drätselkammaren redan betydligt minskat stadsträdgårdsmästarens anspråk uti ifrågavarande afseende, har en ytterligare nedsättning af anslaget, ehuru önskvärd, dock efter utskottets tanke icke kunnat komma i fråga.

Enär de redan påbegynta planeringsarbetena å Observatoriibergen icke lämpligen kunna afbrytas samt ännu icke med visshet kan bedömas, hvilket an-

slag kan vara att påräknas för ändamålet ur utminuteringsaktiebolagets vinstmedel, till hvilka Magistraten hänvisat,

*torde under rubriken Planteringar B) Nyanläggningar såsom första post böra upptagas följande anslag:
Planeringsarbeten å Observatoriibergen — 5,000 mark.*

För öfrigt har i Magistratens budgetförslag under 8:o, Planteringar, första rubriken, A) Remont och underhåll, genom tryckfel bortfallit, hvarför rättelse derutinnan är påkallad.

Renhållningen af stadens allmänna platser och gatuandelar har tidigare varit utbjuden på entreprenad, men på grund af talrika klagomål öfver entreprenörernes oförmåga att tillfredsställande sköta densamma från den 1 november 1891 handhafs af byggnadskontoret sålunda att den blifvit skött af en uppsyningsman, stäld under kontorets inseende. — Ehuruval renhållningen, sålunda ordnad, kräfver jemförelsevis betydliga utgifter mot förut, i det att, efter hvad Drätselkammaren upplyser, till renhållningen för det förgångna året, räknadt från den 1 november 1891, åtgått omkring 47,000 mark, har densamma dock å andra sidan nu skötts på ett betydligt mera tillfredsställande och tidsenligt sätt, och synes en återgång till det förra sättet för dess ordnande för närvarande icke kunna förordas. Endast genom att densamma fortfarande, åtminstone under någon tid bortåt, handhafves af staden, torde för öfrigt nödig erfarenhet kunna vinnas om lämpligaste och billigaste sättet för dess organisation.

XIV. Pensioner.

Vid denna hufvudtitel har utskottet icke någon anmärkning att göra.

XV. Diverse.

Anslaget för aflönandet af taxerings- och pröfningsnämndens sekreterare, som af Drätselkammaren upptagits till samma belopp som under detta och föregående år, eller 2,000 mark, har af Magistraten blifvit nedsatt till 1,500 mark. Då det emellertid synes utskottet vara af vigt att taxerings- och pröfningsnämnderna må fortfarande få anlita samme vane sekreterare som hittills på det att arbetet för desse kommunens förtroendemän icke må blifva öfverhövvan betungande, samt nämndernas göromål för öfrigt under nästinstundande år påtagligen kommer att blifva mera ansträngande än förut, hvarför en erfaren sekreterares hjälp måste vara för dem nu än mera af behovet än eljes, torde

omförmälda anslag böra bibehållas vid samma belopp som för närvarande eller 2,000 mark.

Då utskottet redan vid III hufvudtiteln, rubriken Hamnkontoret, upptagit ett anslag på 1,600 mark för „bekostande af extra tillsyn öfver ångbåtstrafiken“,

torde anslaget för en extra hamnfiskal, 1,600 mark, böra utgå.

Anslaget för oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande, 80,000 mark, torde, med rättelse af ett i budgetförslaget förekommande tryckfel, böra upptagas till 70,000 mark.

I en till Stadsfullmäktige ingifven skrift har bestyrelsen för Frivilliga brandkåren i Helsingfors förmått att vid uppgörandet af kårens inkomst- och utgiftsstat för nästinstundande år uppstått ett deficit af 9,475 mark, hvilken brist äfven framdeles vore att förutse; och som kåren, derest icke medel till betäckande häraf kunde erhållas, vore tvungen att upplösa sig och realisera sina tillgångar, men staden, i händelse frivilliga brandkåren skulle upplösas, väl blefve nödsakad att väsentligen förstärka den ordinarie brandkåren, hvilket antagligen komme att medföra en större utgift för staden, har bestyrelsen anhållit att Stadsfullmäktige ville från och med nästinstundande år bevilja ett anslag af 9,000 mark om året såsom bidrag till kåren.

Efter utskottets tanke borde, innan vidare i anledning af förenämnda ansökning tillgöres,

Drätselkammarens och Brandkommissionens yttranden i ärendet inhämtas.

Inkomster.

Utskottet har äfven för sin del ansett sig böra taga kännedom om de i Magistratens skrifvelse beträffande budgeten omförmälda bokföringsfel, om hvilka jemväl Drätselkammaren yttrat sig å pagg. 20 och 21 i dess motivering till budgeten, och kan utskottet bekräfta riktigheten af Magistratens och Drätselkammarens förklaringar vidkommande sagda fel. Jemte det utskottet för sin del icke har något vidare att dertill i sak tillägga, har utskottet dock velat framhålla att upptäckten af omförmälda fel icke innebär uppdragandet af någon stadskassan tillfogad förlust; den enda påföljden af detta, numera i bokföringen behörigen rättade fel har varit att stadens förvaltning en tid bortåt hållits i tron att större tillgångar funnes att påräkna än hvad sedermera visat sig vara fallet.

Då sålunda den effektiva behållningen vid 1891 års utgång, i stället för 1,182,768 mark 56 penni, utgjorde endast 542,768 mark 56 penni och således nästan fullständigt tagits i anspråk genom det uti 1892 års budget till användning under året observerade beloppet af 530,000 mark, samt enär man icke ännu med säkerhet kan kalkylera, huru behållningen vid innevarande budgetårs utgång ge-

staltar sig, finner utskottet sig böra i likhet med Magistraten och Drätselkammaren i budgeten icke upptaga någon disponibel behållning för nästinstundande år.

Vid posterna under

I. Råntor

II. Tomtlösen

III. Stadens fasta egendom

IV. Tomtören *)

har utskottet icke haft något att påminna.

V. Inkomstgivande rättigheter.

I händelse utskottets uttalande vid III hufvudtiteln å utgiftssidan, Kommunalförvaltningen, beträffande böter för försummad betalning af kronoutskylder godkännes,

bör i budgeten i öfverensstämmelse med Drätselkammarens förslag införas följande post:

Böter för försummad betalning af kronoutskylder, förslagsvis 1400:—

VI. Diverse.

Beträffande den beräknade inkomsten från arbetsinrättningen, förslagsvis 4,000 mark, har utskottet fäst sig vid att denna inkomst icke står i skäligt förhållande till utgifterna för inrättningen, 28,440 mark, bland hvilka särskildt må nämnas anslaget för kost, 15,000 mark. Fastän, då fråga var om anläggandet af arbetsinrättningen, med rätta anmärktes, att någon proportionerlig inkomst från inrättningen icke kunde väntas förr än efter det den någon tid varit i verksamhet, enär anstaltens krafter sannolikt till en början komme att tagas i anspråk för rödning och planering af dess område, vägabyggnad, tillverkning af möbel och husgeråd för anstalten äfvensom för andra dess behof, borde dock, under den tid som redan förflutit från det inrättningen öppnades, omförmälda förberedande arbeten hafva hunnit undångöras. Vid sådant förhållande borde äfven den vid anstaltens grundläggande beräknade inkomsten af minst 20 å 25 % utaf utgifterna för densamma snart kunna inföväntas. Till jämförelse må ock framhållas att, efter hvad upplyst blifvit, inkomsten från hjonens arbete vid den enahanda inrättning, som finnes i Stockholm, åtminstone tidigare utgjort omkring 50 % af denna inrättnings hela utgiftsstat.

*) I Magistratens tryckta budgetförslag genom tryckfel kallad tomtlösen.

Utskottet får derfor hemställa

att Stadsfullmäktige ville öfver orsaken till sagda missförhållande inhemta Fattigvårdsstyrelsens yttrande.

VII. Statsbidrag.

Hvad beträffar den staden tillfallande andelen af bränvinsskatten, torde Stadsfullmäktige, till åtlydnad af författningarnas föreskrift och i öfverensstämmelse med hvad förut egt rum, besluta

att densamma främst skall användas till bestridande af utgifterna för folkbiblioteket och läsesalen.

VIII. Vattenledningen.

Denna hufvudtitel har af utskottet granskats utan anmärkning.

IX. Lån.

Af 1892 års obligationslån skola, enligt Magistratens förslag, för år 1893 anvisas 319,000 mark för tillbyggnad till magasinskajen 1892/93. Enahanda förfarande torde böra iakttagas äfven beträffande den under XIII Allmänna arbeten, 6:o Hamnar, B) Nyanläggningar, af utskottet upptagna utgiftspost, stor 15,000 mark, för fördjupning af södra hamnen utanför sagda kaj. Vid sådant förhållande

torde nämnda poster böra upptagas på följande sätt:

„År 1893 anvisas å det år 1892 upptagna lån:

För tillbyggnad till Magasinskajen 1892/93 319,000: —

För fördjupning af södra hamnen utanför

sagda kaj . . . . . 15,000: — 334,000: —“

Vid behandlingen af förslagen om inköp af Krookska gården samt de nya kommunala sjukhusbyggnaderna hafva Fullmäktige, som af förstärkte Stadsfullmäktige bemyndigats, att vidtaga de för berörda ändamål erforderliga finansiella åtgärder å sammanträde den 12 sistlidne juli beslutit att för nämnda inköp och byggnadsföretag finge tillsvidare användas af de genom 1892 års obligationslån influtna disponibla medel samt uppdragit åt Drätselkammaren att i sammanhang med uppgörandet af stat för nästinstundande år inkomma med närmare förslag angående ersättandet af dessa medel, i hvilket afseende särskildt, beträffande de nya kommunala sjukhusbyggnaderna, uttalats att medlen borde hopbringas genom uttaxering

under de närmaste åren. I följd häraf har numera Drätselkammaren i sitt budgetförslag upptagit såsom lån på kortare tid än två år en summa af 745,000 mark att användas för ifrågavarande ändamål. Dock framgår af Kammarens motivering att densamma icke afsett att detta lån skulle inom två år återbetalas, utan skulle sådant ske genom uttaxering under ett *fåtal* år. Ense med Drätselkammaren derom, att något nytt obligationslån icke borde för ändamålet upptagas, samt att beloppet tillsvidare kunde betäckas med den icke disponerade delen af 1892 års lån, har Magistraten dock ansett stadens ekonomiska ställning icke medgifva gäldandet af detta lån inom de närmaste åren och har därför observerat detsamma såsom lån på längre återbetalningstid än två år att gäldas enligt amorteringsplan, hvartill Drätselkammaren skulle få i uppdrag att framdeles uppgöra förslag, men utan att någon afbetalning derpå ännu under nästkommande år behöfde ifrågakomma.

I sammanhang härmed anser utskottet sig böra bringa i Stadsfullmäktiges åtanke att bland oanvända anslag under en följd af år qvarhållits en post på 177,700 mark för uppförandet af en byggnad för realskolan härstädes. Då emellertid öfverhetligt beslut om indragning af realskolan fattats och således en byggnad för sagda skola ej varder behöflig, synes skäl förekomma att taga i anspråk detta belopp af 177,700 mark såsom bidrag till bestridandet af kostnaden för de nya kommunala sjukhusbyggnaderna. En sådan förändring af ifrågavarande anslag lär emellertid icke kunna af Stadsfullmäktige definitivt beslutas, enär detta anslag med Regeringens tillstånd anskaffats genom lån på längre återbetalningstid.

Jemte det utskottet, som är ense med Magistraten om dess förberörda förslag, förty får hemställa att Stadsfullmäktige ville

anmoda Drätselkammaren att uppgöra och till Fullmäktige inkomma med amorteringsplan för ifrågavarande lån.

får utskottet tillika vördsamt föreslå

att Fullmäktige ville genom underdånig hemställan utverka sig tillstånd att öfverföra merberörda anslag å 177,700 mark till anslaget för de nya kommunala sjukhusbyggnaderna.

För öfrigt torde ifrågavarande anslag rätteligen böra kallas anslag för „reglering af köpeskillingen för rådhusannexet (N:o 22 Alexandersgatan)“ samt för „de nya kommunala sjukhusbyggnaderna“.

Med anledning af väckt fråga om att för framtiden i budgeten och räkenskaperna uppdraga en bestämd åtskilnad mellan ordinarie och extraordinarie eller tillfälliga utgifter har Drätselkammaren i ett skildt sammandrag försökt att för årets budget göra en sådan åtskilnad. Då emellertid, efter utskottets åsigt, ett

dylikt särskiljande måste vara vanskligt, så länge icke de grunder, hvilka härvid böra vara bestämmande, blifvit efter föregången utredning fastställda, hvilket kommer att ske vid behandlingen af det förslag angående särskilda förändringar i stadens räkenskapsväsende, hvarom Drätselkammaren gjort framställning i skrifvelse af den 10 sistlidne november, ingående bland Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för året under n:o 40, har utskottet ansett sig kunna afstå från att ingå i granskning af omordade sammandrag.

X. Uttaxering.

Om samtliga ofvannämnda förslag, som inverka å beloppen af de beräknade utgifterna och inkomsterna, vinna Fullmäktiges bifall, blefve det belopp, som under år 1893 måste genom uttaxering anskaffas, Fmk 896,816:88.

Utskottet får därför vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige, jemte godkännande af det föreliggande utgifts- och inkomstförslaget för år 1893 med de af utskottet förordade ändringar och tillägg, ville fastställa det belopp, som under år 1893 skall för år 1892 af kommunens på grund af skattören skattskyldige medlemmar uttaxeras, till 896,816 mark 88 penni.

Slutligen får utskottet hemställa

att det af Stadsfullmäktige fastställda budgetförslaget blefve till tryck befordradt.

Helsingfors, den 22 december 1892.

L. Mechelin.

Kaarlo Castrén.
Arvid Nyberg.

P. Sinebryhoff.

Alfred Norrmén.

K. G. Nyström.
(frånvarande vid justeringen).

Th. Wegelius.

Sammandrag af budgetudskottets förslag till ändringar i Magistratens utgifts- och inkomstförslag för år 1893.

Utgifts- och inkomsttitel.		Post enligt utskottets förslag.	Utgifter, som bortlemnats, och inkomster, som införts.	Utgifter, som införts, och inkomster, som bortlemnats.
	Utgifter.			
III	Drätselkontoret.			
	Anslagen åt drätselkamreraren och stadskassören i ersättning för frångångna sportler utgå	—	1,400	
	Hamnkontoret.			
	Följande anslag, med c i andra kolumnen, införes: Extra tillsyn öfver ångbåtstrafiken . . .	1,600	—	1,600
	Byggnadskontoret.			
	Anslaget för extra ingenjör- och ritarebiträden, förslagsvis 4,000 mark, ned-sättes till . . . . . — Fmk 162,640: — —	3,000	1,000	
IV	Gatubelysningen.			
	b) <i>Petroleumbelysning.</i> De två sista posterna upptagas, med c i andra kolumnen, på följande sätt: 50 st. nya lyktskåp . . . . . 20 st. lyktor att uppställas å platser, som af Drätselkammaren komma att anvisas, förslagsvis . . . . . — Fmk 138,385: 06 —	2,500	—	1,250
		1,000	—	500
VI	Polisinrättningen.			
	<i>Diverse.</i> Sista posten under denna rubrik erhåller följande ändrade lydelse: „Provisoriskt tillskottsanslag för den ordinarie polispersonalens beklädnad“.			
	Transport	—	2,400	3,350

	Transport	—	2,400	3,350
VII	Kolerabaracker, sanitetsstation m. m.			
	Såsom sista post, med c i andra kolumnen, tillkommer:			
	Extra tillsyn öfver renhållningen i gårdarna, förslagsvis	6,000	—	6,000
	Sundhetsinspektören och helsopolisen.			
	I stället för anslagen å 2,800 och 2,400 mark för två helsopoliser införas följande:			
	1 Tillsyningsman vid helsopolisen	2,500	300	
	1 D:o d:o	2,200	200	
	hvilka poster upptagas, den förra såsom b post med 1886 års stat åberopad i första kolumnen och den senare såsom b & c post med hänvisning till sagda stat ävensom S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889 och ³⁰ / ₅ 1891. — Fmk 171,809: 70: — —			
IX	Undervisningsväsendet.			
	c) <i>Handtverksskolorna.</i>			
	Anslaget för högre handtverksskolorna utföres med	15,278	1,668	
	d) <i>Handelsinstitutet.</i>			
	Anslaget för handelsinstitutet höjes till	4,000	—	2,000
	h) <i>Folkskolorna.</i>			
	Vid anslaget till skolor för barn, sysselsatta vid fabriker och handtverkerier, åberopas i första kolumnen S. F. besl. ¹² / ₄ 1892. — Fmk 455,997: 37 —			
XIII	Allmänna arbeten.			
	1:o. <i>Byggnader och lägenheter.</i>			
	B) Nybyggnader.			
	Uttrycket „Tillbyggnaden till kommunala sjukhuset“ bör utbytas mot „De nya kommunala sjukhusbyggnaderna“.			
	Transport	—	4,568	11,350

	Transport	—	4,568	11,350
	2:o. <i>Gator och allmänna platser.</i>			
	B) Planering och nyläggning.			
	Anslaget för nyläggning af körbanor å Högvaktstorget utgår	—	7,200	—
	<i>Regleringsarbeten</i>			
	Anslaget för planering af Skepparebrinken utanför tomt n:o 17 vid Skarpskyttegatan utgår	—	1,600	—
	4:o. <i>Vägar.</i>			
	Remont och underhåll.			
	Anslaget för diverse reparationer utföres med	10,000	2,000	—
	6:o. <i>Hamnar.</i>			
	A) Remont och underhåll.			
	Anslaget för muddring i hamnarna upptages med endast	5,000	15,000	—
	B) Nyanläggningar.			
	Under denna rubrik införes, efter den redan der befintliga, följande poster, med c i andra kolumnen:			
	Fördjupning af södra hamnen utanför sagda kaj	15,000	—	15,000
	Duc d'Albe för kompassjustering	2,500	—	2,500
	Broar öfver isrännor i hamnarna	800	—	800
	8:o. <i>Planteringar.</i>			
	Under			
	B) Nyanläggningar			
	upptages, såsom första post, med c i andra kolumnen, följande anslag:			
	Planeringsarbeten å Observatoriibergen	5,000	—	5,000
	— Fmk 1,174,280: — —			
XV	Diverse.			
	Anslaget för Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare höjes till	2,000	—	500
	hvarjemte anslaget för en extra hamnfiskal utgår	—	1,600	—
	Transport	—	31,968	35,150

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri.

POLISKAMMAREN

i

HELSINGFORS.

Helsingfors,

den 23 December 1892.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 1534.

Det på grund af öfverhetlig befallning hos Stadsfullmäktiges utskott utarbetade förslaget till ny förordning angående polisinrättningen i Helsingfors har jemlikt högvederbörligen meddelad föreskrift af Fullmäktige öfverlemnats till Poliskammarens utlåtande, jemte tvenne i saken tillkomna utskottsbetänkanden N:ris 11 och 30 för år 1892. I anledning häraf har Poliskammaren äran afgifva sitt yttrande i saken och meddela i hvilka delar kammaren icke kan instämma i utskottets förslag eller dela de åsigter som motiverat förslagets innehåll.

Framst anser Poliskammaren sig böra upptaga ett spörsmål som i detta ärende sannolikt är det mest maktpåliggande, och om hvilket den största meningsdifferensen emellan Poliskammaren och Stadsfullmäktiges utskott synes råda. Det är frågan om ävägabringandet af en kraftigare samvärkan emellan de allmänna åklagarene, stadsfiskalerna och den detektiva afdelningen vid polisinrättningen. Redan i slutet af år 1889 hade Poliskammaren sjelfmant upptagit denna fråga i aflåten hemställan till Guvernören i länet, hvilken af Guvernören remitterats till Stadsfullmäktiges utlåtande och derefter hos Fullmäktige behandlats i vanlig ordning. Poliskammaren hade i berördt afseende föreslagit följande anordningar: att en af stadsfiskalerna i staden blefve anställd såsom föreståndare och kommissarie vid den detektiva polisafdelningen; att föreståndaren stadsfiskalen skulle vara pliktig att handhafva och leda hela den förberedande undersökningen i gröfre brottmål med chefskap öfver och tillhjälp af den detektiva afdelningens personal; att densamme vidare vore pliktig att personligen vid rådstufvurätten åtala de brott han vid detektiva polisafdelningen undersökt; att den andre kommissarien vid afdelningen egde under stadsfiskalens inseende och ledning verkställa de till afdelningen hörande göromål; att andre kommissarien egde i stadsfiskalens frånvaro företräda stadsfiskalen såsom förste kommissarie såväl vid förberedande undersökning å detektiva polisafdelningen som vid åtal inför domstol; samt att den andre kommissarien för detta ändamål utrustades med förordnande såsom biträdande stadsfiskal.

Det utskott som hos Stadsfullmäktige beredde ärendet förklarade sig icke kunna annat än i princip understödja förslaget, att föreståndaren för detektiva afdelningen tillika uppträdde såsom åklagare i de mål hvilka af honom i förstnämnda

egenskap undersökts. Detta uttalande synes äfven hafva vunnit Stadsfullmäktiges godkännande.

Sedan emellertid Kejsrerliga Senatens befallning om utarbetandet af förslag till ny förordning angående polisinrättningen i Helsingfors föranledt ärendets upptagande till ny fullständigare behandling, har Stadsfullmäktiges och Utskottets tidigare välvilliga stämning för Poliskammarens berörda förslag icke varit fruktbringande för det blifvande författningsförslaget. Uti det första utskottsbetänkandet N:o 11 gifves nemligen intet afseende åt den af Poliskammaren förordade anordningen, som förut ansetts böra i princip understödvas. Saken förbigås med tystnad. Såsom chef för den detektiva polisafdelningen föreslår Utskottet en särskild polisdomare, med uppgift att ensam afdöma alla polisrättsliga åtal, samt att verkställa noggrann förberedande undersökning i alla brottmål af gröfre beskaffenhet, som af polismästaren hänskjötes till hans behandling. Det skulle särskildt åligga polisdomaren att sammanföra och utreda alla brottet rörande omständigheter, att låta uppspåra och utforska allt som tjenade till bevis eller liknelse emot viss person såsom gerningsman, att förordna om häktning, att i viktigare fall sjelf på stället, der brott timat, anställa efterforskningar och förhör, att tillse det den för efterspaningar anställda personalen fullgjorde sina åligganden, samt att, sedan undersökningen om ett timadt brott slutförts ofördröjligen till allmänna åklagaren öfverlemna noggrann och fullständig skriftlig berättelse om hvad vid undersökningen inlupit. Om ställföreträdare för polisdomare, i fall af behof, innehöll förslaget ingen bestämning, likasom icke heller detektiva afdelningens kommissarie tillades högre kompetens än de andra. Allmänna åklagarens ställning till den detektiva afdelningen och den förberedande undersökningen berördes alls icke.

Vid föredragningen af detta betänkande hos Stadsfullmäktige framhölls bland annat:

„att enär det ålåge vederbörande stadsfiskaler att, så snart ett brott yppades eller angåfves, verkställa noggrann förberedande undersökning om detsamma, så kunde, så länge denna skyldighet kvarstode, nödvändigheten och lämpligheten af att tillsätta en ny högre funktionär med åliggande att verkställa förundersökningen af alla gröfre brottmål ifrågasättas;“

„att lagbestämningar rörande detektiva polisens ställning till domstolarna och allmänna åklagare saknades;“

„att Stadsfullmäktige icke borde underlåta att i sammanhang med författningsförslaget uttala sig öfver poliskammarens tidigare förslag, att föreståndaren för detektiva afdelningen tillika fungerar såsom allmän åklagare i de af honom undersökta gröfre brottmål, eller åtminstone i författningsförslaget beröra stadsfiskalernas och polismyndigheternas ömsesidiga ställning till förundersökningar i brottmål.“

Vidare anmärktes hos Stadsfullmäktige:

„att det knappast torde vara utförbart, att ställa den detektiva polisafdel-

ningen helt och hållet under en stadsfiskals ledning, hvilket vore att införlifva stadsfiskalen med polisinrättningen, något som icke låte sig göra. Det vore af vigt, att den detektiva polisen stode under ledning af en till polisinrättningen hörande tjänsteman, som egde bestämma om personalens tjänstgöring, fördelade göromålen och kontrollerade fullgörandet. På honom borde tillika ankomma att sörja för den samverkan, som i förekommande fall skulle erfordras. Denne föreståndare för den detektiva polisafdelningen borde dock icke erhålla den ställning af en instruktionsdomare, som utskottet föreslagit, utan blott den mera begränsade uppgift, som enligt 1861 års författning skulle tillhört den ena polismästaren i hvad brottmålsundersökning beträffade.“

På grund af dessa och andra anmärkningar återremitterades ärendet till ny behandling i utskottet. I sitt andra betänkande har utskottet, i anledning deraf, att polisens domsrätt, enligt Stadsfullmäktiges mening borde indragas, hvarmed äfven den föreslagna polisdomarens uppgift att vara domare i alla polismål komme att upphöra, ansett det vara obehöfligt att bibehålla polisdomarebefattningen, hvarför denna ur förslaget uteslutits. Ändamålet, att vinna garantier för att undersökningar i brottmål skulle ledas på ett sakkunnigt sätt, ansåg utskottet kunna ernås äfven genom att öka kompetensvilkoren för detektiva afdelningens kommissarie, hvilken enligt utskottets tanke framdeles borde inneha juridisk bildning och tilldelas så hög lön, att dugliga personer med denna kvalifikation kunde fästas vid tjensten. Derjemte hade utskottet, för att uppnå en bättre samverkan emellan åklagarena och polismakten, än som nu egde rum, i förslaget inryckt bestämning derom, att detektiva afdelningen skulle, så snart anmälan om något groft brott gjordes, eller brott eljes dit förvisades till undersökning, oförtöfvadt härom underrätta vederbörande stadsfiskal, hvarefter förutom polismästarens äfven stadsfiskalens anvisningar vid undersökningarne borde följas. Att åvägbringa en ännu närmare sammanslutning emellan polisen och åklagarena, eller att, såsom tidigare varit påtänkt, ställa detektiva afdelningen under en stadsfiskals chefskap, vore visserligen önskligt, men kunde icke låta sig göra utan en allmän författning, hvarigenom åklagarenes ställning närmare bestämdes. Poliskammaren har här något omständligare refererat ärendets utveckling, emedan dess utomordentliga vigt kräft en sammanställning af de spridda detaljerna. Då man nu öfverblickar allt, kan man icke undgå att finna, det Stadsfullmäktiges utskott icke behandlat ärendet med den fullständighet man i anseende till frågans stora betydelse bordt kunna påräkna. Sedan Fullmäktige först förklarar sig böra i princip understödja Poliskammarens förslag om föreningen af chefskapet för detektiva polisafdelningen och allmänt åklagareskap i samma person, får hela förslaget förfalla på grund af några korta antydningar, hvilkas verkliga innebörd icke ens framgår med tillräcklig tydlighet. Utskottet hade dock icke blott i Poliskammarens förslag utan äfven i de påminnelser derom, som gjordes hos Stadsfullmäktige, egt god anledning att egna frågan en mera omfattande bearbetning. Då emellertid Stadsfullmäktige först sagt,

att Poliskammarens förslag i princip måste understödvas och utskottet nu senast erkänner den projekterade anordningen vara önskvärd, får Poliskammaren antaga, att meningen varit den, att allmänna humana rättsprinciper samt i positiv lag fastställda konstitutionella och straffrättsliga grundsatser icke lägga något hinder i vägen för den anordning Poliskammaren föreslagit, samt att det praktiska resultatet af reformen efter all sannolikhet blefve godt och önskvärdt. I den sista bland de hos Stadsfullmäktige till det första betänkandet gjorda anmärkningar, som ofvan anförts, uttalas påståendet att ställandet af den detektiva polisafdelningen helt och hållet under en stadsfiskals ledning knappast vore möjligt utan att stadsfiskalen införlivades med polisen, „hvilket icke läte sig göra“; det säges vidare att den detektiva polisafdelningen bör stå under fortgående ledning af en till polisverket hörande tjänsteman, samt att en föreståndare för berörda afdelning icke borde erhålla den ställning af en undersökningsdomare, som utskottet föreslagit, utan blott den begränsade uppgift, som enligt 1861 års författning tillkomme den civile polismästaren i detta hänseende.

I detta uttalande finner Poliskammaren tvenne kategoriska påståenden, det ena, att den detektiva polisen bör stå under en polistjänstemans, således icke en allmän åklagares chefskap, det andra, att en anordning, hvarigenom en stadsfiskal sattes till afdelningens chef, vore omöjlig att få till stånd. Några skäl för dessa påståenden anföras icke.

I utskottets sista betänkande finnes slutligen ett uttalande, som torde vara afsedt att förklara de visade betänkligheterna emot Poliskammarens förslag i de delar Poliskammaren nu särskildt berört. Utskottet uttalar nemligen den åsigt, att stadganden, som beröra allmänna åklagares kompetens och ställning böra fastställas genom en allmän författning i ämnet, och ej genom polisordningen för en särskild ort. Det vore således endast det formella hindret, saknaden af en allmän författning, tillåtande att stadsfiskaler intoge den ställning Poliskammaren förordnat, hvilket skulle ligga i vägen för förslaget realisering.

Då Stadsfullmäktige synas hafva godkänt de skäl Poliskammaren anført för sitt första förslag i denna del af saken, och hvilka skäl Poliskammaren ännu fortfarande varmt omfattar, torde kammaren icke vidare behöfva återkomma till desamma. Men ehuru de hos Stadsfullmäktige hittills tillkomna uttalandena icke innehållit betänkligheter af allmän rättsligt principiel natur, vill Poliskammaren dock för fullständighetens skuld beröra en allmän synpunkt, hvilken ännu kunde göra sig gällande hos Fullmäktige. Denna synpunkt vore, att den nutida rättsåskådningen skulle fordra, att den förberedande undersökningens och det rättsliga åtalets funktionärer vore strängt begränsade till sin ömsesidiga kompetens, till vinnandet af garantier för att friande och förmildrande omständigheter ej förbisesåges och undersökningens resultat icke förelades domstolen, grupperade och färglagda enligt åklagarens ensidiga personliga uppfattning.

Det torde icke ankomma på Poliskammaren, att afgöra huruvida denna

synpunkt öfverallt bör göras gällande vid gestaltningen af de inbördes förhållandena emellan polismakt och åklagaremakt. Hvad utlandet beträffar, så har dess nuvarande kriminella process och dess organisation af domaremakt, åklagaremakt m. m. utvecklats sig under inflytelser, som icke företett sig i vårt land. Reaktionen mot tidigare perioders godtyckliga administrativa rättsskipning och kabinettsjustice hafva framkallat en mängd reformer i rättsvärderna, afsedda att skydda anklagade mot maktmissbruk. Om därför i dessa länder skarpare gränser äro dragna emellan domarenas, åklagarenas, instruktionsdomarenas och polisens befogenheter, och om formerna för förfarandet i brottmål der äro strängare än hos oss, så har detta förhållande sina särskilda historiska och lokala orsaker. I vårt land torde medborgare aldrig i högre grad hafva lidit af embetsmäns maktmissbruk i kriminella saker, och det finnes, enligt Poliskammarens tanke, därför icke heller någon opinion för eller behof af andra reformer på dessa områden, än sådana som skulle afhjelpa de brister i organisationen af spaningspolisen, den förberedande undersökningen af brottmål och åklagareinstitutionen, hvilka hindra rättsskipningens kraftiga och snabba gång. Oaktadt kronolänsmännen i sin person förena alla former af polis för undersöknings- och åklagaremakt, torde man dock, öfverhufvudtaget icke ega grundade skäl att påstå, det denna vidsträckta befogenhet i samhällsvärdig grad missbrukats till anklagades och misstänktes nackdel. Snarare kunde då påstås, att icke alltid nödigt intresse och erforderlig aktivitet lagts i dagen för missgerningsmäns upptäckande och befordrande till straff. Ett sådant missförhållande kan, hvad kronolänsmännen beträffar, hafva sin orsak i deras vanlottade sociala ställning samt mängden och mångfalden af deras öfriga arbetsbördor, som i hög grad inkräktar på den tid, som borde egnas åt spaningar och undersökningar om timade brott. Hvad åter stadsfiskalerna beträffar, så äro dessa fritagna från alla andra offentliga skyldigheter, och de kunna därför egna odelad uppmärksamhet åt upptäckandet och befrändet af brott. Poliskammaren vågar hålla före, att om man lägger i stadsfiskalernas hand lika vidsträckta skyldigheter och rättigheter, som nu tillkomma länsmännen, så behöfver man ej befara, att denna makt af hänsynslös ifver och afsigtlig orättrådighet missbrukades till oskyldiges förfång. Våra domstolars fulla handlingsfrihet i fråga om sakens förnyade undersökning inför rätta, utgöra en garanti mot försök att vilseleda sanning och rättvisa. I de gamla kulturländerna, der den kriminella processen ovilkorligen fordrar, att den anklagades talan skall föras af edsvurna och i socialt hänseende högt ställda advokater, hvilka genom en för den anklagade frikännande dom skörda rykte och ära, kan en allmän åklagare lättare af täflingsbegär och yrkesambition förledas, att för framgångens skuld söka förtiga eller förringa friande eller förmildrande omständigheter. Hos oss, der försvarsadvokater icke äro obligatoriska och der saktöfareskap i brottmål inbringa ringa erkännande, har man föga att befara sådana eventualiteter.

I vårt land existerar ingen i allmän lag grundad principiel åtskilnad emel-

lan de offentliga institutioner, som skola handhafva spaningen efter den förberedande undersökningen och åtalet af brott. På landsbyggden äro alla dessa befogenheter, såsom redan här ofvan sades, förenade i en och samma persons hand, kronolänsmannens. Desse underlyda guvernörerna, hvilka enhvar inom sitt län utöfva den högsta polis- och åklagaremakten både för land och stad. Stadsfiskalernas ställning till undersökning och åtal är i de flesta landsortsstäder den samma som länsmännens, och äfven i de städer, der särskilda polisinrättningar finnas med öfverhetligen tillsatte chefer, äro stadsfiskalerna icke fritagne från skyldigheten att förberedningsvis undersöka de på deras åtgärd ankommande brottmålen. En differens emellan kronolänsmän och stadsfiskaler förefinnes dock, i det länsmännen underlyda guvernörerna, men stadsfiskalerna subordnera under prokuratorn i Kejsrerliga Senaten. Denna åtskilnad är likväl hvarken af principiell eller af praktisk betydelse. Förhållandet, att stadsfiskalerna utnämnas af prokuratorn och sortera under honom, synes Poliskammaren endast vara ett fragment af något ofullbordadt försök, att skapa ett af läneförvaltningen och andra embetsåligganden oberoende åklagareskap. De numera indragna landsfiskalstjänsterna underlydde äfven prokuratorsembetet. Landsfiskalernas uppgift var att inom jemförelsevis stora distrikt utöfva en viss kontrollerande uppsigt och att beifra vissa slag af lagöfverträdelser. Man hade sannolikt bibehållit och vidare utvecklat denna institution till ett af andra administrativa myndigheter oberoende åklagareskap, om det visat sig praktiskt och ändamålsenligt. Emellertid äro dessa befattningar utan olägenhet indragna, och all polis- och åklagaremakt på landet utöfvas nu faktiskt af kronolänsmännen, nominelt äfven af kronofogdarne. Regeln är således den, att de allmänna åklagarna i landet underlyda icke prokuratorn utan guvernörerna.

Denna anordning är ock i verkligheten både sakenlig och praktiskt nödvändig. Stadsfiskalernas lydnadsskap under prokuratorn existerar mera till namnet än till verkligheten. Emellan dem och deras högste chef eger ingen kontinuerlig embetsförbindelse rum. Hvarken stadsfiskalerna, polisinrättningarna eller andra myndigheter hålla prokuratorn au courant med tilldragelser, som kräfva åklagaremaktens inskridande. Stadsfiskalerna böra två gånger årligen till prokuratorn insända halfårsberättelser öfver sin verksamhet. Dertill inskränka sig de ordinarie meddelandena emellan chefen och de underlydande fiskalerna, och samma skyldigheter åligga äfven andra myndigheter, som icke subordnera under prokuratorn. Dennes inflytande på åklagareverksamheten i städerna är således alldeles icke effektivt. Deremot erhålla guvernörerna både från land och stad dagliga och omedelbara rapporter rörande alla mera anmärkningsvärda lagöfverträdelser. De äro enligt sina instruktioner förpligtade att utöfva öfverinseendet öfver brottmåls undersökning och beifrande. Om således någon omedelbar och kontinuerlig samverkan emellan allmänna åklagare och en högre öfvervakande myndighet bör ega rum, så är det icke annat än sakenligt, att den öfverordnade myndigheten under närvarande förhållanden bör vara guvernören och icke prokuratorn.

Poliskammaren torde icke misstaga sig, då kammaren antager, att frågan om allmänna åklagareskapets organisation ligger inom den administrativa lagstiftningens kompetens, om än dess befogenheter i vissa fall äro bestämda i allmän ständerlag. Att stadsfiskalernas ställning i viss mån beröres af instruktionen för prokuratorn i Kejslerliga Senaten, förändrar icke förhållandet, ty äfven denna instruktion hör till de riksvärdande ärender, om hvilka Kejsaren-Storfursten ensam förordnar. Om nu Stadsfullmäktige finna den reform, som Poliskammaren förordnat till vinnandet af en kraftigare samverkan emellan åklagarene och den detektiva polisen, den att chefskapet för den detektiva polisafdelningen skulle anförtros åt en stadsfiskal, som skulle leda den förberedande undersökningen i gröfre brottmål och sjelf vid rådstufvurätten utföra åtalen, böra i princip understödast och vara praktiskt taget önskvärd, men i likhet med utskottet, anse densamma icke kunna genomföras medels ett lokalt reglemente utan erfordra en allmän författning, så torde det icke möta någon svårighet att supplicera om utfärdandet af det behöfliga allmänna stadgandet, på samma höga ort och samma gång Stadsfullmäktige hemställa om nådig stadfästelse af reglementet för polisinnrättningen.

Emellertid vore det, enligt Poliskammarens tanke, alldeles obehöfligt, att särskildt supplicera om en allmän författning, som tilläte en stadsfiskals anställning som chef för en polisafdelning, särskildt den rent kriminella. I motsats till hvad en anmärkningsställare hos Stadsfullmäktige påstått och hvad utskottet förutsatt, kunna sådana anordningar, enligt många decenniers häfd, vidtagas genom lokala polisreglementen. De tidigare stadgarna för polisinnrättningarna i landet gifva beviset härpå.

I Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga Stadga och Kungörelse af den 17 December 1816 förekomma bland annat följande föreskrifter:

„§ 4. Utom Stads-Fiscalen, som är Policens förste Ombud, består den egentliga Police Betjeningen af“ o. s. v.

„§ 6. Näst Police Mästaren tillkommer det Stads Fiscalen, att handhafva inseende öfver Gevaldigern och Uppsyningsmännen. Stads Fiscalen tillsättes af Prokuratorn.“

I Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga Stadga och Kungörelse af den 21 Februari 1826 ingå samma bestämningar:

„§ 4. Stadsfiscalen är Policens förste Ombud, hvarutom den egentliga Policebetjeningen utgöres af“ o. s. v.

„§ 6. Stadsfiscalen, som af Prokuratorn i Senaten tillsättes, åligger att noga tillse, att Gevaldigern och Uppsyningsmännen deras tjensteåligganden behörigen fullgöra, samt att öfver deras förhållanden hafva närmaste inseendet.“

I nådiga stadgan och kungörelsen den 7 Juni 1836 upprepas dessa stadganden i §§ 5 och 7, det förra med samma ordalydelse, som i § 4 af stadgan den 17 December 1816.

Sedan dessa stadgar emanerat, har den allmänna lagen icke uppställt nå-

gra nya grundsatser i ämnet. Med fullgoda skäl kan det därför sägas, att saknaden af en allmän författning hittills aldrig hindrat stadsfiskalers ställande i visst beroende af och sammanhörighet med polisinställningarna, och att det tvertom föreligger en häfdvunnen praxis för en sådan anordning. Denna har äfven för sig en erkänd auktoritet, enär den första polisstadgan af år 1816 tillkommit under Prokuratorn Matthias Calonius' auspicier, omedelbart efter utfärdandet af instruktionen för Prokuratorn i Senaten.

Man kunde möjligen anmärka, att en anordning, som ställer en tjänsteman i subordinationsförhållande till tvenne särskilda högre myndigheter, innebär en oegentlighet och formvidrighet, som kunde föranleda oredor och kompetenskonflikter. En stadsfiskal, som tillika vore chef för den detektiva polisafdelningen, skulle sortera både under prokuratorn och omedelbart under polismästaren samt medelbart under guvernören i länet. Poliskammaren har dock redan visat, att stadsfiskalernas beroende af prokuratorn i verkligheten icke är af stor praktisk betydelse, emedan förbindelsen emellan chef och underordnade icke är kontinuerlig utan blott tillfällig. Instruktionen för Prokuratorn innehåller i § 14 stadgandet, att alla ombudsmän och fiskaler, under hvilket embetsverk de i öfrigt än må lyda, böra hörsamma och efterkomma hvad prokuratorn dem anbefaller i hvad deras tjänster tillhör. Detta stadgande sätter prokuratorn i tillfälle, att ingripa i verksamheten af tjänstemän, som faktiskt stå under en annan verkchefs lydno, och om stadgandet kunnat bestå utan kompetenskonflikter och utan olägenheter för prokuratorn och respektive embetsverk, så bör det icke heller, under rådande förhållanden i öfrigt, medföra några kända olägenheter att en stadsfiskal, som komme att stå i omedelbart beroende af polismästaren och guvernören, äfven emottoge direkta ordres af prokuratorn, eller att vice versa en af prokuratorns underordnade emottoge instruktioner af guvernör och polismästare. På grund af de faktiska förhållandena tror Poliskammaren att de särskilda chefernas intressen aldrig skulle komma att i verkligheten kollidera. Möjliga kollisioner kunde ju för öfrigt förebyggas genom föreskriften, att i fall af stridiga order och anvisningar, de af prokuratorn meddelade egde företrädet framför andra.

Den Stadsfullmäktig, som gjort den sista af ofvan anförda anmärkningar till utskottets första betänkande, påstår kategoriskt att den af Poliskammaren förordade nu ifrågavarande reformen vore omöjlig att bringa till stånd. Poliskammaren har i det ofvananförda visat att ingen sådan omöjlighet förefinnes.

Anmärkningsställaren påstår vidare, att den detektiva polisafdelningen ovilkorligen bör stå under en polistjänstemans och icke under en allmän åklagares chefskap. Ehuru anmärkningen, såsom motiv för nödvändigheten af denna anordning, endast angifver att en polistjänsteman bör bestämma om personalens tjänstgöring, fördela göromålen och kontrollera fullgörandet, kan det likväl hända, att anmärkningsställaren, likasom ock andra juridiskt bildade medlemmar i Stadsfullmäktige, utom dessa rent formella, reglementsmissiga skäl, äfven tänkt sig

andra hinder för anordningen af en mera grannliga och ömtålig beskaffenhet för det privata eller sociala lifvet.

Poliskammaren har icke velat inlåta sig på abstrakta spekulationer i detta ämne. Kammaren har för sin del mest beaktat, hvad det praktiska behovet kräver och hvad den dagliga erfarenheten från eget land och andra länder gifver vid handen. I sådant afseende har Poliskammaren funnit, att kriminal- eller detektiv polisen öfver allt på landsbygden i Finland samt i de flesta landsortsstäder faktiskt nu står under allmänna åklagarens ledning, ehuru äfven polisinsättningar i stad otvifvelaktigt höra till guvernörernas administrativa verksamhetsområde. I Konungariket Sveriges hufvudstad Stockholm och sannolikt i alla andra städer är förhållandet detsamma. Enligt polisordningen för Stockholm utnämnas t. o. m. stadsfiskalerna af Ståthållarembetet i staden, ehuru man i öfrigt bibehållit den med våra förhållanden öfverensstämmande anordningen, att stadsfiskalerna tillsättas af Justitie Cantzleren. I Tyskland gäller det, att den detektiva polisen, eller såsom den der benämnes „die gerichtliche Polizei“ (rättspolisen), är en underafdelning af den allmänna polisen, som likväl står under allmänna åklagareskapets, „Staats-Anwaltschafts“ ledning. Såvidt Poliskammaren kunnat inhemta har man i Sverige icke förspott några vådor för rättvisans gång, för det privata lifvets helgd, den personliga säkerheten och andra dyrbara samhälls intressen af denna anordning. Tvertom har man efter flerårig tillämpning af systemet, gifvit detsamma erkännandet att vara synnerligen praktiskt och ändamålsenligt. Och om man dertill ännu i Tyskland, oaktadt alla de reformer i rättsvården som vidtagits under de senaste årtiondena, upprätthåller samma organisation, så måste man, med kännedom om den tyska lagstiftningens benägenhet för formalism och teoretiska specificationer, antaga att en sådan organisation är både teoretiskt och praktiskt utförbar.

Det torde äfven vara nödigt, att Poliskammaren med några ord berör en annan passus i nästberörda anmärkning öfver utskottets första betänkande. I anmärkningen säges, att föreståndaren för den detektiva polisafdelningen icke borde erhålla den ställning af en instruktionsdomare, som Utskottet föreslagit, utan blott den mera begränsade uppgift, som enligt 1861 års författning tillhört den civile polismästaren. Det synes som om framställaren af anmärkningen hyste den föreställningen, att det existerade någon principiell och praktisk åtskilnad emellan det nuvarande förfarandet vid polisinsättningar undersökningar af brottmål och det hvilket Utskottet föreskrifvit för polisdomaren. En sådan uppfattning kunde ordalydelsen af §§ 15 och 28 i gällande förordning om polisinsättningen i Helsingfors gifva anledning till. Man kunde nemligen draga den slutsats, att hvarken den civile polismästaren ensam eller Poliskammaren i kollegial sammansättning egde rätt utsträcka den förberedande undersökningen så långt, att all tillgänglig eller åtminstone full laga bevisning blifvit anskaffad, utan vore pligtige att genast, då sådana omständigheter inlupit, att ett ansvarsfritt åtal eller häktning af misstänkt person kunde ske, öfverlämna målet, den civile polismästaren till stadsfiskal och polisrätten till ve-

derbörliq domstol. Om ett sådant förfarande upprätthölles, skulle det otifvelaktigt uppväcka ej blott domstolarnes och åklagarenes utan äfven allmänhetens berättigade missnöje. Tidigare var en undersökning vid polisrätten af brottmål mera bruklig. Sedan den detektiva afdelningen af polisen tillkommit och utvecklats sig, har hänskjutandet till polisrätten af kriminella undersökningar blifvit mera sällsynt. Men vare sig undersökningen ledes af den detektiva afdelningen och den civila polismästaren personligen eller kollegialiter i polisrätten, har den praktiska nödvändigheten och olägenheterna af att afbryta ett systematiskt verkställt arbete på hälften redan länge tvungit polisinsättningen att söka åvägbringa den möjligast största fullständighet i sin förundersökning. I detta afseende föreligger därför icke någon faktisk åtskilnad emellan den civile polismästarens nuvarande funktioner och de som skulle tilldelas polisdomaren. Icke heller synes utskottet i sitt senaste betänkande hafva i minsta mån inskränkt kommissariens vid detektiva afdelningen handlingsfrihet i de förberedande undersökningarna, ehuru det definitiva afgörandet om åtalet, som enligt det första förslaget tillkom polisdomaren, nu öfverflyttats på polismästaren.

Poliskammaren tillåter sig här i korthet upprepa och sammanställa allt hvad Poliskammaren ofvan framhållit i nu berörda del af ärendet om förslag till ny författning angående polisinsättningen i Helsingfors:

a) Poliskammaren i Helsingfors har i sin den 31 December 1889 till Guvernören i länet aflättna hemställan, rörande behovet af åtgärder, afseende omorganisation af stadens polisinsättning och polisstyrkans förstärkning, på anförda skäl och grunder uppkastat ett förslag, rörande åvägbringandet af en kraftigare samverkan emellan de allmänna åklagarene och den detektiva afdelningen vid polisinsättningen. I sådant afseende hade Poliskammaren föreslagit, att den detektiva afdelningen jemte de till densamma hörande förberedande undersökningarna i gröfre brottmål, hvilka undersökningar härintills ledts af afdelningens kommissarie, skulle ställas under ledning af en stadsfiskal med bibehållande likväl af den enligt polisinsättningens stat till samma afdelning hörande kommissarien, hvars åligganden skulle blifva att jemte eller under stadsfiskalens ledning verkställa de till denna afdelning hörande göromål, att i stadsfiskalens frånvaro sköta dennes befattning såväl vid afdelningen som i egenskap af åklagare vid rådstufvurätten uti de mål, som efter föregången undersökning vid Poliskammaren remitterats till rådstufvurättens behandling för hvilket ändamål åt denne kommissarie borde utverkas förordnande som extrastadsfiskal;

b) Stadsfullmäktige hafva i enlighet med deras utskotts tillstyrkan förklaratsig böra i princip understödja detta förslag af Poliskammaren;

c) I det andra utskottsbetänkandet rörande förslaget till ny förordning rörande polisinsättningen i Helsingfors förklarar utskottet åtgärden, att genom detektiva polisafdelningens ställande under chefskapet af en stadsfiskal, väl vara

önskelig, men att en sådan reform ej låte sig göra utan en allmän författning, hvarigenom särskildt åklagarens ställning närmare bestämdes;

d) Stadsfiskalsinstitutionens organisation, dess arbetsordning och bestämmandet af deras ställning till såväl öfverordnade myndigheter som till polismyndigheterna ligger helt och hållet inom den administrativa lagstiftningens område;

e) Stadsganden, som närmare bestämma stadsfiskalernes ställning till polisrättningarna samt till och med ställt dem i beroende af polisrättningars chefer, hafva flerfaldiga gånger utfärdats i lokala polisreglementen utan hänsyn till saknaden af en allmän författning i ämnet;

f) Oberoende af hvilka åtgärder, som än vore behöfliga för genomförandet af ifrågavarande reform, ligger intet hinder före, att Stadsfullmäktige derom göra en efter omständigheterna afpassad underdånig framställning i sammanhang med författningsförslaget; och det så mycket hellre, som Kejserliga Senaten gifvit Stadsfullmäktige full rätt till initiativ i frågor om nödiga reformer.

På dessa skäl upprepar Poliskammaren sitt under momentet a) här ofvan anförda ursprungliga förslag, anhållande, att Stadsfullmäktige ville benäget till ompröfning upptaga detsamma.

Poliskammaren vill öppet tillstå, att dess nuvarande chefs jemförelsevis korta verksamhet som polismästare icke kunnat gifva honom en fullt omfattande öfverblick öfver alla de invecklade och diskreta förhållanden, som den detektiva polisens och åklagaremaktens embetsverksamhet beröra. Likväl har undertecknad Polismästare icke kunnat undgå att finna till fullo besannadt, hvad Poliskammaren i sin hemställan till guvernören framhållit, „att det menligt inverkar på åtalens gång vid domstol, då åklagaren icke från första början tager del uti spaningar och efterforskningar, utan först långt efteråt, sedan ofta mången bindande liknelse och omständighet redan hunnit förblekna, tager och får kännedom om hvad vid polisens undersökningar inlupit“. Poliskammaren torde icke behöfva försäkra Stadsfullmäktige derom, att det endast varit det lifligaste intresse för befrämjandet af en kraftigare och snabbare rättsskipning i brottmål och icke begäret att usurpera åklagaremakten eller underordna densamma under polismakten, som förmått Kammaren att göra ifrågavarande förslag. Poliskammaren har dervid valt det sätt för ändamålet förverkligande, som Kammaren ansett vara det mest praktiska och effektiva, utan att deraf befara vådor för samhället och den enskilde.

Då tillfälle nu bereds, att i sammanhang med förslaget till ny författning om polisrättningen i Helsingfors, gifva uppslaget till genomgripande och verksamma reformer i organisationen af brottmålspolisen och allmänna åklagarskapet samt i proceduren för förundersökningarna i brottmål, vågar Poliskammaren hålla före, att Stadsfullmäktige i landets hufvudstad handlade i den allmänna välfärdens intresse, om de i största möjliga måtto begagnade sig af den fria rätt till initiativ, som gifvits genom Kejserliga Senatens föreskrift om det nya för-

fattningsförslagets utarbetande, och icke läte betänkligheter af formell beskaffenhet göra att reformerna blifva endast delvisa och ofullständiga och att sålunda ett uppslag lemnas obegagnadt, hvars rätta användning kunde lända hela landets rättskipning till fromma.

Det är gifvet att den anordning Poliskammaren föreslagit på det närmaste berör organisationen af stadsfiskalsembetena i staden. Utskottets betänkanden lemna emellertid frågan härom alldeles oberörd, ehuru denna fråga redan länge stått på dagordningen och tillfälle otvunget skulle hafva erbjudit sig att behandla de nära hvarandra stående frågorna om polisinrättningens och åklagarembetenas omorganisation i ett sammanhang, såsom deras ömsesidiga beröringspunkter oundgängligen kräfvat. Poliskammaren har nogsammt insett, att de nuvarande tvenne stadsfiskalernas arbetsböda omöjligen tillåter den enes anställande vid polisinrättningen med de arbetsdryga uppgifter, som komme att hvila på föreståndaren för den detektiva polisafdelningen. Men då redan det nu uppgjorda förslaget till omorganisation af polisinrättningen skulle öfverflytta en mängd åtal af öfverträdelser från poliskammaren till råfstufvurätten och den emotsedda nya strafflagen ännu ytterligare i hög grad komme att öka stadsfiskalernas arbetsböda, torde en förstärkning af stadsfiskalernas antal vara en nödvändig åtgärd som icke längre utan våda kan uppskjutas. I betraktande häraf kan Poliskammaren icke antaga, att stadsfiskalernas nuvarande fåtalighet utgör något öfverstigligt hinder för reformens verkställande. Förslag om anställandet af flere stadsfiskaler kan otvifvelaktigt göras på samma gång förslaget om ny författning rörande polisinrättningen öfverlemnas till högvederbörlig pröfning.

Poliskammaren anhåller, att Stadsfullmäktige ville fästa uppmärksamheten derpå, att den detektiva polisafdelningen i dess närvarande organisation är öfverhopad af en oproportionerligt stor mängd arbete. År 1891 steg antalet anmälda brott till 1,986, hvilket fördeladt på trehundra arbetsdagar gör sex å sju brottmål per dag. Det ligger icke inom möjlighetens område, att en enda person, kommissarien, skall kunna med erforderlig omsorg och insigt leda alla dessa undersökningar. Resultatet visar äfven, att de svårare brottmålen undersökning inkräktat på de mindres bekostnad. En förstärkning i hufvudledningen af de kriminella förundersökningarna är därför redan nu af behofvet påkallad, ehuru utskottets förslag lemnar detta förhållande alldeles utan afseende. Genom att en af stadsfiskalerna personligen ledde förundersökningen i de gröfre brottmålen, skulle deremot kommissarien beredas tillfälle att egna en liffigare och mera fruktbringande uppmärksamhet åt de nu temligen vanlottade mindre brottmålen.

De närmare detaljerna af stadsfiskalen-föreståndarens ställning synas icke vara svåra att bestämma. I hufvudsak skulle den föreslagna omorganisationen bestå deri, att samtliga stadsfiskaler i Helsingfors finge utnännas af Guvernören i länet, om så behöfdes, efter utlåtande af Prokuratorn samt att Guvernören på förslag af Polisinrättningen finge utse den stadsfiskal, som skulle ställas i spetsen

för den detektiva polisafdelningen. Denne stadsfiskal skulle innehafva sin anställning vid polisnrättningen på obestämd tid, och Guvernören skulle, på Polismästarens begäran eller af annan förekommen anledning, efter pröfning kunna skilja honom från denna befattning och dertill förordna annan af de i staden anställda stadsfiskalerna. Stadsfiskalen skulle vara pliktig att vid detektiva afdelningen personligen leda alla förundersökningar i gröfre brottmål och sedermera personligen utföra åtalen vid domstolen, hvaremot kommissarien åläge att sjelfständigt förbereda de mindre brottmålen samt att derefter i vanlig ordning öfverlemna dem till de öfrige stadsfiskalernes vidare beifrande. Härigenom blefve den detektiva afdelningens arbetsbörd fördelad på två funktionärer, hvilket äfven med hvarje annan organisation blifver en oundviklig nödvändighet.

Med afseende å det i utskottets betänkande föreslagna antalet konstaplar finner sig Poliskammaren böra framhålla följande:

Med anledning af behovet af den provisoriska förstärkning af poliskåren, som numera äfven blifvit bragt till stånd, hade Poliskammaren uti skrifvelse af den 23 Januari 1892 hos Guvernören i länet framhållit att en tillfredsställande yttre polisbevakning af staden och dess områden icke kunde åvägbringas med mindre än att tjugufem i olika delar af staden placerade patrulleringslinier ständigt kunde hållas besatta. Dessa patrulleringsliniers behöflighet och plasering förtydligades då såväl genom en skrifvelsen bilagd planteckning som ock genom en distriktsvis uppgjord, detaljerad kommenderingslista. Detta ärende, som af Guvernören remitterats till Stadsfullmäktiges utlåtande öfverlemnades till beredning af samma utskott, som uppgjort förslaget till ny författning för Polisnrättningen och blef derefter godkänt. Poliskammaren finner det därför vara öfverflödigt, att nu ånyo behandla saken, då förstärkningen befunnits vara af behovet påkallad.

Till dessa 25 patrulleringsliniers besättande erfordrades 75 man, efter beräkning af tre man per dag för hvarje linie, samt dessutom sex man beridna å chausséerna. För den öfriga dagliga tjänstefördelningen behöfdes 37 man och således inalles 118 konstaplar. Då nu ifrågavarande omorganisation af polisnrättningen tillika förutsätter inrättandet af tvenne nya polisafdelningar, nemligen instruktions- och sedlighets-afdelningarna äfvensom stadens indelning i fyra polisdistrikt i stället för två, behöfves ovilkorligen en tillökning af det för den dagliga dejoureringen och tjänstefördelningen afsedda antalet konstaplar. Poliskammaren har därför funnit nödigt att till belysande af detta förhållande här nedan upptaga såväl det antal, som genom den provisoriska förstärkningen anställdes, som det enligt Poliskammarens förmenande framdeles erforderliga antalet:

Enligt temporära förstärkn. förslag.		Enligt nu ifrågavarande förslag.	
Användning.	Antal.	Användning.	Antal.
För besättandet af 25 patr. linier, à 3 per linie och dag	75	För besättandet af 25 patr. linier, à 3 per linie och dag	75
Beriden patrull å chausséerna	6	Beriden patrull å chausséerna	6
För den dagliga tjenstefördelningen.		För den dagliga tjenstefördelningen:	
Å hvardera polisvaktkontoren i staden samt de i Tölö och Sörnäs, en dejour å hvarje	4	Å hvarje af de 4 vaktkontoren samt kontorsafdelningen i Tölö, en dejour å hvarje	5
För polisuppvaktning vid offentliga nöjen, för uppkallande af parter och vittnen, för besigtning af gårdar och gator samt till diverse förefallande handräckningsåtgärder m. m. 3 i hvardera kont. i staden samt 1 i Tölö och Sörnäs	8	För uppkallande af parter och vittnen, för besigtning af gårdar och gator för tillfälligt förekommande sjukdomsfall, samt till diverse handräckningsåtgärder m. m. 2 man å hvarje kontor samt 1 å kontorsafdelningen i Tölö	9
För bevakning af Poliskammarens förvaringsrum	2	Tillhöra icke distriktets utan sedlighetspolisen här nedan	—
För fullgörandet af de å sedlighetspolisen ankommande göromål	2	Vaktmästare upptagas särskildt i staten	—
Till Poliskammarens kansli för kringbärande af bref inom staden, städning och eldning af lokalen m. m.	1	Ordonnanser till Hans Excellens Generalguvernören, Herr Guvernören samt Polismästaren	3
Ordonnanser till Hans Excellens Generalguvernören, Herr Guvernören samt Polismästaren	3	Anställda vid Detektiva polisafdelningen	10
Anställda vid Detektiva polisafdelningen	10	Anställda vid sedlighetspolisafdelningen	2
För tillfälle till en dags ledighet hvarje 14:de dygn	7	Anställda vid instruktionspolisafdelningen	8
		För tillfälle till en dags ledighet hvarje 14:de dygn	8
Summa	118	Summa	126

Såsom af det ofvanstående framgår skulle den nya organisationen kräfvat en tillökning utöfver det nuvarande provisoriska antalet med åtta konstaplar.

Vid en jämförelse emellan den nuvarande provisoriska staten och utskottets förslag, finner man att antalet konstaplar enligt förslaget är mindre än det nu provisoriskt gällande. Det finnes nemligen redan 118 konstaplar anställda, under det staten i utskottets förslag komme att upptaga endast 116 man, vaktmästaren inberäknad, och detta oaktadt skulle likväl åtta man komma att fördelas

på den nu icke befintliga, tilltänkta instruktionsafdelningen. Enligt Poliskammarens förmenande kan väl utskottets afsigt icke hafva varit sådan, utan torde miss-taget bero på något förbiseende, då såväl Utskottet som Stadsfullmäktige för icke längre än några månader sedan granskat och godkänt den nuvarande temporära polisstyrkan. Poliskammaren uttalar därför den förhoppning, att Stadsfullmäktige ej allenast ville upprätthålla den nuvarande polisstyrkan af 118 man utan äfven bifalla till Poliskammarens nu föreliggande förslag att hela polisstyrkan skulle bestå af 126 konstaplar. I sammanhang härmed tillåter sig Poliskammaren påpeka ett annat förbiseende uti den af Utskottet uppgjorda staten, bestående deruti att antalet konstaplar enligt lönestaten utgör 113 man, men enligt anslaget för bekläd-nadshjelp 115. I det förra ha sålunda synbarligen de 2 konstaplarna vid sedlig-hetspolisen uteglömts.

Då behovet och antalet af väktare vid polisinrättningens särskilda förva-ringsrum helt och hållet är beroende på förvaringslokalernas antal och placering och då det derjemte ingalunda är någon nödvändighet att desse väktare skola vara ordinarie konstaplar, får Poliskammaren vördsammast föreslå det antalet af desse uti staten icke skulle fastställas utan lemnas beroende af behovet. Nu då såväl 1:a vaktkontorets som detektiva afdelningens förvaringsrum äro helt och hål-let afskiljda från vederbörande kontor, erfordras för bevakningen af desamma 4 man, eller 2 å hvardera, då deremot t. ex. 2:a vaktkontorets förvaringsrum äro så pla-serade att särskild bevaknings anordnande göres obehöflig derigenom att den å kon-toret befintliga dejouren är i tillfälle att utan olägenhet fullgöra detta. Då en lik-nande anordning i afseende å lokalernas inredning måste förutsättas vid en skeende ifrågasatt ombyggnad af polisinrättningens lokaler och vid de nya vaktkontoren, skulle desse väktares behöflighet bortfalla, hvarför Poliskammaren, såsom ofvan anförts, skulle förorda att för desse i staten borde upptagas ett arvodesanslag, så länge sådant vore af nöden, af ettusen mark för hvarje, tills vidare för 4 man. Slutligen förefinnes ännu en omständighet som är af den viktiga och behjertans-värda art, att Poliskammaren icke kan underlåta att ytterligare fästa Stadsfullmäk-tiges välvilliga uppmärksamhet derpå. Det är frågan om konstaplarnas löneförmåner.

Uti årsberättelserna för åren 1890 och 1891, af hvilka ett antal äfven till-sändts Stadsfullmäktige, har Poliskammaren framhållit och med fakta bevisat, hu-rusom den nu gällande aflöningsstaten sätter hinder i vägen för bibehållandet vid polisinrättningen af dugligt och pålitligt folk. Det är icke nog dermed, att den ringa aflöningen, det ansträngande arbetet och omöjligheten för en konstapel eller hans hustru att idka någon binäring, afskräcka dugliga personer att taga anställ-ning i polisen; dertill kommer ännu att om man lyckats anställa någon mera fram-stående förmåga, så söker denne, att vid första gynsamma tillfälle utbyta polis-tjensten mot någon annan mera lönande och mindre ansvarsfull befattning. Följ-den deraf är, att omsättningen i personalen är proportionsvis stor och att Polis-inrättningen icke alltid förfogar öfver skoladt och tillräckligt erfaret manskap.

Poliskammaren torde knappast behöfva vidlyftigare framhålla vådorna af ett sådant system. Polismannens i regeln ytterst diskreta och grannliga uppdrag kräfver oundgängligen, att han innehar de bästa moraliska kvalifikationer som stå att finnas. Ärlighet, redbarhet, sanningskärlek, sjelfbeherskning, oegennyttia och en god uppfostran i öfrigt äro egenskaper utan hvilka en polisman icke är lämplig för sitt kall. Men derutöfver behöfver han en tillfredsställande skolbildning, god urskiljningsförmåga och intresse för sitt kall. Men huru kan man vänta sig att en person med alla dessa egenskaper, skall åtnöja sig med den prekära ställning som aflöningen, ansvaret och arbetsbördan erbjuda? Polismannens uppgifter och hans ställning till allmänheten göra honom i regeln mera utsatt för frestelser af hvarjehanda slag, än några andra statsmaktens tjenare. Måste man icke alltid befara att en och annan skall i följd af sitt dåliga ekonomiska läge duka under för dessa frestelser?

Poliskammaren anser sig böra skänka ett uppriktigt erkännande deråt, att utskottet i viss mån tagit hänsyn till behovet af en löneförbättring för poliskonstaplarna, men vågar densamma dock hålla före, att ännu mera bör göras. Enligt utskottets förslag komme aflöningen för en öfverkonstapel att blifva i medeltal 1,629 mark för året och för en konstapel 1,170 mark, emot respektive 1,533 och 1,062 mark i 1876 års stat. Tager man emellertid i betraktande, hvad Poliskammaren i sitt ursprungliga förslag om polisnrättningens omorganisation beräknat såsom minimi lefnadskostnad för en öfverkonstapel och konstapel med familj bestående af minst tre personer, så kan man, efter den enorma stegringen af priset på lifsförnödenheter, som sedan dess egt rum, ingalunda anse det vara öfverdrifvet att, såsom Poliskammaren det gjort, antaga lefnadskostnaden för öfverkonstaplarna och konstaplarna till respektive 1,800 och 1,356 mark för året. Man finner tvertom att den föreslagna löneförhöjningen är mer än knappt utmätt alldenstund af samtliga 17 öfverkonstaplar sålunda endast tre komme i åtnjutande af den aflöning som för hans och familjens nödtorftiga uppehälle ansetts oundgängligt och af 113 konstaplar endast 33. Då man tillika besinnar att antalet gifta och enklingar bland det hela antalet konstaplar uppgått till 70 %, finner man lätt, att flertalet af polisbetjeningen äfven framdeles skulle nödgas fullgöra sina ansvarsfulla pligter under svårt ekonomiskt betryck och bekymmer, hvilket i högsta grad komme att inverka på kårens tjensteduglighet, andra faror af skuldsättning, beroende af andra, m. m. oberäknade.

På grund häraf tillåter sig Poliskammaren att hos Stadsfullmäktige hemställa huruvida icke Stadsfullmäktige ville anse det rättvist och välbetänkt att den lägsta aflöningen för konstapel komme att utgöra 1,200 mark och den lägsta aflöningen för öfverkonstapel 1,600 mark om året.

Ivar Gordie.

Axel Lucander.

HELSINGFORS STADS

Utgifts- och Inkomststat

för år 1893.

Faststæld af Stadsfullmäktige den 29 December 1892.

		Utgifter.		Fmk.		7/16.	
		I. Stadens skulder.		Fmk.	7/16.	Fmk.	7/16.
Beviljadt 1812. Revers d. ²⁵ / ₁ 1845. ” d. ²⁴ / ₁ 1846. ” d. ²⁷ / ₁ 1847.	a	1:o. Å lånet för stadens reglering, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1892 Fmk 20,704: —, erlägges till Finlands statskontor den ¹⁵ / ₁ 1893 i amortering 2 0/0 å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 264,400 med	—	—	5,288	—	—
Revers ¹ / ₅ 1863.	a	2:o. Å lånet för chausséerna, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1892 i återstående kapital Fmk 20,550: 52, erlägges till Finlands statskontor den ¹ / ₅ 1893 en annuitet af 5 ¹ / ₂ 0/0 å det ursprungliga beloppet Fmk 100,000 eller ränta å 4 0/0 å det oguldna beloppet med . . . samt återstoden af annuiteten i amortering	822 02	4,677 98	5,500	—	—
K. S:ns bref d. ⁵ / ₅ 1880.	a	3:o. Å lånet för folkskolehuset vid Annegatan, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1892 i återstående kapital Fmk 17,379: 65 erlägges den ⁹ / ₄ 1893 till Finlands statskontor en annuitet af 10 0/0 å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 60,000 eller ränta å 5 0/0 med . . . samt återstoden af annuiteten i amortering	868 98	5,131 02	6,000	—	—
		Transport	—	—	16,788	—	—

Utgiftens beskaffenhet enl. § 58 i K. Förordningen d. 8 December 1873.

			Transport		
Chausséereglementet den $\frac{20}{1}$ 1865 § 6.	a	4:o. a) Å chausséeobligationerna, uppgående sedan den $\frac{1}{2}$ 1885 till Fmk 110,000, erlägges årligen i amortering och $3,6\%$ ränta b) till chausséeobligationernas amorteringsfond, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1892 Fmk 33,690, amorteringstill- skott år 1893	—	—	16,788 —
			7,650	—	
K. S:ns resol. d. $\frac{6}{9}$ 1876.	a	5:o. Å vattenledningslånet af år 1876, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1892 Fmk 1,415,500, erlägges den $\frac{1}{5}$ 1893 i amortering . . . . . samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ samma år ränta å 5% med tillsammans	1,310	—	8,960 —
			16,600	—	
			70,360	—	86,960 —
K. S:ns resol. d. $\frac{4}{8}$ 1882.	a	6:o. Å nybyggnads- och regle- ringslånet af år 1882, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1892 Fmk 1,346,000: —, erlägges den $\frac{1}{5}$ 1893 i amorte- ring . . . . . samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ ränta å $4\frac{1}{2}$ $\%$ med	34,500	—	
			59,793	75	94,293 75
K. S:ns resol. d. $\frac{26}{3}$ 1892.	a	7:o. Å obligationslånet af år 1892, utgörande Fmk 4,500,000, erläg- ges den $\frac{1}{5}$ 1893 i amortering . . . . . samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ ränta å $4\frac{1}{2}$ $\%$ med	15,500	—	
			202,151	25	217,651 25
Enl. lånekontraktet.	a	Provisioner och kursdifferenser å annuiteten af 1892 års lån, för- slagsvis . . . . . — Fmk 425,253: — —	—	—	600 —
II. Stadens embetsverk.					
Magistraten.					
1886 års stat.	b	1 Politieborgmästare, lön	7,000: —		
		arvode	5,000: —	12,000	—
		1 Justitierådman, lön	5,000: —		
		arvode	2,000: —		
		för inseende öfver exe- kutionsverket	1,000: —	8,000	—
			Transport	—: —	20,000 —
					425,253 —

			Transport —: —	20,000 —	425,253 —
1886 års stat.	b	{	2 Politierådmän, lön à . . . . . 4,000: —		
			arvode à . . . . . 2,000: —	12,000 —	
			2 Notarier, lön à . . . . . 1,600: —	3,200 —	35,200 —
			Rådstufvurätten.		
1886 års stat.	b	{	1 Justitieborgmästare, lön 7,000: —		
			arvode . . . . . 5,000: —	12,000 —	
			2 Äldre Justitierådmän,		
			lön à . . . . . 5,000: —		
			arvode à . . . . . 2,000: —		
			förhöjning för 10 års		
			tjänst à . . . . . 1,000: —		
			personelt vederlag à . . . . . 500: —	17,000 —	
Enl. öfverenskommelse och S. F. besl. 17/11 1885.	b	{	3 Äldre Justitierådmän,		
			lön à . . . . . 5,000: —		
			arvode à . . . . . 2,000: —		
			förhöjning för 5 års		
			tjänst à . . . . . 500: —	22,500 —	
1886 års stat.	b	{	3 Yngre Justitierådmän,		
			lön à . . . . . 4,000: —	12,000 —	
			Arvode åt två afdelnings-		
			ordförande à . . . . . 1,000: —	2,000 —	
			1 Notarie för civilprotokollet	1,600 —	
1886 års stat. K. S:ns bref 1/10 1887.	b	{	5 Notarier för kriminal-		
			protokollet à 3,000 . . . . . 15,000: —		
			Afgår 1 vakant . . . . . 3,000: —	12,000 —	
			Tillskottsanslag för en provisorisk		
			4:de afdelning vid Rådstufvurät-		
			ten:		
			Ordförande, arvode . . . . . 1,000: —		
S. F. besl. 3/11 1891. D:o 29/3 1892.	b	{	Arvode åt ordförandens		
			vikarie . . . . . 3,000: —		
			2 T. f. rådmän à 2,400 . . . . . 4,800: —		
			2 Extra stadsbetjente à		
			900 . . . . . 1,800: —	10,600 —	89,700 —
			Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.		
1886 års stat.	b	{	1 Magistratssekreterare och Nota-		
			rius publicus, lön	2,500 —	
			1 Aktuarie	2,500 —	
			Transport	5,000 —	550,153 —

			Transport	5,000	—	550,153	—
1886 års stat.	b	1 Kanslist	1,200	—			
	b & c	1 Translator för ryska och tyska språken	1,500	—			
	b	2 Stadsfiskaler, lön å . . . 3,000:— arvode å . . . . . 600:—	7,200	—			
D:o d:o. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888. 1886 års stat.	b	4 Stadsfogdar å . . . . . 2,000:—	8,000	—			
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1887. D:o ²¹ / ₁₂ 1889. D:o ²⁰ / ₁₂ 1891.	b	4 Exekutionsbetjenter å 1,000:—	4,000	—			
1886 års stat. S. F. besl. ² / ₅ 1888.	b	8 Stadsbetjenter, hvaraf 2 anstälde vid Magistratens kansli och 6 vid Rådstufvurätten å 1,100:—	8,800	—			
1886 års stat. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1891.	b	2 Stadsbetjenter vid Magistraten på afdelning å 1,000:—	2,000	—			
1886 års stat. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	b	1 Rådhusvaktmästare, jemte fri bostad och ved	1,000	—			
1886 års stat. S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	b	1 Rådhusdrenge, jemte fri bostad och ved.	600	—			
	c	3 Extra stadsfogdar å . . 1,600:—	4,800	—		44,100	—
		Diverse.					
S. F. besl. ¹⁶ / ₁₁ 1886. D:o ⁵ / ₉ 1882.	b	För renskrifning af protokoll i hemställda mål samt åt aktörerna, förslagsvis	1,700	—			
	c	Expenser, förslagsvis . . . . . — Fmk 181,200:— —	10,500	—		12,200	—
		III. Kommunalförvaltningen. Stadsfullmäktiges kansli.					
1886 års stat.	b	1 Sekreterare	2,800	—			
	b	1 Notarie	2,800	—			
	b	1 Vaktmästare . . . . . 600:— personelt tillskott . . . . . 200:—	800	—			
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1891.	c	Expenser, förslagsvis	5,000	—		11,400	—
		Drättselkammaren.					
	b	1 Ordförande	2,500	—			
	b	5 Ledamöter å 20 mark för hvarje ledamot och sammanträde, förslagsvis	5,200	—			
1886 års stat. S. F. besl. ⁴ / ₂ 1890.	b	1 Sekreterare	10,000	—			
	b	1 Notarie	3,000	—			
	b	1 Kanslibitråde	1,800	—			
	b	1 Vaktmästare	800	—			
	c	Expenser, förslagsvis	6,000	—		29,300	—
		Transport	—	—		647,153	—

		Transport		647,153			
		Drättselkontoret.					
1886 års stat.	b	1 Stadskamrerare, lön	5,000:—	8,500			
		arvode	2,500:—				
		förhöjning för 10 års tjänst	1,000:—				
		1 Stadskassör, lön	4,000:—				
		arvode	1,800:—				
		1 Stadsbokhållare	4,000				
		1 Kontorsskrifvare	1,600:—				
		förhöjning för 5 års tjänst	160:—				
		1 Vaktmästare	900				
		Extra biträden, förslagsvis	6,000				
c	c	Arvode för debetsedlars kringbä- rande, förslagsvis	800	30,660			
		Expenser, förslagsvis	2,900				
		Trafikkontoret.					
1886 års stat.	c	1 Kamrerare	5,500	4,000			
		1 Bokhållare	3,000				
		1 Kassör	2,400				
		1 Vågmästare	2,000				
		2 Vaktmästare à	1,000:—				
		Extra biträden, förslagsvis	4,000				
		b	b		Arvode för erhållande af dagliga uppgifter från tullkammaren	500	21,400
					Mätarearvoden, förslagsvis	800	
					Expenser, förslagsvis	1,200	
					Hamnkontoret.		
1886 års stat.	b	1 Hamnkaptan	3,000:—	9,000			
		4 % af uppbörden, för- slagsvis	6,000:—				
		1 Hamnmästare i Sörnäs	2,400				
		1 Hamnkontorsbokhållare	2,500:—				
		2 % af uppbörden, för- slagsvis	3,000:—				
		1 Äldre vaktmästare	1,200				
		1 Yngre vaktmästare	1,000				
		2 Hamnkonstaplar à	850:—				
		3 d:o à	750:—				
		1 Hamnkonstapel i Sörnäs jemte fri bostad	750				
D:o d:o S. F. besl. 20/12 1888. S. F. besl. 20/12 1890.	b	2 Packare och vråkare à	480:—	960			
		1 Parmmätareälderman	200				
1886 års stat.	b						
		Transport	24,960	699,213			

		Transport	24,960 —	699,213 —
	c	Arvode f. uppörd af kokhusafgifterna	100 —	
		Expenser, förslagsvis	400 —	
		Ångslupslega för inspektionsresor, förslagsvis	200 —	
		Extra tillsyn öfver ångbåtstrafiken	1,600 —	27,260 —
		Byggnadskontoret.		
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{26}{4}$ 1892.	b	1 Stadsingeniör	8,000: —	
		resemedel	600: —	8,600 —
S. F. besl. $\frac{16}{2}$ 1892.	b	1 Ingeniör, t. f. arbetschef	4,000 —	
		1 d:o, geodet	3,000: —	3,100 —
	b	resemedel	100: —	
1886 års stat.		1 Bokhållare	3,000: —	3,600 —
	b	10 års förhöjning	600: —	
S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888.		1 Trädgårdsmästare	3,000: —	4,000 —
	b	hyresmedel	1,000: —	2,900 —
S. F. besl. $\frac{16}{2}$ 1892.		1 Byggmästare		1,800 —
	b	1 Förrådsförvaltare		
1886 års stat.		1 Äldre skogsvakt jemte fri bostad och ved		900 —
	b	1 Yngre skogsvakt jemte fri bostad och ved		720 —
		Extra ingenjör- och ritarebiträden, förslagsvis		3,000 —
	c	Skogsvaktsbiträden och skogskul- tur, förslagsvis		2,000 —
		Material och handtlångaredagsver- ken vid mätningar, förslagsvis		5,000 —
		Materialvakter, förslagsvis		2,000 —
		Expenser, förslagsvis		1,000 —
		— Fmk 162,640: — —		42,620 —
		IV. Gatubelysningen.		
		a) Gasbelysning.		
	b	490 st. helnattslyktor à		
		3,258 bränntimmar	1,596,420.00	
		569 st. halfnattslyktor		
		à 1,505,40 bränntimmar	856,724.20	
		S:ma bränntimmar	2,453,144.20	
		à 5 kft per timme =		
		12,265,721,66 kft gas,		
		hvaraf 7,500,000 kft		
		à 8 mk per 1,000 Fmk	60,000.00	
		4,765,721,66 kft à 7		
	mk pr 1,000	Fmk 33,360.05	93,360.05	
Kontrakt d. $\frac{30}{5}$ 1860 och d. $\frac{10}{9}$ 1891.		Transport	93,360.05	769,093 —

S. F. besl. ²⁹ / ₆ 1882. 1886 års stat.	b	Transport	93,360 05	769,093 —
	b	Belysning af Nikolaikyrkans tornur	600 —	
	b	1 Gaskontrollör, lön	1,200 —	
	c	1 Besigtningssman, lön	200 —	
	c	Gaskontrollörens expenser, förslagsvis	300 —	95,660 05
		b) Petroleumbelysning.		
	b	56 st. helnatts lyktor å 168 mk per lysår och lykta	9,408 —	
	b	70 st. halfnatts lyktor å 73 mk per lysår och lykta	5,110 —	
Kontrakt d. ⁵ / ₆ 1890.	b	171 st. chaussée- & väg-lyktor å 82 mk per lysår och lykta	14,022 —	
	b	84 st. seglationslyktor och lyktor på afstjelningsplatser, 150 dagar å 60 p:ni per dag och lykta	7,560 —	
	b	3 st. lyktor på isvägen till Sveaborg, 105 dagar å 60 p:ni per dag och lykta	189 —	
	c	6 st. lyktor å Sörnäs lastageplats, 125 dagar å 60 p:ni per dag och lykta	450 —	
	c	50 st. nya lyktskåp	2,500 —	
	c	20 st. lyktor att uppställas å platser, som af Drätselkammaren komma att anvisas, förslagsvis	1,000 —	40,239 —
		c) Elektrisk belysning.		
	b	11 st. helnatts lyktor å 136 mk 1 p:ni per lysår och lykta	1,496 11	
Kontrakt d. ²⁸ / ₇ 1890.	b	15 st. halfnatts lyktor å 53 mk 22 p:ni per lysår och lykta	798 30	
	b	4 st. halfnattslyktor å 47 mk 90 p:ni per lysår och lykta	191 60	2,486 01
		— Fmk 138,385: 06 —		
		V. Brandverket.		
		a) Aflöningar och andra förmåner.		
	b	1 Brandmästare	3,800 —	
1886 års stat. S. F. besl. ²⁴ / ₂ 1891.	b	1 Underbrandmästare	1,400 —	
	b	resemedel	100 —	1,500 —
		Transport	5,300 —	907,478 06

1886 års stat. S. F. besl, ²⁴ / ₂ 1891.	b	Transport	5,300 —	907,478 06	
		1 Sekreterare i Brandkommissionen	600 —		
		2 Sprutmästare å . . . . . 1,200: —	2,400 —		
		1 Maskinist	1,200 —		
		6 Sergeanter å . . . . . 850: —	5,100 —		
		13 Korpraler å . . . . . 420: —	5,460 —		
		50 Konstaplar å . . . . . 300: —	15,000 —		
	Kosthållning för 63 man å	250: —	15,750 —		
	Beklädnad för d:o d:o å	150: —	9,450 —	60,260 —	
	b) Brandstallet, 14 hästar.				
	c	{	25,500 kilogr. hö, entreprenad å 8,3 p:ni	2,116 50	7,504 50
			21,000 kilogr. hafre, entreprenad å 17,8 p:ni	3,738 —	
			Halm, förslagsvis	650 —	
			Skoning och medicin, förslagsvis .	800 —	
			Underhåll af seldon m. m., förslags- vis	200 —	
	c) Eldning och belysning.				
	c	{	45 meterfamnar björkved, entrepre- nad å 21 mk	945 —	5,541 —
			140 meterfamnar barrved, entrepre- nad å 11: 40	1,596 —	
			Belysning, förslagsvis	3,000 —	
	d) Redskap och inventarier.				
	c	{	Underhåll af redskapen, förslagsvis	3,000 —	5,300 —
			D:o af brandtelegrafan, för- slagsvis	1,200 —	
			1 Stighus vid hufvudstationen, för- slagsvis	500 —	
1 häst till hufvudstationen, förslags- vis			600 —		
e) Diverse.					
c	{	Arvoden för brandsyner, förslagsvis	800 —	3,350 —	
		Expenser, gratifikation, m. m., för- slagsvis	2,500 —		
		För inköp af böcker och tidningar	50 —		
— Fmk 81,955: 50 —					
Transport			— —	989,433 56	

		Transport	—	989,433	56
VI. Polisnrättningen.					
Poliskammaren.					
K. Förordn. ^{29/6} 1876.	b	1 Polismästare, lön . . . . . 6,000: — hyresmedel . . . . . 1,500: — underhåll af hästar och åkdon . . . . . 1,500: —	9,000		
K. S:ns bref ^{30/3} 1886.	b	1 Underpolismästare, lön 4,000: — hyresmedel . . . . . 1,200: — personelt lönetillskott 1,000: —			
K. Förordn. ^{29/6} 1876.	b	underhåll af häst och åkdon . . . . . 800: —	7,000		
		2 Ledamöter i Poliskam- maren å . . . . . 600: —	1,200		
K. Förordn. ^{29/6} 1876.	b	1 Sekreterare, lön . . . . . 1,400: — hyresmedel . . . . . 600: —	2,000		
		2 Notarier, arvode å . . . . . 1,200: —	2,400		
		2 Kanslistor, arvode å . . . . . 1,000: —	2,000	23,600	
Ordningspolisen.					
		2 Kommissarier, lön å . . . . . 1,500: — hyresmedel å . . . . . 600: — tjänstgöringsarvode å . . . . . 300: —	4,800		
K. Förordn. ^{29/6} 1876.	b	8 Öfverkonstaplar, lön å . . . . . 750: — tjänstgöringsarvode å . . . . . 750: —	12,000		
		30 Äldre konstaplar, lön å . . . . . 500: — tjänstgöringsarvode å . . . . . 400: — beklädnadshjelp å . . . . . 200: —	33,000		
		32 Yngre konstaplar, lön å . . . . . 400: — tjänstgöringsarvode å . . . . . 400: — beklädnadshjelp å . . . . . 200: —	32,000		
Tillägg.					
		2 Öfverkonstaplar, lön å . . . . . 750: — tjänstgöringsarvode . . . . . 750: —	3,000		
S. F. besl. ^{21/11} 1882. D:o ^{3/9} 1885.	b	12 Äldre konstaplar, lön å . . . . . 500: — tjänstgöringsarvode å . . . . . 400: — beklädnadshjelp å . . . . . 200: —	13,200		
		12 Yngre konstaplar, lön å . . . . . 400: — tjänstgöringsarvode å . . . . . 400: — beklädnadshjelp å . . . . . 200: —	12,000		
		Transport	110,000	1,013,033	56

S. F. besl. ¹¹ / ₁₀ 1892.	<i>b</i>	22 extra konstuplar, lön å	500: —	110,000	1,013,033	56
		hyresmedel å	200: —			
		tjenstgöringsarvode å	300: —			
		beklädnadshjelp å	160: —	25,520	135,520	
		Detektiva polisen.				
		1 Kommissarie, lön	1,500: —			
		hyresmedel	800: —			
		tjenstgöringsarvode	500: —	2,800		
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	<i>b</i>	1 Öfverkonstapel, lön	1,000: —			
		tjenstgöringsarvode	800: —	1,800		
		6 Konstaplar, lön å	500: —			
		tjenstgöringsarvode å	500: —			
		beklädnadshjelp å	200: —	7,200		
		<i>Tillägg.</i>				
S. F. besl. ¹¹ / ₁₀ 1892.	<i>b</i>	4 extra konstuplar, lön å	600: —			
		hyresmedel å	200: —			
		tjenstgöringsarvode å	400: —			
		beklädnadshjelp å	100: —	5,200	17,000	
		Polisstallet, 6 hästar.				
		19,000 kilogr. hö å 9 p:ni, entreprenad		1,710		
		7,500 kilogr. hafre å 18 p:ni, entreprenad		1,350		
S. F. besl. ²¹ / ₁₁ 1882. D:o ³ / ₉ 1885.	<i>b & c</i>	4,400 kilogr. halm å 4 p:ni, entreprenad		176		
		Skoning och läkemedel, förslagsvis		240		
		Remont, förslagsvis		240	3,716	
		Diverse.				
1886 års stat.	<i>b</i>	2 Politiekarlar å	360: —	720		
S. F. besl. ¹² / ₁₀ 1880.	<i>b & c</i>	Expenser, förslagsvis		2,500		
		Läkarearvode		600		
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	<i>b</i>	Till ersättning för oförskyld skada å kläder, ådragen i tjensten samt till gratifikation		1,000		
Enl. kontrakt.	<i>b</i>	Hyra för andra polisvaktkontorets lokal		2,500		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1884.	<i>b</i>	Hyresbidrag för vaktkontoren vid chauséerna		960		
	<i>c</i>	Inköp af en ny häst, förslagsvis		400		
	<i>c</i>	Diverse utredningspersedlar, d:o		1,030		
S. F. besl. ¹² / ₁₂ 1891.	<i>b</i>	Provisoriskt tillskottsanslag för d. ordinarie polispersonalens beklädnad		16,210	25,920	
		— <i>Fmk</i> 205,756: — —				
		Transport		—	1,195,189	56

			Transport	—	—	1,195,189	56
VII. Sundhets- och Sjukvården.							
Läkarepersonal.							
1886 års stat.	b	{	1 Stadsläkare, lön	5,400:—			
			arvode	1,600:—	7,000	—	
			2 Distriktsläkare inom staden å	3,000:—	6,000	—	
S. F. besl. ⁹ / ₄ 1889.	b	1	D:o i Tölö distrikt	3,000:—			
S. F. besl. ²⁹ / ₁₀ 1891.	b		resemedel	600:—	3,600	—	
S. F. besl. ³⁰ / ₉ 1890.	b	{	1 Distriktsläkare i Sörnäs distrikt	3,000:—			
			tillskottsarvode	1,000:—	4,000	—	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	{	1 D:o i Berghälls d:o	3,000:—			
			tillskottsarvode	1,000:—	4,000	—	
S. F. besl. ⁹ / ₄ 1889.	b	1	qvinlig läkare		3,000	—	
1886 års stat.	b	1	barnmorska		300	—	27,900
Helsovårdsnämnden.							
S. F. besl. ³ / ₁₂ 1889.	b & c	1	Sekreterare		1,600	—	
Enl. kontrakt.	b		Hyra för helsovårdsbyrån, förslagsvis		500	—	
	c	{	Ved, belysning och betjening, förslagsvis		500	—	
			Expenser, förslagsvis		2,500	—	5,100
Kommunala sjukhuset.							
1886 års stat.	b	1	Ekonom jemte fri bostad och ved		1,200	—	
1886 års stat.	b	2	Sjuksköterskor å 45 mk pr månad		1,080	—	
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1888.	c	1	Sjuksköterska under 6 månader		270	—	
1886 års stat.	b	1	Dreng		708	—	
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	c	{	Kost för 35 sjuka å 60 p:ni per dag, förslagsvis		7,665	—	
			Läkemedel, förslagsvis		1,500	—	
			Tvätt, förslagsvis		1,000	—	
			Ved och belysning, förslagsvis		2,500	—	
			Remont af lasarettspersedlar och diverse, förslagsvis		1,500	—	17,423
			Transport	—	—	—	1,245,612
							56

		Transport	—	1,245,612 56
		Provisoriska epidemisjukhuset.		
		Hyra	3,000 —	
		1 läkare	3,600 —	
		1 föreståndarinna	600 —	
		4 sjuksköterskor à 35 mk i månaden	1,680 —	
S. F. besl. ²⁹ / ₃ 1892.	b & c	Tjenstehjon, förslagsvis	360 —	
		Kost för 7 af personalen och 13 patienter à 60 p:ni per dag	4,380 —	
		Ved och belysning, förslagsvis	1,500 —	
	c & d	Remont & diverse, förslagsvis	1,000 —	16,120 —
		Kolerabaracker, sanitetsstation m. m.		
S. F. besl. ¹¹ / ₁₀ 1892.	b	Anslag för kolerafarsotens bekämpande år 1892	70,000 —	
	c	Bevakning och brandförsäkring af barackerna	600 —	
	c	Hyra för sanitetsstation från 1 Januari—1 Juni	416 70	
	c	Extra tillsyn öfver renhållningen i gårdarne, förslagsvis	6,000 —	77,016 70
		Underhåll af en poliklinik.		
	c	Anslag	—	3,000 —
		Sundhetsinspektören och helsopolisen.		
S. F. besl. ⁷ / ₁₂ 1889.	b & c	1 Sundhetsinspektör, arvode	6,000: —	
		resemedel	1,000: —	7,000 —
1886 års stat.	b	1 Tillsyningsman vid helsopolisen	2,500 —	
D:o d:o	b & c	1 D:o d:o	2,200 —	
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	b	2 D:o d:o à 2,000: —	4,000 —	
S. F. besl. ³⁰ / ₅ 1891.	c	Kostnad för bedrifvande af desinfektionsinrättningen, förslagsvis	1,400 —	
	b	Hyra för besigtningsslokal	800 —	
	c	D:o för desinfektionsherberge jemte eldning och städning à 65 mk i månaden	780 —	
S. F. besl. ³⁰ / ₅ 1891.	b	Veterinärarvode och ersättningar för kasseradt kött	300 —	18,980 —
		Undersökningsstationen för lifsmedel.		
1886 års stat.	b	1 Föreståndare	3,000 —	
	b & c	1 Dreng	720 —	
S. F. besl. ¹⁶ / ₁₁ 1886.	b & c	Hyra, ved och lyse etc., förslagsvis	1,750 —	
	b & c	Till inköp af apparater, kemikalier och böcker, förslagsvis	800 —	6,270 —
		— Fmk 171,809:70 —		
		Transport	—	1,366,999 26

			Transport	—	—	1,366,999	26	
			VIII. Fattigvården.					
			Fattigvårdsstyrelsen.					
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	1 Ordförande	3,500	—				
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1890.	b	1 Sekreterare	2,000	—				
	c	Vaktmästarearvode	300	—				
		Arvode för tillsyningsmän, förslagsvis	2,100	—				
		Ersättning för inspektionsresor åt tillsyningsmännen, förslagsvis	800	—				
Enl. kontrakt.	b	Hyra för styrelsens lokal	400	—				
	c	Städning af densamma	60	—		9,160	—	
			Fattiggården.					
1886 års stat.	b	1 Inspektor, jemte fri bostad och ved	3,000	—				
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	1 Kontorsbiträde	600	—				
1886 års stat.	b	1 Predikant	1,000	—				
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.		3 Sjuksköterskor för fattiggården å . . . . . 480:—	1,440	—				
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	2 Sjuksköterskor för barn- och dävårdsafdelningarna derstädes å . . . . . 600:—	1,200	—				
1886 års stat.	b	2 Manliga vårdare för dävårdsafdelningen å . . . . . 600:—	1,200	—				
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.		Beklädnad för de fattiga i fattiggården, förslagsvis	8,000	—				
	c	Kost för de fattiga å fattiggården samt inrättningens sjukhem, förslagsvis	30,000	—				
		Läkemedel, förslagsvis	2,500	—				
		Inventarier, förslagsvis	2,500	—				
		Materialier, förslagsvis	800	—				
		Ved och belysning, förslagsvis	1,500	—				
		Hafre och hö för tvenne hästar, förslagsvis	900	—				
		Remontarbeten å fattiggården, förslagsvis	1,400	—				
				56,040	—			
			Arbetsinrättningen.					
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.		b	Fattiggårdsinspektorn, lönetillskott	1,500	—			
	Predikanten, d:o		400	—				
	1 Tillsyningsman jemte fri bostad, ved och lyse		1,200	—				
		Transport	3,100	—		1,432,199	26	

S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	b	Transport	3,100	1,432,199	26	
		2 Vaktmästare jemte fri bostad, ved och lyse à . . . . . 720: —	1,440			
	c	Ved och belysning, förslagsvis	1,000			
		Kost, förslagsvis	15,000			
		Beklädnadskostnader, förslagsvis	3,000			
		Materialier, förslagsvis	2,500			
		Inventarier och arbetsverktyg, förslagsvis	800			
		Flitpenningar, förslagsvis	1,000			
		Remontarbete, förslagsvis	600			28,440
			Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen.			
c	Ständiga understöd, förslagsvis	75,000				
	Tillfälliga understöd, förslagsvis	27,000				
	Understöd åt värnepliktiges hustrur och barn, förslagsvis	1,500				
	Sjukvård, förslagsvis	8,000				
	Kostnad för sinnesrubbade personer, intagna å dårvårdsanstalt, förslagsvis	18,000				
	Läkemedel, förslagsvis	5,000	134,500			
		Diverse.				
d	För oförutsedda behof, förslagsvis — — — — —	—	7,000			
		— Fmk 235,140: — —				
IX. Undervisningsväsendet.						
a) Navigationsskolan.						
S. F. besl. ¹⁰ / ₂ 1876. Enl. kontrakt.	b	Hyra	2,400	2,800		
	c	Ved, förslagsvis	400			
b) Realskolan.						
S. F. besl. ¹⁹ / ₉ 1876. Enl. kontrakt.	b	Hyra för skollokalen	5,400	11,900		
	c	Ved och belysning, förslagsvis	1,000			
Inventarier och diverse, förslagsvis		1,000				
Hyresmedel åt rektor		1,200				
S. F. besl. ¹² / ₉ 1876. 1886 års stat.	b	D:o åt 3 lärare à . . . . . 900: —	2,700			
	b	Afföring åt en vaktmästare	600			
c) Handtverksskolorna.						
K. Kung. ²³ / ₁₁ 1885.	c	Anslag för högre handtverksskolorna	15,278	19,682		
S. F. besl. ¹⁴ / ₈ 1892.	c	D:o för lägre d:o	4,404			
			Transport	—	1,636,521	26

		Transport	—	—	1,636,521	26
		d) Handelsinstitutet.				
	c	Anslag	—	—	4,000	—
		e) Skolan för andesvaga barn.				
	c	Anslag att utgå med 300 mark för hvarje i anstalten intagen frielev från Helsingfors, dock till sammanlagdt belopp af högst 4,500 mark	—	—	4,500	—
		f) Blindanstalten.				
	c	Anslag att utgå med 200 mark för hvarje i anstalten underhållet medellöst barn från Helsingfors kommun, dock till sammanlagdt belopp af högst 2,000 mark . . .	—	—	2,000	—
		g) Folkskolorna.				
		<i>Aflöningar.</i>				
	} b	2 lärare à . . . . . 2,000: —				
		15 års förhöjning à . . . . . 1,000: —	6,000	—		
		6 lärare à . . . . . 2,000: —				
		10 års förhöjning à . . . . . 800: —	16,800	—		
		15 lärare à . . . . . 2,000: —				
		5 års förhöjning à . . . . . 400: —	36,000	—		
		1 lärare för 30 veckotimmar à 2,000 mk för 28 timmar i veckan 2,142: 86				
		5 års förhöjning à 428: 57	2,571	43		
		1 lärare för 40 veckotimmar à 62 mk 50 pi . . . . . 2,500: —				
		10 års förhöjning . . . . . 1,000: —	3,500	—		
		2 lärarinnor à . . . . . 1,700: —				
		20 års förhöjning à . . . . . 680: —	4,760	—		
		6 lärarinnor à . . . . . 1,700: —				
		15 års förhöjning . . . . . 510: —	13,260	—		
	7 lärarinnor à . . . . . 1,700: —					
	10 års förhöjning à . . . . . 340: —	14,280	—			
	13 lärarinnor à . . . . . 1,700: —					
	5 års förhöjning à . . . . . 170: —	24,310	—			
		Transport	121,481	43	1,647,021	26

1886 års stat.
S. F. besl. ²²/₁₀₀ 1891.

		Transport	121,481 43	1,647,021 26
		1 lärarinna för 28 timmar i veckan à 58 mk 33 $\frac{1}{3}$ p:i . . . . . 1,633: 33 5 års förhöjning 163: 33	1,796 66	
		1 lärarinna . . . . . 1,286: — 10 års förhöjning 257: 20	1,543 20	
		1 lärarinna för 20 timmar i veckan à 58 mk 33 $\frac{1}{3}$ p:i . . . . . 1,166: 67 15 års förhöjning 349: 99	1,516 66	
		2 lärarinnor à . . . . . 1,400: — 25 års förhöjning à . . . . . 700: —	4,200 —	
		3 lärarinnor à . . . . . 1,400: — 20 års förhöjning à . . . . . 560: —	5,880 —	
		2 lärarinnor à . . . . . 1,400: — 15 års förhöjning à . . . . . 420: —	3,640 —	
		8 lärarinnor à . . . . . 1,400: — 10 års förhöjning à . . . . . 280: —	13,440 —	
		16 lärarinnor à . . . . . 1,400: — 5 års förhöjning à . . . . . 140: —	24,640 —	
		2 lärare à . . . . . 2,125: —	4,250 —	
		2 d:o à 2,285: 71	4,571 42	
		8 d:o à . . . . . 2,000: —	16,000 —	
		1 d:o för 24 veckotimmar à 62 mk 50 p:i . . . . . 1,500 — 1 d:o . . . . . 600 —	8,000 —	
		4 d:o à . . . . . 2,000: —	8,000 —	
		1 lärarebiträde för träslöjd . . . . . 1,200 — 1 d:o för skrädderiarbete . . . . . 1,000 —	13,600 —	
		8 lärarinnor à . . . . . 1,700: — 17 d:o à . . . . . 1,400: —	23,800 —	
		1 lärarinna . . . . . 1,286 — 2 lärarinnor à . . . . . 1,400: —	2,800 —	
		Timlärarinnor för de förberedande skolorna, förslagsvis . . . . . 2,300 —		
		Till skolor för barn, sysselsatta vid fabriker och handtverkerier . . . . . 3,800 —		
		Vikarier och sannolikt ökad lärarepersonal under höstterminen, förslagsvis . . . . . 12,400 —		
		Inspektor . . . . . 8,000 —		
		Sekreterare i direktionen . . . . . 600 —		
		Ekonom . . . . . 2,000 —		
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{22}{9}$ 1891.	b			
S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1889.	b			
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{22}{9}$ 1891.	b			
K. Förordn. $\frac{15}{4}$ 1889. S. F. besl. $\frac{12}{4}$ 1892.	b			
	c			
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888.	b			
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1889.	b			
	b			
	b			
	b			
		Transport	285,845 37	1,647,021 26

		Transport	285,845 37	1,647,021 26
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1886. D:o ²⁹ / ₁₂ 1890.	} b & c	4 Vaktmästare å . . . . . 800:—	3,200 —	
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1886. D:o d:o. D:o ²⁹ / ₁₂ 1891.		b	1 Gårdsdräng	660 —
	} b	1 d:o	600 —	
		c	Arvoden för matrikelföringen vid de högre skolorna	600 —
	} c	Arvoden för 2 föreståndare och 2 föreståndarinnor för de högre skolorna å . . . . . 200:—	800 —	
		Bidrag för fortsättnings-skolor för gossar . . . 4,000:—		
		D:o d:o för flickor . . . 3,000:—	7,000 —	
		Öfriga kostnader.		
Enl. kontrakt.	} b	Hyror för skollokaler	21,740 —	
		c	Undervisningsmaterial, förslagsvis	6,300 —
	} c	Material för handarbeten, d:o	3,900 —	
		Ny skolmöbel och reparation af gammal, förslagsvis	2,500 —	
	} c	Ved och vedhuggning, förslagsvis	11,800 —	
		Belysning, förslagsvis	11,200 —	
	} c & d	Till beklädnadshjelp åt fattiga elever, förslagsvis	7,900 —	
		Renhållning, förslagsvis	8,000 —	
	} c	Annons- och blanketter, annat tryck och oförutsedda utgifter, förslagsvis	1,600 —	
		Underhålls- och reparationskostnader för skolornas gårdar och lokaler, förslagsvis	5,400 —	
K. Förordn. ⁵ / ₈ 1886.	} b	Bidrag till folkskolelärarepersonals pensionering: afgifter för 40 lärare å Fmk 40		
		D:o för 92 lärarinnor å ” 30	4,360 —	383,405 37
		i) Folkbiblioteket och läsesalen.		
1886 års stat. S. F. besl. ³ / ₅ 1889.	} b	1 Bibliotekarie	3,000 —	
D:o ²¹ / ₁₂ 1889. D:o d:o. D:o ²⁹ / ₁₂ 1891.		b	1 Första amanuens	1,200 —
	} b	3 Andra d:o å . . . . . 900:—	2,700 —	
1886 års stat. S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1888.		b	1 Vaktmästare jemte fri bostad och ved	900 —
D:o d:o. D:o ²⁹ / ₁₂ 1891.	} b	1 Vaktmästarebiträde	600 —	
		Transport	8,400 —	2,030,426 63

1886 års stat. S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1887.	} b	Transport	8,400	2,030,426	63
		1 Gårdskarll jemte fri bostad och ved	250		
	} c	Böcker, tidskrifter och tidningar jemte inbindning, förslagsvis . . .	6,000		
		Ved och belysning, förslagsvis . .	3,600		
		Brandstodsafgifter, förslagsvis . .	100		
	c & d	Diverse samt oförutsedda utgifter, förslagsvis	2,500	20,850	
		k) Folkbibliotek och läsesal i Sörnäs.			
	c	Anslag . . . . . — Fmk 455,997: 37 —	—	6,860	
		X. Staden åliggande allmänna onera.			
		a) Skjutshållning.			
Guv. res. ⁷ / ₄ 1887.	b & c	Entreprenad, 8 hästar förslagsvis, å Fmk 370: —	—	2,960	
		b) Kronoutlagor.			
Resol. på städ. besv. ¹⁹ / ₁₂ 1757 § 58.	} b	Boskapspenningar och utsädesafgift	—	53	04
		c) Utskylder för Mejlans hemman, Förslagsvis	—	700	
		d) Inqvarteringen.			
Inqv. regl. ¹⁹ / ₁ 1876. S. F. besl. ¹¹ / ₃ 1879.	} b	Inqvarteringskostnader, förslagsvis	—	279,388	
		e) Inqvarteringsnämnden.			
	} b	1 Ordförande	2,000		
1886 års stat.		1 Sekreterare	1,600		
		1 Qvartermästare	2,000		
		1 Translator	800		
		1 Vaktmästare	800		
Enligt kontrakt.	b	Hyra för nämndens lokal . . . . . — Fmk 290,651: 04 —	350	7,550	
		XI. Vattenledningen.			
		Förvaltning och drift.			
1886 års stat. S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1888. D:o ¹⁶ / ₂ 1892. D:o ²⁹ / ₃ 1892.	} b	1 Vattenledningsingeniör, lön . . . Fmk 5,800: —			
		5 års förhöjning " 580: —			
		10 års d:o från ¹ / ₄ 1893 . . . " 435: —		6,815	
		Transport	6,815	2,348,787	67

			Transport	6,815 —	2,348,787 67	
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1890. 1886 års stat.	} b	1 Bokhållare	2,400 —			
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1886. D:o ²⁰ / ₁₂ 1890. 1886 års stat.		1 Rörmästare	3,000 —			
	} b	1 Verkmästare, lön Fmk 1,600: — hyresmedel . . . . . 400: —	2,000 —			
		1 förste maskinist jemte fri bostad och ved Fmk 2,100: — personelt tillskott „ 300: —	2,400 —			
S. F. besl. ²² / ₁₂ 1890. 1886 års stat.	} b	1 andre maskinist jemte fri bostad och ved	1,200 —			
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1890.		1 putsare jemte d:o d:o	900 —			
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889. 1886 års stat.	} b	1 filterförman jemte d:o d:o	1,200 —			
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889. D:o ²⁹ / ₁₂ 1891.		1 reservoivakt jemte d:o d:o	420 —			
	} c	Driftkostnad för pumpverket, förslagsvis	6,000 —			
		Driftkostnad för filterna förslagsvis	7,000 —			
		Afläsning och kontroll af vattenmätare, förslagsvis	5,500 —			
		Mätningar och undersökningar för utvidgningar, förslagsvis	1,500 —			
		Brandförsäkringspremier och utskyl-der till Helsinge kommun, förslagsvis	1,700 —			
S. F. besl. ⁵ / ₁₂ 1887.		b	Resemedel, förslagsvis	400 —		
		c	Expenser, förslagsvis	2,000 —		
	} c	Kostnader för distribuering och in-drifning af debetsedlar och räkningar, förslagsvis	500 —	44,935 —		
		Kostnader för privata anslutningar och uppsättning af vattenmätare, förslagsvis . . Fmk 22,356: —				
Enl. kontrakt.	b	Hyra för verkstadslokal 2,644: —	25,000 —	25,000 —		
		Underhåll och remont.				
	} c	Remont och underhåll af vattenledningens byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörnät, förslagsvis	15,000 —			
		Omläggning af vattentaket i gamla pumphuset med asfaltfilt, förslagsvis	700 —			
		Reparation och justering af vattenmätare, förslagsvis	1,500 —	17,200 —		
		Transport	—	2,435,922 67		

		Transport	—	2,435,922 67
		Utsträckning af rörnätet samt inköp af vattenmätare.		
	c	Vattenledning under Albertsgatan från Boulevardsgatan till adress N:o 27	2,700	
		Vattenledning under Malmgatan från Fredrikskatan till tomt N:o 24	7,500	
		Inköp af vattenmätare	10,000	20,200
		Diverse mindre arbeten.		
S. F. besl. $\frac{2}{10}$ 1891.	b	2 st. bevattningsposter å gamla kyrkogården	1,400	
	c	1 vattenpost å Hafstorget	500	
	c	1 vattenvärmningsapparat vid häst-hon å Broholmen	700	2,600
		— Fmk 109,935: — —		
		XII. Saluhallen.		
S. F. besl. $\frac{22}{10}$ 1889.	b	1 Uppsyningsman, lön	1,200	
		beklädnadshjelp	150	
	b	Belysning, förslagsvis	4,500	
Enl. kontrakt.	c	Uppställande af vattenvärmningsapparat och anskaffande af sopkärror, förslagsvis	250	
		Inköp af elektriska ljusledningar, förslagsvis	3,600	
		Renhållning m. m., förslagsvis	1,200	10,900
		— Fmk 10,900: — —		
		XIII. Allmänna arbeten.		
		I:o. Byggnader och lägenheter.		
		A) Remont och underhåll.		
	c	Nytt vattentak och yttre målning af Brunshuset	6,800	
		Remont i Folkbiblioteket	1,500	
		Remont af folkskolan å Berghäll	5,300	
		Transport	13,600	2,469,622 67

		Transport	13,600	2,469,622	67
	c	Brädfodring af instrument- och kontorsrummet å stadens materialgård	950		
		Inredning af badstuga i Brandverks- huset	2,800		
		Omläggning af golvet i Gammel- stadsqvarnens subasementsvå- ning	3,400		
		Diverse reparationer	15,000	35,750	
		<i>B) Nybyggnader.</i>			
	b	Resterande köpeskillingen för råd- husannexet (Alexandersgatan N:o 22)	180,000		
		De nya kommunala sjukhusbygg- naderna	565,000	745,000	
		2:o. Gator och allmänna platser.			
		<i>A) Remont och underhåll.</i>			
	c	Anskaffande af nubbssten för om- läggning af Salutorget	10,000		
		Omläggning af Vestra Henriksga- tan från Simonsgatan till vestra chaussén	9,500		
		Diverse reparationer	9,000	28,500	
		<i>B) Planering och nyläggning.</i>			
	c	Nyläggning af: Malmgatan, mellan Malmbrinken och Kampmalmen	—	2,700	
		<i>Regleringsarbeten.</i>			
	c	Planering af: Kyrkogårdsgatan från Lappviksga- tan till Gräsviken	—	9,500	
		3:o. Kanaler och afloppsdiken.			
		<i>A) Remont och underhåll.</i>			
	c	Kompletteringsarbeten, förslagsvis .	3,000		
		Diverse underhåll	9,000	12,000	
		Transport	—	3,303,072	67

S. F. besl. 12/8 1892.

		Transport	—	—	3,303,072 67
		B) Nyanläggningar.			
		Aflopskanal under:			
S. F. besl. $\frac{15}{3}$ 1892. S. F. besl. $\frac{14}{6}$ 1892.	} b	Albertsgatan från södra hälften af tomt N:o 7 vid Albertsgatan i kvarteret N:o 72 till Buolevards- gatan	900	—	
		Albertsgatan från N:o 10 vid Båts- mansgatan till Smedsgatan	1,530	—	
		Nikolaigatan från folkskolemtan N:o 10 vid Nikolaigatan	800	—	3,230
		4:o. Vägar.			
		<i>Remont och underhåll.</i>			
		Ombyggnad af:			
	c	Vägen å Mejlans vestra udde	750	—	
	c	Diverse reparationer	10,000	—	10,750
		5:o. Chausséer.			
		<i>A) Remont och underhåll.</i>			
	c	Chausséerna i Brunnsparken	500	—	
		Diverse underhåll	15,000	—	15,500
		B) Nyanläggningar.			
	c	Fortsättning af chausséen genom Djurgården från Östra till Ve- stra chausséen	—	—	4,000
		6:o. Hamnar.			
		<i>A) Remont och underhåll.</i>			
	c	Muddring i hamnarna, förslagsvis	5,000	—	
		Nytt brolock å Magasinskajen	3,500	—	
		Remont af 5 st. mudderpråmar	2,000	—	
		Diverse reparationer	7,000	—	17,500
		B) Nyanläggningar.			
	c	Tillbyggnad till Magasinskajen	136,000	—	
		Fördjupning af södra hamnen utan- för sagda kaj	15,000	—	
		Duc d'albe för kompassjustering	2,500	—	
		Broar öfver isrännor i hamnarna	800	—	154,300
		Transport	—	—	3,508,352 67

		Transport	—	—	3,508,352 67
		7:o. Brunnar.			
		<i>Remont och underhåll.</i>			
c		Diverse reparationer	—	—	200 —
		8:o. Planteringar.			
		<i>A) Remont och underhåll.</i>			
c	{	Underhåll af planteringar och trädskolor	42,000	—	43,000 —
		Underhåll af hägnader	1,000	—	
		<i>B) Nyanläggningar.</i>			
c	{	Planeringsarbeten å Observatoriebergen	5,000	—	12,250 —
		Planteringar och dräneringsarbeten i Brunnsparken	4,000	—	
		Fredrikstorget, jordfyllning till sqvärrerna	750	—	
		Inköp af träd och buskar	1,500	—	
		Inköp af soffor	1,000	—	
		9:o Renhållningsväsendet.			
		<i>A) Remont och underhåll.</i>			
c	{	Underhåll af afstjelpningsplatser, bryggor och pråmar	4,000	—	68,100 —
		Vaktors och pråmkarlars aflöning samt tömning af pråmar	5,000	—	
		Latriners och pissoirers underhåll	10,000	—	
		Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar	40,000	—	
		Rengöring af hamnar och kajer	500	—	
		Bevattning af stadens centrala gator, Parkgatan och chausséerna i Brunnsparken jemte Östra och Vestra chausséerna	3,000	—	
		Ombyggnad af tvenne afstjelpningspråmar	5,600	—	
		10:o Arbetsredskap.			
c		Diverse inköp och remont	—	—	7,000 —
		Transport	—	—	3,638,902 67

		Transport	—	3,638,902 67
		11:o Diverse.		
	c & d	Underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m. samt diverse oförutsedda utgifter	—	5,000 —
		— Fmk 1,174,280: — —		
		XIV. Pensioner.		
Mag. besl. $\frac{13}{3}$ 1857.	}	b Rådmansenkan I. S. T. Decker	400 —	
D:o $\frac{3}{9}$ 1870.		b Magistratssekreteraredottern M. K. Wirzenius	266 67	
D:o $\frac{18}{2}$ 1863.	}	b Stadsfiskalsenkan I. C. Winter och hennes barn	300 —	
D:o $\frac{30}{10}$ 1867.		b Rådmansdöttrarne C. F. och H. S. Bergholm	340 —	
S. F. besl. $\frac{9}{2}$ 1875.	}	b Rådmannen H. L. Crohns tre barn	600 —	
S. F. besl. $\frac{29}{12}$ 1883.		b Förra lärarinnan E. Heintzie	800 —	
Kontrakt om Brunnsparkens öfverlåtande.	}	b Vaktmästarenkan A. Rosenström	200 —	
		b { Förra fångknekten Jakob Stark	240 —	
S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888.	}	b { D:o d:o Abraham Frisk	180 —	
		b { D:o d:o Gustaf Sandroos	120 —	
S. F. besl. $\frac{3}{12}$ 1889.	}	b { Förra sprutmästaren M. Henelius	800 —	
S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1889.		b { D:o d:o I. Sillman	800 —	
S. F. besl. $\frac{9}{9}$ 1890.	}	b Förra Hamnvaktmästaren C. M. Hagman	600 —	
S. F. besl. $\frac{2}{12}$ 1890.		b Förra stadsträdgårdsmästaren L. A. Jernström	500 —	
S. F. besl. $\frac{2}{12}$ 1890.	}	b Förra ordningsmannen vid brandverket I. Rönneberg	400 —	
S. F. besl. $\frac{15}{11}$ 1892.		b Stadsläkaren C. Qvist	3,500 —	10,046 67
		— Fmk 10,046: 67 —		
		XV. Diverse.		
	}	c Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare	2,000 —	
		c { D:o d:o expenser, förslagsvis	900 —	
		c { För revision af stadens räkenskaper	2,100 —	
		c { Eldnings- och lysningsämnen, förslagsvis	10,000 —	
		Transport	15,000 —	3,653,949 34

		Transport	15,000	3,653,949	34
S. F. besl. $\frac{9}{10}$ 1875.	b	Anslag för signalering af middags- timmen	300		
	c	För stormvarningstelegram, förslags- vis	250		
	c	Brandstodsafgifter, förslagsvis	6,500		
S. F. besl. $\frac{29}{1}$ 1889.	b	Anslag åt mantalsskrifvaren	2,000		
S. F. besl. $\frac{29}{12}$ 1890.	b	D:o för byggnadsinspektör	3,000		
S. F. besl. $\frac{10}{6}$ 1890.	b	Arvode åt en elektrotekniker	1,200		
Kontr. $\frac{28}{1}$ 1887.	b	Bidrag till Länefängelsets ombygg- nad för åren 1889—98	10,000		
	c	Utskrifning af vallängden jemte re- gister dertill	1,000		
	c	Anslag till juridiskt biträde åt obe- medlade	2,500		
S. F. besl. $\frac{24}{3}$ 1891.	b	Anslag till arbetshuset för fattiga barn	5,000		
	c	Anslag till fängelseföreningens skyddsherberge	600		
	c	Omkostnader för hundskatten, för- slagsvis	200		
	c	Inventarier till särskilda stadens hus, förslagsvis	4,000		
Enl. kontrakt.	b & c	Telefonafgifter, förslagsvis	3,500		
	c	Afkortning och restitution å uttaxe- rade medel och andra inkomster, förslagsvis	75,000		
	c & d	För oförutsedda behof en- ligt Stadsfullmäktiges bestämmande	70,000	200,050	
		— Fmk 200,050: — —			
		Summa Fmk	—	3,853,999	34

		Bokstaven angifven Inkomstens beskaf- tenhet enligt 58 § 1 kommunallagen.	Inkomster.			
			Disponibel behållning från föregående år påräknas icke.			
			I. Räntor.			
Chausséeoblig. reglem. 26/1 1865, § 4.	c	}	Å bankräkningar, förslagsvis . . .	50,000	—	
	c		Å chaussée-obligationer, förslagsvis . . .	2,000	—	
Enl. donat. urkunder.	b	}	Å tomtlösen, förslagsvis	40,000	—	
	b		Å arrendetomtlösen i Brunnsparks- området, förslagsvis	6,500	—	
	b		Å donationsfonder, hvilkas ränta tillfaller staden, förslagsvis . . .	12,500	—	111,000
			II. Tomtlösen.			
S. F. besl. 29/6 1886.	b		För arrende- och odisponerade tom- ter, förslagsvis	—	—	121,000
			III. Stadens fasta egendom.			
K. Sns resol. 12/1 1879.	b		Räntor och arrenden från donerade hemman, förslagsvis	14,000	—	
Kongl. försäkr. 23/2 1789, §§ 1 & 4.	}	b	Arrenden för byggnader och tomter samt utarrenderade mindre plat- ser inom stadens plan, förslags- vis	17,500	—	
K. Förordn. 8/12 1873 § 6.	b		Arrenden för jordlägenheter, villa- områden och smärre platser utom stadens plan, förslagsvis	112,000	—	
Enl. inlösningsvilkoren.	b		Arrenden från Brunnsparksområdet, förslagsvis	11,500	—	
K. Sns utsl. 11/11 1884. S. F. besl. 29/10 1888.	}	b	Hyra för försäljningsplatser å salu- och kaserntorgen, förslagsvis . . .	17,000	—	
Enl. kontrakt.	b	}	Hyra för lokaler i Folkbiblioteket	2,400	—	
	b		Hyra för bodar och diskar, förslags- vis	6,000	—	
Enl. kontrakt.	}	b	Hyra för stånd i saluhallen, för- slagsvis	36,500	—	
			Transport	216,900	—	232,000

		Transport	216,900 —	232,000 —	
	c	Simhusafgifter, förslagsvis	500 —		
		Fiskevattens afgifter, förslagsvis	1,100 —		
		Hötägt, förslagsvis	100 —		
		Mulbetesafgift, förslagsvis	200 —		
		Tillfälliga arrenden och planhyror, förslagsvis	7,000 —	225,800 —	
		IV Tomtören.			
	c	Förslagsvis	—	2,200 —	
		V. Inkomstgifvande rättigheter.			
K. Förordn. ³¹ / ₁₂ 1877. K. kung. af s. d.	c	Tolag för till Helsingfors destinerade varor, förslagsvis	100,000 —		
K. kung. af ¹ / ₆ 1881. K. S:ns skriv. ¹⁷ / ₄ 1883.		c	Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis	5,000 —	
Trafiktaxan ¹⁰ / ₄ 1888. D:o d:o	c	Trafikafgifter, förslagsvis	260,000 —		
S. F. besl. ¹ / ₆ 1876.	c	Mätningafgifter, förslagsvis	1,500 —		
	c	Transitomagasinshyra, förslagsvis	200 —		
	c	Hamnafgifter, förslagsvis	135,000 —		
		Broafgifter, d:o	9,000 —		
Trafiktaxan ¹⁰ / ₄ 1888.		c	Ballastafgifter, d:o	500 —	
		c	Vägningsafgifter, d:o	3,000 —	
	c	Kokhusafgifter, d:o	200 —		
K. Förordn. ³⁰ / ₃ 1879.		c	Afgifter af utländingar för försäljning af matvaror vid mast, förslagsvis	1,600 —	
Kongl. instr. ¹ / ₃ 1759. Särsk. K. S:ns resol.	c	Auktionsprovision, förslagsvis	1,000 —		
K. Förordn. ²⁴ / ₇ 1883.	c	Biljardafgifter, förslagsvis	700 —		
	c	Bouppteckningsprocenter, stadens andel, förslagsvis	32,000 —		
Kongl. stadg. ²¹ / ₁₀ 1698.		c	Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel, förslagsvis	8,000 —	
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879. 1 § 32 kap. R. B. och särsk. författn.	c	Kollektmedel, förslagsvis	300 —		
Kongl. förkl. ⁸ / ₁₁ 1650. K. resol. ¹ / ₉ 1664. D:o ¹³ / ₁₂ 1697.		c	Sakören, stadens andel, förslagsvis	800 —	
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.			c	Sakören, kronans andel, donerad till staden, förslagsvis	2,000 —
		Sakören, stadens fattiges andel, förslagsvis	200 —		
		Transport	561,000 —	460,000 —	

			Transport	561,000	—	460,000	—	
K. brefv. $\frac{15}{1}$ 1806. K. kung. $\frac{17}{2}$ 1838.	} c	}	Böter för försummad betalning af kronoutsylder, förslagsvis . . .	1,400	—			
			Diverse böter, förslagsvis	700	—			
Kontr. $\frac{5}{6}$ 1890. K. kung. $\frac{6}{2}$ 1877.			b	Arrende för Gammelstads qvarnen	3,500	—		
			c	Fattigafgifter af i Ryssland vistande personer, förslagsvis	1,800	—		
			c	Börsprovision, förslagsvis	100	—	568,500	—
			VI. Diverse.					
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879. Regl. för komm. sjukvård i H:fors $\frac{12}{11}$ 1879.	} c	}	Personel fattigafgift, förslagsvis . . .	28,000	—			
			För sjukvård i kommunala sjukhuset, förslagsvis	1,500	—			
			c	Inkomst från desinfektionsinrättningen, förslagsvis	150	—		
	} c	}	Fattighjons arbeten, förslagsvis . . .	1,200	—			
			Inkomst från arbetsinrättningen, förslagsvis	4,000	—			
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879.			Jordafkastning från fattiggården, förslagsvis	600	—			
			Ersättning för underhåll af fattige, förslagsvis	3,000	—			
Reglem. f. folkskolorna i H:fors $\frac{25}{6}$ 1878.	} c	}	Elevers i folkskolan afgifter, förslagsvis	4,000	—			
			Elevers i folkskolan handarbeten, förslagsvis	400	—			
	c	Boklån, förslagsvis	3,000	—				
K. Förordn. $\frac{20}{6}$ 1878.	c	Hundskatt, förslagsvis	4,500	—				
	} c	}	Afgifter från klosetterna, förslagsvis	9,000	—			
			Afgifter för spillningsafstjelpning, förslagsvis	700	—			
S. F. besl. $\frac{10}{6}$ 1890.	b	Ersättning för Elektroteknikerns aflöning	1,200	—				
K. S:ns bref $\frac{3}{3}$ 1888.	b	Bidrag till brandverket af ryska Alexanders gymnasium	184	46				
Enl. kontrakt.	b	Bidrag till underhåll af Riddarhusqvären	300	—				
Enl. kontrakt.	b	Bidrag till underhåll af planteringarne kring Ständerhuset	600	—				
Bankfullm. br. $\frac{6}{7}$ 1892.	b	Bidrag till gatubelysningen: af Finlands bank . . . . . 275:— „ Ständerhuset . . . . . 525:—	800	—				
K. Förordn. $\frac{18}{1}$ 1882.	b	Inqvarteringen ersättes enligt K. Förordningen af d. 18 Januari 1882 af ryska Riksskattkammaren	279,388	—	342,522	46		
			Transport	—	—	1,371,022	46	

		Transport	—	—	1,371,022	46
		VII. Statsbidrag.				
K. S:ns besl. ¹⁵ / ₂ 1884. K. S:ns resol. ¹ / ₅ 1874. D:o ⁹ / ₅ 1878. D:o ¹⁰ / ₁₁ 1887.	b & c	Till Folkskolorna, förslagsvis . . .	95,000	—		
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876. K. S:ns bref ³⁰ / ₃ 1886. D:o ²³ / ₂ 1892.	b	Till Polisinrättningen	102,480	—		
K. S:ns bref ³ / ₃ 1886.	b	Till Gatubelysningen	15,170	—		
K. Förordn. ⁹ / ₆ 1873. K. kung. ²² / ₁ 1879.	b	Till Brandverket	8,210	—		
	b	Stadens andel af Bränvinsskatten, förslagsvis	10,000	—	230,860	—
		VIII. Vattenledningen.				
	c	För vattenförsäljning, förslagsvis .	232,000	—		
		Hyror för vattenmätare, förslagsvis	16,000	—		
		Förhöjning vid sentida inbetalning af vattenkonsumtionsafgifter, för- slagsvis	300	—		
		Ersättning för verkställda anslutnin- gar m. m., förslagsvis	25,000	—	273,300	—
		IX. Lån.				
S. F. besl. ² / ₂ 1892.	b	A. Af 1892 års 4 ¹ / ₂ % obligations- lån hafva tidigare följande anslag beviljats och till största delen an- vändts:				
		För inlösen af Brunnsparken . . .	287,000	—		
		För underhåll och remont af sta- dens hus i Brunnsparken	13,000	—		
		För uppförande af saluhallar . . .	210,000	—		
		För vattenledningens utsträckning 1887	19,225	78		
		För d:o till Östra Brunnsparken . .	46,809	66		
		För d:o till Munkholmen	21,663	36		
		För d:o till Lappvikssjukhus	11,510	57		
		För d:o till Sörnäs	10,315	98		
		För d:o till Länefängelset	15,880	23		
		För d:o till villan Ås	6,034	72		
		För kanal under Östra Brunnsparken	9,469	76		
		För inredning af gamla proviant- magasinet till tull- och packhus	47,000	—		
		Transport	697,910	06	1,875,182	46

	Transport	697,910 06	1,875,182 46
	För tillbyggnader å fattiggården samt uppförande af en arbetsinrättning	135,493 10	
	För vattenledningens utsträckning 1888	104,356 05	
	För d:o d:o 1889	181,865 69	
	För d:o d:o 1890	355,270 —	
	För d:o d:o 1891	91,500 —	
	För uppställande af en ångpump vid vattenuppfodringsverket i Gammelstaden	117,000 —	
	För uppförande af ett hus för brandverket	294,000 —	
	För vattenledningens ångpumpverk samt för nytt sug- och tryckrör tillskottsanslag	101,800 —	
		<u>2,079,194 90</u>	
	År 1893 anvisas å det år 1892 upptagna lån:		
	För tillbyggnad till Magasinskajen 1892/93	319,000: —	
	För fördjupning af södra hamnen utanför sagda kaj	15,000: —	
		<u>334,000 —</u>	334,000 —
		<u>2,413,194 90</u>	
	B. Ytterligare lån på längre återbetalningstid än två år:		
	För reglering af köpeskillingen för rådhusannexet (N:o 22 Alexandersgatan)	180,000 —	
	För de nya kommunala sjukhusbyggnaderna	565,000 —	745,000 —
	X. Uttaxering.		
d	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldiga medlemmar uttaxeras, utgör	— —	899,816 88
	Summa Fmk	— —	<u>3,853,999 34</u>

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 9 Juni 1892.

N:o 160.

*Handlingar rörande Vestra Chausséns öfvergång
öfver hamnbanan.**Till Helsingfors Stadsfullmäktige.*

I skrifvelse af den 31 nyssvikne maj, hvori meddelas Kejsrerliga Senatens beslut angående anläggandet för statsverkets räkning af en hamnbana från Helsingfors jernvägsstation till stadens södra hamn, ha Stadsfullmäktige bland annat gifvit Drätselkammaren i uppdrag att inkomma med förslag till den projekterade öfvergången vid Vestra chausséen, till fullgörande hvaraf kammaren tillåter sig meddela att kammaren redan tidigare fått från Byggnadskontoret emottaga ritningar och kostnadsförslag till sagda öfvergång, hvilka kammaren öfversändt till Hamnbanebyggnadsstyrelsen med anhållan att Byggnadsstyrelsen ville till Stadsfullmäktige, i sammanhang med andra förslag till förändringar af det förut af Stadsfullmäktige fastställda projektet, angående sagda öfvergång afgifva utlåtande, särskildt ur teknisk synpunkt, och kommer Bestyrelsen enligt hvad kammaren meddelats, att till Stadsfullmäktiges först skeende sammanträde inlemna ifrågavarande förslag samt häröfver afgifva sitt yttrande.

Angående detta förslag har Byggnadskontoret meddelat att det af kontoret i sammanhang med projekt till hamnbanan tidigare gjorda förslag till öfvergång afsåg att söka med minsta möjliga utgifter efterkomma Jernvägsstyrelsens vid granskning af projektet gjorda förbehåll att chausséen icke finge öfvergå hamnbanan i samma nivå, hvarvid föreslogs att med bibehållande af chausséens nuvarande ringa bredd höja densamma och stigande från hvardera sidan öfvergå hamnbanan med en bro samt att för trafiken med godsbangården anlades en ny väg invid och österom chausséen i samma nivå som nämnda bangård. Denna anordning, som visserligen erbjöde i det närmaste lika stor bekvämlighet för trafiken som den nuvarande chaussén, har Byggnadskontoret emellertid ansett icke allenast vara otillräcklig för en framdeles ökad trafik utan jemväl, då spårvägen sedan dess tillkommit, densamma redan nu blefve otillfredsställande, hvarför kontoret sökt på olika sätt åstadkomma en lämpligare öfvergång och slutligen stannat vid nu föreliggande projekt. Detsamma afser att i stället för den nya vägen till godsbangården bibehålla den gamla chausséen i det närmaste oförändrad för detta behof, hvilket uppgifves medföra den stora bekvämligheten att trafiken obehindradt kan

fortgå under byggnadstiden, samt att vid sidan af denna gamla väg bygga en ny bredare på en hög bank anlagd gata i rak utsträckning mellan Vestra Henriksgatan och den så kallade Hagasundsbacken, hvilken med tillräcklig höjd öfverginge hamnbanan. Ehuru kostnaden för denna anläggning med 226,300 mark öfverskjuter det i hamnbanebyggnadsprojektet med 107,700 ingående beloppet för byggandet af öfvergången, anser Byggnadskontoret dock att densamma bör omedelbart komma till utförande emedan åt chausséen i en snar framtid måste gifvas större bredd och detta arbete, om detsamma icke utföres i sammanhang med hamnbanan, från hvilken de härvid behöfliga stora qvantiteterna fyllningsmaterial fås gratis, kommer att kräfvat vida större uppoffringar. Förutom genomfarten för hamnbanan är en dylik anordning för öfrigt trafik, som framdeles kommer att upprätthållas emellan godsbangården och nordvestra delen af staden, behöflig.

Drätselkammaren har funnit de af Byggnadskontoret framlagda skäl synnerligen beaktansvärda och anser på grund häraf och under förutsättning att projektet vinner Hamnbanebyggnadsstyrelsens understöd, att arbetet, helst i sammanhang med hamnbanebyggnaden såsom för staden fördelaktigast, borde utföras. Men då Drätselkammaren emellertid har skäl antaga att de kostnader, hvilka äfven andra modifikationerna i det ursprungliga hamnbaneprojektet möjligen medföra, komma att bestridas med af ständerna och regeringen beviljade anslag, så långt dessa förslå, anser kammaren anvisande af särskildt tillskottsanslag icke för närvarande behöfligt utan dermed kunna anstå, ty då staden jemlikt Ständernas beslut eger „förbinda sig att exproprieras all för banan erforderlig mark samt tillskjuta, hvad till arbetets utförande kan erfordras utöfver af allmänna medel beviljade anslag“, måste förslaget till bestridandet af härmed möjligen förenade utgifter upptagas i sammanhang med öfriga hithörande frågor sedan hamnbanebyggnaden så långt fortskridit att nöjaktig utredning härutinnan kan vinnas. På grund häraf tillåter sig Drätselkammaren föreslå det Stadsfullmäktige, med frångående af det tidigare godkända förslaget ville besluta:

att Vestra chausséens öfvergång af hamnbanan utföres i hufvudsaklig öfverensstämmelse med öförmälda af Byggnadskontoret uppgjorda förslag sedan detsamma af Hamnbanebyggnadsstyrelsen blifvit ur teknisk synpunkt godkändt, samt

att utförandet af öfvergången verkställles af Hamnbanebyggnadsstyrelsen i sammanhang med hamnbanebyggnaden.

På Drätselkammarens vägnar:

M. Hallberg.

Otto Ehrström.

HELSINGFORS
Hamnbane Byggnadsstyrelse,
den 11 juni 1892,
N:o 13.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti skrifvelse af den 9 innevarande juni har Drätselkammaren anhållit om Hamnbane-Byggnadsstyrelsens yttrande ur teknisk synpunkt öfver ett bilagdt förslag till förändrad öfvergång af hamnbanan vid Vestra chausséen samt anhållit att Byggnadsstyrelsen ville insända berörde yttrande till Stadsfullmäktige.

Vid det Hamnbane-Byggnadsstyrelsen förehaft till granskning ifrågavarande förslag har Byggnadsstyrelsen icke funnit något att ur teknisk synpunkt deremot anmärka, jemte det Byggnadsstyrelsen ansett sig kunna i allo biträda Drätselkammarens uppfattning derom att arbetet lämpligast och med minsta kostnad utföres i samband med jernvägsarbetet. Såsom en särskild förtjenst hos förslaget bör framhållas att arbetet kan utföras utan all störande inverkan å den lifliga trafiken å Vestra chausséen, medan det tidigare projektet nödvändiggjorde särskilda provisoriska anstalter för upprätthållandet af sagda trafik under byggnadstiden.

Helsingfors Hamnbane Byggnadsstyrelse.
Alfred Norrmén.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Vid sammanträde den 14 dennes hafva Herrar Fullmäktige beslutat att till ett af undertecknade bestående utskott remittera ett å stadens Byggnadskontor uppgjort projekt till sådan ändring och samtida utvidgning af Vestra chausséen, som med afseende å hamnbanans korsning af nämnda chaussée ansetts behöflig; jemte ett af Ingeniör Emil Hinderesson för ifrågavarande arbete upprättadt kostnadsförslag, slutande sig å trehundra trettiofyrtusen (334,000) mark, äfvensom Drätselkammarens och Hamnbane-Byggnadsstyrelsens utlåtanden i frågan, med anmodan att utskottet behagade granska förslaget i syfte att nedbringa kostnaden för det föreslagna arbetet samt inom tre veckor efter dagen för ofvananförda beslut med utlåtande i ärendet till Fullmäktige inkomma.

Till fullgörande häraf får utskottet vördsamt anföra följande:

Såsom från Drätselkammarens ofvan åberopade utlåtande i skrifvelse till Fullmäktige för den 9 dennes närmare framgår, förefinnes äfven ett äldre förslag

till hamnbanans ledande öfver ifrågavarande chaussée, uppgjort af Byggnadskontoret i sammanhang med sjelfva projektet till hamnbanan på grund af Jernvägsstyrelsens gjorda förbehåll, att chausséen icke finge korsa banan uti en och samma nivå, och bestående uti en på den nu befintliga chausséen öfver hamnbanan uppförd bro af sådan höjd, att bantågen kunde passera derunder, samt uti tvenne vid hvardera ändan af bron utfyllda jordbankar, på hvilka man kunde stiga till brolockets höjd, hvarjemte för trafiken med jernvägens blifvande godsbangård skulle anläggas en ny väg invid och österom chausséen in på sjelfva bangården och i nivå med densamma. Enligt detta projekt, i kostnad beräknadt till etthundrasjutusen sjuhundra (107,700) mark, skulle chausséen bibehållas vid sin nuvarande bredd.

Oafsedt att chausséen enligt Byggnadskontorets nuvarande åsigt, förutom af andra skäl, äfven i och för tillkomsten af spårvägen i en snar framtid fordrar en utvidgning på bredden, förefaller detta första och billigare projekt utskottet dels ganska olämpligt, emedan derigenom å chausséen skulle tillkomma omedelbart utanför staden en för trafiken ganska besvärlig och till utseende ytterst ful backe, dels helt och hållet omöjligt, för den händelse Jernvägsstyrelsen vägrade det intrång å dess bangård, som för nyssnämnda nya väg i nivå dermed uti detta fall oundgängligen blefve nödigt. En väsendtlig förbättring i detta projekt vore en sådan anordning, att chausséen ifrån bron öfver hamnbanan norrut ända till backen utanför Karamzinska villan utfylldes med bank emellan stödjemurar till en helt och hållet horisontal eller endast i lindrig lutning stigande väg, i hvilket fall äfven spårvägen kunde utan olägenhet betjena sig deraf, samt att densamma i bredd utvidgades på vestra sidan, men skulle antagligen också anläggningskostnaden härmed stiga i det närmaste till detsamma, som för det nu till utskottets granskning förelagda projektet. Ehuru det, utan i detta syfte uppgjorda profiler, faller sig ytterst svårt att närmare yttra sig om antydda modifikation af det ursprungliga förslaget, synes det dock utskottet, som om en dylik slutlig lösning af frågan, isynnerhet beträffande anslutningen af chausséen till de begge Östra och Vestra Henriksgatorna samt förbindelsen dessa gator emellan vid deras slutpunkter äfvensom för skonandet af de till vester om chausséen, nära densamma ligande husen, i främsta rummet finska teatern, blefve den lämpligaste. Om detta förslags antagande och utförande kan emellertid på alvar blifva fråga, först efter försiggången öfverenskommelse med Jernvägsstyrelsen beträffande afträdande af mark för den med detta projekt i omedelbart sammanhang stående nya vägen i bangårdens plan.

Hvad sedan från Byggnadskontoret senast afgifna och nu föreliggande projekt beträffar, så har detta till sin ursprungliga idé såsom ett framtidsförslag, om man fränser från den stora olägenheten att all förbindelse emellan östra och vestra Henriksgatorna vid deras slut derigenom tillintetgöres, stora förtjenster, i det medelst detsamma en jämn och bred infart bereddes till staden, men dels li-

der det af åtminstone en icke oväsentlig teknisk brist, nämligen den att pålrusten för stödjemurar och bank förlagts alldeles för högt eller ej mindre än 7 fot öfver vattenståndet i Tölö vik, dels måste det bland alla billiga lösningar af det föreliggande problemet blifva det kostsammaste, dels och förnämligast är dess utförande, så länge finska teatern disponerar om sin nuvarande tomt, hvilket enligt hvad utskottet har sig bekant skall vara fallet ända till år 1900, omöjligt, i det att den föreslagna bankutfyllningen vid nämnda teater fölle icke allenast å tomten, till den del densama nu tjenar såsom uppfart och vändplats för åkdon, utan äfven uppå en mindre del af sjelfva huset med en höjd af ända till omkring 7 fot. Till ett längre fram beläget privat hus af cirka 30 å 40 tusen marks värde visserligen såsom det uppgifves redan för flere år tillbaka rättsligen förfallet till bortflyttning, tar detsamma icke heller någon hänsyn.

Utskottet kan derföre icke uti dess nuvarande skick omfatta detta projekt eller nu tillråda till dess omedelbara utförande, likasom utskottet för sin del icke kan finna, att hela frågan om hamnbanans korsande af vestra chausséen ens vore af så synnerligen brådskande natur, att denna enskilda och enligt dess förmenande i förhållande till många andra hamnbanans utförande berörande detaljer, främst dermed i omedelbart sammanhang stående stora kaj- och fyllnings arbeten i södra hamnen och å Skatudden, mindre viktiga arbete borde skildt för sig och utan att hafva blifvit framställt i behörigt sammanhang med hela anläggningens öfriga delar af Fullmäktige slutligt pröfvas, ty då större eller mindre bekvämligheter öfverhufvudtaget motsvara större eller mindre utgifter, men stadens medel näppeligen torde medgifva att, åtminstone på en gång, utföra och anordna allt på aldra beqvämaste sätt, måste ett öfvervägande emellan skilda bekvämligheter och önskningsmål blifva oundvikligt. Stadsfullmäktige likasom också Jernvägsstyrelsen, med hvilka kontrakt om banans utförande på de af Ständer och Regent fastställda vilkor skall uppgöras, måste, enligt allt hvad utskottet kan förstå, få sig på en gång till pröfning förelagda alla det jemförelsevis stora och kostsamma företagens tekniska detaljprojekt, specialförslag, arbets- och tidsplaner, innan med större arbetskrafter vidare fortsättes samt dyrare detaljers utförande vidtagas; och den föreburna tillgången på sten och fyllningsjord, som nu betingade ett omedelbart angripande af vägkorsningen och chaussée-utvigningen är ingalunda något giltigt skäl till afvikelse ifrån ofvan framhållna enda sunda byggnadsprinciper; ty stenen och jorden torde mer än väl åtgå till de kajer och fyllningar, hvilka ingå uti det af Fullmäktige omfattade och för senast församlade Ständer förelagda förslaget till hamnbanebyggnad.

Ehuru det vid det stora företagens ännu alltför generella och föga uti enskildheter utarbetade skick äfven för utskottet förefaller ytterligt svårt att bilda sig en fast öfvertygelse uti den detalj, som blifvit till dess speciella behandling förelagd, synes det dock utskottet, som om Jernvägsstyrelsen något öfverdrif fordran på bekvämlighet, då den såsom förbehåll förutsätter hamnbanans ledande

under chausséen och icke vill, åtminstone tillsvidare och intill dess större olägenheter deraf i verkligheten visade sig uppstå, tillåta en öfvergång i nivå, hvilket blefve den ojemförligt billigaste lösningen af frågan och kunde utföras antingen sålunda, att chausséen i långsträckt lutning sänktes till den blifvande banans plan, hvilket med afseende å det oundgängliga tillträdet till godsbangården förefaller utskottet lämpligast, eller att spåret på skild låg stödjemur, för att taga mindre rum å bangården i anspråk, höjdes till chausséens nuvarande nivå vid öfvergångsstället eller slutligen en mindre jemnkning af båda vägarnas höjdlägen vidtoges. Härvid är att erinra att en stor del af åkdons rörelsen, kanske den betydligaste åtminstone under vissa tider af året, eller all trafik emellan staden och jernvägens blifvande godsbangård måste passera hamnbanans spår, såsom det yttersta åt stadssidan, i nivå, samt att vid otaliga af verdens största städer, der trafiken såväl å chausée som på jernbana varit och är många gånger större, än detta uti ifrågavarande fall kommer att ega rum, funnits och ännu finnas dylika korsningar uti nivå, äfvensom att man i allmänhet först vid tilltagande trafik och dervid uppstående allvarligare olägenheter ansett sig ega råd till de större utgifter, som betingas af chausséens eller gatans förläggande i annat plan än banans samt skridit till anordningar af detta slag.

Stadsfullmäktige borde därför enligt utskottets mening vid den allmänna underhandlingen med Jernvägsstyrelsen beträffande hamnbanans utförande försöka göra allt hvad i deras förmåga kan stå för att erhålla den eftergift att tillsvidare få leda banan öfver chausséen i en och samma nivå samt att dernäst, om dessa försök blefve fruktlösa, under närmare ompröfning taga det här modifieradt framställda ursprungliga projektet till chausséens ledande öfver hamnbanan, för hvilket projekt emellertid undersökning borde anställas, nödiga ritningar och fullständig kostnadsberäkning uppgöras, äfvensom att försöka undandraga sig alla sådana anläggningar, som uteslutande blefve nödiga för trafikanters åtkomlighet till jernvägens nya godsbangård, så att staden i detta syfte ej behöfde göra några ytterligare upppoffringar.

Oaktadt allt vidare ordande om ett förslag, som icke kan gillas och icke kan komma till utförande, med mindre finska teaterhuset undanflyttas, är föga lönligt, anser sig utskottet likväl beträffande sjelfva kostnadsberäkningen för det samma böra framhålla, att deri ingå utgiftsposter, som äro mycket för högt beräknade och hvilka kunde tåla en reduc ring, såsom posterna för pålstock, rustgolf, samt jord och sten till fyllning, m. m. så att totalkostnaden kunde nedbringas med omkring fyratiotusen (40,000) mark, om icke denna summa och möjligen än mera dertill vid sjelfva utförandet erfordrades för större och svårare vattenpumpning, högre stödjemur och bankfyllning etc. i och för pårustens förläggande till sådant djup, att säkerhet för dess och pålarnas skyddande mot röta i en framtid, exempelvis vid markens torrläggning, förefanns. Hvarje annat tekniskt sätt att realisera idén med detta projekt än med en utfylld bank emellan

stödjemurar, såsom t. ex. medelst en viadukt af jern eller sten, skulle blifva både i anläggning och underhåll dyrare än det föreliggande. Vid användande af en stenviadukt kunde dock företaget i någon mån göras räntebärande, genom att under hvalfven inrättades upplagsmagasiner och försäljningsbutiker.

På grund af det ofvanstående får utskottet värdsamt föreslå:

att Fullmäktige icke ville godkänna det förelagda förslaget till korsning emellan hamnbanan och vestra chausséen eller ens till slutligt afgörande nu upptaga denna fråga, utan först i ett sammanhang med öfriga hamnbane-företaget rörande detaljförslag pröfva ärendet, samt att fullmäktige emellertid ville försöka utverka sig sådan lindring uti hamnbanans utförande, att banan tillsvidare finge ledas öfver chausséen i nivå, äfvensom

att fullmäktige uppdroge åt Hamnbane-Byggnadsstyrelsen att vid utarbetande af andra för företaget nödiga detaljförslag äfven låta anställa behöfliga undersökningar i och för här anförd modifikation af det ursprungliga förslaget till chausséens ledande öfver hamnbanan och upprätta fullständigt projekt i detta syfte.

Helsingfors i Juni 1892.

Gustaf Nyström.

Th. Tallqvist.

Werner Lindberg.

Till Helsingfors Hamnbanebyggnadsstyrelse.

Till fullgörande af Hamnbanebyggnadsstyrelsen mig meddelade uppdrag, att såväl skriftligen yttra mig i anledning af ett byggnadsstyrelsen delgifvet utskottsbetänkande angående förslag till vestra chausséens ledande öfver hamnbanan, som ock att uppgöra ett modifieradt projekt till nämnda arbete, får jag härmed anföra följande:

Det synes mig som om utskottet, genom de hamnbanebyggnadsarbetets bedrivande rörande allmänna anmärkningar och häntydingar, hvilka det ansett lämpligt framställa, lyckats inveckla en i sig sjelf enkel fråga angående vestra chausséens ledande öfver hamnbanan.

Enligt hvad äfven utskottet synes förutsätta, äro tre olika sätt för ernående af denna korsning tänkbara.

1:o). Öfverhöjning af den bestående chausséen i förlängning af östra Henriksgatan.

2:o). Utförande af en ny chaussée, hvilken i förlängning af Vestra Henriksgatan skulle löpa jemnsides med den gamla chausséen, samt korsa hamnbanan å en öfver denna uppförd bro.

3:o). Öfvergång i nivå med hamnbanan.

Rörande det förstnämnda af stadens byggnadskontor ursprungligen uppgjorda projektet, om hvilket Drätselkammaren i sin till Stadsfullmäktige riktade skrifvelse af den 9 juni detta år säger: att detta tidigare förslag till öfvergång afsåg att söka med minsta möjliga utgifter efterkomma jernvägsstyrelsens vid granskning af projektet gjorda förbehåll att chausséen icke finge öfvergå hamnbanan i nivå, hvarvid föreslogs, att med bibehållande af chausséens nuvarande ringa bredd höja densamma och stigande från hvardera sidan öfvergå hamnbanan med en bro, samt att för trafiken med godsbangården, anlades en ny väg invid och österom chausséen i samma nivå som nämnda bangård, faller utskottet omdömet: „att detta första och billiga projekt förefaller utskottet dels ganska olämpligt, emedan derigenom å chausséen skulle tillkomma omedelbart utanför staden en för trafiken ganska besvärlig och till utseendet ytterst ful backe, dels helt och hållet omöjligt, för den händelse jernvägsstyrelsen vägrade det intrång å dess bangård, som för nyssnämnda nya väg i nivå dermed uti detta fall oundgängligen blefve nödigt.“ Tyvärr underlåter utskottet omnämna att det ursprungliga projektet äfven lider af en väsendtlig teknisk brist, hvars afhjelpande skulle, enligt af mig verkställd kostnadsberäkning, kräfva en tilläggskostnad af Fmk 67,249. — Kostnadsförslaget till det ursprungliga projektet upptager nämligen endast pårust under de uppfartsbanken begränsande stödjemurarne, då deremot chausséen föreslås till påfyllning utan hvarje grundning. Marken, hvilken under chausséen är så lös att pliktstången dels utan hvarje påverkan faller igenom densamma, dels medels en mans ansträngning kan drifvas till berggrund, skulle säkert ej kunna upptaga denna ökade jordvikt å den gamla chausséen, utan skulle antagligen följden af ett dylikt byggnads sätt blifva en sidoskjutning af pårusten med derå uppförda stödjemurar. Utskottet har ej heller gjort någon invändning mot byggnadskontorets förslag till grundning af chausséen i det utskottet till bedömande förelagda projektet och har derigenom äfven erkänt nödvändigheten af pårustens utsträckning under hela den del af chausséen, hvilken öfverligger lösa jordlager. Som ofvan nämts, skulle tillämpningen af ett säkert byggnads sätt öka kostnaden af det ursprungliga projektet med Fmk 67,249, eller uppbringa byggnadskostnaden för detsamma till in summa Fmk 174,949.

Mot det andra, af stadens byggnadskontor senare uppgjorda projektet, gör utskottet ur teknisk synpunkt anmärkningen att pårusten är för hög i förhållande till vattenytan i Tölö vik. Anmärkningen, hvilken äfven af mig framkastades vid projektets föredragning inför hamnbanebyggnadsstyrelsen är måhända berättigad och skulle äfven, i händelse Stadsfullmäktige godkändt förslaget, iakttagits vid utarbetande af detaljritningar till detsamma. Kostnaden för en alternativ

nedföring till berggrund af grundmurarne under stödjemurarne, hvarigenom all pålning skulle undvikas, uppgår enligt verkställd beräkning till samma belopp, som för det af byggnadskontoret föreslagna grundningssättet och skulle således vid användning af den senare grundningsmetoden hela anmärkningen förfalla. Af orsak dels att finska teatern skulle komma i olämplig nivå till den nya vägen, dels att någon förbindelse mellan ändpunkterna af vestra och östra Henriksgatorna saknas, förkastar utskottet för närvarande helt och hållet projektet. Något allvarligt försök att nedbringa kostnaderna för detsamma gör utskottet deremot icke.

Beträffande den förra anmärkningen, är jag, på grund af hvad jag erfarit, öfvertygad om att från vederbörandes sida hinder ej skulle möta, om utanför finska teaterhuset, chausséen till en början skulle, endast till någon del af den projekterade bredden, utföras, och densamma mot sistnämnda teaterhus provisio- nelt begränsas af en cirka 2 m. hög stödjemur. Den senare af utskottet mot projektet gjorda anmärkningen angående saknaden af förbindelse mellan slut- punkterna af Vestra- och Östra Henriksgatorna, förefaller mig icke vara af den vikt att projektet på denna grund borde förkastas. All längs nivåöfvergången inkommande såväl till nordvestra delen af staden som ock till Vestra Henriksga- tan riktad trafik skulle passera den föreslagna genomfarten under den nya chaus- séen och längs den vester derom föreslagna gatan Vestra Henriksgatan.

Förkastande dessa begge öfverfartsprojekt föreslår utskottet det „Stads- fullmäktige borde — — — — försöka göra allt hvad i dess förmåga kan stå för att erhålla den eftergift att tilsviðare få leda banan öfver chausséen i en och samma nivå — — — —“.

Det tillkommer icke mig att uttala någon mening angående de skäl, på grund af hvilka jernvägsstyrelsen motsatt sig chausséens ledande i nivå öfver hamnbanan, utan vill jag blott anföra att jag, sedan jag erhållit del af utskot- tets betänkande, meddelat mig med Herr Bandirektör Wasastjerna, som sade sig på det bestämdaste komma att motsätta sig en nivå öfvergång å detta ställe och torde Bandirektören i nödfall komma att påyrka utförande af det af ut- skottet såsom olämpligt och delvis i vissa fall omöjligt karakteriserade ursprung- liga projektet.

Ihågkommande att den under utförande befintliga riktningen af hamnba- nan utgör resultatet af meningsskiljaktighet med jernvägsstyrelsen beträffande hvad trafikens säkerhet kräver, torde väl bra nog svagt hopp förefinnas att ut- skottets förslag skall leda till praktiskt resultat. I händelse Stadsfullmäktige godkänna utskottets ofvannämnda förslag skall helt säkert enda följden blifva en ytterligare fördröjning af hamnbanabyggnadens fullbordande.

Utskottet har slutligen icke ansett hela frågan om hamnbanans korsande af Vestra chausséen vara af synnerlig brådsakande natur. Häri är jag med ut- skottet af fullkomligt motsatt mening, likaså vågar jag draga i tvifvelsmål huru-

vida utskottet varit i tillfälle att bilda sig en säker öfvertygelse om att „hamnbanebyggnads förslaget är föga uti enskildheter utarbetadt“.

En af de viktigaste detaljerna vid hamnbanebyggnaden, nämnda banas korsande af vestra chausséen, har visserligen icke kunnat af mig utarbetas i detalj, enär stadens byggnadskontor varit sysselsatt med uppgörande till nämnda arbete af ett nytt projekt, hvilket komme att erfordra ett större tilläggsanslag från stadens sida. Då denna fråga nu är nära sin lösning och deraf beroende detaljarbetning, föreslår utskottet att densamma måtte lemnas beroende intill dess andra viktigare, hamnbanebyggnadsstyrelsens befogenhet dels fullkomligt främmande stående arbeten å Skatudden och Södra hamnen blifva detaljerade och möjligen påbörjade.

Det för hamnbanan uppgjorda kostnadsförslaget upptager följande arbeten mellan Varfskajen och Skatudden: delvis utfyllning af den utanför saluhallarne belägna fiskarhamnen, höjning af norra kajarmen, planering af Salutorget, ombyggnad af Slottskajen, svängbro vid Slottskajen, äfvensom tvänne byggnader af tegel å Skatudden, för hvilka alla arbeten totalkostnaden uppgår till Fmk 165,000: — Å stadens sida bör utfyllningen af båthamnen och Kejsargrundet, äfvensom närliggande kajarbeten utföras. Då nu emellertid de senare arbetena icke af byggnadskontoret föreslagits till utförande i den närmaste framtiden och då byggnadssyrelsen haft sig bekant, att å stadens byggnadskontor uppgjorts fullständigt projekt till nya kajer och bangård såväl invid Varfskajen som äfven å Skatudden, samt då byggnadskontoret torde komma att föreslå det varfskajerna och bangården invid desamma först skulle komma till utförande och kajerna å Skatudden dernäst, likväl icke i hela deras utsträckning, utan endast i den mån behovet af kajer och magasin stomter invid Södra hamnen sådant fordrar och stadens tillgångar det medgifver har det synts hamnbanebyggnadsstyrelsen som vore det med den enda sunda byggnadsprincip förenligt att den emellan Varfskajen och Skatudden belägna delen af hamnbanan först komme till utförande i samband med kajarbetena å Skatudden, eller åtminstone icke tidigare än Stadsfullmäktige blifvit i tillfälle att uttala sig öfver byggnadskontorets förslag till omnämnda arbete, desto hellre som hela denna del af hamnbanan, intill dess bangården och kajerna å Skatudden helt och hållet eller delvis blifvit fullbordade, utgör en död linie. Af ofvannämnda orsak har ej heller ännu detaljritningar till denna bansträcka af mig blifvit uppgjorda. Till samtliga öfriga arbeten äro detaljritningar, tvärprofiler och planer dels fullbordade, dels under arbete.

Beträffande slutligen utskottets häntydning att de i Arkadia trakten ur hamnbaneskärningarne utschaktade jord- och stenmassorna kunde finna användning vid utfyllningen å Skatudden och i Södra hamnen, tror jag att, äfven om Skatudds projektet vore under arbete, det knappast vore förenligt med en praktisk byggnadsprincip, att utan tillhjälp af spårväg transportera dessa massor en väglängd af omkring 2 kilometer, så mycket mer som användning för dem finnes

omedelbart invid å den blifvande chaussée öfverhöjningen, hvilken med temmeligen stor säkerhet i en eller annan form måste komma till utförande. Oafsedt de beaktansvärda qvantiter fyllningsjord och sten, hvilka gratis kunna erhållas från privata byggnadstomter, äro 13,000 m³ jord i hamnbans skärningar invid Varfvet och Brunnsparken reserverade för utfyllningen i Södra hamnen. Som belysande exempel på hvilka qvantiteter sten och jord af privata personer utschaktas, må det tillåtas mig framhålla, att under fyra af vårmånaderna 1890 på Skatudden utfylles, genom utschaktning från privata byggnadstomter, en stenbank om cirka 10,000 m³. Senaste vinter erhöles från privat sida omkring 6,000 m³ sten till vägbrytaren invid Sandholmen; samtidigt afstjälptes äfven en oberäknad qvantitet fyllnadsmaterial längs stadens oplanerade stränder. För närvarande utfylles dagligen vid hamnbanebankarne 30—50 m³ från privata byggnadstomter hemtad jord och sten. Detta tillströmmande af fyllningsmassor, långt ifrån att vara af tillfällig natur synes fastmer vara en säker påräknelig faktor.

Utskottet har, att döma af ifrågavarande utlåtande, ej heller sig bekant att, sedan tiden för det första hamnprojektet för Skatudden uppgjordes af utskottsmedlemmen, dåvarande Stadsingeniör Th. Tallqvist, omfattande utfyllningsarbeten derstädes blifvit utförda eller skola i närmaste framtiden utföras. Sålunda har en å Skatudden, de blifvande kajerna närbelägen, till utfyllning bestämd hafsvik blifvit utåt begränsad af en hög stenbank, bakom hvilken redan instundande höst och nästa sommar lossning af mudder medels elevator är ämnad att verkställas.

På anmodan af Hamnbane byggnadsstyrelsen får jag härmed äfven bilägga plan och profiler till en något modifierad form af byggnadskontorets senaste förslag till föreliggande chausséeöfvergång. Vid utarbetande af detta modifierade projekt har hänsyn blifvit tagen till utskottets anmärkningar. De väsendtligaste ändringarna af byggnadskontorets projekt äro: bortlemnande af den föreslagna gatugenomfarten under chaussén, nedförning af stödjemurarne till berggrund, samt chausséns ombalancering med ett fall af 1 : 50 från jernvägsbron åt Östra Henriksgatan till, hvarigenom den närvarande gatunivån utanför finska teatern skulle blifva oberörd. Genom denna anordning skulle äfven den hittillsvarande förbindelsen mellan slutpunkterna af Östra och Vestra Henriksgatorna förblifva oförändrad.

Vid detta modifierade projekt uppstår likväl, isynnerhet i framtiden vid ökad rörelse, olägenheten, att till stadens nordvestra del riktad, från jernvägens godsbangård längs nivåöfvergången inkommande trafik skulle vid korsande af den nya chausséen ledas längs en cirka 200 meter lång omväg; å denna omväg måste äfven nivåskillnaden mellan Vestra och Östra Henriksgatorna passeras.

Kostnaderna för öfvergången reduceras likväl blott härigenom till Fmk 278,000; ett tillskottsanslag stort Fmk 170,300 skulle i detta fall blifva nödvändigt.

Helsingfors den 11 juli 1892.

Herman Norrmén.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 29 september 1892.

N:o 266.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Vid behandling af frågan om Vestra chausséens öfvergång af hamnbanan hafva Stadsfullmäktige den 12 sistlidne juli beslutit att definitivt förslag till sagda öfvergång skall af Hamnbane-Byggnadsstyrelsen, under samrådan i erforderliga delar med Byggnadskontoret, utarbetas enligt de grunder som angifvas uti ett af ingenjören Herman Norrmén i saken afgifvet utlåtande, innefattande en modifikation af det utaf Byggnadskontoret tidigare uppgjorda förslaget, äfvensom att det sålunda utarbetade förslaget i sinom tid underställes Stadsfullmäktiges pröfning men att, vid bedrifvandet af arbetena å hamnbanan, hänsyn emellertid toges till den användning utschaktadt fyllningsmaterial och sprängd sten kunna erhålla vid den förändrade chausséträckans utförande, och har Drätselkammaren sedermera från Hamnbane-Byggnadsstyrelsen fått emottaga i enlighet härmed uppgjorda ritningar jemte kostnadsförslag, hvilka här närslutas. Genom nämnda modifikation, som afser att sänka balanslinien på sträckan mellan hamnbanans skärningspunkt och Arkadia teatern, blefve höjden af banken på hvilken chausséen är afsedd att öfvergå hamnbanan så mycket minskad att en genomfart, på samma plats der en sådan af Byggnadskontoret tidigare afsetts, icke kan komma till utförande, men då Drätselkammaren emellertid ansett en sådan genomfart särdeles önskvärd, för betjenande af den trafik som framdeles komme att ega rum emellan Statsjernvägarnas godsbangård och den s. k. Kampmalmen jemte Edesvikstrakten, har kammaren af ingenjör Norrmén infordrat förslag till en sådan, förlagd omedelbart invid hamnbaneviadukten och med anledning häraf äfven fått emottaga ett projekt, afseende att med en kostnad af 93,000 mark uppföra en bro i tre spann af hvilka det nordligaste skulle begagnas för hamnbanan samt de två öfriga för annan trafik. För att undvika de dryga kostnader sagda anordning skulle kräfva har herr Norrmén derjemte uppgjort ett alternativt förslag, afseende att på den förut föreslagna platsen för oftanämnda genomfart, med en merkostnad af endast 4,500 mark, utföra grundmurar och vederlag för en bro, hvilken icke tillsvidare skulle byggas utan hvars öppning komme att igenfyllas, men som, då trafikens liflighet framdeles sådant erfordrade, med lätthet åter kunde upptagas. Visserligen skulle denna bro kunna anläggas endast genom påbyggnad af chausséen till den höjd Byggnadskontoret tidigare föreslagit, hvilket arbete beräknats medföra en kostnad af 53,348 mark, men medförde denna anordning ej allenast att anläggningskostna-

den för närvarande så mycket som möjligt nedbragtes utan äfven möjligheten att i framtiden utan alltför stora kostnader kunna åvägabringa denna beqväma trafikled.

Vid granskning af föreliggande förslag hvarvid sistnämnda alternativ af Drätselkammaren omfattats, uttalades farhåga för att de från infallsbrunnarne för dagvatten anordnade afloppen till stenfyllningen genom tillströmmande sand och orenlighet komme att igenslammas eller vid frysning tillstoppas, hvarför i samråd med Byggnadskontoret och ingenjören Norrmén föreslagits att, i likhet med tidigare projekt, anlägga en afloppskanal längs chausséens midt men att, enär sättningar i den höga jordbanken skulle kunna sönderbryta en ledning af glacerade lerrör, utföra densamma provisoriskt af träännor.

Uti kostnadsförslaget förutsattes körbanans maccadamisering, hvilken öfverbyggnad af herr Norrmén ansetts lämpligast under de år sättningen i jordfyllningen pågår, men borde körbanan sedermera stensättas. Drätselkammaren vore emellertid böjd att för undvikande af härmed förenade dryga kostnader till en början endast låta grusa vägen till hela dess bredd samt att vid behof maccadamisera en smalare körbana längs midten, hvilken anordning man måste antaga blifva för trafiken tillfyllesgörande, då den nuvarande chausséen ställvis är endast 12 meter bred men den föreslagna deremot har en bredd af 21 meter.

Anläggningen af ofvannämnda provisoriska afloppsledning skulle enligt herr Norrméns uppgift kunna utföras för samma summa som de af honom beräknade afloppsledningarne och då, genom inskränkning af maccadamiseringen, kostnaden för öfverbyggnaden kunde nedbringas med ungefär samma belopp som komme att åtgå för anordnandet af den föreslagna maskerade genomfarten, skulle ingen förändring uti kostnadsförslagets slutsumma påkallas.

Drätselkammaren tillåter sig på grund af här anförda skäl vördsamt föreslå det ville Stadsfullmäktige besluta:

att utvidgningen af Vestra chausséen och dess öfvergång af hamnbanan utföres i enlighet med här bilagda ritningar och kostnadsförslag hvarvid dock iäkttagas att grundmurar och vederlag för en blifvande genomfart äfvensom en provisorisk afloppskanal för afledandet af dagvattnet från infallsbrunnarne anläggas samt att körbanan till hela dess bredd grusas och endast vid trängande behof till en mindre bredd maccadamiseras.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Otto Ehrström.

Beredningsutskottet anser sig böra bringa i erinring:

att Stadsfullmäktige redan då hamnbaneförslaget behandlades i ändamål att hos Regeringen ansöka om koncession och subvention, funno skäligt, att på grund af Jernvägsstyrelsens yrkande, frångå tanken att låta hamnbanan helt enkelt i samma nivå korsa Vestra chausséen samt preliminärt godkände ett projekt, enligt hvilket en mindre sträcka af den gamla chausséen skulle höjas till tvenne backsluttningar, förenade medelst en bro, under hvilken hamnbanan skulle dragas;

att detta projekt, för hvilket kostnaden beräknats till 107,700 mk, vid förnyad pröfning befanns otillfradsställande, hvarför å stadens byggnadskontor i dess ställe utarbetades förslag att medelst utfyllning af en ansenlig bank genom Arkadia dälden bygga en ny horisontelt ledd chaussée å sträckan mellan Östra Henriksgatans afslutning och villan Hagasund med genomfart ej blott för jernvägen utan ock för åkdon;

att kostnaden härför beräknats till 334,000 mk eller 226,300 mk mer än för det äldre förslaget;

att Stadsfullmäktige, då detta förslag den 14 sistlidne juni föredrogs, remitterade detsamma till ett särskildt utskott, som egde granska förslaget i syfte att nedbringa kostnaden för arbetet;

att detta utskott, hvars betänkande föredrogs Stadsfullmäktige den 12 nästvikne juli, afstyrkte förslagets godkännande och hemställde att Stadsfullmäktige skulle försöka utverka sig sådan lindring uti hamnbanans utförande att banan tillsvidare finge ledas öfver chausséen i nivå;

att Stadsfullmäktige tillika med sagda betänkande fingo del af ett utaf ingenjören Norrmén afgifvet utlåtande, hvari framhålles, att en betydlig nedsättning af kostnaden skulle vinnas, om den nya chausséesträckan skulle byggas med hufvudsakligen den modifikation att banken från den punkt, der hamnbanans genomfart inrättas, erhöle en lindrig sluttning intill platsen framför Arkadia teatern, utan särskild genomfart för åkdon; samt

att Stadsfullmäktige vid nämnda sammanträde den 12 juli, sedan genom omröstning afgjorts att frågan om hamnbanans ledande i nivå med chausséen icke vidare kunde upptagas, förordnade att definitivt projekt, enligt de i ingenjören Norrméns yttrande angifna grunder skulle uppgöras.

Detta uppdrag har nu blifvit af Hamnbanabyggnadsstyrelsen fullgjordt med det synnerligen tillfredsställande resultatet, att kostnadsförslaget för hela den ifrågavarande chaussébyggnaden nedbragts till 197,000 mark, således 137,000 mark mindre, än om det tidigare uppgjorda förslaget blifvit följd. Den ursprungligen godkända kostnaden af 107,700 mk, som afsåg en påbyggnad på den gamla chausséen, kräfver sålunda ett tillskott af endast 89,300 mk i stället för 226,300 enligt det vid sammanträdet d. 14 juni föredragna förslaget.

Beredningsutskottet kan icke annat finna, än att Hamnbanabyggnadsstyrelsens nu föreliggande förslag utgör en antaglig lösning af problemet.

Drätselkammaren har i sin nyss upplästa skrifvelse föreslagit trenne smärre förändringar i detta byggnadsprojekt.

1:o) Anbringandet af grundmurar och underlag för en genomfart för åkdon, afsedd att i framtiden, då behovet så påkallar, öppnas uti chausséebanken, för hvilket arbete kostnaden beräknats till 4,500 mark.

Med afseende å den jemförelsevis mindre betydande utgiften för denna anordning, hvilken i framtiden skulle kräfva en vida större kostnad derest den eventuelt behöfliga genomfarten icke blifvit på anfördt sätt förberedd, anser Beredningsutskottet sig böra förorda godkännande af Drätselkammarens förslag i denna del.

2:o) Inrättandet af en provisorisk afloppskanal för dagvattnet.

Åberopande hvad härom i Drätselkammarens skrifvelse är sagdt, får Beredningsutskottet tillstyrka denna modifikation, som ej medför ökning af kostnadsförslaget.

3:o) Att den nya chausséesträckan tillsvidare endast skulle grusbeläggas och i fall af behof i midten förses med en smalare makadamiserad körbana.

Beredningsutskottet, som förmodar att detta förslag närmast föranledts af önskan att genom inbesparing å makadamiseringsarbetet betäcka nyssnämnda tillskottsutgift af 4,500 mk, har icke kunnat förena sig härom, dels emedan trafiken vore ganska illa betjenad om endast på midten af chausséen funnes en duglig körbana, dels emedan Utskottet icke kan i likhet med Drätselkammaren antaga för sannolikt att man framdeles skulle föredraga stensättning af denna chausséesträcka. Beredningsutskottet anser sig därför böra tillstyrka makadamisering af denna sträcka till hela dess bredd, för hvilket arbete utgiften är beräknad till 10,500 mark.

Hvad slutligen vidkommer sättet för byggnadskostnadens bestridande, finner beredningsutskottet det ligga i sakens natur att, då Vestra chausséens ombyggnad påkallas uteslutande af hamnbanans anläggning, utgiften för denna ombyggnad bör föras till jernvägens anläggningskostnad, och af de därför anslagna medel bestridas.

På anförda skäl får Beredningsutskottet vördsamt hemställa

att Stadsfullmäktige ville godkänna Hamnbanebyggnadsstyrelsens ifrågavarande förslag med endast de förändringar, som i nyss anförda punkter 1 och 2 omförmülts, samt förordna att arbetet skall i samband med jernvägsanläggningen utföras af Hamnbanebyggnadsstyrelsen enligt det af denna styrelse uppgjorda kostnadsförslag, slutande sig med tillägg af merberörde 4,500 mk å inalles 201,500 mark; egande Drätselkammaren i mon af behof utanordna beloppet ur de för hamnbanan anslagna medel.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol:s tryckeri 1892.